

דוח תקופתי לשנת 2024

פרק 1	תיאור עסקי התאגיד
פרק 2	דוח הדירקטוריון
פרק 3	דוחות כספיים
פרק 4	פרטים נוספים על התאגיד
פרק 5	נספחים

פרק 1

תיאור עסקי התאגיד

תוכן העניינים

עמוד	הנושא
1	מבוא
2	הגדרות
3	1. חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
3	1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
7	1.2 תחומי פעילות החברה
8	1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות מהותיות במניותיה
9	1.4 חלוקת דיבידנדים
9	2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות
9	2.1 תחום ביטוח כללי
9	2.1.1 ענף ביטוח רכב חובה
9	2.1.1.1 מוצרים ושירותים
13	2.1.1.2 תחרות
14	2.1.1.3 לקוחות
15	2.1.2 ענף ביטוח רכב רכוש
15	2.1.2.1 מוצרים ושירותים
16	2.1.2.2 תחרות
17	2.1.2.3 לקוחות
18	2.1.3 ענף ביטוח כללי אחר
18	2.1.3.1 מוצרים ושירותים
21	2.1.3.2 תחרות
23	2.1.3.3 לקוחות
25	2.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
25	2.2.1 מוצרים ושירותים
38	2.2.2 תחרות
40	2.2.3 לקוחות
41	3. חלק ג' - מידע נוסף ברמת כלל החברה
41	3.1 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה
46	3.2 חסמי כניסה ויציאה עיקריים לפעילות החברה
47	3.3 גורמי הצלחה קריטיים
48	3.4 השקעות
50	3.5 ביטוח משנה
58	3.6 הון אנושי
60	3.7 שיווק והפצה
62	3.8 ספקים ונותני שירותים
63	3.9 רכוש קבוע
64	3.10 עונתיות
65	3.11 נכסים לא מוחשיים
66	3.12 גורמי סיכון
66	3.13 הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה
66	3.14 תחזיות והערכות לגבי עסקי החברה
67	4. חלק ד' - היבטי ממשל תאגידי
67	4.1 דירקטורים חיצוניים
67	4.2 מבקרת הפנים הראשית
68	4.3 רואה חשבון מבקר
69	4.4 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי
69	4.5 יישום משטר כושר הפירעון לפי הדירקטיבה Solvency II

מבוא

פרק 1 זה לדוח התקופתי כולל את תיאור עסקי הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("הכשרה" או "החברה") ואת התפתחות עסקיה במהלך שנת 2022 ("תקופת הדוח"). פרק זה מהווה חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי כולו ויש לקרוא אותו כמקשה אחת.

בהתאם לתקנה 8 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התשכ"ט-1970 ("תקנות דוחות תקופתיים"), הוראות תקנה 8 לתקנות דוחות תקופתיים ביחס לדוח התקופתי אינן חלות על מבטח. תיאור עסקי התאגיד הכלול בפרק זה של הדוח התקופתי נערך, בין היתר, בהתאם לשער 5, חלק 4, פרק 1 (דין וחשבון לציבור) לקודקס שפרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון והנספחים המצורפים לו.

מהותיות המידע הכלול בדוח תקופתי זה, לרבות תיאור עסקאות מהותיות במהלך תקופת הדוח, נבחנים מנקודת ראותה של החברה, כאשר במקרים מסויימים הורחב התיאור על-מנת לתת תמונה מקיפה של הנושא המתואר.

עסקי החברה הינם בתחומים הדורשים ידע מקצועי רב, אשר במסגרתו מקובלים מונחים מקצועיים רבים החיוניים להבנת עסקי החברה. על מנת להביא את תיאור עסקי התאגיד באופן בהיר ככל שניתן, הובא תיאור עסקי החברה תוך שימוש הכרחי במונחים מקצועיים אלה, בצירוף הסבר וביאור בהירים, ככל שניתן.

למען הסר ספק מובהר, כי התיאור המובא בדוח לגבי מוצרי הביטוח והכיסויים הביטוחיים הינו תיאור תמציתי בלבד, הנעשה לצרכי דוח זה וכי התנאים המלאים והמחייבים הינם אלה המפורטים בפוליסות הביטוח הרלוונטיות. בהתאם לכך, התיאור המובא בדוח זה לא יהווה מקור להסתמכות כלשהי לגבי תנאי הביטוח, לא יהווה ייעוץ ולא ישמש לצרכי פרשנות של תכניות הביטוח של החברה.

"מידע צופה פני עתיד"

פרק זה בדוח התקופתי, העוסק בתיאור עסקי התאגיד, כולל גם "מידע צופה פני עתיד", כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד כאמור הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד, המבוסס על מידע שקיים בחברה במועד הדוח וכולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינה בשליטת החברה. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסויימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה מעריכה", "החברה סבורה" וביטויים דומים, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים. מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של הנהלת החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונותו או לשלמותו של המידע הכלול בהם, ונכונותו לא נבחנה על-ידי הנהלת החברה באופן עצמאי. התממשותו ו/או אי התממשותו של המידע הצופה פני עתיד אינה ודאית והיא תושפע מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת החברה, ובכללם, גורמי הסיכון המאפיינים את פעילות החברה כמפורט בדוח זה וכן מההתפתחויות בסביבה הכללית ובגורמים החיצוניים המשפיעים על פעילות החברה המתוארים בדוח זה. לפיכך, על אף שהנהלת החברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הינן סבירות, הרי שקוראי דוח זה מוזהרים בזאת, כי התוצאות בפועל בעתיד עלולות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה. מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה, מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב והחברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה, ככל שמידע נוסף בקשר למידע כאמור יגיע לידיעתה.

הגדרות

לנוחות הקורא, בדוח זה למונחים הבאים תהיה המשמעות המופיעה לצידם, אלא אם נאמר אחרת:

"גוף מוסדי"	- מבטח או חברה מנהלת, כהגדרתם בחוק הפיקוח (כהגדרת מונח זה להלן).
"דמי ביטוח"	- הסכום הכולל (פרמיה ודמים) שמשלם מבטח למבטח על-פי חוזה ביטוח (פוליסה) שאינו חוזה השקעה.
"דמים"	- סכומים הכוללים בדמי הביטוח, המיועדים לכיסוי הוצאות המבטח, כגון: דמי רישום, דמי פוליסה, דמי היטל ודמי אשראי.
"החברה" או "הכשרה"	- הכשרה חברה לביטוח בע"מ.
"הממונה"	- הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
"הרשות"	- רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
"חוק חוזה הביטוח"	- חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981.
"חוק החברות"	- חוק החברות, התשנ"ט-1999.
"חוק הפיקוח"	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
"חוק הפלת"ד"	- חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.
"חוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני"	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק, ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005.
"חוק קופות גמל"	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.
"חיתום"	- תהליך אישור הצעת הביטוח וקביעת הפרמיה, בהתאם להנחות אקטואריות, לנתונים המפורטים בהצעת הביטוח ולמידע נוסף שברשות המבטח.
"מוצר פנסיוני"	- כמשמעותו בחוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני.
"פקודת ביטוח רכב מנועי"	- פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970.
"פרט"	- מבטחים פרטיים יחידים או לקוחות עסקיים קטנים, עמם מתקשרת חברת הביטוח על בסיס פרטני.
"קולקטיב"	- קבוצת אנשים (הקשורים בדרך כלל במקום עבודה משותף או בהשתייכות לארגון כלשהו או ביחסי ספק-לקוח עם תאגיד או ארגון כלשהו), עמם מתקשרת חברת הביטוח בהסכם אחד, המבטח את כל המשתתפים לקבוצה (ולא בהתקשרויות פרטניות עם יחיד הקבוצה).
"קופת גמל"	- קופת גמל, כמשמעותה בחוק קופות גמל, שאינה קרן פנסיה (כהגדרת מונח זה להלן) ומהווה מכשיר חיסכון "טהור", שבו הכספים הנחסכים והתשואה עליהם משולמים לחוסך בהגיעו לגיל הפרישה, למעט קופת גמל להשקעה.
"קופת גמל להשקעה"	- קופת גמל, כמשמעותה בחוק קופות גמל, המאפשרת לציבור החוסכים לחסוך כספים באפיק חיסכון הוני, ללא הטבות מס בהפקדה. הכספים בקופה כאמור, ניתנים למשיכה בכל עת על ידי העמית והוא יהיה זכאי לפטור ממס רווחי הון במידה ויחליט לקבל כספים אלה כקצבה.
"קרן פנסיה"	- קופת גמל לקצבה, כמשמעותה בחוק קופות גמל, אשר אינה פוליסת ביטוח, המהווה מכשיר חיסכון המיועד לשלם לחוסך בו, לאחר פרישתו, קצבה חודשית למשך כל חייו ובנוסף לבטחו מפני מוות (שארית) ומפני אובדן כושר עבודה (נכות).
"שייר"	- הסיכון המוטל על המבטח לבדו, לאחר העברת חלק מהסיכון למבטח משנה.
"תגמולי ביטוח"	- סכומים שיש לשלםם בקרות מקרה ביטוח, על-פי תנאי הפוליסה.

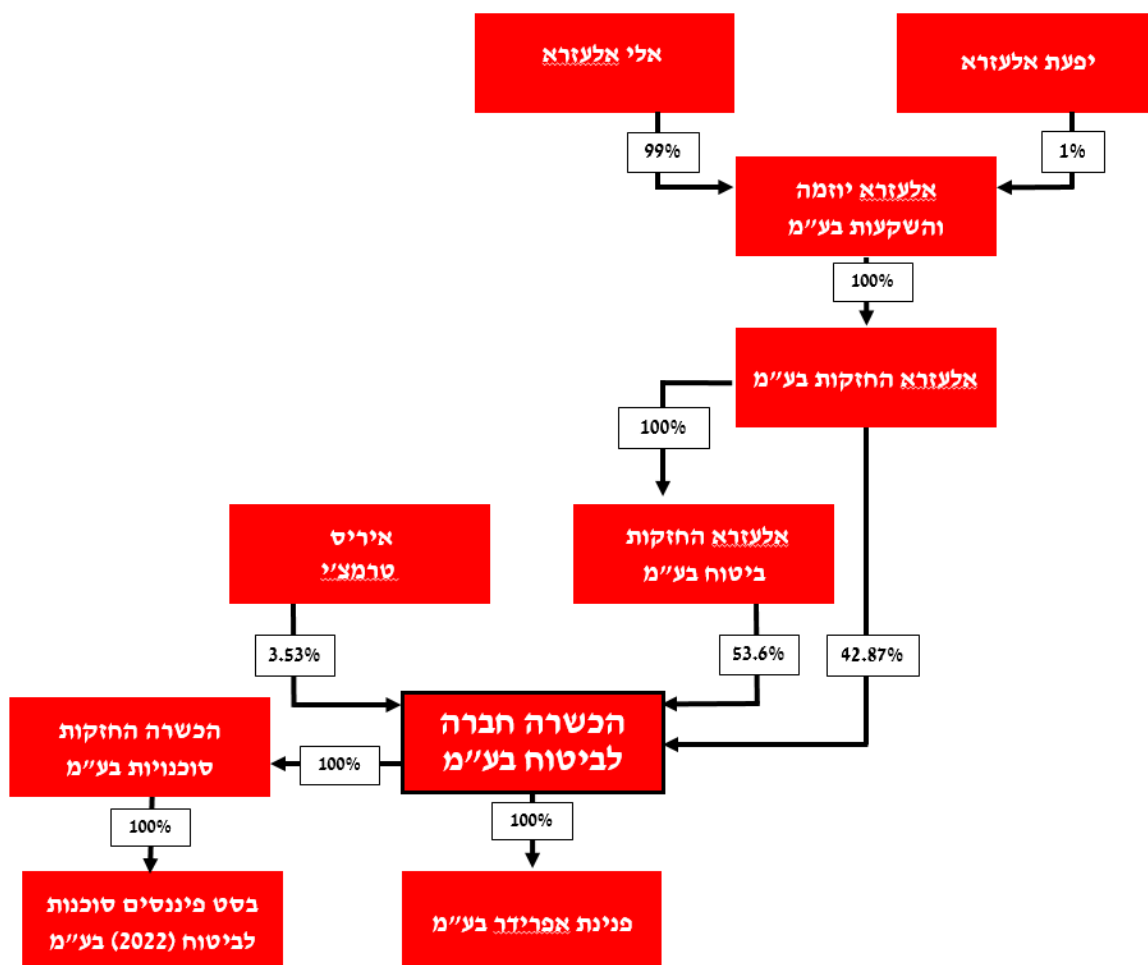
1. חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה**1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה****1.1.1 פרטי החברה**

הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("הכשרה" או "החברה") התאגדה בחודש דצמבר 1994 כחברה פרטית. החברה הינה מבטח כהגדרת מונח זה בחוק הפיקוח, העוסקת בתחום הביטוח הכללי ובתחום ביטוח החיים והבריאות וכן בתחום הפיננסים, וכמו כן הינה חברת איגרות חוב ותאגיד מדווח, כהגדרת מונחים אלו בחוק החברות.

נכון למועד הדוח, לחברה החזקות בחברות פעילות, כמפורט להלן: החברה מחזיקה במלוא הון המניות של פנינת אפרידר בע"מ ("פנינת אפרידר"), חברה פרטית שהתאגדה בישראל ביום 24 בפברואר 2009. לתקופת הדוח מחזיקה פנינת אפרידר בנכס מקרקעין באשקלון, ב-50% מנכס מקרקעין באשדוד וכן בכ-12.25% מחברת טרה איץ אימפריום בע"מ, המחזיקה בנכס בחיפה; החברה מחזיקה במלוא הון המניות של הכשרה החזקות סוכנויות בע"מ ("הכשרה החזקות"), חברה פרטית שהתאגדה בישראל ביום 28 בפברואר 2022, ואשר מחזיקה במלוא הון המניות של בסט פיננסים סוכנות לביטוח (2022) בע"מ ("סוכנות בסט"), חברה פרטית שהתאגדה בישראל ביום 4 באוגוסט 2022. לפרטים בדבר החזקות החברה בחברות בנות וכלולות - ראה תקנה 11 לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

נכון למועד הדוח, בעלי המניות בחברה הינם: אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ (53.6%), אלעזרא החזקות בע"מ ("אלעזרא החזקות") (42.87%) והגב' איריס טרמצי (3.53%).

מבנה החזקות 1.1.2

להלן תרשים מבנה ההחזקות בחברה¹:

נתונים בדבר היקף פעילות החברה 1.1.3

בהתאם להודעת הפיקוח על עסקי ביטוח (ענפי ביטוח), התשמ"ה-1985, לחברה רישיונות לעסוק בענפי הביטוח הבאים: ביטוח חיים מקיף; ביטוח מפני תאונות אישיות; ביטוח מפני מחלות ואשפוז; ביטוח מפני חבות מעסיקים; ביטוח כלי רכב חובה; ביטוח רכב מנועי-רכוש (עצמי וצד שלישי); ביטוח כלי טייס, לרבות אחריות כלפי צד שלישי; ביטוח כלי שיט, לרבות אחריות כלפי צד שלישי; ביטוח מקיף לדירות ולבתי עסק; ביטוח מטענים בהובלה; ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי; ביטוח מפני אובדן רכוש; ביטוח חקלאי; ביטוח הנדסי; מתן ערבויות; ביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים; ביטוח מפני סיכונים אחרים; וביטוח השקעות של רוכשי דירות².

על-פי נתונים שפורסמו במסגרת הדוחות הכספיים של חברות הביטוח, נכון ליום 30 בספטמבר 2024, לחברה כ-4.6% מנתח שוק הביטוח הכללי וכ-1.4% מנתח שוק ביטוח החיים (לא כולל ביטוחי בריאות).

נכון ליום 31 בדצמבר 2024, הסתכמו סך הנכסים המנוהלים על-ידי החברה בכ-31.8 מיליארד ש"ח, כדלקמן: 25.9 מיליארד ש"ח במסגרת חוזה השקעה וביטוח תלויי תשואה (משתתף); כ-1.4 מיליארד ש"ח במסגרת חוזה השקעה שאינם תלויי תשואה (נוסטרו חיים); וכ-4.5 מיליארד ש"ח במסגרת נוסטרו אלמנטרי.

¹ ביום 29.1.2025 התקשרה הכשרה החזקות בהסכם לרכישת מניות של אפיקי הון סוכנות לביטוח בע"מ, אך העסקה טרם הושלמה. לפרטים נוספים ראה סעיף 1.1.5.1 לפרק זה להלן.

² ביום 1.12.2024 עודכן רישיון הביטוח של החברה, כך שהוסרו מגבלות מסוימות שרצו על החברה.

1.1.4	אירועים מהותיים במהלך תקופת הדוח
1.1.4.1	דוח דירוג
	ביום 24 בנובמבר 2024 פרסמה חברת הדירוג מדורג בע"מ דוח דירוג לפיו הותירה על כנס את דירוג A3 לאיתנות הפיננסית של החברה ודירוג Baa2 לכתבי ההתחייבות הנדחים שהחברה הנפיקה, ושינתה את אופק הדירוג משלילי לחיובי. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 24 בנובמבר 2023 (אסמכתא מספר: 2024-01-618249), וכן ביאור 18(ב) (1) בדוחות הכספיים.
1.1.4.2	הסדר אכיפה מנהלית עם רשות ניירות ערך
	ביום 21 בנובמבר 2024 דיווחה החברה על אישור הסדר אכיפה מנהלית בין רשות ניירות ערך לבין החברה ונושא משרה בה. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים שפרסמה החברה ביום 21 בנובמבר 2024 (אסמכתא מס' 2024-01-617835 וביום 6 ביוני 2024 (2024-01-057760).
1.1.4.3	חוזר עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי
	ביום 25 ביולי 2024 דיווחה החברה על כך שהרשות פרסמה חוזר שכותרתו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ובקרנות הפנסיה", שעניינו עדכון הנחות ברירת המחזל, אשר על בסיסן חברות הביטוח תחשבנה את ההתחייבויות ומקדמי הקצבה במוצרי החיסכון הפנסיוני. בהתאם, צפויה להיות השפעה על דוחותיה הכספיים של החברה. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים שפרסמה החברה ביום 25 ביולי 2024 (אסמכתא מס' 2024-01-079138) וביום 30 ביוני 2024 (אסמכתא מס' 2024-01-066568).
1.1.4.4	זכויות לקבלת חזקה וחכירת משנה מגרש 16
	ביום 1 ביולי 2024 דיווחה החברה על כך שאלבר שירותי מימונית בע"מ ("אלבר") הודיעה לחברה כי בכוונתה שלא לממש את האופציה, לרכישת הזכות החוזית של החברה לקבלת חזקה וכן זכות לחכירת משנה ביחס לכלל החניות המקורות, אשר ייבנו על-ידי בעלי זכות החכירה של מגרש 16, זאת במסגרת הסכם למכירת זכויות החכירה של החברה לאלבר במגרש 17. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 1 ביולי 2024 (אסמכתא מס' 2024-01-067222).
1.1.4.5	דוח נאמן לתעודות התחייבות
	ביום 25 ביוני 2024 פורסם דוח שנתי של הנאמן למחזיקי אגרות החוב (סדרה 3) ולמחזיקי אגרות החוב (סדרה 4) שהונפקו על ידי החברה. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי שפרסם הנאמן ביום 25 ביוני 2024 (אסמכתא מספר: 2024-10-064354).
1.1.4.6	מתחם הסוהו באשדוד
	ביום 26 בפברואר 2024 דיווחה החברה, כי ביום 25 בפברואר 2024, החליטה הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום (ועדת המשנה להתנגדויות), לאשר את תוכנית בניין עיר שמספרה 603-0590729 מתחם סוהו, רח' האורגים, אשדוד, בכפוף לתיקונים טכניים. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 26 בפברואר 2024 (אסמכתא מספר: 2024-01-019779).
	ביום 24 ביוני 2024 דיווחה החברה, כי דירקטוריון החברה קיבל החלטה עקרונית לקיים הליך של הזמנה להציע הצעות בקשר עם זכויות המקרקעין של החברה במתחם הסוהו, אשדוד. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים שפרסמה החברה בימים 24 ביוני 2024 (אסמכתא מס' 2024-01-064003), 27 במאי 2024 (אסמכתא מס' 2024-01-052246) ו-26 בפברואר 2024 (אסמכתא מספר: 2024-01-019779).
1.1.4.7	נטילת כתבי התחייבויות נדחים מתאגידים בנקאיים
	ביום 31 במרץ 2024 חתמה החברה עם תאגיד בנקאי על נטילת כתב התחייבות נדחה בסך של 60 מיליון ש"ח. בנוסף לכתב ההתחייבות הבנקאי כאמור, העמיד התאגיד הבנקאי לחברה מסגרת

אשראי בסך 40 מיליוני ש"ח. ביום 30 במאי 2024 ניצלה החברה את מסגרת האשראי שהועמדה מהתאגיד הבנקאי כאמור, ונטלה כתב התחייבות בנקאי על סך 40 מיליוני ש"ח. ביום 23 בדצמבר 2024 החברה התקשרה בהסכם עם תאגיד בנקאי לפיו התאגיד הבנקאי יעמיד לחברה סכום של 50 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים אודות כתבי התחייבויות הנדחים שנטלה החברה, ראה ביאור 18(ד) לדוחות הכספיים של החברה.

1.1.4.8 אסיפה שנתית של בעלי המניות של החברה
לפרטים אודות האסיפה השנתית של בעלי המניות של החברה שהתקיימה ביום 20 במאי 2024 ראה תקנה 21 ותקנה 29(ג) לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד", וכן ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 20 במאי 2024 (אסמכתא מספר: 2024-01-049252).

1.1.4.9 הארכת תוקף תשקיף מדף
ביום 15 במאי 2024 דיווחה החברה בדבר הארכת התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף מדף של החברה עד ליום 17 במאי 2025. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 15 במאי 2024 (אסמכתא מס' 2024-01-047194).

1.1.4.10 לפרטים אודות יציאת החברה מנסיבות משהות ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 31 במרס 2024 (אסמכתא מס' 2024-01-030649) וכן ראה ביאור 1(ו) לדוחות הכספיים.

1.1.4.11 פדיון מוקדם של כתבי התחייבויות נדחים (מסוג אגרות חוב סחירות) שנטלה החברה
ביום 21 במרס 2024 דיווחה החברה על ביצוע פדיון מוקדם וחלקי ביוזמתה, בסך של 60,000,000 ש"ח ע.ג. אגרות החוב (סדרה 3) של החברה שבמחזור, אשר יבוצע ביום 1 באפריל 2024 וזאת בהתאם להוראות שטר הנאמנות מיום 16 ביולי 2018 בגין אגרות החוב. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים שפרסמה החברה ביום 14 במרס 2024 (אסמכתא מספר: 2024-01-026334) וביום 21 במרס 2024 (אסמכתאות מספר: 2024-01-029838 ו-2024-01-029940).

לפרטים בדבר השלמת גיוס הון משני בסך 60 מיליון ש"ח של כתבי התחייבות נדחים מתאגיד בנקאי לצורך ביצוע פדיון מוקדם חלקי אג"ח (סדרה 3), ראה דיווח מיידי שפרסמה החברה ביום 31 במרס 2024 (2024-01-030664), וכן 18(ב)(1) לדוחות הכספיים.

ביום 16 בדצמבר 2024 דיווחה החברה על התקיימות תנאי מתלה לביצוע פדיון מוקדם של יתרת אגרות החוב (סדרה 3) של החברה שבמחזור ולביצוע פדיון מוקדם חלקי של אגרות החוב (סדרה 4) של החברה שבמחזור, ביוזמת החברה, אשר יבוצע ביום 1 בינואר 2025, וזאת בהתאם להוראות שטרי הנאמנות של אגרות החוב האמורים. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים שפרסמה החברה בימים 16 בדצמבר 2024 (אסמכתאות מס' 2024-01-624656 ו-2024-01-624642), 15 בדצמבר 2024 (אסמכתא מס' 2024-01-624469), 21 במרס 2024 (אסמכתאות מס': 2024-01-029838 ו-2024-01-029940) ו-14 במרס 2024 (אסמכתא מס': 2024-01-026334), וכן ביאור 18(ב)(1)(א) בדוחות הכספיים. לפרטים אודות יציאת החברה מנסיבות משהות ראה סעיף 1.1.4.10 לפרק זה לעיל.

1.1.4.12 לפרטים אודות השלכות מלחמת "חברות ברזל" על החברה – ראה סעיף 2.1 לפרק השני לדוח התקופתי "דוח הדירקטוריון" וביאור 1(ג) לדוחות הכספיים.

1.1.4.13 לפרטים בדבר מרשם בעלי מניות ומצבת הון - ראה תקנה 24 לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

1.1.4.14 לפרטים בדבר שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה של החברה, ראה סעיף 6.4 לפרק השני לדוח התקופתי "דוח הדירקטוריון".

1.1.4.15 לפרטים בדבר הליכים משפטיים – ראה ביאור 34 (תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות) לדוחות הכספיים.

- 1.1.4.16 לפרטים בדבר תוצאות אסיפות כלליות מיוחדות – ראה סעיף 29(ג) לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".
- 1.1.4.17 לפרטים בדבר עסקאות עם בעל שליטה – ראה תקנה 22 - עסקאות עם בעל השליטה לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".
- 1.1.5 אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח
- 1.1.5.1 ביום 30 בינואר 2025 דיווחה החברה על התקשרות בעסקה בין הכשרה החזקות, חברה בת בבעלות מלאה של החברה, עם ה"ה מר אריה הלמרייך ומר איל הוכהוויזר, בהסכם לרכישת מניות בבעלות המוכרים המהוות בדילול מלא 49% מהונה המונפק והנפרע, של אפיקי הון סוכנות לביטוח בע"מ, אשר פועלת בענפי הביטוח הכללי, החיים והימי. השלמת העסקה כפופה להתקיימות תנאים מתלים שונים המנויים בהסכם, ובכלל זה, קבלת היתר שליטה עדכני בסוכנות מאת הממונה על שוק ההון ביטוח וחשכון, ואישור רשות התחרות, ככל ויידרש. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של החברה שפרסמה החברה ביום 30 בינואר 2025 (אסמכתא מס' 2025-01-007798).
- 1.1.5.2 לפרטים בדבר תוצאות אסיפה כללית מיוחדת – ראה תקנה 29(ג) לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".
- 1.1.5.3 לפרטים בדבר מרשם בעלי מניות ומצבת הון - ראה תקנה 24 לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

1.2 תחומי פעילות החברה

נכון למועד הדוח, עיקר פעילותה של החברה הוא בשני תחומי פעילות, כדלקמן:

1.2.1 תחום ביטוח כללי

תחום זה מורכב משלושה תתי-תחומי פעילות עיקריים (ענפים):

- 1.2.1.1 ענף ביטוח רכב חובה - פעילות החברה בענף זה כוללת מתן כיסוי ביטוחי מפני נזקי גוף בלבד, לפי דרישות פקודת ביטוח רכב מנועי, אשר קובעת כי חובה על כל אדם המשתמש ברכב מנועי (או המתיר לאחר להשתמש בו) להחזיק בפוליסה בת תוקף המכסה את בעל הרכב ואת הנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפלתי"ד ומפני חבות אחרת שהם עשויים לחוב בשל נזק גוף שנגרם בין היתר, על ידי השימוש ברכב מנועי.
- 1.2.1.2 ענף ביטוח רכב רכוש - פעילות החברה בענף זה כוללת מתן כיסוי ביטוחי מפני נזקי רכוש לרכב המבוטח, כתוצאה מתאונה ו/או גניבה; וכן כיסוי לנזקי רכוש שהרכב המבוטח עלול לגרום לצד שלישי בתאונה.
- ביטוח רכב רכוש (CASCO) ידוע גם בכינויים "ביטוח מקיף" או "ביטוח צד ג'", והינו בגדר ביטוח רשות (וולונטרי), היינו: השיקול האם לערוך ביטוח רכב רכוש נתון בידי בעל כלי הרכב והוא אינו מחויב לערכו על-פי הדין.
- ענף ביטוח כללי אחר - פעילות החברה בענף זה כוללת מגוון רחב של כיסויים ביטוחיים, הנחלקים לשלושה תתי-ענפים עיקריים:
- (א) ביטוח רכוש

ביטוחי רכוש מעניקים למבוטח כיסוי בגין נזק פיזי לרכושו וכוללים ביטוחי דירות, ביטוח לבתי עסק, ביטוחים הנדסיים, הובלת מטענים וביטוח עבודות קבלניות. כמו כן, תחת קטגוריה זו נכללים כיסויים ביטוחיים שאינם באופיים ביטוחי רכוש או חבויות, כגון: ביטוח תאונות אישיות קבוצתי וביטוח נסיעות לחו"ל³. לפרטים נוספים - ראה סעיף 2.1.3.1 לפרק זה להלן.

³ בחודש מאי 2021 הפסיקה החברה לשווק פוליסות ביטוח תאונות אישיות פרט. בחודש יוני 2024 הפסיקה החברה לשווק פוליסות ביטוח נסיעות לחו"ל.

(ב) ביטוח חבויות

ביטוחי חבויות מעניקים למבוטח כיסוי בגין חבותו כלפי צד שלישי וכוללים ביטוחי אחריות כלפי צד שלישי, אחריות מעסיקים, אחריות מקצועית ואחריות מוצר.

(ג) ביטוח ערבויות

ביטוח ערבויות כולל ביטוח השקעות של רוכשי דירות לפי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974 ("חוק המכר").

1.2.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בחברה כולל שתי תתי-פעילויות עיקריות: ביטוח סיכונים הקשורים לחייו של אדם ("ריסק") וניהול חיסכון ארוך טווח ("חיסכון").

פוליסת ביטוח חיים (ריסק או חיסכון) מבטיחה תשלום תגמולי ביטוח במקרה של מות המבוטח ו/או בעת הגיעו לגיל הקבוע בפוליסה ו/או במועד מוקדם יותר, לפי תנאי הפוליסה; וכן הרחבות נוספות לכיסוי סיכונים נוספים לבחירת המבוטח⁴ ("רייזריס"), כגון: אובדן כושר עבודה, מחלה או נכות.

חלק מפוליסות ביטוח חיים מוכרות כ"קופת ביטוח" ובשל כך המבוטחים זכאים להטבות מס הניתנות לקופות גמל. פוליסת ביטוח חיים הינה אחד המכשירים העיקריים בתחום חיסכון ארוך הטווח, וזאת בנוסף לקרנות פנסיה וקופות גמל. בהתאם לנתוני משרד האוצר, נכון ליום 30 בספטמבר 2024, שווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך הינו כ-2,233 מיליארד ש"ח, כאשר מתוכם סך החיסכון המנוהל בפוליסות משתתפות ברווחים עומד על כ-485 מיליארד ש"ח.

בהתאם לחוק קופות גמל, החל מיום 1 בינואר 2008 לא ניתן לבחור בין סכום הוני לבין סכום קצבתי והחיסכון לגיל פרישה הינו חיסכון קצבתי בלבד.

פוליסות בעלות מרכיב החיסכון נחלקות למספר סוגים מרכזיים, הנבדלים באופן השקעת הכספים על-ידי חברות הביטוח, סוגי הכיסויים ודמי הניהול או ההוצאות שגובות חברות הביטוח. לפרטים אודות המוצרים השונים בחברה בתחום זה - ראה סעיף 2.2.1 לפרק זה להלן.

במהלך השנים האחרונות בוצעו רפורמות משמעותיות אשר השפיעו על התחרותיות, השקיפות והניידות בתחום החיסכון ארוך הטווח, וביניהן: מגבלת הפקדה לפוליסות ביטוח מנהלים, ניוד בין מוצרים פנסיונים שונים, הוצאות ישירות, מסלולי השקעה, ממשק מעסיקים ועוד.

ענף ביטוח הבריאות בחברה נכלל בתחום ביטוח החיים וחיסכון ארוך הטווח, למעט ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוחי קולקטיבים לתקופה קצרה (אשר נכללים בתחום הביטוח הכללי, תחת ענף כללי אחר, וזאת בשל אופיים של ביטוחים אלה הנעשים לזמן קצר של עד שנה).

בשנת 2024 סך הפרמיה מביטוחי בריאות הינה כ-60,848 אלפי ש"ח, שיעור של כ-16.9% מסך הפרמיות ממגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח לשנה זו. בשנת 2023 סך הפרמיה מביטוחי בריאות הינה כ-52,372 אלפי ש"ח, שיעור של כ-12.3% מסך הפרמיות ממגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח לשנה זו. בשנת 2022 סך הפרמיה מביטוחי בריאות הינה כ-39,679 אלפי ש"ח, שיעור של כ-8.8% מסך הפרמיות של החברה ממגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח לשנה זו.

יתרת ה-DAC בגין הפעילות האמורה ליום 31.12.2024 הסתכמה לכ-18,655 אלפי ש"ח, שיעור של כ-5.6% מסך יתרת ה-DAC בגין מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח. יתרת ה-DAC בגין הפעילות האמורה ליום 31.12.2023 הסתכמה לכ-18,001 אלפי ש"ח, שיעור של כ-5.7% מסך יתרת ה-DAC בגין מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח.

1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות מהותיות במניותיה

למיטב ידיעת החברה, בשנים 2023-2024 ועד למועד פרסום הדוח, לא בוצעו השקעות בהון המניות של החברה ו/או עסקאות מהותיות במניות החברה מחוץ לבורסה על-ידי בעלי עניין בה.

⁴ החל מחודש מאי 2021 הפסיקה החברה לשווק כיסוי נכות ו/או מוות מתאונה.

1.4 חלוקת דיבידנדים

1.4.1 במהלך השנים 2023-2024 ועד למועד פרסום הדוח החברה לא חילקה דיבידנד.

1.4.2 מדיניות חלוקת דיבידנד

1.4.2.1 ביום 28 בדצמבר 2022 עדכן דירקטוריון החברה את מדיניות חלוקת הדיבידנד, כך שנקבע כי החברה תוכל לחלק דיבידנד מיתרת רווחיה הראויים לחלוקה, כפי שעולה מדוחותיה הכספיים המאוחדים, הסקורים או המבוקרים, בשיעור אשר לגביו מתקיים הכלל הבא:

אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפחות בשיעורים שנקבעו לפי תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II מיום 14 באוקטובר 2020 ("חוזר סולבנסי") או לפי ההנחיות ליישום הנדבך הראשון במשטר כושר פירעון חדש, לפי העניין, כשהוא מחושב ללא הוראות מעבר, כמפורט להלן:

החל מהדוחות הכספיים ליום 31.12.2025	עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31.12.2024
108%	107%

1.4.2.2 לחברה מדיניות ניהול הון וחלוקת דיבידנד, על פיה בעת קבלת החלטה בדבר חלוקת דיבידנד יתחשב דירקטוריון החברה בשיקולים עסקיים, לרבות תכנית ההשקעות של החברה; מצבה הפיננסי ותוצאות כספיות בפועל; שינויי שוק; תרחישים; עמידה בדרישות רגולטוריות ומגבלות המוטלות על החברה; תוכנית העבודה של החברה לעניין רווחיות צפויה; ועניינים נוספים. חלוקת דיבידנד כאמור כפופה להוראות כל דין ובכלל זה להוראות חוק החברות ולמבחני החלוקה הקבועים בו.

1.4.2.3 אין לראות במדיניות המפורטת לעיל התחייבות של החברה לבצע חלוקת דיבידנד כלשהי ודירקטוריון החברה רשאי להחליט גם כי לא יחולק דיבידנד כלל. כמו כן, דירקטוריון החברה רשאי לשנות מעת לעת, על פי שיקול דעתו הבלעדי, את מדיניות חלוקת הדיבידנד של החברה.

1.4.3 לפרטים אודות מגבלות והנחיות בנושא חלוקת דיבידנדים, ההון העצמי הנדרש וההון העצמי של החברה - ראה ביאור 14 (הון עצמי ודרישות הון) לדוחות הכספיים.

2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות**2.1 תחום ביטוח כללי**

תחום הביטוח הכללי בחברה נחלק לשלושה ענפים עיקריים: ענף רכב חובה; ענף רכב רכוש, הכולל ביטוח צד ג' או ביטוח מקיף (המכסה גם נזקים הנגרמים לרכב המבוטח); וענף כללי אחר, הכולל ביטוחי רכוש, ביטוחי חבויות וביטוחי ערבויות.

המאפיין את תחום הביטוח הכללי הוא שחוזי הביטוח ("הפוליסות") הינם קצרי מועד, היינו: לתקופות של עד שנה בדרך כלל; ועיקר הכיסוי הביטוחי על-פי הפוליסות הוא בהתאם לשיעור הנזק שיגרם למבוטחים ובכפוף לגבולות האחריות הנקובים בפוליסה.

2.1.1 ענף ביטוח רכב חובה

2.1.1.1 מוצרים ושירותים

כללי

ענף ביטוח רכב חובה כולל מוצר אחד בלבד, המעניק כיסוי ביטוחי מכוח פקודת ביטוח רכב מנועי, לבעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפלג"ד ומפני חבות אחרת שהם עשויים לחוב בשל נזקי גוף שיגרמו, בין היתר, על-ידי או עקב השימוש ברכב.

בהתאם להוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010, מונהגת בענף ביטוח רכב חובה "פוליסה תקנית", אשר נוסחה הינו מחייב ועל מבטח מוטל איסור לשנותה. יחד עם זאת, מבטח רשאי להוסיף לפוליסה התקנית נספח הרחבות לגבי היקף הכיסוי הביטוחי.

הכיסוי הביטוחי בענף רכב חובה הינו בהתאם לחוק הפל"ד, אשר קובע "אחריות מוחלטת" למבטח הרכב לפיצוי הנפגעים בתאונת דרכים, ללא צורך בהוכחת האשם בתאונה.

(א) הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים

הסדר "רכב קל" (רכב פרטי או מסחרי שמשקלו הכולל המותר אינו עולה על 4 טון, למעט אוטובוס) ו"רכב כבד" (רכב שמשקלו הכולל המותר הוא יותר מ-4 טון, למעט רכב מסחרי בעל היתר להסעת 7 נוסעים או יותר ולמעט אוטובוס) - בהתאם לצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), התשס"א-2001, בתאונת דרכים שבה מעורבים רכב כבד אחד או יותר ורכב קל אחד או יותר, ישלמו המבטחים של הרכב הכבד למבטחים של הרכב הקל, 50% מהפיצויים ששולמו לנפגעי הרכב הקל בגין נזקי הגוף.

הסדר אופנוע - בהתאם לתיקון מס' 20 לחוק הפל"ד, בתאונת דרכים שבה מעורבים אופנוע אחד או יותר ורכב אחד או יותר שאינו אופנוע, ישלמו המבטחים של הרכב האחר למבטחים של האופנוע 75% מהפיצויים בגין נזקי הגוף שהמבטחים של האופנוע חייבים בתשלוםם עקב התאונה לרוכבי האופנוע (לא כולל פיצויים לנפגעים מחוץ לרכב).

הסדר חלוקה כאשר נפגע אדם מחוץ לכלי הרכב - בהתאם לסעיף 3(ב) לחוק הפל"ד, בתאונת דרכים בה היו מעורבים מספר כלי רכב ונפגע אדם מחוץ לכלי הרכב, יהיו המבטחים של הרכבים חייבים כלפי הנפגע - ביחד ולחוד (ובינם לבין עצמם) ישאו בנטל החיוב בחלקים שווים) - בגין נזקי הגוף של האדם הנפגע מחוץ לכלי הרכב. לעניין זה, כלי רכב ייחשב כמעורב בתאונת הדרכים אם בעת התאונה היה מגע בינו לבין כלי הרכב האחר או בינו לבין הנפגע.

(ב) תעריפים דיפרנציאליים (משתנים ומותאמי סיכון) ופיקוח על התעריפים

בענף ביטוח רכב חובה פועל גוף שהוקם לפי תקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגר מידע), התשס"ד-2004, שהינו אחראי לניהול מאגר מידע ולהפקת דוחות אשר ישמשו, בין השאר, להערכת הסיכונים בענף ביטוח רכב חובה ולקביעת עלות הסיכון הטהור אשר על בסיסו נקבע תעריף הביטוח, המכונה "התעריף הבסיסי" אשר ממנו נגזרים תעריפי ביטוח החובה. המאגר, המרכז מידעים מכל חברות הביטוח, משמש לצורך זיהוי חשד למקרי הונאות ביטוח בתביעות רכב חובה וכן למניעת הונאות ביטוח בתהליך החיתום.

הפרמטרים לקביעת התעריפים כאמור מוסדרים, בין היתר, בהוראות שער 6 חלק 2 "הוראות לביטוח כללי" בקודקס, אשר קובעות גם את התעריפים המרביים שרשאי מבטח לגבות ואופן אישורם על ידי הממונה ("תעריף דיפרנציאלי"). הפרמטרים לקביעת התעריף הדיפרנציאלי כוללים, בין היתר: נפח מנוע; מין הנהג; גיל הנהג הצעיר ביותר; ותק רישיון נהיגה; מספר תביעות קודמות; מספר פסילות רישיון; והימצאותן של טכנולוגיות בטיחות.

תעריפי ביטוח רכב חובה בחברה תואמים את הוראות הקודקס ומשקפים פרופיל סיכון ההולם את ההוראות כאמור. יחד עם זאת, הרשות מתמידה בנקיטת מדיניות של קביעת תעריפי ביטוח החובה, תחת מסגרת המכונה על ידה "תעריף הולם", אשר נגזרת מהתעריף שנקבע לביטוח השיווי. באופן זה, מגבילה הרשות את החברה, בחלק מהמקרים, לשווק ביטוח חובה בתעריפים שהחברה מוצאת לנכון, ובכך מעלה את רמת הסיכון של החברה לקביעת פרמיות בחסר. בהתאמה, מסגרת זו של "תעריף הולם" מגבילה גם את תעריפי הפול, מה שמגדיל את ההפסד המועבר ממנו לחברות הביטוח המסחריות.

(ג) ביטוח שיווי ("הפול") - המאגר הישראלי לביטוח רכב

המאגר לביטוחי רכב חובה ("הפול") בע"מ ("הפול") הינו תאגיד הפועל כחברת ביטוח, המבטח, בין היתר, משתמשים ברכב מנועי שלא השיגו כיסוי ביטוחי באופן ישיר אצל חברות הביטוח המסחריות. מטרת הביטוח השיווי הינה לספק ביטוח חובה לבעלי רכב מנועי ברמת סיכון חריגה, שחברות הביטוח אינן מעוניינות לבטחם. תעריפי הפול מתעדכנים מעת לעת בהתאם

להחלטות הרשות, וזאת בהתאם למשתנים ומקדמים שונים. הפול למעשה מהווה חלופה למבוטח בנוסף לחברות הביטוח המסחריות לתחום פעילות זה.

ביום 7 בנובמבר 2024 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה - נספחים 6.2.2 ו-6.2.3 לשער 6 חלק 2 בחוזר המאוחד, תעריפי ביטוח שיורי, במסגרתו עודכנו דמי הביטוח נטו בפול לכלי רכב, וזאת על מנת להתאים את דמי הביטוח נטו בפול לסיכון המבוטח, בהתבסס על המלצות מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי בענף ביטוח רכב חובה, שפורסמו במסגרת הדוח הסופי להערכת עלות הסיכון הטהור בענף ביטוח רכב חובה לשנת 2022. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.1.22.2 לפרק זה להלן.

כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול" ונושאות בהפסדיו באופן יחסי, על פי חלקן בשוק בשנה הקודמת.

חלקה של החברה בביטוח השיורי לשנת 2024 עמד על כ-3.89%, ובשנת 2023 על כ-4.07%.

(ד) קרנית

הקרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים ("קרנית") הינה תאגיד שהוקם על-פי חוק הפלת"ד ותפקידו לפצות נפגע הזכאי לפיצויים מכוח חוק זה, אך אין בידו לתבוע פיצויים מאת חברת ביטוח, בשל קרות אחד מהמקרים הבאים: הנהג האחראי לתאונה אינו ידוע; אין לנהג ביטוח רכב חובה או שהביטוח אינו מכסה את מלוא החבות; מבטח כלי הרכב נמצא בפירוק או שמונה לו מנהל מורשה.

בהתאם להוראות סעיף 2 לצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון הקרן), התשס"ג-2002, חברות הביטוח מעבירות לקרנית 1% מפרמיות הנטו בגין פוליסות רכב חובה. בנוסף, בהתאם להוראות צו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון עלות אספקת שירותים), התשפ"א-2021, החל מיום 1 בינואר 2022 מעבירות חברות הביטוח לקופות החולים באמצעות קרנית אחוז השתתפות בסך של 12.66% מסך כל התשלומים הנגבים ממבוטח בענף רכב חובה, בגין העברת האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים על ידי קופות החולים לנפגעי תאונות דרכים.

(ה) תביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי

בהתאם לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 ("חוק ביטוח לאומי"), במקרה בו שילם המוסד לביטוח לאומי ("המל"ל") לזכאי לגמלה, בעילה שניתן לחייב בה גם צד שלישי לשלם פיצויים לאותו זכאי לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש] או לפי חוק הפלת"ד, רשאי המל"ל לתבוע מאותו צד שלישי פיצוי על הגמלה ששילם או על הגמלה שהוא עתיד לשלם. בהתאם, הצד השלישי רשאי לנכות מהפיצוי לזכאי את הגמלות המשולמות לו או שעתידות להיות משולמות לו מאת המל"ל.

בהתאם להוראות חוק ביטוח לאומי, על חברת ביטוח מוטלת חובה לדווח למל"ל על כל תביעה בה ניכתה או הייתה רשאית לנכות תגמולי מל"ל מכל סוג, בין לפי הסכם פשרה ובין לפי פסק דין, אשר המל"ל רשאי לתבוע ממנה, זאת בתוך שישים ימים מיום כריתת הסכם הפשרה או מיום פסק הדין או מיום ביצוע הניכוי - לפי המוקדם מבניהם. אי דיווח מצד חברת הביטוח יכול להביא להארכת תקופת ההתיישנות וזכות התביעה של המל"ל, כך שתקופת ההתיישנות תחל ביום קבלת הדיווח או ביום שבו נודע למל"ל על ההליכים בין הנפגע לחברה - לפי המוקדם, והיא עלולה להגיע עד חמש עשרה שנים מיום אירוע התאונה.

בחודש יולי 2021 התקשרו חברות הביטוח בהסכמים עם המל"ל, לפיהם ימשיכו להעביר ולהפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבנות הקיים ביניהם, בין היתר, בכל הנוגע לתשלום פיצויים לפי חוק הפלת"ד, תוך צמצום ההתדיינות המשפטיות בין הצדדים, ביחס למקרים שאירעו ושיתרחשו בתקופה שמיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2022; ואילו בשנת 2023 ואילך נקבע שיעור שעל כלל המבטחות להעביר למוסד לביטוח לאומי בגין תאונות דרכים, זאת בהתאם לחוק הביטוח הלאומי בהתאם לחלוקה הבאה: עבור השנים 2023-2024 סך של 10% מפרמיות החובה; והחל משנת 2025 סך של 10.95% מפרמיות החובה, וזאת בהתאם לדרישת משרד האוצר. במסגרת ההסכם כאמור, שילמה החברה מקדמה על חשבון סכומי העבר. ביום 8 בנובמבר 2022 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 2 - הוראות בענף ביטוח רכב חובה, שמטרתו לעדכן את שיעור הדמים בענף ביטוח רכב חובה, וזאת בעקבות הסדרת

מנגנון ההתחשבנות בשל תביעות תאונות דרכים בין המוסד לביטוח לאומי לבין חברות הביטוח במסגרת תיקון סעיף 328א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995 (מ-16.25% ל-18%).

להערכת החברה, ההסדר מול המל"ל ביחס לעבר לא צפוי להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של החברה. ואולם, החברה מעריכה כי הוא עשוי להוות גורם נוסף שישפיע על קביעת דמי הביטוח שייגבו ממבוטחים

(ו) תקנות ההיוון, ועדת קמיניץ ופסק הדין של בית המשפט העליון

ביום 1 באוקטובר 2017 הופחת שיעור ריבית ההיוון הקבועה בתקנות הביטוח הלאומי (היוון), תשל"ח-1978 ל-2% משיעור של 3% שהיה מקובל עד אז.

בשנת 2019 מונתה ועדת קמיניץ, לבחינת ריבית ההיוון של הפיצויים שבה משתמש המוסד לביטוח לאומי בחישוב סך כל קצבאות הנכות שהוא משלם לזכאים בשל נזקי גוף במקרה של תביעה, לצורך גבייתן בסכום אחד מאת חברות הביטוח או לצורך היוון לפי בקשת הנפגע.

ביום 8 באוגוסט 2019, בית המשפט העליון קבע בפסק דין כי שיעור ההיוון ימשיך לעמוד על 3% (כפי שנקבע בוועדת קמיניץ), שכן הוא מגלם תשואה שניתנת להשגה, בסבירות גבוהה, באמצעות השקעה בסיכון נמוך, לתקופה ממושכת ותוך שמירה על נזילות חלקית.

בפסיקה מאוחרת יותר, מיום 10 באוקטובר 2020, דחה בית המשפט העליון בקשה לדיון נוסף בנושא שיעור ריבית ההיוון לפיצויים בשל נזקי גוף בנזיקין שתחול על המל"ל בתביעות שיבוב, ובכך הותיר למעשה את שיעור ריבית ההיוון על כנה (3%). ראה לעניין זה גם ביאור 32(ד)(2)(4)(א) לדוחות הכספיים.

(ז) עתודות

התביעות בענף ביטוח רכב חובה מאופיינות ב"זנב ארוך", היינו: לעיתים חולף זמן ממועד התרחשות התאונה ועד למועד תשלום התביעה. לאור כך, להכנסות ואו להפסדים מהשקעות השפעה משמעותית על הרווחיות הכוללת בתחום זה.

על-פי הוראות הדין, מבטח נדרש לשמור עתודות ביטוח, בהתאם לנוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי. הנוהג המיטבי כאמור מפרט, בין היתר, את מרווח הסיכון שיש להעמיס על העתודות Best Estimate; את אופן קיבוץ ענפי הביטוח; וכן קובע כי יש לקחת בחשבון את גובה העתודה בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ובגין סיכונים לאחר יום המאזן.

שווקים עיקריים מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

ענף ביטוח רכב חובה מאופיין בתחרות חזקה, שכן מדובר במוצר אחיד (פוליסה תקנית); מרבית חברות הביטוח בישראל פועלות בענף זה; וכתוצאה מהאמור קיימת תחרות מחירים משמעותית, המאופיינת גם בשקיפות מחירים לצרכן באמצעות האפשרות לערוך השוואת תעריפים באתר האינטרנט של הרשות. התחרות בענף ביטוח חובה מושפעת, בין היתר, גם מהגידול ההולך וגובר במספר כלי הרכב בישראל.

יצוין, כי לאור יציאת חלק ממבטחי המשנה מענף זה, והקשחת תנאיהם של מבטחי משנה אחרים, קיימת הרעה בחוזה רכב חובה QS. בחוזה רכב חובה XOL קיים שיפור בתנאים בעקבות השינוי בתביעות הביטוח הלאומי לפיו החברות משלמות אחוז מוסכם מהפרמיה והביטוח הלאומי לא תובע החזרים מהתביעות.

בהתאם לנתוני משרד האוצר, חל בשוק ענף ביטוח רכב חובה גידול של כ-13% בהיקף דמי ביטוח ברוטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בהתאם לנתוני משרד האוצר, בענף רכב חובה, ישנו רווח כולל של כ-309 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024, לעומת רווח כולל של כ-256 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023. בשנת 2023 היה רווח כולל של 300 מיליון ש"ח, לעומת שנת 2022 בה היה הפסד כולל של 201 מיליון ש"ח.

שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים

לא צפויים שינויים מהותיים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים ביחס למוצרים ולשירותים בתחום פעילות זה.

מוצרים חדשים

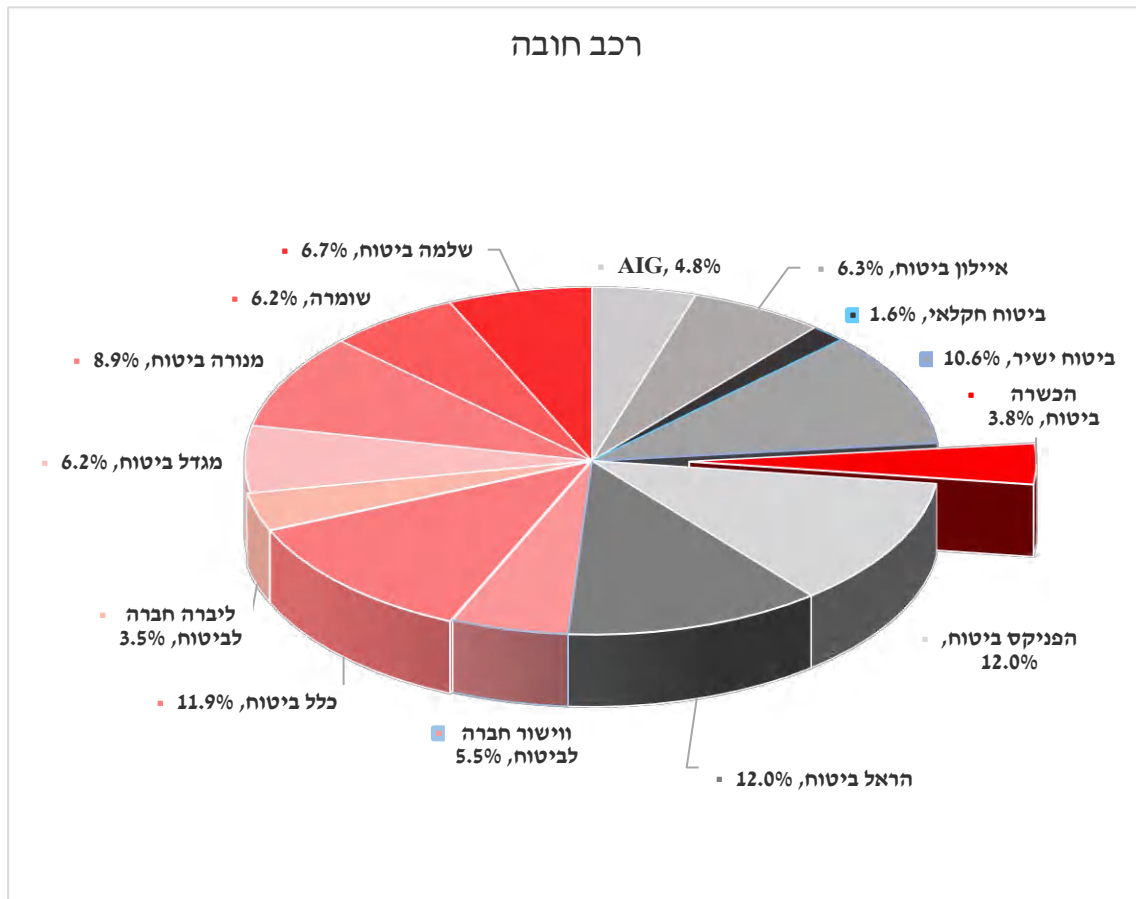
כאמור לעיל, תנאי הכיסוי הביטוחי בענף זה הינם בהתאם לפוליסה התקנית ועל כן בענף זה קיים מוצר אחד בלבד.

תחרות 2.1.1.2

פירוט תנאי התחרות ונתח שוק

מרבית חברות הביטוח בישראל פעילות בענף ביטוח רכב חובה, אשר מאופיין בתחרות עזה. חלקה של החברה בענף פעילות זה מגיע ל-3.8% (על פי נתונים כספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי של שנת 2024), למול נתח שוק של 4.2% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח רכב חובה, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2024:

בענף ביטוח רכב חובה כמעט ואין משמעות לגודל החברה והתחרות על המחיר היא כמעט מוחלטת. מבטוח יכול לקבל מידע על גובה הפרמיה בביטוח חובה על-ידי כניסה לאתר האינטרנט של הממונה "מחשבון משרד האוצר" והקלדת נתוני הרכב והנהגים בו.

ענף רכב חובה מאופיין בנאמנות לקוחות נמוכה ורגישות גבוהה למחיר ומכאן שחלקה של החברה בשוק יכול להשתנות בהתאם לשינוי בתעריפי חברות הביטוח האחרות, אשר מביא לתנועה של

לקוחות, לפי מחיר נוכחי. היות והכיסוי הביטוחי בענף ביטוח חובה הינו אחיד (פוליסה תקנית), אזי התחרות בין חברות הביטוח מתמקדת בעיקר בתעריף ובאיכות השירות.

בעבר, מבוטחים רכשו בדרך כלל ביטוח רכב מקיף וביטוח רכב חובה, באותה חברת ביטוח. כיום, עם התגברות התחרות בענף הרכב, קיימים מקרים בהם בוחרים המבוטחים לרכוש ביטוח רכב חובה בחברת ביטוח אחת וביטוח רכב ברכב בחברת ביטוח אחרת.

בנוסף, מפרסם הממונה, אחת לשנה, מדד שירות למוצרי הביטוח המרכזיים בישראל ("מדד השירות"), במסגרתו מוצגים המוצרים המרכזיים בפעילות חברות הביטוח על בסיס השוואה, בין היתר, של הנדבכים הבאים: (1) תשלום תביעות - אחוז התביעות שאושרו ושולמו ומהירות הטיפול בהן; (2) טיפול בפניות לקוחות - מידת שביעות הרצון של לקוחות מטיפול החברה בפניות שלהם אליה; (3) תלונות ציבור - שקלול התלונות שהוגשו ונבדקו ברשות; (4) זמן מענה טלפוני למוקד החברה - שיעור השיחות שנענו תוך 3 דקות; (5) כלים דיגטליים - שמעמידה חברת הביטוח לרשות המבוטחים. מטרת פרסום המדד הינה לאפשר למבוטחים להשוות בין רמת השירות של חברות הביטוח בנוגע למוצרי ביטוח שונים והוא משמש כלי להגברת השקיפות וקידום התחרות בשוק הביטוח.

להערכת החברה, פרסום מדד השירות בתדירות שנתית מגביר את התחרות בשוק הביטוח, ובכלל זה, בענף ביטוח רכב חובה, והחברה פועלת למצב את עצמה כאחת מחברות הביטוח המובילות בשוק במתן שירות ללקוחותיה לרבות בענף זה ומשקיעה משאבים רבים לשיפור תודעת השירות לטובת לקוחות החברה.

תיאור התמודדות החברה עם תחרות

שיטות ההתמודדות של החברה עם התחרות בתחום רכב חובה הינן:

1. מעקב מתמיד אחר תעריפי חברות מתחרות;
2. שיפור החיתום והחישובים האקטואריים (על-פי תוצאות, תוך בדיקה מתמדת של פרמטרים מוכרים: נפח מנוע; מין המבוטח; גיל נהג; ותק נהיגה; מערכות בטיחות הקיימות ברכב; היסטוריית תביעות של המבוטח; וכיוצא באלה);
3. נקיטת פעולות שוטפות לשיפור מתן השירות שניתן למבוטחים;
4. פיתוח אמצעים דיגטליים לרכישת פוליסות ביטוח וקבלת שירות במקרה של תאונה ו/או תקלה בקלות, בנגישות מירבית ובכל זמן נתון;
5. פילוח נכון של לקוחות פוטנציאליים ושימוש בתעריף דיפרנציאלי, המסייע להתמקד בסוגי מבוטחים בעלי רמת סיכון נמוכה, לצורך הגדלת רווחיות הפעילות בענף.

2.1.1.3 לקוחות

במהלך תקופת הדוח תמהיל הלקוחות של החברה בענף רכב חובה מורכב ממבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים. שאר המבוטחים בענף זה הינם ציי משאיות, ציי אוטובוסים, מוניות ואחרים.

התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות*

2022	2023	2024	
17.5%	15.9%	17%	קולקטיבים ומפעלים גדולים**
82.5%	84.1%	83%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח.
** מעל 40 כלי רכב בבעלות אחת או מעל 100 כלי רכב במסגרת ביטוח קבוצתי.

תלות בלקוחות

בתקופת הדיווח, אין לחברה לקוח אחד אשר היקף הפרמיות שהתקבל ממנו עלה על 10% מסך כל הכנסות החברה במאוחד.

ותק והתמדת לקוחות ושיעורי חידושים

בשנים 2024, 2023 ו-2022, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב חובה עמד על כ- 55.1%, 55.2% ו-62.5%, בהתאמה, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה הקודמת.

להלן פרטים אודות ותק לקוחות בענף ביטוח רכב חובה במונחי מחזור הפרמיות לשנת 2024, באחוזים:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שנה שלישית ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	52%	20.5%	8.9%	18.6%	100%

להלן נתונים בדבר מחזור פרמיות בתקופת הדוח, לפי מספר שנות ותק:

מספר שנות ותק	פרמיות באלפי ש"ח	שיעור מסך ההכנסות
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)	125,218	52%
שנת ביטוח שניה (שנת ותק אחת)	49,221	20.5%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	21,401	8.9%
שנת ביטוח רביעית ואילך (למעלה מ- 3 שנות ותק)	44,713	18.6%
סך הכל פרמיות בשנת 2024	240,552	100%

שיעור הלקוחות המבוטחים גם בביטוח רכב חובה וגם בביטוח רכב רכוש⁵, מהווים במונחי פוליסות בשנים 2024, 2023 ו-2022 כ-94.8%, כ-92.3% וכ-89.4% מסך הפוליסות של ענף הפעילות בשנים הרלוונטיות.

2.1.2 ענף ביטוח רכב רכוש

2.1.2.1 מוצרים ושירותים

כללי

ענף ביטוח רכב רכוש מעניק כיסוי ביטוחי לנזקי רכוש שיגרום כלי הרכב המבוטח לצד שלישי או לנזקי רכוש לכלי הרכב המבוטח עצמו.

בדומה לענף רכב חובה, גם בענף ביטוח רכב רכוש מעוגנת "פוליסה תקנית" לרכב שמשקלו עד 3.5 טון (לרבות רכב מסחרי ולמעט אופנוע), אשר נוסחה הינו מחייב וניתן רק להיטיב את תנאיה ולהוסיף עליהם הרחבות. תנאי הפוליסה התקנית כוללים, בין היתר, כיסוי למקרה גניבה, אש, תאונה, מעשה זדון, נזקי טבע, נזקי רכוש שנגרמו לצד ג' ועוד.

בחברה ניתן לרכוש פוליסות ביטוח רכב רכוש הכוללות: כיסוי מקיף מלא (כיסוי לנזק עצמי ולנזקים שנגרמו לצד ג'); כיסוי מקיף ללא נזק עצמי (כיסוי לנזקי רכוש שנגרמו לצד ג' בלבד); וכיסוי מקיף ללא כיסוי לנזק עצמי במקרה תאונה וללא כיסוי למקרה גניבה. בנוסף, החברה מאפשרת את הרחבת הפוליסות ברכישת כיסויים נלווים, כגון: כיסוי לסיכונים רעידת אדמה, פרעות ומהומות.

ביטוח רכב רכוש מתחלק לשני תתי-ענפים, לפי סוג הרכב: (1) פוליסות לביטוח רכב פרטי ומסחרי (שמשקלו עד 3.5 טון) - בהתאם לפוליסה התקנית שנקבעה בהוראות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו - 1986. המבטח אינו רשאי לסטות מתנאי הפוליסה התקנית, אלא לטובת המבוטח או במקרה שמדובר בצי רכב; (2) פוליסות עבור כלי רכב אחרים (מעל 3.5 טון) - תנאי הכיסוי הביטוחי אינם כפופים לפוליסה התקנית והם נקבעים על-ידי חברת הביטוח (בכפוף לאישור הממונה).

תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (משתנה ומותאם סיכון)

התעריף לביטוח רכב רכוש הינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (משתנה ומותאם סיכון), הכפוף לאישור הממונה. תעריף כאמור נקבע על בסיס מספר פרמטרים הכוללים, בין היתר: דגם הרכב; נפח מנוע; שנת ייצור; כמות נהגים ברכב; מין וגיל הנהגים; ניסיון תביעות וכיוצ"ב, וזאת מתוך הנחה כי פרמטרים אלה מהותיים בהערכת הסיכון ובהתאם לכך בקביעת הפרמיה. פילוח באמצעות פרמטרים אלה מסייע להתמקד בסוגי מבטחים בעלי רמת סיכון נמוכה ולהגדיל את רווחיות הפעילות בענף.

בענף הרכב הכבד, שיטת קביעת התעריף הינה בקביעת מיון (אחוז) משווי הרכב.

שווקים עיקריים, מגמות ושינויים בביקוש בהיצע

מרבית חברות הביטוח בישראל פועלות בענף זה, המאופיין בתחרות חזקה, שכן מדובר במוצר אחיד (פוליסה תקנית). קיימת תחרות מחירים משמעותית ושקיפות מחירים לצרכן באמצעות האפשרות לערוך השוואת תעריפים באמצעות אתרי אינטרנט מסחריים שונים, המציעים שירות זה בחינם. התחרות בענף ביטוח רכב רכוש מושפעת, בין היתר, גם מהגידול ההולך וגובר במספר כלי הרכב בישראל.

בהתאם לנתוני משרד האוצר, חל בשוק ענף ביטוח רכב רכוש גידול של כ-16.5% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 לעומת התקופה המקבילה אשתקד. כמו כן, בהתאם לנתוני משרד האוצר, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024, הסתכם הרווח הכולל בשוק ענף ביטוח רכב רכוש בכ-1,320 מיליוני ש"ח בהשוואה להפסד כולל של כ-268 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2023 הסתכם הרווח הכולל בכ-134 מיליוני ש"ח, בהשוואה לשנת 2022 בה הסתכם ההפסד הכולל בכ-1,550 מיליוני ש"ח.

שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים

לא צפויים שינויים מהותיים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים ביחס למוצרים ולשירותים בתחום פעילות זה.

מוצרים חדשים

במהלך תקופת הדוח לא התווספו מוצרים חדשים.

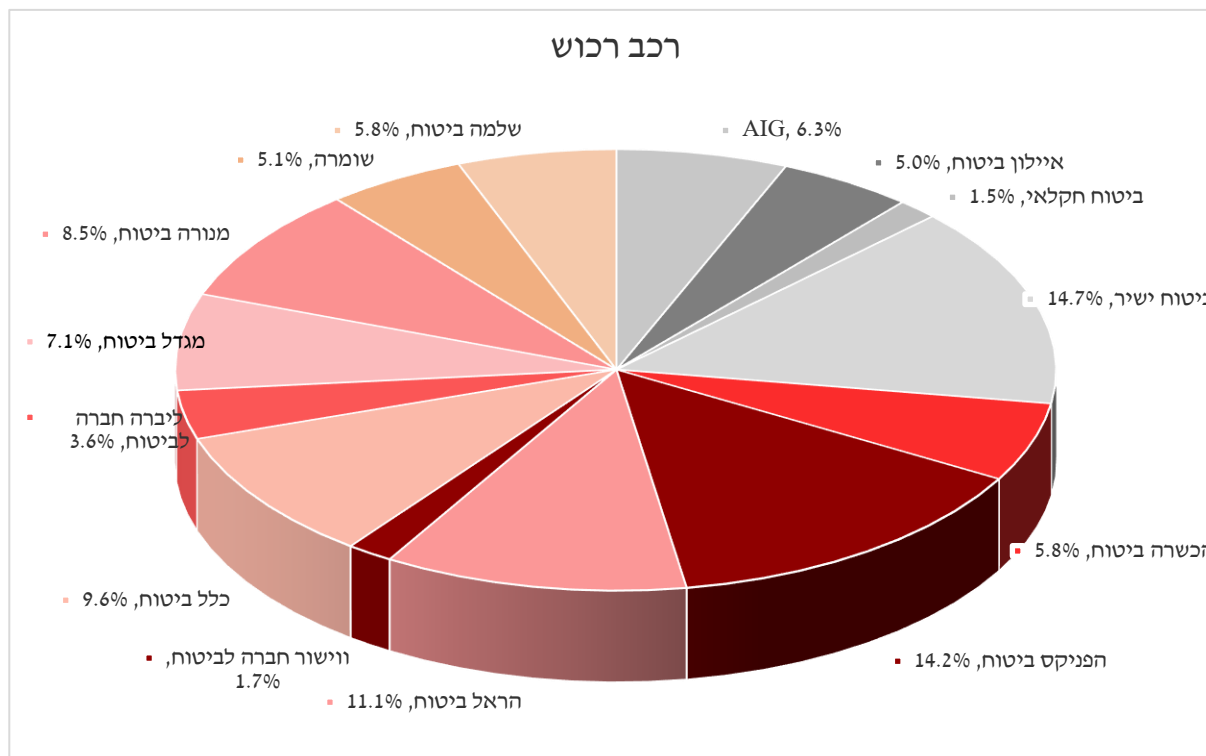
תחרות 2.1.2.2

פירוט תנאי התחרות ונתח שוק

מרבית חברות הביטוח בישראל פועלות בענף ביטוח רכב רכוש, אשר מאופיין בתחרות עזה. הסיבות לתחרות החזקה בענף זה נעוצות, בין היתר, בהיעדר שוני בכיסוי הביטוחי בין החברות השונות בשל הפוליסה התקנית; בפעילותן של חברות ביטוח ישירות; בהוזלת תעריפים על-ידי החברות השונות; פריסה גיאוגרפית של סוכנים; פרסום ושיווק ובמתן הנחות מיוחדות.

חלקה של החברה בענף פעילות זה מגיע ל-5.8% (על-פי נתונים כספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי של שנת 2024), למול נתח שוק של 5.5% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח רכב רכוש, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2024:

כאמור לעיל, החל משנת 2015 מפרסם הממונה מדד שירות המאפשר למבוטחים להשוות בין רמת השירות של חברות הביטוח בנוגע למוצרי ביטוח שונים, וביניהם ביטוח רכב רכוש. המדד מהווה כלי להגברת השקיפות וקידום התחרות בשוק הביטוח. להערכת החברה, המשך פרסום המדד בתדירות שנתית מגביר את התחרות בענף ביטוח רכב רכוש.

תיאור התמודדות החברה עם התחרות

להלן תפורטנה דרכי ההתמודדות של החברה עם התחרות בענף ביטוח רכב רכוש:

1. טיוב מתמיד של התיק, במטרה להביא לעלייה ברווחיות;
2. שמירה תמידית על תעריפי ביטוח תחרותיים;
3. שיפור טיב השירות המוענק למבוטח, בדגש על פיתוח כלים דיגטליים והנגשת המוצר והשירותים;
4. מבצעי גיוס, שיווק ומכירה בקרב סוכני הביטוח;
5. שיווק באמצעות רשתות חברתיות;
6. פילוח נכון של אוכלוסיית הנהגים ותמחור הפוליסות המוצעות להם, תוך התמקדות במבוטחים בעלי סיכון נמוך ומשיכתם באמצעות תעריפים אטרקטיביים;
7. שימור פוליסות קיימות (חידושים), מתוך הבנה שהיכרות החברה עם מבוטחים אלה משפרת את יכולת החיתום בגינם;
8. שיפור הממשקים מול סוכני החברה.

2.1.2.3 לקוחות

תמהיל לקוחות החברה בענף ביטוח רכב רכוש מורכב מלקוחות פרטיים, לקוחות עסקיים, קולקטיביים וציי רכב.

התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות*

2022	2023	2024	
13.6%	11.9%	12.3%	קולקטיבים ומפעלים גדולים**
86.4%	88.1%	87.7%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח.
 ** מעל 40 כלי רכב בבעלות אחת או מעל 100 כלי רכב במסגרת ביטוח קבוצתי.

תלות בלקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד בענף ביטוח רכב רכוש, שכן לא קיים לקוח שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסותיה.

ותק והתמדת לקוחות ושיעורי חידושים

בשנים 2022, 2023 ו-2024, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב רכוש עמד על כ-62.4%, כ-59.8% וכ-64.5%, בהתאמה, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה הקודמת.

להלן פרטים אודות ותק לקוחות בענף ביטוח רכב רכוש במונחי מחזור הפרמיות לשנת 2024, באחוזים:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שנה שלישית ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	51.4%	24.8%	9.5%	14.3%	100%

להלן נתונים בדבר מחזור פרמיות בתקופת הדוח, לפי מספר שנות ותק:

מספר שנות ותק	פרמיות באלפי ש"ח	שיעור מסך ההכנסות
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)	409,711	51.4%
שנת ביטוח שניה (שנת ותק אחת)	197,735	24.8%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	75,835	9.5%
שנת ביטוח רביעית ואילך (למעלה מ-3 שנות ותק)	114,481	14.3%
סך הכל פרמיות בשנת 2024	797,761	100%

שיעור הלקוחות המבוטחים גם בביטוח רכב רכוש וגם בביטוח רכב חובה⁶, מהווים במונחי פוליסות בשנים 2022, 2023 ו-2024, כ-72.5%, כ-77% וכ-82%, בהתאמה מסך הפוליסות של ענף הפעילות בשנים הרלוונטיות.

2.1.3 ענף ביטוח כללי אחר

2.1.3.1 מוצרים ושירותים

כללי

פעילות החברה בענף ביטוח כללי אחר נחלקת לשלושה תתי-ענפים עיקריים:

(א) **ביטוח רכוש** - ביטוחי רכוש כגון: ביטוח דירה; ביטוח בית משותף; ביטוח סייבר; ביטוח בתי עסק; ביטוחים הנדסיים; וביטוח עבודות קבלניות. סיכונים עיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים כיסוי לנזקים ישירים (קרי, נזקים שנגרמו ישירות לרכוש) וכיסוי לנזקים עקיפים (קרי, נזקים תוצאתיים, כגון: אובדן רווחים, קלקול סחורות וכו'). על-פי רוב, תקופת הביטוח בתת ענף זה הינה לשנה. תביעות בגין פוליסות ביטוח רכוש מתבררות בסמוך לקרות מקרה הביטוח, לכן תת-ענף זה נחשב כבעל "זנב תביעות קצר".

⁶ מבלי לקחת בחשבון רכבים הרשומים בבעלות תאגיד.

בנוסף, תחת קטגוריה זו נכללים כיסויים ביטוחיים שאינם באופיים ביטוחי רכוש או חבויות, כגון: ביטוח תאונות אישיות קבוצתי וביטוח נסיעות לחו"ל⁷. נכון למועד פרסום הדוח, החברה משווקת פוליסות תאונות אישיות קבוצתי בלבד, כמוצר משלים למערך ביטוחי העסקים.

(ב) **ביטוח חבויות** - ביטוחים כגון: ביטוח אחריות כלפי צד שלישי; ביטוח חבות מעבידים; ביטוח אחריות מקצועית; וביטוח אחריות המוצר. ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו של מבטוח על פי דין, בגין נזק לצד שלישי כלשהו. הפוליסות בביטוחי חבויות מונפקות בדרך כלל לפרק זמן של שנה (למעט פוליסות עבודות קבלניות, שתקופת הביטוח בהן היא כמשך תקופת הפרויקט). התביעות בתת-ענף ביטוח חבויות מאופיינות ב"זנב ארוך", היינו: קצב התנהלות התביעות ארוך יותר ועשוי להמשך מספר שנים, וזאת בשל מספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבטוח בפוליסה; פרק הזמן שבין מועד התגבשות החבות והנזק לבין מועד הגשת התביעה; מורכבות הברור העובדתי והמשפטי, הן ביחס לחבות המבטוח והן ביחס להיקף הנזקים; ותקופת התיישנות (בגין עילת התביעה) ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בענף ביטוח רכוש. על-פי הוראות הדין, מבטוח נדרש לשמור עתודות ביטוח בהתאם לנוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי. הנוהג המיטבי כאמור מפרט, בין היתר, את מרווח הסיכון שיש להעמיס על העתודות (Best Estimate); את אופן קיבוץ ענפי הביטוח; וכן קובע כי יש לקחת בחשבון את גובה העתודה בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ובגין סיכונים לאחר יום המאזן.

בחלק מביטוחי החבויות (בעיקר אחריות כלפי צד שלישי וחבות מעבידים), הכיסוי הביטוחי הינו על בסיס אירוע, דהיינו: הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו במהלך תקופת הביטוח והתביעה יכולה להיות מוגשת לאחר תום תקופת הביטוח ובכפוף לתקופת ההתיישנות הקבועה בחוק. בביטוחי חבויות אחרים (מסוג אחריות מקצועית ואחריות המוצר), הכיסוי הביטוחי הוא על בסיס המועד של הגשת התביעה, דהיינו: הכיסוי ניתן לתביעות אשר הוגשו במהלך תקופת הביטוח, גם אם העילה נוצרה קודם לתחילת תקופת הביטוח.

(ג) **ביטוחי ערבויות** - ביטוח השקעות של רוכשי דירות, לפי חוק המכר. הפוליסה מכסה סיכונים ומבטיחה תשלום תגמולי ביטוח למוטב בעת קרות מקרה הביטוח.

בחברה נמכרים מרבית מוצרי הביטוח הכללי המוכרים בשוק הביטוח. להלן פירוט אודות המוצרים והשירותים העיקריים בענף זה:

ביטוחי רכוש

(א) ביטוח דירה

בענף הביטוח הכללי במגזר הפרטי, בולט מקומו של ביטוח הדירות, ובפרט פוליסות ביטוח הנרכשות בעת קבלת הלוואה לרכישת דירה מתאגיד בנקאי, מקום בו הנכס משועבד כנגד קבלת הלוואה (משכנתא). הכיסוי הבסיסי בענף ביטוחי הדירות כפוף לתנאי סף הקבועים במסגרת הפוליסה התקנית המוגדרת בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986. כמו כן, תעריפי המוצר מפוקחים ומאושרים על-ידי הממונה. ביטוח דירה כולל ביטוח למבנה ו/או ביטוח לתכולת דירת המגורים ומבוסס על ביטוחי רכוש בתוספת ביטוחי חבויות, הקשורים לדירת המגורים נשוא הפוליסה (אחריות כלפי צד שלישי וחבות מעבידים לעובדי משק בית).

הכיסוי בפוליסות אלו כולל גם כיסוי לנזקי צנרת ומים, לנזקי רעידת אדמה וכן כיסוי לגניבה, פריצה ושוד, למעט אם המבטוח בחר שלא לרכוש כיסוי בגין נזקים אלה.

החברה מאפשרת למבטוח לרכוש הרחבות לפוליסות ביטוח דירה, בקשת רחבה של כיסויים: כגון הרחבה לנזקי צנרת, ביטוח דודי חשמל ושמש, תכשיטים ודברי ערך ורכוש נייד וכן ביטוח "כל הסיכונים" לתכולה ועוד.

⁷ בחודש מאי 2021 הפסיקה החברה לשווק בתחום ביטוח כללי פוליסות ביטוח תאונות אישיות פרט. בחודש יוני 2024 הפסיקה החברה לשווק פוליסות ביטוח נסיעות לחו"ל.

תעריפי ביטוח הדירות נגזרים מתמהיל התכולה, שטח המבנה, קומת המגורים, הרחבות בפוליסה, סכום הביטוח וכיוצ"ב. כחלק מהשירות המוענק על ידי החברה למבוטחיה, מאפשרת החברה ללקוחותיה להעריך את תכולת דירתם על-ידי מעריך מומחה (סוקר) ועל חשבונה, והערכה זו מהווה את הבסיס לקביעת סכומי הביטוח בפוליסה.

(ב) ביטוח בתי עסק

ביטוח בתי עסק הינו ביטוח רכוש, המעניק כיסוי למבנה ו/או תכולה, מפני סיכונים אש וסיכונים נלווים, כגון: פריצה, נזקי טבע, התפוצצות ורעידת אדמה. פוליסת ביטוח בתי עסק ניתנת להרחבה גם לכיסוי נזק תוצאתי, דהיינו: אובדן רווחים. החברה מציעה ביטוח זה, בדרך כלל, עם כיסויי חבויות בתוכניות משולבות שונות, קרי: תכניות המשלבות כיסויים ביטוחיים שונים ובמסלולים ייעודיים לפי עיסוקם של העסקים השונים.

(ג) ביטוחים אחרים

בנוסף לביטוחי הרכוש והחבויות, משווקים על-ידי החברה גם ביטוחים אחרים, כגון: ביטוח עבודות קבלניות; ביטוח ציוד מכני הנדסי; ביטוח שבר מכני; ביטוח נזקי טרור; ביטוח מטענים בהעברה; ביטוח כספים; ביטוח נאמנות; ביטוח ציוד אלקטרוני; ביטוח סייבר; ביטוח תאונות אישיות קבוצתיות וביטוח נסיעות לחו"ל⁸.

ביטוחי חבויות

(א) ביטוח חבות מעבידים

פוליסת חבות מעבידים מעניקה למעביד כיסוי מפני חבות שהוא עלול לחוב בגין נזק שנגרם ברשלנותו לעובד מעובדיו תוך כדי ועקב עבודתו (פוליסה על בסיס מועד האירוע). הכיסוי בפוליסה זו ניתן לגבי אחריות המעביד לנזקים שמעבר לסכומים בהם נושא ו/או אמור לשאת המוסד לביטוח לאומי המטפל בתאונות עבודה. גבול האחריות בפוליסות אלו קבוע מראש, אך המבוטח יכול גם לרכוש סכום ביטוח גבוה יותר, בהתאם להערכתו את החשיפה לנזקים אשר עלולים להיגרם לעובדיו. פוליסה זו כוללת גם כיסוי חבות בגין מחלות מקצוע. כיסוי חבות מעבידים נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (פוליסת ביטוח חבות מעבידים) והן כחלק מפוליסת משולבת (כגון: כיסוי הנרכש במסגרת פוליסה לביטוח עסק).

(ב) ביטוח אחריות כלפי צד שלישי

פוליסת ביטוח אחריות כלפי צד שלישי מעניקה למבוטח כיסוי מפני חבות שהוא עלול לחוב בגין נזק שנגרם ברשלנותו כלפי צד שלישי כלשהו, לרבות נזק תוצאתי הנובע מכך. פוליסה זו מכסה אירועים אשר התרחשו במהלך תקופת הביטוח (פוליסה על בסיס מועד האירוע). הכיסוי מותאם לפעילותו של המבוטח וגבול האחריות בפוליסה נקבע על-ידי המבוטח, לפי שיקול דעתו, בהתבסס על הערכתו את רמת הסיכון אליה הוא חשוף. מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (ביטוח לאחריות כלפי צד ג' בלבד), והן כפרק מפוליסת משולבת.

(ג) ביטוחי חבויות אחרים

במסגרת ביטוחי החבויות מוכרת החברה גם מוצרים אחרים, ובכלל זה: פוליסות לביטוח אחריות מוצר ופוליסות ביטוח אחריות מקצועית.

הכיסוי הביטוחי במוצרים אלה ניתן עבור תביעות שהוגשו (אך לאו דווקא אירעו) במהלך חיי הפוליסה. ואולם, בניגוד לביטוחי החבויות הקודמים שתוארו לעיל, בביטוחי חבויות אחרים בדרך כלל קיימת בפוליסה התייחסות למועד קרות האירוע, כלומר: "פוליסה על בסיס מועד הגשת תביעה" מציבה תנאי כפול לקבלת כיסוי ביטוחי, התנאי הראשון מחייב כי אירוע מקרה הביטוח, דהיינו, הנסיבות העובדתיות המקימות את חבות המבוטח כלפי צד שלישי, התרחשו בתקופת הביטוח, הכוללת בדרך כלל גם תקופה רטרואקטיבית מוסכמת; התנאי השני מחייב

⁸ בחודש מאי 2021 הפסיקה החברה לשווק בתחום ביטוח כללי פוליסות ביטוח תאונות אישיות פרט. בחודש יוני 2024 הפסיקה החברה לשווק פוליסות ביטוח נסיעות לחו"ל.

כי התביעה הנוגעת למקרה הביטוח הוגשה במהלך תקופת הביטוח עצמה (היינו: הוגשה תביעה שלא בתקופת הביטוח, אין המבוטח זכאי לכיסוי).

(ד) ביטוח ערבויות

במסגרת ליווי פרויקטים בתחום היזמות למגורים משווקת החברה פוליסת ביטוח השקעות של רוכשי דירות, לפי דרישות חוק המכר. בחוק המכר נקבעו מנגנונים שונים להבטחת כספי הרכישה של הקונה באמצעות מתן בטוחות בהתאם לחלופות שנקבעו בחוק, כאשר אחת מהן הינה פוליסת ביטוח. פוליסה לביטוח השקעות של רוכשי דירות לפי חוק המכר מכסה סיכונים ומבטיחה למוטב תשלום תגמולי ביטוח בקרות עילות החילוט. הפוליסה מעניקה מענה שלם ליזמי נדל"ן וקבלנים, לצורך רכישת כסויים ביטוחיים שונים (כגון: העמדת בטוחות לרוכשי דירות); וכן סוגי ערבויות שהינן נלוות ללווי פיננסי, כגון: ערבויות לבעלי קרקע, ערבויות משכנתא, ערבויות שכ"ד וערבויות מסים (אגרות והיטלים).

שווקים עיקריים מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

על פי נתוני משרד האוצר בענף ביטוח כללי אחר חל גידול של כ-6.7% בדמי הביטוח ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024, בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2023. בענפי ביטוח הרכוש חל גידול של כ-9.5% ובענפי החבויות חל גידול של כ-2.8% בהשוואה לאשתקד.

בשנת 2023 חל גידול של כ-11.8% בדמי הביטוח ברוטו בענף ביטוח כללי אחר בהשוואה לשנת 2022, אשר נבע מגידול של כ-13.8% בענפי ביטוח הרכוש וגידול של כ-9.0% בענפי החבויות.

תוצאות ענף ביטוח כללי אחר מושפעות בעיקר מעוצמת התחרות בענף, קיבולת מבטחי המשנה ותנאי ההסכמים עמם, תנודות באירועים הביטוחיים שאירעו ותנודות בשוקי ההון. על פי נתוני משרד האוצר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 עמד הרווח הכולל לפני מס בענף ביטוח כללי אחר בשוק הביטוח על כ-1,370 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל של כ-1,186 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בענפי חבויות נרשם רווח כולל שהסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 בכ-781.5 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל של כ-672 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בענפי ביטוח הרכוש נרשם גידול ברווח הכולל של כ-74.5 מיליון ש"ח והוא מסתכם לכ-588 מיליון ש"ח.

להערכת החברה, שיעור הפריצות, נזקים הנגרמים כתוצאה מאירועי טרור, שריפות ונזקי מים לדירות ובתי עסק וכן נזקים הנגרמים עקב פגעי טבע עשויים להשפיע על הביקוש בענפי ביטוח הרכוש.

כמו כן, תקופת מיתון עשויה לגרום לירידה במספר הפוליסות הנרכשות ולצמצום הכסויים הביטוחיים הנרכשים על ידי מבוטחים.

שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים

החברה פועלת באופן עקבי במטרה להגדיל את נתח השוק בענף ביטוח כללי אחר והגדלת תמהיל הלקוחות בתחום, וזאת בין היתר, באמצעות המסלול הדיגיטלי go.

מוצרים חדשים

במהלך תקופת הדוח לא התווספו מוצרים חדשים.

תחרות 2.1.3.2

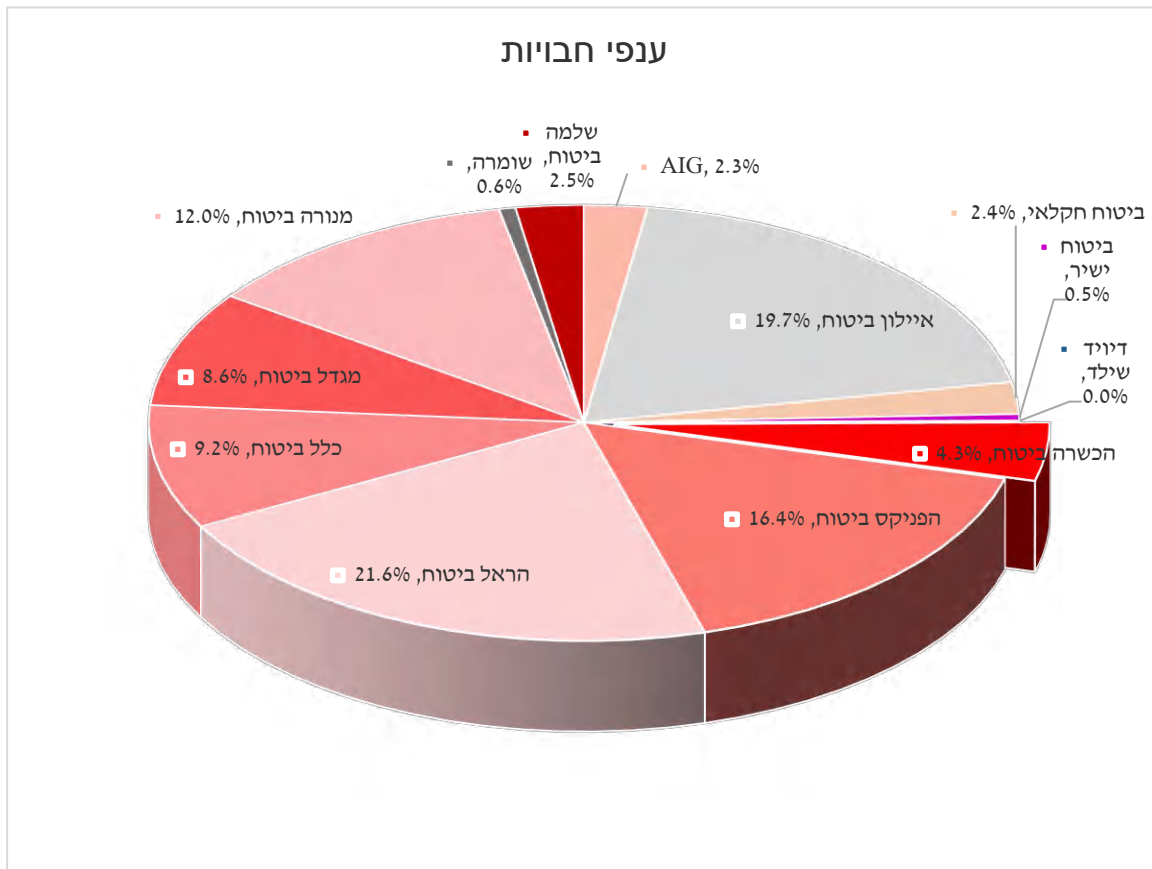
פירוט תנאי התחרות ונתח שוק

התחרות בתחום ביטוח כללי אחר מושפעת משני גורמים עיקריים: דרישות שוק המבוטחים (המסתייעים לעיתים ביועצי ביטוח); ותנאי הסכמי ביטוח המשנה של חברות הביטוח האחרות. התחרות בענף זה מאופיינת בעיקר בהשוואת מחירים המתבצעת על-ידי החברות.

כמו כן, מחשבון ביטוח דירה, המוצג באתר האינטרנט של הממונה, מאפשר לציבור הלקוחות להשוות בין מחירי פוליסות ביטוח הדירה של החברות השונות, דבר שעשוי להגביר את התחרותיות בענף ביטוח דירות ולהשפיע על גובה הפרמיה ועל הרווחיות בענף זה.

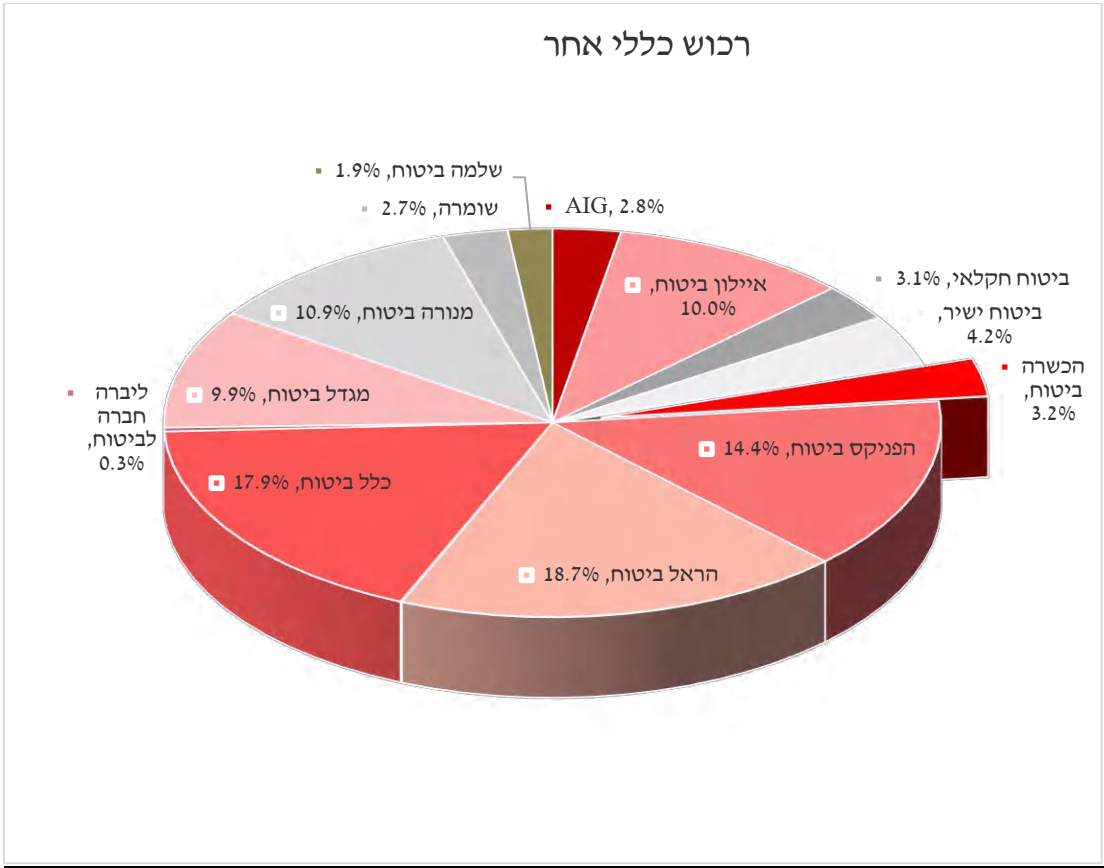
חלקה של החברה בתת-ענף ביטוח חבויות מגיע ל-4.3% (על פי נתונים כספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2024), למול נתח שוק של 4.1% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח כללי חבויות, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2024:

חלקה של החברה בתת-ענף ביטוחי רכוש מגיע ל-3.2% (על פי נתונים כספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2024), למול נתח שוק של 3.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח כללי בענפי רכוש אחרים, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2024 :

תיאור התמודדות החברה עם תחרות

החברה מתמודדת עם התחרות באמצעות מיקוד בפלח עסקים בתחומים מסויימים, בהם היתרון היחסי של החברה נשמר גם ביחס למתחרותיה.

לקוחות 2.1.3.3

תמהיל תיק לקוחות החברה בביטוח כללי אחר נותר על כנו מבחינת הרכבו, היקף הפרמיות וכמות המבוטחים. המבוטחים בחברה הינם לקוחות פרטיים ובעלי עסקים קטנים ובינוניים.

התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות*

2022	2023	2024	
0%	0%	0%	קולקטיבים ומפעלים גדולים**
100%	100%	100%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח.
** החברה לא ביטחה בשלוש השנים האחרונות מפעלים גדולים ו/או קולקטיבים גדולים (היינו : מבוטח המהווה לפחות 5% מהפרמיות בתחום זה).

תלות בלקוחות

בתקופת הדיווח, אין לחברה בתחום פעילות זה לקוח מהותי או לקוח אחד אשר היקף הפרמיות שהתקבל ממנו עלה על 10% מסך כל הכנסות החברה במאוחד.

ותק והתמדת לקוחות ושיעורי חידושים

שיעור החידושים בתחום ביטוח כללי אחר הינו גבוה יחסית, וזאת בשל התאמת הפוליסות לצרכי הלקוחות ונטיית הלקוחות להתמיד בהתקשרות עם אותה חברה ביטוח.

בתחום ביטוחי הדירות עמד שיעור החידושים בשנים 2023 ו-2022 על כ-80.1%, כ-79.1% וכ-77.4%, בהתאמה (במונחי פוליסות בשנה השוטפת מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה הקודמת).

להלן פרטים אודות ותק לקוחות בביטוחי דירות במונחי פוליסות לשנת 2024 באחוזים:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שנה שלישית ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	23.9%	15.8%	9.1%	51.2%	100%

להלן נתונים בדבר מחזור הפרמיות בתקופת הדוח בענף ביטוח כללי אחר⁹, לפי מספר שנות ותק:

מספר שנות ותק	פרמיות באלפי ש"ח	שיעור מסך ההכנסות
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)	34,121	13.7%
שנת ביטוח שניה (שנת ותק אחת)	24,657	9.9%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	19,676	7.9%
שנת ביטוח רביעית ואילך (למעלה מ-3 שנות ותק)	170,604	68.5%
סך הכל פרמיות בשנת 2024	249,058	100%

⁹ חלק הרכוש – עסקים ודירות בלבד.

2.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.2.1 מוצרים ושירותים

2.2.1.1 ענפי פעילות עיקריים

תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בחברה כולל בתוכו את ענף ביטוח חיים (ריסק ו/או חיסכון) וענף ביטוח חיים - סיכון בלבד (ריסק).

החל מחודש אוגוסט 2017 ועד לסוף שנת 2021, החברה לא שיווקה מוצרים פנסיוניים והתמקדה בתפעול התיק הקיים בלבד לרבות פעילות נלווית שאינה יזומה לתפעולו כגון הפקת פוליסה הפרשית כתוצאה מהגדלת הפרשות וכיוצ"ב. במהלך תקופת הדוח החברה צמצמה פעילותה בשיווק ביטוחי מנהלים ותגמולים לעצמאים.

פוליסות ביטוח חיים כוללות מגוון מוצרים, המאפשרים חיסכון לגיל פרישה (אותו יכול הלקוח לפדות בעת הפרישה או במועד אחר) בשילוב עם כיסוי ביטוחי, כגון: כיסוי מפני מוות מכל סיבה ומפני אבדן כושר עבודה.

פוליסות ביטוח חיים מיועדות לעובדים שכירים, לצורך ביצוע תשלומים פנסיוניים מהמעסיק; לעצמאים, לטובת קופות ביטוח על-פי תקנות קופות הגמל; וכן ללקוחות הרוכשים כיסויים ביטוחיים באופן פרטי (כגון: כיסוי ביטוחי למקרה מוות, ללא רכיב חיסכון).

בנוסף, בתחום פעילות זה קיימות פוליסות פרט למטרת חיסכון (פוליסות ביטוח לטובת "חיסכון טהור"), סיכוני מוות, נכות, אובדן כושר עבודה, גילוי מחלות קשות וכו'.

רווחיות הענף מושפעת משינויים רגולטוריים, מהתנהגות רבת שנים של היבט ההכנסות, האירועים הביטוחיים, תגמול הסוכן, הוצאות התפעול והשירות. הכנסות מפוליסה נרשמות לאורך כל חיי הפוליסה, כאשר מרבית הוצאות השיווק נרשמות ומשולמות בסמוך למועד מכירת הפוליסה וברמה החשבונאית נפרסות לאורך כל חיי הפוליסה או עד לתקופה של 15 שנה, לפי המוקדם ביניהם. שילוב אלמנטים זה, יוצר מערכת שבה רווחיות הענף תלויה באירועי מכירה בעבר ובהווה, בהמשכיות בעתיד של תשלומי הפוליסה ובהתפתחות אירועים ביטוחיים ושינויים רגולטוריים.

2.2.1.2 הסכם התקשרות עם ספק מיקור חוץ מהותי לקבלת שירותי תפעול ותוכנה

ביום 18 במאי 2020 דיווחה החברה על התקשרות בהסכם מחייב עם הראל חברה לביטוח בע"מ ("הסכם" ו-"הספק", בהתאמה), על-פיו מעניק הספק לחברה שירותי תפעול לתיק הפנסיוני של החברה (תיק העבר)¹⁰; וכן שירותי בית תוכנה ושירותי לשכת שירות עבור תיק העבר ועבור התיק החדש¹¹ ("השירותים"). לשם מתן השירותים האמורים, מעניק הספק לחברה רישיון שימוש במערכות המחשוב שלו כמפורט בהסכם, וזאת בנוסף לפיתוח ממשקי נתונים עבור החברה למערכותיו הקיימות של הספק ("מערכות המחשוב של הספק").

תפעול תיק העבר במערכות המחשוב של הספק מבוצע עבור החברה על ידי הספק, וזאת למעט תהליכים הדורשים החלטות עסקיות אשר קשורים לתיק העבר אשר ממשיכים להתבצע על ידי החברה, כגון: טיפול בסוכנים, טיפול במבוטחים, מתפעלים ומעסיקים, טיפול בתביעות מקרה ביטוח וביצוע תשלומי תביעות, טיפול בעיקולים, טיפול בפיגורי הלוואות, לרבות טיפול משפטי והסדרי חוב, אישור תשלומים במס"ב, מתן דיווחים רגולטוריים, טיפול בנושאי הנהלת חשבונות, טיפול בנושאי אקטואריה וניהול השקעות.

תפעול התיק החדש במערכות המחשוב של הספקית נעשה על ידי החברה, באופן מלא, בלעדי ועצמאי, על כל ההיבטים הנלווים והקשורים לכך, למעט תמיכה מיכונית ופיתוחים שמבוצעים על ידי הספק, בהתאם להוראות ההסכם.

¹⁰ "תיק העבר" - התיק הפנסיוני של החברה ופוליסות פרט, הכולל את כל הפוליסות משולבות החיסכון ופוליסות מסוג אובדן כושר עבודה stand alone פנסיוניות, למעט פוליסת חסכון "בסט אינווסט" פרט, אשר מכרה החברה עד אמצע שנת 2017; וכן פוליסות מהסוגים האמורים שנמכרו נקודתית בהיקף זניח לאחר המועד כאמור ועד לחודש יוני 2021 וכן תוספות ושינויים בגין הפוליסות בתיק האמור. תיק העבר כולל גם פוליסות מסולקות ומבוטלות.

¹¹ "התיק החדש" - תיק הביטוח של החברה בתחומי בריאות, סיעוד, ריסק, משכנתא, מחלות קשות, בסט אינווסט פרט כפי שהוא במועד חתימת ההסכם וכפי שיהיה במהלך תקופת ההסכם, פוליסות חדשות בתחום הפנסיוני (מחודש מאי 2022 ואילך) וכן מכירות חדשות בתחום אובדן כושר עבודה.

ניהול נתוני תיק העבר והתיק החדש של החברה במערכות המחשוב של הספק, נעשה בסביבת הרשאות נפרדת מיתר פעולותיה של הספק.

בהתאם להוראות ההסכם, תקופת ההתקשרות אינה מוגבלת בזמן. עם זאת, החל משנת 2029 הצדדים יוכלו להביא את ההתקשרות לסיומה ו/או להפסיק חלק מן השירותים במתן הודעה מראש ובכתב ובכפוף להוראות ההסכם. על אף האמור במקרה שבו הספק יפסיק לנהל את תיק חיסכון ארוך הטווח של עצמה, הוא יוכל להפסיק את מתן השירותים לחברה ביחס לתיק העבר ובכפוף לכך שהוא יעביר את התפעול למתפעל אחר.

ביום 16 בינואר 2023 נחתמה תוספת להסכם האמור עם הספק, במסגרתה, בין היתר, עודכן סעיף התמורה בהסכם, וזאת בגין השירותים שיעניק הספק לחברה במהלך שנת השירות השנייה והשלישית.

מוצרים ושירותים עיקריים

2.2.1.3

ביטוח מנהלים: מקורו בהפרשות המעסיק והעובד להבטחת הזכויות הסוציאליות של עובד שכיר לפיצויים, לתגמולים ולביטוח אובדן כושר עבודה. בגין ההפרשות הנ"ל ניתן לרכוש חיסכון לעת הפרישה: לתוכנית משלמת קצבה ולתכנית המשך (תכנית חיסכון להשקעה). הפוליסות יכולות לכלול גם כיסויים ביטוחיים נוספים למקרה מוות מכל סיבה ולאובדן כושר עבודה. מרבית המבוטחים הינם עובדים אשר רכשו ביטוחי מנהלים לתגמולים ולפיצויים כחלק מהסכמי העבודה שלהם.

לאור הגבלת ההפקדות והניוד החברה צמצמה פעילותה בשיווק ביטוחי מנהלים. לפרטים נוספים ראה סעיף 2.2.1.4 (ה) לפרק זה להלן.

ביטוח תגמולים לעצמאים: מקורו בהפקדות המבוטח וייעודו הבטחת צבירה לגיל פרישה. פוליסות אלו מוכרות עפ"י תקנות קופות הגמל, במקרה שנרכשו בתוכנית לעצמאים.

ביטוחי פרט: ביטוח המבוסס על פוליסות אישיות שנרכשו על ידי המבוטח, על מנת לצבור חיסכון נזיל, לכל מטרה. הפרמיות בגין פוליסות אלו לא נהנות מהטבות מס, למעט זיכוי בשיעור מסוים מהפרמיה, המשולמת עבור כיסוי למקרה מוות כאמור בסעיף 45 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א - 1961.

פוליסת חיסכון (Best Invest) אישי: פוליסה למטרת חיסכון טהור. ייחודיות פוליסות מסוג "בסט אינווסט" השונות, נובעת מכך שהפוליסה מאפשרת למבוטח לבחור מגוון מסלולי השקעות, בניהול מספר גופי השקעות, כך שבאפשרות המבוטח לבחור תמהיל מסלולים להשקעת הכספים. החברה רואה את מוצר בסט אינווסט אישי כמוצר ייחודי בענף, שמאפשר לה יתרון תחרותי, וזאת לאור הפעילות עם מגוון גופי השקעות השונים, ובפרט נוכח העובדה שהמעבר בין בתי ההשקעות כאמור ו/או בין מסלולים בפוליסה, נעשה ללא גביית עמלת קניה ו/או מכירה מהלקוח וללא אירועי מס.

פוליסות ביטוח חיים ריסק (סיכון): פוליסות המבטיחות תשלום חד פעמי או תשלום חודשי למוטבים במקרה של מות המבוטח.

פוליסות משכנתא ריסק ומבנה: ביטוח משכנתא המשמש בטוחה להלוואת המשכנתא במקרה פטירה חלילה של אחד הלווים. ביטוח מבנה - במקרה שנגרם נזק משמעותי לנכס שבגינו ניתנה המשכנתא (כגון: שריפה, רעידת אדמה, נזקי טבע וכו') ושמידת ערך הנכס על מנת להשיבו לקדמותו וערכו המקורי.

פוליסות ביטוח נכות כתוצאה מתאונה: פוליסות המבטיחות תשלום חד פעמי במקרה של נכות כתוצאה מתאונה.¹²

פוליסות ביטוח מוות כתוצאה מתאונה: פוליסות המבטיחות תשלום חד פעמי למוטבים במקרה של מות המבוטח כתוצאה מתאונה.¹³

אובדן כושר עבודה: פוליסה המבטיחה תשלום פיצוי חודשי למבוטח, לאחר תקופת המתנה ממועד האירוע המזכה (מלא או חלקי), עד גיל פרישה ו/או עד למועד אחר הקבוע בפוליסה וכל עוד נמצא המבוטח באובדן כושר עבודה.

¹² החל מחודש מאי 2021, הפסיקה החברה לשווק ביטוחי נכות כתוצאה מתאונה.

¹³ החל מחודש מאי 2021, הפסיקה החברה לשווק ביטוחי מוות כתוצאה מתאונה.

פוליסות בריאות: הכיסוי הביטוחי הינו שיפוי או פיצוי למבוטח בגין הוצאות רפואיות במקרה של מחלה או תאונה, כגון: ניתוחים, השתלות, תרופות, בדיקות רפואיות, ייעוצים, טיפולים וכתבי שירות.

מחלות קשות: הכיסוי הביטוחי הינו פיצוי במקרים של גילוי מחלה קשה אצל המבוטח.

ביטוח סיעודי: ביטוח זה מבטיח בעיקרו תשלום פיצוי חודשי (לתקופה הקבועה בפוליסה), בהיות המבוטח במצב סיעודי, לאחר תקופת המתנה ובהתאם להגדרות הפוליסה.¹⁴

ביטוח תאונות אישיות: הכיסוי הביטוחי הינו פיצוי למבוטח בגין מקרה הביטוח כתוצאה מתאונה.¹⁵

2.2.1.4 שווקים עיקריים, מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

שווקים עיקריים

על-פי נתוני הדוחות הכספיים לתשעת החודשים הראשונים של 2024, סך הפרמיות שהורווחו ברוטו בענף ביטוח חיים הסתכמו לכ- 19.7 מיליארד ש"ח לעומת כ- 22.4 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווחיות בביטוח חיים מבוססת, בין היתר, על התוצאה המצרפית של המרכיבים הבאים לאורך חיי הפוליסה: המרווח הפיננסי בתיק ביטוח חיים מבטיח תשואה או דמי הניהול הנגבים מהצבירה בפוליסות משתתפות ברווחים, הפער בין הפרמיה הנגבית לכיסוי סיכונים והוצאות לבין עלותם בפועל, פדיונות, שיעור התביעות, אורך חיי הפוליסה, הפרשות אקטואריות וכן התשואות בשוק ההון.

על פי הדוחות הכספיים, הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים בשוק ביטוחי החיים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024, הסתכם בכ- 699.6 מיליון ש"ח לעומת הפסד של כ- 669 מיליון ש"ח אשתקד.

שינויים ומגמות כלליים

(א) הרחבת השקיפות לגבי מוצרים פנסיוניים ודמי ניהול

בהתאם להוראות הממונה שנועדו לעודד את השקיפות לגבי מוצרים פנסיוניים ולאפשר השוואה ביניהם על בסיס אחיד, נקבעו אסדרות המטילות חובות שונות על גופים מוסדיים, ובכלל זה, שליחת דוחות שנתיים ורבעוניים למבוטחים, פרסום תשואות תיק ההשקעות, הצגת דמי ניהול, מידע ספציפי שחובה על כל גוף מוסדי לכלול באתר האינטרנט, חובת שימוש במסלוקה הפנסיונית וכן באמצעות פרסום השוואתי של מוצרי החיסכון הפנסיוני באתר האוצר, בין היתר, באמצעות "הר הכסף" וכן באמצעות מערכות ה-"גמל נט", ה-"ביטוח נט" ומערכת ה-"פנסיה נט".

נכון למועד פרסום הדוח, דמי הניהול השנתיים המרביים הנגבים בביטוחי מנהלים ועצמאיים הינם עד 1.05% מהיתרה הצבורה בחשבונו של כל עמית ועד 4% מההפקדות השוטפות.

בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל/דמי ניהול/תיקון), התשפ"ב-2022, פוליסות שהופקו החל מחודש פברואר 2022, תקרת דמי הניהול שישלמו פנסיונרים מקבלי קצבת זקנה בפוליסות ביטוח מנהלים בקבלת קצבה, תרד ותעמוד על לא יותר מ-0.3%.

(ב) גידול במודעות הצרכנים והתגברות התחרות

עם הגברת השקיפות לציבור, שינוי מבנה הבעלויות בענפי הפנסיה וקופות הגמל, כניסתם של יועצים בלתי תלויים והשקת מנועי חיפוש ממשלתיים לאיתור חסכונות פנסיוניים (הר הכסף) ופוליסות ביטוח (הר הביטוח), גדלה בשנים האחרונות מודעות הצרכנים לאפיקים הפנסיוניים והתגברה התחרות בין הגופים הפועלים בתחום החיסכון ארוך הטווח. התגברות התחרות בין החברות המתחרות בשוק באה לידי ביטוי בשיווק אגרסיבי יותר, בניסיון לשפר את איכות השירות הניתן ללקוחות, בשיווקם של מוצרים חדשים ובניסיון לרכוש לקוחות חדשים ולשמר לקוחות קיימים על בסיס התשואות המושגות בתיק ההשקעות.

¹⁴ בשנת 2019 הפסיקה החברה לשווק ביטוח סיעודי.

¹⁵ החל מחודש מאי 2021, הפסיקה החברה לשווק ביטוחי תאונות אישיות פרט.

(ג) עידוד החיסכון למטרות קצבה

מדיניות הרשות מתבטאת בעידוד מכשירי חיסכון פנסיוני באפיקים קצבתיים, בהם מקבל המבוטח/ העמית תשלום חודשי (קצבה), המהווה תחליף שכר לאחר פרישה. יחד עם זאת חשוב לציין, כי במסגרת תיקון 15 לחוק קופות גמל, הותר לציבור החוסכים לחסוך כספים באפיק חיסכון הוני באמצעות קופת גמל להשקעה. יודגש, כי החברה אינה משווקת קופות גמל להשקעה.

(ד) הסדר פנסיה חובה

צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק שפורסם מכח חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957, מטיל על המעסיקים במשק חובת עריכת ביטוח פנסיוני מקיף לכלל השכירים במשק. החל מיום 1 בינואר 2017 ונכון למועד פרסום הדוח, שיעור ההפרשות המינימאלי של העובד והמעביד (יחד) משכר העובד עומד על 18.5%, כמפורט להלן: 6% לרכיב תגמולי העובד, 6.5% לרכיב תגמולי המעביד ו- 6% לרכיב הפיצויים.

(ה) ניוד החיסכון הפנסיוני

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל/העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008 ("תקנות הניוד הפנסיוני"), מסדירות את המעבר בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים - קופות גמל, תכניות לביטוח חיים וקרנות פנסיה. התקנות כאמור, מאפשרות לצרכנים לעבור בין מוצרי החיסכון הפנסיוני או להחליף את הגוף המוסדי המנהל של החיסכון בגוף מוסדי אחר, בכל עת, ללא צורך בתשלום בעת העברת הכספים בין המוצרים ובהתאם להעדפתם, במטרה להגביר את התחרות ולשפר את השירות הניתן לצרכנים.

כחלק מפעילות הממונה להסדרת מערך הניוד ומתן אפשרות למעבר מהיר ויעיל בין החברות השונות, הוקמה מסלוקה פנסיונית מרכזית אשר מאפשרת הגברת שקיפות כלפי המבוטחים ומסדירה את העברת המידע בין השחקנים השונים בשוק (חברות הביטוח/קופות הגמל/קרנות פנסיה, המעסיקים והעובדים/עמיתים/מבוטחים).

ביום 12 ביולי 2023 תוקנו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008, כך שהוגבלה העברת כספים לקופת ביטוח לחלק השכר שמעל פעמיים השכר הממוצע במשק, באופן שהחלק שעד לפעמיים השכר הממוצע במשק יופקד לקופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח. מגבלת הניוד הינה ביחס לתקופה המצטברת שממועד ההפקדה הראשונה לקופה. כלומר, חל איסור על ניוד שלא משאיר בקופה המעבירה יתרה המהווה מכפלה של תקרת ההפקדה החודשית כפול מספר החודשים שחלפו ממועד התשלום הראשון לקופה. מגבלת הניוד חלה רק לגבי פוליסות חדשות שהוצאו מיום התחולה (יום 1 בספטמבר 2023).

(ו) מסלוקה לחיסכון ארוך טווח ומבנה אחיד להעברת מידע ונתונים

חוזר "מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני - ממשק ניוד" קובע את מבנה הממשקים האחידים המשמשים את הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון, המעסיקים, המתפעלים וצרכני מידע נוספים בתחום החיסכון הפנסיוני, במסגרת העברת מידע וביצוע פעולות עסקיות שונות המתבצעות ביניהם, לרבות באמצעות המסלוקה הפנסיונית. כמו כן, גוף מוסדי נדרש להעביר באמצעות המסלוקה הפנסיונית את המידע העדכני ביותר הנמצא ברשותו, כך שישקף באופן המהימן ביותר את מצבו של הלקוח במוצרים הפנסיוניים ובמוצרי הביטוח, וכן הוא נדרש להשיב לכל בקשה לביצוע פעולה שהועברה באמצעות מסלוקה פנסיונית בהתאם להוראות הדין.

בעלי רישיון מחויבים לבצע מספר פעולות באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית או באמצעות ממשק ממוכן (ממשק אירועים), וזאת על מנת לייעל את תהליכי העבודה, להוזיל עלויות, לייצר תשתית איכותית אחידה למתן ייעוץ פנסיוני ושיווק פנסיוני ולאפשר לחוסכים לקבל החלטה מושכלת ביחס לחיסכון הפנסיוני שלהם. חובת השימוש במסלוקה הפנסיונית חלה לגבי פעולות לגביהן פורסמו ממשקים בחוזר "מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני".

ראה גם האמור בסעיף **שגיאה! מקור ההפניה לא נמצא.** לפרק זה להלן.

(ז) הפקדת תשלומים לקופת גמל

הרשות הסדירה עניין זה באמצעות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014 ("תקנות התשלומים"), הקובעות את אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל, העברת דיווח על הפקדת תשלומים לקופת גמל ודיווח תקין על הפקדת תשלומים, אשר חיוני לרישום זכויות העובד כנדרש במערכות התפעול של החברה, וכן באמצעות חוזר הממונה בעניין תשלומים לקופת גמל המהווה נדבך משלים להוראות שנקבעו בתקנות התשלומים ומבקש להבטיח, בין היתר, קיומה של התאמה מלאה בין אופן ניכוי הכספים משכר העובד לבין אופן קליטת הכספים בקופת הגמל של העובד. ראה גם האמור בסעיף 3.1.23.1 לפרק זה להלן.

(ח) עדכון לוחות דמוגרפיים והסדרת מקדמי קצבה בביטוח חיים

פורסמה אסדרה בעניין מקדמי קצבה, שעיקרה הטלת איסור על מכירת תכניות ביטוח חיים חדשות הכוללות מקדמי קצבה מובטחים לאוכלוסיה מתחת לגיל 60.

ביום 27 בנובמבר 2024 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפיים בקרנות הפנסיה. הוראות החוזר נועדו לעדכן את הוראות פרק 1 בחלק 2 של שער 5 בחוזר המאוחד, שכותרתו מדידה, והן מפרטות הנחות ברירת מחדל מעודכנות שעל בסיסן ייחשבו חברות הביטוח, קרנות הפנסיה וקופות גמל מרכזיות לקצבה את החישובים הללו.

ביום 24 ביולי 2024 פורסם החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפיים בביטוח חיים ובקרנות הפנסיה. ההנחות כאמור משמשות לחישוב ההתחייבויות והמקדמים בפוליסות ביטוח חיים ובקרנות הפנסיה.

ראה גם האמור בסעיף 1.1.4.3 לפרק זה לעיל.

(ט) מסלולי השקעה

הרשות מסדירה תחום זה באמצעות חוזרים שונים, אשר הקו המנחה בהם הוא ביצוע התאמה בין רמת הסיכון של מסלולי ההשקעה בהם מושקעים כספי החוסכים בפוליסות מסוג ביטוח מנהלים ותגמולים לעצמאיים, למאפיינים של כל חוסך וחוסך, לרבות גילו ("המודל הציליאני").

במסגרת חוזרים שפרסמה הרשות בעניין ניהול מסלולי השקעה בקופת גמל, מפורטים מגוון מסלולי ההשקעות המתמחים שגוף מוסדי רשאי לנהל, וזאת על מנת להביא לחיזוק המנגנון התחרותי בענף החיסכון הפנסיוני ותוך הגברת כוח המיקוח של החוסכים כלפי הגוף המוסדי ("הרפורמה"). בהתאם, נקבעה רשימת מסלולי השקעה אפשריים, תוך פירוט מדיניות ההשקעה התקנונית ושם המסלול, כך שגוף מוסדי רשאי לנהל מסלול השקעה רק ככל שהוא מופיע ברשימה זו. מסלולי ההשקעה המתמחים כאמור, מסווגים לחמישה אשכולות, בהתאם למאפייני ההשקעה שלהם, למנגנון דמי הניהול ולסוג ההוצאות הישירות בשל ביצוע השקעות שניתן לגבות בהם: אשכול 1 - מסלולי השקעה מתמחים בניהול אקטיבי; אשכול 2 - מסלולי השקעה מתמחים בניהול אקטיבי, בדמי ניהול משתנים וללא הוצאות ישירות; אשכול 3 - מסלולי השקעה המתמחים באפיקי השקעה סחירים; אשכול 4 - מסלולי השקעה עוקבי מדדים; אשכול 5 - מסלולי השקעה אמונה וקיימות. כמו כן, גוף מוסדי יקבע בתקנון מסלול השקעה ברירת מחדל. תחילתן של מרבית מהוראות הרפורמה חלה ביום 1 ביולי 2024.

ביום 24 ביוני 2024 פורסם חוזר הגשת בקשות למיזוג קופות גמל ולמיזוג מסלולי השקעה לאישור הממונה – תיקון. במסגרת החוזר נקבע, בין היתר, כי גוף מוסדי יהיה רשאי לשלוח הודעות עדכון בדבר מיזוג קופות גמל ומסלולי השקעה לדואר האלקטרוני או במסרון לטלפון הנייד של העמית, ככל שהעמית בחר בכך, חלף השימוש בדואר או בדואר רשום. כמו כן, בוטלה החובה למשלוח בדואר רשום, במקרה של משלוח הודעה בדואר.

לפרטים נוספים ראה סעיפים 2.2.1.15 ו-3.1.25.1 לפרק זה להלן.

(ז) עיסוק הפנסיוני

במסגרת חוק קופות גמל וחוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני נקבעו הוראות המסדירות, בין היתר, את זכות הבחירה של העובד בנוגע לזהות הסוכן הפנסיוני; מגבלות על סוכנים פנסיוניים למתן שירותי תפעול למעביד שלגבי עובדיו הם מעניקים גם שירות של שיווק פנסיוני; אילוץ סוכנים פנסיוניים לבחור האם לקבל את התשלום מהלקוח או לקבל עמלה מהגוף המוסדי; איסור על גופים מוסדיים להעניק טובת הנאה לסוכנים עבור שיווק מוצרים, למעט עמלת הפצה; וכן איסור זיקה בין עמלת הפצה לדמי ניהול.

כמו כן בחוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני נקבע, בין היתר, כי גוף מוסדי לא יסרב סירוב בלתי סביר להתקשר עם יועץ פנסיוני בהסכם לביצוע עסקה בעבור לקוח, ולא יסיים התקשרות עם יועץ פנסיוני בהסכם כאמור בנסיבות מסוימות.

בנוסף, בשנת 2023 פורסמה טיוטת חוזר הנחות וביטולים בביטוח חיים, שמטרתה לקבוע הוראות לעניין מתן הנחות בביטוחי חיים, וכן לקבוע מנגנון להחזר העמלה החד-פעמית לסוכנים.

(יא) ביטוח אבדן כושר עבודה

פלוליסת אבדן כושר עבודה קיים מבנה אחיד ומודולרי, באופן הכולל תכנית בסיסית לביטוח אבדן כושר עבודה ושחרור מפרמיה ("כיסוי הבסיס"), אשר בנוסף אליה ניתן לצרף נספחים המרחיבים את כיסוי הבסיס, לפי בחירת המבוטח.

בנוסף, הממונה קבע קווים מנחים לשיווק כיסוי לאובדן כושר עבודה, לשמירת העתודות ולחישוב הפרמיה.

(יב) רפורמת "פנסיוני 2025" (ממשק מעסיקים)

בשנת 2021 פרסמה הרשות, בשיתוף עם רשות המסים, מסמך התייעצות בנוגע לפרויקט "פנסיוני 2025", שמטרתו, בין היתר, הקמת תשתית טכנולוגית מתקדמת להעברת מידע מבוססת API, אשר שמה את הלקוח במרכז ומבקשת להבטיח סינכרון באופן ממוכן בין השחקנים בשוק (חוסכים, מעסיקים, בעלי רישיון, משרדי ממשלה ועוד), וזאת על מנת לאפשר לציבור החוסכים למצות את זכויותיו תוך צמצום הבירוקרטיה. בהתאם למסמך, על הגופים המוסדיים להיות ערוכים לקליטת ממשקי API, בכל הממשקים הבאים: סטטוס מוצר פנסיוני, דמי ניהול, יתרות, תנועות בחשבון, אשראי, כיסויים ביטוחיים, מידע על כספי פיצויים ועוד. כמו כן, במסגרת הפרויקט מוצע לאפשר לחוסך למצות במישרין מול הגוף המוסדי זכויות והטבות מס, מבלי שיופנה לפקיד שומה.

ביום 26 במאי 2024 פורסם חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני – עדכון. במסגרת החוזר, בין היתר, נדחה מועד כניסתו לתוקף של ההוראות לעניין ממשקים המבוססים טכנולוגיית API וכניסתה לתוקף של ההגבלה לשימוש בחשבון נאמנות עבור מעסיקים קטנים של עד 2 עובדים. כמו כן, הותאמו הממשקים הקיימים להוראות הרגולציה שנכנסו לתוקף לעניין: הגבלת הפקדות לקופת ביטוח, הצגת עלות שנתית צפויה ושינוי מנגנון הבטחת תשואה. כמו כן, בכל הקשור לקבלת מידע אודות יתרות פיצויים שנצברו בתקופת העסקתו של עובד אצל מעסיק לשם מילוי טופס 161, הוגדר מבנה אחיד לקבלת הסכמת העובד להעברת בקשת המידע על ידי המעסיק לרבות המענה לצורך קבלת הנתונים באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית וקוצר זמן המענה לממשק יתרות פיצויים לעניין בקשות מידע פרטניות. בנוסף, בוצעו מספר שינויים בממשק הניוד וממשק מעסיקים לצורך יעול תהליכי העבודה בכל הקשור לכספים המופקדים לקופות הגמל והוספת מידע שיועבר בין קופה מעבירה לקופה מקבלת לצורך שמירה על זכויות העמיתים במסגרת ממשק ניוד.

(יג) הרפורמה בביטוחי הבריאות

הרשות פרסמה מספר הוראות דין, שתכליתן להקל על המבוטח לקבל החלטה מושכלת ביחס למוצר הביטוחי המתאים לו ולהשוות עלויות ואת היקף הכיסוי במוצרים השונים הקיימים בשוק ביטוחי הבריאות. במסגרת זו, בין היתר, הוגדרה פוליסת בריאות אחידה בסיסית, שרק לאחר רכישתה ניתן יהיה להמשיך ולרכוש מוצרי בריאות נוספים (הרחבות). בהתאם, ביטוחי הבריאות יכללו חמישה רבדים: רובד ראשון - פוליסת בריאות בסיסית הכוללת את התכניות הבאות: השתלות וטיפולים מיוחדים מחוץ לישראל, תרופות מחוץ לסל שירותי הבריאות,

ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח מחוץ לישראל; רובד שני - פוליסת ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל; רובד שלישי - פוליסת הרחבה לכיסויים הכלולים באחד מהרובדים הבאים: הראשון, השני או החמישי; רובד רביעי - אחד או יותר מנספחי ביטוח אמבולטורי; רובד חמישי - פוליסת מחלות קשות.

(יד) חוק התוכנית הכלכלית

במסגרת חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023 ("חוק התכנונית הכלכלית") בוצעו שינויים, בין היתר, בתחומי ביטוח הבריאות, ובכלל זה: חובת מבטח לשלם לקופת חולים בעבור ניתוח שבוצע בתוכנית שב"ן; הפעלת ממשק מקוון, במסגרתו, בין היתר, מבטחים וקופ"ח יעבירו מידע ביניהם; הוראות מעבר לעניין העברת מבטח מפוליסת ביטוח ניתוחים "השקל הראשון" לפוליסת ביטוח ניתוחים "משלים שב"ן".

לפרטים נוספים ראה סעיף 3.1.24 לפרק זה להלן.

(טו) צוות לבחינת הארביטראז'

ביום 25 בפברואר 2024 החליט שר האוצר להקים צוות במשרד האוצר בראשות מנכ"ל משרד האוצר ובהשתתפות הרשות, רשות ניירות ערך, רשות המסים, אגף הכלכלן הראשי, אגף החשב הכללי ואגף התקציבים, וזאת במטרה לבחון את צמצום הארביטראז' הרגולטורי בין מכשירי ההשקעה בחסכון לטווח בינוני וקצר, ואשר מטרותיו יהיו:

1. לבחון את האסדרה הקיימת על מכשירי ההשקעה בחסכון לטווח קצר ובינוני, על מכלול היבטיה ולמפות את הפערים הרגולטורים והמיסויים בה.
2. לגבש המלצות לשר האוצר על אודות מתווה האסדרה הראוי ביחס למכשירי ההשקעה וחסכון לטווח קצר ובינוני, לשם קידום התחרות וטובת החוסכים והמשקיעים. בכלל כך, להמליץ על תיקוני החקיקה הנדרשים והוראות מסדירות נדרשות.

בחודש פברואר 2025 פרסם הצוות דוח הכולל מסקנות ביניים במסגרתו פורסמה גם דעת המיעוט של הרשות. נוכח העובדה שמדובר בדוח ביניים, החברה לא יכולה להעריך את השלכות ממצאי הדוח על החברה.

שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים:

2.2.1.5

בתחום החיסכון ארוך הטווח, החברה רשמה בשנת 2024 קיטון בפרמיות של כ-15.6% בהשוואה לשנת 2023, כאשר סך הפרמיות הסתכמו בכ-360.6 מיליון ש"ח בשנת 2024, לעומת 427.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון האחרון לשנת 2024 נרשם קיטון של כ-21.9% בפרמיות אשר הסתכמו בכ-87.2 מיליון ש"ח, לעומת כ-111.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתחום הפיננסים והחיסכון הטהור, יתרת הצבירה ליום 31 בדצמבר 2024 עמדה על כ-20.7 מיליארד ש"ח, לעומת כ-16.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023 (גידול של כ-29%). כמו כן, ליום 31 בדצמבר 2024 רשמה החברה תקבולים ממכירת פוליסות "בסט אינווסט" בסך של 5,699.1 מיליון ש"ח, לעומת 2,352.1 מיליון ש"ח אשתקד, גידול של כ-142% (התקבולים לא נרשמו לפרמיה, אלא כתקבול בגין חוזה השקעה).

סכום דמי הניהול הקבועים שהחברה גבתה בתקופת הדוח בגין פוליסות חיסכון טהור מסוג בסט ומסלולית עמד על כ-176.7 מיליון ש"ח לעומת 133.0 מיליון ש"ח אשתקד. בכוונת החברה לצמוח בתחום הפיננסים באמצעות המשך חיזוק הפעילות במוצר "בסט אינווסט", ובכלל זה יצירת מסלולי השקעה נוספים המעניקים ערך מוסף לחוסכים.

2.2.1.6 להלן יפורטו סוגי פוליסות ביטוחי החיים והבריאות העיקריים שהחברה משווקת או שווקו בעבר על-ידה:

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
א. פוליסות הכוללות רכיב חיסכון (מוכרות כקופות גמל או לאו)			
(1) פוליסות מבטיחות תשואה אשר נמכרו עד דצמבר 1990 ¹⁶			
"עדיף" מבטיחת תשואה	מדובר בפוליסה המשלבת חיסכון עם רכיב סיכון. פוליסה מבטיחת תשואה, אשר שיעורה נקבע מראש. חלוקת רכיבי הפוליסה בין חיסכון לביטוח והוצאות, נקבע בהתאם לבחירת המבוטח. הפרמיה צמודה למדד או בשיעורים משכר העובד. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. פוליסות אלו שווקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	ללא דמי ניהול.
"מעורב" מבטיחת תשואה	מדובר בפוליסה המשלבת חיסכון עם רכיב סיכון. סכום הביטוח מוגדר מראש בפוליסה והוא צמוד למדד. הוא ישולם במקרה של מות המבוטח או בתום תקופת הביטוח, לפי המוקדם. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. פוליסות אלו שווקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.		
(2) פוליסות משתתפות ברווחים אשר נמכרו בין השנים 1991-2003			
"עדיף" - משתתפת ברווחים	הפוליסה מגדירה את חלוקת הפרמיה, אשר מפוצלת בין מרכיב הריסק למרכיב החיסכון. הפרמיה צמודה למדד או בגובה הפרשה מהשכר המבוטח של העובד. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. פוליסות אלו שווקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאים בחוזי ביטוח), התשמ"ב-1981 ¹⁷ .

¹⁶ התחייבות לתשואה מובטחת גובתה בחלקה, באגרות חוב מיועדות שהנפיקה מדינת ישראל לחברות הביטוח.

¹⁷ בהתאם להוראות גביית דמי ניהול שבהסדר התחיקתי, חברת הביטוח לא תגבה דמי ניהול משתנים בגין פוליסות תלויות תשואה שנמכרו בין השנים 1991-2003, וזאת עד להשגת רווחי השקעה בגין הנכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, העולים על הפסדי ההשקעה הריאליים שנצברו.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
"מעורב" - משתתפת ברווחים	מדובר בפוליסה המשלבת חיסכון עם רכיב סיכון. סכום החיסכון העתידי נקבע עפ"י תוצאות פירות ההשקעה בפועל. במקרה של פטירת המבוטח קודם לתום תקופת הביטוח, משולם סכום ביטוח חד פעמי, בהתאם לקבוע בפוליסה. הפרמיה התקופתית קבועה בפוליסה וצמודה למדד. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. פוליסות אלו שווקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	בתוכניות ביטוח שאושרו לשיווק עד לשנת 2003, נגבים דמי ניהול קבועים ודמי ניהול משתנים מצבירת החיסכון, בהתאם לתשואות הריאליות שהושגו.
(3) פוליסות תלויות תשואה הנמכרות החל משנת 2004			
"מסלולית" - (כוללת מסלולי השקעה) שווקה החל מחודש ינואר 2004 ועד לחודש דצמבר 2007	הפוליסה מאופיינת בהפרדת הריסק והחיסכון. סכום החיסכון משולם כתשלום הוני או כקצבה או כתשלום הוני משולב עם קצבה. הפוליסה מאופיינת בסדרת מסלולי מקדמי גמלה, המגלמים בתוכם את תוחלת החיים. פוליסות אלו שווקו הן כקופות גמל והן כפוליסות שאינן מוכרות כקופות גמל.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו). בפוליסות המוכרות כקופות גמל ניתן לרכוש ביטוח ריסק או א.כ.ע. בשיעור של עד 35% מההפקדה לתגמולים, לאחר ניכוי דמי ניהול מפרמיה.	עד דצמבר 2012: דמי ניהול של עד 2% מהצבירה. דמי ניהול מהפקדות 0% - 13%. החל מינואר 2013: שיעור דמי הניהול מההפקדות ומהצבירה התקבע על אחוז מסוים, ללא שינוי לאורך חיי הפוליסה.
"שי" - שווקה החל מחודש אפריל 2007 ועד לחודש דצמבר 2012	הפוליסה מאופיינת בסדרת מסלולי מקדמי גמלה, המגלמים בתוכם את תוחלת החיים וכן תוכניות המשך לקצבה בפוליסות הוניות, כחלק מהערכות לביטול המסלולים ההוניים ¹⁸ . אפשרות למשיכת קצבה על-ידי המבוטח בתום תקופת הביטוח; אופציה להבטחת מקדמי הקצבה גם על החיסכון ההוני; הגדלת קשת אפשרויות ההשקעה, לרבות התאמת סיכוני ההשקעה לגיל המבוטח והתקופה עד גיל פרישה.		

18 בהתאם לחוק קופות גמל, החל מיום 1 בינואר 2008 לא ניתן לבחור בין סכום הוני לבין סכום קצבתי, והחיסכון לגיל פרישה הינו חיסכון קצבתי בלבד, למעט חיסכון באמצעות קופת גמל להשקעה.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
"עתידי" - משווקת החל מחודש ינואר 2013	פוליסת "עתידי" משולבת בחיסכון לגיל פרישה עם מקדמים שאינם מגלמים הבטחת תוחלת חיים וכן כיסוי ביטוח חיים ו/או אובדן כושר עבודה, לפי בחירת המבוטח. פוליסות אלו שווקו לעובדים שכירים או לעצמאים.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	החל משנת 2013: דמי ניהול מצבירה עד 1.1% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%. החל משנת 2014: דמי ניהול מצבירה עד 1.05% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%.
"עתידי 60 פלוס" - משווקת החל מחודש ינואר 2013	בפוליסת "עתידי 60 פלוס" ישנם מקדמי קצבה מובטחים אשר מגלמים בתוכם את תוחלת החיים. קבלת קצבה חודשית למשך כל חיי המבוטח החל ממועד הפרישה עפ"י דין והבטחת קצבה חודשית למוטביו כל תקופת זמן שיקבע בפוליסה. פוליסות אלו שווקו לעובדים שכירים או לעצמאים.	מרכיב חיסכון עיקרי, מרכיב כיסוי סיכון (ריסק למקרה מוות) וכן כיסויים ביטוחיים נלווים (ככל ונרכשו).	החל משנת 2013: דמי ניהול מצבירה עד 1.1% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%. החל משנת 2014: דמי ניהול מצבירה עד 1.05% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%.
"Best Invest" למנהלים ועובדים שכירים ולעצמאים שווק עד לחודש דצמבר 2012	תכניות ביטוח המאפשרות כקופות גמל, עם גילום הבטחת למקדם תוחלת חיים. הפוליסה מעניקה תשלומים קצבתיים בהגיע המבוטח לגיל פרישה או משיכה הוגנית.	חיסכון טהור להשקעה.	עד שנת 2013: דמי ניהול מצבירה עד 2% ומפרמיה 0%. החל משנת 2013 ועד שנת 2016: דמי ניהול מצבירה עד 1.1% ומפרמיה עד 4%. החל מחודש פברואר 2016 ואילך: דמי ניהול מצבירה עד 1.05% ומפרמיה עד 4%.
"Best Invest" 60 פלוס למנהלים ועובדים שכירים ולעצמאים	בפוליסת Best Invest 60 פלוס למנהלים ועובדים שכירים ולעצמאים, ישנם מקדמי קצבה מובטחים אשר מגלמים בתוכם את תוחלת החיים. יתר הפוליסות מסוג Best Invest, אשר שווקו החל משנת 2013, משולבות בחיסכון לגיל פרישה, עם מקדמים שאינם מגלמים הבטחת תוחלת חיים.	חיסכון טהור, כולל הבטחת תוחלת חיים.	דמי ניהול מהתשלום השוטף, לא יעלה על 4%. דמי ניהול מהחסכון המצטבר לא יעלה על 1.05%.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
(4) פוליסות חיסכון טהור ("חוזי השקעה")			
"Best Invest" אישי (פרט) או מנהלים ועובדים שכירים או עצמאים	פוליסות לחיסכון טהור, ללא רכיב ביטוח חיים (ריסק), המשווקות על ידי החברה כתכניות ביטוח, במסגרת הרישיון שניתן לחברה כמבטח בענף ביטוח חיים. להלן סוגי הפוליסות המשווקות ו/או ששווקו בעבר ע"י החברה: 1. בסט אינווסט אישי - תכנית ביטוח שאינה מאושרת כקופת גמל, אשר מהווה תכנית לכספים נזילים הניתנים למשיכה בכל עת¹⁹. ייחודיות פוליסות מסוג "בסט אינווסט" השונות, נובעת מכך שהחברה פתחה מסלולי השקעות בניהול מספר בתי השקעות, ובאפשרות המבוטח לבחור תמהיל מסלולים להשקעת הכספים. מובהר כי מנהלי ההשקעות אינם מחזיקים בכספים עצמם אלא מקבלים הרשאה כמנהלי תיקים בחשבון לביצוע פעולות של רכישה ומכירה של ניירות ערך במסגרת מדיניות ההשקעות המוכתבת להם על ידי החברה. 2. בסט אינווסט למנהלים ועובדים שכירים ובסט אינווסט לעצמאים - תכניות ביטוח המאושרות כקופות גמל, ללא מקדמים מובטחים (דהיינו, תשלומים קצבתיים בהגיע לגיל פרישה או משיכה הונית). התכניות ניתנות למימוש בהגיע המבוטח לגיל פרישה או בסיום עבודה (כספי פיצויים) או לפי בקשה של המבוטח, ובכפוף להוראות מס הכנסה.	חיסכון טהור להשקעה.	עד דצמבר 2012 : דמי ניהול עד 2% מצבירה. החל משנת 2013 : דמי ניהול מצבירה עד 1.9% ודמי ניהול מהפקדה עד 4%. החל משנת 2014 : דמי ניהול מצבירה עד 1.5% וללא דמי ניהול מהפקדה.
ב. פוליסות ו/או כיסויים שאינם כוללים חיסכון			
ריסק טהור למקרה מוות - פרט: "מגן 1" ו"מגן 5"	פוליסות וכיסויים המשווקים ליחידים, המבטיחים פיצוי חד פעמי במקרה של מות המבוטח. יצוין, כי החל מיום 15 פברואר 2019 החברה הפסיקה לשווק פוליסות מסוג מגן 5.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
"מגן לעתיד"	פוליסות וכיסויים המשווקים ליחידים, המבטיחים פיצוי המשולם בשיעורים.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול

19 על אף האמור, בהתאם לתנאי פוליסת בסט אינווסט אישי, רשאי המבוטח להורות כי ערך הפדיון ישולם לו באמצעות תשלום קצבה חודשית (ע"פ אחד או יותר ממסלולי הקצבה אותם מציעה החברה, בהם מקדמי ההמרה אינם מגלמים הבטחת תוחלת חיים) ו/או בהתאם לכל מסלול קצבה אחר שיאושר ע"י הממונה.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
"מגן למשכנתא" פוליסה לביטוח חיים עם אפשרות לביטוח מבנה אגב משכנתא	פוליסה וכיסויים המשווקים ליחידים, המבטיחה פיצוי במקרה של מות המבוטח כנגד יתרת ההלוואה שחב המבוטח למלווה (בנק או גוף פיננסי), נכון למועד קרות מקרה הביטוח. ניתן לרכוש בנוסף כיסוי לביטוח דירה, כולל ביטוח למבנה וביטוח אחריות כלפי צד שלישי. ²⁰	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
פוליסות לביטוח חיים אגב משכנתא לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים	פוליסה לפי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 18), התשע"ח-2018, הקובע כי גוף מוסדי שמוכר ביטוח חיים אגב משכנתא, לא יסרב למכור פוליסה כאמור לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים, עקב מוגבלותו, אלא, בין היתר, אם החלטת המבטח בעניין זה התבססה על החלטת אקטואר ממונה.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
אובדן כושר עבודה	פוליסה עצמאית או כיסוי נלווה ("ריידר") לפוליסה עיקרית של ביטוח חיים מסוג פנסיוני. הפוליסה/ הכיסוי מבטיחים תשלום חודשי במקרה של אובדן כושר עבודה מלא או חלקי של המבוטח, עקב תאונה או מחלה, עד גיל פרישה או לתקופה קצובה, בכפוף לתנאי הפוליסה. ²¹	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
"משפחה בטוחה" שווק עד לחודש דצמבר 2014	פוליסה ששווקה ליחידים (פרט), המעניקה כיסוי ביטוחי בתחום תאונות אישיות, נכות מתאונה ואשפוז בשל תאונה וכן כיסוי למקרה מוות.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח.	אין דמי ניהול.
"משפחה בטוחה פלוס" שווקה החל מחודש פברואר 2015 ועד מאי 2021	פוליסה לביטוח תאונות אישיות בדמי ביטוח קבועים. הפוליסה כוללת שישה כיסויים: מוות, נכות, אשפוז, כוויות, סיעוד ושברים בשל תאונה, המאוגדים בתוך שלוש חבילות, כאשר ההבדל ביניהן הוא בסכומי הביטוח המוצעים בכיסויים בכל חבילה. "פיצוי יומי בשל אי כושר עבודה מתאונה" הינו נספח לפוליסת "משפחה בטוחה פלוס", הנותן פיצוי יומי בגין אי כושר זמני כתוצאה מתאונה, חלקי ומלא, לעסוק בעיסוק שבו עסק המבוטח. הנספח נמכר רק בפוליסות מסוג "משפחה בטוחה פלוס". החל מחודש מאי 2021 הפסיקה החברה לשווק פוליסות ביטוח תאונות אישיות פרט.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח, הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
"מחלות קשות"	פוליסה המשווקת ליחידים (פרט), אשר מבטיחה למבוטח תשלום פיצוי במקרה של גילוי מחלה קשה.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח,	אין דמי ניהול.

²⁰ החל מיום 1 בספטמבר 2024 החברה הפסיקה לשווק ביטוח מבנה במסגרת הפוליסה.

²¹ קיימים קריטריונים שונים בפוליסות מסוג זה להגדרת המונח "אי כושר עבודה", אשר יכול ויהיה לביצוע עיסוק ספציפי או כללי. בהתאם לחוזר הממונה בעניין קווים מנחים לתוכנית ביטוח מפני אובדן כושר עבודה לא ניתן לשווק פוליסות כאמור אשר כוללות הגדרת אי כושר עבודה מכל סיבה שהיא. החל מחודש ינואר 2005 ניתן לבצע ניכוי לצרכי מס של עלות ההוצאה לרכישת כיסוי ביטוחי זה, בכפוף לתנאי הפוליסה.

סוג הפוליסה	תיאור המוצר	מרכיבי הפרמיה העיקריים	דמי ניהול
	בחודש ינואר 2022 החלה החברה לשווק פוליסה לביטוח מחלות קשות משופרת, המבוססת על הפוליסה הקודמת ומרחיבה את הכיסוי הביטוחי.	הכלולים בפוליסה.	
בריאות - ניתוחים, השתלות, תרופות, כתבי שירות ואמבולטורי ²²	פוליסות המשווקות ליחידים (פרט), אשר מבטיחות למבוטח תשלום שיפוי לכיסוי הוצאות רפואיות (ובמקרים מסויימים פיצוי), במקרה של צורך בביצוע בדיקות רפואיות, טיפולים, ניתוחים, השתלות ותרופות. בפוליסות אלו ניתן לרכוש בנוסף כתבי שירות והרחבות, כגון: אמבולטורי, אבחון מהיר, רופא מומחה דיגטלי, רפואה משלימה, ליווי רפואי אישי פרמיום ושירות לילד פרימיום. יצוין כי, החל מחודש אוקטובר 2023 החברה משווקת את מוצרי הבריאות בהתאם להוראות הרפורמה בביטוחי הבריאות. לפרטים נוספים ראה ה"ש מס' 22 וסעיף 2.2.1.4 (יג) לפרק זה לעיל.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח, הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.
סיעוד - "מגן לסיעוד" "מגן לסיעוד פלוס", "מגן משלים לסיעוד" ו"מגן משלים לסיעוד פלוס" שווק עד לחודש דצמבר 2018	פוליסות ליחידים (פרט), אשר מבטיחות למבוטח תשלום פיצוי במקרה בו המבוטח במצב סיעודי. "מגן לסיעוד": פוליסה לביטוח סיעודי המקנה פיצוי חודשי קבוע (לאחר תקופת המתנה של 30 ימים) למבוטח לתקופות תשלום שונות: ל-5 שנים או 10 שנים או לכל החיים. לפוליסה פרמיה קבועה לכל אורך חייה. "מגן לסיעוד פלוס": פוליסות לביטוח סיעודי המקנות פיצוי חודשי קבוע (לאחר תקופת המתנה של 30 ימים) למבוטח לתקופות תשלום שונות: ל-5 שנים או 10 שנים או לכל החיים. בנוסף, מקנה פיצוי חודשי כפול במקרה של אשפוז במוסד סיעודי. לפוליסה פרמיה קבועה לכל אורך חייה. "מגן משלים לסיעוד" ו"מגן משלים לסיעוד פלוס": פוליסות לביטוח סיעודי המקנות פיצוי חודשי קבוע למבוטח לכל החיים לאחר תקופת המתנה של חמש שנים, כאשר בתכנית "מגן משלים לסיעוד פלוס" זכאי המבוטח לפיצוי כפול במקרה של אשפוז במוסד סיעודי. לפוליסה פרמיה קבועה לכל אורך חייה. יצוין, כי החל מחודש דצמבר 2018, החברה הפסיקה לשווק כיסויים לביטוח סיעודי.	סיכון בלבד, בגין כיסויים ביטוחיים אותם רכש המבוטח, הכלולים בפוליסה.	אין דמי ניהול.

²² בהתאם לאמור בסעיף 2.2.1.4 (יג) לפרק זה לעיל, בשל הרפורמה בביטוחי הבריאות, החל מחודש מאי 2023 הופסק שיווקן של פוליסות מסוג זה ובמקומן קיים מבנה שוק אחיד לכלל חברות הביטוח, לפיו קיימת פוליסת בריאות אחידה בסיסית, שרק לאחר רכישתה ניתן לרכוש מוצרי בריאות נוספים (הרחבות).

פוליסת מנהלים ותגמולים לעצמאיים: סוגי פוליסות אלו היוו כ-1.6% מהמכירות החדשות של ביטוח חיים בחברה בשנת 2024, לעומת 26% בתקופה מקבילה אשתקד.

פוליסת ביטוח ריסק (סיכון): סוגי פוליסות אלו (כולל ביטוח ריסק להלוואת משכנתא), היוו כ-74.6% מהמכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים בחברה בשנת 2024, לעומת שיעור מכירות של כ-43.8% בשנת 2023 ושל כ-38% בשנת 2022.

פוליסת ביטוח ריסק למשכנתא: ביטוחים אלה היוו כ-34.7% מהמכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים בשנת 2024 לעומת שיעור מכירות של כ-28.5% בשנת 2023 ושל כ-26% בשנת 2022.

פוליסת ביטוח "מחלות קשות" ו"הוצאות רפואיות": ביטוחים אלה היוו כ-24.0% מהמכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים בשנת 2024 לעומת שיעור מכירות של כ-29.7% בשנת 2023 ושל כ-17% בשנת 2022.

מגן לסייעוד פלוס: מוצר זה לא נמכר יותר בחברה.

מוצרים חדשים 2.2.1.15

בוצעו שינויים בפוליסת Best Invest (פרט), כמפורט להלן:

- בחודש יולי 2024 בוצעו שינויים במסלולי השקעה שכוללים בין היתר שינוי שם של מסלול, שינוי מדיניות תקנונית ומיזוג מסלולים.
- בחודש יולי 2024 נפתח מסלול השקעה עוקב מדד S&P 500 ובוצע אליו מיזוג של מסלול השקעה פאסיבי.
- בוצע שינוי במסלול שיקלי (כספי) כך שמבוטחים שיבקשו להצטרף למסלול כספי (שיקלי) החל מ-1 ליולי 2024, תקופת ההשקעה במסלול זה תהא מוגדרת מראש ולכל היותר עד 24 חודשים. כמו כן במעמד בחירת מסלול זה, המבוטח קובע את מסלול ההשקעה שאליו יועברו הכספים בתום תקופה הנבחרת (ניתן לקבוע תקופה של 6 חודשים / 12 חודשים / 24 חודשים).
- בחודש יולי 2024 נפתח מסלול השקעה - אשראי ואג"ח עם מניות (עד 25% מניות).

תחרות 2.2.2

2.2.2.1 תנאי התחרות ונתח שוק

מדיניות רבת השנים של הרשות להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני צמצמה את ההבדלים בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים והגבירה את השקיפות של הגופים המוסדיים כלפי החוסכים. הגברת השקיפות היוותה קו מנחה בפעולות האסדרה של הרשות בשנים האחרונות, לרבות הרפורמה בהוצאות ישירות ובמסלולי השקעה.

כאמור לעיל, באתר האינטרנט של הרשות מפורסמים מחשבון תעריפי ביטוח חיים ומחשבון להשוואת תעריפי ביטוחי בריאות. המחשבוני מאפשרים לציבור המבוטחים להשוות בין התעריפים של חברות הביטוח, כאשר במחשבון הבריאות ניתן גם להשוות בין הכיסויים הביטוחיים הכלולים בפוליסות הבריאות של חברות הביטוח השונות. להערכת החברה, השימוש במחשבוני כאמור, גורם להגברת התחרות בענפים אלה. בנוסף, מדד השירות המפורסם מידי שנה על ידי הרשות מאפשר למבוטחים להשוות בין רמת השירות של חברות הביטוח בנוגע למוצרי ביטוח שונים, ומהווה כלי נוסף להגברת התחרות בשוק הביטוח, ובכלל זה בתחום ביטוחי הריסק (אובדן כושר עבודה וחיים).

יחד עם זאת, האסדרה בענין הגבלת ההפקדות והניוד, גרמו לכך שהחברה כמעט ואינה מבצעת ניודים או מוכרת פוליסות ביטוח מנהלים חדשות. לפרטים נוספים ראה האמור בסעיף 2.2.1.4(ה) לפרק זה לעיל.

בישראל ישנן כ-10 חברות ביטוח פעילות בתחום ביטוח החיים. על-פי הדוחות הכספיים לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024, החזיקו חמש החברות הגדולות בענף זה בנתח שוק משותף של כ-940% מהפרמיות בביטוח חיים.

יצוין, כי במהלך 2023 פורסמו שתי הצעות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון – הגדלת הסכום המירבי להפקדה בקופות גמל להשקעה), התשפ"ג–2023, אשר לגביהן התקיימו

דיונים בוועדת הכספים במהלך 2024. ככל שהצעות החוק האמורות תכנסנה לתוקף בנוסחן הנוכחי הרי שתקרת ההפקדה תהא 300 ש"ח.

בנוסף, במהלך שנת 2023 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון – ביטוח חיים עם מרכיב חיסכון שלא אושר כקופת גמל), התשפ"ג–2023. ככל שהצעת החוק תכנס לתוקף אזי חברות מנהלות תוכלנה לשווק גם פוליסת חסיכון.

סך חלקה של החברה בפרמיות ביטוח חיים נכון ליום 30 בספטמבר 2024, הינו כ-1.4%, לעומת 1.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

מתחרים משמעותיים

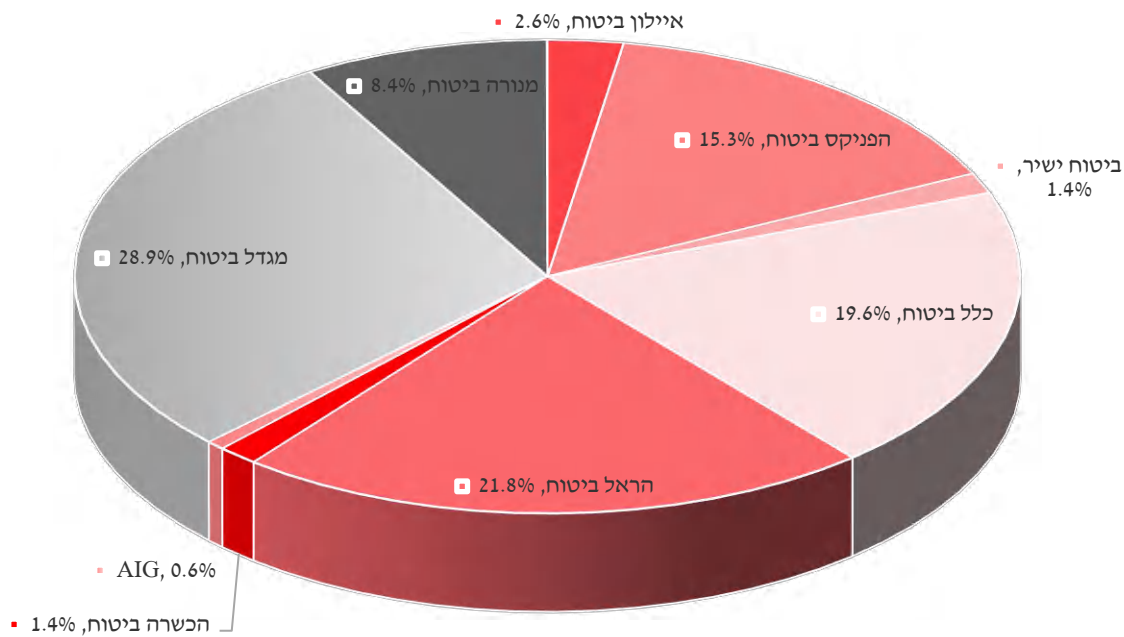
2.2.2.2

עיקר התחרות בתחום הינה מול חמש החברות הגדולות. התחרות בענף אגרסיבית והיא באה לידי ביטוי, בין היתר, בגובה העמלות והמענקים לסוכנים. כמו כן, לחברה מוצרי חסכון טהור, אשר התחרות בגינם הינה הן מצד חברות ביטוח והן מצד גופי השקעות.

לעניין דוח הביניים של הועדה לבחינת צמצום הארביטראז' הרגולטורי בין מכשירי ההשקעה בחסכון לטווח בינוני וקצר ראה סעיף 2.2.1.4 (טו) לפרק זה לעיל.

להלן תיאור חלוקת נתחי שוק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסמו על ידי חברות הביטוח לרבעון השלישי לשנת 2024:

ביטוח חיים

2.2.2.3

תיאור התמודדות החברה עם תחרות

החברה נערכת להתמודד עם התחרות הגוברת בענף באמצעים הבאים :

- (א) שיפור תשתיות מיכוניות באמצעות הספק (לפרטים נוספים - ראה סעיף 2.2.1.2 לפרק זה לעיל).
 (ב) מתן מענה על הצרכים המשתנים בענף על ידי עידוד מוצרי הפוליסות ללא מרכיב חסכון, בדגש על פוליסות סיכון ובריאות.
 (ג) החברה פועלת למיצובה הראוי בתחום הדיגיטלי.
 (ד) שיפור השירות ללקוח הקצה.
 (ה) הצעת דמי ניהול אטרקטיביים.
 (ו) במוצרי Best Invest אישי - אפשרות בחירה בין מסלולי השקעות בניהול מספר גופי השקעות כאשר המעבר בין גופי ההשקעות השונים ו/או בין מסלולים נעשה על ידי החברה ללא גביית עמלת קניה ו/או מכירה מהלקוח וללא אירועי מס.

2.2.3 לקוחות

2.2.3.1 כללי

לקוחות החברה כוללים לקוחות פרטיים וקולקטיבים.

התפלגות פרמיות ברוטו מלקוחות*

2022	2023	2024	
55.7%	50.5%	45%	עמיתים שכירים
44.3%	49.5%	55%	מבוטחים פרטיים
0%	0%	0%	קולקטיבים
100%	100%	100%	סה"כ

* הנתונים הנקובים מתבססים על מועדי תחילת הביטוח.

2.2.3.2 תלות בלקוחות

בתקופת הדיווח אין לחברה בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח לקוח מהותי או לקוח אחד אשר היקף הפרמיות שהתקבל ממנו עולה על 10% מסך כל הכנסות החברה במאוחד.

2.2.3.3 ותק והתמדת לקוחות ושיעורי פדיון וביטולים

קיימים בחברה 2 מסלולים עיקריים למוצרי חיסכון : מסלול שמצליב בין חיסכון לטווח ארוך ומרכיב סיכון בתוך פוליסה (סכום ביטוח למקרה מוות או פוליסה עם מקדם קצבה או ללא מקדם בתום תקופת הביטוח) ; ומסלול חיסכון טהור, ללא מרכיב ביטוחי (בסט אינווסט פרט), אשר המבוטח מפקיד בפוליסה סכומים (שוטפים או חד פעמיים) אותם הוא זכאי לפדות בכל עת.

להלן פירוט אודות שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בביטוח חיים :

2022	2023	2024
8.4%	10.6%	11.1%

שיעורי ביטול בביטוחי בריאות

בשנת 2024 שיעור הביטולים בביטוחי בריאות עמד על כ-7.7% ובביטוח סיעודי עמד על כ-2.1%.

3. חלק ג' - מידע נוסף ברמת כלל החברה**3.1 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה**

להלן תמצית הוראות הדיון, מגבלות החקיקה, התקינה ואילוצים מיוחדים המשפיעים באופן מהותי על פעילות החברה:

- 3.1.1 חוק ניירות ערך, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו - בהיותה של הכשרה תאגיד מדווח ולאור העובדה שאגרות החוב שלה מוחזקות בידי הציבור, כפופה החברה לדיני ניירות ערך, מפקחת בהקשר זה על-ידי רשות ניירות ערך וכפופה להנחיות הרשות לניירות ערך.
- 3.1.2 חוק החברות, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו.
- 3.1.3 חוק הפיקוח, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו, החוזרים והנחיות שמפרסמת הרשות - חוק הפיקוח מסדיר, בין היתר, את סמכויות הממונה על הביטוח, תפקידיו ואמצעי האכיפה העומדים לרשותו.
- 3.1.4 חוק חוזה הביטוח - מסדיר בעיקר את מערכת היחסים שבין המבטח והמבוטח, לרבות מעמדו של סוכן הביטוח.
- 3.1.5 חוק קופות גמל, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו, החוזרים והנחיות שמפרסמת הרשות.
- 3.1.6 חוק הפיקוח ייעוץ פנסיוני.
- 3.1.7 חוק הפלת"ד, לרבות התקנות שהותקנו מכוחו.
- 3.1.8 הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010 - ראה סעיף 1.2.1.1 לפרק זה לעיל.
- 3.1.9 פקודת ביטוח רכב מנועי - ראה סעיף 2.1.1.1 לפרק זה לעיל; ותקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגר מידע), התשס"ד-2004 - ראה סעיף 2.1.1.1 (ב) לפרק זה לעיל.
- 3.1.10 הוראות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 - ראה סעיף 2.1.2.1 לפרק זה לעיל.
- 3.1.11 תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986 - ראה סעיף 2.1.3.1 (א) לפרק זה לעיל.
- 3.1.12 חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006.
- 3.1.13 חוק החוזים האחדים, התשמ"ג-1982.
- 3.1.14 חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981. ביום 14 באוגוסט 2024 פורסם תיקון לחוק הגנת פרטיות, העוסק, בין היתר, בהרחבת סמכויות הפיקוח והאכיפה של הרשות להגנת הפרטיות ומינוי ממונה על הגנת הפרטיות.
- 3.1.15 חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 ("החוק"), לרבות הצווים שהותקנו מכוחו; החוק לאכיפת מיסים בחשבונות של אזרחים/ תושבים אמריקאים ("FATCA"²³) והתקן לאיסוף מידע אודות חשבונות פיננסיים של תושבים זרים (של מדינות החתומות על האמנה) לצורך חילופי מידע למטרות אכיפת מס בין מדינות ("CRS"²⁴). כחלק מהמאבק הבינלאומי בפשיעה החמורה ובהלבנת הון, חקקה מדינת ישראל את החוק. החקיקה בוצעה על רקע הדרישות הבינלאומיות שקבע ארגון ה-FATF (Financial Action Task Force) ולאור רצונה של מדינת ישראל לעמוד בדרישות אלו ולהצטרף למאמץ הבינלאומי במאבק בהלבנת הון. ביום 9 בנובמבר 2023 פורסם תיקון לחוק, שמטרתו לאפשר העברת מידע באופן ישיר מהרשות להלבנת הון ומימון טרור למטה הלאומי ללוחמה כלכלית בטרור (מט"ל), על מנת לייעל את שיתוף הפעולה בין שני הגופים הללו, לצורך סיכול מימון טרור וזיהוי והפללה של גורמים המעורבים בכך.

²³ Foreign Account Tax Compliance Act.

²⁴ Common Reporting Standards.

בשנת 2001 ובעקבות פיגועי ה-11 בספטמבר 2001, הוחלט בארגון ה-FATF לשלב את המאבק במימון הטרור עם המאבק בהלבנת הון זאת, לאור העובדה שארגוני הטרור, המהווים ארגוני פשיעה לכל דבר, משתמשים באותן טכניקות ונוקטים בדפוסי פעולה דומים שבהם משתמשים מלביני ההון לשם העברת כספים תוך הסתרת מקורם או ייעודם.

FATCA הינו חוק אמריקאי גלובאלי, אשר נכנס לתוקפו במהלך חודש מרס 2010 וחל על פעילות כל המוסדות הפיננסיים בעולם, ובכלל זה, גם על חברות ביטוח. תכליתו של החוק היא אכיפת דיני המס בארצות הברית ומניעה של התחמקות מתשלום מס של אזרחים אמריקאים, בעלי חשבונות פיננסיים מחוץ לארה"ב. בחודש יוני 2014 חתמה מדינת ישראל על הסכם עם ארה"ב, במסגרתו התחייבה ליישום החוק כאמור בגופים הפיננסיים הפועלים במדינת ישראל, באופן בו יחייבו הגופים הפיננסיים למסור מידע ל-IRS²⁵ (רשות המיסים של ארה"ב), אודות חשבונות פיננסיים המוחזקים על-ידי לקוחות שהינם אזרחים או תושבים אמריקאים במישרין או בעקיפין ("הסכם הפטקא"). דיווח על חשבונות בגין כל שנת מס ישלח לרשות המיסים עד לתאריך 20 בספטמבר בכל שנה העוקבת לשנת הדיווח. בחודש יולי 2016, התקבל בכנסת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016 ובשנת 2016 פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016, המסדירות את יישום הסכם הפטקא.

CRS

במסגרת המאבק הבינלאומי בעניין העלמות המס, פירסם ה-OECD בחודש יולי 2014 תקן אירופאי בינלאומי אחיד לחילופי מידע אוטומטיים בין מוסדות פיננסיים, לגבי חשבונות פיננסיים של לקוחות שהם תושבים זרים במדינת פעילותם.

בהתאם לתקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019, שמטרתן להסדיר את יישום האמנה לחילופי מידע אוטומטיים CRS על פיהן, גוף מוסדי מחויב לערוך זיהוי של בעלי חשבונות שבתחולת התקנות ולהעביר מידע על חשבונות ברי דיווח לרשות המיסים לצורך העברת המידע למדינה הרלוונטית.

חל שינוי משמעותי ברשימת המדינות ברות הדיווח במסגרת **CRS לשנת 2024**, כאשר 25 מדינות חדשות נוספו לרשימה כמפורט להלן:

Anguilla, Armenia, Bahamas, Bahrain, Belize, Bermuda, British Virgin Islands, Cayman Islands, Dominica, Kenya, Macau China, Marshall Islands, Moldova, Montserrat, Nauru, New Caledonia, Romania, Saint Vincent and the Grenadines, Samoa, Sint Maarten, Thailand, Turks & Caicos Islands, Ukraine, United Arab Emirate, Vanuatu.

להלן תיאור קצר של הוראות דין החלות על החברה, לרבות חוקים, תקנות, חוזרים, הנחיות וטיטות, אשר להם השלכה מהותית על עסקי החברה ופורסמו במהלך תקופת הדוח ועד לסמוך למועד פרסום הדוח:

כללי

3.1.16 אחזקת גופים מוסדיים בסוכנויות ביטוח

בחודש ינואר 2025 פורסם דוח הצוות הבין משרדי של הרשות ורשות התחרות לבחינת אחזקת גופים מוסדיים בסוכנויות ביטוח. הצוות בדק את ההשלכות האפשריות על התחרות ועל הצרכנים כתוצאה מבעלות של גוף מוסדי בסוכנויות ביטוח, לאור החשש כי אחזקה של גוף מוסדי בסוכנות ביטוח עלולה להוביל להטיה של הסוכנות לטובת הגוף המוסדי המחזיק בו, ובכך לגרום לפגיעה במבוטחים. במסגרת הדוח המליץ הצוות על שני צעדים מרכזיים: 1. שינוי מודל התגמול של סוכני הביטוח. 2. הטלת חובות גילוי מוגברות על הסוכנויות.

הטמעת מודל תגמול חלופי לסוכנים צפוי להוביל לשינוי בשוק, ולהגדיל את רווחת הצרכן ואת התאמת המוצרים הביטוחיים לצרכיו.

Internal Revenue Service. ²⁵

3.1.17 מתווה למתן רישיון בנק לגופים חוץ-בנקאיים

בחודש אוקטובר 2024 פורסם דוח ביניים של הצוות לבחינת מתווה למתן רישיון בנק לגופים חוץ-בנקאיים. במסגרת הדוח מומלץ, בין היתר, לקדם תיקוני חקיקה ורגולציה בנקאית לקידום התחרות כך שיתאפשר לגוף חוץ-בנקאי, כולל חברות ביטוח, שיקבל רישיון בנק לשמור על עיסוקיו הקיימים ולפעול במודל עסקי גמיש; לשנות את מבנה השליטה והבעלות על בנקים קטנים; ולגבש מסגרת פיקוח ואסדרה המותאמים לגודל ולמורכבות הבנק. במסגרת הדוח כאמור נבחנו, בין היתר, צעדים נוספים להסרת חסמים, שיאפשרו לגופים חוץ-בנקאיים לקבל רישיון בנק על מנת שיוכלו לגייס פיקדונות מהציבור ולהעמיד מתוכם אשראי, וכן להציע לכלל לקוחותיהם שירותים ומוצרים פיננסיים נוספים תחת רישיון בנקאי, ובכלל זה, גיוס פיקדונות.

3.1.18 הוראות דין

3.1.18.1 ביום 6 בינואר 2025 פורסמו צו שירות מידע פיננסי (היקף פעילות קטן לעניין מקור מידע שהוא בעל רישיון למתן אשראי, בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי או בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי או גוף מוסדי), התשפ"ה-2025, וכן תקנות שירות מידע פיננסי (סייגים לחובת מתן הגישה למידע פיננסי), התשפ"ה-2025. במסגרת התקנות האמורות נקבע, כי מקור מידע שמתקיימים לגביו התנאים המפורטים בתקנות, לא יהיה חייב במתן גישה למידע פיננסי הנמצא אצלו.

3.1.19 חוזרים

3.1.19.1 ביום 27 בפברואר 2025 פורסם מכתב בנושא יעד יחס כושר פירעון. המכתב מדגיש את חשיבות קביעת יעד הון ראוי לשמירה על יציבות החברות, וכי על חברות הביטוח לבחון את מתודולוגיית עריכת מבחני הרגישות שנועדו לקבוע את יעד ההון, על מנת לוודא שיעד ההון מספק ומבטיח את עמידות החברה בהינתן החשיפה של החברה לגורמי הסיכון השונים, בשים לב לפרקטיקות הראויות.

לעמדת הרשות, חלק מהמבחנים אינם מבטאים כראוי סיכונים פוטנציאליים כגון ירידה בעקום ריבית, עדכוני טבלאות תמותה וגידול בביטולי פוליסות, ומשכך הרשות הנחתה את החברות לשפר את מתודולוגיית מבחני הרגישות ומזהירה כי סטייה מהפרקטיקות הראויות עלולה להביא את הפיקוח לשימוש בסמכויות הממונה.

3.1.19.2 ביום 26 בינואר 2025 פורסם עדכון חמישי למפת הדרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS), הכולל עדכון בדבר המידע הנדרש לדווח במסגרת סקר השפעה כמותית QIS-3, לצד הקלות ביישום התקן.

ביום 13 באוגוסט 2024 פורסם העדכון הרביעי של "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר IFRS17 חוזי ביטוח", במסגרתו עודכנו הוראות הדיווחים להגשה לרשות של סקרי השפעה כמותית QIS 2 ו-QIS 3 יחד עם עדכון קבצי הדיווח הנדרשים. כמו כן, בשל שינויים אלו הדרישה של הכללת גילוי כמותי אודות מועד המעבר בדוחות הרבעון השלישי של שנת 2024 הפכה לדרישה בלתי מחייבת. לפרטים נוספים, ראה ביאור 9(א) לדוחות הכספיים.

3.1.19.3 ביום 26 בינואר 2025 פורסם עדכון החוזר המאוחד לעניין דין וחשבון לציבור - דוח כספי ביניים לדוגמא תחת IFRS 17 של חברת ביטוח, שמטרתו לעדכן את מבנה הגילוי הנדרש בדוח הכספי הרבעוני תוך התייחסות, בין היתר, לשנת היישום לראשונה של התקן.

3.1.19.4 ביום 22 בדצמבר 2024 פורסם עדכון לחוזר המאוחד לעניין מדידה - סוגיות מקצועיות ביישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS) בישראל. מטרת החוזר לקבוע עקרונות ליישום התקנים בסוגיות מקצועיות שונות, וזאת כדי לחזק את יכולת ההשוואה בין הדוחות הכספיים של חברות הביטוח בישראל. במסגרת החוזר נקבע כי בסוגיות מקצועיות מסוימות, לגביהן אין אמירה חד משמעית בתקנים או שנדרשת פרשנות לאופן יישומן בשל אופיין הייחודי לישראל, ייקבעו הוראות לעניין אופן היישום, לרבות קביעת קווים מנחים או פרשנות ראויה, וזאת במטרה ליצור שיטת יישום אחידה ככל האפשר של התקנים בחברות הביטוח בישראל.

3.1.19.5 ביום 8 באפריל 2024 פורסם עדכון הוראות החוזר המאוחד – דוח אקטואר ראשי. הוראות החוזר נועדו להבהיר, בין היתר, אילו נושאים יסקרו בדוח האקטואר הראשי, על מנת לקדם את איכות הדיווח באשר ל"משטר כושר פירעון כלכלי". החוזר קובע את מבנה הדיווח הנדרש והיקפו, כמו גם את תוכנה של הצהרת האקטואר הראשי והאקטוארים הממונים לצדו.

3.1.19.6 ביום 3 באפריל 2024 פורסם תיקון לחוזר תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין דיווחים לממונה - מהדורה 12. הוראות החוזר נועדו להתאים את ההנחיות בדבר מבנה הדיווח ולציבור, אשר נוגעות לדיווח הוצאות ישירות שבפרק 3 בחלק 4 של שער 5 בחוזר המאוחד שעניינו "דיווח לממונה על שוק ההון"; לתיקונים שבוצעו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 (להלן – תקנות ההוצאות); ולהוראות חוזר מוסדיים 2023-9-6 מיום 20 ביולי 2023, שענין את "אופן הצגת העלות השנתית הצפויה לעמית או למבוטח".

3.1.20 טיטות חוזרים

3.1.20.1 ביום 12 בפברואר 2025 פרסמה הרשות טיטת תיקון לחוזר בנושא איסוף מידע סטטיסטי – פניות ציבור. מטרת טיטת התיקון ליצור אחידות בדיווחי הגופים המוסדיים על מנת לקבל מידע אמין שניתן יהיה לנתח, לעבד ולהסיק ממנו מסקנות כראוי. כמו כן במסגרת טיטת התיקון הורחב המונח "פנייה" – כך שיכלול גם: פנייה שהוגשה למחלקת פניות הציבור, אף אם הועברה לטיפול מחלקה אחרת שעיקר עבודתה איננו פניות ציבור, וזאת ללא קשר למי טיפל בפנייה בסופו של יום; פנייה שהועברה למחלקת פניות הציבור מגורם בגוף המוסדי, וזאת ללא קשר למי טיפל בפנייה בסופו של יום; כל פנייה או השגה על החלטה שהתקבלה במחלקת פניות ציבור, אף אם שם הנמען לא היה מחלקת פניות הציבור או שם של מטפל או ממונה במחלקה; פנייה לגבי פנייה קודמת של הפונה באותו נושא, כאשר ניתנה תשובה לגבי הפנייה הקודמת או כאשר עבר הזמן המוגדר למענה הגוף המפוקח; בקשה חוזרת לביצוע פעולה תפעולית.

3.1.20.2 ביום 7 באוקטובר 2024 פרסמה טיטת תיקון החוזר המאוחד - משטר כושר פירעון. הטיטת מתאימה את הוראות סימן א' "משטר כושר פירעון חשבונאי" בפרק 2 "הון עצמי של חברת ביטוח", לחלק 2 בשער 5 בחוזר המאוחד, להוראות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS). בנוסף, בוצעו מספר שינויים על מנת להתאים את החישוב לחברות עליהן יחול התקן כאמור.

3.1.20.3 ביום 13 באוגוסט 2024 פרסמה טיטת (מס' 10) לסוגיות מקצועיות ביישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17. במסגרת הטיטת עודכנו הנחיות ביחס לפרמיית אי נזילות, להתאמת סיכון עבור סיכון לא פיננסי (RA) ונוספה הנחיה לעניין חישוב שווי הוגן של אג"ח ח"ץ. לפרטים נוספים, ראה ביאור 9(א) לדוחות הכספיים.

3.1.20.4 ביום 9 ביוני 2024 פרסמה טיטת (מס' 9) לסוגיות מקצועיות ביישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17. במסגרת הטיטת עודכנו הנחיות ביחס למדידה במועד המעבר ולפרמיית אי נזילות. טיטת זו מעדכנת את הנספח לטיטת חוזר ביטוח 120-2020 שפורסמה בתאריך 25 באוקטובר 2020 ועודכנה לאחר מכן מספר פעמים.

3.1.20.5 ביום 15 באפריל 2024 פרסמה טיטת (מס' 8) לחוזר סוגיות מקצועיות ביישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS) בישראל. הטיטת כוללת, בין היתר, הנחיות ביחס לסוגיות מקצועיות, בהתאם למפת הדרכים לאימוץ התקן.

3.1.21 טיטת הנחיות והבהרות

3.1.21.1 ביום 29 בינואר 2025 פרסמה טיטת עמדה בנושא יעד יחס כושר פירעון. במסגרת טיטת העמדה צוין, כי הרשות רואה חשיבות רבה בתהליך קביעת יעד הון ראוי לצורך שמירה על יציבות חברות הביטוח, וכי על חברות הביטוח לבחון את מתודולוגיית עריכת מבחני הרגישות שנועדו לקבוע את יעד ההון, על מנת לוודא שיעד ההון מספק ומבטיח את עמידות החברה בהיתן החשיפה של החברה לגורמי הסיכון השונים, בשים לב לפרקטיקות ראיות, ובכללן: בחינת מבחני רגישות מגוונים של שינוי בהנחות דמוגרפיות ותפעוליות; ביצוע מבחני רגישות הן על יחס כושר הפירעון המלא הנוכחי והן על יחס כושר הפירעון העתידי; קביעת עוצמת מבחני הרגישות, בשים לב לפוטנציאל השינוי

בגורמי הסיכון, בהתאם לסביבה הכלכלית והתנודתיות ההיסטורית של גורמי הסיכון.

ביטוח כללי

3.1.22 חוזרים

3.1.22.1 ביום 22 בינואר 2025 פורסמה טיוטת עמדה בנושא איסור הפליה על בסיס מיקום גאוגרפי של מבוטחים ומועמדים לביטוח בביטוחי רכב. במסגרת העמדה, בין היתר, צוין כי על חברות הביטוח לפעול בהוגנות ובשוויון מול מועמדים לביטוח, ולא לבסס את החלטותיהן אם לקבל אדם לביטוח בענפי ביטוח רכב על שיקולים המנוגדים להוראות הדין, ובכלל זה הוראות האוסרות הפליה על בסיס אזור גיאוגרפי; פרקטיקות לפיהן חברות ביטוח מציבות בפני המועמדים לביטוח בענפי ביטוח רכב דרישות נוספות לצורך השלמת הליך החיתום ורכישת ביטוח, רק בשל כתובת או אזור מגוריהם, הן אסורות, במיוחד כאשר מדובר בדרישות שלמועמד לביטוח יהיה קשה לעמוד בהן; חברת ביטוח אינה רשאית לבצע "חיתום קפדני", במסגרתו נדרש מועמד לביטוח להציג אישור עבר ביטוחי נקי לתקופה העולה על שלוש שנים, אישור שאינו זמין למועמד לביטוח ויש בו כדי להכשילו מהשלמת הליך החיתום ורכישת ביטוח בכל מקרה.

3.1.22.2 ביום 7 בנובמבר 2024 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה. מטרת החוזר לעדכן את דמי הביטוח נטו בפול, וזאת על מנת להתאים את דמי הביטוח נטו בפול לסיכון המבוטח בהתבסס על המלצותיו של מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי בענף ביטוח רכב חובה שפורסמו במסגרת הדוח הסופי להערכת עלות הסיכון הטהור בענף ביטוח רכב חובה לשנת 2022. כמו כן, בחוזר זה עודכנו דמי הביטוח נטו בפול כך שיקוּז מהם שיעור של 0.95% בעקבות עדכון שיעור ההתחשבות הכולל בין הפול והמוסד לביטוח לאומי מ-10% ל-10.95% החל מיום 1 בינואר 2025, זאת בהתאם לתיקון סעיף 328א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 והסדרת מנגנון ההתחשבות בשל תביעות תאונות דרכים בין המוסד לביטוח לאומי לבין הפול וחברות הביטוח.

3.1.22.3 ביום 15 במאי 2024 פורסמו חוזר הגשת תכניות ביטוח בענף רכב רכוש ותיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 2 - הוראות בענף ביטוח רכב רכוש, במסגרתם נקבעו, בין היתר, הוראות לעניין העקרונות הנוגעים לתנאי הביטוח בענף רכב רכוש ובכלל זה, כי במקרה של הקטנת נזק (כהגדרת מונח זה בחוזר, הכוונה להפרש בין עלות החלפים לפי מחירון יבואן לבין המחיר אותו משלמת החברה), על חברת הביטוח לפעול בתום לב ובהוגנות כלפי המבוטח, וכן יינתן גילוי למבוטח לכללי ההפחתה של תגמולי הביטוח במקרה של הקטנת נזק בתכנית הביטוח; כמו כן, בתכנית ביטוח רכב רכוש ייקבע כי במקרים בהם מבוטח בחר לתקן את רכבו שלא במוסד הסדר ונקט בהתאם לאמצעים הסבירים שהורתה לו חברת הביטוח או במקרה של הקטנת נזק על-ידי חברת הביטוח, תנכה החברה מתגמולי הביטוח השתתפות עצמית, כאילו המבוטח תיקן את רכבו במוסד הסדר.

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

3.1.23 טיוטת חוזרים

3.1.23.1 ביום 15 באוקטובר 2024 פורסמה טיוטת עדכון לחוזר אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל. במסגרת הטיוטה מוצע, בין היתר, לתקן את הוראות החוזר לעניין השבת כספים שהופקדו ביתר על ידי מעסיק ולעדכן את המידע המונגש למעסיק בחשבון מעסיק מקוון.

בריאות

3.1.24 חוזרים

3.1.24.1 ביום 20 באוגוסט 2024 פורסם חוזר השגה על הודעת תשלום בגין ניתוחים שקל ראשון. במסגרת החוזר, מפורט אופן היישום של הליך ההשגות הנדרש מתוקף פרק ט"ז לחוק התוכנית הכלכלית. לפרטים נוספים ראה האמור בסעיף (יד) לפרק זה לעיל.

3.1.24.2 ביום 11 במרץ 2024 פורסם חוזר העברת מבוטחים לפוליסת ביטוח ניתוחים משלים שב"ן, במסגרתו נקבעו הוראות ביצוע לעניין העברת מבוטחים מהפוליסה המקורית, קרי, פוליסת ביטוח

ניתוחים "השקל הראשון", שאינה חלק מפוליסה לביטוח בריאות קבוצתי, ושנכרתה לפני המועד הקובע (1 באוקטובר 2023) לפוליסת ביטוח ניתוחים "משלים שב"ן", וכן הוראות לעניין ביטול ההעברה כאמור. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.1.24.3 לפרק זה להלן.

3.1.24.3 ביום 11 במרס 2024 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד - שער 6 חלק 3 פרק 2- חובת הצעת תכנית בעלת כיסוי ביטוחי משלים לשב"ן. בהתאם, פוליסת משלים שב"ן תציע את הכיסוי המפורט להלן בלבד: (1) חברת הביטוח תשפה מבוטח בשל ניתוח פרטי בישראל רק במקרים הבאים: (א) תוכנית השב"ן שהמבוטח עמית בה אינה כוללת כיסוי ביטוחי להוצאות הניתוח; (ב) הרופא המנתח אינו נמצא בהסדר ניתוח עם קופת החולים ונמצא בהסדר ניתוח עם חברת הביטוח; (2) חברת הביטוח תשפה מבוטח בשל ההשתתפות העצמית ששילם בעד ניתוח שמומן באמצעות תוכנית השב"ן, אף אם הרופא לא ברשימת ההסדר עם חברת הביטוח; (3) חברת הביטוח תשפה בגין רכישת אביזר במקרה בו קיים אביזר שלא נמצא בכיסוי השב"ן, אך נמצא בכיסוי פוליסת הביטוח בחברה.

בחודש יוני 2024 בוצעה העברת מבטחים מפוליסת ביטוח ניתוחים "השקל הראשון" לפוליסת ביטוח ניתוחים "משלים שב"ן", זאת על פי הוראות סעיף 78לל לחוק הפיקוח.

השקעות

3.1.25 הוראות דין

3.1.25.1 ביום 19 בספטמבר 2024 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשפ"ד-2024, במסגרתן עודכנו, בין היתר, מגבלות כמותיות תחת כללי השקעת נכסי חברת ביטוח כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הכוללים עקרונות לניהול השקעות ונכסים, הוראות לניהול סיכון נזילות, סיווג התחייבויות והחזקת נכסים כנגדן, ומגבלות כמותיות להשקעה.

3.1.26 חוזרים

3.1.26.1 ביום 22 בספטמבר 2024 פורסם תיקון לחוזר המאוחד לעניין ניהול נכסי השקעה - כללי השקעת נכסי חברת ביטוח. במסגרת התיקון עודכן פרק 4, חלק 2, שער 5 לחוזר המאוחד שכותרתו "ניהול נכסי השקעה", ובכלל זה: נוסף לפרק ניהול נכסי השקעה סעיף הכולל הוראות לעניין התחייבויות שאינן תלויות תשואה של חברת ביטוח, בהתאמות הנדרשות; כמו כן, נוסף נספח הקובע הוראות ייחודיות לחברת ביטוח המיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 17 (IFRS) בנושא חוזי ביטוח, ומנגד תבוטלה ההוראות המקבילות בנושאים אלו אשר קיימות היום בהוראות הדין.

3.1.26.2 ביום 17 באפריל 2024 פורסם חוזר רשימת מסלולי השקעה תיקון. במסגרת החוזר נערכו שינויים ברשימת מסלולי ההשקעה, ובכלל זה הסרת מסלול מתמחה גמיש, הוספת מסלול אשראי ואג"ח עם מניות (עד 25% מניות).

3.2 חסמי כניסה ויציאה עיקריים לפעילות החברה

3.2.1 חסמי כניסה

חסמי הכניסה העיקריים של תחומי הפעילות השונים של החברה, קבועים בהוראות הדין, המחייבות קבלת רישיונות והיתרים מתאימים ועמידה בדרישות ההון העצמי המינימלי.

3.2.1.1 רישיונות והיתרים

בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח מחייב בהחזקת רישיון מבטח. החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה במבטח מותנית בקבלת היתר להחזקת אמצעי שליטה מאת הממונה; ושליטה במבטח או בסוכן תאגיד מותנית אף היא בהיתר מאת הממונה. ניהול קופת גמל מחייב אף הוא קבלת רישיון.

כמו כן, בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק הפיקוח נקבע איסור על החזקה מהותית בתחום החיסכון לטווח ארוך, כאשר "החזקה מהותית" מוגדרת כהחזקת נתח שוק העולה על 15% מסך נכסי החיסכון לטווח הארוך.

לעניין היתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה שניתן לה"ה אלי ויפעת אלעזרא בהכשרה ראה סעיף 3.2.1.5 לפרק זה להלן.

3.2.1.2 הון עצמי

לשם עיסוק בפעילות ביטוחית נדרשת החברה לעמוד בדרישות הון מינימאלי. לפירוט בנושא דרישות ההון הרגולטוריות החלות על החברה ואופן עמידת החברה בהן - ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים.

3.2.1.3 מומחיות ידע וניסיון

הפעילות הביטוחית והפיננסית של עסקי החברה דורשת ידע מקצועי ממוקד, בעיקר בתחומי האקטואריה וניהול הסיכונים, כמו גם היכרות עם שווקי התחום, לרבות שוק ביטוח המשנה. כמו כן, לצורך קביעת תעריפים וחיתום של עסקים חדשים, יש משקל רב לצבירת ניסיון ואגירת מידע אקטוארי בעל בסיס נתונים רחב.

3.2.1.4 גודל מינימלי (מסה קריטית)

פעילות המערכות הביטוחיות של החברה וההשקעות הרבות אותן מבצעת החברה, לרבות לצורך עמידה בדרישות הרגולטוריות המשתנות, כרוכה בעלויות תפעול קבועות גבוהות ולפיכך מחייבת היקף הכנסות מינימלי על מנת לכסות את ההוצאות.

3.2.1.5 היתר השליטה

בהתאם להוראות הדין, החזקת אמצעי שליטה ושליטה, במבטח, כפופים לקבלת היתר מאת הממונה. הממונה העניק לה"ה אלי ויפעת אלעזרא, היתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה (כהגדרתם בסעיף 1 לחוק הפיקוח) בחברה ("היתר השליטה").

בהתאם לתנאי היתר השליטה, כל שינוי בשרשרת השליטה בחברה, מצריך את אישורו המוקדם של הממונה, כך שלאורך השנים בוצעו תיקונים בהיתר השליטה לאור שינויים במבנה ההחזקות. בהיתר השליטה נקבעו, בין היתר, התנאים העיקריים בדבר הוראות לשמירת שרשרת השליטה במבטח ואי מתן זכות לצד ג' בשרשרת השליטה בחברה.

כמו כן, במסגרת היתר השליטה ולצורך קבלתו, התחייבו מר אלעזרא ואלעזרא החזקות להשלים בכל עת את ההון העצמי הנדרש של החברה עד לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחרים שיבואו במקומם, אך ההתחייבות לא תעלה על הנמוך מבין 50% מההון הנדרש או 130 מיליון ש"ח (צמוד למדד אוקטובר 2005).

3.2.2 חסמי יציאה

3.2.2.1 פעילות הביטוח

פירוק או חיסול של עסקי ביטוח של מבטח כפופים לפיקוחו של הממונה, אשר רשאי להורות למבטח לפעול בדרך מסוימת בחיסול העסקים או לפנות לבית המשפט, בבקשה למתן צו שהפירוק יהיה בידי בית המשפט או בפיקוחו.

מיוזג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מרצון מחייבים קבלת אישור מראש של הממונה. הליכי פירוק או חיסול של עסקי ביטוח של מבטח כפופים לפיקוחו של הממונה, אשר רשאי להורות למבטח על דרכי פעולה מסוימות לצורך יישום הפירוק או החיסול כאמור.

בעסקי ביטוח חיים וכן בעסקי ביטוח כללי בענפים המאופיינים כ"זנב ארוך", הפסקת הפעילות כרוכה בהסדר להמשך הטיפול במימוש כל זכויות המבוטחים או העמיתים (Run-Off).

3.3 גורמי הצלחה קריטיים

להערכת החברה, הגורמים הבאים יכולים להיחשב כגורמים בעלי השפעה קריטית על פעילות החברה:

3.3.1 גורמי הצלחה כלליים: שינויים במצב המשק, התעסוקה ושוק ההון; דרישות רגולטוריות, לרבות פיקוח על תעריפים; נאמנות לקוחות ושימור התיק, בדגש על לקוחות איכותיים; איכות ניהול ההשקעות, לרבות ניהול סיכונים פיננסיים; ערוצי הפצה, כולל יכולת להגביר ביקושים וליצירת שווקים חדשים

והגדלת גיוס סוכנים חדשים; מגוון המוצרים והיכולת להתאים את המוצרים לתנאי השוק ולצרכי הלקוח, כולל מתן פתרונות משולבים; איכות השירות למבוטחים, עמיתים ולקוחות אחרים וכן לסוכנים; שימור וגיוס הון אנושי איכותי; רמת המחשוב והטכנולוגיה; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול, השיווק והמכירות; הפעלת בקרה יעילה; וכניסה לעולם תוכן של מכירה ושירות דיגיטליים.

3.3.2 גורמי הצלחה בביטוח כללי: איכות החיתום וזיהוי נכון ורציף של עלויות הסיכון ותימחורן בהתאם; טיפול נכון בצמצום עלויות האירועים הביטוחיים; איכות תהליכים אקטואריים על פיהם נקבעים התעריפים; דרוג מבטחי המשנה, תנאי ההסכמים עמם וניהולם; איכות ניהול ההשקעות; איכות הגבייה; דיוק תהליכי ניהול התביעות; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול והשיווק; יכולת החברה לשפר הסכמים עם הספקים בתחום (ספקי שירותי בריאות שונים, עורכי דין, חוקרים וכיוצ"ב).

לפרטים נוספים אודות גורמי הצלחה בביטוח כללי, לפי הענפים השונים בתחום - ראה סעיפים 2.1.1.2, 2.1.2.2 ו-2.1.3.2 לפרק זה לעיל.

3.3.3 גורמי הצלחה בביטוח חיים: פיתוח מוצרים בעלי רווחיות גבוהה, המאפשרים חדירה לנישות חדשות; שימוש בתשתיות מיכוניות מתקדמות על מנת לאפשר שירות איכותי לסוכנים ולמבוטחים; גיוס סוכנים ומשווקים בעלי איכות שימור תיק גבוהה והתמקצעות בתחומים ספציפיים (כגון: פיננסים); איכות האקטואריה, על פיה נקבעים התעריפים; איכות מבטחי המשנה וההסכמים עמם; איכות ניהול ההשקעות; איכות הגבייה; איכות ניהול התביעות; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול והשיווק; פיזור גיאוגרפי של סוכנים ומשווקים; ניוודים; וגובה דמי הניהול.

לפרטים נוספים אודות גורמי הצלחה בביטוח חיים - ראה סעיף 2.2.2.3 לפרק זה לעיל.

3.4 השקעות

3.4.1 מבנה ניהול השקעות ואשראי

3.4.1.1 כללי

דירקטוריון החברה קובע את מדיניות ההשקעה הכוללת של המבטח וביחס להתחייבויות שאינן התחייבויות תלויות תשואה - גם קביעת נהלים לניהול ההשקעות. בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דרכי השקעת ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויות) התשס"א-2001 ("תקנות ההשקעה"), נקבע כי על חברת ביטוח למנות שתי ועדות השקעה - "ועדת השקעות משתתף" ו"ועדת השקעות נוסטרו". יצוין, כי ועדות ההשקעה משמשות בפועל גם כוועדות משנה לאשראי. בנוסף, קיימת בחברה ועדת אשראי פנימית אשר בסמכותה לאשר או להמליץ על מתן אשראי על פי מדרג אותו אישרו ועדות ההשקעה, תוך הבחנה אחת: בעוד ועדת אשראי פנימית יכולה להמליץ ולאשר עסקאות עבור ועדת הנוסטרו; עבור ועדת השקעות משתתפות, ועדת אשראי יכולה רק להמליץ.

ועדת השקעות משתתף עוסקת בהשקעות חברות הביטוח כנגד התחייבויות תלויות תשואה כלפי המבוטחים. ועדת השקעות משתתף מונה, נכון למועד דוח זה, שלושה חברים. רוב חברי ועדת משתתף הינם נציגים חיצוניים (כאלו שמתקיימים בהם כל תנאי הכשירות למינוי דירקטור חיצוני, הקבועים בסעיף 240 לחוק החברות), ובהם יו"ר הוועדה. ועדה זו מתכנסת לפחות אחת לשבועיים.

ועדת השקעות נוסטרו עוסקת בכספי חברות הביטוח המוחזקים כנגד ההון העצמי של החברה ולשם כיסוי התחייבויותיה הביטוחיות, שאינן התחייבויות תלויות תשואה. ועדת השקעות נוסטרו מונה, נכון למועד דוח זה, שלושה חברים (מתוכם דירקטור אחד בלתי תלוי) ומתכנסת לפחות אחת לחודש.

3.4.1.2 ניהול אשראי

החברה פועלת על פי נהלים מוסדרים לניהול אשראי (שאושרו במוסדות החברה הרלוונטיים) ובהתאם להוראות הדין. כמו כן, דירקטוריון החברה אישר מסגרת כללית המסדירה את תהליך הזיהוי והטיפול בחובות בעיתיים והחברה מינתה מנהל אשראי לא סחיר וכן מרכז חובות בעייתיים, האחראי על ביצוע תהליך הערכת מצב נכסי החוב בהשקעות החברה. כמו כן, החברה מינתה ועדת אשראי פנימית, בה מכהנים 3 חברים ובהם 2 נציגים בעלי מומחיות וניסיון בהעמדת אשראי.

3.4.2 ניהול ההשקעות

3.4.2.1 התחייבויות שאינן תלויות תשואה

כספי ההתחייבויות הביטוחיות לסוגיהן מושקעים בנכסים שונים, וזאת בהתאם לאופי ההתחייבויות ובכפוף להוראות תקנות ההשקעה. ההשקעות בחברה מבוצעות במקביל להתחייבויות הביטוחיות, תוך שמירה על מדדי פיזור סיכון ומח"מ (משך חיים ממוצע) בהתאם לתקנות כאמור. רוב ההשקעות כנגד התחייבויות בענפים בעלי "זנב ארוך" (כגון: חיים, רכב חובה וחבויות) הינן לתקופות מח"מ של עד 5 שנים. נכון למועד הדוח, מדיניות החברה לשנת 2025 היא כי לפחות 10% מההשקעות בתיק הנוסטרו הכללי יהיו השקעות צמודות למדד.

ההשקעות מבוצעות במגוון מכשירי השקעה בארץ ובחו"ל - הן בהשקעות מסורתיות כגון: מניות, אגרות חוב ממשלתיות, אגרות חוב קונצרניות סחירות ולא סחירות והן בהשקעות אלטרנטיביות, כגון: אשראי לא סחיר, נדל"ן, קרנות גידור וקרנות השקעה.

3.4.2.2 התחייבויות תלויות תשואה

התחייבויות אלו מושקעות במגוון מכשירי השקעה בארץ ובחו"ל - הן בהשקעות מסורתיות כגון: מניות, אגרות חוב ממשלתיות, אגרות חוב קונצרניות והן בהשקעות אלטרנטיביות כגון: אשראי, נדל"ן, קרנות השקעה וקרנות גידור.

בתחילת שנת 2004 החלה החברה לשווק פוליסות בהן מרכיב החיסכון מופקד במסלולי השקעה שונים, לבחירת הלקוח בין מספר מסלולי השקעה: מסלול כללי - אשר מדיניות ההשקעה בו כפופה להחלטת ועדת ההשקעות; מסלול מתמחה במניות - אשר הרכיב המנייתי בו הינו 75% ומעלה; מסלול אג"ח ממשלת ישראל - אשר לפחות 75% מהנכסים בו מושקעים באג"ח ממשלתי בישראל; מסלול שקלי טווח קצר - מסלול בו המח"מ הממוצע לא עולה על שנה; ומסלול השקעה תלוי גיל - אשר בנוי מארבעה תתי-מסלולים, אשר מדיניות ההשקעה בהם מתאימה: (1) לחוסכים שגילם אינו עולה על 50 שנה; (2) לחוסכים שגילם לפחות 50 שנה ואינו עולה על 60 שנה; (3) לחוסכים שגילם לפחות 60 שנה. (4) מסלול מקבלי קצבה. נכסי המסלולים מושקעים באפיקים שונים, כגון: מניות, אג"ח ממשלתי וקונצרני, וכן, בהשקעות אלטרנטיביות, כגון: אשראי לא סחיר, נדל"ן, קרנות גידור וקרנות השקעה, כאשר החלוקה הפנימית והסיכון מותאמים לגיל החוסך ולתקופת החיסכון הצפויה באותו מסלול. במהלך שנת 2024 הוקמו בחברה שני מסלולי השקעה נוספים: מסלול עוקב מדד S&P 500 ומסלול אשראי ואג"ח (עד 25% מניות).

מדיניות ההשקעה המוצהרת של ועדת ההשקעות אושרה על ידי ועדת השקעות תלויות תשואה ודירקטוריון החברה ומתפרסמת באתר החברה לפחות אחת לשנה.

3.4.3 מידע אודות התפלגות הנכסים המנוהלים - הרכב ההשקעות

3.4.3.1 כללי

על מנת להשיג פיזור בתיק ההשקעות, חלק מהתיק מושקע בניירות ערך, נדל"ן ותעודות סל בארץ ובחו"ל. תיק הנוסטרו כולל מרכיב נמוך משמעותית של מניות בהשוואה לתיק המשתתף אך מחזיק ברכיב נדל"ן בצורה משמעותית ומהותית. בשנת 2024 מדיניות תיק הנוסטרו הכללי עבור מניות סחירות, מניות לא סחירות וקרנות השקעה הייתה השקעה של 30%-10% מסך הנכסים בתיק. בתיקי המשתתפות קרן יי והמסלולים הכלליים, הרכב התיקים כולל מרכיב מניות גדול יותר, כאשר בשנת 2024 גבולות שיעור החשיפה למניות במסלול הכללי היו 38%-50%; גבולות שיעור החשיפה למניות בקרן יי היו 44%-32%; וגבולות שיעור החשיפה לאג"ח קונצרני במסלול הכללי היו 17%-5% ובקרן יי היו 18%-6%.

3.4.3.2 התחייבויות שאינן תלויות תשואה

מדיניות תיק הנוסטרו לשנת 2024 כללה השקעה במניות סחירות, מניות לא סחירות וקרנות השקעה עד למקסימום של 30% מסך הנכסים בתיק. נכון לסוף חודש דצמבר 2024, רכיב המניות הסחירות והלא סחירות בארץ ובחו"ל יחד היה כ-2.8%, כ-13.5% אג"ח ממשלתי, כ-12.75% אג"ח קונצרני (סחיר ולא סחיר, בארץ ובחו"ל יחד), כ-56.5% נדל"ן וכ-5.25% בקרנות השקעה. כמו כן, לפי מדיניות ההשקעה של שנת 2024, מעל 10% מהתיק לפחות מוחזק בנכסים צמודי מדד.

3.4.3.3 התחייבויות תלויות תשואה

התשואות בשוק ההון משפיעות ישירות על החוסכים, באמצעות פוליסות הביטוח המשתתפות ברווחים. בניגוד לתיק הנוסטרו (שמגבה בין היתר, את עתודות הביטוח הכללי), תיק המשתתפות ברווחים הינו לרוב בעל מח"מ דינמי הנקבע, בין היתר, ע"י וועדת ההשקעות. לתנודתיות בשיעורי הריבית השפעה על שווי התיק, כפי שבאה לידי ביטוי במחירי האג"ח הממשלתי. כמו כן תיק זה בעל מרכיב גבוה יותר של מניות. נכון לחודש דצמבר 2024 מרכיב ההשקעה במניות - הן מניות בארץ והן מניות בחו"ל - היווה כ- 42.9% מכלל הנכסים בקרן י' וכ- 49.1% בתיק הכללי. מרכיב האג"ח הקונצרני (הסחיר והלא סחיר) היווה כ- 11.7% בקרן י' וכ- 13.3% במסלול הכללי.

3.4.3.4 התפלגות הנכסים המנוהלים של החברה ליום 31 בדצמבר 2024

נוסטרו (במילארדי ש"ח)	כספים תלויי תשואה (במילארדי ש"ח)	
6.2	26.0	החברה
6.2	26.0	סה"כ

3.4.4 השקעה בחברות מוחזקות

נכון למועד הדוח, לחברה אין פעילות השקעה מהותית בחברות מוחזקות שאינן חברות בנות.

3.4.5 מדיניות ניהול השקעות פומבית

מדיניות ניהול ההשקעות של החברה מוצגת באתר האינטרנט של החברה בכתובת:

https://www.hesra.co.il/aboutUs/financialData/Pages/2010_policy.aspx

3.5 ביטוח משנה

3.5.1 כללי

להלן יפורטו סוגי הסדרי ביטוח המשנה הנפוצים בחברה:

3.5.1.1 ביטוחי משנה יחסיים

כוללים ביטוחי "מכסה" ("Quota Share") וביטוחי מותר ("Surplus").

ביטוחי המכסה "Quota Share" הם ביטוחים שבהם הסיכון מתחלק באופן יחסי ומוגדר מראש בין השייר (סיכון שהחברה נושאת בו לבדה) לבין מבטחי המשנה השונים, וזאת לגבי כל אותן הפוליסות שבענף מסוים. לפי יחס זה מחולקת החשיפה, הפרמיה והתביעות.

ביטוחי המותר "Surplus" של החברה באים כרובד נוסף המצוי מעל לביטוחי המכסה שחברת הביטוח הגדירה לעצמה (בדרך כלל על-פי רמת הסיכון המרבית שהחברה מוכנה ליטול על עצמה בשייר). בביטוחי ה"מותר" מבטחי המשנה ישאו במלוא הנזק שמעל חוזה המכסה - כאשר חלקו היחסי בסיכון של כל מבטח משנה יהא זהה לחלקו בביטוח המכסה (Quota Share). המפתח לחלוקת האחריות בין מבטחי המשנה תלוי בסכום הביטוח של כל סיכון וסיכון מבטוח וכן יצוין כי חלקו היחסי של כל מבטח משנה עשוי להשתנות לגבי כל פוליסה ופוליסה.

3.5.1.2 ביטוחי משנה לא יחסיים

ביטוחי משנה לא יחסיים הינם ביטוחי הפסד יתר ("Excess of Loss" או "XOL") וקטסטרופה ("Catastrophe"), שמטרתם הינה הגנה על שייר החברה. ביטוח הפסד יתר הוא ביטוח המכסה תביעות או אירועים מעל לסכום מסוים שנקבע מראש (כשייר החברה). דהיינו, הביטוח מכסה תביעה בודדת גבוהה או אירוע אחד בו מעורבים מספר סיכונים. כל סכום תביעה הנמוך מהסכום שהוגדר מראש (כשייר) יכוסה על-ידי חברת הביטוח.

בחלק מהענפים שייר החברה מכוסה בביטוח Excess of Loss או Catastrophe כנגד נזקים משמעותיים/קטסטרופה, דוגמת: אירועי טבע, רעידת אדמה ו/או הצטברות מקרי מוות הקשורים לסיכוני מלחמה וכיוצא באלה.

במקרה של פשיטת רגל של מבטח משנה ואי יכולת לגבות ממנו תשלום, החבות כולה תחול על חברת הביטוח. למיטב ידיעת החברה, לתאריך הדוח, אין אף מבטח משנה עמו קשורה החברה אשר הינו בקשיים כלכליים.

- 3.5.1.3 ביטוחי משנה פקולטטיביים
- ביטוחי משנה הנערכים לכיסוי סיכונים מיוחדים הגלומים בפוליסות ספציפיות, לדוגמא: ביטוח עסקים. ביטוח מסוג זה מתבצע כאשר סכום הביטוח בפוליסה עולה בהיקפו על קיבולת ביטוחי המשנה שבהסכם או כאשר הסיכון מוחרג מההסכם עם מבטח המשנה או בשל שיקול חיתומי אחר.
- 3.5.2 מדיניות החשיפה למבטחי משנה
- ביטוחי המשנה של החברה נערכים על בסיס שנתי או רב שנתי, בהתאם לתחום הפעילות.
- 3.5.2.1 ביטוח כללי: מדיניות החברה היא ליצור פיזור רחב ומשמעותי, וזאת באמצעות פאנל רחב של מבטחי משנה, תוך בדיקה שוטפת של הדירוג וחוסנו של כל מבטח משנה בצורה פרטנית ותוך הקפדה על החלק המוקצה לכל אחד ממבטחי המשנה.
- יצוין, כי הן בביטוחים לטווח הקצר (כגון: רכוש, אש, דירות, הנדסי) והן בביטוחים לטווח הארוך (כגון ביטוחי חבויות), הנחת העבודה של החברה היא כי יש להתקשר רק עם מבטחי משנה שדירוגם הינו A- ומעלה, תוך בדיקת חוסנם.
- 3.5.2.2 ביטוח חיים ובריאות: ביטוחי חיים ובריאות הינם באופיים ביטוחים לטווח ארוך. לפיכך, מבטחי המשנה נבחרים בקפידה על-פי התמחותם המקצועית בסוגי הביטוחים המשווקים על-ידי החברה, תוך התייחסות ליכולתם לעמוד בהתחייבויות לטווח ארוך.
- בביטוחי המשנה בתחום ביטוח חיים החברה אינה מתקשרת עם מבטחי משנה המדורגים ברמה נמוכה מדרוג של (A-).
- פרטי ההתקשרות מול מבטחי המשנה (סוג חוזה, שייר, חלוקה בין מבטחי משנה) מועברים בכל שנה לממונה.
- להרחבה בנושא מדיניות החשיפה של החברה למבטחי המשנה בתחום ביטוח החיים - ראה סעיף 3.5.8 לפרק זה להלן.
- 3.5.2.3 החברה רוכשת ביטוחי משנה במרבית תחומי הפעילות, הן בביטוח חיים והן בביטוח כללי. בכל אחד מהענפים מותאם כיסוי ביטוח המשנה לאופי הסיכון ורמתו. ענפי הביטוח בחברה מבטחים הן בביטוח יחסי והן בביטוח לא יחסי. כאמור לעיל, הביטוח היחסי מחלק את הסיכון בין חברת הביטוח למבטחי המשנה, ואילו הביטוח הלא יחסי, מגן על החברה מפני אירועים יוצאים מן הכלל ומעל השייר שהיא נוטלת על עצמה (קטסטרופות).
- 3.5.2.4 התפתחות בהתקשרויות עם מבטחי המשנה - מבטחי המשנה החלו להקשיח את תנאי ההתקשרות עמם מול חברות הביטוח הן בתחום ביטוח כללי והן בתחום ביטוח חיים, ובכלל זה מבטחי המשנה הפסיקו ו/או צמצמו את פעילותם בישראל, וממעטים ליתן התחייבויות לטווח ארוך. מלחמת "חברות ברזל" גרמה למבטחי המשנה להקשיח עוד יותר את תנאיהם.
- 3.5.2.5 סיכון קטסטרופה - משמעו חשיפה משמעותית לסיכון בו אירוע בודד יהיה בעל השפעה כלכלית גדולה (קטסטרופה), כגון: אסון טבע, נזקי טבע או רעידת אדמה, אשר יביא להצטברות של הרבה נזקים בהיקף גבוה שיחולו על שייר החברה וייצרו נזק כלכלי משמעותי לחברה ולחוסנה.
- אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה - כמו גם כל חברות הביטוח האחרות בארץ - הינו אירוע של רעידת אדמה. לצורך כימות וחישוב רמת ההגנה, החברה נעזרת במספר מודלים המנתחים את הסיכון ומכוונים את החברה על אחוז ההגנה אותו היא נדרשת לרכוש.
- בשנת 2024 גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בשייר בגין אירוע גדול במיוחד כגון רעידת אדמה משמעותית בהסתברות נזק מרבי (MPL), של כ-2.2% הינו כ-535 מיליון ש"ח ברוטו, מהם כ-15 מיליון ש"ח יהיו בשייר עצמי לנזק הכולל רעידת אדמה ו-4 מיליון ש"ח לנזק למעט רעידת אדמה.
- 3.5.3 ביטוח משנה - ענף רכב חובה
- 3.5.3.1 הסדרי ביטוח משנה עיקריים
- החל משנת 2015, רכשה החברה ביטוח משנה מסוג Quota Share בענף ביטוח החובה, כאשר לשנת 2025 רכשה החברה ביטוח משנה בשיעור של 27%. במהלך תקופת הדוח שיעור ביטוח המשנה מסוג Quota Share עמד על 28% ו-72% שייר. בנוסף, כדי להגן על השייר (72% לשנת 2024 ו-73% לשנת 2025 כאמור), החברה רוכשת הגנה על השייר מסוג Excess of Loss ומטרתו להגן על החברה, עד לגבול של 400 מיליון ש"ח (לשנת 2025 20% מהכיסוי הינו עד לגובה של 200 מיליון ש"ח ו-80% עד

לגובה של 400 מיליון ש"ח) לתביעה, בכל תביעה העולה על 3 מיליון ש"ח (הכיסוי בפועל נבנה ברמה של שני רבדים). מחיר הביטוח/ההגנה נקבע כמחיר של כל רכב, כפול מספר כלי הרכב המבוטחים ובכפוף לניסיון תביעות עבר. ביטוחי ההגנה על השייר (הפסד יתר) נרכשים ללא קשר לפרמיה הנגבית מהמבוטחים, אלא על-פי מספר כלי הרכב המבוטחים כפול הסכום פר כל רכב, וזאת כפי שסוכם בין מבטחי המשנה לחברה.

בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים של החברה לשנת 2025, החברה ממשיכה לרכוש הגנות לביטוח החובה במבנה של "Excess of Loss" בגובה של 397 מיליון ש"ח, מעל שייר של 3 מיליון ש"ח. באופן אינהרנטי, למחיר ההגנה שנרכש יש השפעה גדולה על מחיר הפוליסה פר כל רכב, על-פי תמונת המצב של תיק ביטוח החובה של החברה. רכישת ההגנות כאמור גם מאפשרת לחברה להתנהל על-פי המלצות ועדת קמיניץ ופסק הדין של בית המשפט העליון (לפרטים ראה סעיף 2.1.1.1) (לפרק זה לעיל). במקביל לרכישת ההגנות כאמור לעיל, במהלך תקופת הדוח, החברה פעלה לשמירה על מגמת פיזור וצמצום הסיכון מול מבטחי המשנה עמם יש לה הסכמים, כמפורט להלן:

החברה חתמה ברבעון השני של שנת 2016 וברבעון השלישי של שנת 2017 על עסקאות LPT, במסגרתן העבירה חלק מהסיכון של התביעות התלויות לשנות החיתום 2010-2015 למספר מבטחי משנה - לפרטים נוספים ראה ביאור 20(ב)(1)(א) לדוחות הכספיים.

3.5.3.2 מבנה העמלות

בחוזים יחסיים החברה מקבלת עמלות קבועות או עמלות לפי שיטת Sliding Scale. בחוזים שאינם יחסיים ונקנים לצורך הגנה על השייר אין עמלה ממבטחי משנה.

3.5.3.3 מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח

לחברה מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות ביטוח משנה בחוזה הגנה בענף ביטוח רכב חובה (MBI XOL) בשנת הדוח מהווה 10% מהפרמיה או יותר כדלקמן:

שם מבטח המשנה	דירוג לפי S&P	שיעור הפרמיה מסך הפרמיות המועברות ברכב חובה (באחוזים)	פרמיית ביטוח משנה באלפי ש"ח
Aspen Re	A-	10	1,146
Swiss Re	AA-	10	1,547
Korean Re	A	10	1,139
CCR Re	A-	10	1,161
Mapfre Re	A+	20	2,381

3.5.3.4 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה

במהלך תקופת הדוח חל צמצום בפעילות מבטחי המשנה בישראל, לאור כך חלה ירידה בשיעור חלקם של מבטחי המשנה בחוזה Quota Share של החברה לשנת 2024. בהתאם, שיעור החשיפה למבטחי משנה ירד מ-45% (ליום 31.12.2023) ל-28% (ליום 31.12.2024), ושיעור החשיפה בשייר של החברה גדל מ-55% ל-72% עקב תוצאות עבר הפסדיות בענף רכב חובה.

3.5.3.5 מגבלות ותקרות כיסוי

בחוזים מסוג עודף הפסדים, החברה לא הגיעה לתקרות שנקבעו בתקופה המדווחת ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

3.5.3.6 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח

בתקופה לאחר מועד הדוח לא חלו שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה בענף רכב חובה בהשוואה לשנים קודמות.

3.5.4	ביטוח משנה - ענף רכב רכוש
3.5.4.1	הסדרי ביטוח משנה עיקריים
	ענף רכב רכוש מאופיין הן בפיזור גיאוגרפי גדול והן בסטיית תקן קטנה יחסית בתביעות. בנסיבות אלו, בחרה החברה להשאיר חלק הגדול מהחשיפה בגין תביעות פוטנציאליות על שייר החברה, כאשר שייר החברה 87.5% והתמיכה של מבטחי המשנה מסתכמת ב-12.5%.
3.5.4.2	לחברה קיימת התקשרות עם סוכנות ביטוח בעסקת פרונטנג אשר לגביה קיים ביטוח משנה. במסגרת עסקת הפרונטנג החברה נושאת בחלק קטן מהחבות הביטוחית, וביתרת החבות נושאים מבטחי משנה ²⁶ .
3.5.4.3	מבנה העמלות
	בחוזים יחסיים החברה מקבלת עמלות קבועות או עמלות לפי שיטת Sliding Scale. בחוזים שאינם יחסיים ונקנים לצורך הגנה על השייר אין עמלה ממבטחי משנה.
3.5.4.4	שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה
	בתקופת הדוח, החברה החליטה להגדיל את שיעור החשיפה בשייר ולא לחדש את חוזה MOTOR CASCO CAT עם מבטחי משנה. בהתאם, שיעור החשיפה למבטחי משנה ירד מ-25% (ליום 31.12.2023) ל-12.5% (ליום 31.12.2024).
3.5.4.5	מגבלות ותקרות כיסוי
	לחברה חוזה ביטוח משנה מסוג QS המאפשר קיבולת של עד 2,000,000 ₪ לנזקי רכב רכוש וצד ג'.
3.5.4.6	שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח
	בתקופה לאחר מועד הדוח, החברה הקטינה את חלקם של מבטחי משנה ל-7.5%.
3.5.5	ביטוח משנה - ביטוח כללי אחר
3.5.5.1	הסדרי ביטוח משנה עיקריים
	להלן פרטים בדבר ביטוחי המשנה אשר נרכשו על-ידי החברה בענף ביטוח כללי אחר:
	(ז) רכוש - ביטוח אש וסיכונים נלווים
	לחברה התקשרויות בביטוחי משנה המספקים מענה לכל הפעילויות הקשורות לביטוח רכוש/אש, ובו כלולים מגוון ענפי הכיסויים המשתייכים לענף האש, כמפורט: פעילות עסקית/מסחרית/תעשייתית, ביטוחי דירות, ביטוח משכנתאות (ביטוח המבנה), כספים/רכוש במעבר/וביטוח נאמנות עובדים (לגבי אותו מבוטח ברכוש).
	בשנת 2024 לחברה היה חוזה שאפשר לה קיבולת של עד 160,000,000 ש"ח, ביחס לכל פוליסה בהתאם לצרכי החברה. בענפי אש רכוש, לחברה חוזה ביטוח משנה המאגד בתוכו שלושה סקטורים: אש מסחרי עסקי; דירות; משכנתאות.
	נכון לשנת 2024 החברה חידשה את החוזה המאפשר לה קיבולת של עד 160,000,000 ש"ח מקסימום למקום/לאחר אחד ביחס לכל פוליסה, אך עם Shortfall בשיעור של 7%, אשר עבורו רכשה החברה כיסוי נפרד לטובת הגנה בפני נזקי רעידת אדמה.
	(ח) ביטוח אש עסקי/מסחרי - sector 1
	הביטוח בנוי כחוזה ביטוח משנה מסוג QS ו-Surplus, כאשר גובה ה-CAPACITY (ברוטו) של החוזה בתקופת הדוח הינו 160,000,000 ש"ח, השייר המרבי של החברה הנו 2,000,000

²⁶ עסקת פרונטנג מוגדרת כעסקה חיתומית ביטוחית בה רוב מוחלט של הסיכון הביטוחי מועבר הלאה למבטח (או מבטחי) משנה. החברה למעשה משמשת כמתווכת, אולם עומדת כ"פרונט" מול המבוטחים, כלומר עבור המבוטחים חברת הביטוח שנושאת באחריות כלפיהם ופועלת מולם הינה החברה אשר מנפיקה את הפוליסות בשמה ומשלמת את התביעות (שלאחר מכן תגבה אותן ממבטחי המשנה). בדרך כלל עסקאות אלו הינן מהותיות (סכומי ביטוח גדולים או כמות מבוטחים גדולה).

ש"ח ומעבר לכך חלקם של מבטחי המשנה. חוזה זה אפשר בתקופת הדוח קבלת עסקים לביטוח עד סכום ביטוח מקסימלי למקום/לאחר אחד של 160 מיליון ש"ח פר עסק (לעסקים בהם סכום הביטוח עולה על סכום זה, יש פתרון פרטני משולב חוזי ופקולטיטיבי). נכון לשנת 2023 וגם לשנת 2024 לחברה חוזה המאפשר לה קיבולת של עד 160,000,000 ש"ח מקסימום למקום/לאחר אחד.

(ט) ביטוח דירות - sector 3 ומבנה משכנתאות - sector 4

לחברה חוזה ביטוח משנה מסוג Quota Share לביטוח אש דירות ומשכנתאות (מבנה) בגובה של עד מיליון דולר, היינו: 4,000,000 ש"ח. חוזה זה מאפשר קבלה לביטוח של דירות ומשכנתאות בהן סכום הביטוח אינו עולה על מיליון דולר (לדירות בהן סכום הביטוח גבוה ממיליון דולר, היינו: 4,000,000 ש"ח קיים פתרון במסגרת חוזה האש). שייר החברה הינו 36% וחלקם של מבטחי המשנה הינו 64%.

(י) ביטוח נאמנות - כספים - רכוש במעבר - חוזה שונות Miscellaneous

חוזה ביטוח משנה מסוג זה נועד ליתן פתרונות נדרשים לצרכי המבוטחים בענפי העסקים/תעשייה/שירות. ביטוח זה נשען על חוזה ביטוח משנה יחסי מסוג Quota Share, כאשר ה-Capacity הוא 4,000,000 ש"ח, מתוכו שייר החברה 20% והשאר מבטחי משנה.

(יא) ביטוח הנדסי: חוזה יחסי לרכוש וחוזה XOL לביטוח צד ג' הנדסי

לחברה חוזה ביטוח משנה מסוג יחסי לכיסוי נזקי הרכוש, בגובה של 120,000,000 ש"ח, כשמתוכו שייר החברה המרבי באופן יחסי לא יעלה על 2,000,000 ש"ח והשאר חלקם של מבטחי המשנה. חוזה זה מאפשר ביטוח רכוש (שבר מכני/ קבלנים/ אלקטרוני/ ציוד כבד וכו') עד גובה של 120,000,000 ש"ח, פר כל עסק (לעסקים בתחום ההנדסי בהם סכום הביטוח עולה על סכום זה, ניתן פתרון במסגרת פרטנית).

בנוסף לחברה חוזה ביטוח XOL - במהלך שנת 2024 הגדילה החברה את גובה ההשתתפות העצמית בחוזה Excess of Loss ל-1,500,000 ש"ח, קרי בהגנה על השייר מפני נזקים אשר ייגרמו לצד ג' ביחס לכל הנוגע לפעילות הנדסית, וכל השאר בתמיכה וכיסוי של מבטחי המשנה עד לגובה המקסימלי של החוזה 20,000,000 ש"ח. שינוי זה לא נשא השפעה מהותית על היקף החשיפה של החברה בשייר בגין פעילות זו ליום 31.12.2024.

(יב) חוזה הגנה על שייר החברה - רכוש בפני רעידת אדמה/ נזקי טבע - שנת 2024

חשיפה לאסונות/ קטסטרופות (כגון: רעידת אדמה) הינה קריטית לגבי כל מבטח. כדי להגן על עצמה, רכשה החברה חוזה הגנה על שייר, שמטרתו הגנה על פעילות החברה בענפי הרכוש וההנדסה. חוזה זה, שאמור להגן עליה בפני קטסטרופות, נשען על מספר מודלים אשר נבחנו ובחנו את הצרכים כפוף למבנה התיק כולו. בשקלול הפרמטרים, הסבירות לנזק המרבי אחת לכ-300-350 שנים, עשוי להיות בגבולות של כ-2.2% מכלל החשיפה בשייר החברה, דהיינו 535 מיליון ש"ח מתוכם 4 מיליון ש"ח השתתפות עצמית ביחס לנזקים למעט רעידת אדמה, ו-15 מיליון ש"ח ביחס לנזקים כולל רעידת אדמה. לחברה קיימת אפשרות להגדלת הסכום שבחשיפת מבטחי המשנה בשיעור נוסף של 10%.

להלן פירוט מבטחי המשנה אשר החשיפה שלהם לסיכון רעידת אדמה עולה על 10% מסך החשיפה לרעידת אדמה לשנת 2024:

שם מבטח משנה	שיעור באחוזים (%) כיסוי cat כולל ר.א.	דירוג S&P
Swiss Re	35	AA-
Everest Re	12.5	A+
Hannover Re	13	AA-
SCOR	15	AA-

(יג) חבויות משנה

ענף החבויות כולל כיסויים ביטוחיים לנזקים שיגרמו לצד שלישי, חבות מעבידים, חבות מוצר וחבות מקצועית. לחברה חוזה ביטוח משנה מסוג Excess Of Loss שמשמעותו היא, כי שייר החברה יהיה בגובה של 4,000,000 ש"ח והשאר הגנה של מבטחי משנה עד לגובה של 36,000,000 ש"ח. סך הכל גבולות האחריות לחוזה בגובה 40,000,000 מיליון ש"ח.

(יד) החל משנת 2022 בחברה קיים חוזה חבויות QS, כאשר בשנת 2024 סך כל התמיכה של מבטחי המשנה מסתכמת בשיעור של 35%.

3.5.5.2 מבנה העמלות

חוזי החברה מחולקים לחוזים יחסיים וחוזים שאינם יחסיים. מבטחי המשנה משלמים עמלה בגין החוזים היחסיים בגובה ממוצע כמפורט להלן: ביטוחי אש (עסקי/מסחרי) - כ- 22%, ביטוחי אש (דירות ומשכנתאות) - כ- 18.5%, שונות - כ- 28%, ביטוח הנדסי - כ- 27% וחבויות - כ- 1.5% בחוזים שאינם יחסיים ונקנים לצורך הגנה על השייר אין עמלה ממבטחי משנה.

3.5.5.3 מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח

לחברה מבטחי משנה שחלקם בפרמיות ביטוח משנה בענף ביטוח כללי אחר בשנת הדוח מהווה 10% או יותר כדלקמן:

שם מבטח המשנה	דירוג לפי S&P	שיעור הפרמיה מסך הפרמיות המועברות בביטוח כללי אחר (באחוזים)	פרמיית ביטוח משנה באלפי ש"ח
Swiss Re	AA-	25.2%	116,124
Everest Re	A+	11.2%	51,630

3.5.5.4 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה

בתקופת הדוח החברה לא ביצעה שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה.

3.5.5.5 מגבלות ותקרות כיסוי

ראה פירוט בסעיף 3.5.5.1 לפרק זה לעיל.

3.5.5.6 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח

בתקופה לאחר מועד הדוח לא בוצעו שינויים מהותיים בהסדרים עם מבטחי משנה בתחום ביטוח כללי אחר.

3.5.6 חשיפת מבטחי משנה לרעידת אדמה

להלן תיאור חשיפת מבטחי המשנה לרעידת אדמה:

חוזים יחסיים

בביטוחים של סיכוני (רכוש) אש וביטוח הנדסי (בעיקר קבלנים וצמ"ח), שהינם על בסיס של חוזים פרופורציונאליים, הסכומים המצרפיים של סכומי הביטוח מגיעים לסכום גבוה מאד. ביום 31 בדצמבר 2024, הסכום המצרפי בחוזים יחסיים אלו הגיע לסך של כ-118.4 מיליארד ש"ח, מתוכם סכום של כ-95.7 מיליארד ש"ח היה חלקם של מבטחי המשנה ובשייר כ-22.7 מיליארד ש"ח.

היות ומבטחי המשנה "מוגבלים" ביכולת הקצאת ההון (למול הסיכון הנלקח על ידם והכדאיות הכלכלית שלהם), הם תוחמים את גבול אחריותם (EVENT LIMIT) לרמה של 2.6% ממצרף חלקם בסיכון בחוזים היחסיים. מאידך, באותם עסקים בעיקר כאלה בהם סכומי הביטוח מאד גבוהים או שיש בהם סיכונים שאותם החברה אינה מעוניינת לכלול תחת החוזה היחסי, נבנה כיסוי פרטני (FACULTATIVE).

חוזה לא יחסי

חוזה הגנה על שייר, שמטרתו הגנה על פעילות החברה בענפי הרכוש וההנדסה. החברה רוכשת הגנה בשיעור MPL 2.2% משייר החברה בחוזי רכוש והנדסה.

3.5.7 ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוח כללי

להלן ריכוז תוצאות ביטוח המשנה בביטוח כללי לפי תחומי הפעילות וענפים (באלפי ש"ח):

סך הכל			ענפי חבויות אחרים			ענפי רכוש אחרים			רכב רכוש			רכב חובה			
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	
528,973	568,735	462,733	70,508	74,599	77,374	157,985	164,466	163,589	141,070	229,665	158,942	159,410	100,005	62,468	פרמיות ביטוח משנה ¹
(270,623)	8,983	53,691	(63,364)	(19,310)	(30,729)	(41,389)	44,226	90,369	(5,103)	(21,739)	19,228	(160,766)	5,806	(25,177)	רווח (הפסד) ביטוח משנה ²

(1) הקיטון בפרמיית משנה בענפי רכב חובה ורכב רכוש נובע מירידה בהשתתפות מבטחי המשנה בחוזים היחסיים מול אשתקד.

(2) המעבר מהפסד לרווח והגידול ברווח בענף רכב רכוש ורכוש אחרים נובע משיפור חיתומי.

בביטוח רכוש כללי התפלגות הפרמיות כדלקמן:

רכוש כללי אחר			
2022	2023	2024	
79,162	81,197	80,117	פרמיות ביטוח משנה יחסי
8,034	11,265	12,424	פרמיות ביטוח משנה לא יחסי
70,477	72,005	71,047	פרמיה בגין רעידת אדמה
157,985	164,466	163,589	סה"כ פרמיות ביטוח משנה

3.5.8 ביטוח משנה - ענף ביטוח חיים

3.5.8.1 הסדרי ביטוח משנה עיקריים

החברה רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים (סיכוני מוות, נכות, אובדן כושר עבודה, מחלות קשות וביטוח סיעודי ובריאות). היקף פרמיות ביטוח משנה בביטוח חיים של החברה הוא כ-8.6% מהפרמיה השוטפת. ביטוח משנה לכיסוי סיכוני מוות, נכות ואובדן כושר עבודה נערך בהסכם ביטוח משנה מסוג Surplus.

ביטוח משנה לכיסוי מחלות קשות, בריאות וביטוח סיעודי נערך בהסכם ביטוח משנה מסוג Quota Share.

כמו כן, קיימים גם ביטוחי משנה פקולטטיביים, הנערכים לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות.

3.5.8.2 מבנה העמלות

מבטחי המשנה משלמים 2 סוגי עמלות: עמלה תלוית מכירות או היקף תיק (עמלה שוטפת) ועמלה תלוית רווח (השתתפות ברווחים).

בשנת הדוח, עמד סך עמלת ביטוח משנה על כ-12.3% מסך הפרמיה למבטח משנה.

3.5.8.3 מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה 10% או יותר מסך הפרמיה בשנת הדוח

לחברה מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות ביטוח משנה בביטוח חיים בשנת הדוח מהווה 10% או יותר כדלקמן:

שם מבטח המשנה	דירוג לפי S&P	פרמיית ביטוח משנה באלפי ש"ח
Munich-Re	AA-	11,511
Swiss Re	AA-	15,887

3.5.8.4 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה

במהלך תקופת הדוח, הפרמיה של מבטח המשנה Swiss Re גדלה בהשוואה לאשתקד לאור יציאתו של מבטח המשנה SCOR מהתחום והעברת חלקו למבטח המשנה Swiss Re.

3.5.8.5 מגבלות ותקרות כיסוי

בתחום ביטוח חיים (לרבות אובדן כושר עבודה) וכן בתחום הבריאות, סיעוד ותאונות אישיות, משתפת החברה את מבטחי המשנה בחלק יחסי מסיכון הביטוח אותו היא נוטלת, וזאת מכל סכום חבות שהוא באופן יחסי (Quota Share או Surplus). בחוזה לביטוח מקרה מוות, התקרה הינה כ-5 מיליון ש"ח ברמת המבוטח; בחוזה לביטוח אי כושר עבודה, תקרת הכיסוי הינה כ-72,000 ש"ח, ברמת המבוטח; בחוזה לביטוח מחלות קשות, תקרת הכיסוי הינה כ-700,000 ש"ח למבוטח.

3.5.8.6 שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח

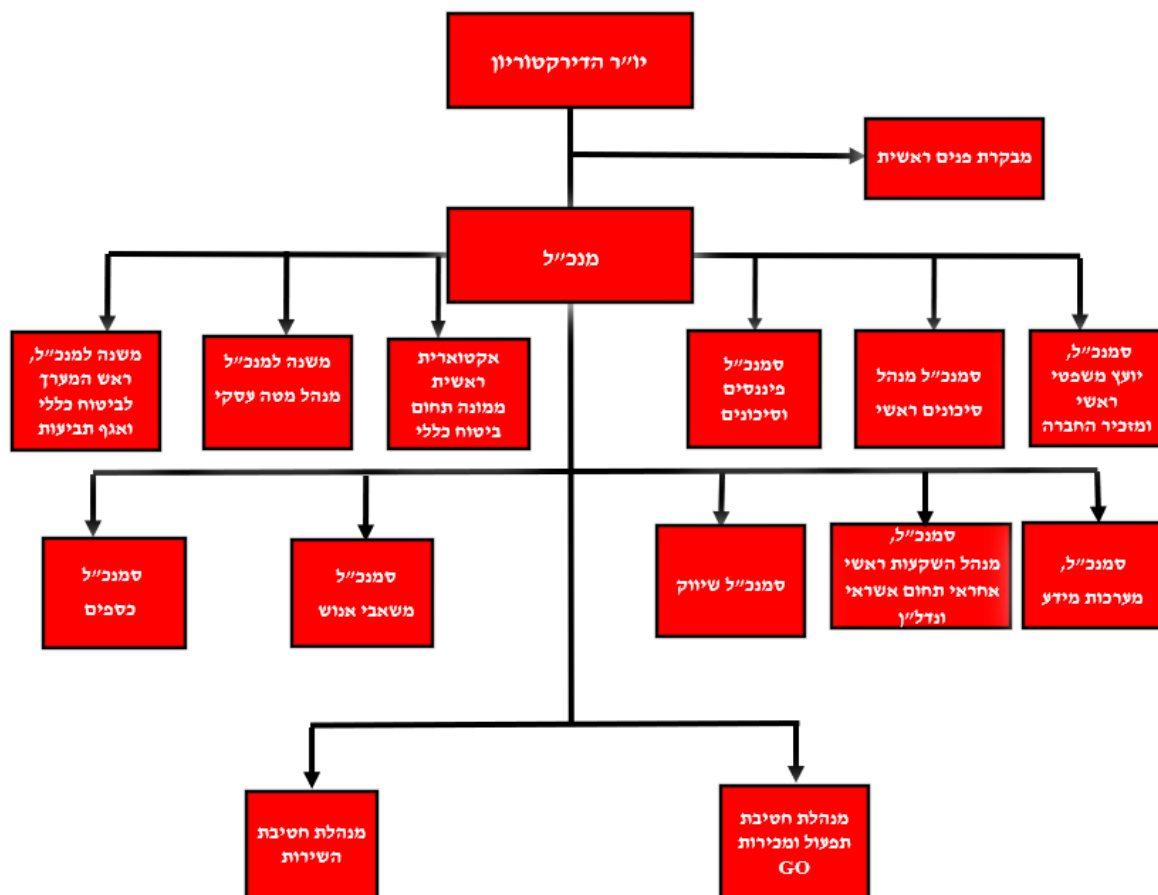
לא צפויים שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח המשנה בתקופה שלאחר מועד הדוח בתחום ביטוח חיים.

3.5.9 להרחבה בנושא ביטוח המשנה - ראה ביאורים 20(ב) ו-32(ה) (6) לדוחות הכספיים.

3.6 הון אנושי

מבנה ארגוני 3.6.1

להלן תרשים המבנה הארגוני של החברה, נכון ליום 31 בדצמבר 2024 :

3.6.2

מצבת עובדי החברה

בחברה יו"ר דירקטוריון פעיל ומנכ"ל, וכן עובדים שונים המשרתים את ענייני החברה בכל תחומי הפעילות (כגון: עובדי אלמנטרי, ביטוח חיים) או בעניינים אחרים שאינם קשורים לתחומי הפעילות דווקא (כגון: עובדי מערכות מידע, כספים וכיוצ"ב). להלן מצבת עובדי החברה נכון ליום 31 בדצמבר, בשנים 2023-2024:

מספר עובדים ליום 31.12.2023	מספר עובדים ליום 31.12.2024	אגף/ מחלקה
4	4	הנהלה
4	3	ניהול סיכונים
4	4	ביקורת פנים
9	9	משפטי
3	5	מטה עסקי וכלכלית
3	3	שיווק
35	35	אגף כספים
209	172	החטיבה לביטוח אלמנטרי ותביעות
-	16	אקטואריה(אלמנטרי+ביטוח חיים)
70	68	אגף ביטוח חיים ופיננסיים
11	-	מכירות ביטוח חיים ופיננסיים
18	17	מערך השקעות, אשראי ונדל"ן
9	10	משאבי אנוש
7	7	לוגיסטיקה
-	38	חטיבת GO
38	45	שירות
42	42	אגף מערכות מידע
466	478	סה"כ

הערות:

בשנת 2023 חטיבות דיגיטל, אקטואריה וליטיגציה היו תחת אגף ביטוח כללי ותביעות. בשנת 2024 חל שינוי ארגוני, במסגרתו חטיבת דיגיטל ואגף אקטואריה הפכו להיות מנוהלים עצמאית, ומחלקת לטיגציה נסגרה.

בשנת 2023 מחלקת דיגיטל מנתה 40 עובדים, כחלק מכלל עובדי אגף ביטוח כללי ותביעות, כיום כחטיבה עצמאית מונה 38 עובדים.

בשנת 2023 מחלקת אקטואריה הייתה מחולקת לאקטואריה ביטוח חיים (7 עובדים) כחלק מאגף ביטוח חיים ופיננסיים, ומחלקת אקטואריה אלמנטרי (8 עובדים) תחת אגף ביטוח כללי ותביעות. בשנת 2024 שתי המחלקות אוחדו לאגף אחד המונה 16 עובדים.

בשנת 2023 מחלקת מכירות ביטוח חיים ופיננסיים היוותה מחלקה נפרדת ומנתה 11 עובדים. בשנת 2024 מחלקה זו אוחדה לתוך אגף ביטוח חיים ופיננסיים ומונה 8 עובדים.

בשנת 2024 גדלה מצבת העובדים בכ-12 תקנים והיא עומדת על 478 עובדים לעומת מצבת של 466 עובדים בשנת 2023. הגידול העיקרי במצבת העובדים חל בחטיבת השירות, מטה עסקי ומחלקת תביעות ונובע מהצורך להרחיב ולהשביח את הפעילות העסקית של החברה.

לפירוט אודות נושאי המשרה בחברה - ראה תקנה 26 ו-26א לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

3.6.3

הטבות וטיבם של הסכמי העסקה

כל העובדים בחברה, לרבות נושאי המשרה הבכירה, מועסקים על-פי הסכמי עבודה אישיים, בהם נקבעים תנאי ההעסקה והתנאים הנלווים. מערכת השכר והתגמול לעובדי החברה מבוססת בעיקרה על התאמה בין רמת התגמול לתפקודו של העובד, לניסיונו ולתרומתו למערכת. בחברה ישנם עובדים הזכאים לקבל בונוסים ועמלות, מעבר לשכרם, לרבות בין נושאי המשרה הבכירה. בחברה מתבצע תהליך הערכת עובדים אחת לשנה. התחייבויות החברה בגין סיום יחסי עובד-מעביד מכוסות במלואן, בפוליסות ביטוח של החברה ו/או פוליסות בחברות אחרות ו/או מופרשות בספרי החברה.

3.6.4 הכשרה והדרכות

החברה נוהגת לערוך השתלמויות מקצועיות לעובדיה ולסוכנים עמם מתקשרת מעת לעת, בהתאם להתפתחויות החלות בתחומי הביטוח השונים. כמו כן, החברה מפעילה תכנית הדרכה שנתית המתקיימת לאורך השנה כולה, במסגרתה עוברים העובדים הכשרות וקורסי רענון מקצועיים.

3.6.5 תגמולים לנושאי משרה

לעניין מדיניות תגמול לנושאי משרה, החברה מפרסמת באתר האינטרנט שלה מידע בנושא בכתובת הבאה:

<https://www.hcsra.co.il/AboutUs/FinancialData/Pages/policyReward.aspx>

לפרטים נוספים אודות תנאי העסקתם של נושאי המשרה הבכירה בחברה - ראה תקנה 21(1) לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

למידע אודות תנאי כהונה והעסקה של בעל השליטה בחברה וקרוכיו - ראה תקנה 21(2.1) לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

למידע אודות שיפוי, פטור וביטוח - ראה תקנה 21(2.4) ו-21(2.5) לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

3.7 שיווק והפצה

3.7.1 כללי

פעילות השיווק וההפצה נוגעת לכל תחומי הפעילות של החברה. השיווק וההפצה בחברה מתבצע באמצעות סוכני ביטוח וכן באמצעות ערוצים נוספים, כגון: מכירה באופן ישיר ו/או דיגיטלית ושיתופי פעולה מסחריים.

מוצרי הביטוח נחלקים לקטגוריות של מוצרים הנותנים מענה לצרכים שונים, למשל: מוצרים הנרכשים מתוך צורך בסיסי או רגולטורי ומודע של הלקוח הפוטנציאלי, כגון: פוליסות לרכב חובה, רכב רכוש, דירה, פוליסות בריאות ופוליסות לביטוח מקרה מוות. קטגוריה נוספת, כוללת מוצרים שלרוב מוצעים ללקוח פוטנציאלי ומבוססים על מסגרת המקטינה סיכון ללקוח, כגון: ביטוח עסק, אחריות מקצועית ועוד.

להערכת החברה, המודעות למוצרי הביטוח ולצורך בהגנה ביטוחית מגיע משני מקורות עיקריים: יוזמה של סוכני הביטוח בהפצה ובשיווק מוצרי החברה לצד המהלכים השיווקיים של חברות הביטוח השונות במדיה להגברת המודעות הן ברמת הרכוש האישי והעסקי והן ברמת הביטחון הכלכלי בעת מצוקה בריאותית או מוות.

החברה מבססת את עיקר פעילותה על ערוץ ההפצה של הסוכנים, כאשר היא פועלת כיום מול מאות סוכני ביטוח. פעילותם של מרבית הסוכנים כאמור, אינה מושתתת על עבודה עם חברת ביטוח אחת, אלא מבוססת על היצע של מוצרים ממספר חברות. היצע זה מאפשר לסוכן לתת פתרון ביטוחי מלא ללקוחותיו וכן לעמוד ברמת תחרות מחירים. בנוסף, החברה משווקת ומעלה למודעות הציבור את מוניטין החברה ומוצריה בביטוח הדיגיטלי באמצעות קמפיינים המשודרים לכל אורך השנה באמצעות המדיה הרב ערוצית כגון: טלוויזיה, רדיו, מנועי החיפוש וכן בערוצים דיגיטליים ברשתות חברתיות שונות, לכל אורך השנה.

הוצאות השיווק וההפצה באמצעות הסוכנים מתורגמות לתשלומי עמלות בגין מכירת מוצרי החברה. סוכני הביטוח מתוגמלים על פי רוב על מכירות המבוצעות בפועל ובכך מתאפשר לחברה לתמחר את מוצריה ועלויות השיווק שלהם בהתבסס על מכירה בפועל. בנוסף, החברה עורכת לסוכניה כנסים מקצועיים ומעודדת אותם למכירות בהתאם להוראות הדין.

במהלך תקופת הדוח התמקדה החברה בחיזוק תדמיתה באמצעות פרסום ארצי לקהל הרחב, בין היתר,

בטלוויזיה, ברדיו, במנועי החיפוש, ברשתות החברתיות ובתקשורת הדיגיטלית, תוך שהיא מבססת אותה על מוצר הביטוח הדיגיטלי "go" במוצרי ביטוחי הרכב והדירה; ובמותג "בסט אינווסט". בנוסף, בדומה לשנים קודמות, גם במהלך תקופת הדוח הקפידה החברה לשמר את מעמדה אל מול המתחרות, בין היתר, בעיתונות המקצועית של ענף הביטוח, באמצעות פרסום ייעודי לסוכנים אודות מוצרי החברה ויתרונותיהם ואירועים ומבצעים המתרחשים בחברה.

3.7.2 שיווק והפצה - ענף ביטוח רכב חובה

3.7.2.1 דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח רכב חובה נעשה בעיקר באמצעות סוכנים. עבור שירותי הסוכנים משולמות לסוכנים עמלות בשיעורים משתנים.

יחסי העמלות מפרמיות ברוטו בענף רכב חובה הוא כדלקמן:

2022	2023	2024	
4.7%	4.6%	5.0%	יחסי עמלות ברוטו

3.7.2.2 תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים

לחברה אין תלות בסוכן מסוים אחד שלה, ואין לחברה סוכנים שההכנסות המתקבלות באמצעותם עולות על 10% מהפרמיות.

3.7.3 שיווק והפצה - ענף ביטוח רכב רכוש

3.7.3.1 דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח רכב רכוש נעשה באותם ערוצים בהם נעשה שיווק ומכירת פוליסות ביטוח רכב חובה ומוצרי ביטוח אחרים.

שיעור עמלות ממוצע מפרמיות ברוטו בענף הפעילות ביטוח רכב רכוש:

2022	2023	2024	
14.6%	14.0%	14.2%	יחסי עמלות ברוטו

3.7.3.2 תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים

לחברה יש תלות בסוכן מסוים אחד שלה שההכנסות המתקבלות באמצעותו עולה על 10% מהפרמיות בענף ביטוח רכב רכוש.

3.7.4 שיווק והפצה - ענף ביטוח כללי אחר

3.7.4.1 דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח כללי אחר נעשה באותם ערוצים בהם נעשים שיווק ומכירת ביטוח רכב חובה ורכב רכוש, כלומר, בעיקר באמצעות סוכני ביטוח כמתואר לעיל.

להלן שיעור העמלות מפרמיות בתחום הפעילות ביטוח כללי אחר:

2022	2023	2024	
16.8%	15.4%	16.5%	יחסי עמלות מפרמיות ענפי רכוש
17.5%	17.4%	17.2%	יחסי עמלות מפרמיות ענפי חבויות

3.7.4.2 תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים

לחברה אין תלות בסוכן מסוים אחד שלה, ואין לחברה סוכנים שההכנסות המתקבלות באמצעותם עולות על 10%.

3.7.5 שיווק והפצה - ענף ביטוח חיים

3.7.5.1 דרכי שיווק והפצה ומבנה עמלות

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח חיים לרבות פוליסות הכשרה BEST INVEST נעשה בעיקר באמצעות סוכנים, כאשר ישנם סוכנים המשווקים ומוכרים גם פוליסות ביטוח כללי וגם פוליסות ביטוח חיים. הסוכנים המוכרים פוליסות ביטוח כללי של החברה בהיקפים גדולים אינם בהכרח אותם הסוכנים המוכרים פוליסות ביטוח חיים בהיקפים גדולים, ולהיפך.

עבור שירותי התווך של הסוכנים בתחום ביטוח חיים, משלמת החברה עמלות בשיעורים משתנים. שיעור העמלה נקבע, בין היתר, על-פי סוג המוצר, היקף התפוקה של הסוכן ורווחיות תיק הביטוח של הסוכן. בביטוח חיים, עובדים סוכני החברה ברובם, מול המפקחים, המועסקים על ידה ומשמשים כמנחים בנושאי המכירות ובפתרון בעיות שוטפות.

העמלה המשולמת הינה כשיעור מסוים שנקבע מול הסוכן, בהתאם להיקף הפעילות שלו בכל מוצר. שיעור העמלות המשולמות לסוכנים ביחס לכל סוגי ביטוח החיים והחיסכון לזמן ארוך הנזכרים לעיל משתנה, והן משולמות באופן חודשי. חלקן משולם כמקדמות בשנה הראשונה לחיי הפוליסה. שיעור העמלה הממוצע מהפרמיה המשוננת החדשה (ללא בסט אינווסט), עומד על 84.1% בשנת 2024, ובשנים 2023 ו-2022 על 56.3% ו-67.0%, בהתאמה.

להלן יחסי עמלות מפרמיות בתחום ביטוח חיים:

2022	2023	2024	
11.7%	9.3%	9.9%	יחסי עמלות ברוטו

3.7.5.2 תלות בערוצי הפצה וערוצי הפצה מהותיים

לחברה אין תלות בסוכן מסוים אחד שלה, ואין לחברה סוכנים שההכנסות המתקבלות באמצעותם עולות על 10%.

3.7.5.3 שינויים מהותיים בדינים המתייחסים לערוצי הפצה שפורסמו במהלך תקופת הדוח ועד סמוך למועד פרסום דוח זה:

- א. לעניין דוח הצוות הבין משרדי של הרשות ורשות התחרות לבחינת אחזקת גופים מוסדיים בסוכנויות ביטוח – ראה סעיף 3.1.16 לפרק זה לעיל.
- ב. לעניין הוראות הדין בקשר עם הרפורמה בביטוחי הבריאות - ראה סעיף 2.2.14 (יג) לפרק זה לעיל.

3.8 ספקים ונותני שירותים

3.8.1 כללי

החברה קשורה עם ספקים שונים בתחומי עיסוקיה, כגון: ספקי שירותי בריאות, עורכי דין, חוקרים, מומחים רפואיים, שמאים, חברות גרירה, ספקי חלפים וספקי חומרה ותוכנה.

בנוסף, החברה מתקשרת עם ספקים שונים לשם מתן שירותי פיתוח, תחזוקה ושירותים נוספים, הן לטווח ארוך והן לטווח קצר. אופן ההתקשרות עם הספקים כולל התקשרות במחיר קבוע לפרויקט ו/או התקשרות לפי שעות ו/או התקשרות במחיר רישיון שימוש בתוכנה. החברה קשורה עם ספקים שונים אשר מבצעים עבורה שירות הכולל, בין השאר, פיתוח ותחזוקה של מערכות מידע או תשתיות בפעילות מזדמנת ו/או שוטפת במשרדי החברה או במשרדי הספק.

3.8.2 ספקים ונותני שירותים - ענף רכב חובה

החברה נושאת, ככל מבטח, בהוצאות הכרוכות במקרה הביטוח המבוטח בפוליסה. לצורך זה, החברה קשורה בהסכמים עם ספקים שונים הקשורים בענף ביטוח רכב חובה, כגון: ספקי שירותים נלווים

לסילוק תביעות ביטוח בתחומים שונים, בהם נכללים: עורכי דין, חוקרים ומומחים רפואיים. לחברה אין תלות בספק כלשהו בענף זה.

3.8.3 ספקים ונותני שירותים - ענף רכב רכוש

החברה התקשרה עם ספקי שירות שונים למתן שירות ללקוחותיה, כגון: שירותי גרירה ושירותי דרך, מתן רכב חליפי למקרה תאונה או גניבה, תיקון שבר פנסים ומראות, תיקון שמשות הרכב וכדומה. בכל ההסכמים נקבעו תעריפים, על בסיס שנתי או תקופתי, אותם משלמת החברה לנותן השירותים. אין בהסכמים אלה כמויות מינימליות או סכומי מינימום. לחברה אין תלות בספק כלשהו בענף זה.

3.8.4 ספקים ונותני שירותים - ענף ביטוח כללי אחר

החברה קשורה בהסכמים עם מספר ספקים בתחום ביטוח כללי אחר, כגון: שמאים, חברות לביצוע תיקונים, שרברים וכיוצא באלה. לחברה אין תלות בספק כלשהו בענף זה.

3.8.5 ספקים ונותני שירותים - תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

החברה קשורה עם ספקים שונים בתחום ביטוח חיים, כגון: רופאים, מכונים רפואיים, מכוני אבחון, ייעוץ לעניין גביה וממשקים וכיוצא באלה.

לפרטים בדבר התקשרות עם ספק מיקור חוץ מהותי בקשר עם שירותי תפעול לתיק הפנסיוני של החברה (תיק העבר); וכן שירותי בית תוכנה ושירותי לשכת שירות עבור תיק העבר ועבור התיק החדש - ראה סעיף 2.2.1.2 לפרק זה לעיל).

3.9 רכוש קבוע

3.9.1 רכוש קבוע מהותי

הרכוש הקבוע של החברה, שאינו רכוש המיועד להשכרה, הינו כדלקמן:

זכויות חכירה למשרדים בשטח של כ-668 מ"ר ב"מרכז שקמונה" בחיפה, אשר שווין ליום 31.12.2024 הסתכמה ב-6,600 אלפי ש"ח.

ארבע קומות עליונות וקומה שנייה ברחוב המלאכה 6 בעיר חולון, אשר משמשות את החברה לפעילותה, אשר שווין ליום 31.12.2024 הינו 103,196 אלפי ש"ח.

לפרטים נוספים ראה ביאור 6 לדוחות הכספיים.

שיפור במושכר, כלי רכב, ריהוט משרדי וציוד מחשב שיתרת עלותם המופחתת ליום 31.12.2024 הסתכמה ב-9,259 אלפי ש"ח.

3.9.2 השקעות במערכות מחשב

לחברה מערכות מידע הכוללות חומרה, תוכנות שעלותן המופחתת ליום 31.12.2024 היא כ-219,669 אלפי ש"ח. החברה השקיעה בתוכנה ובמחשבים בשנת 2024 כ-67,623 אלפי ש"ח. סך ההוצאות השוטפות של החברה בגין מערכות מידע עמדו על כ-63,320 אלפי ש"ח. אגף מערכות מידע של החברה מספק את כלל שירותי מערכות המידע לארגון באמצעות עובדי חברה ועל-פי הצורך גם באמצעות קבלני משנה וספקי תוכנה שונים. מרכז המחשבים של החברה נבנה בתקנים גבוהים ופועל בבניין החברה בחולון. החברה מפעילה אתר גיבוי לשעת חירום בפתח תקווה והוא כולל שרתי אחסון, שרתים וציוד מחשב, המאפשר המשכיות עסקית במקרה שהאתר הראשי של החברה יוצא מכלל פעולה.

המערכות המרכזיות של החברה הן:

3.9.2.1 נכון למועד הדוח, מערכת הליבה בביטוח כללי הינה מערכת המופעלת על בסיס מערכת קומטק. לחברה קיימת תלות בקומטק כספק.

3.9.2.2 נכון למועד הדוח, מערכת הליבה בביטוח חיים הינה מערכת המופעלת על בסיס שירותי מיכון של הספק.

לפרטים נוספים אודות התקשרות החברה בהסכם תפעול מול ספק מיקור חוץ מהותי - ראה סעיף 2.2.1.2 לעיל.

3.9.2.3 מערכות הליבה הביטוחיות של החברה נתמכות על-ידי מערכות שונות לניהול מסמכים ותהליכי עבודה, מערכות לניהול סיכונים ואקטואריה, BI, מערכות פיננסיות ומוצרי תוכנה מוכרים ומוכחים בשוק המיושמים בחברה (כגון : Microsoft).

3.9.2.4 החברה מחזיקה אתר ואפליקציה למבוטחי החברה, המאפשרים לצפות במידע האישי. כמו כן, לחברה ישנו פורטל לסוכני החברה, אשר מאפשר מידע זמין ונוח וכן שולחן עבודה מתקדם לסוכן.

3.9.3 להרחבה בנושא רכוש קבוע - ראה ביאור 6 לדוחות הכספיים.

3.10 עונתיות

ככלל, ההכנסות בחברות הביטוח השונות, בענף ביטוח כללי, ברבעון הראשון גדולות מההכנסות ביתר הרבעונים, וזאת כתוצאה מחידוש הביטוח בעסקים רבים בתחילת השנה. כמו כן, בחודשי החורף שיעור התביעות גבוה יותר בענף כללי אחר.

לעניין מנגנון עתודה לסיכונים שטרם חלפו, המווסת את ההשפעה של עונתיות המחזור על הרווח - ראה סעיפים 2.1.1.1 (ז) ו-2.1.3.1 (ב) לפרק זה לעיל.

בענף ביטוח חיים, בשל סיום שנת המס, חודש דצמבר מתאפיין בדרך כלל בהפקדת סכומי כסף גבוהים, על-ידי שכירים ועצמאיים, המפקידים פרמיות במסגרת שכרם בכדי למצות את הטבת המס בגין ההפקדה. בנוסף, מעסיקים משלימים חובות בגין שנת המס או מפקידים הפקדות חד פעמיות המשויות רובן ככולן לחוב ותק פיצויים.

להלן התפלגות הפרמיות (כולל דמים) לפי רבעונים לשנים 2022, 2023 ו-2022 (באלפי ש"ח ובאחוזים) בביטוח כללי (רכב חובה, רכב רכוש וכללי אחר):

2022		2023		2024		
סה"כ פרמיות ברוטו		סה"כ פרמיות ברוטו		סה"כ פרמיות ברוטו		
באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	
390,961	31%	417,761	30%	481,804	32%	רבעון ראשון
280,253	23%	334,383	24%	353,498	23%	רבעון שני
312,671	25%	351,929	25%	370,270	24%	רבעון שלישי
256,013	21%	288,298	21%	306,620	20%	רבעון רביעי
1,239,698	100%	1,392,371	100%	1,512,192	100%	סה"כ

להלן התפלגות הפרמיות לפי רבעונים לשנים 2022 ו-2023, 2024 (באלפי ש"ח ובאחוזים) בביטוח חיים :

2022		2023		2024		
סה"כ פרמיות ברוטו		סה"כ פרמיות ברוטו		סה"כ פרמיות ברוטו		
באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	באלפי ש"ח	%	
112,322	25%	104,673	25%	91,472	25%	רבעון ראשון
102,773	23%	105,710	25%	89,166	25%	רבעון שני
106,121	23%	104,986	24%	92,791	26%	רבעון שלישי
127,702	29%	111,604	26%	87,189	24%	רבעון רביעי
448,918	100%	426,973	100%	360,618	100%	סה"כ

3.11 נכסים לא מוחשיים

3.11.1 קניין רוחני

לחברה מספר סימני מסחר רשומים על שם החברה ומוצריה.

החברה משתמשת לצורך פעילותה בתוכנות בבעלותה ו/או תוכנות שנרכשו רישיונות לשימוש בהן. החברה מפתחת באמצעות עובדיה ובאמצעות ספקיה תוכנות לשימוש עצמי, שיש לה בהן זכויות יוצרים.

3.11.2 מאגרי מידע

החברה מנהלת מאגרי מידע החיוניים לניהול עסקי החברה על פי חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.1.14 לפרק זה להלן.

להרחבה בנושא נכסים לא מוחשיים - ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

3.12 גורמי סיכון

להלן טבלת גורמי הסיכון של החברה ומידת השפעתם על עסקי החברה:

דירוג הסיכון - השפעת גורמי הסיכון על החברה			גורמי סיכון	סיווג הסיכון
נמוכה	בינונית	גבוהה		
	X		האטה כלכלית בישראל	סיכונים מקרו
		X	סיכונים שוק ואשראי	
		X	אירועים גיאופוליטיים	
	X		פנדמיה	
		X	מבטחי משנה	סיכונים ענפיים
	X		סיכונים ביטוחיים	
		X	סיכונים קטסטרופה	
	X		תחרות בשוק	
	X		רגולציה	
	X		סיכונים נזילות	סיכונים מיוחדים לחברה
		X	סיכון נדל"ן	
	X		תלות בענף הרכב בביטוח כללי	
		X	הלימות הון	
	X		סיכונים משפטיים	
	X		סיכונים תפעוליים	
	X		תלות במערכות מידע	
X			פגיעה במוניטין	
		X	סייבר ואבטחת מידע	

מידת השפעתם של גורמי סיכון המפורטים בטבלה על עסקי החברה, מבוססים על סמך הערכת הנהלת החברה, בהתחשב במאפייני פעילותה, נכון למועד פרסום דוח זה.

לפרטים נוספים בדבר ניהול סיכונים - ראה ביאור 32 לדוחות הכספיים.

3.13 הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

3.13.1 הסכמים מהותיים

- לפרטים אודות עסקאות מהותיות עם מבטחי משנה - ראה סעיף 3.5 לפרק זה לעיל וביאור 20 לדוחות הכספיים.
- לפרטים אודות הסכם התקשרות עם ספק מיקור חוץ מהותי לקבלת שירותי תפעול ותוכנה בתחום ביטוח חיים (מיקור חוץ מהותי) - ראה סעיף 2.2.1.2 לפרק זה לעיל.
- לפרטים אודות הסכם התקשרות עם Microsoft לקבלת שירותי תוכנה - ראה סעיף 3.9.2.3 לפרק זה לעיל.

3.13.2 הסכמי שיתוף פעולה אסטרטגיים

נכון למועד הדוח, לחברה אין הסכמי שיתוף פעולה אסטרטגיים מהותיים בתחום הביטוח הכללי ובתחום ביטוח החיים.

3.14 תחזיות והערכות לגבי עסקי החברה

לפרטים אודות האסטרטגיה העסקית של החברה - ראה סעיף 5 לפרק השני לדוח התקופתי "דוח הדירקטוריון".

4. חלק ד' - היבטי ממשל תאגידי**4.1 דירקטורים חיצוניים**

- 4.1.1 נכון למועד פרסום הדוח, דירקטוריון החברה מונה 7 דירקטורים, מתוכם 4 דירקטורים מכהנים כדירקטורים חיצוניים וכדירקטורים בלתי תלויים.
- 4.1.2 ביום 12 בינואר 2025 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה את מינויו של מר יעקב דיין כדירקטור חיצוני וכדירקטור בלתי תלוי בחברה.
- 4.1.3 ביום 20 במאי 2024 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה את מינויים מחדש של הדירקטורים המכהנים בחברה (שאנם דח"צים): ה"ה אלי אלעזרא, דניאל חזוט ופרופ' זיו רייך, לכהן כדירקטורים בדירקטוריון החברה.
- 4.1.4 ביום 20 במאי 2024 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה את מינויה של גב' אליס עדן כדירקטורית חיצונית וכדירקטורית בלתי תלויה בחברה.
- 4.1.5 הדירקטורים המכהנים כדירקטורים בלתי תלויים וכדירקטורים חיצוניים בחברה, נכון למועד פרסום הדוח הינם: מר יצחק עמר, מר שמעון כהן, הגב' אליס עדן ומר יעקב דיין.
- 4.1.6 לפרטים נוספים אודות הדירקטורים החיצוניים של החברה - ראה תקנה 26 לפרק הרביעי לדוח התקופתי "פרטים נוספים על התאגיד".

4.2 מבקרת הפנים הראשית

- 4.2.1 פרטי מבקרת הפנים הראשית ותחילת כהונתה
- ביום 3 באוקטובר 2011 מונתה הגב' רחל זוזוט-וקנין, עו"ד לכהן כמבקרת הפנים הראשית של החברה. משנת 2008 ועד שנת 2011, הגב' רחל זוזוט-וקנין עסקה בהקמת מערך ביקורת הפנים בחברה, לרבות בביצוע ביקורת פנים.
- הגב' זוזוט-וקנין הינה בעלת שני תארי M.A, תואר במדעי המדינה במגמה לממשל ומדיניות ציבורית בתוכנית לימודי ביקורת פנימית וציבורית ותואר נוסף במנהל ותכנון החינוך. בעלת תואר LLB במשפטים ובעלת תואר BA במדעי החברה והרוח. הגב' זוזוט-וקנין הוסמכה כעורכת דין בשנת 2006 והינה חברה בלשכת עורכי הדין בישראל.
- הגב' זוזוט-וקנין חברה באיגוד הדירקטורים. כמו כן, הייתה הגב' זוזוט-וקנין חברה בלשכת המבקרים הפנימיים בישראל, כאשר בחודש אוקטובר 2015 מונתה לסגנית נשיא לשכת המבקרים בישראל וכיהנה בתפקיד עד לשנת 2017. משתתפת בהשתלמויות ובכנסים של לשכת המבקרים הפנימיים ובאיגוד הדירקטורים וכן בהשתלמויות ובכנסים מקצועיים אחרים. לגב' זוזוט-וקנין ותק של כ-18 שנים כעורכת דין מוסמכת וותק של כ-16 שנים בעבודת הביקורת הפנימית.
- 4.2.2 החזקות בניירות ערך
- למיטב ידיעת החברה, מבקרת הפנים הראשית אינה מחזיקה בניירות ערך של החברה או של גוף הקשור לחברה.
- 4.2.3 ניגודי עניינים
- למיטב ידיעת החברה, למבקרת הפנים הראשית אין קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם החברה או עם גוף קשור אליה.
- 4.2.4 יחסי עבודה ותפקידים נוספים
- מבקרת הפנים הראשית הינה עובדת החברה ואינה משמשת בתפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת הממונה על מניעת מעילות והונאות.
- 4.2.5 הממונה על מבקרת הפנים הראשית
- הממונה הארגוני על מבקרת הפנים הראשית בחברה הינו מר אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון.

4.2.6 היקף העסקה

מבקרת הפנים הראשית מועסקת במשרה מלאה לצורך מילוי תפקידה. מערך ביקורת הפנים כולל 3 עובדי חברה בנוסף למבקרת הפנים הראשית וכן מתקבל סיוע בעבודת הביקורת מגורמי מיקור חוץ.

היקף שעות ביקורת הפנים נקבע בכל שנה על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, במסגרת אישור תכנית הביקורת, בהתחשב בהנחיות חוזרי הממונה. בשנת 2024 בוצעו 7,720 שעות ביקורת. כל שעות הביקורת הושקעו ביחס לחברה בלבד.

שנה	מספר שעות*
2024	7,720
2023	7,420
2022	10,735**

* היקף השעות המוקצות לדוחות ביקורת בלבד. מעבר לכך, מערך ביקורת הפנים מבצע שעות עבודה נוספות בגין משימות אחרות, כגון: משימות אדמינסטריביות, השתתפות בשיבות, וועדות וכיוצ"ב.

** במהלך שנת 2022 בוצע על ידי הביקורת הפנימית, מעבר לתכנית העבודה השנתית, גם סקר סיכונים כללי תפעולי בחברה. בנוסף, התווספו לתכנית העבודה 2 מטלות עקב דרישות הרשות בנושא תקנה 45 ובנושא דיווח להר הביטוח.

יצוין, כי מערך ביקורת הפנים בחברה נעזר במיקור חוץ לביצוע דוחות ביקורת:

(א) משרד אודיט בקרה וביקורת בע"מ.

(ב) משרד רו"ח יריב אלעד.

כמו כן, במידת הצורך, מערך ביקורת הפנים נעזר במשרדים נוספים ויועצים נוספים לעניינים ספציפיים שדורשים התמחות.

4.2.7 תגמול

תגמול מבקרת הפנים הראשית, שהינה עובדת החברה - החל ממועד מינויה בשנת 2011 - הינו על בסיס חודשי ובהתאם לתנאים המקובלים בחברה לעובדים במעמדה.

להערכת הדירקטוריון, אין בתנאי התגמול של מבקרת הפנים הראשית כדי ליצור חשש להשפעה על שיקול דעתה המקצועי של המבקרת.

בשנת 2024 העלות בגין מערך ביקורת הפנים בחברה שבוצעה באמצעות המבקרת הפנימית הראשית של החברה וצוותה, הסתכמה לסך של כ-1,714 אלפי ש"ח (לא כולל מס שכר).

4.3 רואה חשבון מבקר

4.3.1 שם המשרד ותחילת כהונה

רואי החשבון המבקרים של החברה הינם משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר רואי חשבון, אשר מכהנים בתפקיד החל מיום ייסודה של החברה.

השותף המטפל בחברה (מיום 01.04.2021) הינו רו"ח אסי קורן.

4.3.2 שכר

להלן יפורט שכר רואי החשבון (לא כולל מע"מ) עבור שירותים שניתנו על ידם בשנים 2023-2024 ומספר שעות הביקורת שהושקעו:

2023			2024		
שכר (אלפי ש"ח) לא כולל מע"מ			שכר (אלפי ש"ח) לא כולל מע"מ		
סה"כ	אחרים	שירותי ביקורת*	סה"כ	אחרים	שירותי ביקורת*
3,901	**1,388	1,703	2,695	**1,490	1,205

* כולל שירותים הקשורים לביקורת, לרבות שירותי מס הקשורים לביקורת וכן ביקורת יחס כושר פירעון (סולבנס).

** כולל שכ"ט בגין ביקורת IFRS 17.

4.4 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

4.4.1 בקורות ונהלים לגבי הגילוי

לאור פרסום חוזרי הממונה, בהתאם להוראות סעיף 302 ו-404 של ה-SOX Act, החברה פועלת ליישום שוטף של ההוראות ובכללן, בחינה של תהליכי עבודה והבקורות הפנימיות המבוצעות. החברה אימצה את מודל הבקרה הפנימי (COSO) ופועלת במסגרתו.

הנהלת החברה, בשיתוף מנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של החברה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח את המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח השנתי, בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

4.4.2 בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2024, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

4.5 יישום משטר כושר הפירעון לפי הדירקטיבה Solvency II

להלן פרטים בדבר פעילות החברה ליישום הוראות ה-Solvency II ("הדירקטיבה"):

4.5.1 כללי

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של הסיכונים להם חשופות חברות הביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם. הדירקטיבה מבוססת על 3 נדבכים:

- נדבך ראשון - כמותי, שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון.
- נדבך שני - איכותי, נוגע לתהליכי בקרה פנימיים לניהול סיכונים, ממשל תאגידי ותהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון.
- נדבך שלישי - קידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

בהתאם לדירקטיבה קיימות שתי רמות של דרישות הון:

1. ההון הנדרש לשמירה על כושר הפרעון של חברת ביטוח ("SCR"). ה-SCR רגיש לסיכונים ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד, על בסיס ההנחיות ליישום משטר כושר הפרעון החדש. דרישה זו נועדה להבטיח התערבות מדויקת ועתית של רשויות הפיקוח.
2. רמה מינימלית של הון ("MCR" או "סף הון").

4.5.2 פעילות החברה בתקופת הדוח

היבט ארגוני - החברה הקימה ועדת היגוי האחראית ליישום הוראות הדירקטיבה, דיון על סוגיות שונות ועמידה בלוחות זמנים. הוועדה בראשותו של מנהל הסיכונים מורכבת מאנשי כספים, אקטואריה, ניהול סיכונים ויועצים חיצוניים ככל שנדרש.

פיקוח הדירקטוריון - הדירקטוריון מינה ועדת ניהול סיכונים וסולבנסי, אשר מתכנסת ארבע פעמים בשנה. תפקיד הוועדה לעניין סולבנסי הינו לדון בתוצאות חישובי יחס כושר הפירעון, לקבל ולדון בדיווחים השוטפים ממנהל הסיכונים אודות יישום הדירקטיבה ותחזיות לעניין יחס כושר פירעון.

הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA) - ביום 30 לינואר 2025 החברה הגישה לממונה דיווח הערכה עצמית שנתית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA). בהתאם להוראות חוזר בנושא "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II", ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 יעלה בכל שנה ב-5% עד למלוא ההון הנדרש (SCR). בהתאם לכך, ביום 31 לדצמבר 2024 הסתיימה תקופת הפריסה והחברה נדרשת לעמוד ב-100% מההון הנדרש. בהתאם לחוזר האמור, החברה פנתה לממונה לקבלת אישורו להגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום המחושב בהתאם לחוזר.

יצוין, כי החברה מעריכה כי עמידה ביעדים ובאסטרטגיה של החברה תביא להמשך שיפור הרווחיות בתחומי הביטוח האלמנטרי וחיים וכן בפעילות ההשקעות. כמו כן החברה פועלת לחיזוק הונה ולשיפור שיעור יחס כושר הפירעון הכלכלי שלה.

לפרטים נוספים בדבר משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II - ראה סעיפים 3.1.3 ו-5 לפרק השני לדוח התקופתי "דוח הדירקטוריון" וביאור 14 לדוחות הכספיים.

שמעון מירון,
מנכ"ל

אלי אלעזרא,
יו"ר הדירקטוריון

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

19 במרס, 2025.

פרק 2

דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

עמוד	הנושא
1	1. תיאור החברה
1	2. התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה המאקרו כלכלית בשנת הדוח
2	3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד
2	3.1 מצב כספי
10	3.2 תזרימי מזומנים ונזילות
10	3.3 מקורות מימון
11	4. חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם
11	5. יעדים ואסטרטגיה עסקית
12	6. היבטי ממשל תאגידי
12	6.1 דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית
12	6.2 מדיניות התאגיד בנושא מתן תרומות
12	6.3 עסקאות זניחות
12	6.4 שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה בתקופת הדוח ועד לתאריך פרסום הדוח
12	7. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד
13	8. גילוי ייעודי למחזיקי אגרות החוב
14	9. פרטים נוספים
14	10. פרטים אודות תעודות התחייבות שנפרעו במלואן או בחלקן לאחר תאריך המאזן
14	11. עיקרי ההשפעות האפשריות של יישום לראשונה של תקן חשבונאי IFRS 17 ו-IFRS 9 על הדוחות הכספיים של החברה...

פרק זה בדוח התקופתי, העוסק בדין וחשבון הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך"). מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד המבוסס על אינפורמציה הקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה מעריכה" "החברה סבורה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

יש לקרוא את הדוח התקופתי, על כל חלקיו, כמקשה אחת.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2024

דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2024, סוקר את השינויים העיקריים במצב ענייני הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("החברה") בשנת 2024 ("תקופת הדוח"). דוח זה הינו חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי, על כל חלקיו, ויש לקרואו כמקשה אחת.

1. תיאור החברה

לפרטים אודות "תחומי הפעילות של החברה", ראה סעיף 1.2 לפרק הראשון לדוח התקופתי ("תיאור עסקי התאגיד"). לפרטים אודות "אירועים מהותיים" שאירעו במהלך תקופת הדוח ושינויים שאירעו לאחר תקופת הדוח, ראה סעיף 1.1.4 וסעיף 1.1.5 לפרק תיאור עסקי התאגיד.

2. התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה המאקרו כלכלית בשנת הדוח

להלן תיאור תמציתי של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית של החברה, שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על החברה.

2.1 סביבה כלכלית

מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני של המשק הישראלי ותשואות שוק ההון בארץ ובעולם משליכים על עסקי החברה ותוצאות פעילותה בתחומים שונים. ההשלכות יכולות לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בהיקף תביעות הביטוח המוגשות לחברה, בתשואות תיק הנוסטרו של החברה ובתשואות תיקי העמיתים. בנוסף, לרמת התעסוקה והשכר במשק קיימת השפעה על היקף הפעילות בעסקי ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך. מלבד הסיכון הביטחוני, החברה חשופה גם לסיכונים שוק (MARKET RISK), הנובעים משינויים במדדי שוק או במחירי שוק. החשיפה לסיכון זה נובעת ממספר רכיבים כגון: שיעור הריבית, שער חליפין ושינוי בשיעור האינפלציה. לפרטים אודות סיכונים שוק, ראה באור 32(ב) לדוחות הכספיים.

שנת 2024 הייתה שנה מאתגרת שהתאפיינה הן באתגרים ביטחוניים והן באתגרים כלכליים משמעותיים. ביום 7 באוקטובר 2023, החלה מתקפת פתע על מדינת ישראל מרצועת עזה, בעקבותיה הכריזה ממשלת ישראל על מצב מלחמה ("המלחמה"). השלכות המלחמה על החברה מוצגות במסגרת באור 1(ג) לדוחות הכספיים.

לאורך השנה, המשק הישראלי הפגין חוסן ועמידות אשר ניכרו ביתר שאת לאור האירועים הדרמטיים שפקדו את המדינה. הרבעון הרביעי לשנת 2024 התאפיין בהסלמת המצב הביטחוני עם תקיפה של איראן ועלייה בעוצמת המלחמה, תוך הגברת אי הוודאות במשק. עם זאת, במהלך הרבעון הרביעי לשנה, כניסת הפסקת האש מול חיזבאללה לתוקף, תרמה להורדת פרמיית הסיכון. ניתוח נתוני הפעילות הריאלית, בהתבסס על מספר אינדיקטורים כלכליים, מאשש כי במהלך הרבעון האחרון ניכר שיפור במשק הישראלי. על-פי פרסומי הלמ"ס¹, בשנת 2024 התוצר המקומי הגולמי, במחירים קבועים, עלה בשיעור של 0.9%, וזאת בהמשך לעלייה בשיעור של 2% בשנת 2023. בשנת 2024, התוצר המקומי הגולמי לנפש ירד בשיעור של 0.4%, זאת בהמשך לירידה בשיעור של 0.1% בשנת 2023. על-פי תחזית שגיבשה חטיבת המחקר של בנק ישראל, בשנים 2025-2026 הצמיחה צפויה להסתכם בשיעורים של 4%-4.5%, בהתאמה. בנוסף, בשנים 2025-2026 שיעור האינפלציה צפוי לעמוד על שיעורים של 2.6%-2.3%, בהתאמה. ברבעון הרביעי לשנת 2025 הריבית צפויה לעמוד על שיעור של בין 4%-4.25%².

באשר לשוק ההון, חרף שנה של לחימה מאומצת ואי וודאות ביטחונית, שנת 2024 הסתיימה עם ביצועים מרשימים, עם עלייה בשיעור משמעותי של מדד ת"א 125. באשר לשווקי הכספים בחו"ל, הכלכלה האמריקאית המשיכה במומנטום צמיחה חיובי גם ברבעון הרביעי של שנת 2024, כפי שמשתקף מאינדיקטורים שונים. באירופה, במהלך החלטת הריבית שהתקיימה בדצמבר 2024, הבנק המרכזי (ECB) הפחית את הריבית ב-25 נ"ב לרמה של 3.0% (ריבית פקדונות).

תעסוקה: על-פי סקר כוח אדם שמבצעת הלמ"ס, בשנת 2024 שוק התעסוקה המשיך להיות הדוק, כאשר שיעור הבלתי מועסקים המצומצם מכוח העבודה לשנת 2024 הסתכם בכ-2.6%, זאת לעומת שיעור של 3.1% בשנת 2023.³

¹ החשבונות הלאומיים אומדן שני לשנת 2024, פורסם ביום 10.3.2025.

² תחזית המקרו כלכלית של חטיבת בנק ישראל ינואר 2025, פורסמה ביום 6.1.2025.

³ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נתונים מסקר כוח האדם לחודש דצמבר 2024, פורסם ביום 3.2.2025.

2.2

מגמות בשער חליפין, אינפלציה, ריבית ושווקים פיננסיים בשנת 2024

שער חליפין: במונחי שער החליפין הנומינלי האפקטיבי לשנת 2024, נרשם ייסוף של השקל אל מול סל המטבעות בשיעור של כ-3.75%; ביחס לדולר חל פחות של השקל בשיעור של כ-0.7%; וביחס לאירו חל ייסוף של השקל בשיעור של כ-5.5%.

האינפלציה: שיעור האינפלציה בשנת 2024 הסתכם בעלייה של 3.2%, שיעור של מעל הטווח העליון של היעד האינפלציוני של בנק ישראל, שנע בין 1%-3%. על-פי תחזיות מחקר בנק ישראל, בארבעת הרבעונים הקרובים, אשר יסתיימו ברבעון הרביעי לשנת 2025, שיעור האינפלציה יעמוד על כ-2.6%, ובשנת 2026 צפוי שיעור האינפלציה לעמוד על כ-2.3%.

ריבית: בחודש ינואר 2024, בנק ישראל הוריד את שיעור הריבית מרמה של 4.75% לרמה של 4.5%. להערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל, ברבעון הרביעי לשנת 2025 ריבית בנק ישראל צפויה לעמוד על שיעור של כ-4%-4.25%, כשעל-פי ההערכות רמת ריבית זאת תסייע להתכנסות האינפלציה אל מרכז היעד האינפלציוני⁴.

שווקים פיננסיים: נכון ליום 31 בדצמבר 2024, מרבית מנכסי הסיכון בעולם עלו בחדות. בהתאם לכך, מדד ת"א 125 עלה בשיעור של כ-28.6%, מדד ה-S&P500 עלה בשיעור של כ-23.3%, מדד הנאסד"ק 100 עלה בשיעור של כ-24.9%, מדד ה-DAX הגרמני עלה בשיעור של כ-18.85% ומדד הניקיי 225 היפני עלה בשיעור של כ-19.2%. לפרטים נוספים אודות מגמות כלכליות שחלו במהלך תקופת הדיווח, ראה באור 1(ד) לדוחות הכספיים.

2.3

התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן

סביבה כלכלית: מתחילת שנת 2025 שוק המניות המקומי המשיך להציג תשואה עודפת אל מול מדדי המניות המובילים בארה"ב. בהתאם לכך, מדד ת"א 125 עלה מתחילת השנה ועד 19 במרס 2025 בשיעור של כ-4.15%, מדד ה-S&P500 ירד בשיעור של כ-4.5%, מדד הנאסד"ק 100 ירד בשיעור של כ-7%, מדד ה-DAX הגרמני עלה בשיעור של כ-16.3% ומדד הניקיי 225 היפני ירד בשיעור של כ-5.4%.

האינפלציה ותחזיות האינפלציה: נכון לחודש ינואר 2025, שיעור האינפלציה השנתי נמצא מעל לגבול הטווח האינפלציוני העליון שקבע בנק ישראל (שיעור של בין 1%-3%) ונמצא בקצב שנתי של 3.8%.

ריבית: ביום 6 בינואר 2025 בנק ישראל הותיר את שיעור ריבית בנק ישראל ללא שינוי, בשיעור של 4.5%.

3.

הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

3.1

מצב כספי

3.1.1 להלן נתונים עיקריים מהדוחות על המצב הכספי (במיליוני ש"ח):

31.12.2023	31.12.2024	
296.7	397.9	סה"כ הון עצמי
4,737.4	4,732.5	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
20,883.7	25,712.9	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
1,312.9	1,382.2	התחייבויות אחרות
26,934.0	31,827.6	סה"כ התחייבויות
18,826.0	23,975.4	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
2,066.0	2,045.3	השקעות פיננסיות אחרות
6,338.7	6,204.8	נכסים אחרים
27,230.7	32,225.5	סה"כ מאזן

כפועל יוצא מעלייה משמעותית בסך הגיוסים (בניכוי פדיונות) שהתהוו לחברה בגין חוזי השקעה, הציגה החברה עלייה משמעותית, הן בסך יתרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה, והן בסך יתרת השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה. לפרטים נוספים בדבר המגמה האמורה, ראה סעיף 3.1.6.1 להלן.

3.1.2 הון

לתאריך הדוח, הון החברה הסתכם לסך של כ-397.9 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-296.7 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023. הגידול בהון בתקופת הדוח נובע באופן בלעדי מסך הרווח הכולל לתקופת הדוח, כ-101.2 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים, ראה סעיף 3.1.6 להלן.

⁴ ראה ה"ש 2 לעיל.

3.1.3 משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

דרישות ההון לפי משטר הסולבנסי :

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) ליום 30 ביוני 2024, על פי חישוב כפי שהוגש לממונה ופורסם לציבור ביום 27 בנובמבר 2024, כפי שאושר על-ידי דירקטוריון החברה :

(1) יחס כושר פירעון כלכלי

ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 30 ביוני 2024	
מבוקר**	בלתי מבוקר*	
אלפי ש"ח		
946,800	1,084,106	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
994,707	978,078	הון נדרש לכושר פירעון
(47,907)	106,028	עודף (גירעון)
95.2%	110.8%	יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)
		השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון כלכלי :
100,000	-	גיוס (פדיון) מכשירי הון
(60,000)	-	פירעונות ופדיונות
40,000	-	סה"כ
-	-	חריגה ממגבלות כמותיות
996,748	1,084,106	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
2,041	106,028	עודף
100.2%	110.8%	יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)

לפרטים בדבר יחס כושר הפירעון ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה, ובדבר יעד יחס כושר הפירעון ומגבלות החלות על החברה לעניין חלוקת דיבידנד, ראה סעיף 3) להלן.

(2) סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 30 ביוני 2024	
מבוקר**	בלתי מבוקר*	
אלפי ש"ח		
417,032	440,136	סף ההון (MCR)
590,040	690,578	הון עצמי לעניין סף ההון

לדוח יחס כושר פירעון כלכלי המפורסם באתר האינטרנט של החברה :

<https://www.hcsra.co.il/AboutUs/Pages/%D7%93%D7%95%D7%97-%D7%99%D7%97%D7%A1-%D7%9B%D7%95%D7%A9%D7%A8-%D7%A4%D7%99%D7%A8%D7%A2%D7%95%D7%9F.aspx>

(3) להלן נתונים אודות יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 30 ביוני 2024	
מבוקר**	בלתי מבוקר*	
אלפי ש"ח		
925,457	1,014,373	ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות:
1,047,060	1,029,556	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
(121,603)	(15,183)	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
88.4%	98.5%	גירעון ליום הדוח
		יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)
		השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון :
100,000	-	גיוס מכשירי הון
(60,000)	-	פירעונות ופדיונות
40,000	-	סה"כ
925,457	1,014,373	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
(121,603)	(15,183)	גירעון
88.4%	98.5%	יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי של הדירקטוריון (באחוזים)

ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 30 ביוני 2024
מבוקר**	בלתי מבוקר*
אלפי ש"ח	
107%	107%
(194,896)	(87,253)

עודף ההון לאחר פעולות הונויות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון, ביחס ליעד הדירקטוריון: יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי של הדירקטוריון (באחוזים) חוסר הון ביחס ליעד (אלפי ₪)

* כל מקום בטבלאות לעיל בו מופיע "בלתי מבוקר", המונח מתייחס לסקירה שנערכה בהתאם לעקרונות תקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3000 (בדיקה של מידע כספי עתידי) - התקשרויות מסוג Assurance שאינן ביקורת או סקירה של מידע כספי היסטורי.
** כל מקום בטבלאות לעיל בו מופיע "מבוקר", המונח מתייחס לביקורת שנערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3400.

ביום 5 בינואר 2022 פרסם הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ("הממונה") תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 3 חלק 4 שער 5 "דיווח לממונה על שוק ההון" - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA), אשר משמעותו המרכזית הינה קביעת עקרונות ליצירת קשר בין אסטרטגיה עסקית, סיכונים וניהול ההון בהתאם לנדבך השני בדירקטיבה.

על פי הוראות אלה, חברות הביטוח נדרשות ליצור הבנה והבהרה של יכולותיהן לשאת לאורך זמן את הסיכונים להם הן נחשפות כתוצאה ממימוש האסטרטגיה העסקית שלהן.

בהתאם להוראות חוזר בנושא "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II", למועדי חישוב יחס כושר הפירעון ליום 31 בדצמבר 2023 וליום 30 ביוני 2024, נדרשה חברת ביטוח לעמוד ב-95% מההון הנדרש. ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 יעלה בכל שנה בשיעור של 5% עד למלוא ההון הנדרש (SCR), בהתאם לכך ליום 31 בדצמבר 2024 החברה נדרשת לעמוד ב-100% מההון הנדרש.

לפרטים נוספים אודות דרישות ההון ומשטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II, ראה סעיף 4.5 לפרק תיאור עסקי התאגיד, וכן באור 14 לדוחות הכספיים.

3.1.4 דיבידנד

לפרטים נוספים בדבר מדיניות חלוקת הדיבידנד של החברה, ראה סעיף 1.4 לפרק תיאור עסקי התאגיד ובאור 14(ו) (3) לדוחות הכספיים.

3.1.5 שיערוך נכסי נדל"ן

לפרטים בדבר שערוכי נדל"ן של החברה בתקופת הדוח, ראה באור 8 לדוחות הכספיים.

3.1.6 רווח והפסד - נתונים עיקריים דוחות כספיים מאוחדים (במיליוני ש"ח):

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר				
השינוי באחוזים 2023/2024	2023	2024	השינוי באחוזים 2023/2024	2022	2023	2024	
ביטוח כללי							
9.2	345.5	377.0	11.4	1,178.7	1,322.1	1,473.4	פרמיות שהורווחו ברוטו
27.4	203.8	259.7	28.7	720.2	755.5	972.5	פרמיות שהורווחו בשייר***
(1.6)	43.9	43.2	89.0	(112.1)	72.6	137.2	רווח (הפסד) כולל לפני מס ממגזר ביטוח כללי
ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך							
(21.9)	111.6	87.2	(15.6)	448.9	427.0	360.6	פרמיות שהורווחו ברוטו
(25.0)	105.6	79.2	(17.5)	419.8	396.8	327.5	פרמיות שהורווחו בשייר
30.8	40.2	52.6	16.5	180.4	162.1	188.8	הכנסות מדמי ניהול בביטוח חיים
114.6	4.8	10.3	*	(83.9)	(12.9)	18.9	רווח (הפסד) כולל לפני מס ממגזר ביטוח חיים
9.9	48.7	53.5	161.5	(196.0)	59.7	156.1	סה"כ רווח (הפסד) ממגזרי פעילות
פריטים שלא יוחסו למגזרי הפעילות							
142.6	4.7	11.4	(25.8)	32.1	42.3	31.4	רווחים מהשקעות נטו, הכנסות מימון והכנסות אחרות
(637.5)	(0.8)	(5.9)	(61.4)	(5.6)	(8.8)	(14.2)	הוצאות הנהלה וכלליות
(128.2)	(3.9)	(8.9)	(22.2)	(19.4)	(25.7)	(31.4)	הוצאות מימון
(330.0)	(0.1)	(3.4)	**	7.1	7.8	(14.2)	סה"כ רווח כולל לפני מס מסעפים שלא יוחסו
28.7	48.7	50.1	110.2	(188.9)	67.5	141.9	רווח (הפסד) כולל לפני מס
69.5	22.3	37.8	188.3	(108.9)	35.1	101.2	סה"כ רווח (הפסד) כולל נטו ממש

* מעבר מהפסד לרווח.
** מעבר מרווח להפסד.

תוצאות התפתחות הרווח הכולל:

השיפור ברווח הכולל לפני מס של החברה בשנת 2024, בהשוואה לשנת 2023, נובע הן מעלייה ברווח הכולל לפני מס של מגזר ביטוח כללי בסכום של כ-64.6 מיליון ש"ח, והן מעלייה ברווח כולל לפני מס של מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, בסכום של כ-31.8 מיליון ש"ח, זאת בניכוי הרעה בתוצאות שאינן מיוחסות למגזרי פעילות, כמתואר בהרחבה בהמשך הסעיף.

באשר למגזר ביטוח כללי, העלייה ברווח בשנת 2024 נובעת בעיקרה משיפור ברווחיות ענף רכב רכוש בסכום של כ-52.7 מיליון ש"ח, הן לאור שיפור חיתומי והן לאור עליית תעריפים. סיבה משמעותית נוספת לעלייה ברווחיות מגזר ביטוח כללי נעוצה בעלייה ברווח החיתומי בענף רכב חובה (בניכוי ירידה ברווחי השקעות המיוחסות לענף זה), ועלייה ברווח החיתומי בענפי חבויות ואחרים (בניכוי ירידה ברווחי השקעות המיוחסות לענפים אלו). ברבעון הרביעי לשנת 2024 הסתכמו התוצאות ממגזרי הפעילות ברווח כולל לפני מס בסך של כ-53.5 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-48.7 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

באשר למגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, סיבה מרכזית לעלייה ברווח בסך של כ-31.8 מיליון ש"ח הינה שינוי שנערך לאומדן התחייבות ביטוח חיים ביחס לגמלא בתשלום, אשר הביא לעלייה ברווח בסך של כ-20 מיליון ש"ח (לפרטים נוספים ראה באור 32(ד) לדוחות הכספיים). סיבה מרכזית נוספת לעלייה ברווח מגזר זה הינה עלייה בהיקף פעילות חוזי ההשקעה של החברה, כפי שהתבטא בגידול בסך הגיוסים של חוזי השקעה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, והן בהכנסות בגין דמי ניהול. לפרטים נוספים בדבר ההשפעה היחסית של כל מאפיין, ראה סעיף 3.1.6.1 להלן.

ההפסד הכולל לפני מס מסעיפים שלא יוחסו למגזרי פעילות הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ-14.2 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-7.8 מיליון ש"ח בשנת 2023 ורווח בסך של כ-7.1 מיליון ש"ח בשנת 2022. המעבר מרווח להפסד נעוצה בעיקרה בפער שבין עליות הערך שהוכרה במהלך שנת 2024 בגין נכס נדל"ן (כ-3.9 מיליון ש"ח), בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד (כ-20.3 מיליון ש"ח), ובעלייה של כ-5.6 מיליון ש"ח בסך הוצאות המימון של החברה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד (בין היתר לאור עלייה בשיעור הריבית הממוצעת ובפרט שיעור ריבית הפריים). ההפסד הכולל לפני מס מסעיפים שלא יוחסו למגזרי פעילות הסתכם ברבעון הרביעי לשנת 2024 לסך של כ-3.4 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד כולל בסך של כ-0.1 מיליון ש"ח אשתקד, כאשר סיבה מרכזית לאמור נעוצה בגידול בהוצאות המימון, כפי שמוסבר לעיל.

בתקופת הדוח הסתכם הרווח הכולל לפני מס לסך של כ-141.9 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ-67.5 מיליון ש"ח בשנת 2023 והפסד בסך של כ-188.9 מיליון ש"ח בשנת 2022. ברבעון הרביעי לשנת 2024 הסתכם הרווח הכולל לפני מס לסך של כ-50.1 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ-48.7 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

3.1.6.1 ניתוח מגזר פעילות ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך:

שינוי באחוזים	מיליוני ש"ח	ביטוח חיים
		פרמיות שהורווחו ברוטו
(15.6)	360.6	2024
(4.9)	427.0	2023
7.7	448.9	2022
(21.9)	87.2	10-12/2024
(12.6)	111.6	10-12/2023
		רווח כולל לפני מס
*	18.9	2024
84.6	(12.9)	2023
**	(83.9)	2022
114.6	10.3	10-12/2024
*	4.8	10-12/2023

*מעבר מהפסד לרווח.
**מעבר מרווח להפסד.

נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים בדבר רווחי השקעות ותשואות למבטוחים

להלן פרטים בדבר אומדן סכום רווחי ההשקעות נטו, שנוקפו למבטוחים בפוליסות תלויות תשואה ודמי הניהול המחושבים בהתאם להנחיות הממונה, על בסיס התשואה והיתרות של עתודות הביטוח:

10-12/2023	10-12/2024	1-12/2022	1-12/2023	1-12/2024	
<u>מיליוני ש"ח</u>					
624.31	701.02	(2,384.24)	1,863.44	2,832.79	רווחי השקעות שנוקפו למבטוחים
40.2	50.9	180.4	162.1	187.31	דמי ניהול
					דמי ניהול

התשואות הנומינליות בפוליסות המשתתפות ברווחים בשל פוליסות שהוצאו משנת 1992 ואילך (קרן י), היו כדלקמן:

10-12/2023	10-12/2024	1-12/2022	1-12/2023	1-12/2024	
<u>באחוזים</u>					
1.34	3.70	(5.52)	7.42	12.69	תשואה ברוטו
0.15	0.15	0.6	0.6	0.6	דמי ניהול קבועים
-	-	-	-	0.06	דמי ניהול משתנים
1.19	3.49	(6.12)	6.82	12.03	תשואה נטו למבטוח

התשואות הנומינליות בפוליסות שהוצאו משנת 2004 ואילך (במסלול ההשקעה "מסלולית כללית"), היו כדלקמן:

10-12/2023	10-12/2024	1-12/2022	1-12/2023	1-12/2024	
<u>באחוזים</u>					
2.59	3.32	(7.3)	8.83	12.65	תשואה ברוטו
0.2	0.19	0.8	0.8	0.8	דמי ניהול קבועים
2.39	3.13	(8.1)	8.03	11.85	תשואה נטו למבטוח

ניתוח מגזר פעילות ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

הפרמיות שהורווחו ברוטו בענף ביטוח חיים בשנת 2024 הסתכמו לסך של כ-360.6 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של כ-427.0 מיליון ש"ח בשנת 2023 וסך של כ-448.9 מיליון ש"ח בשנת 2022, קיטון בשיעורים של כ-15.6% ו-4.9%, בהתאמה. ברבעון הרביעי לשנת 2024 הסתכמו הפרמיות שהורווחו בענף ביטוח חיים בסך של כ-87.2 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של כ-111.6 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-21.9%. הסיבה המרכזית לירידה בסך הפרמיות שהורווחו כאמור ביחס לתקופות המקבילות אשתקד, נעוצה בשינוי דפוסי הניודים בקרב ענף ביטוח מנהלים לאור שינויים רגולטוריים.

בשנת 2024 הסתכמו תוצאות הפעילות בענף ביטוח חיים ברווח כולל לפני מס בסך של כ-18.9 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד כולל לפני מס בסך של כ-12.9 מיליון ש"ח בשנת 2023 והפסד כולל לפני מס בסך של כ-83.9 מיליון ש"ח בשנת 2022. ברבעון הרביעי לשנת 2024 הסתכמו תוצאות הפעילות בענף ביטוח חיים ברווח כולל לפני מס בסך של כ-10.3 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-4.8 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

כמוסבר לעיל, סיבה מרכזית למעבר מהפסד לרווח בתקופת הדוח הינה שינוי שנערך לאומדן התחייבות ביטוח חיים ביחס לגמלא בתשלום; לאור שינוי ההנחות הדמוגרפיות בהתאם להוראות חוזר של רשות שוק ההון, החברה הכירה בעלייה ביתרת עתודות גמלאות בתשלום, וקיטון ברווח הכולל בגין הפוליסות שהיו בתשלום גמלא למועד שינוי החוזר, בסך של כ-5.4 מיליון ש"ח לפני מס. בד בבד, מרכיב נוסף שהשפיע על אומדן ההתחייבות ביחס לגמלא בתשלום כרוך במרכיבי יתרת הגמלא בתשלום. יתרת הגמלא בתשלום כוללת, הן אומדן לגבי סכומים שמקורם לפני שנת 2000 והן אומדן לגבי סכומים שמקורם אחרי שנת 2000; באשר לסכומים שמקורם אחרי שנת 2000, לאור התאמת אומדן כמפורט בהרחבה בבאור ד32(ד1) לדוחות הכספיים, החברה הגדילה בכ-20 מיליון ש"ח את הרווח לפני מס. ההשפעה האמורה אינה אמורה לחזור במהלך תקופות עתידיות. השפעה נוספת שאינה אמורה לחזור בתקופות עתידיות והביאה לגידול ברווחי המגזר כרוכה בשינוי שנערך בדבר פקטור ההיוון K, של כ-1.9 מיליון ש"ח, כל זאת כמפורט בהרחבה בבאור ד32(ד1) לדוחות הכספיים.

סיבה נוספת שתומכת במגמת הגידול ברווחי המגזר, הן במהלך השנה והן במהלך הרבעון הרביעי לשנת 2024 מול התקופות המקבילות אשתקד, הינה הגידול בגביית דמי ניהול קבועים כתוצאה מגידול בתיק חוזי השקעה, לצד השיפור ברווחיות התיק. בפרט, במהלך שנת 2024 בהשוואה לשנת 2023, הגיוסים (בניכוי הפדיונות) בחוזי ההשקעה הסתכמו לכ- 2,640.4 מיליון ש"ח בהשוואה לכ- (1,447.4) מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בנוסף, חלה עלייה בשיעור של כ-16.8% בסך ההכנסות בגין דמי ניהול המיוחסות לפעילות חוזי ההשקעה בהשוואה לשנת 2023. מגמה דומה ניכרת גם מהשוואת נתוני הרבעון הרביעי לשנת 2024; הגיוסים (בניכוי הפדיונות) בחוזי ההשקעה הסתכמו לכ- 1,022.8 מיליון ש"ח בהשוואה לכ- 59.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בנוסף, חלה עלייה בשיעור של כ-24.76% בסך ההכנסות בגין דמי ניהול המיוחסות לפעילות חוזי ההשקעה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. סיבה משמעותית שהביאה לירידה ברווחיות כרוכה בהרעה חיתומית בגין תביעות, ובפרט אלו הכרוכות עם פעילות הפוליסות הנמכרות ללא מרכיב חיסכון, והאמור קיבל ביטוי בעלייה בתשלומי התביעות. סך הכל הירידה ברווח (לפני מס) בגין פעילות הפוליסות הנמכרות ללא מרכיב חיסכון בשנת 2024 בהשוואה לשנת 2023 הינה של כ-11.7 מיליון ש"ח. כמו-כן, במהלך הרבעון האחרון החברה התחילה לגבות דמי ניהול משתנים שהסתכמו בכ-1.5 מיליון ש"ח במהלך הרבעון, וזאת כתוצאה מכיסוי 'הבור' בדמי הניהול. לפרטים נוספים ראה באור 1(ה) לדוחות הכספיים.

שיעורי הפדיונות ביחס לממוצע עתודות ביטוח חיים ברוטו ליום 31 בדצמבר 2024, ליום 31 בדצמבר 2023 וליום 31 בדצמבר 2022, הינו כ-11.1%, כ-8.4% וכ-7.8%, בהתאמה.

חלוקת הרווח מעסקי ביטוח חיים:

לפרטים נוספים בדבר חלוקת הרווח מפעילות החברה בענף ביטוח חיים, ראה באור 17 לדוחות הכספיים של החברה.

להלן מספר הסברים עיקריים:

באור 17 כולל ניתוח של עסקי החברה בביטוח חיים בחתך של מוצרים בעלי מרכיב חיסכון לפי שנות חיתום שונות ומוצרים שאינם כוללים מרכיב חיסכון, תוך הפרדה בין פוליסות פרט לפוליסות קבוצתיות. כמו-כן, באור 17 מציג את המרווח הפיננסי הכולל דמי ניהול לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2024, 2023 ו-2022, בסך של כ-196.5 מיליון ש"ח, כ-157.9 מיליון ש"ח וכ-180.4 מיליון ש"ח, בהתאמה.

הרווח הכולל מפוליסות שהופקו עד שנת 1990 (בעיקרן מבטיחות תשואה ומגובות באג"ח ח"ץ), הסתכם לסך של כ-6.5 מיליון ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ-1.7 מיליון ש"ח אשתקד והפסד כולל בסך של כ-8.3 מיליון ש"ח בשנת 2022. המעבר מהפסד לרווח נובע כתוצאה משינוי אומדן לעניין חישוב יתרת הגמלא בתשלום בו נקטה החברה שהביא לקיטון העתודות בסכום של כ-11.3 מיליון ש"ח. מנגד, חל גידול בעתודות בסך של כ-2.9 מיליון ש"ח, זאת כתוצאה מפרסום חוזר לוחות תמורת שפורסם בחודש יוני 2024. לפרטים נוספים ראה באור 17(ד) לדוחות הכספיים.

הרווח הכולל מפוליסות שהופקו עד שנת 2003 (משתתפות ברווחים) הסתכם בתקופת הדוח בסך של כ-5.9 מיליון ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ-1.2 מיליון ש"ח אשתקד והפסד כולל בסך של כ-40.6 מיליון ש"ח בשנת 2022. המעבר מהפסד לרווח נובע כתוצאה משינוי אומדן לעניין חישוב יתרת הגמלא בתשלום בו נקטה החברה שהביא לקיטון העתודות בסכום של כ-6.2 מיליון ש"ח. מנגד, חל גידול בעתודות בסך של כ-1.8 מיליון ש"ח, זאת כתוצאה מפרסום חוזר לוחות תמורת שפורסם בחודש יוני 2024. בנוסף, במהלך הרבעון האחרון החברה התחילה לגבות דמי ניהול משתנים שהסתכמו לכ-1.5 מיליון ש"ח כתוצאה מכיסוי 'הבור' בדמי ניהול.

הרווח הכולל מפוליסות מסוג משתתף ברווחים משנת 2004 ואילך, הסתכם בסך של כ-19.7 מיליון ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ-8.4 מיליון ש"ח אשתקד והפסד כולל בסך של כ-31.1 מיליון ש"ח בשנת 2022. המעבר מהפסד לרווח נובע מגידול בגביית דמי ניהול קבועים, זאת כתוצאה מגידול בתיק חוזי השקעה. כמו-כן, חלה ירידה בביטולים בתיק חוזי השקעה שמנעה מחיקת הוצאות רכישה נדחות מול אשתקד, כפי שגם מתבטא במגמת הגידול של סך הגיוסים בניכוי פדיונות כמתואר בסעיף זה, 'ניתוח מגזר פעילות ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך'.

ההפסד הכולל מעסקי הפוליסות הנמכרות ללא מרכיב חיסכון הסתכם לסך של כ-13.3 מיליון ש"ח, לעומת הפסד כולל של כ-1.6 מיליון ש"ח אשתקד והפסד כולל בסך של כ-3.8 מיליון ש"ח בשנת 2022. הגידול בהפסד נובע בעיקר מהרעה חיתומית בעיקר כתוצאה מגידול בתשלומי התביעות.

לפרטים אודות עתודות הביטוח בשני פילוחים: פילוח לפי חשיפה ביטוחית, המפרט את התחייבויות החברה בחלוקה של ערכי פדיון קצבתי או הוני ובחלוקה למרכיבי סיכון אחרים; ופילוח לפי חשיפה פיננסית, מבטיח תשואה או משתתף ברווחי השקעה, ראה באור 17 לדוחות הכספיים.

3.1.6.2 ניתוח תחום ביטוח כללי לפי ענפים (רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר):

על בסיס שנתי במיליוני ש"ח		לשנה שנתיימה ב-31 בדצמבר		% שינוי		% מסה"כ	
2024	2023	2022/2023	2023/2024	2024	2023	2024	2023
רכב חובה							
240.7	235.5	273.0	2.2	(13.7)	15.9	16.9	15.9
178.3	135.5	113.6	31.6	19.3	17.0	16.5	17.0
13.9	29.3	(40.6)	(52.6)	**	10.1	40.4	10.1
רכב רכוש							
797.9	683.1	496.3	16.8	37.6	52.8	49.1	52.8
638.9	453.5	355.3	40.9	27.6	60.9	55.1	60.9
56.0	3.2	(102.5)	1650.0	**	40.8	4.4	40.8
71.3	88.5	110.7					
70.4	84.9	114.0					
93.6	110.4	135.8					
94.6	110.3	141.8					
ביטוח כללי אחר:							
ענפי חבויות							
224.5	224.1	222.4	0.2	0.8	14.8	16.1	14.8
146.8	149.5	151.8	(1.8)	(1.5)	14.0	18.2	14.0
34.5	(6.4)	7.8	**	*	25.2	(8.8)	25.2
רכוש אחר							
249.1	249.7	248.0	(0.2)	0.7	16.5	17.9	16.5
85.5	85.1	90.0	0.5	(5.4)	8.1	10.3	8.1
32.8	46.5	23.2	(29.5)	100.4	23.9	64.0	23.9
27.3	43.8	87.6					
32.6	31.0	59.0					
52.0	68.9	113.9					
66.7	60.0	92.5					
סה"כ							
1,512.2	1,392.4	1,239.7	8.6	12.3	100	100	100
1,049.5	823.6	710.7	27.4	15.9	100	100	100
137.2	72.6	(112.1)	89.0	**	100	100	100

* מעבר מרווח להפסד.

** מעבר מהפסד לרווח.

- (1) תשלומים ושינוי בתלויית ברוטו
 (2) פרמיה מורווחת ברוטו
 (3) תשלומים ושינוי בתלויית ברוטו + הוצאות ועמלות
 (4) פרמיה מורווחת ברוטו
 (5) תשלומים ושינוי בתלויית ברוטו + הוצאות ועמלות
 (6) פרמיה מורווחת ברוטו

על בסיס רבעוני במיליוני ש"ח		לרבעון שהסתיים ב-31 בדצמבר		% שינוי בין הרבעונים		% מסה"כ	
2024	2023	2023/2024	2024	2023	2024	2024	2023
רכב חובה							
45.7	43.8	15.2	14.9	4.3	15.2	15.2	14.9
33.8	23.8	13.7	16.7	42.0	13.7	13.7	16.7
4.1	13.2	30.1	9.5	(68.9)	30.1	30.1	9.5
רכב רכוש							
153.4	157.0	54.5	50.0	(2.3)	54.5	54.5	50.0
121.6	108.6	62.3	60.2	12.0	62.3	62.3	60.2
15.3	24.8	56.5	35.4	(38.3)	56.5	56.5	35.4
69.1	70.2						
72.1	65.3						
92.3	91.9						
95.6	90.3						
ביטוח כללי אחר:							
ענפי חבויות							
50.6	38.5	13.3	16.5	31.4	13.3	13.3	16.5
30.1	24.6	14.1	14.9	22.4	14.1	14.1	14.9
13.1	(2.5)	(5.7)	30.3	*	(5.7)	(5.7)	30.3
ענפי רכוש אחרים							
57.0	49.0	17.0	18.6	16.3	17.0	17.0	18.6
16.4	17.2	9.9	8.2	(4.7)	9.9	9.9	8.2
10.7	8.4	19.1	24.8	27.4	19.1	19.1	24.8
12.8	45.2						
12.6	36.5						
55.1	74.5						
55.9	80.1						
סה"כ							
306.7	288.3	100	100.0	6.4	100	100	100.0
201.9	174.2	100	100.0	15.9	100	100	100.0
43.2	43.9	100	100.0	(1.6)	100	100	100.0

- (1) תשלומים ושינוי בתלויית ברוטו
 (2) פרמיה מורווחת ברוטו
 (3) תשלומים ושינוי בתלויית ברוטו + הוצאות ועמלות
 (4) פרמיה מורווחת ברוטו
 (5) תשלומים ושינוי בתלויית ברוטו + הוצאות ועמלות
 (6) פרמיה מורווחת ברוטו

ניתוח ענפי פעילות ביטוח כללי (רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר)

ההכנסות מפרמיות ברוטו בשנת 2024 בענף ביטוח כללי הסתכמו לסך של כ-1,512.2 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-1,392.4 מיליון ש"ח בשנת 2023 וסך של כ-1,239.7 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול של כ-8.6% וכ-12.3%, בהתאמה. ההכנסות מפרמיות ברוטו ברבעון הרביעי לשנת 2024 הסתכמו לסך של כ-306.7 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של כ-288.3 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-6.4%. הגידול בהכנסות מפרמיות בתקופת הדוח, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקר מענף רכב רכוש וברבעון הרביעי לשנת 2024, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר בענפי חבויות ורכוש אחר.

התוצאות מענפי פעילות ביטוח כללי בשנת 2024 הסתכמו ברווח כולל לפני מס בסך של כ-137.2 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-72.6 מיליון ש"ח בשנת 2023 והפסד כולל לפני מס בסך של כ-112.1 מיליון ש"ח בשנת 2022. ברבעון הרביעי לשנת 2024 הסתכמו תוצאות ביטוח כללי ברווח כולל לפני מס בסך של כ-43.2 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-43.9 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הגידול ברווח בתקופת הדוח, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע משיפור חיתומי רכב רכוש, חבויות וחובה. שיפור זה מותן עם קיטון מהכנסות מהשקעות, בעקבות שערך נדל"ן שבוצע אשתקד.

ענף פעילות רכב חובה

בתקופת הדוח, הפרמיה ברוטו בענף פעילות רכב חובה הסתכמה לסך של כ-240.7 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-235.5 מיליון ש"ח בשנת 2023 וסך של כ-273.0 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול בשיעור של כ-2.2% וקיטון בשיעור של כ-13.7%, בהתאמה. ברבעון הרביעי לשנת 2024 הסתכמו ההכנסות מפרמיות בכ-45.7 מיליון ש"ח, לעומת 43.8 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ-4.3%.

תוצאות הפעילות בענף רכב חובה הסתכמו בשנת 2024 ברווח כולל לפני מס בסך של כ-13.9 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל לפני מס של כ-29.3 מיליון ש"ח בשנת 2023 והפסד כולל לפני מס בסך של כ-40.6 מיליון ש"ח בשנת 2022.

בענף רכב חובה, ביחס למגמה דלעיל, רווחיה של החברה לפני מס, בניכוי רווחיה בגין פעילות זו המיוחסים להשקעות נטו (לרבות הכנסות מימון), גדלו במהלך שנת 2024 בכ-14.6 מיליון ש"ח בהשוואה לשנת 2023.

ברבעון הרביעי לשנת 2024 תוצאות הפעילות בענף רכב חובה הסתכמו ברווח כולל לפני מס בסך של כ-4.1 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-13.2 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון ברווח בתקופת הדוח וברווח ברבעון הרביעי לשנת 2024 מול התקופות המקבילות אשתקד נובע מקיטון בהכנסות מהשקעות בעקבות שערך נכסי נדל"ן שבוצע אשתקד. נציין כי ישנה הטבה חיתומית בתקופות הנוכחיות מול אשתקד, הנובעת מקיטון בשכירות התביעות בשנים הצעירות.

ענף פעילות רכב רכוש

בתקופת הדוח, הסתכמה הפרמיה ברוטו בענף פעילות רכב רכוש בסך של כ-797.9 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-683.1 מיליון ש"ח בשנת 2023 וסך של כ-496.3 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול של כ-16.8% ושל כ-37.6%, בהתאמה. ברבעון הרביעי לשנת 2024 הסתכמו ההכנסות מפרמיות ברוטו בכ-153.4 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-157.0 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של כ-2.3%. עיקר הגידול בתקופת הדוח מול אשתקד נובע מהמשך גידול בתעריפים.

תוצאות ענף פעילות רכב רכוש הסתכמו בשנת 2024 ברווח כולל לפני מס של כ-56 מיליון ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ-3.2 מיליון ש"ח בשנת 2023 והפסד לפני מס בסך של כ-102.5 מיליון ש"ח בשנת 2022. הגידול ברווח נובע כתוצאה מעליית תעריפים ושיפור בתהליכי החיתום בחברה. גידול זה מותן עם ירידה בהכנסות מהשקעות בעקבות שערך נדל"ן שבוצע אשתקד.

בענף רכב רכוש, ביחס למגמה לעיל, רווחיה של החברה לפני מס, בניכוי רווחיה בגין פעילות זו המיוחסים להשקעות נטו (לרבות הכנסות מימון), גדלו במהלך שנת 2024 בכ-71.1 מיליון ש"ח בהשוואה לשנת 2023.

ביטוח חבויות

בתקופת הדוח הסתכמה הפרמיה ברוטו בענפי החבויות בסך של כ-224.5 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-224.1 מיליון ש"ח בשנת 2023 וסך של כ-222.4 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול של כ-0.2% ושל כ-0.8%, בהתאמה. ברבעון הרביעי לשנת 2024 הסתכמו ההכנסות מפרמיות בכ-50.6 מיליון ש"ח, לעומת סך של 38.5 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ-31.4%.

הרווח הכולל לפני מס בענפי החבויות בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-34.5 מיליון ש"ח, לעומת הפסד כולל לפני מס בסך של כ-6.4 מיליון ש"ח בשנת 2023 ורווח כולל לפני מס בסך של כ-7.8 מיליון ש"ח בשנת 2022. ביחס למגמה לעיל, בענף חבויות ואחרים, רווחיה של החברה לפני מס, בניכוי רווחיה בגין פעילות זו המיוחסים להשקעות נטו (לרבות הכנסות מימון), גדלו במהלך שנת 2024 בכ-76.5 מיליון ש"ח בהשוואה לשנת 2023.

הרווח הכולל לפני מס ברבעון הרביעי לשנת 2024 הסתכם לסך של כ-13.1 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד כולל לפני מס בסך של כ-2.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד לרווח בתקופת הדוח וברבעון הרביעי לשנת 2024 מול התקופות המקבילות אשתקד נובע משיפור בהתפתחות התביעות בגין שנות עבר, וממגמות חיוביות שנצפות בשנים הצעירות. שיפור זה מותן עם ירידה בהכנסות מהשקעות בעקבות שערך נדל"ן שבוצע אשתקד.

ביטוחי הרכוש (ללא רכב)

ההכנסות מפרמיות ברוטו במגזר פעילות ביטוחי הרכוש (ללא רכב) הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-249.1 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-249.7 מיליון ש"ח בשנת 2023 וסך של כ-248.0 מיליון ש"ח בשנת 2022, קיטון בשיעור של כ-0.2% וגידול בשיעור של כ-0.7%, בהתאמה. ברבעון הרביעי לשנת 2024 הסתכמו ההכנסות מפרמיות בסך של כ-57.0 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-49.0 מיליון ש"ח אשתקד, גידול בשיעור של כ-16.3%.

הרווח הכולל לפני מס בביטוחי הרכוש (ללא רכב) בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-32.8 מיליון ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ-46.5 מיליון ש"ח בשנת 2023 ורווח כולל לפני מס בסך של כ-23.2 מיליון ש"ח בשנת 2022.

בענפי רכוש ואחרים, רווחיה של החברה לפני מס, בניכוי רווחיה בגין פעילות זו המיוחסים להשקעות נטו (לרבות הכנסות מימון), קטנו במהלך שנת 2024 בכ-7.7 מיליון ש"ח בהשוואה לשנת 2023.

הרווח הכולל לפני מס בביטוחי הרכוש (ללא רכב) ברבעון הרביעי לשנת 2024 הסתכם לסך של כ-10.7 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-8.4 מיליון ש"ח אשתקד. הקיטון ברווח בתקופת הדוח אל מול התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מקיטון בהכנסות מהשקעות בעקבות שערך נדל"ן שבוצע אשתקד.

3.2 תזרימי מזומנים ונזילות

בשנת 2024 חלה ירידה בסכום המזומנים ושווי המזומנים בסך של כ-148.4 מיליון ש"ח. עיקר הירידה האמורה נבע מסך תזרימי המזומנים (נטו) ששימשו לפעילות שוטפת, כ-166.3 מיליון ש"ח, בתוספת סך תזרימי המזומנים (נטו) ששימשו לפעילות השקעה, כ-68.4 מיליון ש"ח, אשר עיקרם שימשו לרכישת נכסים לא מוחשיים (תוכנה), ובניכוי תזרימי המזומנים שנבעו מפעילות מימון, כ-86.2 מיליון ש"ח, אשר התקבלו בגין כתבי התחייבויות נדחים שנטלה החברה בניכוי סכומים ששימשו לפירעון כתבי התחייבויות נדחים כאמור.

3.3 מקורות מימון

3.3.1 החברה מממנת את פעילותה, הן מהון עצמי והן מכתבי התחייבות נדחים מתאגידים בנקאיים ומהציבור (אג"ח סחירות). החברה נוהגת לגייס כתבי התחייבות נדחים מעת לעת בהתאם לצרכי ההון שלה.

3.3.2 באשר לאג"ח הסחירות שלה, החברה הנפיקה שתי סדרות של כתבי התחייבות נדחים, אגרות חוב (סדרה 3) ואגרות חוב (סדרה 4), אשר הוכרו בידי הממונה כהון משני מורכב. נכון למועד הדוח, קיימים במחזור 42,920,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 3) ו-162,096,001 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 4). לפרטים נוספים, ראה סעיפים 8 ו-10 להלן.

3.3.3 באשר לכתבי התחייבויות מתאגידים בנקאיים יום 31 בדצמבר 2024, לחברה יתרת התחייבויות בגין כתבי התחייבות נדחים לבנקים בסך של כ-557.8 מיליון ש"ח.

3.3.4 לפרטים נוספים בדבר גיוסי כתבי התחייבויות נדחים מתאגידים בנקאיים ופדיונות של אגרות חוב סחירות מהציבור, ראה באור 18 לדוחות הכספיים.

4. חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

למידע בדבר סיכוני אשראי וריבית במאוחד ליום 31 בדצמבר 2023, ראה באור 332 לדוחות הכספיים.

4.1 האחראי על ניהול סיכוני שוק בחברה

האחראי על ניהול סיכוני השוק בחברה הינו מנהל הסיכונים הראשי של החברה, מר דרור קלודה. לפרטים נוספים, ראה תקנה 26א בפרק הרביעי לדוח התקופתי (פרטים נוספים על החברה).

4.2 תיאור סיכוני שוק

סיכוני שוק הינם סיכונים להכנסות החברה ולהונה העצמי, הנובעים מתנודתיות בשוויים ההון של מכשירים פיננסיים. ככלל, החברה חשופה לסיכוני שוק כגון: שינויים בשיעורי ריבית, במדד המחירים לצרכן, בשערי מט"ח, במרווחי אשראי, במחירי המניות בארץ ובחו"ל ובמחירי הנדל"ן, וזאת לאור אחזקותיה בנכסים פיננסיים שונים.

4.3 מדיניות החברה בניהול סיכוני שוק

עיקרי מדיניות ניהול סיכוני השוק ומדיניות ההשקעות של החברה נקבעים על-ידי האורגנים המתאימים בחברה ומאושרים על-ידי דירקטוריון החברה. הדירקטוריון וועדות ההשקעה של החברה מקבלים דיווחים תקופתיים על חשיפת תיקי ההשקעות השונים של החברה לשינויים בשוק ההון, שיעורי הריבית, שערי חליפין ואינפלציה וכדומה, לרבות תרחישי קיצון, השפעה על יחס כושר פירעון (בהשקעות נוסטרו) ומדדי סיכון אחרים, ובהתייחס לכך דנים ברמות החשיפה של אפיקי ההשקעה השונים. כמו-כן, מעת לעת במהלך השנה מקיימות ועדות ההשקעה וכן הדירקטוריון דיונים בהתייחס לחשיפות שנקבעו.

4.4 הפיקוח על מדיניות ניהול סיכוני שוק ואופן מימושה

הפיקוח על ניהול סיכוני שוק של החברה מתבצע באמצעות ועדות ההשקעה, ועדת ניהול סיכונים והדירקטוריון. ועדת השקעות תיק משתתף מתכנסת לפחות פעמיים בחודש וועדת השקעות נוסטרו מתכנסת לפחות אחת לחודש. הוועדות מדווחות על רמות החשיפה של תיקי ההשקעות, הן באמצעות מדדת ערך הסיכון (VaR), המודד את ההפסד המירבי הפוטנציאלי בהסתברות נתונה, והן על-ידי בחינת ההפסד הצפוי לחברה בתרחישי קיצון שונים. דירקטוריון החברה מקבל, לכל הפחות, דיווח שנתי מפורט ממנהל הסיכונים אודות הסיכונים הפיננסיים. כמו-כן, קיימת ועדה ייעודית לתחום ניהול הסיכונים המורכבת מחברי דירקטוריון, שתפקידה לפקח על המדיניות וניהול הסיכונים בחברה. ועדת ניהול הסיכונים מקבלת ממנהל הסיכונים דיווח אודות סיכונים פיננסיים מהותיים מעת לעת. לפרטים אודות בסיסי הצמדה, ראה באור 332(5) לדוחות הכספיים.

4.5 נתוני נגזרים ליום 31 בדצמבר 2024

במהלך תקופת הדוח החברה לא החזיקה בנגזרים בסכומים משמעותיים.

4.6 מבחני רגישות ליום 31 בדצמבר 2024

לפרטים אודות מבחני רגישות, ראה באור 332(3) לדוחות הכספיים.

4.7 הליכים משפטיים מהותיים

לפרטים אודות בקשות לאישור ותובענות ייצוגיות שהוגשו נגד החברה, ראה באור 34 לדוחות הכספיים.

5. יעדים ואסטרטגיה עסקית

יובהר כי המידע הנכלל בסעיף זה כולל מידע צופה פני עתיד, אשר הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בחברה נכון למועד כתיבת הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונותיה. אין לחברה כל ודאות כי הערכותיה יתממשו, ותוצאות הפעילות בפועל עלולות להיות שונות מן המוערך.

האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים:

5.1 יעדים ואסטרטגיה עסקית של החברה, תנאי שוק מאתגרים הכוללים סביבה תחרותית מורכבת ומשתנה, התפתחות והתווספות מתחרים וערוצי הפצה חדשים, שינויים רגולטוריים תכופים, סביבת ריבית נמוכה לאורך שנים עם השלכות משמעותיות על החברה ודרישות הון גדולות, מחייבים את החברות לבחון מעת לעת את אופן התמודדותן והיערכותן לגבי היעדים והאסטרטגיה העסקית שלהן.

5.2 בחודש ינואר 2024 אושרו עקרונות המתווה של התכנית האסטרטגית על-ידי דירקטוריון החברה.

5.3 לאסטרטגיה של החברה ארבעה נדבכים מרכזיים:

א. צמיחה ממוקדת תשואה - מיקוד בקווי עסקים בעלי רווחיות גבוהה ובעלי תשואה להון גבוהה להגדלת רווחיות בראיית יעילות הונית.

ב. בניית ערוצי הפצה "נכס" - בניית ערוצי הפצה אפקטיביים ואיכותיים לטווח הארוך.

ג. יעול תהליכים ומיקוד בראיית לקוח והתייעלות - בניית תהליכים יעילים וממוקדי לקוח, תוך תעדוף וריכוז משאבי החברה נושאים שבמיקוד.

ד. עקרונות ארגוניים ליישום האסטרטגיה - ארגון ממוקד ביישום המיקודים האסטרטגיים ומדידה.

5.4 החברה צופה כי יישום התכנית האסטרטגית יביא לשיפור פרמנטי ברווח, אשר ישתקף באופן מדורג על פני מספר שנים ויביא גם לחיזוק הונה של החברה.

- 5.5 לצד פעולותיה לחיזוק הונה, החברה שוקדת על יישום פעולות שיתמכו גם כן בשיפור שיעור יחס כושר הפירעון הכלכלי שלה. להלן אפיקי פעולה מרכזיים שהחברה שוקת על קידום:
- 5.5.1 החברה פנתה לממונה בכדי לקבל את אישורו להגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום המחושב בהתאם לחוזר סולבנסי. לפרטים נוספים, ראה באור 14(ו) לדוחות הכספיים.
- 5.5.2 החברה פועלת להקטין את שיעור החשיפה שלה בנוסטרו לאפיק נדל"ן.
- 5.5.3 החברה פועלת להתקשר בעסקאות חדשות עם צדדים שלישיים לטובת נטילת חלק מהסיכון הביטוחי.
- 5.5.4 גיוון מקורות ההכנסה.
- 5.6 החברה מבצעת ניטור באופן שוטף של הונה הזר המסווג כהון רובד 2, על מנת להבטיח רמת הון נאותה שתשמש אותה לטובת הוצאה לפועל של יעדיה. הניטור כאמור נערך במספר נדבכים, לרבות תנאי החוב של החברה, עיתוי מועד הפירעון ותמהיל החוב.

6. היבטי ממשל תאגידי

- 6.1 **דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית**
 על פי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 וסעיף 7 לחוזר דירקטוריון גוף מוסדי, החליט דירקטוריון החברה כי בהתחשב בסוג החברה, בגודלה, מורכבות פעילותה והיקפה, דירקטוריון החברה ימנה בין 7 (כולל) עד 15 חברים, כאשר מחציתם יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. לפרטים בדבר הדירקטורים המכהנים בחברה שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, ראה תקנה 26 לפרק הרביעי (פרטים נוספים על התאגיד) בדוח התקופתי.

- 6.2 **מדיניות התאגיד בנושא מתן תרומות**
 בישיבת דירקטוריון החברה שהתקיימה ביום 31 בינואר 2024 אושר תקציב התרומות של החברה לשנת 2024 שעמד על סך של כ-1.2 מיליון ש"ח, מתוכם 925 אלפי ש"ח הוקצו לטובת קרן התרומות של החברה וכ-275 אלפי ש"ח הוקצו לטובת קרן אלעזרא. נכון ליום 31 בדצמבר 2024, תקציב התרומות לשנת 2024 נוצל במלואו. ביום 30 בדצמבר 2024 אישר דירקטוריון החברה את תקציב התרומות של החברה לשנת 2025 כך שיעמוד על סך של כ-1.35 מיליון ש"ח, מתוכם כ-300 אלפי ש"ח יוקצו לטובת קרן אלעזרא.

- 6.3 **עסקאות זניחות**
 לעניין קביעת קריטריונים לסיווג עסקאות זניחות בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, ראה סעיף 7.6 לדוח הדירקטוריון שבדוח התקופתי לשנת 2016 (שפרסמה החברה ביום 30 במרס 2017).

- 6.4 **שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה בתקופת הדוח ועד לתאריך פרסום הדוח**
- 6.4.1 ביום 12 בינואר 2025 אישרה האסיפה הכללית של החברה את חידוש מינויו של מר יעקב דיין לתקופת כהונה שלישית בת שלוש שנים כדירקטור חיצוני וכדירקטור בלתי תלוי בחברה.
- 6.4.2 ביום 30 בדצמבר 2024 דירקטוריון החברה אישר למנות את גב' אסתי אסרף כמנהלת חטיבת תפעול ומכירות מערך go, חלף מר זיו שיפמן, אשר סיים את כהונתו בחברה ביום 30 בנובמבר 2024.
- 6.4.3 ביום 24 ביוני 2024 דירקטוריון החברה אישר למנות את מר איתן ויצמן כסמנכ"ל השיווק בחברה, חלף גב' עדי שגיא אשר סיימה את כהונתה בחברה ביום 7 ביולי 2024.
- 6.4.4 ביום 20 במאי 2024 אישרה האסיפה הכללית של החברה את חידוש מינויה של גב' אליס עדן לתקופת כהונה שלישית בת שלוש שנים כדירקטורית חיצונית וכדירקטורית בלתי תלויה בחברה.
- 6.4.5 ביום 30 באפריל 2024 דירקטוריון החברה אישר את מינויה של גב' אלינור מועלם, אקטוארית ממונה בביטוח כללי בחברה, לתפקיד האקטוארית הראשית של החברה.
- 6.4.6 לעניין שינויים שחלו בכהונת הדירקטורים החיצוניים של החברה, ראה סעיף 4.1 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

7. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד

- אומדנים חשבונאיים קריטיים**
 החברה רושמת את ההתחייבויות הביטוחיות בהתאם לכללי החשבונאות החלים על מבטח, בין היתר, על-פי חישובים ואומדנים אקטואריים. לפרטים נוספים, ראה באור 2 לדוחות הכספיים.

8. גילוי ייעודי למחזיקי אגרות החוב*

סדרה	מועד הנפקה	שווי נקוב			השווי ההוגן כפי שנכלל בדוחות הכספיים האחרונים (31.12.2024)	שווי בורסאי ליום 193.2025	שיעור הריבית	מועדי תשלום		בסיס הצמדה קרן וריבית	האם אגרות החוב ניתנות להמרה לנייר ערך אחר?	זכות החברה לבצע פדיון מוקדם או המרה כפויה לני"ע אחרים, והתנאים	ערבות לתשלום התחייבות החברה	דירוג
		במועד הדוח	במועד ההנפקה	כשהוא מוערך מחדש לפי תנאי הצמדה ליום המאזן				קרן	ריבית					
3*	יולי 2018	42,920,000	102,920,000	42,920,000	42,920,000	-	6.29%	1	1	שקלי	לא	2	-	Baa2 ³
4*	דצמבר 2018	130,567,870	130,000,000	130,567,870	130,689,282	128,713,000	5.45%	5	5	שקלי	לא	6	-	Baa2 ⁷
4*	ינואר 2019	39,347,130	39,176,000	39,347,130	39,383,718	39,328,000	5.45%			שקלי	לא		-	

להלן פרטים בדבר תעודות התחייבות של החברה שבמחזור, למועד הדוח:

- *אגרות חוב (סדרה 3) ו-(סדרה 4) אינן מהותיות לחברה, היות והתחייבויות החברה על פיהן לתוס שנת הדיווח, אינן מהוות 5% או יותר מסך התחייבויות החברה.
- הקרן תשולם בתשלום אחד ביום 1 ביולי בשנת 2026. יובהר, כי אגרות החוב (סדרה 3) הוכרו על ידי הממונה כחון רובד 2 של החברה ובהתאם, תשלום הקרן ואו הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 3) עשויים להידחות בשל התקיימות של נסיבות משהות לחון רובד 2. הריבית משולמת ארבע פעמים בשנה ביום 1 בינואר, 1 באפריל, 1 ביולי ו-1 באוקטובר של כל אחת מהשנים 2025-2019 (כולל); ו-1 בינואר, 1 באפריל ו-1 ביולי של שנת 2026 ("מועדי תשלום הריבית"), וזאת בעד התקופה המתחילה במועד תשלום הריבית הקודם ומסתיימת ביום האחרון שלפני מועד תשלום הריבית הנוכחי. התשלום הראשון של ריבית אגרות החוב שולם ביום 1 באוקטובר 2018 עבור התקופה המתחילה ביום המסחר הראשון, קרי יום 18 ביולי 2018. התשלום האחרון של הריבית ישולם ביום 1 ביולי 2026. לפרטים נוספים, ראה דוח הצעת מדף מיום 16 ביולי 2018 (אסמכתא מספר: 2018-01-064602).
 - החברה תהיה רשאית לפדות בפדיון מוקדם מלא או חלקי, את אגרות החוב (סדרה 3), כאשר המועד הראשון בו החברה הייתה רשאית לבצע פדיון כאמור הינו 1 ביולי 2023 ("מועד הפדיון המוקדם של אג"ח (סדרה 3)"). לאחר מועד הפדיון המוקדם של אג"ח (סדרה 3), תהיה החברה רשאית לפדות בפדיון מוקדם את אג"ח (סדרה 3) בכל אחד ממועדי תשלום הריבית כאמור בסעיף 1 לעיל. לפרטים בדבר תשלום תוספת ריבית בשל אי ביצוע פדיון מוקדם, ראה דיווח מידי מיום 20 בספטמבר 2023 (אסמכתא מס': 2023-01-108258). לפרטים בדבר ביצוע פדיון מוקדם חלקי וכן ביצוע פדיון מוקדם מלא של תורת אג"ח (סדרה 3), ראה סעיף 1.1.4.11 בפרק תיאור עסקי התאגיד.
 - בחדש יולי 2018 אגרות החוב (סדרה 3) דורגו לראשונה על ידי מדרוג Baa2 באופק דירוג יציב, לפרטים נוספים, ראה דוח מידי מיום 16 ביולי 2018 (אסמכתא מספר: 2018-01-064599). ביום 17 בנובמבר 2019 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 3) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מיציב לחיובי. ביום 16 בנובמבר 2020 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 3) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מחיובי ליציב. ביום 4 בנובמבר 2021 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 3) בדירוג Baa2, ללא שינוי אופק הדירוג. ביום 6 בנובמבר 2022 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 3) בדירוג Baa2, ללא שינוי אופק הדירוג. ביום 19 בנובמבר 2023 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 3) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מיציב לשלילי. ביום 24 בנובמבר 2024 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנס את דירוג A3 לאיתנות הפיננסית של החברה וכן את דירוג Baa2 לכתבי ההתחייבות הנדחים שהחברה הנפיקה. אופק הדירוג של האיתנות הפיננסית של החברה ושל כתבי ההתחייבות הנדחים שלה עלה משלילי ליציב. לפרטים נוספים, ראה דיווח מידי מיום 24 בנובמבר 2024 (אסמכתא מס': 2024-01-618249).
 - ביום 21 בינואר 2019 השלימה החברה גיוס של 39,176,000 ע.ג. אגרות חוב (סדרה 4), בדרך של הרחבת סדרה, שתמורתן הוכרה על ידי הממונה כחון רובד 2, זאת על פי דוח הצעת מדף מיום 17 בינואר 2019. התמורה הכוללת (ברוטו) שקיבלה החברה בגין ההנפקה האמורה הינה 39,607 אלפי ש"ח. לפרטים נוספים, ראה באור 18(ב)(1) לדוחות הכספיים.
 - הקרן תשולם בתשלום אחד ביום 1 בינואר 2028. יובהר, כי איגרות החוב (סדרה 4) הוכרו על ידי הממונה כחון רובד 2 של החברה ובהתאם, תשלום הקרן ואו תשלומי הריבית בגין איגרות החוב (סדרה 4) עשויים להידחות בשל התקיימות של נסיבות משהות לחון רובד 2. הריבית משולמת פעמיים בשנה ביום 1 בינואר ו-1 ביולי של כל אחת מהשנים 2020 - 2027 (כולל); ו-1 בינואר של שנת 2028 (כולל) ("מועדי תשלום הריבית"), וזאת בעד התקופה המתחילה במועד תשלום הריבית הקודם ומסתיימת ביום האחרון שלפני מועד תשלום הריבית הנוכחי. תשלום הריבית הראשון שולם ביום 1 ביולי 2019 בגין התקופה המתחילה ביום המסחר הראשון שלאחר יום המכרז, קרי 16 בדצמבר 2018. לפרטים נוספים, ראה דוח הצעת מדף מיום 12 בדצמבר 2018 (אסמכתא מספר: 2018-01-121443) וכן דוח הצעת מדף מיום 17 בינואר 2019 (אסמכתא מספר: 2019-01-007275).
 - החברה רשאית לפדות בפדיון מוקדם מלא או חלקי, את אגרות החוב (סדרה 4), כאשר המועד הראשון בו החברה תהיה רשאית לבצע פדיון כאמור הינו 1 בינואר 2025 ("מועד הפדיון המוקדם של אג"ח (סדרה 4)"). לאחר מועד הפדיון המוקדם של אג"ח (סדרה 4), תהיה החברה רשאית לפדות בפדיון מוקדם את אג"ח (סדרה 4) בכל אחד ממועדי תשלום הריבית, כאמור בסעיף 5 לעיל. לפרטים בדבר ביצוע פדיון מוקדם חלקי של אג"ח (סדרה 4), ראה סעיף 1.1.4.11 בפרק תיאור עסקי התאגיד.
 - בחדש נובמבר 2018 אגרות החוב (סדרה 4) דורגו לראשונה על ידי מדרוג Baa2 באופק דירוג יציב (לפרטים נוספים, ראה דוח מידי מיום 13 בנובמבר 2018 (אסמכתא מספר: 2018-01-107868). ביום 14 בינואר 2019 החברה דיווחה כי מידרגו, במסגרת דוח הדירוג, קבעה דירוג זהה לגיוס אגרות חוב (סדרה 4) נוספות בהיקף של עד 45 מיליון ש"ח ע.ג., בדרך של הרחבת סדרת אגרות החוב. ביום 17 בנובמבר 2019 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מיציב לחיובי. ביום 16 בנובמבר 2020 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מחיובי ליציב. ביום 4 בנובמבר 2021 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, ללא שינוי אופק הדירוג. ביום 6 בנובמבר 2022 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, ללא שינוי אופק הדירוג. ביום 19 בנובמבר 2023 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנו את דירוג אגרות החוב (סדרה 4) בדירוג Baa2, כאשר אופק הדירוג שונה מיציב לשלילי. לפרטים נוספים, ראה באור 18(ב)(1) לדוחות הכספיים. ביום 24 בנובמבר 2024 החברה דיווחה כי מדרוג הותירה על כנס את דירוג A3 לאיתנות הפיננסית של החברה וכן את דירוג Baa2 לכתבי ההתחייבות הנדחים שהחברה הנפיקה. אופק הדירוג של האיתנות הפיננסית של החברה ושל כתבי ההתחייבות הנדחים שלה עלה משלילי ליציב.

9. פרטים נוספים

(א) הנאמן לאגרות החוב של החברה: רוניק פז נבו ר.פ.נ. נאמנויות (2007) בע"מ. שם האחראי על סדרות אגרות החוב: מיכל אבטליון ראשוני.

פרטי ההתקשרות: טלפון: 03-6389200; פקס: 03-6389222. כתובת למשלוח הודעות: רח' יד החרוצים 14, תל אביב.

(ב) למועד הדוח החברה עומדת בכל התנאים וההתחייבויות מכוח שטר הנאמנות ולא התקיימו תנאים המקיימים עילה להעמדת אגרות החוב לפירעון מיידי.

10. פרטים אודות תעודות התחייבות שנפרעו במלואן או בחלקן לאחר תאריך המאזן

ביום 1 בינואר 2025 החברה ביצעה פדיון מוקדם מלא של יתרת אג"ח (סדרה 3) של החברה, וכן ביצוע פדיון מוקדם חלקי של אג"ח (סדרה 4) של החברה. לפרטים נוספים, ראה באור 18(ב)(1) לדוחות הכספיים. לפרטים אודות כתב התחייבות נדחה שהנפיקה החברה מתאגיד בנקאי לאחר תאריך המאזן, ראה באור 18(ב)(1) לדוחות הכספיים של החברה.

11. עיקרי ההשפעות האפשריות של יישום לראשונה של תקן חשבונאי IFRS 17 ו-IFRS 9 על הדוחות הכספיים של החברה

(א) כללי

תקן חשבונאות בינלאומי מספר 8 (IAS) בדבר "מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות", קובע, בין היתר, את הגילוי הנדרש בקשר עם שינויים במדיניות חשבונאית. סעיף 30 ל-8 IAS קובע כי במקרה בו הישות טרם יישמה תקן דיווח כספי בינלאומי חדש, אשר פורסם וטרם נכנס לתוקף, על הישות לתת גילוי לעובדה זו ולמידע ידוע או ניתן לאמידה באופן סביר, הרלוונטי להערכת ההשפעה האפשרית שתהיה ליישומה על הדוחות הכספיים של הישות בתקופה של היישום לראשונה. סעיף 81 ל-8 IAS מפרט את הגילוי אותו הישות נדרשת לשקול לתת לצורך ציות סעיף 30. גילוי זה כולל, בין היתר, את מהות השינויים שיחולו במדיניות החשבונאית, המועד בו נדרש יישום תקן הדיווח הכספי החדש, מועד האימוץ לראשונה על ידי הישות, וכן גילוי לגבי ההשפעה החזויה של האימוץ לראשונה של התקן על הדוחות הכספיים או, ככל שההשפעה אינה ידועה או אינה ניתנת לאמידה באופן סביר, הצהרה על עובדה זו.

בהתאם לאמור לעיל ולהוראות הממונה במפת הדרכים, כמפורט מטה, ולנוכח השפעותיו המהותיות הצפויות של יישום התקן על הדוחות הכספיים של החברה, החל מהרבעון הראשון של שנת 2025, כללה החברה מידע איכותי בדבר עיקרי השינויים במדיניות החשבונאית והשפעות כספיות למועד המעבר (1.1.2024) של התקן, זאת במסגרת באור 36 לדוחות הכספיים (סעיף 2) לחלק, המתאר את ההשפעות הכספיות על תוצאות החברה לחציון הראשון של שנת 2024.

(ב) מועד היישום לראשונה והערכות החברה להטמעת תקן חשבונאי IFRS 17 ("התקן") ותקן חשבונאי IFRS 9 ("IFRS 9") (וביחד: "התקנים החדשים") בדוחותיה הכספיים של החברה

ביום 1 ביוני 2023 רשות שוק ההון פרסמה עדכון שלישי ל-"מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) – חוזי ביטוח" ("עדכון שלישי"). במסגרת העדכון השלישי נדחה מועד היישום לראשונה של התקנים החדשים בישראל לתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025 (בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2024). העדכון השלישי כלל דרישה לביצוע מספר סקרי השפעות כמותיות ("QIS"), על-ידי החברה, וכן פרסום של דוחות פרו-פורמה לתקנים החדשים במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2024. ביום 26 בינואר 2025, פרסם הממונה עדכון חמישי למפת הדרכים, לפיו בדוח הכספי השנתי של שנת 2024 חברת הביטוח נדרשת לתת גילוי לסעיפי הדוח על המצב הכספי (מאזן פרו-פורמה) ליום 1 בינואר 2024 (דהיינו, נתוני יתרות הפתיחה למועד המעבר), לרבות גילוי לגובה המרווח השירות החוזי ("CSM"), ברוטו ומשנה, וגובה התאמת הסיכון (RA), ברוטו ומשנה, עבור כל אחד ממגזרי הפעילות בנפרד וגילוי ליתרת ההפרשה להפסדי אשראי, בהתאם למתכונת הגילוי לסעיפי הדוח על המצב הכספי שבמפת הדרכים. כמו-כן, נדרש לתת גילוי לסעיפים

הבאים על הרווח הכולל לתקופה של שישה חודשים שמסתיימת ביום 30 ביוני 2024, רווח והפסד משירותי ביטוח, רווח (הפסד) מהשקעות ומימון נטו וכן רווח (הפסד) לתקופה נטו ממס, כולל הסבר מילולי בדבר השפעת השינויים בעקום הריבית ולהתפתחויות שחלו בעקום הריבית עד לסוף שנת 2024. חברה רשאית לכלול את המידע אודות תוצאות הפעילות לתקופה של שישה חודשים שמסתיימת ביום 30 ביוני 2024, במסגרת דוח הדירקטוריון.

בנוסף, רשות שוק ההון נתנה הקלות במידע הנדרש בבאורים לדוחות הכספיים ביניים לשנת 2025, וכן הקלות לעניין דיווחים הנלווים לממונה בגין שנת 2024.

במהלך שנת הדיווח השלימה החברה את אבני הדרך העיקריות במפת הדרכים החמישית והאחרונה כדלקמן:

1. דיווח לממונה QIS 2: על נתונים כספיים בהתאם לתקנים, הכולל דוח על המצב הכספי (מאזן פרו-פורמה), לרבות גילוי לגובה מרווח השירות החוזי (CSM), וגובה התאמת הסיכון (RA) עבור כל אחד ממגזרי הפעילות בנפרד, גילוי ליתרת ההפרשה להפסדי אשראי, לימים 1 בינואר 2024 (מועד המעבר) ו-31 במרס 2024, וכן דיווח על סעיפי הדוח על הרווח הכולל (דוח על הרווח והפסד פרו-פורמה) לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס 2024.

2. דיווח לממונה QIS 3: על נתונים כספיים בהתאם לתקנים, הכולל דוח על המצב הכספי (מאזן פרו-פורמה) ליום 1 בינואר 2024 וליום 30 ביוני 2024, וכן דיווח על סעיפי הדוח על הרווח הכולל (דוח על הרווח והפסד פרו-פורמה) לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2024.

יודגש, כי הדיווחים לעיל אינם סקורים או מבוקרים על-ידי רואה החשבון המבקר.

בנוסף, בשנת הדוח התמקדה החברה בתהליך השלמת יישום והטמעת מערכת מידע חדשה וייעודית ליישום התקן, וכן במיפוי הבקורות הנדרשות ואופן זרימת המידע אל הדוחות הכספיים, תהליך אשר טרם הסתיים ונמצא בעיצומו. כמו-כן, מבצעת החברה סקירות והדרכות לנושאי המשרה, ובפרט לחברי ועדת המאזן, למנהלים המקצועיים ולצוותים העסקיים ולחברי ועדת המאזן בקשר עם הטמעה, ניתוח עסקי והבנת ההשלכות של יישום התקן.

התקנים החדשים ישפיעו על דיווח התוצאות והמצב הכספי של פעילות הביטוח של החברה ללא השפעה על הדיווח הכספי של יתר הפעילויות, כאשר עיקר ההשפעה תהא על פעילות ביטוח חיים וביטוח בריאות.

התפיסה שבבסיס תקן IFRS 17 הינה הערכת התוצאות הצפויה לכל תקופת הכיסוי כבר במועד ההכרה לראשונה של החוזה, והכרה ופריסה של הרווח הצפוי, ה-CSM, לאורך תקופת הכיסוי בהתאם למוצרים השונים. שינויים באומדנים המיוחסים לפעילות הביטוח יעדכנו את ה-CSM עד לאיפוסו.

תקן IFRS 9 קובע קטגוריות לסיווג השקעות בנכסים פיננסיים וסיווג מכשירי חוב בהתאם למודל העסקי לניהול נכסיה הפיננסיים של החברה, וכן בהתאם לשאלה האם התנאים החוזיים של תזרימי המזומנים משקפים תשלומי קרן וריבית בלבד (SPPI).

התקנים החדשים עתידים להפוך את הדוחות הכספיים של חברות הביטוח לשקופים וברורים יותר, יאפשרו הבנה פשוטה יותר של עסקי הביטוח, בין היתר, הפרדה בין מקורות הרווח של חברות הביטוח, תוך הפרדה בין הרווח משירותי ביטוח לרווחי ההשקעות. כמו-כן, יישום תקן IFRS 17 צפוי להקטין את תנודתיות התוצאות הכספיות החיתומיות כתוצאה מעדכון מחקרים. בנוסף, תיווצר התאמה הדוקה יותר של הנכסים הפיננסיים העומדים כנגד התחייבויות הביטוח ומדידתם בשווי הוגן דרך רווח והפסד. התקנים החדשים אינם צפויים להשפיע על אסטרטגיית החברה.

החברה נערכת לאימוץ תקן IFRS 17 בהתאם לדוחות הזמנים שנקבעו על-ידי הממונה. לפרטים נוספים, ראה באור 36 לדוחות הכספיים.

(ג) ניתוח מקורות רווח של החברה החל מהרבעון הראשון של שנת 2025, עם כניסת התקנים החדשים לתוקף

החברה בוחנת בכל תקופת הדיווח את מקורות הרווח שלה, בהתאם לחלוקת המגזרים. לפרטים נוספים אודות ניתוח מקורות הרווח לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2024 בהתאם לתקנים החדשים, ראה סעיף 11(ד) להלן. בנוסף, כחלק מיישום לראשונה של התקנים החדשים, החברה תבחן את אופן הצגת מגזרי הפעילות שלה.

(ד) להלן השפעה הצפויה של יישום התקנים החדשים על ההון והרווח

החברה בחנה את ההשפעות המהותיות אשר צפויות לנבוע לחברה כתוצאה מאימוץ התקנים החדשים. לפרטים נוספים בדבר עיקרי השינויים במדיניות החשבונאית וההשפעות על סעיפי הדוח על המצב הכספי (מאזן פרו-פורמה) ליום 1 בינואר 2024 (נתוני יתרות הפתיחה למועד המעבר) של התקן, ראה באור 36 לדוחות הכספיים.

יצוין, כי תהליך ההיערכות של החברה טרם הושלם במלואו, לרבות פערים בזיהוי השפעות כמותיות ובחינת סוגיות הצגה וגילוי. בנוסף, ייתכנו שינויים שעשויים לנבוע מהוראות הממונה.

עוד יצוין כי הנתונים האמורים חושבו על בסיס מצב ההערכות למועד הדיווח, ובכפוף לשינויים העשויים לנבוע מהמשך תהליך איסוף וטיוב המידע, תהליכי הטמעת בקורות וכן שינויים העשויים לנבוע מהתפתחויות ביחס לפרשנות יישום התקנים החדשים, לרבות בעקבות דיונים עם רואי החשבון המבקרים, והוראות רשות המיסים.

מאחר שפרסום הדוחות הכספיים לראשונה בהתאם לתקנים יחול ברבעון הראשון לשנת 2025, והחברה עדיין בתהליכי עיבוד ולימוד, ייתכנו שינויים גם במדיניות החשבונאית עליה מבוסס המידע.

(1) להלן אומדן ההשפעות ליום 1 בינואר 2024 (יום המעבר) על ההון החברה, מרווח השירות החוזי (CSM) ויתרת התאמת הסיכון (RA) (במיליוני ש"ח):

ליים 1 בינואר 2024 (הצגה מחדש), על פי התקנה החדשה IFRS 9 ו-IFRS 17	השפעה על פי התקנה החדשה IFRS 9 ו-IFRS 17	ליים 31 בדצמבר 2023, כפי שדווח על פי התקנה הקיימת	
	<u>מבוקר</u>		
379	82	297	סך ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה
295	295	לא רלוונטי	יתרת מרווח השירות החוזי (CSM) נטו מביטוח משנה (*)
168	168	לא רלוונטי	יתרת התאמת הסיכון (RA), נטו מביטוח משנה

(*) היתרות האמורות מהוות חלק מהתחייבויות ונכסי הביטוח וביטוח המשנה של החברה על פי תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS17. היתרות המדווחות הינן לפני השפעת המס.

לפרטים נוספים בדבר השפעת יום המעבר על הדוח על המצב הכספי ויתרות ה-CSM וה-RA, ראה באור 36 לדוחות הכספיים.

נציין, כי יתרת ה-CSM למועד המעבר תיזקף בהדרגה לרווח, בהתאם לתמהיל המוצרים של החברה, ותוכר כהכנסה משירותי ביטוח, וזאת בכפוף להערכות האקטואריות העדכניות לאותה תקופה, מה שעשוי להוביל לגידול ברווח של החברה ולשיפור התשואה על ההון ביחס לתוצאות בהתבסס על התקנה החשבונאית הקיימת היום.

בהתאם לאומדן שביצעה הנהלת החברה, מתוך סך יתרת ה-CSM, נטו מביטוח משנה למועד המעבר, בין שיעור של 30% ל-40% צפוי להיזקף לרווח במהלך חמשת השנים הקרובות שלאחר מועד המעבר.

(2) להלן סעיפים עיקריים מתוך הרווח מפעילות הביטוח לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום ה-30 ביוני 2024, אשר חושבו בהתאם לתקנים החדשים (מיליוני ש"ח):

לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום ה-30 ביוני 2024 לא סקור ולא מבוקר		
8	(א)	רווח והפסד משירותי ביטוח בשייר
95	(ב)	רווח והפסד מהשקעות ומימון נטו בשייר
99		רווח כולל לתקופה, נטו לפני מס

(א) רווח והפסד משירותי ביטוח בשייר

הרווח משירותי ביטוח בשייר כולל את סך הרווחיות החיתומית משירותי ביטוח. הרווח כולל בעיקר שחרור ממרווח השירות החוזי (CSM) ושחרור רכיב התאמת הסיכון (RA).

(ב) רווח והפסד מהשקעות ומימון נטו בשייר

רווח והפסד מהשקעות נטו בשייר כולל:

1. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין פוליסות חסכון וחווה ההשקעה, בניכוי שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, הנובע משינויים בשווי ההוגן של פריטי הבסיס ובניכוי השינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשל מרכיב התשואה.
2. רווחים מתיק הנוסטרו, לרבות הכנסות מריבית וחלק ברווחי חברות כלולות, המטופלת לפי שיטת השווי המאזני.
3. הוצאות המימון בהתאם לריבית ההיוון בגין ערך הזמן הנובעות מחווה ביטוח, בניכוי הכנסות מימון, הנובעות מחווה ביטוח משנה.
4. השפעות שינויים לתקופה של הריבית חסרת הסיכון ופרמיית אי נזילות, שינויים בין המדד החזוי למדד בפועל, ושינויים בין התשואה החזויה לתשואה בפועל על פוליסות החיסכון.
5. שינויים בשיעור הריבית חסרת סיכון ופרמיית אי נזילות, וכן שינויים בין המדד המחירים לצרכן בפועל למדד החזוי משפיעים באופן משמעותי על ההתחייבויות הביטוחיות (CSM), למעט השפעה על יתרת ה-(CSM). במהלך החציון הראשון של שנת 2024, חלה עליה בריבית חסרת הסיכון ופרמיית אי הנזילות בשיעור של כ-0.51%. השינויים בין המדד החזוי למדד בפועל לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום ה-30 ביוני 2024, אינו משמעותי. במסגרת התוצאות המדווחות לחציון הראשון של 2024 נכללה השפעת עליית הריבית חסרת הסיכון ופרמיית אי הנזילות, אשר הקטינה את ההתחייבויות הביטוחיות בשייר בסך של כ-54.8 מיליון ש"ח, כאשר עיקר ההשפעה הינו במגזרי ביטוח חיים ובריאות. מנגד, השפעת עליית הריבית הביאה לקיטון בשווי ההוגן של ההשקעות הפיננסיות, לרבות אג"ח ח"ץ, השפעה אשר קיזזה ברובה את השפעת הריבית על צד ההתחייבויות הביטוחיות.
6. בחציון השני של שנת 2024 חלה ירידה בריבית חסרת סיכון כולל פרמיית אי נזילות בשיעור של כ-0.54%, וכן ירידה בשיעור של כ-0.3% בין המדד החזוי למדד בפועל. השפעות אלו צפויות להביא לעלייה בהתחייבויות הביטוחיות, ובמקביל עלייה בהשקעות הפיננסיות. החברה טרם השלימה את הכנת הנתונים לחציון השני של 2024 ועל כן, בשלב זה, לא ניתן לכמת את סך ההשפעה הכוללת הצפויה על תוצאות החברה לחציון השני של 2024.

החברה ביצעה הערכה מקיפה של ההשפעות הצפויות כתוצאה מאימוץ התקנים החשבונאיים החדשים ונמצאת בעיצומו של תהליך ההערכות ליישום התקנים החדשים, ולפיכך תיתכנה התאמות נוספות הקשורות בזיהוי השפעות כמותיות ובסוגיות גילוי והצגה עד למועד יישום בפועל של התקנים החשבונאיים. בנוסף, אופן היישום של התקן עשוי להיות כפוף לשינויים או להתאמות חשבונאיות בהם השתמשה החברה הן בעקבות שינויים בהנחיות, בפרקטיקה הנוהגת בחו"ל ובהתאם בישראל, הן בעקבות הבהרות רגולטוריות, והן לאור הוראות מרשות המסים. לפיכך, אין לראות בנתונים שלעיל כנתונים מחייבים או כתוצאות מחייבות. כמו-כן, נתונים אלו לא בוקרו על-ידי רואה החשבון המבקר של החברה. שינויים נוספים עשויים לנבוע מהמשך תהליכי איסוף וטיוב מידע בחברה, יישום והטמעת בקורות נוספות, דיונים עם רואה החשבון המבקר של החברה והתפתחות בפרשנות יישום התקנים החדשים. על כן, מלוא המידע שנכלל לעיל מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. יובהר, כי הנתונים לעיל אינם מתייחסים ואינם מעידים על ההשפעות המלאות של התקנים החדשים, לרבות ככל שישנן, על משטר המס הרלוונטי, וכן על יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה מבוסס סולבנסי 2. נכון למועד פרסום הדוח, עניינים אלו, אשר טרם הוסדרו במלואם, אינם בשליטתה המלאה של החברה ומצויים בבחינה.

דירקטוריון החברה מודה להנהלה, לעובדיה ולסוכניה על תרומתם להישגי החברה.

שמעון מירון,

מנכ"ל

אלי אלעזרא,

יו"ר הדירקטוריון

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

19 במרס 2025.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, שמעון מירון, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2024 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
 - א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי;
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (וועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

שמעון מירון, מנהל כללי

תאריך: 19.3.2025

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, בארי כספי, מצהיר כי :

1. סקרתי את הדוח השנתי של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2024 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח ; וכן-
 - א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח ;
 - ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון ;
 - ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו ; וכן-
 - ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ;
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי :
 - א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי ; וכן-
 - ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

בארי כספי, סמנכ"ל כספים

תאריך: 19.3.2025

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת חברת הביטוח, בפיקוח הדירקטוריון, העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2024, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-COSO Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2024 הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון	אלי אלעזרא	_____ (חתימה)
מנכ"ל	שמעון מירון	_____ (חתימה)
סמנכ"ל הכספים	בארי כספי	_____ (חתימה)

תאריך אישור הדוח: 19.3.2025

פרק 3

דוחות כספיים

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2024

תוכן עניינים

עמוד

2	דוח רואה החשבון המבקר בדבר בקרה פנימית על הדיווח הכספי
3	דוח רואה החשבון המבקר
8	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
10	דוחות מאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר
11	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
12	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
15	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
201	נספח לדוחות הכספיים המאוחדים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר, 2024, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על הבקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB Public Company Accounting Oversight Board (בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם להוראות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם להוראות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2024 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר, 2024 ו-2023 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2024 והדוח שלנו מיום 19 במרס, 2025, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפנית תשומת לב לאמור [בבאור 34](#) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
19 במרס, 2025

דוח רואה החשבון המבקר

לבעלי המניות של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר, 2024 ו-2023 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2024. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברה המוצגת על בסיס השווי המאזני, אשר ההשקעה בה הסתכמה לסך של 15,331 אלפי ש"ח ו-15,149 לימים 31 בדצמבר 2024 ו-2023, בהתאמה, ואשר חלקה של החברה ברווחי החברה הסתכם לסך של 305 אלפי ש"ח, 136 אלפי ש"ח ו-1,819 אלפי ש"ח לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2024, 2023 ו-2022, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותה חברה בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותה חברה, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון האחרים, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברה המאוחדת שלה לימים 31 בדצמבר, 2024 ו-2023 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2024 בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל אנו מפנים את תשומת הלב לאמור [בבאור 34](#) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון החברה ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגבי היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעותו חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

(1) מדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי:

הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2024 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח כללי בסך 3,401 מיליוני ש"ח, כמתואר [בבאור 16](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.

כמתואר בבאורים [\(ב\) 3](#) ו-[\(ד\) 27](#) לדוחות הכספיים, התחייבויות אלה נמדדות בהתאם לעלות המשוערת ליישוב תביעות הביטוח וכוללות את העלות הצפויה של התביעות שאירעו ודווחו, תביעות שאירעו אך טרם דווחו או דווחו בחסר (IBNR ו-IBNER), הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, הפרשה לפרמיה בחסר והוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.

מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי מבוססת בעיקרה על אומדנים אקטואריים. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדנים הסטטיסטיים מבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח תתממשנה. הנחות שנעשה בהן שימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על מדידת ההפרשה. עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדנים הסטטיסטיים.

בחלק מענפי הביטוח אי הוודאות המובנית גבוהה יותר, במיוחד בתביעות רכב חובה וחבויות המתאפיינות ב"זנב ארוך", בהן לעיתים, חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה. [בבאור 16](#) לדוחות הכספיים מוצגת התפתחות הערכת ההתחייבויות בענפי רכב חובה וחבויות.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי הינה עניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו:

נהלי הביקורת שבוצעו במענה לעניין המפתח בביקורת

נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצרכי דיווח כספי.
- בחנו כי מתודולוגיית מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי מיושמת בהתאם לדרישות של IFRS 4 בדבר "חוזי ביטוח" ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי.
- יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.
- בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים בדוחות הכספיים המאוחדים אודות התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי.

(2) מדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות:

הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2024 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות שאינן תלויי תשואה בסך 1,332 מיליוני ש"ח, והתחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות תלויי תשואה בסך 4,950 מיליוני ש"ח, כמתואר [בבאור 15](#) לדוחות הכספיים המאוחדים.

כמתואר [בבאורים 3\(ב\) ו-32\(ד\)](#) לדוחות הכספיים המאוחדים, ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות תלויי תשואה ושאין תלויי תשואה נמדדות בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (תקנות וחוזרים), תקני דיווח כספי בינלאומיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נמדדות, בין היתר, על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה בהתאם לנתוני הכספיים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, ותק הכספיים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

חלק משמעותי מהעבודות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות מבוסס על אומדנים אקטואריים ועל הנחות שונות, ולפיכך מדידת העבודות כרוכה באי וודאות מובנית. עבודות אלה כוללות בעיקרן:

- עבודה משלימה לגמלאות.
- עבודת LAT (בדיקת נאותות ההתחייבויות – Liability Adequacy Test).
- עבודה בגין גמלה בתשלום ותביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי ואובדן כושר עבודה.

ההנחות העיקריות המשמשות בתהליך המדידה של ההתחייבויות לעיל כוללות הנחות בקשר לביטולים, הוצאות תפעול, תשואה, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, נכות, שיעורי מימוש גמלה ותחלואה. ההנחות נבחנות על ידי האקטואר הממונה בחברה מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות הינה עניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו:

נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות העיקריות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצורכי דיווח כספי.
- בחנו כי מתודולוגיית מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות מיושמת בהתאם לדרישות של IFRS 4 בדבר "חוזי ביטוח" ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות.
- יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, מחקרים מהותיים שבוצעו על-ידי החברה במהלך תקופת הדיווח ואת יישומם בחישוב העבודות.
- בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים אודות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות בדוחות הכספיים המאוחדים.

כמתואר בבאורים 8, 11, ו-12 לדוחות הכספיים המאוחדים, יתרת ההשקעות שאינן סחירות ויתרת הנדל"ן להשקעה ליום 31 בדצמבר 2024, מסתכמות ל- 4,227 מיליוני ש"ח, ו- 1,534 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד, נקבעים באמצעות הוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ.

השווי ההוגן של השקעות במניות שאינן סחירות מבוסס בעיקרו על הערכות שווי חיצוניות, ובקרנות השקעה וגידור מבוסס בעיקרו על השווי ההוגן של נכסי הבסיס או הערכות שווי ונקבע בהתאם לדיווחים של כל מנהל קרן. טכניקות הערכות שווי הינן סובייקטיביות באופיין ומשלבות הנחות שונות ושימוש באומדנים המשפיעים באופן משמעותי על השווי ההוגן.

השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה מבוסס על הערכות שווי שבוצעו על ידי מעריכי שווי חיצוניים, וכוללות אומדנים והנחות כגון מחירי שכירות משוערים ושיעורי הוון.

לגבי חלק מההשקעות הלא סחירות, בפרט אלו המסווגות לרמה 3 במדרג השווי ההוגן בהתאם ל- IFRS 13, כגון מניות שאינן סחירות, קרנות השקעה ונדל"ן להשקעה, אי הוודאות המובנית במדידת השווי ההוגן גבוהה, מאחר ומדידה זו מתבססת נתונים אשר אינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

לשינויים באומדנים, בהנחות או בהערכות בהם נעשה שימוש במסגרת הערכות השווי עשויה להיות השפעה משמעותית על קביעת השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים.

בשל אי הוודאות המובנית ביחס לאומדנים, ההנחות וההערכות כאמור לעיל, קבענו כי מדידת השווי ההוגן של ההשקעות הלא סחירות הינה עניין מפתח בביקורת.

כיצד ניתן מענה לנושא בביקורתנו:

- נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת מדידת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות כללו את הנהלים הבאים:
- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך קביעת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, בקורות לגבי נאותות הנתונים וההנחות ששימשו בהערכות השווי וסבירות הערכות השווי.
 - בחנו את המתודולוגיה למדידת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות המיושמת על ידי החברה.
 - ערכנו בירורים מול אנשי הכספים וגורמים באגף ההשקעות בחברה לצורך השגת הבנה ביחס לעסקאות, התפתחויות, ושערוכים מהותיים לתקופה וכן לגבי שינויים מהותיים, ככל שחלו, בנתונים, בהנחות ובמודלים בהשוואה לאלו ששימשו בשנה הקודמת.
 - עבור הערכות שווי מסוימות, בחנו תוך הסתייעות במומחים מטעמנו את סבירות האומדנים וההנחות העיקריות בבסיס הערכות השווי.
 - ביצענו בחינה מדגמית של השווי ההוגן של ההשקעות שאינן סחירות בדוחות הכספיים אל מול הערכות השווי שקיבלה החברה ממומחים חיצוניים, אל מול ציטוטי חברת מרווח הוגן בע"מ ואל מול הדוחות הכספיים ודיווחי מנהלי קרנות ההשקעה לפי העניין.
 - ביצענו בחינה מדגמית של מסד הנתונים ששימש לצורך קבלת ציטוט מחברת מרווח הוגן בע"מ אל מול הסכמי הלוואות.

(4) נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים

כמתואר בבאור 30 לדוחות הכספיים המאוחדים, ליום 31 בדצמבר 2024, קיימים לחברה הפסדים מועברים לצרכי מס בסך של כ- 752 מיליוני ש"ח בגינם החברה הכירה נכס מס נדחה בסך של כ- 139 מיליוני ש"ח. כמו כן, יתרת נכס המס הנדחה, נטו כפי שמוצגת בדוח על המצב הכספי ליום 31 בדצמבר 2024, הינה 41.9 מיליוני ש"ח.

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים אחרים, שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. כמו כן, לצורך אמידת ההכנסה החייבת העתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצל את יתרת הפסדים המועברים נדרש אומדן של ההנהלה באשר לתחזית עיתוי וסכום ההכנסה החייבת במס הצפויה ולאסטרטגיית תכנון המס הצפויה של החברה. סכום נכס המס הנדחה שהכירה החברה נקבע בהתבסס על הנחות אלו, לשינויים בהנחות אלו עשויה להיות השפעה משמעותית על יתרת נכס המס הנדחה שהחברה הכירה.

בשל אי הוודאות המובנית ביחס לאומדנים, ההנחות וההערכות כאמור לעיל, קבענו כי ההכרה והמדידה של נכס המס הנדחה בגין הפסדים מועברים הינו עניין מפתח בביקורת.

נהלי הביקורת שביצענו לגבי נכס המס הנדחה בגין הפסדים מועברים כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את נאותות ההכרה בנכס מס נדחה על בסיס קיומם של הפרשים זמניים חייבים במס המתייחסים לאותה רשות מס ולאותה ישות חייבת במס;
- בחנו את סבירות ההנחות שבהן השתמשה ההנהלה כדי לקבוע את תחזית ההכנסה החייבת העתידית שכנגדה החברה תנצל את יתרת הפסדים המועברים;
- בדקנו כי לצורך ההכרה בנכס המס הנדחה החברה התאימה את תחזית ההכנסה החייבת העתידית כך שלא תכלול היפוך של הפרשים זמניים ניתנים לניכוי וכן לא תכלול היפוך של הפרשים זמניים חייבים במס ככל והם כבר שימשו בתמיכה של ההכרה בנכס מס נדחה;
- בדקנו כי נכס המס הנדחה נמדד על בסיס שיעור המס המתאים בהתאם לחוקי המס שחקיקתם הושלמה עד לסוף תקופת הדיווח; וכן,
- בחנו את נאותות הגילויים הנכללים בדוחות הכספיים המאוחדים בקשר עם הכרה ומדידה של נכס המס הנדחה.

(5) גילוי בדבר ההשפעות הצפויות של אימוץ תקן דיווח כספי בינלאומי 17 – "חוזי ביטוח" ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 – "מכשירים פיננסיים":

עבור התקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2025, החברה תיישם לראשונה את תקן דיווח כספי בינלאומי 17 – "חוזי ביטוח" (להלן: "IFRS 17") אשר משפיע על ההכרה, המדידה, ההצגה והגילוי בקשר לחוזי ביטוח, ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא במסגרת תקן דיווח כספי בינלאומי 4 – "חוזי ביטוח" (להלן: "IFRS 4") והוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הרשות"). כמו כן, באותו מועד החברה תיישם לראשונה את תקן דיווח כספי בינלאומי 9 – "מכשירים פיננסיים" (להלן: "IFRS 9") אשר מחליף את תקן חשבונאות בינלאומי 39 – "מכשירים פיננסיים" (להלן: "IAS 39").

כנדרש בהתאם להוראות תקן חשבונאות בינלאומי 8 – "מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות" (להלן: "IAS 8") כללה החברה גילוי בדבר ההשפעות הצפויות של אימוץ IFRS 9 ו-IFRS 17 במסגרת באור 39. בהתאם להוראות IAS 8 וכן הנחיות היישום של הרשות שנכללו במפת הדרכים אשר פורסמה ביום 26 בינואר 2025 מציגה החברה במסגרת הבאור מאזן פרופורמה שנערך בהתאם להוראות IFRS 9 ו-IFRS 17 ליום 1 בינואר 2024 (מועד המעבר לאימוץ מחדש של IFRS לרבות התקנים האמורים; (להלן: "מועד המעבר") וכן גילוי לסכום מרווח השירות החוזי (להלן: "CSM") וסכום התאמת הסיכון בגין סיכון שאינו פיננסי (להלן: "RA") עבור כל אחד ממגזרי הפעילות. בנוסף, מוצגת יתרת ההפרשה להפסדי אשראי, בהתאם למתכונת הגילוי שנקבעה במפת הדרכים. בנוסף, החברה כוללת גילוי במסגרת הבאור האמור לגבי מידע איכותי משלים שמתייחס, בין היתר, לשינויים העיקריים במדיניות החשבונאית שבכוונת החברה ליישם במסגרת יישום IFRS 9 ו-IFRS 17 ומידע על שיקולי דעת משמעותיים שהופעלו על ידיה בתהליך יישום מדיניות חשבונאית זו. המידע כולל גם פירוט של הנושאים המהותיים ביישום התקנים האמורים והשפעתם הצפויה של התקנים על הדוחות הכספיים, מידע על אופן יישום הוראות המעבר של התקנים האמורים ומידע נוסף לפי דרישות מפת הדרכים (להלן: "באור היישום לראשונה").

יצוין כי הרשות קבעה במסגרת מספר חוזרים הוראות משמעותיות המתייחסות לאופן היישום של IFRS 9 ו-IFRS 17 ובכלל זה: הוראות המעבר, ריביות ההיוון, מרווח הסיכון, החלוקה לתיקים ולקבוצות, גבולות חוזה ועוד.

בשל השינויים המשמעותיים במדיניות החשבונאית של החברה בקשר לטיפול בחוזי ביטוח, אשר צפויים לחול בעקבות היישום לראשונה של IFRS 17, אשר כוללים שימוש בשיקול דעת ובאומדנים חדשים ביחס לאלו שנדרשו בעת יישומו של IFRS 4, ומאחר שהשלכותיו של IFRS 17 על הדוחות הכספיים עשויות להיות משמעותיות ובעלות חשיבות למשתמשים בדוחות הכספיים של החברה, קבענו כי הגילוי שניתן על ידי החברה במסגרת באור היישום לראשונה, הינו עניין מפתח בביקורת.

נהלי הביקורת שבוצעו במענה לעניין המפתח בביקורת

נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת הגילוי שניתן במסגרת באור היישום לראשונה:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של ההתחייבויות והנכסים בגין חוזי ביטוח, המטופלים על ידי IFRS 17, ותהליך קביעת השווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות מסוג "חיים צמוד" למועד המעבר, ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות בכל הנוגע למידע המופיע בבאור היישום לראשונה.
- בחנו באם שיקולי הדעת שהופעלו על ידי הנהלת החברה בבחירת המדיניות החשבונאית בנושאים המהותיים הנוגעים ליישום IFRS 9 ו-IFRS 17 הינם בהתאם להוראותיהם של התקנים האמורים והוראות הרשות.

- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמינו, באם המתודולוגיה, המודלים, וההנחות בהם עשתה החברה שימוש לשם קביעת ה-CSM, ה-RA, השווי ההוגן של התחייבויות או נכסים בגין חוזי ביטוח, האומדן המיטבי (Best Estimate) של תזרימי מזומנים בגין חוזי ביטוח והשווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות מסוג "חיים צמוד", נכון למועד המעבר, הינם בהתאם להוראות IFRS 17 ו-IFRS 9 בנושאים האמורים, הוראות הרשות ופרקטיקות מקובלות. בחינה זו כללה גם בחינה, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, של נאותות הנתונים וההנחות ששימשו בסיס במודלים שישמשו לצורך מדידת היתרות השונות וכן בחינה של שיקולי הדעת שהופעלו על ידי ההנהלה או מומחים מטעמה במקרים הרלוונטיים.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמינו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את תהליכי החישוב השונים שבוצעו על ידי החברה לשם מדידת היתרות השונות הנוגעות לחוזי הביטוח.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי מערכות מידע מטעמינו, את העשרת המידע שבוצעה לצורך תיוג החוזים לקבוצות חוזי ביטוח.
- בחנו את נאותות הגילויים השונים שניתנו על ידי החברה במסגרת באור היישום לראשונה.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר, 2024 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 19 במרס, 2025 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
19 במרס, 2025

ליום 31 בדצמבר			
2023	2024		
אלפי ש"ח		באור	נכסים
202,251	219,669	4	נכסים בלתי מוחשיים
442,194	467,583	5	הוצאות רכישה נדחות
141,954	119,055	6	רכוש קבוע
357,160	388,233	8	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,091,981	1,145,887	8	נדל"ן להשקעה - אחר
1,687,705	1,536,150	15,16	נכסי ביטוח משנה
71,619	63,315		נכסי מסים שוטפים
61,314	41,903		נכסי מסים נדחים
264,933	289,438	9	חייבים ויתרות חובה
166,463	230,716	10	פרמיות לגביה
15,149	15,331		השקעות בחברות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
18,825,992	23,975,358	11	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
		12	השקעות פיננסיות אחרות:
511,070	593,043		נכסי חוב סחירים
1,267,918	1,210,865		נכסי חוב שאינם סחירים
116,290	99,783		מניות
170,705	141,608		אחרות
2,065,983	2,045,299		סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
1,721,203	1,544,352	13	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
114,794	143,206	13	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
27,230,695	32,225,495		סך כל הנכסים
20,994,875	26,020,316	11	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

ליום 31 בדצמבר				הון והתחייבויות
2023	2024			
אלפי ש"ח		באור		
		14	הון	
200,201	200,201		הון מניות	
47,885	47,885		פרמיה על מניות	
39,899	49,720		קרנות הון	
8,682	100,055		יתרת עודפים	
296,667	397,861		סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה	
			התחייבויות	
4,737,364	4,732,476	15 א'	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	
20,883,685	25,712,893	15 ב'	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	
57,146	64,311	30	התחייבויות בגין מסים נדחים	
24,655	26,778	19	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	
492,998	697,868	18	התחייבויות פיננסיות	
561,160	429,145	20	חברות ביטוח	
177,020	164,163	21	זכאים ויתרות זכות	
26,934,028	31,827,634		סך כל ההתחייבויות	
27,230,695	32,225,495		סך כל ההון וההתחייבויות	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

19 במרס, 2025			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	אלי אלעזרא	שמעון מירון	בארי כספי
	י"ר הדירקטוריון	מנכ"ל	סמנכ"ל כספים

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2022	2023	2024	באור
אלפי ש"ח (למעט רווח נקי (הפסד) למניה)			
1,627,611	1,749,039	1,834,048	22
487,613	596,751	533,992	22
1,139,998	1,152,288	1,300,056	22
(1,974,604)	2,194,601	3,048,509	23
180,447	162,067	188,785	24
62,702	82,758	73,353	25
(591,457)	3,591,714	4,610,703	
סך הכל ההכנסות			
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו			
(279,999)	3,478,813	4,264,355	
705,638	520,306	413,165	
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (**)			
(985,637)	2,958,507	3,851,190	26
436,833	430,141	434,771	27
104,945	119,776	159,403	28
25,729	32,011	37,598	29
(418,130)	3,540,435	4,482,962	
סך כל ההוצאות			
חלק החברה ברווחי חברה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני			
1,819	136	305	
(171,508)	51,415	128,046	
72,528	(27,166)	(36,322)	30
(98,980)	24,249	91,724	
רווח נקי (הפסד)			
רווח (הפסד) כולל אחר:			
סכומים שיסווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד בהתקיים תנאים ספציפיים			
שינוי נטו "בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקפו לקרנות הון"			
(56,962)	25,428	19,095	
15,361	(10,195)	(9,675)	
8,891	-	3,691	
11,183	(5,208)	(4,509)	30
(21,527)	10,025	8,602	
סה"כ רכיבים שיסווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד סכומים שלא יסווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד:			
12,985	734	2,038	
2,305	45	(1,339)	
(3,635)	7	169	30
11,655	786	868	
(9,872)	10,811	9,470	
(108,852)	35,060	101,194	
רווח (הפסד) נקי למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח):			
(0.55)	0.13	0.51	31
רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה (בש"ח)			
הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.			
(*) ראה באור 20 להלן.			

הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הערכה מחדש	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	יתרת עודפים	סך הכל הון
מבוקר					
אלפי ש"ח					
200,201	47,885	45,407	(5,508)	8,682	296,667
-	-	-	-	91,724	91,724
-	-	1,742	8,602	(874)	9,470
-	-	1,742	8,602	90,850	101,194
-	-	(523)	-	523	-
200,201	47,885	46,626	3,094	100,055	397,861
יתרה ליום 1 בינואר, 2024					
רווח לתקופה					
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס					
סה"כ רווח כולל העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע בגובה פחת, נטו ממס					
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2024					
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הערכה מחדש	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	יתרת עודפים (גרעון)	סך הכל הון
מבוקר					
אלפי ש"ח					
200,201	47,885	45,227	(15,533)	(16,173)	261,607
-	-	-	-	24,249	24,249
-	-	756	10,025	30	10,811
-	-	756	10,025	24,279	35,060
-	-	(576)	-	576	-
200,201	47,885	45,407	(5,508)	8,682	296,667
יתרה ליום 1 בינואר, 2023					
רווח לתקופה					
רווח כולל אחר, נטו ממס					
סה"כ רווח כולל העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע בגובה פחת, נטו ממס					
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023					
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הערכה מחדש	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	יתרת עודפים (גרעון)	סך הכל הון
מבוקר					
אלפי ש"ח					
200,201	47,885	35,684	5,994	80,695	370,459
-	-	-	-	(98,980)	(98,980)
-	-	10,138	(21,527)	1,517	(9,872)
-	-	10,138	(21,527)	(97,463)	(108,852)
-	-	(595)	-	595	-
200,201	47,885	45,227	(15,533)	(16,173)	261,607
יתרה ליום 1 בינואר, 2022					
הפסד לתקופה					
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס					
סה"כ רווח (הפסד) כולל העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע בגובה פחת, נטו ממס					
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022					

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום				
31 בדצמבר				
2022	2023	2024		
אלפי ש"ח			נספח	
(1,172,770)	127,156	(166,252)	א'	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(783)	(341)	(744)		רכישת רכוש קבוע
(59,650)	(55,245)	(67,623)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
(60,433)	(55,586)	(68,367)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
-	65,000	150,000		תמורה מהנפקת כתבי התחייבות נדחים
(3,081)	(3,499)	(63,820)		פרעון התחייבויות פיננסיות מבנקים ואחרים
(3,081)	61,501	86,180		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
(1,236,284)	133,071	(148,439)		<u>עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים</u>
2,939,210	1,702,926	1,835,997	ב'	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה</u>
1,702,926	1,835,997	1,687,558	ג'	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2022	2023	2024	
	אלפי ש"ח		
(98,980)	24,249	91,724	נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			רווח (הפסד)
			התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:
			התאמות לסעיפי רווח או הפסד:
(1,819)	(136)*	(305)	חלק החברה ברווחי חברה המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
2,381,573	(1,894,388)	(2,833,691)	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
			הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:
(25,275)	(14,200)	(9,682)	נכסי חוב סחירים
(96,479)	(137,026)	(95,016)	נכסי חוב שאינם סחירים ופקדונות
21,291	(3,201)	15,740	מניות
4,489	(17,845)	(18,054)	השקעות אחרות
19,419	25,731	31,414	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות ואחרות
-	-	(607)	רווח מממוש נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה
-	-	(607)	רווח מממוש נדל"ן להשקעה
107,400	-	2,250	תמורה מממוש נדל"ן להשקעה
-	-	2,250	תמורה מממוש נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה
(109,363)	(78,793)	(32,586)	שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח תלויי תשואה
(256,603)	(131,919)	(34,521)	שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר
			פחת והפחתות:
5,850	6,278	6,291	רכוש קבוע
46,703	48,928	50,205	נכסים בלתי מוחשיים
592,323	174,755	(4,888)	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
(3,921,539)	144,644	4,829,208	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
(261,412)	(40,299)	151,555	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(2,399)	6,852	(25,389)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
(72,528)	27,166	36,322	מסים על ההכנסה
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים :
			השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:
175,885	1,568,236	(2,541,201)	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
(314)	(647)	(130)	רכישות נדל"ן להשקעה
			השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:
(3,346)	(2,456)	(696)	רכישות נדל"ן להשקעה
(110,775)	(73,151)*	53,688	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
(10,119)	30,383	(64,253)	פרמיות לגבייה
5,149	18,230	(24,505)	חייבים ויתרות חובה
(59,000)	13,610	(146,378)	זכאים ויתרות זכות
(1,247)	(2,484)	784	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
(1,572,136)	(331,732)	(652,802)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה עבור:
(18,721)	(24,285)	(28,573)	ריבית ששולמה
225,560	238,056	217,602	ריבית שהתקבלה
(21,682)	7,821	(1,166)	מסים שהתקבלו (שולמו), נטו
313,189	213,047	206,963	דיבידנד שהתקבל
498,346	434,639	394,826	מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
(1,172,770)	127,156	(166,252)	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.
(* סיווג מחדש

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2022	2023	2024	
אלפי ש"ח			
2,706,311	1,477,678	1,721,203	<u>נספח ב' - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה</u>
232,899	225,248	114,794	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
2,939,210	1,702,926	1,835,997	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
			יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
1,477,678	1,721,203	1,544,352	<u>נספח ג' - מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה</u>
225,248	114,794	143,206	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,702,926	1,835,997	1,687,558	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
			יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. השליטה בחברה

1. הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: החברה) הינה חברה תושבת ישראל וכתובתה הרשמית היא רחוב המלאכה 6, חולון. דוחותיה הכספיים המאוחדים כוללים את אלה של החברה ושל חברות בנות שלה המתוארת בסעיף ב' להלן (להלן - הקבוצה), וכן זכויות החברה בחברה כלולה.
2. החברה הינה חברה בת בשליטה ובבעלות מר אלי אלעזרא, בעל השליטה בחברה בעקיפין, באמצעות החזקותיו באלעזרא החזקות בע"מ (להלן: אלעזרא החזקות), חברה פרטית בבעלות מר אלי אלעזרא ורעייתו, המחזיקה במישרין בשיעור של כ-42.87% ממניות החברה; וכן באמצעות אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ (להלן: אלעזרא החזקות ביטוח), חברה פרטית בבעלותה המלאה של אלעזרא החזקות, המחזיקה במישרין בשיעור של כ-53.6% ממניות החברה.
3. החברה הינה חברה פרטית והינה תאגיד מדווח כהגדרתו בחוק החברות, התשנ"ט-1999.

ב. החברות המאוחדות הפעילות של החברה הינן איגוד מקרקעין בשם פנינת אפרידר בע"מ (להלן: אפרידר) המוחזקת בבעלות מלאה וכן בסט פיננסים סוכנות לביטוח בע"מ (להלן: סוכנות בסט). בדוחות הכספים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2024 לא צורף מידע כספי נפרד כנדרש לפי תקנה 38ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל-1970, וזאת לאור ההשפעה הזניחה שיש לדוחות הכספיים של אפרידר וכן אלו של סוכנות בסט על הדוחות הכספיים המאוחדים ובפרט העובדה שהוספת המידע האמור אינה תשפיע על יכולת קוראי הדוחות של החברה לקבל החלטות עסקיות. הפרמטרים הכמותיים ששימשו את החברה בכדי לגבש את ההחלטה הנ"ל הינם שיעור נכסי פנינת אפרידר וכן שיעור נכסי סוכנות בסט מסך נכסי החברה, שיעור התחייבויות אפרידר וכן שיעור התחייבויות סוכנות בסט מסך התחייבויות החברה, שיעור הכנסות אפרידר וכן שיעור הכנסות סוכנות בסט מסך הכנסות החברה, וחלקה של אפרידר וכן חלקה של סוכנות בסט מסך התזרים המזומנים מפעילות שוטפת המאוחד של החברה.

ג. השלכות מלחמת "חרבות ברזל"

ביום 7 באוקטובר, 2023, פתח ארגון הטרור "חמאס" במתקפת טרור רצחנית נגד תושבי יישובי עוטף עזה והדרום, בשילוב ירי טילים מאסיבי על כל אזורי הארץ. בעקבות המתקפות על ישראל והמצב הביטחוני, הכריזה ממשלת ישראל על מלחמת "חרבות ברזל" (להלן - המלחמה). למלחמה ולפעולות שנקטה ממשלת ישראל השפעות ישירות ועקיפות על ישויות רבות, שעשויות להיות משמעותיות. השפעת המלחמה הובילה לצמצום הפעילות במשק הישראלי ולירידה בפעילות הכלכלית. למלחמה, ובפרט ככל שתמשך ו/או תתרחב לחזיתות נוספות, פוטנציאל להשפעה שלילית על המשק הישראלי, לקוחות החברה והחברה עצמה.

בין הסיכונים האפשריים ניתן למנות ירידה אפשרית בצריכה הפרטית, ירידה בתוצר, גרעון תקציבי משמעותי, הורדות דירוג האשראי של המדינה על-ידי חברות נוספות, עליית פרמיית הסיכון של המדינה, ירידה בפדיון בחלק מענפי המשק, פגיעה בענפי התיירות והבנייה, ירידת מחירי נדל"ן, עלייה באבטלה, פגיעה בעסקים, גידול בהפרשות להפסדי אשראי כתוצאה מגורמים אלו, זעזועים בשווקים ובכללם פיחות, ירידות בשוק ההון, שינויים בעקומי התשואה ובריבית הבנק המרכזי שישפיעו על הרווחיות ועוד.

כמו כן, לחברה נכסי נדל"ן בין היתר בערים אשקלון ואשדוד, כאשר ערים אלו נפגעו משמעותית במהלך המלחמה. החברה מעריכה כי היקף הפגיעה שלה בהכנסות שכר דירה חודשי לאור האמור הינו בסדר גודל של כ-120 אלף ש"ח. יתירה מכך, לפרטים אודות הודעה בדבר ירידת דירוג האשראי של מדינת ישראל והודעה בדבר שינוי תחזית דירוג השל מדינת ישראל במהלך תקופת הדיווח, [ראה באור 32 \(1\) \(2\) להלן](#).

בשלב זה קיימת אי וודאות בקשר להתפתחות המלחמה, להיקפה ולמשך זמנה. לפיכך לא ניתן בשלב זה להעריך את היקף ההשפעה המלא של המלחמה על החברה ועל תוצאותיה בטווח הבינוני, אך השפעה זו, להערכת החברה נכון למועד פרסום הדוח, אינה צפויה להיות מהותית. השפעות פרטניות נוספות מובאות להלן:

באור 1: - כללי (המשך)

ג. (המשך)

ביטוח כללי

נזקי רכוש הנובעים מאירוע מלחמה אינם מכוסים במסגרת הפוליסות של החברה בתחום זה, אלא על-ידי המדינה (מס רכוש). לפיכך, היקף החשיפה לאמור כתוצאה מהמלחמה אינו מהותי ליום המאזן, ואינו צפוי להיות מהותי.

עם פרוץ המלחמה, חלה ירידה בשיעור החידושים בביטוח הכללי וחלה עלייה בבקשה לפריסת תשלומים. יצוין, כי בתחום העסקי קיימת האטה בחידושים עקב אי פעילות עסקים או פעילות מצומצמת. כמו-כן, קיימות פניות בנושא ביטולי פוליסות עבור מבוטחים הנמצאים בקו העימות ובקשות להקטנת גבולות האחריות, לאור כך שפעילות חלק מהמבוטחים הצטמצמה. החברה פועלת באופן שוטף מול הסוכנים תוך מתן הקלות למבוטחים, לרבות האפשרות לבצע השבתה של הפוליסה או הקפאתה, וזאת ככל והמבוטח מעוניין בכך. בהתאם, לא קיים שינוי תפעולי בהתנהלות החברה או סוכניה ורצף העבודה התקין נמשך גם במהלך המלחמה.

ביטוח חיים ובריאות

בתחום חיסכון ארוך טווח ובריאות, לרבות סיעוד, החברה לא צופה חשיפות ביטוחיות מהותיות להשלכות המלחמה, לרבות בקשר עם שיעורי התחלואה והתביעות. יחד עם זאת, כתוצאה מהמלחמה עלול להיווצר גידול בתביעות בביטוחי אובדן כושר עבודה, נכויות וריסק. לחברה חוזה ביטוח משנה המגן מפני אירוע קטסטרופה, המקטין את החשיפה מסיכון זה. ליום המאזן, לא הייתה השפעה מהותית בגין המלחמה. בנוסף, להערכת החברה, היקף החשיפה שלה אינו צפוי להיות מהותי. בפרט, באשר לחשיפתה של החברה לתביעות בביטוחי חיים (שייר) אגב המלחמה, במהלך שנת 2024, הוערכו והתגבשו תביעות כאמור בסך של כ-1600 אלפי ש"ח.

הערכות החברה בקשר עם שיעורי התחלואה והתמותה והיקף החשיפה שלה מבוססות על נתח השוק של החברה בתחום זה, אומדנים ראשוניים והמידע הקיים בידי החברה, נכון למועד פרסום הדוח. באשר לחוזי ההשקעה המנוהלים על ידי החברה, חלה ירידה בהיקף המשיכות והפדיונות במהלך חודש אוקטובר 2023 בלבד, כאשר במהלך החודשים נובמבר-דצמבר 2023 ההיקף שב לסדרי הגודל שאפיינו אותו טרום המלחמה. באשר לביטוחי מנהלים, המלחמה לא נשאה השפעה מהותית ביחס להיקפי הפעילות של מוצר זה.

נוסטר

תיק השקעות הנוסטרו של החברה השיא במהלך שנת 2024, נכון ליום 31 בדצמבר 2024, תשואה חיובית בשיעור של כ-4.6%, כ-93 מיליוני ש"ח, זאת בהשוואה לתשואה חיובית של כ-10.9%, כ-197.2 מיליוני ש"ח, במהלך התקופה המקבילה אשתקד. התשואה כאמור חושבה לאחר הבאה בחשבון גם של שערוכי נדל"ן ושל נכסים לא סחירים. תיק ההשקעות של החברה ניהן בשיעור חשיפה משמעותית לנכסי נדל"ן, בין היתר בערים אשקלון ואשדוד אשר חוו פגיעה משמעותית במהלך המלחמה.

השפעות אינפלציה ועליית שיעור הריבית ד.

לשינויים בעקום הריבית חסרת הסיכון ושוק ההון השפעה על הנכסים החברות ותוצאותיה של החברה. החברה מנהלת את סיכונה תוך הסתכלות כוללת על ניהול הנכסים וההתחייבויות כמתואר בביאור 32 להלן. בעקבות התפתחויות מאקרו כלכליות ברחבי העולם שהתרחשו במהלך שנת 2022, חלה עלייה בשיעורי האינפלציה בארץ ובעולם. כחלק מהצעדים שנקטו על מנת לבלום את עליית המחירים, החלו הבנקים המרכזיים בעולם, ובכללם בנק ישראל, להעלות את שיעור הריבית. על רקע המלחמה חלה עליה בעקום הריבית והחל מחודש נובמבר 2023 חל שינוי מגמה ויריבת חסרת הסיכון ירדה לטווח הקצר אף מעבר לעליה האמורה. בתקופת הדוח חלו תנודות משמעותיות בעקום הריבית חסרת הסיכון ופרמיית אי הנזילות. עקום ריבית חסרת הסיכון עלה לאורך כל הטווחים, כאשר ברבעון הרביעי נרשמה עלייה בטווח הקצר וירידה בטווח הארוך. במקביל פרמיית אי הנזילות ירדה הן בתקופת הדוח והן ברבעון הרביעי. כתוצאה, עקום הריבית בתוספת פרמיית אי הנזילות הציג מגמה מעורבת: עלייה בתקופת הדוח (למעט במח"מ הארוך) וירידה ברבעון (למעט במח"מ הקצר). לניתוח רגישות ביחס להשפעת השינויים בשיעורי ריבית ובשיעורי השינוי במדד המחירים לצרכן, [ראה באור 33ב\(3\)](#) להלן. כמו כן, לעניין השפעת מגמת עליית הריבית על ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח, [ראה באור 33ד \(ד\) 1 להלן](#).

באור 1: - כללי (המשך)

ה. דמי ניהול משתנים

החברה חשופה מתוקף פעילותה לשינויים בשווקי ההון, אשר משפיעים על היקף הנכסים המנוהלים על-ידיה, על דמי הניהול אותם גובה ועל התשואות המושגות על השקעותיה. בתקופת הדוח חלו עליות בשווקים הפיננסים. בעקבות זאת נרשמה תשואה ריאלית חיובית בפוליסות ביטוח חיים המשתתפות ברווחים ששווקו עד שנת 2004. החברה לא הכירה בהכנסות בגין דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2022 ועד לרבעון הרביעי לשנת 2024, אלא רק בגין דמי ניהול קבועים. כל עוד לא הושגה תשואה ריאלית חיובית שתכסה את הפסדי ההשקעות שנצברו לחובת המבוטחים, לא גבתה החברה דמי ניהול משתנים. ליום 31 בדצמבר 2023 סך אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת הסתכם לכ-19 מיליוני ש"ח. כאמור לעיל במהלך שנת 2024 שבה החברה לגבות דמי ניהול משתנים, סה"כ כ-1.5 מיליוני ש"ח דמי ניהול משתנים שנגבו במהלך השנה.

1. שטרי נאמנות ויציאה מ'נסיבות משהות'

בהתאם להוראות שטרי הנאמנות וכתבי ההתחייבות, בין היתר, במקרה בו יתרת הרווחים הראויים לחלוקה, כמשמעותם בחוק החברות, התשנ"ט-1999, הינה שלילית, חלים על תשלומי הריבית נסיבות משהות. ליום 31 לדצמבר 2023, ובמהלך שנת 2024, הייתה לחברה יתרת רווחים ראויים לחלוקה חיובית. כמפורט בבאור 1 ה לדוחות הכספיים השנתיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2023, ביום 31 במרס 2024, דן דירקטוריון החברה בשאלת התקיימותן של הנסיבות המשהות. מכיוון שנכון ליום 31 לדצמבר 2023 לחברה יתרת עודפים חיובית, אזי, שבהתאם להוראות שטרי הנאמנות של אגרות החוב (סדרות 3 ו-4) וכתבי התחייבות נדחים שהחברה נטלה מתאגידים בנקאיים, לא חלים על תשלומי הריבית שלה נסיבות משהות.

2. בחודש מאי 2024 אישרה רשות ניירות ערך את הארכת תשקיף המדף של החברה מיום 17 במאי 2022, עד ליום 17 במאי 2025. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי של החברה מתאריך 15 במאי 2024.

באור 1: - כללי (המשך)

ח. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

- החברה - הכשרה חברה לביטוח בע"מ.
- החברה האם - אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ.
- הקבוצה - החברה וחברות מאוחדות המצוינות בביאור 1 (ב) לעיל.
- חברות מוחזקות - חברות מאוחדות, וחברות או שותפויות שהשקעות החברה בהן כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.
- בעלי עניין ובעל שליטה - כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.
- צדדים קשורים - כהגדרתם ב- IAS 24.
- המפקח או הממונה - הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
- חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
- חוזר הסולבנסי - הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II.
- כללי השקעה - תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזר "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים" שפורסם ע"י הממונה.
- חוזי ביטוח - חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
- חוזי השקעה - פוליסות שאינן מהוות חוזי ביטוח.
- חוזים תלויי תשואה - חוזי ביטוח וחוזי השקעה במגזר ביטוח חיים בהם ההתחייבויות צמודות לתשואת תיק ההשקעות (פוליסות משתתפות ברווחי השקעה), או נובעות מחוזים אלה.
- נכסים עבור חוזים תלויי תשואה - סך כל הנכסים העומדים כנגד התחייבויות הנובעות מביטוח משתתף ברווחים.
- התחייבויות בגין חוזי ביטוח - עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזרי הפעילות ביטוח חיים וביטוח כללי.
- נכסי ביטוח משנה פרמיות - חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
- פרמיות פרמיות שהורווחו - פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של החברה ערוכים על בסיס העלות, למעט הסעיפים המאזניים הבאים: נדל"ן להשקעה, בנייני משרד המסווגים כרכוש קבוע, סעיפי הטבות לעובדים (נכסים והתחייבויות), נכסים פיננסיים זמינים למכירה, נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (לרבות מכשירים נגזרים), הפרשות, השקעות בחברות כלולות, התחייבויות ביטוחיות, נכסי ביטוח משנה והתחייבויות (נכסי) מיסים נדחים. מידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו מפורט בהמשך [ביאור 2](#) להלן בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח, שהינו המטבע הפעילות של החברה, ומעוגלים לאלף הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת החברה.

3. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

עד ליום 31 בדצמבר 2022, היו הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ערוכים בהתאם לתקני ה-IFRS. החל מיום 1 בינואר 2023, הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ערוכים בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה נדחה מועד היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (IFRS 17) ושל תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 9 בדבר מכשירים פיננסיים (IFRS 9) ליום 1 בינואר 2025 (וזאת במקום מועד היישום לראשונה שנקבע בתקן עצמו - 1 בינואר 2023). לאור זאת, בתקופות שעד מועד היישום לראשונה בישראל החברה ממשיכה ליישם את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 4 בדבר חוזי ביטוח (IFRS 4) ואת תקן חשבונאות בינלאומי מספר 39 בדבר מכשירים פיננסיים (IAS 39 משנת 2017). ביתר הנושאים, הדוחות הכספיים המאוחדים ערוכים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS). לפרטים נוספים אודות תקני IFRS 17 ו-IFRS 9, [ראה ביאור 36](#) להלן.

4. תקופת המחזור התפעולי

פעילות החברה מאופיינת במחזור תפעולי אשר בעיקרו עולה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך, לעסקי סיעוד ומחלות ואשפוז, ולעסקי ביטוח כללי בענפי חבויות וביטוח רכב חובה, לגביהם תקופת הדיווח נמשכת זמן רב לאחר תקופת הכיסוי הביטוחי.

5. מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות המאוחדים על המצב הכספי, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו, מספקת מידע מהימן ורלוונטי יותר, כפי שנדרש בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 1, והינה בהתאם להנחיות הממונה.

6. מדיניות חשבונאית עקבית

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות למעט אם נכתב אחרת.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים, ההנחות והשינויים במדיניות החשבונאית השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של החברה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג חוזי ביטוח וחוזי השקעה

חוזי ביטוח הינם חוזים בהם המבטח לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר. ההנהלה שוקלת לגבי כל חוזה וחוזה, או לגבי קבוצה של חוזים דומים, האם הם כרוכים בלקיחת סיכון ביטוחי משמעותי ועל כן יש לסווגם כחוזי ביטוח או שהם חוזי השקעה.

2. סיווג ויעוד השקעות פיננסיות

הנהלת החברה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, בהתאם לכללי ה-IFRS ובהתאם לחוק הפיקוח ולתקנות שהותקנו על פיו, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים ואקטואריים, המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים שפורסמו או צפויים להתפרסם בתחום הביטוח ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התממשותם והשלכותיהם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים, ההנחות והשינויים במדיניות החשבונאית (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

להלן מידע בדבר האומדנים הקריטיים וההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים, ואשר קיים סיכון משמעותי ששינוי מהותי בהם, עשוי לשנות באופן מהותי את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים במהלך השנה הכספית הבאה:

1. התחייבויות בגין חוזי ביטוח

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססות על שיטות הערכה אקטואריות ועל הנחות המפורטות בבאור 32(ד1) לגבי ביטוח חיים ובבאור 32(2)א לגבי ביטוח כללי.

ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לגבי שינויים בהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים, ראה באור 32(ד1) להלן. לגבי ניתוחי רגישות של הסיכון הביטוחי בביטוח חיים ראה באור 32(ד1)(5) ובבאור 32(2) להלן לגבי ביטוח כללי.

2. תביעות משפטיות

כנגד החברה תלויות ועומדות תביעות משפטיות ותובענות שאושרו כייצוגיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד החברה, הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטית. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה. ראה מידע נוסף בבאור 34 להלן.

בנוסף לתביעות האמורות, החברה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת החברה במספר דרכים, ובין היתר: באמצעות פניות לקוחות לגורמים בחברה ובמיוחד לממונה על פניות הציבור בחברה, באמצעות תלונות לקוחות ליחידה לפניות הציבור במשרד הממונה, ובאמצעות תביעות (שאינן ייצוגיות) המוגשות לבית המשפט. נושאים אלו מובאים לידיעת הנהלת החברה אם וככל שהגורמים המטפלים מזהים כי הטענות עשויות להיות בעלות השלכות רחבות. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכת החברה על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה ואת הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני בו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה. ההשלכות האפשריות הן שינוי בגובה ההפרשה לתביעה או אי יצירת ההפרשה לתביעה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים, ההנחות והשינויים במדיניות החשבונאית (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

3. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים לא סחירים

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים. השווי ההוגן של קרנות השקעה נקבע על-פי ערך נכסי נקי (N.A.V.) בהתבסס על דיווחי הקרנות. השווי ההוגן של מניות לא סחירות נקבע על פי הערכת שווי של מומחה. ראה מידע נוסף בסעיף י' להלן.

4. ירידת ערך של השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראיה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, או שערכם של נכסים פיננסיים זמינים למכירה נפגם וקיימת ירידת ערך לגביהם, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח או הפסד, ראה מידע נוסף בסעיף י"א [ובבאור 12 להלן](#).
בכל תאריך מאזן בוחנת החברה האם קיימת ראיה אובייקטיבית כאמור.

5. שווי הוגן של נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה מוצג לפי שווי הוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לרווח או הפסד בתקופה שבה הם נוצרו. השווי ההוגן נקבע על ידי מערכי שווי חיצוניים בלתי תלויים, בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות שימוש בטכניקות הערכה והנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. אם ניתן, השווי ההוגן נקבע בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך.

במידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מערכי שווי והנהלת החברה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי החברה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפיסה, שיעורי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי, על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים, בהתאם המידע שמשתתף שוק יביא בחשבון למועד הדיווח. שינוי בהנחות המשמשות במדידת הנדל"ן להשקעה עשוי לגרום לשינוי בשווי ההוגן. ראה מידע נוסף בסעיף ט' [ובבאור 8 להלן](#).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים, ההנחות והשינויים במדיניות החשבונאית (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

6. מדידה מהימנה של נדל"ן להשקעה בהקמה

לצורך הבחינה האם השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה בהקמה ניתן למדידה מהימנה, מביאה החברה בחשבון, בין היתר, את הקריטריונים הרלוונטיים הבאים:

1. מיקום הנדל"ן בהקמה באזור שבו השוק מפותח ונזיל.
2. ציטוט מחיר מעסקאות אחרונות או הערכות קודמות של רכישה או מכירה של נכסים במצב ומיקום דומים.
3. השגת היתרי בניה והתנגדויות שהובעו להיתרים בהליך.
4. אחוז מהשטחים המיועדים להשכרה אשר הושכר מראש לשוכרים.
5. אומדן מהימן של שווי הנכס המוגמר.

כאשר בחינת הגורמים לעיל מעלה כי שווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה בהקמה ניתן למדידה מהימנה, הנדל"ן נמדד לפי שווי ההוגן, וזאת בהתאם למדיניות החברה לגבי נדל"ן להשקעה. כאשר מדידה מהימנה אינה אפשרית, נדל"ן להשקעה בהקמה נמדד לפי עלות בניכוי הפסד מירידת ערך, ככל שקיים.

7. קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות

ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות נבדקת אחת לשנה תוך שימוש בהנחות לגבי שיעורי ביטולים, תמותה ותחלואה ומשתנים נוספים כאמור [\(בבאור 32ד\(1\) להלן\)](#). בהתאם, החברה בוחנת ירידת ערך בגין נכסי הוצאות הרכישה הנדחות ושינוי קצב ההפחתה.

8. הטבות בגין פנסיה לעובדים והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תוכניות להטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוכה בקביעת הנחות בין השאר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבויות עשויה להיות מושפעת בצורה משמעותית בגין שינויים באומדנים אלו. ראה מידע נוסף בסעיף יד' ובבאור 19 להלן.

9. נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים, שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. נדרש אומדן של ההנהלה על מנת לקבוע את סכום נכס המסים הנדחים שניתן להכיר בו בהתבסס על העיתוי וסכום ההכנסה החייבת במס הצפויה ואסטרטגיית תכנון המס. בהתאם לשינויים בהנחות אלו, החברה תיצור או תבטל הכרה בנכס מס נדחה. ראה מידע נוסף בסעיף יח' להלן.

10. קביעת שווי הוגן של נדל"ן לשימוש עצמי

נדל"ן לשימוש עצמי מוצג לפי השווי ההוגן לתאריך הדוח כאשר שינויים בשווי ההוגן מעבר לעלות בניכוי פחת נזקפים לקרן הערכה מחדש. השווי ההוגן נקבע על ידי מעריך שווי בלתי תלוי בהתאם להערכות שווי כלכליות שמבוצעות באופן סדיר על מנת לוודא שהיתרה בדוחות הכספיים אינה שונה באופן מהותי מהערך שהיה נקבע לפי השווי ההוגן בתאריך הדוח. הערכות השווי כוללות הנחות בדבר אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מנכסים דומים ואומדן שיעור היוון מתאים. ראה מידע נוסף בסעיף ח' ובאור 6 להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים, ההנחות והשינויים במדיניות החשבונאית (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

11. אומדן שיעור ההשלמה הסכם שירותים ספק מיקור חוץ לחברה הסכם עם ספק מיקור חוץ לקבלת שירותי תפעול ותוכנה. במהלך שנת 2024 שינתה החברה את אומדן אורך החיים החזוי לפיו היא מכירה בקצב ההוצאות השנתי בגין הסכם קבלת השירותים כאמור. בהתאם לאומדן העדכני, החברה מייחסת את ההוצאות לתקופת הדיווח על בסיס מיצוע גובה התשלומים, כפי שמחושב על פני משך החיים החזוי של הסכם השירותים ואשר ניתן להערכה באופן מהימן. לאור כך, זקפה החברה את מלוא ההשפעה בשנת 2024. סך השפעה האמורה, בהשוואה לבאם הייתה נוקטת באומדן הקודם עד ליום 31 בדצמבר 2024, התבטאה בירידה של כ-8.6 מיליוני ש"ח בסעיף הוצאות הנהלה וכלליות, ובניכוי מס, השפעה (נטו) על הרווח של החברה הסתכמה לכ- 5.66 מיליוני ש"ח. אין זה מעשי לאמוד את סכום השפעה הכולל לתקופות עתידיות.

ג. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

מטבע הפעילות של החברה הינו ש"ח ומייצג את המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה פועלת החברה. מטבע ההצגה של הדוחות הכספיים הינו ש"ח.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ (מטבע השונה ממטבע הפעילות) נרשמות עם ההכרה הראשונית בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער נזקפים לדוח רווח או הפסד. למעט הפרשי שער בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה, שאינם מכשירי חוב, הנזקפים לקרן הון עד למועד המימוש.

3. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד מותאמים לפי המדד הרלוונטי, בכל תאריך דיווח בהתאם לתנאי ההסכם.

ד. דוחות כספיים מאוחדים

כמתואר בביאור 1 לעיל, הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של חברות אשר לחברה קיימת שליטה בה (חברות בנות).

הדוחות הכספיים של החברה וחברות הבנות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברה הבנות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של החברה.

יתרות ועסקאות הדדיות מהותיות ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין החברה וחברות הבנות בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים

IFRS 4 הדרן בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש. להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

1. ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף ט"ז להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך (המשך)

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות הממונה (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה, מר שלמה בן עמרם, שהינו עובד החברה. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים הצמודות למדד וההשקעות צמודות למדד המשמשות כיסוי להתחייבויות אלה, נכללו בדוחות הכספיים לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך המאזן לרבות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים בקשר לפוליסות שלפי תנאיהן ההצמדה הינה חצי שנתית.

(ד) הנחיות הממונה בדבר התחייבויות לתשלום קצבה

בחוזרים שפרסם הממונה בדבר חישוב התחייבויות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים נקבעו הוראות עדכניות לחישוב ההפרשות וזאת עקב קצב השיפור בתוחלת החיים המצריך מעקב אחר הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים המאפשרות קבלת קצבה והשלמתן באופן ראוי. ראה גם באור 32ד(1) להלן.

(ה) הוצאות רכישה נדחות

(1) בגין חוזי ביטוח: הוצאות הרכישה הנדחות בגין פוליסות ביטוח חיים (להלן - DAC) כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה, המיוחסות במישרין לרכישת פוליסות, והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, קרי התקופה המשווערת לקבלת הכנסות מדמי הניהול, לרבות התחשבות בביטולים, אך לא יותר מ-15 שנה. יתרת DAC- אשר מיוחסת לפוליסות שבוטלו או סולקו נמחקת במועד הביטול או הסילוק.

בגין חוזי השקעה: הוצאות רכישה נדחות בגין חוזי השקעה כוללות הוצאות תוספתיות, עמלות ששולמו לסוכנים ולמפקחי רכישה בקשר עם יצירת זכויות חוזיות חדשות, וזאת על פי תקן דיווח כספי בינלאומי 15 הדן בהכרה בהכנסה. ה-DAC בגין חוזי השקעה כאמור מופחת באופן זהה לפוליסות ביטוח חיים, ויתרת DAC- אשר מיוחסת לפוליסות שבוטלו או סולקו, באופן זהה גם כן לפוליסות ביטוח חיים, נמחקת במועד הביטול או הסילוק.

(2) אקטואר החברה בודק מידי שנה את ברות השבת ה-DAC בגין חוזי ביטוח חיים. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בניכוי ה-DAC מספיקה, ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה מבוצעת במקובץ לכל המוצרים ולכל שנות החיתום. ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר החברה מדי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך (המשך)

ה) הוצאות רכישה נדחות (המשך)

כמו כן, מתקף אקטואר החברה מדי שנה את התקופה המשוערת לקבלת הכנסות מדמי ניהול בגין חוזי השקעה לשם קביעת תקופת הפחתת ה-DAC שנוצר בגין. הבדיקה מבוצעת במקובץ לכל חוזי ההשקעה ולכל שנות החיתום.

(ו) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (Liability Adequacy)

החברה עורכת באופן שוטף בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים וביטוח סיעוד. במידה והבדיקה מעלה כי הפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות בניכוי העתודות הביטוחיות למועד החישוב, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות, כפי שהוגדרו בחוזר ביטוח 2020-1-5 שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין התחייבות- בדיקת נאותות העתודה (LAT) מיום 29 במרס 2020: ע"י המפקח ובהתאם להוראות בקודקס הרגולציה. בהתאם להוראות הדין: א. תיק ביטוח בריאות; ב. תיק ביטוח כללי; ג. תיק ביטוח חיים למעט סיעוד; ד. תיק סיעוד.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמורתה, שיעורי מימוש גמלה ותחלואה, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

עדכון פרמית אי נזילות:

ביום 7 ביוני 2020 פורסם חוזר בדבר "תיקון הוראות לעניין מדידת התחייבות - פרמיית אי נזילות" אשר קובע כי ניתן להוסיף לריבית חסרת סיכון המשמשת בחישוב בדיקת נאותות העתודות עבור פוליסות ביטוח סיעודי פרט, ביטוח רכב חובה וביטוח חבויות. על פי החוזר ניתן להוסיף לריבית חסרת סיכון, פרמיית אי נזילות בשיעור 80% והן להנחת תשואה והן להנחת היוון, עבור פוליסות ביטוח סיעודי פרט, ביטוח רכב חובה וביטוח חבויות.

ביום 17 בפברואר 2022, פורסם חוזר "תיקון הוראות לעניין מדידת התחייבות- פרמיית אי נזילות", אשר עדכן את נוסחת חישוב פרמיית אי הנזילות. בהתאם לחוזר, בחישוב פרמיית אי הנזילות יש להשתמש במתודולוגיית החישוב של רכיב ה- Valuation Adjustment הנהוגה כיום במסגרת משטר פירעון כלכלי (סולבנסי 2).

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמורתה, שיעורי מימוש גמלה ותחלואה, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך (המשך)

(ז) תביעות תלויות

תביעות תלויות מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מומחי החברה על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

הפרשות לתשלומי גמלאות, ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח אי כושר עבודה, ההוצאות ישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

(ח) חוזי השקעה

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף פרמיות שהורווחו אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח או הפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

בדוח רווח או הפסד נזקפים בשל חוזים אלה ההכנסות מהשקעות, שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשל חלקם של המבוטחים בהכנסות מהשקעות, דמי ניהול, עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות.

(ט) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של המבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף "זכאים ויתרות זכות". כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מסעיף "הכנסות מפרמיה".

2. ביטוח כללי

(א) הכרה בהכנסה, ראה סעיף ט"ז להלן.

(ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות, תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה, חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חשוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013, (להלן - "תקנות חישוב עתודות"), הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתה של האקטוארית הממונה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי (המשך)

(ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:

(1) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך הדיווח.

(2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי הוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות ההפרשה מבוססת בין היתר על מודל, שנקבע בתקנות חישוב עתודות.

(3) תביעות תלויות המחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:

3.1 תביעות תלויות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 3.2 להלן. הוצאות עקיפות ליישום תביעות נכללות לפי הערכה אקטוארית. התחשיב האקטוארי בוצע על-ידי האקטוארית הממונה, גברת אלינור מועלם, שהינה עובדת החברה.

3.2 בענפי חבות המוצר ואחריות מקצועית, וכן בענפי הרכוש (לא כולל מקיף דירות ורכב רכוש), קבעה האקטוארית כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית לכל ענף בנפרד, ולפיכך הוערכו במקובץ.

3.3 שיבובים ושרידים מובאים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות.

3.4 להערכת החברה התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרתן כוללת הפרשות מתאימות ככל שנדרש ל-IBNR.

(ה) בדיקת נאותות ההתחייבות בביטוח כללי:

החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי כמפורט **בבאור 32ד(2ד)(3)ב להלן**.

(ו) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר עם רכישת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

(ז) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ (להלן - הפול), נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך המאזן בתוספת הפרשות לפי העניין, והכול בהתאם לשיעור השתתפות החברה בהם.

3. ביטוח בריאות (נכלל בביטוח חיים)

(א) הכרה בהכנסה, ראה סעיף ט"ז להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

3. ביטוח בריאות (נכלל בביטוח חיים) (המשך)

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות, שנכללו כחלק מעסקי ביטוח חיים

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות מחושבות בהתאם להוראות הממונה (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה, שלמה בן עמרם, שהינו עובד החברה.

(ג) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של מבטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף "זכאים ויתרות זכות".

(ד) תביעות תלויות

ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

(ה) הוצאות רכישה נדחות

הוצאות הרכישה הנדחות כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות בענף מחלות ואשפוז מופחתות בשיעורים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר משש שנים ובביטוחי בריאות ארוכי טווח (כגון סיעוד ומחלות קשות) לא יותר מ-15 שנים. הוצאות הרכישה הנדחות המתייחסות לפוליסות שבוטלו נמחקות במועד הביטול.

מידי שנה בודק אקטואר החברה את ברות ההשבה של ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC בגין הפוליסות שנמכרו מספיקות ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על ידי אקטואר החברה מדי שנה על פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

1. מכשירים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי החברה בגין מכשירים פיננסיים, הינה בהתאם ל-*IAS39*. ראה סעיף כ"ב (1) להלן, בדבר דחיית מועד אימוץ *IFRS9*.

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. באשר לנכסים פיננסיים, אלו כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב בלתי סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיות לגביה, חייבים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים. באשר להתחייבויות פיננסיות, אלו כוללות בעיקרן הלוואות ואשראי שנתקבלו, אשראי ספקים וזכאים אחרים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)

ההכרה לראשונה במכשירים פיננסיים שאינם נגזרים הינה לפי שווי הוגן, ולגבי מכשירים שאינם נמדדים בשווי ההוגן דרך רווח או הפסד, בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס במישרין. לאחר ההכרה לראשונה, מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים נמדדים כמפורט בהמשך.

מכשיר פיננסי מוכר כנכס או כהתחייבות במועד קבלת התנאים החוזיים על ידי החברה (מועד העסקה).

מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מיידי ופיקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לחברה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית המביאה בחשבון גם את עלויות העסקה בניכוי הפסדים מירידת ערך.

נכסים פיננסיים זמינים למכירה

נכסים פיננסיים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים שיועדו כזמינים למכירה או שאינם מסווגים לאחת הקבוצות הבאות: נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, השקעות המוחזקות לפדיון או הלוואות וחייבים. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים פיננסיים זמינים למכירה נמדדים לפי השווי ההוגן. רווחים או הפסדים כתוצאה מהתאמות שווי הוגן, למעט בגין ריבית, הפרשי שער המתייחסים למכשירי חוב ודיבידנד ממכשיר הוני, מוכרים ברווח כולל אחר. במועד גריעת ההשקעה או במקרה של ירידת ערך, הרווח (הפסד) כולל אחר מועבר לדוח רווח או הפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

מכשיר פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח או הפסד, אם הוא מוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה הראשונית בו.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינן השקעות המוחזרות בתשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינן נסחרות בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בתוספת עלויות עסקה ישירות תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית ובניכוי הפרשה לירידת ערך. חייבים לזמן קצר מוצגים לפי תנאיהם, בדרך כלל בערכם הנומינלי.

2. מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים פיננסיים מוכרים לראשונה לפי שווי הוגן; עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח או הפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה הראשונית, נמדדים הנגזרים לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח או הפסד.

3. נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערכים בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית המדד בפועל.

4. החברה קיבלה החלטות לייעוד הנכסים כדלקמן:

נכסים פיננסיים הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחים

מרבית נכסים אלו יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח או הפסד, וזאת מאחר ומדידתם לפי שווי הוגן מקטינה באופן משמעותי עיוות חשבונאי שהיה עלול לחול באם היו נמדדים לפי בסיס מדידה שונה מזה של התחייבויות פיננסיות (mismatch). כמו כן הניהול מתבצע לפי שווי הוגן וביצועי התיק נמדדים לפי שווי הוגן בהתאם לאסטרטגיית ניהול סיכונים מתועדת, והמידע לגבי המכשירים הפיננסיים מדווח להנהלה (וועדת ההשקעות הרלוונטית) באופן פנימי על בסיס שווי הוגן.

מכשירים פיננסיים הכוללים נגזרים משובצים שנדרש להפרידם

נכסים אלו יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח או הפסד.

נכסים סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו)

שאינם כוללים נגזרים משובצים או שאינם מהווים נגזרים

נכסים אלו סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

נכסים שאינם סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים

(נוסטרו)

נכסים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, לרבות אג"ח ח"צ, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית. מניות שאינן סחירות סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

5. קיזוז מכשירים פיננסיים

נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מקוזזים והסכום נטו מוצג בדוח על המצב הכספי אם קיימת זכות שניתנת לאכיפה משפטית לקזז את הסכומים שהוכרו, וכן קיימת כוונה לסלק את הנכס ואת ההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות במקביל. הזכות לקזז חייבת להיות ניתנת לאכיפה משפטית לא רק במהלך העסקים הרגיל של הצדדים לחוזה אלא גם במקרה של פשיטת רגל או חדלות פירעון של אחד הצדדים. על מנת שהזכות לקזז תהיה קיימת באופן מיידי, אסור שהיא תהיה תלויה באירוע עתידי או שיהיו פרקי זמן שבהם היא לא תחול, או שיהיו אירועים שיגרמו לפקיעתה.

6. התחייבויות פיננסיות

ההתחייבויות מוכרות לראשונה בשווי הוגן, הלוואות והתחייבויות אחרות הנמדדות בעלות מופחתת מוצגות בניכוי עלויות עסקה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, החברה מודדת התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת.

התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת

לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות והתחייבויות אחרות, מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בניכוי עלויות עסקה ישירות תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית, ובכלל זה, תוך אמידת תזרימי המזומנים במשך אורך החיים החזוי של המכשיר.

7. גריעת מכשירים פיננסיים

א. נכסים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או החברה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי או נטלה על עצמה מחויבות לשלם את תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי. בנוסף, העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס, או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס אך העבירה את השליטה בנכס.

כאשר החברה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה באופן ממשי את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה על הנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של החברה בנכס. מעורבות נמשכת בדרך של ערבות לנכס המועבר נמדדת לפי הנמוך מבין היתרה המקורית של הנכס בדוחות הכספיים והסכום המירבי של התמורה שהחברה עשויה להידרש לשלם בחזרה.

ב. התחייבויות פיננסיות

התחייבות פיננסית נגרעת כאשר היא מסולקת, דהיינו ההתחייבות נפרעה, בוטלה או פקעה. התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או שירותים, או משוחרר משפטית מההתחייבות.

כאשר התחייבות פיננסית קיימת מוחלפת בהתחייבות אחרת כלפי אותו מלווה בתנאים שונים מהותית, או כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, ההחלפה או השינוי מטופלים כגריעה של ההתחייבות המקורית וכהכרה של התחייבות חדשה. ההפרש בין היתרה של שתי ההתחייבויות הנ"ל בדוחות הכספיים נזקף לדוח רווח או הפסד. במידה שההחלפה או השינוי אינם מהותיים, הם מטופלים כשינוי תנאי ההתחייבות המקורית ולא מוכר רווח או הפסד מההחלפה. בעת הבחינה האם מדובר בשינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, מביאה החברה בחשבון שיקולים איכותיים וכמותיים.

8. לגבי ירידת ערך נכסים פיננסיים, ראה סעיף יא' להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

השקעות החברה בחברות כלולות מטופלות לפי שיטת השווי המאזני. לפי שיטת השווי המאזני, ההשקעה בחברה הכלולה מוצגת לפי עלות בתוספת שינויים שלאחר הרכישה בחלק החברה בנכסים נטו, לרבות רווח כולל אחר של החברה הכלולה. עלות ההשקעה כוללת בתוכה עלויות עסקה. הדוחות הכספיים של החברה והחברה הכלולה ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברה הכלולה יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של החברה.

ח. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע (למעט בנייני המשרד) מוצגים לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו ואינם כוללים הוצאות תחזוקה שוטפת. רכיבי פריט רכוש קבוע בעלי עלות משמעותית ביחס לסך העלות של הפריט, מופחתים בנפרד, לפי שיטת הרכיבים.

נכס מופחת החל מהמועד בו הוא זמין לשימוש כלומר, כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שיוכל לפעול באופן שאליו התכוונה ההנהלה.

הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס כדלקמן:

%	
2-4	בניינים (למעט קרקע)
6	ריהוט וציוד משרדי
33	כלי רכב
10-33	מחשבים וציוד היקפי
10	שיפורים במושכר

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי החברה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופות החיים השימושיים של השיפור, לפי הקצר שבהם.

אורך החיים השימושיים, שיטת הפחת, וערך השייר נבחנים לפחות בכל סוף שנה והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. הפחתת נכסים מופסקת במועד המוקדם מבין המועד בו הנכס מסווג כמוחזק למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע.

החברה מודדת את הקרקעות והמבנים שברשותה שמשמשים אותה לשימוש עצמי על בסיס הערכה מחדש. שערון הרכוש הקבוע כאמור, מקורו בשני בניינים בשימוש החברה: חלק מהבניין בחולון ובניין בחיפה (ראה באור 6), למעט החלקים אשר משמשים למטרות שכירות ומכאן אינם מסווגים כרכוש קבוע, נזקף לקרן הערכה מחדש המוצגת בהון, בניכוי השפעת המס. קרן הערכה מחדש מועברת ישירות לעודפים כאשר הנכס נגרע, או במהלך השימוש בנכס בהתאם לקצב הפחתתו בהתאם למדיניות החשבונאית שנבחרה.

שווים של הקרקעות והמבנים שבבעלות החברה מבוסס על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריך שווי חיצוני מומחה בלתי תלוי, בעל הידע והניסיון הדרושים. הערכות מחדש מבוצעות באופן סדיר על מנת לוודא שהיתרה בדוחות הכספיים אינה שונה באופן מהותי מהערך שהיה נקבע לפי השווי ההוגן בתאריך הדיווח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. רכוש קבוע (המשך)

ירידת ערך של נכס שהוערך מחדש נזקפת ישירות לרווח כולל אחר, עד לסכום שבו קיימת יתרת זכות בקרן ההערכה מחדש בגין אותו נכס. ירידת ערך נוספת, אם קיימת, נזקפת לרווח או הפסד. עלייה בערכו של נכס כתוצאה מהערכה מחדש, מוכרת ברווח או הפסד עד לסכום שבו היא מבטלת ירידה, שהוכרה קודם לכן ברווח או הפסד. כל עלייה נוספת לאחר מכן נזקפת לקרן הערכה מחדש.

ט. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הינו נדל"ן (קרקע או מבנה, או שניהם) המוחזק על ידי הבעלים (מחכיר בחכירה תפעולית) או חוכר לצורך הפקת דמי שכירות או לשם עליית ערך, או שתיהן, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים או למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל. נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימוש. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח או הפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי העלות כולל עלויות רכישה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, נדל"ן להשקעה נמדד בשווי ההוגן, אשר משקף את תנאי השוק במועד הדיווח. רווחים או הפסדים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה נזקפים לרווח או הפסד במועד התהוותם. נדל"ן להשקעה אינו מופחת באופן שיטתי.

נדל"ן להשקעה בפיתוח המיועד לשימוש עתידי כנדל"ן להשקעה נמדד אף הוא בשווי הוגן כאמור לעיל וזאת כאשר השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה. כשהשווי ההוגן אינו ניתן למדידה מהימנה, בשל אופי והיקף סיכוני הפרויקט, אזי הוא נמדד על פי עלותו, בניכוי הפסדים מירידת ערך במידה שקיימים, עד למועד שבו השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה או השלמת הבנייה, כמוקדם מביניהם. בסיס העלות של נדל"ן להשקעה בפיתוח כולל את עלות המקרקעין בתוספת עלויות אשראי המשמשות למימון ההקמה, עלויות תכנון ופיתוח ישירות תוספתיות ודמי תיווך בשל התקשרויות בהסכמים להשכרתו. לעניין הנחות בדבר שווי הוגן של נדל"ן להשקעה (לרבות בהקמה), ראה [ביאור 8 להלן](#).

י. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים במועד ההכרה לראשונה לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נמדדים לפי השווי ההוגן במועד הרכישה. עלויות בגין נכסים בלתי מוחשיים אשר פותחו באופן פנימי, למעט עלויות פיתוח מהוונות, נזקפות לרווח או הפסד בעת התהוותן.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה.

1. עלויות פיתוח תוכנה

הוצאות פיתוח תוכנה מהוונות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויה הטבה כלכלית עתידית מהפיתוח, ולחברה כוונה ומקורות מספיקים להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. הוצאה שהוונה כוללת את עלות החומרים, שכר עבודה ישיר והוצאות תקורה שניתן לייחסן ישירות להכנת הנכס לשימוש המיועד. הוצאות פיתוח אחרות נזקפות לרווח או הפסד עם התהוותן. הוצאות פיתוח שהווננו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. הפחתת הנכס מתחילה כאשר הפיתוח הושלם והנכס זמין לשימוש. הנכס מופחת על פני אורך החיים השימושיים בנכס. בחינת ירידת ערך מתבצעת אחת לשנה לאורך תקופת הפיתוח. כאשר לא ניתן להכיר בנכס בלתי מוחשי שנוצר באופן פנימי, עלויות פיתוח נזקפות לרווח או הפסד במועד התהוותן. עלויות פיתוח שהוכרו בעבר כהוצאה אינן מוכרות כנכס בתקופה מאוחרת יותר.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

2. תוכנות

נכסי החברה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

3. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. הפחתה נזקפת לדוח רווח או הפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים, מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

4. הפחתה

אומדן אורך החיים השימושי לתקופה הנוכחית ולתקופות השוואתיות הינו כדלקמן:

תוכנות - מופחתות בקו ישר על פני 10-3 שנים.

האומדנים בדבר שיטת הפחת ואורך החיים השימושי נבחנים מחדש בכל סוף שנת דיווח.

יא. ירידת ערך

החברה בוחנת בכל תאריך דיווח האם קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך בגין הנכסים הבאים:

1. נכסים פיננסיים

א. נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת

ראייה אובייקטיבית לירידת ערך קיימת כאשר אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההכרה. סכום ההפסד הנזקף לדוח רווח או הפסד נמדד כהפרש בין יתרת הנכס בדוחות הכספיים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים (שאינם כוללים הפסדי אשראי עתידיים שטרם התהוו), המהוונים בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס הפיננסי. אם הנכס הפיננסי נושא ריבית משתנה, ההיוון נעשה בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית הנוכחית. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את השבת ערכו של הנכס לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד. ביטול כאמור נזקף לרווח או הפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

החברה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה של קבוצת נכסים בעלי מאפייני סיכון אשראי דומים (בחינה קולקטיבית). ההלוואות והחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך. ההלוואות והחייבים אשר בגינם לא זוהתה ירידת ערך ספציפית מקובצים יחדיו ולגביהם נבחנת קיומה של ירידת ערך קולקטיבית במטרה לאתר ירידת ערך שהתרחשה וטרם זוהתה.

בבחינה קולקטיבית של ירידת ערך, החברה עושה שימוש במגמות היסטוריות של ההסתברות להפרה, עיתוי קבלת ההחזר וסך ההפסד בפועל, בהתאם לשיקול דעת ההנהלה בדבר השאלה האם ההפסדים בפועל צפויים להיות גדולים או קטנים יותר בהשוואה להפסדים העולים מהמגמות ההיסטוריות לאור המצב הכלכלי ותנאי האשראי הקיימים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. ירידת ערך (המשך)

1. נכסים פיננסיים (המשך)

ב. נכסים פיננסיים זמינים למכירה

הראיה לירידת ערך לגבי נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, כוללת ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן של הנכס מתחת לעלותו וכן בחינת שינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר. הבחינה של ירידה משמעותית או מתמשכת, תלויה בנסיבות בכל תאריך דיווח, כאשר, במסגרת הבחינה, מובאות בחשבון התנודתיות ההיסטורית בשווי ההוגן וכן קיומה של מגמה מתמשכת של ירידה בשווי ההוגן בשיעור כולל של 20% ויותר או משך זמן של ירידה בשווי ההוגן של 6 חודשים ויותר.

כאשר קיימת ראיה לירידת ערך, ההפסד המצטבר שנזקף לרווח כולל אחר, מסווג מחדש לרווח או הפסד. בתקופות עוקבות, ביטול הפסד מירידת ערך אינו נזקף לרווח או הפסד, אלא נזקף לרווח כולל אחר. ראיות לירידת ערך לגבי נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירי חוב, כוללות אירוע אחד או יותר שהשפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההשקעה. כאשר קיימת ראיה לירידת ערך, ההפסד המצטבר שנזקף לרווח כולל אחר, מוכר כהפסד מירידת ערך ברווח או הפסד. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את העלייה בשווי ההוגן לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול כאמור נזקף לרווח או הפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

2. ביטוח משנה

- (א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח. מבטח משנה, אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזה ביטוח המשנה, עלול לגרום לחברה הפסדים.
- (ב) החברה מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת החברה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת החברה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי CUT OFF (ניתוק התקשרויות בדרך של פרעון סופי של החובות) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיה לגביה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגביה בעסקי ביטוח כללי ובעסקי ביטוח חיים ובריאות מחושבות לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק חובות בפיגור ועל הבטחונות הקיימים.

4. נכסים שאינם פיננסיים

החברה בוחנת את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה ברת-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. שווי בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה ושווי שימוש.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יב. מדידת שווי הוגן

שווי הוגן הוא המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. מדידת שווי הוגן מבוססת על ההנחה כי העסקה מתרחשת בשוק העיקרי של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי (advantageous) ביותר. השווי ההוגן של נכס או התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שמשתתפים בשוק ישתמשו בעת תמחור הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשתתפים בשוק פועלים לטובת האינטרסים הכלכליים שלהם. מדידת שווי הוגן לנכס לא פיננסי מביאה בחשבון את היכולת של משתתף בשוק להפיק הטבות כלכליות באמצעות הנכס בשימוש המיטבי שלו או על ידי מכירתו למשתתף אחר בשוק שישתמש בנכס בשימוש המיטבי שלו. החברה משתמשת בטכניקות הערכה שהן מתאימות לנסיבות ושקיימים עבורן מספיק נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה. השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק פעיל נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין מכשירים פיננסיים שלהם אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות. השווי של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים ראו באור 12 ו' להלן. כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם מחולקים לקטגוריות בתוך מידג השווי ההוגן, בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר, המשמעותית למדידת השווי ההוגן בכללותה:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים.
- רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1 אשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין.
- רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

יג. הון מניות

עלויות המתייחסות ישירות להנפקת מניות מוצגות כהפחתה מההון.

יד. הטבות לעובדים

בחברה קיימים מספר סוגי הטבות לעובדים:

1. הטבות עובד לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודש לאחר תום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים. הטבות אלו כוללות משכורות, ימי חופשה, מחלה, הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס במזומן או תוכנית להשתתפות ברווחים, מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום. ההתחייבות להטבות לעובד לזמן קצר המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הלא מהוון של ההתחייבות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יד. הטבות לעובדים (המשך)

2. הטבות לאחר סיום העסקה

(א) תכנית להפקדה מוגדרת

לחברה תוכניות להפקדה מוגדרת, בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין שלפיהן החברה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתחייבות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתוכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים, מוכרות כהוצאה במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד.

(ב) תוכנית להטבה מוגדרת

בנוסף לחברה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית בהתאם לתשואה במועד הדיווח של אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה, אשר מועד פרעון דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה.

החברה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי החברה, ולא ניתן לשלםם ישירות לחברה. מרכיב הפיצויים, בפוליסות שהופקו על ידי החברה, אינו מהווה נכסי תוכנית ומקוזה מההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הנוכחי של התחייבות ההטבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית.

מידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח כולל אחר.

3. הטבות עובד אחרות לטווח ארוך

עובדי החברה זכאים להטבות בגין חופשה. הטבות אלו מטופלות כהטבות אחרות לטווח ארוך מאחר שהחברה צופה כי הטבות אלו ינוצלו, ומחויבות החברה בגין תסולק, במהלך תקופת העסקה ולאחר שנה מתום תקופת הדיווח השנתית בה העובדים סיפקו את השירות המתייחס.

ההתחייבות נטו של החברה בגין הטבות עובד אחרות לטווח ארוך המחושבת על בסיס הערכה אקטוארית, הינה בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות, תוך התחשבות בשיעור עליית שכר צפויה. סכום הטבות אלו מהווה לערכו הנוכחי. בניכוי שווים ההוגן של הנכסים המתייחסים למחויבויות אלה. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה אשר מועד הפירעון שלהן דומה לתקופת המחויבות של החברה.

מידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח או הפסד בתקופה בה הן התהוו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. הטבות לעובדים (המשך)

4. הטבות בגין פיטורין

פיצויי פיטורין לעובדים נזקפים כהוצאה כאשר החברה התחייבה לפיטורי עובדים לפני הגיעם לגיל הפרישה המקובל והיא אינה יכולה לבטל את ההצעה או כאשר החברה מכירה בעלויות בגין שינוי מבני אשר כולל תשלום של הטבות בגין פיטורין, כמוקדם מבניהם.

טו. הפרשות

הפרשה בהתאם ל-37 IAS מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות בהווה (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים על מנת לסלק את המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר החברה צופה שחלק או כל ההוצאה תוחזר לחברה, כגון בחוזה ביטוח, ההחזר יוכר כנכס נפרד, רק במועד בו קיימת וודאות למעשה לקבלת הנכס. ההוצאה תוכר בדוח רווח או הפסד בניכוי החזר ההוצאה.

להלן סוגי ההפרשות שנכללו בדוחות הכספיים:

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, כאשר יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי החברה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר השפעת ערך הזמן מהותית, נמדדת ההפרשה בהתאם לערכה הנוכחי.

חוזים מכבידים

הפרשה לחוזים מכבידים מוכרת כאשר ההטבות הצפויות להתקבל מהחוזים על ידי החברה נמוכות ביחס לעלויות הבלתי נמנעות כתוצאה מעמידה במחויבויות החוזיות. ההפרשה נמדדת על פי הנמוך מבין הערך הנוכחי של העלות החזויה לביטול החוזה והערך הנוכחי של העלות החזויה נטו להמשך קיום החוזה.

טז. הכרה בהכנסה

1. פרמיות

(א) פרמיות במגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך, לרבות פרמיות חסכון ולמעט תקבולים בגין חוזי השקעה נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן.

ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי החברה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין. השתתפות המבוטחים ברווחים מנוכה מהפרמיות.

(ב) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. הכרה בהכנסה (המשך)

1. פרמיות (המשך)

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך המאזן נרשמות כהכנסות מראש.

ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין ובניכוי השתתפות המבוטחים ברווחים, על בסיס ההסכמים שבתוקף.

2. דמי ניהול

דמי ניהול בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה

דמי הניהול מחושבים בהתאם להנחיות המפקח על בסיס התשואה וצבירת החיסכון של המבוטחים בתיק המשתתף ברווחים.

דמי הניהול כוללים את המרכיבים כדלקמן:

- פוליסות שנמכרות החל מ-1 בינואר, 2004 - דמי ניהול קבועים בלבד.
- בגין פוליסות שנמכרו עד ליום 31 בדצמבר, 2003 - דמי ניהול קבועים ומשתנים.
- דמי הניהול הקבועים מחושבים בשיעורים קבועים מצבירת החיסכון ונרשמים על בסיס צבירה.
- דמי הניהול המשתנים מחושבים כשיעור מהרווח הריאלי השנתי (מה-1 בינואר ועד ה-31 בדצמבר) שנוקף לפוליסה בניכוי דמי הניהול הקבועים שנגבו מאותה הפוליסה. ניתן לגבות דמי ניהול משתנים חיוביים רק לאחר בניכוי סכומים שליליים שנצברו בשנים הקודמות.

במהלך השנה נרשמים דמי הניהול המשתנים על בסיס צבירה בהתאם לתשואה החודשית הריאלית, ככל שהיא חיובית. בחודשים בהם התשואה הריאלית שלילית מוקטנים דמי הניהול המשתנים עד לגובה סך דמי הניהול המשתנים שנגבו במצטבר מתחילת השנה. תשואה שלילית שלא בוצעה בגינה הקטנה של דמי הניהול במהלך שנה שוטפת, תנוכה, לצורך חישוב דמי הניהול בגין חודשים עוקבים שבהם התשואה חיובית.

3. עמלות

הכנסות מעמלות ממבטחי משנה בביטוח כללי, חיים ובריאות נזקפות לרווה"פ בעת התהוותן. הכנסות מעמלות ביטוח חיים נזקפות על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים, בניכוי הפרשות להחזרי עמלות עקב ביטולים צפויים של פוליסות ביטוח.

4. הכנסות מדמי שכירות

הכנסות מדמי שכירות מוכרות לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות. עלייה קבועה בדמי השכירות לאורך תקופת החוזה, מוכרת כהכנסה בהתאם לשיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יז. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב, הכנסות מדיבידנדים, רווחים (הפסדים) נטו ממכירת נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ בגין נכסי חוב, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה.

רווחים (הפסדים) מממוש השקעות מחושבים כהפרש בין תמורת המימוש, נטו לבין העלות בספרים, ומוכרים בעת קרות אירוע המכירה. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית. הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לחברה הזכות לקבלת תשלום. באם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה החברה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס.

רווחים והפסדים מהפרשי שער ושינויים בשווי ההוגן של ההשקעות מדווחים בנטו.

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער על התחייבויות פיננסיות, ריבית והפרשי שער על פיקדונות ועל יתרות מבטחי משנה. בדוחות על תזרימי מזומנים, ריבית שהתקבלה ושולמה ודיבידנדים שהתקבלו מוצגים במסגרת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת. דיבידנדים ששולמו מוצגים במסגרת תזרימי מזומנים מפעילות מימון.

יח. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות אחרות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך בהתאם למודלים פנימיים של החברה המבוססים על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

יט. מסים על הכנסה

הוצאות מסים על הכנסה כוללות מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לרווח או הפסד, או לרווח כולל אחר או ישירות בהון במידה והמס נובע מפריטים אשר מוכרים ברווח כולל אחר או ישירות בהון, אלא אם המס נובע מצירוף עסקים.

1. מסים שוטפים

חבות בגין מסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך הדיווח, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

2. מסים נדחים

מסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס.

יתרות המסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר הנכס ימומש או ההתחייבות תסולק, בהתבסס על חוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך הדיווח.

בכל תאריך דיווח נכסי מסים נדחים נבחנים ובמידה שלא צפוי ניצולם הם מופחתים. הפסדים מועברים והפרשים זמניים ניתנים לזיכוי, בגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים, נבחנים בכל תאריך דיווח ובמידה שניצולם צפוי מוכר נכס מס נדחה מתאים. בפרט, נכסי מסים נדחים בגין הפסדים להעברה מוכרים רק במידה וקיימים מספיק הפרשים זמניים חייבים במס או שישנן ראיות משכנעות אחרות לכך שתהיה הכנסה חייבת בסכומים מספיקים שכנגדה תוכל החברה לנצל את ההפסדים האמורים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. מסים על הכנסה (המשך)

2. מסים נדחים (המשך)

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעה בחברה מוחזקת, כל עוד מכירת ההשקעה בחברה מוחזקת אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברה מוחזקת כדיבידנדים, מאחר שחלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או בשל מדיניות החברה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת. לעניין זה ראה גם [באור 30 ה להלן](#).

מסים נדחים מקוזזים אם קיימת זכות חוקית לקיזוז נכס מס שוטף כנגד התחייבות מס שוטפת והמסים הנדחים מתייחסים לאותה ישות החייבת במס ולאותה רשות מס.

כ. רווח למניה

רווח למניה מחושב על ידי חלוקה של הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות החברה במספר המניות הרגילות המשוקלל הקיים בפועל במהלך התקופה.

כא. חכירות

החברה מטפלת בחוזה כחוזה חכירה כאשר בהתאם לתנאי החוזה מועברת זכות לשלוט בנכס מזוהה לתקופת זמן בתמורה לתשלום.

החברה כחוכר

עבור העסקאות בהן החברה מהווה חוכר היא מכירה במועד התחילה בחכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה וזאת למעט עסקאות חכירה בהן נכס הבסיס בעל ערך נמוך, בהן בחרה החברה להכיר בתשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. במסגרת מדידת ההתחייבות בגין חכירה בחרה החברה ליישם את ההקלה הניתנת ב- IFRS 16 ולא ביצעה הפרדה בין רכיבי חכירה לרכיבים שאינם חכירה כגון: שירותי ניהול, שירותי אחזקה ועוד, הכלולים באותה עסקה.

בעסקאות בהן זכאי העובד לרכב מהחברה כחלק מתנאי העסקתו, מטפלת החברה בעסקאות אלה כהטבות עובד בהתאם להוראות IAS 19 ולא כעסקת חכירת משנה. נכס זכות השימוש במועד התחילה מוכר בגובה ההתחייבות בגין חכירה בתוספת תשלומי חכירה ששולמו במועד התחילה או לפניו ובתוספת של עלויות עסקה שהתהוו. נכס זכות השימוש נמדד במודל העלות ומופחת לאורך החיים השימושיים שלו, או תקופת החכירה לפי הקצר שבהם. תקופת החכירה שאינה ניתנת לביטול כוללת גם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה להארכה תמומש וגם תקופות המכוסות על ידי אופציה לבטל את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה לביטול לא תמומש.

עסקאות חכירה בהן החברה הינה חוכר הינן בעיקרן בגין כלי רכב, כאשר נכסי זכות השימוש בגין עסקאות כאמור מופחתים על פני שלוש שנים.

כאשר מתקיימים סימנים לירידת ערך, בוחנת החברה ירידת ערך לנכס זכות השימוש בהתאם להוראות IAS 36.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כא. חכירות (המשך)

תשלומי חכירה הצמודים למדד

במועד התחילה משתמשת החברה בשיעור המדד הקיים במועד התחילה לצורך חישוב תשלומי החכירה העתידיים.

בעסקאות בהן החברה מהווה חוכר, שינויים בגובה תשלומי החכירה העתידיים כתוצאה משינוי במדד מהוונים (ללא שינוי בשיעור ההיוון החל על ההתחייבות בגין חכירה) ליתרת נכס זכות שימוש ונזקפים כהתאמה ליתרת ההתחייבות בגין חכירה, רק כאשר חל שינוי בתזרימי המזומנים הנובע משינוי במדד (כלומר, במועד שבו התיאום לתשלומי החכירה נכנס לתוקף).

כב. יישום לראשונה של תקני דיווח כספי חדשים ותיקונים לתקני חשבונאות קיימים

1. תיקון ל- IAS 1, הצגת דוחות כספיים

בחודש ינואר 2020 פרסם ה- IASB תיקון ל- IAS 1 בדבר הדרישות לסיווג התחייבויות כשוטפות או כלא שוטפות (להלן: "התיקון המקורי"). בחודש אוקטובר 2022 פרסם ה- IASB תיקון עוקב לתיקון האמור לעיל (להלן: "התיקון העוקב").

התיקון העוקב קבע כי:

- רק אמות מידה פיננסיות אשר ישות חייבת לעמוד בהן בסוף תקופת הדיווח או לפני כן, משפיעות על סיווגה של אותה ההתחייבות כהתחייבות שוטפת או התחייבות לא שוטפת.
- עבור התחייבויות אשר הבדיקה של עמידה באמות המידה הפיננסיות נבחנת בתוך 12 חודשים העוקבים של תאריך הדיווח יש לתת גילוי באופן שיאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להעריך את הסיכונים בגין אותה ההתחייבות. קרי, התיקון העוקב קובע כי יש לתת גילוי לערך בספרים של ההתחייבות, מידע על אמות המידה הפיננסיות וכן, עובדות ונסיבות לסוף תקופת הדיווח אשר עשויות להביא למסקנה כי לישות יהיה קושי בעמידה באמות המידה הפיננסיות.

התיקון המקורי קבע כי זכות המרה של התחייבות תשפיע על סיווג ההתחייבות כולה כהתחייבות שוטפת או לא שוטפת, למעט במקרים בהם רכיב ההמרה הינו הוני.

התיקון המקורי והתיקון העוקב יושמו למפרע החל מתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024.

2. תיקון ל- IFRS 16, חכירות

בספטמבר 2022 פרסם ה- IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 16, חכירות (להלן: "התיקון") שמטרתו לספק טיפול חשבונאי בדוחות הכספיים של המוכר-חוכר בעסקאות מכירה וחכירה בחזרה כאשר תשלומי החכירה הינם תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בשער. במסגרת התיקון המוכר-חוכר נדרש לאמץ אחת משתי גישות למדידת התחייבות בגין החכירה במועד ההכרה לראשונה בעסקאות כאמור. הגישה שנבחרה מהווה מדיניות חשבונאית אשר יש ליישמה באופן עקבי.

התיקון יושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024. התיקון יושם בדרך של יישום למפרע. לתיקון לעיל לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

3. תיקונים לתקן חשבונאות בינלאומי 7, דוח על תזרימי מזומנים, ולתקן דיווח כספי בינלאומי 7, מכשירים פיננסיים: גילויים

בחודש מאי 2023 פרסם ה- IASB תיקונים לתקן חשבונאות בינלאומי 7, דוח על תזרימי מזומנים, ולתקן דיווח כספי בינלאומי 7, מכשירים פיננסיים: גילויים (להלן: "התיקונים"), בכדי להבהיר את המאפיינים של הסדרי מימון ספקים ולדרוש גילוי נוסף להסדרים אלו.

דרישות הגילוי בתיקונים נועדו לסייע ולאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להעריך את ההשפעות של הסדרי מימון ספקים על התחייבויותיה של הישות וכן על תזרימי המזומנים והחשיפה של הישות לסיכון נזילות. התיקונים ייושמו לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024 או לאחר מכן. אימוץ מוקדם אפשרי בכפוף למתן גילוי. להערכת החברה, לתיקונים לעיל לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כג. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם

לפרטים בדבר תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח, ותקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 9, מכשירים פיננסיים, ראה ביאור 36 להלן.

1. תקן דיווח כספי בינלאומי 18, הצגה וגילוי בדוחות כספיים

בחודש אפריל 2024 פרסם המוסד הבינלאומי לתקינה בחשבונאות (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי 18 (IFRS 18), **הצגה וגילוי בדוחות כספיים** (להלן: "התקן החדש") אשר מחליף את תקן חשבונאות בינלאומי 1 (IAS 1), **הצגת דוחות כספיים** (להלן: "IAS 1").

מטרת התקן החדש הינה לשפר את יכולת ההשוואה והשקיפות בדוחות הכספיים.

התקן החדש יכלול דרישות קיימות של IAS 1 ודרישות חדשות להצגה בדוח רווח או הפסד לרבות הצגת סכומים וסיכומי משנה אשר נדרשים בהתאם לתקן החדש, מתן גילוי על מדדי ביצוע המוגדרים על ידי ההנהלה (management-defined performance measures) ודרישות חדשות להקבצה ופיצול של מידע פיננסי.

התקן החדש אינו משנה את הוראות ההכרה והמידה של פריטים בדוחות הכספיים. עם זאת, מאחר ופריטים בדוח רווח או הפסד יצטרכו להיות מסווגים לאחת מחמש קטגוריות (פעילות תפעולית, פעילות השקעה, פעילות מימון, מסים על הכנסה ופעילות שהופסקה) הוא עשוי לשנות את מבנה דוח רווח או הפסד של הישות. כמו כן, פרסום התקן החדש גרם לתיקונים בהיקף מצומצם לתקני חשבונאות נוספים אשר ביניהם IAS 7, **דוח על תזרימי מזומנים** ו-IAS 34, **דיווח כספי לתקופות ביניים**.

התקן החדש ייושם למפרע החל מתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2027 או לאחריו. בהתאם להחלטת רשות לניירות ערך, יישום מוקדם אפשרי תוך מתן גילוי, החל מהתקופה המתחילה ביום 1 בינואר 2025.

החברה בוחנת את השפעת התקן החדש, לרבות השפעת התיקונים לתקני חשבונאות נוספים כתוצאה מהתקן החדש, על הדוחות הכספיים המאוחדים.

2. תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 21, השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ

בחודש אוגוסט 2023, פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 21, השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ (להלן: "התיקון"), בכדי להבהיר כיצד ישות מעריכה האם מטבע ניתן להחלפה למטבע אחר וכן מהן הדרישות החשבונאיות (מדידה וגילוי) שישות נדרשת ליישם במקרים בהם מטבע אינו ניתן להחלפה למטבע אחר.

התיקון קובע את אופן קביעת שער החליפין המידי בהעדר יכולת חליפין. דרישות הגילוי הנדרשות בהתאם לתיקון נועדו לסייע ולאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין כיצד המטבע שאינו ניתן להחלפה למטבע האחר משפיע, או צפוי להשפיע על הביצועיים הפיננסיים, המצב הפיננסי ועל תזרים המזומנים של הישות.

התיקון ייושם לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025 או לאחר מכן. יישום מוקדם אפשרי בכפוף למתן גילוי. ביישום התיקון ישות לא תציג מחדש מידע השוואתי. לחילופין, אם המטבע אינו ניתן להחלפה לתחילת התקופה השנתית שהתיקון מיושם בה לראשונה (מועד היישום לראשונה), ישות תתרגם נכסים, התחייבויות והון, בהתאם להוראות התיקון וההפרשים למועד היישום לראשונה יוכרו כהתאמה ליתרת הפתיחה של העודפים ו/או של הקרן מהפרשי תרגום, בהתאם להוראות התיקון.

להערכת החברה, לתיקון לעיל לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

כד. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יציג של דולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2024
	מדד ידוע	מדד בגין	
	%	%	
0.6	3.4	3.2	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023
3.1	3.3	3.0	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022
13.2	5.3	5.3	

באור 3: - מגזרי פעילותא. כללי

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי (CODM) לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, החברה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

מגזר ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך כולל את ענפי ביטוח חיים והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן לרבות חוזי השקעה) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

2. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות הממונה מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים.

• ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

• ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

• ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

• ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים.

3. פעילות שאינה מיוחסת למגזרי פעילות

פעילות זו כוללת חלק ממטה החברה שאינו מיוחס למגזרי הפעילות והחזקת נכסים והתחייבויות כנגד הון החברה.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2024

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
אלפי ש"ח			
360,618	1,473,430	-	1,834,048
33,092	500,900	-	533,992
327,526	972,530	-	1,300,056
2,927,492	90,633	30,384	3,048,509
188,785	-	-	188,785
4,009	69,344	-	73,353
3,447,812	1,132,507	30,384	4,610,703
3,209,540	1,054,815	-	4,264,355
31,136	382,029	-	413,165
3,178,404	672,786	-	3,851,190
168,993	265,778	-	434,771
79,783	65,433	14,187	159,403
2,019	4,165	31,414	37,598
3,429,199	1,008,162	45,601	4,482,962
-	-	305	305
18,613	124,345	(14,912)	128,046
290	12,821	699	13,810
18,903	137,166	(14,213)	141,856

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי

ביטוח וחוזי השקעה ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים

ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי

ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה

אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון

סך כל ההוצאות

חלק החברה ברווחי חברה המטופלת לפי

שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על

ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
אלפי ש"ח			
1,749,039	-	1,322,066	426,973
596,751	-	566,552	30,199
1,152,288	-	755,514	396,774
2,194,601	41,355	178,173	1,975,073
162,067	-	-	162,067
82,758	-	77,380	5,378
3,591,714	41,355	1,011,067	2,539,292
3,478,813	-	1,141,247	2,337,566
520,306	-	484,308	35,998
2,958,507	-	656,939	2,301,568
430,141	-	268,321	161,820
119,776	8,802	24,301	86,673
32,011	25,731	4,147	2,133
3,540,435	34,533	953,708	2,552,194
136	136	-	-
51,415	6,958	57,359	(12,902)
16,012	780	15,194	38
67,427	7,738	72,553	(12,864)

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח וחוזי השקעה ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים
ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה
אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון

סך כל ההוצאות

חלק החברה ברווחי חברה המטופלת לפי
שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על
ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
אלפי ש"ח			
448,918	1,178,693	-	1,627,611
29,163	458,450	-	487,613
419,755	720,243	-	1,139,998
(2,280,797)	288,878	17,315	(1,974,604)
180,447	-	-	180,447
6,678	56,024	-	62,702
(1,673,917)	1,065,145	17,315	(591,457)
(1,821,755)	1,541,756	-	(279,999)
28,594	677,044	-	705,638
(1,850,349)	864,712	-	(985,637)
177,690	259,143	-	436,833
77,474	21,866	5,605	104,945
2,318	3,992	19,419	25,729
(1,592,867)	1,149,713	25,024	(418,130)
-	-	1,819	1,819
(81,050)	(84,568)	(5,890)	(171,508)
(2,828)	(27,578)	12,986	(17,420)
(83,878)	(112,146)	7,096	(188,928)

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו

והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי

ביטוח וחוזי השקעה ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים

ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי

ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה

אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון

סך כל ההוצאות

חלק החברה ברווחי חברה המטופלת לפי

שיטת השווי המאזני

הפסד לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על

ההכנסה

סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על

ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2024

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
אלפי ש"ח			

נכסים

219,669	46,241	95,604	77,824
467,583	-	135,645	331,938
388,233	-	-	388,233
1,145,887	87,185	1,047,202	11,500
15,331	15,331	-	-
23,975,358	-	-	23,975,358
593,043	23,500	483,648	85,895
1,210,865	-	200,999	1,009,866
99,783	-	50,979	48,804
141,608	-	141,608	-
2,045,299	23,500	877,234	1,144,565
1,544,352	-	-	1,544,352
143,206	8,015	111,231	23,960
1,536,150	-	1,504,455	31,695
230,716	-	196,199	34,517
513,711	210,958	223,865	78,888
32,225,495	391,230	4,191,435	27,642,830
26,020,316	-	-	26,020,316

נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות רכישה נדחות
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
נדל"ן להשקעה - אחר
השקעה בחברה כלולה
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

השקעות פיננסיות אחרות

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים
נכסי ביטוח משנה
פרמיות לגבייה
נכסים אחרים

סך כל הנכסים

סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

התחייבויות:

4,732,476	-	3,400,715	1,331,761
25,712,893	-	-	25,712,893
697,868	562,686	195	134,987
684,397	102,393	495,646	86,358
31,827,634	665,079	3,896,556	27,265,999

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

התחייבויות פיננסיות
התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
אלפי ש"ח			

נכסים

202,251	44,905	76,220	81,126
442,194	-	123,996	318,198
357,160	-	-	357,160
1,091,981	108,725	970,756	12,500
15,149	15,149	-	-
18,825,992	-	-	18,825,992
511,070	14,520	427,750	68,800
1,267,918	-	282,932	984,986
116,290	-	70,824	45,466
170,705	-	170,705	-
2,065,983	14,520	952,211	1,099,252
1,721,203	-	-	1,721,203
114,794	6,580	98,887	9,327
1,687,705	-	1,653,348	34,357
166,463	-	142,616	23,847
539,820	203,268	275,310	61,242
27,230,695	393,147	4,293,344	22,544,204
20,994,875	-	-	20,994,875

נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות רכישה נדחות
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
נדל"ן להשקעה - אחר
השקעה בחברה כלולה
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
השקעות פיננסיות אחרות
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים
נכסי ביטוח משנה
פרמיות לגבייה
נכסים אחרים
סך כל הנכסים
סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

התחייבויות:

4,737,364	-	3,498,682	1,238,682
20,883,685	-	-	20,883,685
492,998	474,228	397	18,373
819,981	82,648	664,998	72,335
26,934,028	556,876	4,164,077	22,213,075

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
התחייבויות פיננסיות
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2024

רכב	רכב	ענפי	ענפי	סה"כ
חובה	רכוש	אחרים **	אחרים *	
אלפי ש"ח				
פרמיות ברוטו	240,752	797,876	224,506	1,512,192
פרמיות ביטוח משנה	62,468	158,942	77,734	462,733
פרמיות בשייר	178,284	638,934	146,772	1,049,459
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	18,571	54,071	960	76,929
פרמיות שהורווחו בשייר	159,713	584,863	145,812	972,530
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	27,019	22,364	35,883	90,633
הכנסות מעמלות	1,514	30,725	4,848	69,344
סך כל ההכנסות	188,246	637,952	186,543	1,132,507
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	235,548	552,167	200,415	1,054,815
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	102,938	140,585	98,612	382,029
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	28,152	141,756	46,486	265,778
הוצאות הנהלה וכלליות	15,204	30,782	8,610	65,433
הוצאות מימון	2,337	952	261	4,165
סך כל ההוצאות	178,303	585,072	157,160	1,008,162
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	9,943	52,880	29,383	124,345
רווח כולל אחר לפני מיסים על הכנסה	3,896	3,088	5,151	12,821
סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה	13,839	55,968	34,534	137,166
התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2024	1,392,303	600,595	1,152,818	3,400,715
התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2024	566,764	455,719	789,796	1,896,260

(*) ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח מקיף דירות אובדן רכוש אשר הפעילות בגינם מהווה 51.3% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 51.5% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי חבויות אחרים (**) אלפי ש"ח	ענפי רכוש אחרים (*)	סה"כ	
235,541	683,124	224,120	249,586	1,392,371	פרמיות ברוטו
100,005	229,665	74,599	164,466	568,735	פרמיות ביטוח משנה
135,536	453,459	149,521	85,120	823,636	פרמיות בשייר
14,909	61,782	(6,303)	(2,266)	68,122	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
120,627	391,677	155,824	87,386	755,514	פרמיות שהורווחו בשייר
56,153	40,363	70,532	11,125	178,173	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
3,625	31,850	3,679	38,226	77,380	הכנסות מעמלות
180,405	463,890	230,035	136,737	1,011,067	סך כל ההכנסות
227,274	527,922	275,224	110,827	1,141,247	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
114,706	195,222	90,636	83,744	484,308	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשייר
112,568	332,700	184,588	27,083	656,939	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
31,148	122,866	55,190	59,117	268,321	הוצאות הנהלה וכלליות
8,961	8,230	2,648	4,462	24,301	הוצאות מימון
3,246	313	66	522	4,147	סך כל ההוצאות
155,923	464,109	242,492	91,184	953,708	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
24,482	(219)	(12,457)	45,553	57,359	רווח כולל אחר לפני מיסים על הכנסה
4,794	3,438	6,063	899	15,194	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
29,276	3,219	(6,394)	46,452	72,553	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2023
1,502,377	621,577	1,080,778	293,950	3,498,682	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2023
538,132	427,569	793,081	86,552	1,845,334	

(*) ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח מקיף דירות אובדן רכוש אשר הפעילות בגינם מהווה 54.4% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינם מהווה 50.5% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי חבויות אחרים (**) אלפי ש"ח	ענפי רכוש אחרים (*)	סה"כ
פרמיות ברוטו	273,021	496,314	222,364	247,999
פרמיות ביטוח משנה	159,410	141,070	70,508	157,985
פרמיות בשייר	113,611	355,244	151,856	90,014
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר	15,022	(11,889)	(8,051)	(4,600)
פרמיות שהורווחו בשייר	98,589	367,133	159,907	94,614
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	89,791	56,400	123,970	18,717
הכנסות מעמלות	8,505	9,151	3,522	34,846
סך כל ההכנסות	196,885	432,684	287,399	148,177
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	504,537	490,566	324,896	221,757
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	327,614	71,826	111,691	165,913
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשייר	176,923	418,740	213,205	55,844
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	36,876	105,998	52,220	64,049
הוצאות הנהלה וכלליות	12,008	5,048	2,283	2,527
הוצאות מימון	3,070	-	-	922
סך כל ההוצאות	228,877	529,786	267,708	123,342
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה	(31,992)	(97,102)	19,691	24,835
הפסד כולל אחר לפני מיסים על הכנסה	(8,599)	(5,388)	(11,885)	(1,706)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה	(40,591)	(102,490)	7,806	23,129
התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2022	1,604,068	490,325	945,495	295,240
התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2022	510,638	385,074	726,790	97,178

(*) ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 51.1% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינה מהווה 50.4% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4: - נכסים בלתי מוחשיים

הרכב ותנועה:

תוכנה	עלות
אלפי ש"ח	
500,274	יתרה ליום 1 בינואר, 2024
67,623	רכישות ופיתוח עצמי (*)
567,897	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2024
	<u>הפחתה שנצברה</u>
298,023	יתרה ליום 1 בינואר, 2024
50,205	תוספות במשך השנה
348,228	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2024
219,669	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2024
	<u>עלות</u>
445,029	יתרה ליום 1 בינואר, 2023
55,245	רכישות ופיתוח עצמי (*)
500,274	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
	<u>הפחתה שנצברה</u>
249,095	יתרה ליום 1 בינואר, 2023
48,928	תוספות במשך השנה
298,023	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
202,251	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2023

(*) תוספות בגין פיתוח עצמי מסתכמות לסך של כ- 44,668 אלפי ש"ח בשנת 2024 וכ- 41,504 אלפי ש"ח בשנת 2023.

באור 5: - הוצאות רכישה נדחות

א. ההרכב:

31 בדצמבר		
2023	2024	
אלפי ש"ח		
318,198	331,938	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
123,996	135,645	ביטוח כללי
442,194	467,583	

באור 5: - הוצאות רכישה נדחות (המשך)

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך (לרבות ביטוח בריאות):

ביטוח חיים וחיסכון			יתרה ליום 1 בינואר, 2023
תנועה בגין חוזי השקעה	תנועה בגין חוזי ביטוח	ארוך טווח	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
156,245	184,040	340,285	תוספות:
31,149	10,131	41,280	עמלות רכישה
4,121	8,550	12,671	הוצאות רכישה
35,270	18,681	53,951	סך הכל תוספות
(31,193)*	(10,518)	(41,711)	הפחתה שוטפת
-	(34,327)	(34,327)	הפחתה בגין ביטולים
160,322	157,876	318,198	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
37,406	11,914	49,320	תוספות:
14,217	7,909	22,126	עמלות רכישה
51,623	19,823	71,446	הוצאות רכישה
(19,522)*	(10,269)	(29,791)	סך הכל תוספות
-	(27,915)	(27,915)	הפחתה שוטפת
192,423	139,515	331,938	הפחתה בגין ביטולים
			יתרה ליום 31 בדצמבר, 2024

(*) ההפחתה השוטפת במוצרי חוזי השקעה כוללת גם הפחתה בגין ביטולים.

באור 6: - רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה:

שנת 2024

סך הכל	מחשבים	מחשבים	משרדים (חלק יחסי)	משרדים (חלק יחסי)
כלי רכב (*)	מחשבים	מחשבים	מחשבים	מחשבים
184,774	19,633	10,351	7,660	147,130
1,686	942	270	474	-
(20,332)	-	-	-	(20,332)
2,038	-	-	-	2,038
168,166	20,575	10,621	8,134	128,836
42,820	12,570	9,640	3,527	17,083
6,291	3,483	390	461	1,957
49,111	16,053	10,030	3,988	19,040
119,055	4,522	591	4,146	109,796

עלות

יתרה ליום 1 בינואר, 2024

רכישות

העברה לנדל"ן להשקעה (ראה סעיף

ב'1 להלן)

הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל

אחר

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2024

פחת שנצבר

יתרה ליום 1 בינואר, 2024

תוספות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2024

יתרת עלות מופחתת

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2024

(*) לחברה הסכמי חכירה של כלי רכב אשר משמשים לצורך הפעילות השוטפת של החברה. הסכמי החכירה של כלי הרכב הינם לתקופה של 3 שנים.

באור 6: - רכוש קבוע (המשך)

א. הרכב ותנועה:

שנת 2023

סך הכל	כלי רכב (*)	מחשבים	ריהוט וציוד משרדי	חלק בבניין משרדים	עלות
אלפי ש"ח					
175,934	11,868	10,049	7,621	146,396	יתרה ליום 1 בינואר, 2023
8,106	7,765	302	39	-	רכישות
734	-	-	-	734	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר
184,774	19,633	10,351	7,660	147,130	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
פחת שנצבר					
36,542	9,287	9,234	3,106	14,915	יתרה ליום 1 בינואר, 2023
6,278	3,283	406	421	2,168	תוספות
42,820	12,570	9,640	3,527	17,083	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
יתרת עלות מופחתת					
141,954	7,063	711	4,133	130,047	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

(*) לחברה הסכמי חכירה של כלי רכב אשר משמשים לצורך הפעילות השוטפת של החברה. הסכמי החכירה של כלי הרכב הינם לתקופה של 3 שנים.

פירוטים בדבר עסקאות חכירה:

31 בדצמבר		
2023	2024	
אלפי ש"ח		
3,131	3,429	פירעון התחייבות בגין חכירה (דמי חכירה קבועים בלבד)
368	394	הוצאות ריבית בגין התחייבויות חכירה
3,499	3,823	

בדבר סך הוצאות מימון של החברה בגין התחייבויות חכירה ראה באור 18 להלן.

באור 6: - רכוש קבוע (המשך)

ב. פרטים בדבר זכויות במקרקעין לשימוש עצמי של החברה

31 בדצמבר	
2023	2024
אלפי ש"ח	
130,047	109,796
130,047	109,796

בחכירה מהוונת

1. בניין המשרדים של החברה ממוקם במרכז העסקים "גב ים" בחלקו הצפוני של אזור התעשייה של העיר חולון. ביום 1 באפריל 2024 פינתה החברה שטחים מסוימים ששימשו אותה במטה האמור, וזאת לטובת שכירות. לאור כך, ובהתאם להוראות תקן חשבונאות בינלאומי 40, נדל"ן להשקעה, סיווגה החברה ברבעון השני של 2024 את יתרת ר"ק בסך 20,331 אלפי ש"ח מר"ק לנדל"ן להשקעה (נדל"ן להשקעה נמדד בשווי הוגן).

לעניין תקופת החכירה המהוונת - ראה באור 8 ד' להלן.

2. לחברה זכויות חכירה בבניין משרדים בשטח של כ- 668 מ"ר ברוטו ב"מרכז שקמונה" בחיפה. ליום 31 בדצמבר, 2024, כל שטח המשרדים הינו לשימוש עצמי. הנכס חכור בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל עד שנת 2042.

ג. הערכה מחדש של קרקע ומבנים

באשר להחזקותיה במרכז העסקים "גב ים", החברה התקשרה במהלך השנים 2021-2024 עם מעריך שווי מוסמך בלתי תלוי, בעל כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום ולסוג הנדל"ן שהוערך, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנה במרכז העסקים "גב ים". השווי ההוגן נקבע בהתבסס הן על גישת ההשוואה, בהתאם לעסקאות שנערכו לאחרונה בשוק ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות החברה, וכן בהתבסס על אומדן דמי שכירות ראויים לנכסים דומים. המדידה מסווגת לרמה 3 במדרוג השווי ההוגן. במסגרת הערכת השווי, הובאה בחשבון תוספת זכויות בניה לשטח התוכנית והקמת מגדל תעסוקה נוסף, אשר חלק יחסי מזכויות הבנייה העתידיות בגינו תהיינה בבעלות החברה. בחישוב השווי ההוגן השתמש מעריך השווי בשיעורי היוון שבין 6.8% ל- 7.3% לשנה. כמפורט בביאור 6(ב)1 לעיל, חלק מהנכס משמש כרכוש קבוע. שווי חלק הנכס כאמור, על פי הערכת השווי ליום 31 בדצמבר, 2024 עומד על סך של כ-103.2 מיליוני ש"ח.

לגבי בניין משרדים במרכז שקמונה בחיפה, החברה התקשרה עם מר ספי רביב, שמאי מוסמך ובלתי תלוי, שהוא בעל כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום ולסוג הנדל"ן שהוערך, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנה. השווי ההוגן של המבנים נקבע בשיטת ההשוואה לנכסים דומים בשוק.

שווי הנכס על פי הערכת השווי ליום 31 בדצמבר, 2024 עומד על סכום של כ-6.6 מיליון ש"ח. כתוצאה משימוש במודל ההערכה מחדש, נוצרה קרן הערכה מחדש נטו ממס, שיתרתה ליום 31 בדצמבר, 2024 הינה אלפי ש"ח (46,626 אלפי ש"ח (31 בדצמבר, 2023 45,407 אלפי ש"ח). השינוי נטו ממס בקרן ההערכה מחדש במהלך השנה הסתכם ל-1,219 אלפי ש"ח. נתונים משמעותיים שאינם ניתנים לצפייה שבבסיס הערכה, מחיר למטר 82 ש"ח, וריבית היוון 6.9%. עלייה (ירידה) משמעותית במחיר המוערך למ"ר לבדו או בריבית היוון יביא לעלייה (ירידה) משמעותית בשווי ההוגן.

אם הקרקע והמבנים היו נמדדים תוך שימוש במודל העלות, ערכיהם בדוחות הכספיים היו כדלקמן:

31 בדצמבר	
2023	2024
אלפי ש"ח	
82,807	71,961
(12,797)	(13,970)
70,010	57,991

עלות
פחת שנצבר

עלות מופחתת

ליום 31 בדצמבר				
2023		2024		
מניות המקנות זכויות לרווחים	מניות המקנות זכויות הצבעה	מניות המקנות זכויות לרווחים	מניות המקנות זכויות הצבעה	
שיעור ההחזקה באחוזים				
100	100	100	100	פנינת אפרידר בע"מ (ראה סעיף א' להלן)
49	49	49	49	טרה אמפריום אייץ בע"מ (ראה סעיף ב' להלן)
-	-	100	100	הכשרה החזקות סוכנויות בע"מ (ראה סעיף ג' להלן)
-	-	100	100	בסט פיננסים סוכנות לביטוח (2022) בע"מ (ראה סעיף ג' להלן)

א. פנינת אפרידר בע"מ מחזיקה בנכס מקרקעין באשקלון (להלן - הנכס באשקלון) ובהחזקה משותפת עם החברה (חוזים תלויי תשואה) בנכס מקרקעין באשדוד. הנכס באשקלון כולל שטחי מסחר בנויים ומגרש מסחרי ריק. הנכס ממוקם במרכז העיר אשקלון, בשכונת "אפרידר". שווי ההוגן של הנכס ליום 31 בדצמבר, 2024, על פי הערכת שמאי מוסמך, הינו בסך של כ- 89.1 מיליוני ש"ח. במועד ההכרה לראשונה בנכס לא נוצרה עתודה למס על ידי החברה על פי כללי התקינה הבינלאומית אך מכיוון ששווי של הנכס פגום בשל העדר יכולת להפחית את מלואו לצרכי מס, הופחת השווי בסך של כ- 1.9 מיליוני ש"ח וכתוצאה מכך שווי הנכס בספרים ליום 31 בדצמבר, 2024 הינו 87.2 מיליוני ש"ח.

הנכס באשדוד כולל שטחי מסחר ומבנה משרדים. שווי הוגן של החלק המוחזק על ידי פנינת אפרידר ליום 31 בדצמבר, 2024, על פי הערכת שמאי חיצוני, בלתי תלוי מוסמך, הינו בסך של 388 מיליון ש"ח לפרטים בדבר שיערוך נכס אשדוד, [ראה באור 8 להלן](#).

ב. תמצית מידע פיננסי של חברה כלולה טרה אמפריום בע"מ
ביום 20 בינואר, 2021 הושלמה עסקה במסגרתה התקשרה החברה עם טרה ובעלי המניות בה, במערכת הסכמים בקשר עם רכישת 49% מהונה המונפק של טרה. טרה מחזיקה בנכס מקרקעין בחיפה. 75% מההשקעה בוצעה מכספי חוזים תלויי תשואה ונמדדה בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, 25% מההשקעה בוצעה מכספי הנוסטרו של החברה, ומטופלת כחברה כלולה ונמדדת לפי שיטת השווי המאזני.

בדוח על המצב הכספי של החברה הכלולה לתאריך הדיווח

ליום 31 בדצמבר,		
2023	2024	
אלפי ש"ח		
2,642	7,916	נכסים שוטפים
244,205	247,008	נכסים לא שוטפים
(4,670)	(5,225)	התחייבויות שוטפות
(158,471)	(165,087)	התחייבויות לא שוטפות
83,706	84,612	סה"כ הון
12.25%	12.25%	שיעור ההחזקה בחברה הכלולה
10,254	10,365	הלוואות בעלים
2,440	2,511	התאמות אחרות
2,455	2,455	יתרת חשבון ההשקעה בחברה הכלולה
15,149	15,331	

באור 7: - מידע נוסף בגין חברות מוחזקות (המשך)

ב. תמצית מידע פיננסי של חברה כלולה - טרה אמפריום בע"מ (המשך)

תוצאות הפעילות של החברה הכלולה לשנת הדיווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2022	2023	2024	
אלפי ש"ח			
21,452	10,861	14,026	הכנסות
13,300	(371)	906	רווח נקי (הפסד)
			מתוכם:
13,300	(371)	906	בגין פעילות נמשכת
13,300	(371)	906	סה"כ רווח כולל
12.25%	12.25%	12.25%	שיעור ההחזקה בחברה הכלולה
1,629	(45)	111	
190	181	194	התאמות אחרות
1,819	136	305	חלק החברה ברווח החברה הכלולה

ג. החברה מחזיקה במלוא הון המניות של הכשרה החזקות סוכנויות בע"מ ("הכשרה החזקות"), חברה פרטית שהתאגדה בישראל ביום 28 בפברואר 2022, ואשר מחזיקה במלוא הון המניות של בסט פיננסים סוכנות לביטוח (2022) בע"מ ("סוכנות בסט"), חברה פרטית שהתאגדה בישראל ביום 4 באוגוסט 2022. חברת סוכנות בסט התחילה את פעילותה בתחילת שנת 2024 בהנהלת גב' חני סלע והינה רשאית לעסוק בענפי ביטוח כללי ופנסיוני. ביום 21 במרץ 2024, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים סיווגה את העסקאות כזניחות, אישרה הוועדה הסכם עמלות במסגרתו תשלם החברה לסוכנות עמלה בגין שיווק פוליסות החברה ללקוחות הסוכנות.

ליום 31 לדצמבר 2024, לחברת הכשרה החזקות אין כל פעילות למעט פעילותה של בסט פיננסיים. באשר לעסקה לרכישת מניות סוכנות ביטוח לאחר תאריך המאזן, [ראה ביאור 35 \(1\)](#).

באור 8: - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

א. הרכב ותנועה:

נדל"ן להשקעה			
עבור חוזים			
אחר		תלויי תשואה	
2023	2024	2023	2024
אלפי ש"ח			
957,606	1,091,981	277,720	357,160
2,456	696	647	130
-	(1,643)	-	(1,643)
-	20,332	-	-
131,919	34,521	78,793	32,586
1,091,981	1,145,887	357,160	388,233
131,919	34,521	78,793	32,586

יתרה ליום 1 בינואר

תוספות במשך השנה

רכישות ותוספות לנכסים קיימים

מימושים

העברה מרכוש קבוע (ראה באור 6 ב' ו'
לעיל)

התאמת שווי הוגן (*)

יתרה ליום 31 בדצמבר

(*) מתוכו:

סך רווח לתקופה שלא מומש ושהוכר ברווח או הפסד בגין נדלן להשקעה המחוזק בסוף תקופת הדיווח

באור 8: - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

נדל"ן להשקעה מורכב כדלקמן:

31 בדצמבר		
2023	2024	
אלפי ש"ח		
1,119,641	1,205,420	נדל"ן להשקעה
329,500	328,700	נדל"ן להשקעה בהקמה המוצג לפי שווי הוגן
1,449,141	1,534,120	סך הכל

למועד הדיווח החברה מחזיקה בשבעה נכסי נדל"ן להשקעה (לרבות עבור חוזים תלויי תשואה) כמתואר להלן: מבנה תעשייתי בגרמניה, שתי חלקות באשדוד, חלק ממבנה בחולון, מרכז מסחרי באשקלון ומרכז מסחרי בהקמה באשקלון, ומגרשי מקרקעין באשקלון (מגרש 21+27, ומגרש 26).
ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה:

1. כמתואר [בביאור 2 לעיל](#), נדל"ן להשקעה נמדד על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהתאם להערכות שווי חיצוניות שבוצעו על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים. מעריכי השווי שהחברה השתמשה בשירותיהם במהלך תקופות הדיווח הינם מר ספי רביב, מר רפאל קונפורטי, מר ירון ספקטור ומר ארז כהן, שהם בעלי כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. השווי ההוגן נקבע בהתבסס על עסקאות שנערכו לאחרונה בשוק ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות החברה, וכן בהתבסס על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מהנכס, באמידת תזרימי המזומנים הובא בחשבון הסיכון המובנה שלהם והם מהווים בשיעור תשואה המשקף את הסיכונים הגלומים בתזרימי המזומנים אשר נקבע בהתחשב בתשואה המקובלת בשוק המקרקעין תוך התאמה למאפיינים הספציפיים של הנכס ורמת הסיכון של ההכנסות הצפויות ממנו. בהערכת השווי של נדל"ן להשקעה בהקמה נעשה שימוש בשיטת ההשוואה או בשיטת היוון תזרימי המזומנים, כפי שמצא לנכון מעריך השווי. קביעת השווי ההוגן מבוססת על אומדן ההכנסות העתידיות הצפויות מהפרוייקט המוגמר, תוך שימוש בתשואות מותאמות לסיכונים המשמעותיים הרלוונטיים לתהליך ההקמה, לרבות סיכוני הבנייה וההשכרה אשר הינן גבוהות מהתשואות הנוכחיות לגבי נכסי נדל"ן להשקעה דומים כשהם גמורים. העלויות הצפויות הנוותרות להשלמה, בתוספת רווח יזמי, מנוכות מאומדן ההכנסות העתידיות כאמור לעיל.
כל מדידות השווי ההוגן מסווגות לרמה 3 בהיררכיית השווי ההוגן.

2. ניתוח רגישות

שיעור ההיוון מהווה אומדן משמעותי בקביעת השווי ההוגן וזאת מאחר ששינוי בו ישפיע באופן מהותי על השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה. שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה אינו משפיע באופן מלא על הרווח או ההפסד של החברה.

בניתוח רגישות להלן מוצגת ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון בשעורים המפורטים:

גידול (קיטון) בשווי ההוגן		גידול (קיטון) ברווח או הפסד לפני מס		
ליום 31 בדצמבר		הפסד לפני מס		
2023	2024	2023	2024	
אלפי ש"ח				
(24,725)	(14,711)	(22,265)	(16,761)	עלייה של 0.5%
19,489	17,169	18,984	19,539	ירידה של 0.5%

ההשפעה לעיל הינה ביחס לשווי נכסי נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה ונדל"ן אחר. לא הובאה בחשבון השפעה עקיפה בדבר השינוי השולי בדמי הניהול לאור השינוי בשווי החוזים תלויי התשואה.

באור 8: - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה (המשך)

3. הנחות משמעותיות (על בסיס ממוצעים משוקללים) ששימשו בהערכות השווי מוצגות להלן:

31 בדצמבר, 2023	31 בדצמבר, 2024	א. נדל"ן להשקעה- מסחרי
81	82	דמי שכירות ממוצעים למ"ר לחודש (בש"ח)
3.2%	2.9%	תשואה על הנכס (ב-%)
83	85	דמי שכירות חזויים למ"ר לחודש (בש"ח)
16%	20%	שטחים פנויים להשכרה (ב-%)
31 בדצמבר, 2023 (*)	31 בדצמבר, 2024	נדל"ן להשקעה- משרדים
79	74	דמי שכירות ממוצעים למ"ר לחודש (בש"ח)
3.2%	2.5%	תשואה על הנכס (ב-%)
81	77	דמי שכירות חזויים למ"ר לחודש (בש"ח)
41%	55%	שטחים פנויים להשכרה (ב-%)
31 בדצמבר, 2023	31 בדצמבר, 2024	נדל"ן להשקעה-משרדים חול ⁽¹⁾
9	6	דמי שכירות ממוצעים למ"ר לחודש (בש"ח)
5.5%	5.1%	תשואה על הנכס (ב-%)
10	6	דמי שכירות חזויים למ"ר לחודש (בש"ח)
68%	100%	שטחים פנויים להשכרה (ב-%)

(1) ליום 31 בדצמבר 2024, לנוכח סיום התקשרות עם שוכר קיים, הונח בהערכת שווי מקדם דחייה של כחצי שנה, לשיקוף פרק הזמן הסביר לאיתור שוכר חלופי.

31 בדצמבר, 2023	31 בדצמבר, 2024	ב. נדל"ן להשקעה בהקמה הנמדד בשווי הוגן
7.0%	7.0%	תשואה ממוצעת מותאמת לסיכונים ששמה
0%	0%	להיוון תזרימי מזומנים חיוביים נטו (ב-%)
17%	17%	שיעור השלמה ממוצע (ב-%)
		אומדן שיעור רווח יזמי ממוצע (ב-%)
		(*) סיווג מחדש

3. הנחות משמעותיות (על בסיס ממוצעים משוקללים) ששימשו בהערכות השווי מוצגות להלן: (המשך)

עליה משמעותית בשווי השכירות המוערך או בשיעור עליית דמי השכירות תביא לעליה משמעותית בשווי ההוגן של הנכסים. עליה משמעותית בשיעור התפוסה או ירידה משמעותית בשיעור ההיוון יביאו לעליה בשווי ההוגן של הנכסים.

להלן פרטים בדבר שיעורי ההיוון ששימשו בקביעת השווי ההוגן:

ליום 31 בדצמבר	2023	2024	סוג הנכס
	7.2%-6.2%	6.8%-6.2%	משרדים בישראל
	9.0%-6.7%	9.0%-6.7%	מרכזים מסחריים בישראל
	10.1%-7.7%	10.2%-8.2%	משרדים ומפעל בחו"ל

4. התאמה בגין מדידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה (רמה 3 במידרג השווי ההוגן):

נדל"ן להשקעה					יתרה ליום 1 בינואר, 2024
מרכיבים מסחריים	מבני משרדים	נדל"ן בהקמה	מבנה משרדים בחול	סך הכל	
אלפי ש"ח					
1,035,105	72,036	329,500	12,500	1,449,141	מדידה מחדש שהוכרה ברווח או הפסד רכישות והשקעות
69,050	(143)	(800)	(1,000)	67,107	
(2,504)	20,376	-	-	17,872	
1,101,651	92,269	328,700	11,500	1,534,120	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2024

באור 8: - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה (המשך)

ג. פירוט בדבר נכסים שבגינם בוצעו הערכות שווי שנשאו השפעה תוצאתית מהותית במהלך תקופת הדיווח

נדל"ן להשקעה					
מרכיבים מסחריים	מבני משרדים	נדל"ן בהקמה	מבנה משרדים בחול	סך הכל	
אלפי ש"ח					
844,626	59,850	318,100	12,750	1,235,326	יתרה ליום 1 בינואר, 2023
188,288	11,295	11,379	(250)	210,712	מדידה מחדש שהוכרה ברווח או הפסד
2,191	891	21	-	3,103	רכישות והשקעות
1,035,105	72,036	329,500	12,500	1,449,141	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

מרכז מסחרי באשדוד:

השווי ההוגן ליום 31 בדצמבר 2024 של הנכס האמור בוסס על הערכת שווי שבוצעה על ידי מעריך שווי חיצוני בלתי תלוי אשר הינו בעלי ניסיון מקצועי מוכר וניסיון רב בנוגע לנכסי נדל"ן מהסוג האמור.

נשוא הערכת השווי הינן חלקות מס' 147 ו- 148 בגוש 2453, אשר פנינת אפרידר מחזיקה במחצית מהזכויות בהן, כאשר יתרת הזכויות במקרקעין כאמור מוחזקת על ידי החברה עבור מבטוחיה (חוזים תלוי תשואה). חלקה מס' 148- חטיבת קרקע בתחומה קיים מרכז מסחרי (פאוור סנטר) בשטח בנוי כולל של כ- 16,508 מ"ר. חלקה 147 - חלק ממבנה משרדים, תעשייה עתירת ידע בן 5 קומות, מעל קומת קרקע מסחרית פעילה וקומת מרתף חניה (כל אלו ביחד- "אחזקות החברה במתחם הסוהר"/ "נכס אשדוד סנטר").

בגין הנכס האמור הופקדה ברשומות תוכנית ביום 4 בספטמבר, 2023. מטרת התוכנית האמורה ליצור מתחם משולב של תעסוקה, מגורים, שטח לבנייני ציבור ושטח ציבורי פתוח, וכן תחנת תדלוק (קיימת). עיקרי הוראות התכנית נסבו סביב שינוי ייעודי הקרקע מאזור תעשייה עתירת ידע, משרדים ומסחר, ואזור תעשייה ואחסנה לייעודי לאזורי מגורים, מסחר ותעסוקה, מבנים ומוסדות ציבור, ושטח ציבורי פתוח ודרך מוצעת; וכמו כן, קביעת התכליות והוראות הבניה לכל ייעוד קרקע, לרבות זכויות בניה, צפיפות, ועוד. ביום 19 בפברואר 2024, החליטה הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום (ועדת המשנה להתנגדויות), לאשר את תוכנית בניין עיר שמספרה 603-0590729 מתחם סוהר, רח' האורגים, אשדוד, בכפוף לתיקונים טכניים. במסגרת התב"ע כאמור, בין היתר, אושרו זכויות לבניית מגורים בהיקף של 1,100 יחידות דיור נוספות, זכויות לבניית שטחי משרדים ותעסוקה בהיקף של כ-60,000 מ"ר (עיקרי) וזכויות לבניית שטחי מסחר בהיקף של כ-15,000 מ"ר (עיקרי). ליום 30 ביוני 2024, נערך אומדן שווי על בסיס ההוראות המעודכנות של התוכנית ועל בסיס טבלאות האיזון המעודכנות המצורפות לה מיום 10 ביוני 2024, שעודכנו על בסיס החלטות הוועדה המחוזית בדיון שהתקיים להתנגדויות ואישור התוכנית. כתוצאה מהאמור, החברה הכירה ליום 30 ביוני 2024 בעליית ערך בסך של 9,485 אלפי ש"ח לפני מס, (וסך של 7,303 אלפי ש"ח נטו ממס), אשר יוחסה לנוסטרו של החברה, ו-9,485 אלפי ש"ח לפני מס אשר יוחסה לחוזים תלויי תשואה. עליית הערך האמורה הינה בגין סך חלקה מס' 148, חלקה הכוללת בתוכה מרכז מסחרי המושכר סחירות חופשית לסוחרים שונים.

במהלך רבעון שלישי לשנת 2024 ערכה החברה הערכת שווי לחלקה מס' 147, חלקה הכוללת מבנה תעשייה עתירת ידע בן 5 קומות מעל קומת קרקע מסחרית וחניון תת קרקעי. בתחום המגרש חניון ותחנת תדלוק. לאור האמור החברה הכירה ליום 30 בספטמבר 2024 עליית ערך המיוחסת לחלקה מס' 147, בסך של 2,203 אלפי ש"ח אשר יוחסה לנוסטרו של החברה (וסך של 1,696 אלפי ש"ח נטו ממס), ו-2,203 אלפי ש"ח לחוזים תלויי תשואה. השינויים העיקריים שהביאו לעלייה בשווי כאמור הינם צמצום תקופת הדחיה להשלמת המסמכים המעודכנים ופרסום אישור התוכנית למתן תוקף, מהקטנת אומדן עלות המטלות הציבוריות הצפויות בהתאם לתוכנית המאושרת ומאומדן היטל ההשבחה הצפוי, כל זאת, בניכוי השפעה מקזת חלקית של עדכון טבלת הקצאה במסגרת תיקון מסמכי התוכנית.

שווי הנכס בגין החלקה האמורה הוערך בשילוב בין גישת ההשוואה לגישת ההכנסה. שיעור ההיוון שנלקח הינו בטווח שבין 7.10% לבין 6.90%. בתאריך 9 בדצמבר 2024 נערכה שומת היטל השבחה לנכס הנידון (חלקות מס' 147 ו-148) בגין אישור התוכנית. לפי השומה, היטל השבחה המוצמד למועד הקובע הינו בסך של 208,164,552 ש"ח. לאור קביעת שומת היטל ההשבחה, ובהתאם לפער בין גובהה בפועל לבין גובהה כפי שנגזר מהערכת השווי העדכנית ביותר שקדמה לה, החברה הכירה במהלך הרבעון הרביעי לשנת 2024 בעליית ערך של כ- 41,796 אלפי ש"ח לפני מס, אשר מחציתה יוחסה לנוסטרו של החברה, סך של 20,898 אלפי ש"ח לפני מס (וסך של 16,091 אלפי ש"ח נטו ממס), ומחציתה לחוזים תלויי תשואה.

באור 8: - נדל"ן להשקעה - לרבות נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ג. פירוט בדבר נכסים שבגינם בוצעו הערכות שווי שנשאו השפעה תוצאתית מהותית (המשך)

מרכז אפרידר

הנכס הנידון כולל שלושה מגרשים צמודים בשכונת אפרידר, מרכז העיר אשקלון. מגרש 201-בשטח של כ- 965 מ"ר (יעוד אזור מסחר), מגרש 401- בשטח של כ-480 מ"ר (יעוד שצ"פ), ומגרש 211- בשטח של כ-12,963 מ"ר (יעוד אזור מסחר).

החברה מקדמת תוכנית בניין עיר, שמטרתה שימור חלקים מהמתחם, ומנגד הריסת חלק מהמבנים ובניית מספר בנייני מגורים ושימושי מסחר. הערכת השווי שבוצעה לנכס שיקפה תוספת של זכויות בנייה פוטנציאליות למגורים בחלק המגרש הרלוונטי כפי שאלו הוצגו לוועדות התכנון והבנייה בעיר ובמחוז בהתאם להנחיות הוועדות. התחשיב מבוסס על שווי בהתבסס על פרוגרמה אדריכלית ל-280 יח"ד, במספר בניינים. שווי הזכויות הינו לסך שטח המגורים ולתוספת שטחי המסחר, כאשר שטחי המסחר, כולם הינם במבנים לשימור. לאור כך, הערכת שווי הביאה בחשבון עלות שימור ישירה למ"ר (בתוספת עלויות עקיפות ומימון). בין היתר, הובאו בחשבון כלל עלויות פינוי הדיירים ואלו הופחתו משווי היחידות. עוד יצוין כי ניתנה תקופת דחייה של 5 שנים כאשר במהלכה ניתן שווי להכנסות משכירות עד לפינוי והריסת המבנים שאינם מיועדים לשימור.

במהלך שנת 2024 החברה הכירה בעליית ערך בסך של כ-3.9 מיליוני ש"ח לפני מס בגין הנכס האמור.

ד. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את החברה כנדל"ן להשקעה

מועדי סיום תקופת החכירה (בשנים)		ליום 31 בדצמבר	
		2023	2024
		אלפי ש"ח	
בבעלות		1,377,105	1,441,851
בחכירה מהוונת (*)		72,036	92,269
סך הכל		1,449,141	1,534,120

חלק מהקרקעות בבעלות בישראל טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות. כמו כן, זכויות במקרקעין מחוץ לישראל בשווי של 14,000 אלפי ש"ח רשומות על שם החברה בלשכת רשם המקרקעין הגרמני.

(*) בגין חלק ממבנה בחולון המשמש בחלקו כנדל"ן להשקעה ובחלקו משמש כמשרדי החברה. המבנה חכור בחכירה מהוונת ממנהל מקרקעי ישראל לתקופה של 999 שנים.

באור 9: - חייבים ויתרות חובה
ההרכב:

31 בדצמבר		
2023	2024	
אלפי ש"ח		
15,252	17,323	חייבים בגין מכירת שרידים ותביעות שיבוב לקבל אחרות
19,244	22,314	הוצאות מראש
35,195	47,640	הוצאות מראש -הראל
-	50,000	חייבים בנאמנות
176,328	127,176	חברות ביטוח ומבטחי משנה בחשבון שוטף
11,126	14,954	מוסדות ורשויות ממשלתיות
6,942	5,786	הכנסות לקבל
-	2,881	חייבים בגין רכישת ניירות ערך
846	1,364	אחרים
264,933	289,438	

באור 10: - פרמיה לגביה

א. ההרכב:

31 בדצמבר		
2023	2024	
אלפי ש"ח		
161,198	215,844	פרמיות לגביה (*)
23,847	34,893	ביטוח כללי
		ביטוח חיים
185,045	250,737	סה"כ פרמיות לגביה
(18,582)	(20,021)	בניכוי הפרשה לחובות מסופקים (ג)
166,463	230,716	סה"כ פרמיות לגביה
65,830	79,045	(*) כולל המחאות לגביה והוראות קבע.

באור 10: - פרמיה לגביה (המשך)

ב. גיול:

31 בדצמבר	
2023	2024
אלפי ש"ח	
129,077	194,467
16,727	16,776
8,886	6,907
4,183	3,893
158,873	222,043
7,590	8,673
166,463	230,716

פרמיה לגביה שערכה לא נפגם

ללא פיגור

בפיגור:

מתחת ל-90 ימים

בין 90 ל-180 ימים

מעל 180 ימים

סה"כ פרמיה לגביה שערכה לא נפגם

פרמיה לגביה שערכה נפגם

סה"כ פרמיה לגביה

ג. להלן התנועה בהפרשה לחובות מסופקים:

אלפי ש"ח
18,340
242
18,582
1,439
20,021

יתרה ליום 1 בינואר, 2023

שינוי בהפרשה בתקופה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

שינוי בהפרשה בתקופה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2024

באור 11: - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

א. פירוט הנכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

ליום 31 בדצמבר		
2023	2024	
אלפי ש"ח		
357,160	388,233	נדל"ן להשקעה
		<u>השקעות פיננסיות</u>
8,869,190	10,703,010	נכסי חוב סחירים
490,228	536,415	נכסי חוב שאינם סחירים
57,773	67,713	פקדונות בבנקים
3,071,048	3,875,724	מניות
6,337,753	8,792,496	השקעות פיננסיות אחרות
18,825,992	23,975,358	סך הכל השקעות פיננסיות
1,721,203	1,544,352	מזומנים ושווי מזומנים
90,520	112,373	אחר
20,994,875	26,020,316	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

(*) כולל: קרנות השקעה, קרנות סל, קרנות נאמנות, אופציות, חוזים עתידיים.

(**) כולל: נכסי ביטוח משנה, פרמיות לגביה וחייבים להלן.

מידע נוסף בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלוי תשואה ראה **באור 32 ו' להלן**.

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

ליום 31 בדצמבר, 2024				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
				<u>השקעות פיננסיות</u>
10,703,010	-	-	10,703,010	נכסי חוב סחירים
536,415	-	536,415	-	נכסי חוב שאינם סחירים
67,713	-	67,713	-	פקדונות בבנקים
3,875,724	457,352	-	3,418,372	מניות
8,792,496	1,698,598	-	7,093,898	השקעות פיננסיות אחרות
23,975,358	2,155,950	604,128	21,215,280	סה"כ

לגבי השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים, ראה **באור 12 ו' להלן**.לעניין חלוקה לרמות ראה **באור 2 יב'** לעיל.

לא היו מעברים (או מעברים מהותיים) בין רמה 1 לרמה 2 במהלך התקופה, וכן לא היו מעברים מרמה 3 או אל רמה 3.

באור 11: - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2023			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
<u>השקעות פיננסיות</u>			
8,869,190	-	-	8,869,190
נכסי חוב סחירים			
490,228	-	490,228	-
נכסי חוב שאינם סחירים			
57,773	-	57,773	-
פקדונות בבנקים			
3,071,048	434,613	-	2,636,435
מניות			
6,337,753	1,537,803	-	4,799,950
השקעות פיננסיות אחרות			
18,825,992	1,972,416	548,001	16,305,575
סה"כ			
לגבי השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים, ראה באור 12 ו' להלן. לעניין חלוקה לרמות ראה באור 2 יב' לעיל.			
לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 לרמה 2 במהלך התקופה, וכן לא היו מעברים מרמה 3 או אל רמה 3.			

ג. התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד		
השקעות	מניות לא סחירות	פיננסיות אחרות
סה"כ	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,972,416	434,613	1,537,803
(24,856)	(62,710)	37,854
256,498	85,449	171,049
(48,108)	-	(48,108)
2,155,950	457,352	1,698,598
<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2024</u>		
סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח או הפסד (*)		
רכישות		
מכירות		
<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2024</u>		
(*) מתוכם: סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2024		
(27,362)	(62,710)	35,348
מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד		
השקעות	מניות לא סחירות	פיננסיות אחרות
סה"כ	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,652,815	374,627	1,278,188
(177,689)	(17,099)	(160,590)
503,214	80,169	423,045
(5,924)	(3,084)	(2,840)
1,972,416	434,613	1,537,803
<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2023</u>		
סך ההפסדים שהוכרו ברווח או הפסד (*)		
רכישות		
מכירות		
<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023</u>		
(*) מתוכם: סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2023		
(178,094)	(16,991)	(161,103)

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות
ההרכב:

31 בדצמבר, 2024

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפדיון אלפי ש"ח	הלוואות וחייבים	סה"כ
-	500,280	92,763	-	593,043
-	-	-	1,210,865	1,210,865
81,844	17,939	-	-	99,783
117,920	23,688	-	-	141,608
199,764	541,907	92,763	1,210,865	2,045,299

נכסי חוב סחירים (א)
נכסי חוב שאינם
סחירים (ב)
מניות (ד)
אחרות (ה)
סה"כ

31 בדצמבר, 2023

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפדיון אלפי ש"ח	הלוואות וחייבים	סה"כ
-	407,328	103,742	-	511,070
-	-	-	1,267,918	1,267,918
100,496	15,794	-	-	116,290
138,608	32,097	-	-	170,705
239,104	455,219	103,742	1,267,918	2,065,983

א. נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2023	2024
אלפי ש"ח	

310,933	359,614

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים:שאינם ניתנים להמרה

זמינים למכירה

מוחזקים לפדיון(*)

סה"כ שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

(*) השווי ההוגן של נכסי חוב הסחירים המוחזקים לפדיון

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

96,395	140,666
103,742	92,763
200,137	233,429
511,070	593,043
-	-
101,981	91,328

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ב. נכסי חוב שאינם סחירים

31 בדצמבר			
שווי הוגן		ערך בספרים	
2023	2024	2023	2024
אלפי ש"ח			
1,184,750	1,185,016	974,705	1,000,457
287,324	202,912	293,213	210,408
1,472,074	1,387,928	1,267,918	1,210,865
		123	909

אגרות חוב מיועדות

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

מוצגים כהלוואות וחייבים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר) (* השווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות חושב על פי מועד הפירעון החוזי (הצפוי).

ג. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר	
2023	2024
ריבית אפקטיבית	
%	

נכסי חוב סחירים

בסיסי הצמדה

צמוד למדד המחירים לצרכן

שקלי

צמוד מט"ח

1.76	1.01
4.77	4.71
5.84	6.05

נכסי חוב שאינם סחירים

בסיסי הצמדה

צמוד למדד המחירים לצרכן

שקלי

צמוד מט"ח

4.97	5.02
7.79	11.73
-	-

ד. מניות

31 בדצמבר	
2023	2024
אלפי ש"ח	

סחירות

זמינות למכירה

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת הכרה לראשונה

סך הכל מניות

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

16,772	19,161
99,518	80,622
116,290	99,783
9,538	13,228

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)ה. 1. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

31 בדצמבר	
2023	2024
אלפי ש"ח	

		סחירות
32,097	23,688	זמינות למכירה
		שאינן סחירות
		מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת ההכרה לראשונה
130,869	109,410	מכשירים נגזרים
7,739	8,510	סה"כ השקעות פיננסיות שאינן סחירות
138,608	117,920	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות
170,705	141,608	

2. מכשירים נגזרים

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

31 בדצמבר	
2023	2024
אלפי ש"ח	
7,739	8,510

מניות

ו. 1. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על-ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי נקבע כדלהלן:

1. נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד, נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי היוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ו. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן (המשך)

1. נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

31 בדצמבר	
2023	2024
אחוזים	

נכסים פיננסיים

עבור נכסי חוב שאינם סחירים - בארץ, לפי דירוג מקומי

(*)

5.33	5.21	AA ומעלה
4.76	4.31	A
-	-	BBB
-	-	נמוך מ-BBB
8.52	12.37	לא מדורג

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינם חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

2. מניות לא סחירות

השווי ההוגן של ההשקעה במניות לא סחירות הוערך באמצעות מודל תזרימי מזומנים מהוונים (DCF). ההערכה דורשת מההנהלה להניח הנחות מסוימות לגבי נתוני המודל לרבות תזרימי מזומנים חזויים, שיעורי היוון, סיכון אשראי ותנודתיות. ההסתברויות בגין האומדנים שבטווח ניתנות לאומדן מהימן וההנהלה משתמשת בהן לשם קביעת והערכת השווי ההוגן של אותן השקעות במניות לא סחירות.

3. נגזרים

החברה מתקשרת בעסקאות על מכשירים פיננסיים נגזרים עם מספר צדדים, בעיקר עם מוסדות פיננסיים. הנגזרים הוערכו באמצעות שימוש במודלים להערכה עם נתוני שוק נצפים הם בעיקר חוזי החלפת שיעורי ריבית, חוזי אקדמה על מטבע חוץ וחוזי אקדמה על מניות. טכניקות ההערכה המיושמות בתדירות הגבוהה ביותר כוללות מחירי אקדמה ומודלי SWAP המשתמשים בחישובי ערך נוכחי. המודלים משלבים מספר נתונים, כולל דירוג האשראי של הצדדים לעסקה הפיננסית, שער חליפין נוכחי/נצפה (SPOT), שיעור חוזי האקדמה, עקומות ריבית. כל החוזים הנגזרים מגובים באופן מלא אל מול מזומנים, לפיכך לא קיים סיכון אשראי של הצד שכנגד וסיכון אי ביצוע של החברה עצמה בגינם. ביום 31 בדצמבר, 2024 ערך השוק של הפוזיציות בנגזרים מהוים נכס הן נטו מהתאמות בגין סיכונים אשראי המתייחסות לסיכון אי עמידה (Default) של הצד הנגדי לנגזר.

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים, פרמיות לגביה, לקוחות, חייבים ויתרות חובה, נכסי מיסים שוטפים, תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

31 בדצמבר, 2024				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
500,280	-	-	500,280	נכסי חוב סחירים
99,783	80,622	-	19,161	מניות
141,608	117,920	-	23,688	השקעות פיננסיות אחרות
741,671	198,542	-	543,129	סה"כ
				נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (ראה 12(ב) לעיל)
1,387,928	-	1,387,928	-	לא היו מעברים בין רמות 1 ו-2 וכן כי לא היו מעברים מרמה 3 או לרמה 3.

31 בדצמבר, 2023				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
407,328	-	-	407,328	נכסי חוב סחירים
116,290	99,518	-	16,772	מניות
170,705	138,608	-	32,097	השקעות פיננסיות אחרות
694,323	238,126	-	456,197	סה"כ
				נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (ראה באור 12(ב) לעיל)
1,472,074	-	1,472,074	-	לא היו מעברים בין רמות 1 ו-2 וכן כי לא היו מעברים מרמה 3 או לרמה 3.

התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה		
השקעות		
סה"כ	פיננסיות אחרות	מניות לא סחירות
אלפי ש"ח		
238,126	138,608	99,518
(44,627)	(25,731)	(18,896)
13,296	13,296	-
(8,253)	(8,253)	-
198,542	117,920	80,622
(43,549)	(24,653)	(18,896)

יתרה ליום 1 בינואר, 2024

סך ההפסדים שהוכרו ברווח או הפסד (*)

רכישות

מכירות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2024

(*) מתוכם: סך ההפסדים לתקופה שהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2024

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ונכסים פיננסיים זמינים למכירה		
השקעות		
מניות לא סחירות	פיננסיות אחרות	סה"כ
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
92,595	172,261	264,856
1,419	(17,795)	(16,376)
5,504	40,187	45,691
-	(56,045)	(56,045)
99,518	138,608	238,126
1,419	(18,282)	(16,863)

יתרה ליום 1 בינואר, 2023

סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח או הפסד (*)

רכישות

מכירות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023

(*) מתוכם: סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2023

ח. גיול השקעות בנכסי חוב פיננסיים לא סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2023	2024
אלפי ש"ח	
1,267,721	1,201,874
320	9,900
(123)	(909)
197	8,991
1,267,918	1,210,865

נכסי חוב שערכם לא נפגם :

ללא פיגור

נכסים שערכם נפגם, ברוטו

הפרשה להפסד

נכסי חוב שערכם נפגם, נטו

סך הכל נכסי חוב לא סחירים

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ט. גילוי הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9

הטבלה להלן מציגה את השווי ההוגן של הנכסים הפיננסים, לפי חלוקה לשתי קבוצות:

- נכסים שעומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן (להלן - קבוצה א)).
- כל יתר הנכסים הפיננסים (להלן - קבוצה ב).

ליום 31 בדצמבר, 2024			
קבוצה א	קבוצה ב	אלפי ש"ח	
-	99,783	השקעות פיננסיות אחרות- מניות	
-	141,608	השקעות פיננסיות אחרות- אחרות	
593,043	-	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב סחירים	
1,289,834	98,094	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב שאינם סחירים	
-	143,206	מזומנים ושווי מזומנים	
ליום 31 בדצמבר, 2023			
קבוצה א	קבוצה ב	אלפי ש"ח	
-	116,290	השקעות פיננסיות אחרות- מניות	
-	170,705	השקעות פיננסיות אחרות- אחרות	
511,070	-	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב סחירים	
1,322,758	149,316	השקעות פיננסיות אחרות- נכסי חוב שאינם סחירים	
-	114,794	מזומנים ושווי מזומנים	

באור 13: - מזומנים ושווי מזומניםא. מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

31 בדצמבר	
2023	2024
אלפי ש"ח	
1,721,203	1,544,352

מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום המאזן ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות 4.0% - 3.5%.

ב. מזומנים ושווי מזומנים אחרים

31 בדצמבר	
2023	2024
אלפי ש"ח	
107,715	142,126
7,079	1,080
114,794	143,206

מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית

פקדונות לזמן קצר

מזומנים ושווי מזומנים

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום המאזן ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות (4% - 3.5%).

פקדונות לזמן קצר המופקדים בתאגידים הבנקאיים הינם לתקופות של בין שבוע לשלושה חודשים. הפקדונות נושאים ריבית בשיעור (4% - 3.5%).

באור 14: - הון ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

31 בדצמבר, 2023		31 בדצמבר, 2024		מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א
מונפק		מונפק		
רשום	ונפרע	רשום	ונפרע	
400,000	181,924	400,000	181,924	

ב. התנועה בהון המניות

במהלך 2023 ו-2024 לא היו תנועות בהון המונפק והנפרע של החברה.

ג. זכויות הנלוות למניות

זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ד. דיבידנד שהוכרז ושולם

במהלך השנים 2022, 2023 ו-2024, לא הוכרזו ושולמו דיבידנדים.

ה. קרן הערכה מחדש

קרן הערכה מחדש משמשת לרישום התאמות בשווי ההוגן (בניכוי השפעת מס) של רכוש קבוע וירידות ערך עד למידה שהן מתייחסות לעליית ערך שנרשמה בגין אותו נכס בקרנות הון.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ו. מדיניות ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה

כללי

מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, וכן כל התחייבויות אחרות בכלל זה למחזיקי כתבי החוב השונים שהחברה הנפיקה, לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. מתוקף כך שהחברה הינה גוף מוסדי, כפופה החברה לדרישות הון כפי שנקבע על ידי הממונה. דירקטוריון החברה קבע שיעור של 108% כיעד יחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי II (להלן: "יעד ההון").

ניטור הון רובד 2

הון רובד 2: בהתאם לתוכנית ההון של החברה, החברה מנטרת באופן שוטף את הונה הזר המסווג כהון רובד 2, וזאת מבחינת תנאי החוב, עיתוי הפירעון ותמהילו.

פעולות משמעותיות לשיפור רווחיות החברה

החברה פועלת הן לשיפור השאת הונה בגין פעילותיה, והן לניטור הוצאותיה ומבנה העלויות השוטף שלה.

בצד ההכנסות, פועלת החברה לתעדף את הפעילויות המאופיינות בפוטנציאל תוחלת תשואה מתואמת סיכון גבוהה; בצד ההוצאות, מנטרת החברה באופן שוטף את מכלול העלויות שלה לצד תנאי התקשרויות עם ספקים ובעלי עניין אחרים.

תנאים מקדימים לחלוקת דיבידנד

בחודש נובמבר, 2017 קבע דירקטוריון החברה יעד יחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי II (להלן - יעד הון) - לפי המתווה הבא:

חלוקת דיבידנד תותר רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון אשר הינו בשיעור שאינו נמוך מהשיעורים הנקובים בטבלה להלן, לפי חוזר סולבנסי או לפי הנחיות ליישום הנדבך הראשון במשטר כושר פירעון חדש, לפי העניין, כשהוא מחושב ללא הוראות מעבר כפי שאלו פורטו במסגרת תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי II (להלן - חוזר סולבנסי):

עד וכולל הדוחות הכספיים בגין 31/12/2017	עד וכולל הדוחות הכספיים בגין 31/12/2018	עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31/12/2019	עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31/12/2020	עד וכולל הדוחות הכספיים ליום 31/12/2023	החל מהדוחות הכספיים ליום 31/12/2024
101%	102%	104%	106%	107%	108%

2. מסגרת אסדרתית

משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום כפי שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 (להלן: "חוזר סולבנסי").

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ו. מדיניות ודרישות הון (המשך)

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

ההון העצמי הכלכלי נקבע כסיכום ההון כפי שמחושב מתוך המאזן הכלכלי (ראה להלן) ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (הון רובד 1 נוסף, מכשיר הון רובד 2, הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים ככלל לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים בגין העסקים הקיימים, ללא נקיטה במרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin).

(א) ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק ואשראי וכן סיכונים תפעוליים.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לעמידה בדרישות ההון. בחירה, החל מדוח יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר, 2019 של אחת מהחלופות הבאות:

1. פריסה הדרגתית של ההון הנדרש, עד לשנת 2024 כך שההון הנדרש יעלה בהדרגה, ב-5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR. ההון הנדרש ליום 31 בדצמבר, 2022 - 90% מה-SCR (ליום 31 בדצמבר 2021, 85%); יצוין כי זו הייתה החלופה היחידה עד דוח יחס כושר פירעון ל-31 בדצמבר, 2019.
2. הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום המחושב בהתאם לחוזר סולבנסי (להלן - הניכוי). הניכוי ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032 (להלן - תקופת הפריסה).

יצוין כי נכון למועד פרסום הדוחות, החברה פועלת בכדי לקבל את אישור הממונה לעבור לחלופה השנייה.

(ב) דרישת הון מוקטנת, שגדלה באופן הדרגתי עד לשנת 2023, על סוגים מסוימים של השקעות.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ו. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

יחס כושר הפירעון של החברה

יודגש כי התחזיות וההנחות, שהיוו בסיס להכנת דוח יחס כושר פירעון כלכלי, מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטוארים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית ושינויים מאקרו-כלכליים, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ועל פעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב.

לפרוט נוסף, ראה דוח בדבר יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה ליום 30 ביוני 2024, המפורסם באתר האינטרנט של החברה.

דוח יחס כושר פירעון, ליום 30 ביוני, 2024, הוכן על בסיס התנאים וההערכה המיטבית כפי שהיו ידועים לחברה לאותו יום תוך התייחסות לגיוסים ופירעונות שבוצעו לאחר המועד האמור ועד מועד פרסום הדוחות, כפי שנדרש בהתאם להוראות הממונה.

בפרט, יחס כושר הפירעון ליום 30 ביוני, 2024 (לא מבוקר), אינו כולל את השפעת הפעילות העסקית של החברה בתקופה שלאחר יום 30 ביוני, 2024 ועד למועד אישור הדוחות הכספיים, לרבות, שינויים בתמהיל ובגודל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות, השפעות אקסוגניות לרבות שינויים בעקום הריבית חסרת הסיכון ושינויים רגולטוריים המשפיעים על הסביבה העסקית.

ביום 23 באוגוסט 2023 קיבלה החברה פנייה מהרשות לעניין יחס כושר הפירעון של החברה. במסגרת המכתב נדרשה החברה להעביר לרשות תוכנית פעולה לשיפור יחס כושר הפירעון לרבות תחזיות מפורטות לסוף שנת 2023 ולשנת 2024 וכן תוכנית פעולה לשיפור יכולתה של החברה להעריך את השפעת הפעילות על יחס כושר הפירעון. עוד נקבע במכתב כי דירקטוריון החברה נדרש לדון בהערכות החברה ובתוכניות הפעולה האמורות. החברה נדרשה להעביר את תגובתה לרשות עד ליום 31 בינואר 2024 במסגרת תגובתה, החברה שיקפה את כל הפעולות שכבר יזמה ואת אלו שהיא צפויה ליזום לשם שיפור יחס כושר הפירעון שלה ויכולת הערכתו. החברה ממשיכה לנקוט בצעדים לטובת המשך מגמת שיפור יחס כושר הפירעון הכלכלי שלה.

3. דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה בחודש אוקטובר 2017 (להלן: "המכתב") חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה האמורה, יחס כושר הפירעון הכלכלי שלה לפי חוזר סולבנסי הינו בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר, וחלוקה כאמור אינה מביאה לאי עמידה ביחס כושר הפירעון הכלכלי שקבע דירקטוריון החברה.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני, 2024, המתבסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות, לאותו יום, לחברה יחס כושר פירעון כלכלי נמוך מיחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב.

באור 15: - התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

א. התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

31 בדצמבר						ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח: חוזי ביטוח בניכוי סכומים המופקדים בחברה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח ורווחי השקעה שאינם תלויי תשואה התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
2023	2024	2023	2024	2023	2024	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
אלפי ש"ח						
1,222,044	1,314,542	19,448	18,435	1,241,492	1,332,977	
(2,810)	(1,216)	-	-	(2,810)	(1,216)	
1,219,234	1,313,326	19,448	18,435	1,238,682	1,331,761	
1,845,334	1,896,260	1,653,348	1,504,455	3,498,682	3,400,715	
3,064,568	3,209,586	1,672,796	1,522,890	4,737,364	4,732,476	

ב. התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

31 בדצמבר						ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח: חוזי ביטוח חוזי השקעה בניכוי סכומים המופקדים בחברה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
2023	2024	2023	2024	2023	2024	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
אלפי ש"ח						
4,885,639	4,957,816	14,909	13,260	4,900,548	4,971,076	
16,001,674	20,763,130	-	-	16,001,674	20,763,130	
20,887,313	25,720,946	14,909	13,260	20,902,222	25,734,206	
(18,537)	(21,313)	-	-	(18,537)	(21,313)	
20,868,776	25,699,633	14,909	13,260	20,883,685	25,712,893	

בחוזי ביטוח תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים או צמודים לתשואה שמניבות השקעות מסוימות של החברה בניכוי דמי ניהול. חוזים אלה כוללים, בין היתר, תוכניות ביטוח המזכות/מחייבות את המבוטח בבנוס/מאלוס לפי תוצאות ההשקעות של תיק הפוליסות המשתתפות ברווחי השקעה של החברה. בחוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המבוטח אינם תלויים ברווח או ההפסד מההשקעות שביצעה החברה.

ההבחנה בין חוזים תלויי תשואה לבין חוזים שאינם תלויי תשואה נעשית ברמת הכיסוי הבודד, כך שישנן פוליסות ביטוח עם מספר כיסויים אשר חלקם תלויי תשואה וחלקם אינם תלויי תשואה.

באור 15: - התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה (המשך)

ג. תנועה בהתחייבות ברוטו בגין חוזי ביטוח חיים תלויי תשואה ושאנים תלויי תשואה וחוזי השקעה

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח			
סך הכל	חוזי השקעה	חוזי ביטוח	
אלפי ש"ח			
21,988,560	15,653,466	6,335,094	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2023</u>
1,809,778	1,795,657	14,121	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה
2,553,899	2,352,117	201,782	גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות
(4,204,850)	(3,799,566)	(405,284)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
826	-	826	שינויים בהנחות
(4,494)	-	(4,494)	שינויים אחרים
22,143,719	16,001,674	6,142,045	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023</u>
2,720,272	2,121,002	599,270	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה
5,920,574	5,699,065	221,509	גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות
(3,720,375)	(3,058,611)	(661,764)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
(1,595)	-	(1,595)	שינויים בהנחות
4,588	-	4,588	שינויים אחרים
27,067,183	20,763,130	6,304,053	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2024</u>

1. ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות - סעיף זה כולל ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין היתרה לתחילת השנה, בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין הפרמיות לחסכון בלבד שנרשמו בתקופת הדוח.
2. גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות - פרמיה זו איננה כוללת את כל הפרמיה שנרשמה כהכנסה בחברה. הפרמיה כוללת את הפרמיה לחסכון וחלק מהפרמיה במוצרים בעלי פרמיה קבועה.
3. שינויים בהנחות - ראה באור בדבר השפעה בגין שינויים באומדנים והנחות ראה באור 32 ד (ד) (1) להלן.
4. שינויים אחרים - הסעיף כולל שינויים בעתודה בגין תביעות תלויות, רזרבה לתביעות עתירות, IBNR, קצבאות בתשלום וכדומה (על פי ההנחות שהיו בשימוש בסוף השנה הקודמת). בנוסף הסעיף כולל גם את השפעת הריבית, הפרשי הצמדה ורווחי ההשקעה שלא נכללו בסעיף "ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות", כגון: ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה על תשלומי תביעות ועל פרמיות שאינן חסכון.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

א. 1. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

ליום 31 בדצמבר						
2023	2024	2023	2024	2023	2024	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
		אלפי ש"ח				
ענפי רכב חובה						
58,193	76,767	36,463	21,991	94,656	98,758	הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
479,939	489,997	927,782	803,548	1,407,721	1,293,545	תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
538,132	566,764	964,245	825,539	1,502,377	1,392,303	סך ענפי רכב חובה (ראה בו להלן)
ענפי חבויות						
56,131	57,099	22,393	27,653	78,524	84,752	הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
736,950	732,697	265,304	335,369	1,002,254	1,068,066	תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר
793,081	789,796	287,697	363,022	1,080,778	1,152,818	סך ענפי חבויות (ראה בו להלן)
1,331,213	1,356,560	1,251,942	1,188,561	2,583,155	2,545,121	סך ענפי רכב חובה וחבויות
ענפי רכוש ואחרים						
244,237	301,629	147,408	118,450	391,645	420,079	הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
257,392	238,071	261,093	197,444	518,485	435,515	תביעות תלויות
12,492	-	(7,095)	-	5,397	-	הפרשה לפרמיה בחסר
514,121	539,700	401,406	315,894	915,527	855,594	סך ענפי רכוש ואחרים (ראה ב2 להלן)
1,845,334	1,896,260	1,653,348	1,504,455	3,498,682	3,400,715	סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי
הוצאות רכישה נדחות:						
27,140	28,621	2,613	2,628	29,753	31,249	ענפי רכב חובה וחבויות
70,183	81,456	24,060	22,940	94,243	104,396	ענפי רכוש ואחרים
97,323	110,077	26,673	25,568	123,996	135,645	סך הכל הוצאות רכישה נדחות התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות:
1,304,073	1,327,939	1,249,329	1,185,933	2,553,402	2,513,872	ענפי רכב חובה וחבויות
443,938	458,244	377,346	292,954	821,284	751,198	ענפי רכוש ואחרים
1,748,011	1,786,183	1,626,675	1,478,887	3,374,686	3,265,070	סך הכל התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות

באור 16: - התחייבויות בגין חוזה ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

א. 2. ההתחייבויות בגין חוזה ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישובן

31 בדצמבר						
2023	2024	2023	2024	2023	2024	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
אלפי ש"ח						
1,486,773	1,460,765	1,447,084	1,336,361	2,933,857	2,797,126	הערכות אקטואריות: הגב' אלינור מועלם
						<u>הפרשות על בסיס הערכות אחרות</u>
-	-	-	-	-	-	הערכת מחלקת תביעות בגין התביעות התלויות הידועות
358,561	435,495	206,264	168,094	564,825	603,589	עתודה בגין פרמיה שטרם הורווחה
1,845,334	1,896,260	1,653,348	1,504,455	3,498,682	3,400,715	סך כל התחייבויות הביטוח בגין חוזה ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)
 ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות
 1. ענפי רכב חובה וחבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2023	2024	2023	2024	2023	2024
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
1,206,656	1,304,073	1,309,541	1,249,329	2,516,197	2,553,402
264,345	272,434	159,750	120,398	424,095	392,832
44,231	50,838	52,643	56,927	96,874	107,765
813	(70,807)	(28,294)	15,004	(27,481)	(55,803)
309,389	252,465	184,099	192,329	493,488	444,794
(3,364)	(3,483)	(899)	(680)	(4,263)	(4,163)
(208,608)	(225,116)	(243,412)	(255,045)	(452,020)	(480,161)
(211,972)	(228,599)	(244,311)	(255,725)	(456,283)	(484,324)
1,304,073	1,327,939	1,249,329	1,185,933	2,553,402	2,513,872

יתרה לתחילת השנה (1)

עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת

(2)

שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד ורווח השקעתי לפי הנחת ההיוון הגלומה בהתחייבויות

שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות (4)

סך השינוי בעלות התביעות המצטברות

תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה: (3)

בגין שנת חיתום שוטפת

בגין שנות חיתום קודמות

סך תשלומים לתקופה

יתרה לסוף השנה (1)

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
3. התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לשוב תביעות (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות החיתום.
4. השינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות בברוטו נובע בעיקר מענף רכב חובה כתוצאה מהתפתחות חיובית של התביעות.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)
 ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך):
 2. ענפי רכוש ואחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2023	2024	2023	2024	2023	2024
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
428,777	443,938	281,393	377,346	710,170	821,284
477,748	534,390	305,384	224,249	783,132	758,639
(96,833)	(83,673)	(22,905)	(50,780)	(119,738)	(134,453)
380,915	450,717	282,479	173,469	663,394	624,186
יתרה לתחילת השנה (1)					
עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח					
שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים					
שקדמו לשנת הדוח (3)					
שינוי בעלות התביעות המצטברות					
תשלומים לישוב תביעות במהלך השנה:					
(264,859)	(334,730)	(134,610)	(116,091)	(399,469)	(450,821)
בגין אירועים של שנת הדוח					
(122,632)	(135,308)	(69,531)	(121,027)	(192,163)	(256,335)
בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח					
(387,491)	(470,038)	(204,141)	(237,118)	(591,632)	(707,156)
סך תשלומים (4)					
שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, נטו					
42,800	46,119	21,305	(27,838)	64,105	18,281
(21,063)	(12,492)	(3,690)	7,095	(24,753)	(5,397)
שינוי בהפרשה לפרמיה בחסר					
443,938	458,244	377,346	292,954	821,284	751,198
יתרה לסוף השנה (1)					

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
3. שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח כוללים תשלומים בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח ובתוספת השינוי ביתרת תביעות תלויות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח. השינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות נזק קודמות מושפע בעיקר מענף רכב כתוצאה מהתפתחות חיובית של התביעות.
4. התשלומים לשוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן (הוצאות הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות הנזק.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)										
ג 1. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות										
31 בדצמבר, 2024										
שנת חיתום										
סך הכל	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2024*)										
תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:	4,163	4,408	1,884	27,706	6,237	10,860	10,602	9,384	9,116	16,941
לאחר שנה ראשונה										
לאחר שנתיים		24,311	24,767	54,020	75,856	43,351	41,129	41,523	48,062	49,169
לאחר שלוש שנים			85,810	119,330	141,971	133,111	101,638	115,910	127,211	121,812
לאחר ארבע שנים				200,528	205,963	218,354	171,544	201,181	227,958	203,312
לאחר חמש שנים					266,269	278,242	237,932	274,799	327,162	296,825
לאחר שש שנים						323,311	278,548	344,710	403,875	377,387
לאחר שבע שנים							327,161	398,051	476,726	470,900
לאחר שמונה שנים								445,234	534,483	559,706
לאחר תשע שנים									585,781	610,956
לאחר עשר שנים										637,296
אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:										
לאחר שנה ראשונה (**)	392,832	438,514	498,963	514,836	454,012	499,682	444,254	465,268	491,598	470,862
לאחר שנתיים		393,911	461,296	516,629	493,499	456,018	418,844	462,878	548,837	490,420
לאחר שלוש שנים			460,989	535,098	517,573	575,062	425,880	465,543	569,032	534,664
לאחר ארבע שנים				533,307	543,461	605,462	480,441	490,321	598,909	542,663
לאחר חמש שנים					542,018	587,896	498,358	488,167	608,884	571,291
לאחר שש שנים						571,250	493,139	571,575	577,128	587,452
לאחר שבע שנים							501,315	563,156	684,724	625,127
לאחר שמונה שנים								561,229	686,008	671,811
לאחר תשע שנים									687,799	671,169
לאחר עשר שנים										678,653
עודף (חסר) ביחס לשנה ראשונה ***	(652,482)	44,603	37,974	(18,471)	(88,006)	(71,568)	(57,061)	(95,961)	(196,201)	(207,791)
שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים	(15.25%)	10.17%	7.61%	(3.59%)	(19.38%)	(14.32%)	(12.84%)	(20.62%)	(39.91%)	(44.13%)
אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2024	5,323,303	393,911	460,989	533,307	542,018	571,250	501,315	561,229	687,799	678,653
תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2024	2,899,864	4,163	24,311	85,810	200,528	266,269	323,311	327,161	445,234	585,781
יתרת התביעות התלויות	2,423,439	388,669	369,600	375,179	332,779	275,749	247,939	174,154	115,995	102,018
תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2014	90,433									
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2024	2,513,872									
*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.										
**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.										
***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2024 נובע מענפים רכב חובה וחבות מעבידים וצד שלישי מהתפתחות שלילית של התביעות.										

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 2. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

31 בדצמבר, 2024										
שנת חיתום										
סך הכל	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2024 (*)										
	3,483	3,500	802	11,547	3,620	7,647	7,158	6,325	7,953	16,813
		16,083	12,654	34,336	27,616	21,811	19,309	22,208	27,100	21,094
			39,149	61,080	63,420	59,512	42,235	54,742	55,519	35,957
				93,113	87,757	89,179	73,474	92,101	91,207	55,093
					112,547	115,427	104,301	124,562	128,655	78,612
						134,923	122,602	151,725	157,258	100,398
							142,341	180,881	184,729	129,325
								198,835	208,869	149,797
									238,304	172,304
										185,275
	272,434	273,355	251,375	244,869	208,052	218,318	185,041	214,930	310,113	452,258
		238,931	236,012	255,915	220,265	200,341	177,698	214,540	214,818	131,541
			229,307	269,333	246,372	232,218	179,686	224,168	225,769	137,130
				262,894	255,624	253,193	189,788	228,062	229,664	149,409
					239,633	249,636	214,760	231,839	243,109	160,610
						241,043	213,659	253,603	268,290	161,849
							209,285	255,405	290,172	188,277
								249,656	290,103	205,782
									291,264	201,927
										204,183
									104,251	279,410
383,661										
(191,546)		34,424	22,068	(18,025)	(31,581)	(22,725)	(24,244)	(34,726)	(85,402)	(31,335)
(8.12%)		12.59%	8.78%	(7.36%)	(15.18%)	(10.41%)	(13.10%)	(16.16%)	(27.54%)	(6.93%)
2,438,630	272,434	238,931	229,307	262,894	239,633	241,043	209,285	249,656	291,264	204,183
1,164,053	3,483	16,083	39,149	93,113	112,547	134,923	142,341	198,835	238,304	185,275
1,274,577	268,951	222,848	190,158	169,781	127,086	106,120	66,944	50,821	52,960	18,908
53,362										
1,327,939										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עסקאות ביטוח משנה בענף רכב חובה (ראה באור 20 ב')

(

עודף (חוסר) ביחס לשנה ראשונה***

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים

אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2024

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2024

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2014

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2024

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2024 נובע מענפים רכב חובה וחבות מעבידים וצד שלישי כתוצאה מהתפתחות שלילית של התביעות.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 3. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר, 2024

שנת חיתום										
סך הכל	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2024*)										
	2,705	2,778	1,167	4,239	4,852	6,572	5,093	5,938	6,036	15,444
		16,608	17,727	23,988	22,645	30,575	29,242	31,464	35,979	41,898
			69,273	75,002	77,616	94,776	76,159	90,463	103,874	105,478
				139,181	127,404	155,970	129,940	154,490	188,281	174,779
					170,624	195,393	169,708	195,258	266,337	251,750
						226,076	193,235	244,659	326,595	313,981
							227,414	276,825	380,656	363,898
								314,725	425,579	442,555
									461,333	484,084
										495,642
	228,755	264,194	322,423	337,829	303,827	351,431	321,487	353,210	401,233	386,792
		221,793	282,061	308,683	277,767	315,248	299,269	350,538	445,665	406,595
			282,320	311,766	289,039	334,391	297,038	338,229	457,476	443,445
				311,709	305,909	404,982	303,210	354,821	484,219	444,529
					320,180	380,401	332,743	366,630	486,772	472,980
						364,626	317,829	379,661	504,760	484,769
							321,147	364,708	520,829	504,022
								367,318	514,557	525,148
									515,343	522,165
										517,119
(179,129)		42,401	40,103	26,120	(16,353)	(13,195)	340	(14,108)	(114,110)	(130,327)
(5.89%)		16.05%	12.44%	7.73%	(5.38%)	(3.75%)	0.11%	(3.99%)	(28.44%)	(33.69%)
3,450,310	228,755	221,793	282,320	311,709	320,180	364,626	321,147	367,318	515,343	517,119
2,123,581	2,705	16,608	69,273	139,181	170,624	226,076	227,414	314,725	461,333	495,642
1,326,729	226,050	205,185	213,047	172,528	149,556	138,550	93,733	52,593	54,010	21,477
54,048										
1,380,777										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חסר) ביחס לשנה ראשונה***

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים

אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2024

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2024

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום

2014

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2024

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2024 מושפע מהתפתחות שלילית של התביעות.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 4. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:
לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים
אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף
השנה:
לאחר שנה ראשונה (**)
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים
עודף (חסר) ביחס לשנה ראשונה ***
עודף (חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים
אומדן תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2024
תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2024
יתרת התביעות התלויות
תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2014

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2024

(* הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(*** צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות, נכון ליום 31 בדצמבר, 2024 מושפע מהתפתחות שלילית של התביעות.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 5. נתונים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח רכב חובה:

שנת חיתום						
2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
אלפי ש"ח						
278,507	309,451	282,549	284,186	274,107	235,728	249,231
6,099	6,882	39,460	33,055	(10,780)	(9,853)	(18,211)
13,179	10,887	64,439	56,586	32,220	15,203	3,030

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2024:

פרמיות ברוטו

רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר

השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל
המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

ג. 6. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח תבויות אחרות:

שנת חיתום						
2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
אלפי ש"ח						
166,627	192,780	184,154	202,913	240,537	211,386	205,785
20,282	33,640	71,953	18,366	19,531	(10,789)	(20,253)
53,468	65,555	66,449	59,505	28,850	10,655	2,478

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2024:

פרמיות ברוטו

רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר

עודף הכנסות על הוצאות בשייר

השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל
המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

ג. 7. ענפי רכוש ואחרים:

לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכוש ואחרים, אי הוודאות לגבי הסכום והעיתוי של עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. 8. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות
	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו
	אלפי ש"ח			
2024	(20,411)	9,073	(18,211)	32,050
2023	(39,576)	74,658	(35,173)	64,449
2022	(51,336)	(150,021)	(33,906)	(6,685)

ג. 9. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענפי חבויות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:	הפסד כולל בגין שנות חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	הפסד כולל בגין שנות חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות
	שייר	ברוטו	שייר	ברוטו
	אלפי ש"ח			
2024	(9,185)	12,991	(20,253)	54,787
2023	(12,466)	(13,237)	(19,431)	13,037
2022	(18,919)	(74,475)	1,009	6,796

ד. חישוב העתודה בענפי חובה וחבויות

במהלך החודשים יוני 2023 -ינואר 2024 נערכה ביקורת מטעם הרשות, בנושא נאותות יתרות העתודות (ברוטו, משנה ושייר), ליום 31 בדצמבר 2022, בענפי רכב רכוש, רכב חובה וחבות צד ג', של החברה. ביום 5 במרץ 2024 קיבלה החברה מהרשות דוח סופי מסכם לעניין הביקורת האמורה. המבקר ציין בדו"ח כי על פי שיקול דעתו המקצועי, ליום 31 בדצמבר 2022, העתודה שחושבה על ידי החברה בענפי רכב חובה ורכב רכוש נמצאה בטווח הראוי, ואילו בענף חבות צד ג' העתודה בשייר נמוכה מהאומדן התחתון. ליום 31 בדצמבר 2023 יתרת העתודה האמורה, כפי שחושבה על ידי החברה, הינה בהלימה מלאה עם דרישות הביקורת.

באור 17: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות

נתונים ליום 31 בדצמבר, 2024

		סיעודי	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
סך הכל	בריאות אחר	סיעודי פרט	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת (* 1990)
			קבוצתי	פרט			
אלפי ש"ח							
670,962	-	-	-	-	670,962	-	-
1,542,584	-	-	-	-	-	867,097	675,487
2,210,307	-	-	-	-	1,945,042	265,265	-
733,271	-	-	-	-	90,264	252,007	391,000
702,839	-	-	-	-	98,033	583,744	21,062
153,673	-	-	-	-	8,341	73,389	71,943
290,417	19,624	111,911	793	46,089	82,030	27,301	2,669
6,304,053	19,624	111,911	793	46,089	2,894,672	2,068,803	1,162,161
20,763,130	-	-	-	-	20,763,130	-	-
27,067,183	19,624	111,911	793	46,089	23,657,802	2,068,803	1,162,161
25,726,531	-	-	-	21,183	23,640,740	2,064,608	-
1,340,652	19,624	111,911	793	24,906	17,062	4,195	1,162,161
27,067,183	19,624	111,911	793	46,089	23,657,802	2,068,803	1,162,161

(א) לפי חשיפה ביטוחית:

התחייבויות בגין חוזי ביטוח

קצבה ללא מקדמים מובטחים

קצבה עם מקדמים מובטחים:

עד חודש מאי 2001

מחודש יוני 2001

קצבה בתשלום

הוני (ללא אופציה לקצבה)

עתודה משלימה לגמלאות (**)

מרכיבי סיכון אחרים

סך הכל בגין חוזי ביטוח

התחייבויות בגין חוזי השקעה

סך הכל

(ב) לפי חשיפה פיננסית:

תלוי תשואה

שאינו תלוי תשואה

סך הכל

(*) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
 (**) בנוסף לעתודה משלימה לגמלאות הכלולה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח קיימת הפרשה בגובה 58,300 אלפי ש"ח אשר תיזקף לרווח והפסד לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 32 ד (ד) (1) להלן.

באור 17: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך (המשך)
א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות (המשך)

נתונים ליום 31 בדצמבר, 2023

		סיעודי	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
סך הכל	בריאות אחר	סיעודי פרט	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת (* 1990)
			קבוצתי	פרט			
אלפי ש"ח							
678,675	-	-	-	-	678,675	-	
1,497,196	-	-	-	-	-	825,207	671,989
2,197,232	-	-	-	-	1,944,949	252,283	
651,797	-	-	-	-	80,200	215,459	356,138
702,839	-	-	-	-	98,033	583,744	21,062
148,819	-	-	-	-	5,849	69,252	73,718
265,487	15,328	92,318	801	42,736	82,242	28,007	4,055
6,142,045	15,328	92,318	801	42,736	2,889,948	1,973,952	1,126,962
16,001,674	-	-	-	-	16,001,674	-	
22,143,719	15,328	92,318	801	42,736	18,891,622	1,973,952	1,126,962
20,857,854	-	-	-	19,691	18,869,753	1,968,410	
1,285,865	15,328	92,318	801	23,045	21,869	5,542	1,126,962
22,143,719	15,328	92,318	801	42,736	18,891,622	1,973,952	1,126,962

(א) לפי חשיפה ביטוחית:

התחייבויות בגין חוזי ביטוח
קצבה ללא מקדמים מובטחים
קצבה עם מקדמים מובטחים:

עד חודש מאי 2001
מחודש יוני 2001
קצבה בתשלום
הוני (ללא אופציה לקצבה)
עתודה משלימה לגמלאות (**)

מרכיבי סיכון אחרים

סך הכל בגין חוזי ביטוח
התחייבויות בגין חוזי השקעה

סך הכל

(ב) לפי חשיפה פיננסית:

תלוי תשואה

שאינו תלוי תשואה

סך הכל

(*) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
(**) בנוסף לעתודה משלימה לגמלאות הכלולה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח קיימת הפרשה בגובה 58,300 אלפי ש"ח אשר תיזקף לרווח והפסד לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 32 ד (ד) (ו) להלן.

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2024

		פוליסות ללא מרכיב חסכון	פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
		סיעודי	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
סך הכל	בריאות אחר	פרט	קבוצתי	פרט			
אלפי ש"ח							
1,884	-	-	-	-	-	1,595	289
205,098	-	-	-	-	154,164	44,758	6,176
153,636	41,257	19,591	-	62,966	24,210	5,236	376
360,618	41,257	19,591	-	62,966	178,374	51,589	6,841
					5,699,065	-	-
					176,681	12,104	7,704
					155,381		
933,157	22,138	21,065	695	38,585	499,380	266,064	85,230
2,276,383					2,276,383	-	-
18,613	(6,892)	(652)	(661)	(5,290)	19,914	5,933	6,261
290	1	18	-	-	-	-	271
18,903	(6,891)	(634)	(661)	(5,290)	19,914	5,933	6,532
19,331					19,331		
15,044	3,612	-	-	11,223	209	-	-
9,830					9,830	-	-
24,899					24,899		
5,580,754					5,580,754		
9,624					9,624		
252,075					252,075	-	-

המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם/בחלקם באגרות חוב מיועדות (ראה באור 32 ד (ד) (1) להלן).

הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוונית בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על הכנסות מהשקעות

בפועל לשת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המבוטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הנכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשיוי ההגון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללת רק את הרווחים (הפסדים) בגין חוזי השקעה.

באור 17: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023

		פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
		סיעודי	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		מסנת 2004 תלוי תשוואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
סך הכל	בריאות אחר	פרט	קבוצתי	פרט			
אלפי ש"ח							
1,994		-	-	-	-	1,887	107
274,429		-	-	-	220,397	46,612	7,420
150,550	30,215	22,157	-	63,387	26,776	7,580	435
426,973	30,215	22,157	-	63,387	247,173	56,079	7,962
2,352,117					2,352,117	-	-
157,889					151,763	10,304	(4,178)
133,051					133,051		
408,858	12,004	19,346	164	38,259	47,127	201,782	90,176
1,928,708					1,928,708	-	-
(12,902)	675	175	(454)	(1,978)	(8,402)	(1,178)	(1,740)
38		-	-	-	-	-	38
(12,864)	675	175	(454)	(1,978)	(8,402)	(1,178)	(1,702)
6,085					6,085		
18,633	5,543	-	-	8,182	4,908	-	-
30,389					30,389	-	-
12,645					12,645		
2,316,905					2,316,905		
100,389					100,389		
217,656					217,656	-	-

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם בחלקם באגרות חוב מיועדות (ראה באור 32 ד (ד) (1) להלן).
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על הכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המבטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללת רק את הרווחים (הפסדים) בגין חוזי השקעה.

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022

		פוליסות ללא מרכיב חסכון	פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
		סיכון הנמכר כפוליסה בודדת					
סך הכל	בריאאות אחר	פרט	קבוצתי	פרט	משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
אלפי ש"ח							
10,418	-	-	-	-	-	9,824	594
268,544	-	-	-	-	222,393	38,511	7,640
169,956	20,660	19,019	-	77,027	43,036	9,389	825
448,918	20,660	19,019	-	77,027	265,429	57,724	9,059
2,292,537					2,292,537	-	-
177,980					169,673	10,774	(2,467)
151,521					151,521		
528,102	12,944	15,731	(682)	43,527	366,922	(14,069)	103,729
(2,349,857)					(2,349,857)	-	-
(81,050)	(7,172)	(2,286)	773	4,922	(31,069)	(40,622)	(5,596)
(2,828)	(4)	(37)	(1)	(1)	-	-	(2,785)
(83,878)	(7,176)	(2,323)	772	4,921	(31,069)	(40,622)	(8,381)
6,634					6,634		
15,297	3,013	-	-	5,593	6,691	-	-
34,048					34,048	-	-
10,156					10,156		
2,202,147					2,202,147		
52,247					52,247		
257,241					257,241	-	-

פרמיות ברוטו:

מסורתי/מעורב

מרכיב החיסכון

אחר

סה"כ (2)

תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול (3)

מזה דמי ניהול בין חוזי השקעה

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו (4)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים

רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים

סך כל הרווח (הפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

מזה רווח כולל מחוזי השקעה

פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה

העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מביחי תשואה והם מגובים בעיקרם בחלקם באגרות חוב מיועדות (ראה באור 32 ד (ד) (1) להלן).

2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשווננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

3. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על הכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המבוטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללת רק את הרווחים (הפסדים) בגין חוזים אלו.

באור 18: - התחייבויות פיננסיות

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של התחייבויות פיננסיות. מידע נוסף בדבר החשיפה של החברה לסיכונים ריבית, מטבע חוץ ונזילות, ניתן [בביאור 32 להלן](#).

א. פרוט התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

31 בדצמבר

שווי הוגן		ערך בספרים	
2023	2024	2023	2024
אלפי ש"ח			

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

כתבי התחייבות נדחים מתאגידים בנקאיים

192,400	352,177	195,000	345,000
265,753	212,993	271,893	212,835
458,153	565,170	466,893	557,835

אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

נגזרים המוחזקים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה

397	195	397	195

נגזרים המוחזקים עבור חוזים תלויי תשואה

18,373	134,987	18,373	134,987

18,770	135,182	18,770	135,182

סך הכל

-	-	7,335	4,851

התחייבות בגין חכירה (**)

476,923	700,352	492,998	697,868

סך התחייבויות פיננסיות (*)

(*) מזה כתבי התחייבות נדחים שהונפקו לצורך עמידה בדרישות ההון

449,740	504,502

(**) לא נדרש גילוי שווי הוגן.

השווי ההוגן של ההתחייבויות הפיננסיות של החברה המוצגות בעלות מופחתת, ניתן לצורכי גילוי בלבד. שווי הוגן של כתבי התחייבויות נדחים מתאגידים בנקאיים נקבע במודל DCF, תוך שימוש בשיעור ההיוון המשקף את שיעור הריבית של המנפיק לסוף תקופת הדיווח ושל אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים אחרים לפי שווים בבורסה.

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

1. פרטים נוספים

סוג התחייבות	סוג ההון	מועד הנפקה	סכום הלוואה מקורי	דירוג החוב וחברה מדרגת (*)	תנאי הצמדה	סחיר/ל א סחיר	סוג/שעור הריבית	ערך בספרים	שווי הון	ערך בספרים	שווי הון	מועדי תשלום הקרן	מועדי תשלום הריבית	זכות לפדיון (מוקדם **)
31 בדצמבר														
אלפי ש"ח														
אלפי ש"ח														
כתב התחייבות נדחה (סדרה שלישית)	משני	רובד 2	18.07.2018	102,920	Baa2	שקלי	סחיר	קבועה	4.75%	42,920	42,920	01.07.2026	רבעוני	01.07.2023
כתב התחייבות נדחה (סדרה רביעית)	משני	רובד 2	16.12.2018/17.01.2019	169,607	Baa2	שקלי	סחיר	קבועה	5.45%	169,915	170,073	01.01.2028	שנתי	01.01.2025
כתב התחייבות נדחה	משני	רובד 2	31.12.2018	10,000	מדורג	שקלי	סחיר	קבועה	5.6%	10,000	10,398	31.12.2026	רבעוני	31.12.2023
כתב התחייבות נדחה	משני	רובד 2	29.06.2021	20,000	מדורג	שקלי	סחיר	קבועה	1.6%+	20,000	21,578	29.06.2029	שנתי	29.06.2026
כתב התחייבות נדחה	משני	רובד 2	07.11.2021	100,000	מדורג	שקלי	סחיר	קבועה	3.4%	100,000	98,362	07.11.2029	שנתי	07.11.2026
כתב התחייבות נדחה	משני	רובד 2	03.04.2023	65,000	מדורג	שקלי	סחיר	קבועה	1.61%+	65,000	66,099	03.04.2031	רבעוני	03.04.2028
כתב התחייבות נדחה	משני	רובד 2	31.03.2024	60,000	מדורג	שקלי	סחיר	קבועה	2.0%+	60,000	63,780	31.03.2032	שנתי	31.03.2029
כתב התחייבות נדחה	משני	רובד 2	30.05.24	40,000	מדורג	שקלי	סחיר	קבועה	2.0%+	40,000	41,960	30.05.2032	שנתי	30.05.2029
כתב התחייבות נדחה	משני	רובד 2	26.12.24	50,000	מדורג	שקלי	סחיר	קבועה	1.6%+	50,000	50,000	31.12.2032	שנתי	31.12.2029
סה"כ														
458,153 466,893 565,170 557,835														

(*) ביום 24 בנובמבר, 2024 פרסמה חברת הדירוג מדורג בע"מ דוח דירוג לפיו הותירה על כנם את דירוג A3 לאיתנות הפיננסית של החברה ודירוג Baa2 לכתבי ההתחייבות הנדחים שהחברה הפיקה. אופק הדירוג של האיתנות הפיננסית של החברה ושל כתבי התחייבויות הנדחים שלה שונו משלילי ליציב.

(**) לגבי מימוש זכות לפדיון מוקדם [ראה באור 18 ב 1 א להלן.](#)

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת (המשך)

1. פרטים נוספים (המשך)

א. ביום 14 במרס 2024, דיווחה החברה אודות כוונתה לבצע פדיון מוקדם, חלקי ומותנה, ביוזמתה, בסך של כ-60,000,000 ש"ח ע.ג. מתוך אגרות חוב (סדרה 3) של החברה, וזאת בהתאם להוראות שטר הנאמנות בגין אגרות החוב, ובכפוף לגיוס הון מתאגיד בנקאי באמצעות כתב התחייבות נדחה. ביום 21 במרס 2024, דיווחה החברה אודות התקיימות התנאי המתלה האמור, וביצעה פדיון מוקדם חלקי של אגרות החוב בתמורה לסך של כ-60 מיליוני ש"ח.

ב. ביום 31 במרס 2024 חתמה החברה עם תאגיד בנקאי על נטילת כתב התחייבות נדחה בסך של 60 מיליון ש"ח (להלן: כתב ההתחייבות הבנקאי). כתב ההתחייבות הבנקאי הינו לתקופה בת 8 שנים והחברה רשאית לפדות אותו בפדיון מוקדם לראשונה בחלוף 5 שנים ממועד הנפקתו. במהלך 5 השנים הראשונות לחייו, כתב ההתחייבות הבנקאי נושא ריבית בשיעור $P+2\%$, ובמהלך יתרת חייו ריבית בשיעור $P+3.75\%$. אלעזרא החזקות, בעלת השליטה בחברה כמתואר [בבאור 1 א](#) לעיל, העמידה לטובת התאגיד הבנקאי ערבות בשיעור של 40% מסך גובה כתב ההתחייבות בגין כתב ההתחייבות הבנקאי. בנוסף לכתב ההתחייבות הבנקאי, העמיד התאגיד הבנקאי לחברה מסגרת אשראי בסך 40 מיליוני ש"ח, לתקופה של 12 חודשים. מסגרת האשראי האמורה יכולה להיות מנוצלת ע"י החברה בדרך של נטילת כתב התחייבות נדחה, אשר נושא תנאים זהים לאלו של כתב ההתחייבות הבנקאי, פרט לכך שבגין כל סכום שתנצל החברה מהמסגרת האמורה, אלעזרא החזקות, תעמיד לטובת התאגיד הבנקאי ערבות בשיעור של 100% מסך המסגרת שתנוצל. ביום 30 במאי 2024, ניצלה החברה את מסגרת האשראי שהועמדה מתאגיד בנקאי כמתואר לעיל ונטלה כתב התחייבות בנקאי על סך 40 מיליוני ש"ח.

ג. ביום 23 בדצמבר, 2024 החברה התקשרה בהסכם עם תאגיד בנקאי, לפיו הבנק יעמיד לחברה סכום של 50 מיליוני ש"ח ("הקרן"), כנגד כתב התחייבות נדחה, בהתאם לאישור שהתקבל מרשות שוק ההון, ביטוח וחסכון. כתב ההתחייבות הנדחה ייפרע בתשלום אחד ביום 26 בדצמבר, 2032, כאשר לחברה זכות לביצוע פדיון מוקדם, אשר מועד הראשון לפירעון זה הינו ביום 26 בדצמבר, 2029. כתב ההתחייבות הנדחה יישא ריבית שנתית קבועה בשיעור של כ-פריים+1.6% המשולמת פעם בחצי שנה.

ד. ביום 1 בינואר 2025, פרעה החברה ביוזמתה פדיון מלא מוקדם של סך אגרות החוב שהנפיקה סדרה 3 אשר היו במחזור לאותו מועד (42,920,007 ע.ג.) ופדיון מוקדם חלקי של 7,079,993 ע.ג. סדרה 4 של החברה שבמחזור.

2. מועדי פירעון

31 בדצמבר		
2023	2024	
אלפי ש"ח		
103,473	50,000	שנה ראשונה
-	10,000	שנה שנייה
10,000	162,835	שנה שלישית
168,420	-	שנה רביעית
185,000	335,000	שנה חמישית ואילך
466,893	557,835	סה"כ

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת (המשך)

3. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ריבית אפקטיבית	
31 בדצמבר	
2023	2024
אחוזים	
7.32	6.28

כתבי התחייבויות נדחים לתאגידים בנקאיים

ג. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בחלוקה לרמות

31 בדצמבר, 2024			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
135,182	-	-	135,182
135,182	-	-	135,182
565,170	-	352,177	212,993

נגזרים

סך התחייבויות פיננסיות
התחייבויות פיננסיות אשר ניתן
גילוי של שוויין ההוגן (ראה באור
18 לעיל).

במהלך שנת 2024 לא היו מעברים בין רמה 1 לרמה 2.

31 בדצמבר, 2023			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
18,770	-	-	18,770
18,770	-	-	18,770
458,153	-	192,400	265,753

נגזרים

סך התחייבויות פיננסיות
התחייבויות פיננסיות אשר ניתן
גילוי של שוויין ההוגן (ראה באור
18 לעיל).

במהלך שנת 2023 לא היו מעברים בין רמה 1 לרמה 2.

באור 18: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ד. שינויים בהתחייבויות הנובעים מפעילות מימון

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2024	השפעת ריבית	הכרה בהתחייבויות בגין חכירה אלפי ש"ח	תזרים מזומנים	יתרה ליום 1 בינואר, 2024	
345,000	-	-	150,000	195,000	הלוואות מתאגידים בנקאיים
212,835	942	-	(60,000)	271,893	אגרות חוב
4,851	394	942	(3,820)	7,335	התחייבויות בגין חכירה סה"כ התחייבויות הנובעות מפעילות מימון
562,686	1,336	942	86,180	474,228	
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023	השפעת ריבית	הכרה בהתחייבויות בגין חכירה אלפי ש"ח	תזרים מזומנים	יתרה ליום 1 בינואר, 2023	
195,000	-	-	65,000	130,000	הלוואות מתאגידים בנקאיים
271,893	1,204	-	-	270,689	אגרות חוב
7,335	368	7,765	(3,499)	2,701	התחייבויות בגין חכירה סה"כ התחייבויות הנובעות מפעילות מימון
474,228	1,572	7,765	61,501	403,390	

ה. כתבי התחייבות המהווים הון רובד 2

הנסיבות המשהות, בהתאם להוראות הממונה הינן התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות:
ביחס לדחיית תשלום ריבית - היעדר רווחים ראויים לחלוקה בחברה, כמשמען בחוק החברות, התשנ"ט-1999,
וזאת על פי הדוחות הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) שקדמו למועד פירעון הריבית הרלוונטי.

ביחס לדחיית תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית :

- (1) על פי הדוח הכספי האחרון של החברה שפורסם טרם מועד פירעון ריבית ו/או קרן רלוונטי, סכום ההון העצמי המוכר של החברה נמוך מההון הנדרש לנסיבות משהות, דהיינו 80% מההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) ("ההון הנדרש לנסיבות משהות") והחברה לא ביצעה השלמת הון נכון למועד פרסום הדוח.
 - (2) דירקטוריון החברה הורה על דחיית תשלום ריבית או על דחיית תשלום קרן, אם קבע כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לעמוד בהון הנדרש לנסיבות משהות, או לפרוע במועדן התחייבויות שדרגת הקדימות שלהן גבוהה מזו של כתב ההתחייבות, ובלבד שהתקבל לכך אישור מראש של הממונה.
 - (3) הממונה הורה על דחיית תשלום קרן ו/או ריבית עקב פגיעה משמעותית ביחס כושר פירעון או קיים חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לעמוד בהון הנדרש לכושר פירעון (SCR). התחייבות החברה בגין כתבי התחייבות לעיל הינה בעלת המאפיינים הבאים:
1. קודמת להתחייבויות החברה כלפי זכויותיהם של נושים לפי רכיבים ומכשירים הכלולים בהון רובד 1.
 2. בעלת מעמד שווה להתחייבויות החברה בקשר עם כתבי התחייבויות נדחים שהחברה הנפיקה ו/או תנפיק ואשר יוכרו כהון רובד 2.
 3. נדחית ליתר התחייבויותיה של החברה כלפי נושיה.

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות בגין פיטורין והטבות אחרות לטווח ארוך. למידע נוסף על הטבות לאנשי מפתח ניהוליים [ראה באור 33](#) להלן בדבר צדדים קשורים ובעלי עניין.

א. הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית להפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין כמתואר להלן. התחייבויות החברה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה. חישוב התחייבות החברה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד ותקופת העסקתו שיוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים. ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית הטבה מוגדרת או כתוכנית להפקדה מוגדרת כמפורט להלן:

1. תוכנית הפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על-פי הפקדותיה השוטפות של החברה בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח, פוטורות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכנית הפקדה מוגדרת.

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2022	2023	2024
אלפי ש"ח		
2,509	2,115	3,153

הוצאות בגין תוכניות להפקדה מוגדרת

2. תוכנית להטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכנית להפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי החברה כתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה החברה מפקידה סכומים בקופות מרכזיות לפיצויים ובפוליסות ביטוח מתאימות. בנוסף, ישנן הפקדות בפוליסות ביטוח שהונפקו על ידי החברה אשר אינן מהוות נכסי תוכנית.

ב. הרכב ההתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

31 בדצמבר	
2023	2024
אלפי ש"ח	
35,329	37,619
(11,729)	(12,510)
23,600	25,109
1,055	1,669
24,655	26,778

התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת

שווי הוגן של נכסי התוכנית

סך הכל התחייבות, נטו

הטבות אחרות לזמן ארוך - ראה ז' להלן

סה"כ התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

(* במסגרת הטבות אחרות לזמן ארוך נכללה התחייבות בגין חופשה.

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ג. השינויים בהתחייבויות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית

שנת 2024

רווח (הפסד) שנזקף לרווח כולל אחר					הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד				
					סה"כ				
					(הוצאות)				
					עלות				
					שירות				
					שוטף				
					1 יתרה ליום				
					בינואר, 2024				
					סה"כ				
					הפסד				
					הכנסות				
					שנזקפו				
					לרווח או				
					הפסד				
					בתקופה				
					הכנסות				
					(הוצאות)				
					ריבית, נטו				
					סילוקים				
					אלפי ש"ח				
התחייבויות להטבה מוגדרת					(35,329)	(2,480)	(1,727)	(4,207)	3,855
שווי הוגן של נכסי תוכנית					11,729	-	598	598	(1,568)
התחייבויות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת					(23,600)	(2,480)	(1,129)	(3,609)	2,287

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ג. השינויים בהתחייבויות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

שנת 2023

הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד				רווח (הפסד) שנזקף לרווח כולל אחר			
סה"כ (הוצאות) הכנסות שנזקפו		עלות שירות שוטף		רווח (הפסד) אקטוארי בגין שינויים		סה"כ הפקדות	
לרווח או הפסד		הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו		אקטוארי בהנחות תשלומים		רווח (הפסד) אקטוארי בגין סטיות	
בתקופה		בתקופה		מהתוכנית		כולל אחר	
2023		2023		2023		2023	
אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח	
(34,302)		(2,625)		3,487		(219)	
התחייבויות להטבה מוגדרת		(1,670)		(4,295)		-	
9,772		533		(624)		1,784	
שווי הוגן של נכסי תוכנית		533		533		11,729	
(24,530)		(2,625)		2,863		45	
התחייבויות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת		(1,137)		(3,762)		1,784	
(23,600)		(23,600)		(23,600)		(23,600)	

באור 19: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ד. ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

2023	2024	
%		
5.17	5.26	שיעור ההיוון
5.13	5.17	שיעור התשואה הצפויה על נכסי התוכנית (*)
2.44	2.38	שיעור עליית שכר צפויה
		(*) שיעור ההיוון מבוסס על אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה.

ה. סכומים, עיתוי ואי וודאויות של תזרימי מזומנים עתידיים

- השפעות של התוכניות להטבה מוגדרת על תזרימי המזומנים העתידיים של החברה
ההפקדות הצפויות לתוכנית בשנת 2024 הינן 1.3 מיליוני ש"ח.
ממוצע המשוקלל של אורך חיי התוכנית ליום 31 בדצמבר, 2024 הינו 5.8 שנים.
- להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, לכל הנחה אקטוארית
בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

השינוי במחויבות להטבה מוגדרת
ליום 31 בדצמבר

2023	2024
אלפי ש"ח	

מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה
השינוי כתוצאה מ:

426	419	עליית שכר של 1%
(291)	(307)	ירידת שכר של 1%

מבחן רגישות לשינוי שיעור ההיוון של התחייבות ונכסי
תכנית
השינוי כתוצאה מ:

(302)	(299)	עליית שיעור היוון של 1%
480	444	ירידת שיעור היוון של 1%

באור 20: - חברות ביטוח – פקדונות וחשבונות אחרים

א. להלן ההרכב:
יתרות זכות

31 בדצמבר	
2023	2024
אלפי ש"ח	
460,224	363,810
96,808	57,240
557,032	421,050
4,128	8,095
-	-
4,128	8,095
561,160	429,145

ביטוח כללי:

פקדונות של מבטחי משנה
חשבונות אחרים

ביטוח חיים:

פקדונות של מבטחי משנה
חשבונות אחרים

סה"כ חברות ביטוח בזכות

(* הריבית המשוקללת שהחברה שילמה בגין פיקדונות אלו לשנים 2023, 2024, ו-2022 היא 1.0%, 0.9% ו-0.95% בהתאמה.

ב. הסכמי ביטוח משנה מהותיים

1. ביטוח כללי

א. לחברה הסכם ביטוח משנה מסוג LPT בענף רכב חובה בגין שנות החיתום 2010-2015. הפער לתקרת הכיסוי ליום 31 בדצמבר, 2024 עומד על כ- 9.7 מיליוני ש"ח (חלק מבטחי המשנה) המהווה כ-4% מתקרת הכיסוי. (אשתקד כ-8.4 מיליוני ש"ח). נציין כי חלק ממבטחי המשנה עברו את תקרת הכסוי.

ב. לחברה הסכם ביטוח משנה מסוג ביטוח יחסי (Quota Share) בענפי רכב חובה, רכב רכוש וחבויות.

ג. לחברה הסכם ביטוח פרונטינג עם סוכנות ביטוח בתחום הרכב.

2. ביטוח חיים

בהמשך לדיווח בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2021, אודות התקשרות החברה בחוזה עם מבטח משנה אשר במסגרתו רכשה ביטוח משנה למקרה שבו יתרחש אירוע "ביטולים מאסיביים" (MASS "LAPSE"), בתיק ביטוח חיים בפוליסות חיסכון. ביום 30 ביוני, 2022 התקשרה החברה בהסכם חדש חלק הסכם זה עם ארבעה מבטחי משנה בדירוג A+ בהסכם דומה, שבו ההתקשרות הינה ביחס לכל פוליסות ביטוח החיים והבריאות של החברה. בהסכם החדש סכום הכיסוי הביטוחי הצפוי עומד על כ-80 מיליוני ש"ח. עודף יחס כושר הפירעון של החברה אינו צפוי להשתנות באופן מהותי בעקבות חידוש חוזה זה.

באור 21: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר	
2023	2024
אלפי ש"ח	
344	15,571
503	2,022
5,005	2,561
9,574	18,252
33,669	38,657
87,411	51,771
26,673	25,568
13,841	9,761
177,020	164,163

עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
ריבית לשלם
ספקים ונותני שירותים
מוסדות ורשויות ממשלתיות
סוכני ביטוח בגין עמלות
מבוטחים ועמיתים
הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
אחרים

באור 22: - פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר, 2024		
שייר	ביטוח משנה	ברוטו
אלפי ש"ח		
327,526	33,092	360,618
1,049,459	462,733	1,512,192
1,376,985	495,825	1,872,810
(76,929)	38,167	(38,762)
1,300,056	533,992	1,834,048

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה ושינויים אחרים (*)
סך הכל פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר, 2023		
שייר	ביטוח משנה	ברוטו
אלפי ש"ח		
396,774	30,199	426,973
823,636	568,735	1,392,371
1,220,410	598,934	1,819,344
(68,122)	(2,183)	(70,305)
1,152,288	596,751	1,749,039

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה ושינויים אחרים (*)
סך הכל פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר, 2022		
שייר	ביטוח משנה	ברוטו
אלפי ש"ח		
419,755	29,163	448,918
710,725	528,973	1,239,698
1,130,480	558,136	1,688,616
9,518	(70,523)	(61,005)
1,139,998	487,613	1,627,611

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה ושינויים אחרים (*)
סך הכל פרמיות שהורווחו
(*) בביטוח כללי בלבד.

באור 23: - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2022	2023	2024
אלפי ש"ח		
117,184	86,606	40,588
(473,247)	415,713	428,052
10,886	(34,560)	34,101
(860,175)	(2,076,840)	781,108
48,608	65,134	66,722
(1,224,829)	3,438,335	1,483,120
(2,381,573)	1,894,388	2,833,691
-	-	607
256,603	131,919	34,521
29,668	32,842	35,477
286,271	164,761	70,605
(24,252)	10,195	5,984
(31,888)	(16,377)	(44,628)
2,106	5,821	5,344
-	-	786
(54,034)	(361)	(32,514)
138,225	123,014	157,226
6,887	1,259	373
29,620	11,540	19,128
406,969	300,213	214,818
(1,974,604)	2,194,601	3,048,509
12	20	3

רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה

נדל"ן להשקעה

השקעות פיננסיות:

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

מזומנים ושווי מזומנים

אחרות

סך הכל רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, נטו

רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים

הכנסות מנדל"ן להשקעה:

רווח ממימוש נדל"ן להשקעה

שערוך נדל"ן להשקעה

הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה

סה"כ הכנסות מנדל"ן להשקעה

רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד בגין:

נכסים פיננסיים זמינים למכירה (א)

נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (ב)

נכסים המוצגים כמוחזקים לפדיון (ג)

נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים (ד)

הכנסות ריבית (*) והפרשי הצמדה שאינם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

רווח מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן רווח או הפסד ומנכסים אחרים

הכנסות מדיבידנד

סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון

(*) בהכנסות הנ"ל כלולה ריבית בגין נכסים פיננסיים אשר אינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שערכם נפגם

באור 23: - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון (המשך)

א. רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2022	2023	2024	
אלפי ש"ח			
(15,361)	10,195	9,675	רווחים (הפסדים) נטו מניירות ערך שמומשו
(8,891)	-	(3,691)	ירידות ערך נטו שנזקפו לרווח או הפסד
(24,252)	10,195	5,984	סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה

ב. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

לשנה שהסתיימה ביום			שינויים בשווי ההוגן נטו, לרבות רווח ממימוש: בגין נכסים שיועדו דרך רווח או הפסד
31 בדצמבר			
2022	2023	2024	
אלפי ש"ח			
(31,888)	(16,377)	(44,628)	

באור 24: - הכנסות מדמי ניהול

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2022	2023	2024
אלפי ש"ח		
-	-	1,523
28,926	29,016	31,881
151,521	133,051	155,381
180,447	162,067	188,785

דמי ניהול משתנים בגין חוזי ביטוח חיים

דמי ניהול קבועים בגין חוזי ביטוח חיים

דמי ניהול בגין חוזי השקעה

סך הכל הכנסות מדמי ניהול

באור 25: - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2022	2023	2024
אלפי ש"ח		
62,702	82,758	73,353

עמלות ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות
בגין ביטוח משנה

(*) ראה באור 20(ב)2 לעיל.

באור 26: - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2022	2023	2024	
אלפי ש"ח			
			בגין חוזי ביטוח חיים:
			תביעות ששולמו ותלויות בגין מקרי מוות, נכות ואחרים
89,400	81,740	93,476	
30,382	32,578	30,466	בניכוי ביטוח משנה
59,018	49,162	63,010	
443,988	407,683	563,818	פוליסות שנפדו
22,900	33,994	28,884	פוליסות שמועדן תם
41,053	46,210	53,132	גמלאות
566,959	537,049	708,844	סך כל התביעות
1,319,463	1,416,311	(2,291,896)	גידול (קטון) בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (למעט שינוי בתלויות) בשייר
(3,736,771)	348,208	4,761,456	גידול (קטון) בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשל מרכיב התשואה
(1,850,349)	2,301,568	3,178,404	סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,541,756	1,141,247	1,054,815	סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי:
677,044	484,308	382,029	ברוטו
864,712	656,939	672,786	ביטוח משנה (*)
(985,637)	2,958,507	3,851,190	בשייר
			סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

(*) לעניין עסקאות עם מבטח משנה ראה [באור 20 ב' לעיל](#).

באור 27: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2022	2023	2024	
אלפי ש"ח			
202,379	220,479	254,381	הוצאות רכישה:
119,752	113,294	94,494	עמלות רכישה
(2,400)	6,856	(25,391)	הוצאות רכישה אחרות
319,731	340,629	323,484	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
95,724	82,475	100,632	סה"כ הוצאות רכישה
21,378	7,037	10,655	עמלות שוטפות אחרות
436,833	430,141	434,771	הוצאות שיווק אחרות
			סה"כ עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

באור 28: - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2022	2023	2024	
אלפי ש"ח			
96,606	98,649	132,249	שכר עבודה ונלוות (**)
24,404	22,944	24,594	אחזקת משרדים ותקשורת
15,387	14,977	12,479	שיווק ופרסום
7,140	8,969	9,535	ייעוץ משפטי ומקצועי
6,125	6,053	4,590	סקרים והוצאות רפואיות
7,177	6,971	6,784	הוצאות בנק והבטחת אשראי
52,515	55,195	56,461	פחת והפחתות
29,310	23,411	14,031	הסכם הראל
33,855	27,339	31,226	דמי ניהול בתי השקעות
3,980	4,048	4,525	אחרות
276,499	268,556	296,474	סך הכל הוצאות הנהלה וכלליות (*)
			בניכוי:
30,424	28,454	30,633	סכומים שסווגו בסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
141,130	120,326	106,438	סכומים שסווגו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
104,945	119,776	159,403	הוצאות הנהלה וכלליות
61,297	61,819	63,320	(*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות מיכון בסך

(**) בניכוי מס שכר להחזר בסך של 18.5 מיליון ש"ח בשנת 2023 וסך של 19.1 מיליון ש"ח בשנת 2022.

באור 29: - הוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2022	2023	2024
אלפי ש"ח		
4,823	9,258	16,302
14,389	16,105	14,718
207	368	394
6,310	6,280	6,184
25,729	32,011	37,598

הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בגין:
 התחייבויות לבנקים
 כתבי התחייבות נדחים
 הוצאות מימון בגין חכירות
 הוצאות ריבית והפרשי שער למבטחי משנה
 סך הכל הוצאות מימון

באור 30: - מסים על הכנסה

א. חוקי המס החלים על החברה

1. כללי

על הכנסות החברה המסווגת כ"מוסד כספי" להגדרתו בחוק מע"מ התשל"ו-1975, חל מס חברות, מס רווח ומס שכר.

על הכנסות החברה המאוחדת, פנינת אפרידר, חל מס חברות בלבד.

2. חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985

על החברה חל, עד לתום שנת 2007, חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985. על-פי החוק, נמדדו התוצאות לצורכי מס כשהן מותאמות לשינויים במדד המחירים לצרכן.

בחודש פברואר 2008 התקבל בכנסת תיקון לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 שקבע כי תחולתו של חוק התיאומים תסתיים בשנת המס 2007, ומשנת המס 2008 לא יחולו עוד הוראות החוק, למעט הוראות המעבר שמטרתן למנוע עיוותים בחישובי המס. החל משנת 2008, נמדדות התוצאות לצורכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד המחירים לצרכן בתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2007. תיאומים המתייחסים לרווחי הון, כגון בגין מימוש נדל"ן (שבח) וניירות ערך, ממשיכים לחול עד למועד המימוש. התיקון לחוק כולל בין היתר את ביטול התוספת והניכוי בשל אינפלציה והניכוי הנוסף בשל פחת (לנכסים בני פחת שנרכשו לאחר שנת המס 2007) החל משנת 2008.

3. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח

א) הסכם עם שלטונות המס

בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיימים הסכמים ענפיים, המסדירים את הטיפול בסוגיות מס ייחודיות לענף. ההסכמים הענפים האחרונים שנחתמו הינם לשנות המס 2017-2019 ו-2020-2022. ההסכמים הענפיים מתייחסים בין היתר לנושאים הבאים:

1. הוצאות רכישה נדחות (DAC) - הוצאות ישירות של חברות ביטוח לרכישת חוזי ביטוח חיים, בגין שנות חיתום עד וכולל 2014, תותרנה בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני ארבע שנים ובגין שנות חיתום 2015 עד 2020 על פני עשר שנים. הוצאות כאמור המתייחסות לחוזי ביטוח חיים שבוטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.

הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז מופחתות על פני תקופה של שש שנים, בדומה לשיעור ההפחתה בספרים.

באור 30: - מסים על הכנסה (המשך)

א. חוקי המס החלים על החברה (המשך)

3. הסדרי מס ייחודיים לענף הביטוח (המשך)

2. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות החייבות בשיעורי מס מופחתים ולהכנסות הפטורות ממס המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

3. אופן מיסוי הכנסות מנכסים המוחזקים כהשקעות חופפות להתחייבויות תלויות תשואה.

4. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של ההפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020. הסכום שתואם יוכר לצורכי מס על פני שלוש שנים החל מהשנה העוקבת לשנת התאום.

5. ההסכם האחרון שנחתם בחודש דצמבר 2023 מאריך בשלש שנים נוספות את תוקפו של ההסכם האחרון המתייחס לשנות המס 2017-2019, כך שיחול גם לגבי שנות המס 2020-2022 למעט המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים ראה סעיף ב' להלן.

ההפרשה למס בדוחות הכספיים לשנת 2024 נערכה בהתאם לעקרונות ההסכם האמור לעיל. להסכם לא הייתה השפעה מהותית על מסים בגין שנים קודמות.

ב. שיעורי המס החלים על החברה

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים ובכללם החברה, המהווה את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.

2. שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה החל משנת 2018 הינם:

שיעור מס במוסדות כספיים	שיעור מס רווח	שיעור מס חברות
%	%	%
34.19	17.0	23.0

3. בחודש מרס 2024 אושר במליאת הכנסת תיקון לצו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים), התשפ"ד - 2024 (להלן: הצו), אשר קובע כי החל מיום 1 בינואר 2025 שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים יעמוד על 18% מהשכר ששולם בעד עבודה ומס הרווח יעמוד על 18% מהרווח שהופק. יתרות המסים הנדחים שנכללו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2024 מביאות בחשבון את ההשפעות הנובעות מהעלאת שיעורי המס כאמור לעיל. החברה מעריכה כי השפעת השינוי בשיעורי המס על דוחותיה הכספיים ליום 31 בדצמבר 2024 אינה מהותית.

באור 30: - מסים על הכנסה (המשך)

ג. הפסדים מועברים לצרכי מס

לחברה הפסדים לצרכי מס המועברים לשנים הבאות אשר מסתכמים ליום 31 בדצמבר 2024 בסך של כ-752 מיליוני ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2024, נכס המס הנדחה שהכירה החברה בגין הפסדים להעברה הינו בסך של כ-139 מיליוני ש"ח. לא הוכרו נכסי מסים נדחים בגין הפסדים עסקיים להעברה בסך של כ-124 מיליוני ש"ח, בהיעדר צפי לניצולם בעתיד הנראה לעין.

ניצול נכס המס הנדחה בגין הפסדים להעברה אשר החברה הכירה, תלוי בקיומה של הכנסה חייבת בעתיד, מעבר לרווחים אשר ינבעו מהיפוך של הפרשים זמנים חייבים במס אשר עומדים לטובת החברה למועד הדיווח. הראיות התומכות בביסוס האמור נשענות בעיקרן על תחזית רווחיות החברה לשנים הבאות, וזאת בהתבסס על תוכניות העבודה ותקציבה, פילוח תוצאותיה למוקדי הפעילות השונים שלה, כולל מקדמי שמרנות, תוך ביצוע תיקוף ובקרה בדבר ההערכות האמורות בהשוואה לתוצאות בפועל. כמו כן, במהלך שנת 2024, וכמתואר בביאור 30(ח) להלן, הקטינה החברה כסך של כ-18,120 אלפי ש"ח את יתרת נכסי המיסים הנדחים שלה בגין הפסדים להעברה, וזאת כנגד רווחים לצרכי מס הכנסה בשנת 2024.

ד. שומות מס

לחברה הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2019. לחברה הבת טרם הוצאו שומות מס סופיות מאז היווסדה.

ה. דיבידנד

ביום 28 באוקטובר, 2020 אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, את התקשרות החברה וחברת הבת פנינת אפרידר בע"מ (להלן - פנינת אפרידר) בהסדר שומות חלקי עם פקיד השומה, בגין חלוקות דיבידנדים בהיקף כולל של כ-85 מיליון ש"ח, אשר בוצעו בין השנים 2017 ועד מחצית שנת 2019 ("החלוקות"), ושמקורם ברווחי שיערוך אשר עמדו על הסך (ברוטו) של 110 מיליון ש"ח לפני ההפרשה להתחייבות למס בספרים ("ההסדר" או "הסדר המס"). בהתאם להוראות ההסדר חבות המס בגין החלוקות תשולם על ידי החברה ועל ידי פנינת אפרידר ותעמוד (במונחי קרן) על סך כולל של כ-24.1 מיליון ש"ח (בגין חבות זו קיימת בחברה ובחברה הבת הפרשה שבוצעה במקור במועד שיערוך הנכסים). לקרן המס יתווספו ריבית והפרשי הצמדה בסכומים שאינם מהותיים לחברה. במקביל, בעת מכירה בפועל של הנכסים מהם נבעו רווחי השיערוך ("הנכסים המשוערכים"), יתווסף סכום הדיבידנדים שחולקו שמקורו ברווחי השיערוך, לעלות רכישת הנכסים המשוערכים (בהתאם לסכום רווחי השיערוך שנזקק מכל נכס), בהתאם למתווה חישובי שנקבע בהסדר.

בד בבד לאישור הסדר המס ובכפוף לאישור עתידי של רשויות המס, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה כי החברה תהא רשאית לפעול בהתאם לאותם עקרונות המפורטים בהסדר המס גם בחלוקות הבאות, ככל שתהיינה מרווחי שיערוך, וזאת לתקופה של שלוש שנים ממועד האישור של ועדת הביקורת; וזאת, בכפוף לכך כי הדירקטוריון יקבע בהקשר להסדר מול הרשות ביחס לחלוקה עתידית.

להסדר האמור אין השפעה מהותית על הרווח והונה העצמי של החברה ועל יחס כושר הפירעון שלה. ביום 26 בנובמבר, 2020, אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 20 מיליון ש"ח שמקורו ברווחי שיערוך אשר עמדו על הסך (ברוטו) של כ-25 מיליון ש"ח לפני הפרשה להתחייבות למס בספרים. כמו כן, אישר דירקטוריון החברה, כי יפעל בהתאם לעקרונות המפורטים בהסדר המס כמפורט לעיל. כתוצאה מהסדר זה, המס בגין החלוקה בסך 5.6 מיליון ש"ח שולם על ידי החברה ועל ידי פנינת אפרידר (בגין חבות זו קיימת בחברה ובפנינת אפרידר הפרשה שבוצעה במקור במועד שיערוך הנכסים).

ו. מסים על הכנסה (הטבת מס) הכלולים בדוחות רווח או הפסד

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר

2022	2023	2024
אלפי ש"ח		
(17,860)	2,030	14,086
(54,668)	25,136	22,236
(72,528)	27,166	36,322

מסים שוטפים

מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים

באור 30: - מסים על הכנסה (המשך)

ז. מסים על הכנסה המתייחסים לסעיפי רווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר

2022	2023	2024
אלפי ש"ח		
(11,183)	5,208	4,509
2,847	(22)	296
788	15	(465)
(7,548)	5,201	4,340

רווח (הפסד) בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה
הערכה מחדש בגין שיערוך בנייני משרד
רווח (הפסד) ממדידה מחדש בגין תוכניות להטבה
מוגדרת

ח. מסים נדחים

1. ההרכב:

התאמת ערך בניינים להשכרה ובנייני משרד	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים	מכשירים פיננסיים	אחרים	הפסדים מועברים	סה"כ
אלפי ש"ח					
(96,442)	(19,386)	17,283	9,282	157,593	68,330
22	-	(5,208)	(15)	-	(5,201)
(6,272)	1,085	4,425	(1,053)	-	(1,815)
(102,692)	(18,301)	16,500	8,214	157,593	61,314
(296)	-	(4,509)	465	-	(4,340)
(645)	(2,317)	5,468	543	(18,120)	(15,071)
(103,633)	(20,618)	17,459	9,222	139,473	41,903

יתרת נכס (התחייבות) מס
נדחה ליום 1 בינואר,
2023

שינויים אשר נזקפו לקרן
הון

שינויים אשר נזקפו לרווח
או הפסד

יתרת נכס (התחייבות) מס
נדחה ליום 31 בדצמבר,
2023

שינויים אשר נזקפו לקרן
הון

שינויים אשר נזקפו לרווח
או הפסד

יתרת נכס (התחייבות) מס
נדחה ליום 31 בדצמבר,
2024

באור 30: - מסים על הכנסה (המשך)

ח. מסים נדחים (המשך)

2. ההרכב:

מכשירים פיננסיים	התאמה ערך נדל"ן להשקעה	סה"כ	אלפי ש"ח
(1,504)	(32,321)	(33,825)	יתרת התחייבות מס נדחה ליום 1 בינואר, 2023
(69)	(23,252)	(23,321)	שינויים אשר נזקפו לרווח או הפסד
(1,573)	(55,573)	(57,146)	יתרת התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר, 2023
108	(7,273)	(7,165)	שינויים אשר נזקפו לרווח או הפסד
(1,465)	(62,846)	(64,311)	יתרת התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר, 2024

ט. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח על הרווח הכולל היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר:

2022	2023	2024	
(171,508)	51,415	128,046	רווח לפני מסים על הכנסה
34.19%	34.19%	34.19%	שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה סעיף ב (3) לעיל)
(58,639)	17,579	43,779	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
27,243	12,241	-	השפעת מס שכר לקבל
-	20,143	-	הפסדים עסקיים שבגינם לא נוצרו מסים נדחים
445	503	582	הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס
(7,084)	(5,750)	-	הכנסות פטורות
(17,547)	(5,202)	(1,504)	מס רווח על הכנסות הפטורות ממס זה
(16,684)	(12,638)	(6,934)	מס רווח על הכנסות מחברה מאוחדת
-	-	(185)	השפעת שינוי שיעורי המס
(262)	290	584	אחרים
(72,528)	27,166	36,322	מסים על הכנסה (הטבת מס)
42.3%	52.8%	28.36%	שיעור מס אפקטיבי ממוצע

באור 31: - רווח (הפסד) למניה

רווח (הפסד) בסיסי למניה

חישוב הרווח הבסיסי והמדולל למניה התבסס על רווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור כמפורט להלן:

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר

2022	2023	2024
אלפי ש"ח		

(98,980)	24,249	91,724

רווח (הפסד) לתקופה המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר

2022	2023	2024
אלפי ש"ח		

181,924	181,924	181,924

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות

באור 32: - ניהול סיכונים

א. כללי

1. פעילות וסיכונים מרכזיים

פעילויות הקבוצה חושפת אותה למגוון סיכונים שהעיקרים ביניהם הינם: סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק, סיכוני אבטחת מידע וסייבר וסיכוני אשראי. לסיכונים אלה נלווים סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים, סיכוני מוניטין וסיכונים אחרים. באור זה כולל בין היתר תיאור תמציתי של מדיניות ניהול סיכונים, תהליכי עבודה לזיהוי הסיכונים, למדידתם ולניהולם והבקורות הקיימות בקשר לסיכונים אליהם חשופה החברה. במסגרת יישום הוראות הסולבנסי מבצעת החברה הערכה להון הכלכלי הנדרש לפעילותה מעת לעת עם התממשות שינויים בסביבה העסקית. בנוסף, הנהלת החברה משלבת את מסקנותיה מחישוב יחס כושר הפירעון.

2. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

מדיניות הקבוצה בנושא ניהול סיכונים מבטיחה קיומם של תהליכים לזיהוי, הערכה, מדידה, ניהול וניטור של הסיכונים באופן יזום ומתוכנן במעוד מועד על מנת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה, תוך עמידה בדרישות הרגולטוריות ושמירה על יעדיה העסקיים של הקבוצה, על המוניטין שלה ועל איתנותה הפיננסית. מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מושתתת בין היתר על ממשל תאגידי הבנוי על שלושה קווי הגנה כמתואר להלן:

- קו הגנה ראשון - הנהלת היחידות העסקיות נושאות באחריות לזיהוי, להערכה, למדידה, לניטור, להפחתה ולדיווח על הסיכונים המובנים במוצרים, בפעילויות, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחריותם וכן לניהול סביבת בקרה נאותה בהקשר של ניהול סיכונים. פונקציות תומכות כגון ניהול טכנולוגיית המידע מהוות חלק מקו ההגנה הראשון. העובדים והמנהלים בחברה, כמי שנוטלים ויוצרים את הסיכונים, הם אחראים בפועל לניהול התהליכים העסקיים, הסיכונים והבקורות בתחומם והם מוגדרים כבעלי הסיכון (Risk Owner). בתהליכים חוצי ארגון, האחריות לניהול הסיכונים תחול על הגוף לו הזיקה המרבית לתהליך. מנהלי המחלקות אחראים על יישום מדיניות ניהול הסיכונים במחלקותיהם. העובדים אחראים לציות למדיניות זו, לרבות תהליך הדיווח בגין סיכונים ואירועים תפעוליים.
 - קו הגנה שני - מחלקה בלתי תלויה לניהול הסיכונים משמשת כקו ההגנה השני, ותפקידה הוא להטמיע את תרבות ניהול הסיכונים אצל המחלקות העסקיות המתפקדות כנוטלות הסיכונים. המחלקה לניהול סיכונים הינה בלתי תלויה במחלקות העסקיות יוצרות הסיכון והינה אחראית לתכנון, לתחזוקה ולפיתוח השוטף של מסגרת העבודה לניהול הסיכונים בחברה. תפקידה המרכזי של המחלקה הינו לאתגר את נאותות התשומות של נוטלי הסיכונים, ניהול הסיכון, מדידת הסיכון ומערכות הדיווח של החברה וכן את נאותות התפוקות המתקבלות. פונקציות ציות, מעקב ובקרה אחרות, דוגמת קצין הציות ואיסור הלבנת הון ומחלקת SOX מהוות גם הן חלק מקו ההגנה השני. החברה מגדירה את הממשקים בין כל הפונקציות המהוות את קו ההגנה השני על מנת להבטיח תיאום ושיתוף פעולה ביניהן.
 - קו הגנה שלישי - מושתת על הביקורת הפנימית, אשר מבצעת סקירה בלתי תלויה ותיקוף של הבקורות, התהליכים והמערכות בחברה וכן מבצעת מעקב אחר תיקון הליקויים שזוהו.
- דירקטוריון החברה קובע ומפקח על יישומה של מסגרת עבודה מתאימה לטיפול בתחום ניהול הסיכונים, באמצעות אישור מסגרת למדיניות ניהול סיכונים הכוללת את תיאבון הסיכון וחשיפה לסיכונים השונים, דרכי המדידה שלהם, המגבלות לסיכונים השונים ודרכי הבקרה והדיווח על סיכונים אלו.
- הדירקטוריון מקבל דיווחים תקופתיים על הסיכונים ודרכי ההתמודדות עימם ובוחר אותם באופן תקופתי בתחומים השונים. המידע כולל, בין היתר, את מצב החשיפות לסיכונים השונים מול מגבלות ושינויים מהותיים בפרופיל הסיכון של החברה. כמו כן, מקבל הדירקטוריון דיווח לגבי מדדים כמותיים של סיכונים והערכת השפעתם הפוטנציאלית של החשיפות לסיכונים המהותיים על המצב הכספי העתידי בחברה וההון העצמי הנדרש כנגד סיכונים אלו.
- בחברה מכהנת וועדת דירקטוריון לניהול סיכונים וסולבנסי שתפקידה, בין היתר, לפקח על מדיניות ניהול הסיכונים בחברה. בנוסף מתבצעים בוועדה דיונים מעמיקים בנושאים הקשורים לניהול סיכונים בכדי לסייע לדירקטוריון בשיקוף, הערכה וניהול הסיכונים הגלומים בליבת הפעילות העסקית של החברה, לרבות סיכונים ביטוחיים, סיכוני נזילות, סיכוני שוק ואשראי, סיכונים תפעוליים, סיכוני רגולציה ועוד.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

2. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

בנוסף, הוועדה ממפה ומפקחת על תהליכי עבודה עיקריים ועל אופן לקיחת הסיכונים במהלך העסקים השוטף של החברה ומוודאת כי הנהלת החברה פועלת למיפוי הסיכונים וניהולם לרבות נקיטת צעדים והשקעת משאבים ראויים להקטנתם ובתוך כך הטמעת תרבות ניהול סיכונים בחברה.

כמו כן, הוועדה מבצעת בחינה מתמדת על מנת לוודא כי דירקטוריון החברה מקבל מידע מקיף וברור אודות סיכונים אלו, באופן שיאפשר לדירקטוריון לבחון את רמות החשיפה של החברה ויכולתה להפחיתם.

בחברה מתכנס באופן עתי פורום לניהול סיכונים בראשות המנכ"ל ומנהלי המחלקות הרלוונטיות, אשר אחראי לפעול לצמצום החשיפה לסיכונים ולזיהוי סיכונים עתידיים, כל זאת בהתאם למדיניות ולקווים המנחים שהוגדרו בדירקטוריון החברה, כולל יישום מסגרת העבודה.

3. דרישות חוקיות

ניהול הסיכונים בחברה מונחה על ידי דרישות רגולטוריות אשר פורסמו במהלך השנים האחרונות, הכוללות בין היתר:

- הוראות החוזר המאוחד, פרק 10- ניהול סיכונים.
- הוראות חוזר גופים מוסדיים בנושא דירקטוריון גוף מוסדי הכוללות דרישה לקביעת מדיניות חשיפה לסיכונים, תקרות חשיפה, נהלים וכלים למדידת ולבקרת הסיכונים.
- הוראות החוזר המאוחד בנושא ניהול סיכונים אשראי ונושא ניהול החשיפה למבטחי משנה.
- הוראות משטר כושר פרעון כלכלי מבוסס סולבנס 2 בישראל.
- הוראות לעניין טיפול בקטגוריות ספציפיות של סיכונים תפעוליים: מעילות והונאות, ניהול סיכונים סייבר וסיכונים טכנולוגיות מידע, ניהול המשכיות עסקית, סיכונים ציות, הלבנת הון, מיקור חוץ ובקרה על דיווח כספי (SOC).

4. סיכונים שוק

סיכונים שוק מנוהלים על ידי מנהל ההשקעות, בהתאם להוראות הדין ולמדיניות של וועדות ההשקעה המאושרת על ידי הדירקטוריון. בנוסף לדירקטוריון, יש שתי וועדות השקעה, האחת של תיק נכסי הפוליסות המשתתפות ברווחים והשנייה של תיק הנכסים של הנוסטר. וועדות אלו מקבלות דיווחים על חשיפת תיקי ההשקעות לשינויים בשווקי הכספים וההון הכוללים שינויים בשווי ההון של נכסים, שינויי ריבית ושינויי שערי חליפין ואינפלציה, לרבות ניהול הנכסים מול התחייבויות. בהתאם לכך מתקיימים דיונים בנוגע לרמות חשיפה לאפיקי השקעה, המהווים תשתית לביצוע ההשקעות על ידי מנהל ההשקעות. כמו כן ישנה ועדת אשראי שתפקידה לעקוב אחר האשראי שניתן לאורך כל תקופת ההלוואה, בנוסף עוסקת ועדת האשראי (ע"ב מדרג פנימי) בנושא ערבויות המכר.

מדידת החשיפות של תיקי הנכסים בתיק המשתתף נעשית מידי כשבועיים לרבות סקירה רבעונית של מנהל הסיכונים אשר מדווח על מצב החשיפות לגורמי סיכון, בהשוואה למגבלות ותאבון הסיכון שנקבעו בוועדות ההשקעה השונות.

בפני מנהל ההשקעות וועדות ההשקעה מתגבשת תמונה מלאה אודות רמות הסיכון בכל אחד מתיקי ההשקעה השונים ובין היתר, דו"חות על החשיפה לסיכונים ריבית, מניות, סחורות, דו"חות על החשיפה לסיכונים הנובעים מבסיסי הצמדה, השוואת ביצועים מול תיקי סמן, ניתוח נכסים מול התחייבויות בתיק הנוסטר, מדדי סיכון וביצוע ותרחישים, כולל בדיקת עמידה במגבלות מדיניות ההשקעה אשר נקבעות ומאושרות בדירקטוריון החברה אחת לשנה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

4. סיכוני שוק (המשך)

ועדות ההשקעה בתיק המשתתף ברווחים מקיימות דיונים בתדירות דו שבועית, על נתוני החשיפות לסיכונים השונים המוצגים על ידי המחלקה לניהול סיכונים. ועדות ההשקעה מנחות את מנהל ההשקעות להקטין את הסיכונים במידה ואלו חורגים ממדיניותה. מחלקת בקרת ההשקעות והמחלקה לניהול סיכונים מבצעים בקרה שוטפת (בחתכי זמן שונים) ובקורות פתע בלתי תלויות, אשר בודקות עמידה בתקנות ההשקעה ובמדיניות ההשקעה של התיקים השונים. ממצאיה מדווחים בוועדות ההשקעה ובדירקטוריון.

5. סיכוני נזילות

סיכוני הנזילות מנוהלים על ידי מחלקת ניהול הסיכונים, אשר מבצעת בדיקת התאמה בין תזרימי מזומנים ושווים של הנכסים לבין תזרימי המזומנים ושווים של ההתחייבויות (ALM), וזאת על מנת לנטר באופן שוטף את סיכון הנזילות הגלום בתיק. כמו כן, מתבצע מעקב שוטף על מח"מ הנכסים מול מח"מ ההתחייבויות בתיק הנוסטרו הן במצב עסקי שוטף והן במצב של התרחשות אירוע קיצון. המחלקה מדווחת על ממצאיה לוועדות ההשקעה ולדירקטוריון.

6. סיכונים ביטוחיים

סיכוני הביטוח העיקריים נובעים בעיקר מתמחור, חיתום, סיכוני מודל ופרמטר, פיתוח מוצרים חדשים וכניסה לתחומי פעילות חדשים, הערכת רזרבות ביטוחיות וקטסטרופות. סיכוני הביטוח מנוהלים בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שאישר הדירקטוריון, על-ידי האגפים הרלוונטיים בשיתוף האקטוארים הרלוונטיים ומחלקת ביטוח משנה. בהתייחס להערכת חשיפות החברה לסיכונים הביטוחיים וכן לסיכון האקטוארי, קובע הדירקטוריון את תאבון הסיכון ומגבלות החשיפה של החברה לסיכונים אלו. פיזור, הקטנה או הגבלה של הסיכונים הביטוחיים מבוצעים הן באמצעות נהלי חיתום, תמחור וכללים לקבלת עסקים והן באמצעות הסדרי ביטוח משנה. כמו כן, כדי להקטין את החשיפה לסיכונים, החברה מיישמת מדיניות בדיקת תביעות קפדנית, בחינה שוטפת של תהליכי הטיפול בתביעות ומבצעת חקירות לאיתור הונאות. בנוסף, החברה נוקטת במדיניות ניהול אקטיבי שוטף של התביעות, על מנת להקטין את החשיפה להתפתחויות בלתי צפויות העשויות להשפיע עליה לרעה. החברה נוקטת במדיניות של הגבלת החשיפה לקטסטרופות על ידי קביעת סכומי כיסוי מרביים בחוזים מסוימים וכן על ידי רכישת כיסוי ביטוח משנה מתאים. מטרת מדיניות החיתום וביטוח המשנה הינה, בין היתר, הגבלת החשיפה לקטסטרופות להפסד מרבי שנקבע מראש, בהתאם לתאבון הסיכון של החברה כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון. לפירוט ראה סעיף באור 32 (ד) סיכונים ביטוחיים.

7. סיכוני אשראי

סיכוני אשראי אגב פעילות השקעה

מדיניות ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבססת על פיזור וגיוון תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל, בהתאם למגבלות שהוגדרו, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של החברה ופירוט תחומי אחריותם של הגורמים המעורבים בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי. המסגרת לניהול סיכוני אשראי כוללת גם נהלים ומתודולוגיות על פיהם יש לפעול. סיכוני אשראי אגב פעילות השקעה מנוהלים על ידי מנהל ההשקעות וועדת אשראי ומבוקרים על ידי מחלקת בקרת ההשקעות ומחלקת ניהול הסיכונים בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הדירקטוריון וועדות ההשקעה. המדיניות כוללת מגבלות המתייחסות לחשיפה ללווה בודד ו/או לקבוצת לוויים, לענפי משק, לדירוגי סיכון אשראי וכן לחשיפות לפי אזורים גיאוגרפיים, נזילות, בטוחות וכו'. תהליכי העבודה כוללים, בין השאר, בדיקות וניתוחים בעת מתן אשראי ובקרה שוטפת אחר הרכב ואיכות חשיפות האשראי.

החברה פועלת גם בתחום מתן האשראי הלא סחיר. בחברה קיימת יחידה מתמחה בראשותו של ראש מערך ההשקעות, אשראי ונדל"ן, הכוללת אנליסטים ממחלקת השקעות וממחלקת מידל אופיס, הבוחנים את כדאיות מתן האשראי, דירוג הלווה ועמידת העסקה בדרישות הפנימיות וכן בדרישות הממונה. מחלקת ניהול סיכונים מבצעת בקרת על נוספת על מערך האשראי, הבדוקת תהליכי ניהול סיכונים תקינים בעת ביצוע עסקאות אשראי.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

7. סיכוני אשראי (המשך)

סיכוני אשראי של מבטחי משנה

החברה עשויה להיות חשופה לסיכונים הנובעים מאי יכולת מבטח משנה אחד או יותר לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח המשנה ואת חובותיהם הנובעים מתביעות ששולמו למבוטחים. חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינלאומיים גבוהים.

סיכוני מבטחי משנה מנוהלים על ידי מחלקת ביטוח משנה המביאה בפני הדירקטוריון את החשיפה לסיכוני האשראי בגין מבטחי המשנה. הדירקטוריון קובע את מגבלות החשיפה לדירוגי סיכון אשראי של מבטחי המשנה, בין היתר, בהתייחס לסוג הענף הביטוחי זנב ארוך/קצר ולמבטח משנה בודד. באופן שוטף, חשיפות אלה מנוהלות על ידי מעקב אחר איתנותו הפיננסית של כל מבטח משנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבותו הכספית.

8. סיכונים תפעוליים

סיכונים תפעוליים מוגדרים כסיכונים להפסדים כתוצאה מכישלון או ליקוי במבנה ארגוני, תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירוע חיצוני. סיכונים תפעוליים נבדלים מהסיכונים האחרים בכך שלעומת מרבית הסיכונים, המנוהלים עסקית ביחידות מוגדרות בחברה, הסיכונים התפעוליים הינם חוצי ארגון, זאת כתוצאה ממאפייני גורמי הסיכון המרכזיים:

- אנשים: הונאות (לקוחות), מעילות (עובדים), שגיאות בביצוע תהליך עבודה וכדומה.
- תהליכים: חוסר בתהליכים, תהליכים שגויים/לא מלאים וכדומה.
- טכנולוגיה: תקלות במערכות ממוכנות וכדומה.
- גורמים חיצוניים: נזקי גוף או נזקי סביבה לעובדים או ללקוחות.

תחת מדיניות ניהול הסיכונים שאישר הדירקטוריון נקבעה התייחסות ספציפית ייעודית לניהול הסיכונים התפעוליים, בהן מעילות והונאות, סיכוני סייבר, המשכיות עסקית, מיקור חוץ, סיכונים משפטיים ועוד. סיכונים תפעוליים משולבים בכל הפעילויות הארגוניות ובכל תהליכי העבודה השונים בארגון. קיימים מצבים בהם מימוש של סיכון אשראי, סיכון שוק או סיכון משפטי נגרם כתוצאה מכשל תפעולי.

מאפיינים ייחודיים אלו מחייבים הקמת מנגנוני ניהול ובקרה יעילים, בעלי מוטת שליטה רחבה ברמת החברה, אשר יאפשרו לנהל את הסיכונים התפעוליים תוך עמידה ביעדים הבאים:

- שליטה ובקרה - לקחת סיכונים מול סיכויים עסקיים.
- מזעור התרחשותם של סיכונים.
- צמצום הנזק על ידי גידור סיכונים.

הערכה כמותית לסיכונים תפעוליים מתבצעת במסגרת חישובים על פי משטר הסולבנסי, בנוסף סיכונים תפעוליים נאמדים בשיטות כמותיות ואיכותיות גם במסגרת סקרי הסיכונים השונים.

החברה נוקטת בפעולות שונות בתחום ניהול הסיכונים התפעוליים, בין היתר, איסוף וניתוח אירועי כשל ועריכה ותרגול של תכנית המשכיות עסקית (DRP (Disaster Recovery Plan \ תכנית התאוששות מאסון BCP (Business Continuity Plan) להקמה מחדש של המערכות המיכוניות במקרה של אירוע חיצוני קטסטרופלי שיפגע במשרדיה לתפעול שוטף של החברה.

החברה פועלת בהתאם לחוזר הממונה ולמדיניות שאושרה בדירקטוריון בנושא ניהול סיכוני מעילות והונאות. כחלק ממערך ניהול הסיכונים, לחברה אחראי ממונה מניעת מעילות והונאות לזיהוי והערכת החשיפות וצמצומן בשיתוף מנהלי האגפים והמחלקות.

בחברה מבוצע סקר סיכונים כולל אחת ל-4 שנים עליו מתבססת תכנית ביקורת רב שנתית ממוקדת סיכונים מתוך הכרה כי קיומם והאפקטיביות של תהליכי ביקורת ובקרה פנימית עשויים להפחית את הסיכונים התפעוליים. מחלקת ניהול הסיכונים אמונה על תוכנית הפחתת הסיכונים שזוהו בסקר.

במסגרת יישום סעיף 404 לחוק לגופים מוסדיים ובהתאם להנחיות המפקח, בוצע תהליך של הערכת הסיכונים הקשורים לדיווח הכספי ולגילוי נאות, נקבעו בקורות שמטרתן למנוע ולצמצם את הסיכונים. במסגרת זו אימצה החברה את מודול הבקרה הפנימית של ה-COSO המהווה מסגרת מוגדרת ומבוקרת להערכת הבקרה הפנימית.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

9. סיכוני אבטחת מידע וסייבר

החברה חשופה בפעילותה לסיכון סייבר אשר עלול לנבוע משימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע. כמתחייב בין היתר מהוראות הרגולטור וחוזר רשות שוק ההון הביטוח והחיסכון בנושא "ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים" (2016-9-14), קיימת בחברה יחידת אבטחת מידע לטיפול בסיכוני אבטחת מידע וסייבר.

החברה גיבשה מדיניות לניהול סיכוני הסייבר המבוסס חוזר (2016-9-14). מנהל אגף מערכות מידע נושא באחריות לעמידה בהנחיות הממונה, לרבות יישום מדיניות סיכוני סייבר של החברה תוך פירוט המטלות הנדרשות לביצוע, דרישות, הנחיות, נהלים וכלים טכנולוגיים. במסגרת זו, מונה מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע אשר מלווה ומנחה את הגורמים הרלוונטיים בחברה, בהיבטי סיכוני הסייבר, הקשורים לתחום עבודתם.

מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע כפוף ניהולית למנהל אגף מערכות מידע בחברה. החברה הקימה וועדת היגוי לסיכוני סייבר בראשות המנכ"ל, הוועדה תתכנס לכל הפחות אחת לרבעון ותערוך פרוטוקולים של ישיבותיה. במסגרת תפקידה בין היתר: סיוע בקבלת החלטות בנושא ניהול סיכוני סייבר, דיון, אישור ומעקב אחר תכנית לניהול סיכוני הגנת סייבר, אישור תקציב מימון לניהול סיכוני הגנת הסייבר, דיון בתוצאות הערכת סיכונים ובתכנית להפחתתם, הוועדה תדווח לדירקטוריון החברה אחת לשנה, על פעילותה, מסקנותיה והמלצותיה בנושאים שהוסמכה לעסוק בהם. אחריות הגורמים הרלוונטיים:

- אגף מערכות המידע והסייבר הינו הגורם האחראי לקיום החוזרים הקיימים הרלוונטיים לענייני טכנולוגיית המידע ולענייני סיכוני הסייבר.
- מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, מעביר דיווח רבעוני למנהל הסיכונים אודות הסיכונים הרלוונטיים שקרו או שהוא רואה לנכון לדווח על פי מסמך דרישה ייעודי שנכתב במחלקת ניהול סיכונים.
- אגף מערכות מידע הינו אחראי לקיום תוכניות לשעת חירום ותכניות התאוששות מאסון.
- מנהל הסיכונים שותף, ונותן את התייחסותו לתוכנית בהתאם על פי שיקול דעתו.
- בחברה מבוצע סקר סיכוני סייבר מעת לעת בהתאם להוראות הרגולציה על ידי משרד ייעוץ חיצוני בשיתוף אגף מערכות מידע ומחלקת ניהול סיכונים. אחריות לניהול סקר הסיכונים הינה של מחלקת ניהול סיכונים.

ב. סיכוני שוק

1. הגדרה

סיכון שוק הינו הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי המניות, במדד מחירים לצרכן ובמטבע חוץ. בשנים האחרונות נרשמה תנודתיות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם. החברה מושפעת מתנודתיות זו הן בגין תיק ההשקעות הסחיר של החברה, שאינו מוחזק כנגד התחייבויות תלויות תשואה (תיק "הנוסטר"), והן בגין דמי הניהול המשתנים שהיא גובה עבור ניהול הפוליסות המשתתפות ברווחים שהופקו בין השנים 1991 - 2003 כמפורט להלן.

2. חוזים תלויי תשואה

התחייבויות תלויות תשואה הינן התחייבויות בגין חוזים בהם תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים בתשואה שמניבות השקעות מסוימות של החברה, בניכוי דמי ניהול כמפורט להלן:

- לגבי פוליסות שהונפקו עד שנת 2004, דמי ניהול קבועים וכן דמי ניהול משתנים בשיעור 15% מהתשואה הריאלית לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים.
 - בפוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך - דמי ניהול קבועים.
- לגבי הנכסים וההתחייבויות בגין מוצרים אלו לא קיימת לחברה חשיפה ישירה בגין שינויים בריבית, בשווי ההוגן של ההשקעות או במדד. השפעת התוצאות הכספיות על רווחי החברה מצטמצמת לחשיפה הנגזרת מדמי הניהול המשתנים בהתאם לתנודתיות בתשואה הנזקפת למבוטחים, וזאת רק לגבי פוליסות שהוצאו עד 2004, ומן ההיקף הכולל של ההתחייבות ממנה נגזרים דמי הניהול הקבועים של המבטח לגבי כלל המוצרים תלויי התשואה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

2. חוזים תלויי תשואה (המשך)

לאור האמור, מבחני הרגישות ומועדי הפירעון של ההתחייבויות המפורטים בסעיפים הבאים אינם כוללים חוזים תלויי תשואה.

כל שינוי של 1% בתשואה הריאלית על ההשקעות במסגרת חוזים תלויי תשואה בגין פוליסות שהונפקו עד שנת 2004, שהיקף ההתחייבויות בגינם ליום 31 בדצמבר, 2024 כ-2.07 מיליארד ש"ח, משפיע על דמי הניהול המשתנים בסך של כ- 3 מיליון ש"ח והשפעה של כ-0.1 מיליון ש"ח בדמי ניהול קבועים. השפעת שינוי כאמור על פוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך איננה מהותית.

כאשר נכון למועד הדוח, התשואה בחוזים אלה הינה שלילית והחברה לא גובה דמי ניהול משתנים ולא תוכל לגבות אותם כל עוד לא תושג תשואה חיובית שתכסה את התשואה השלילית שנצברה. לפירוט [ראה באור 24](#) בדבר דמי ניהול.

3. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל ההכנסה הכוללת (הון). ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי ההשקעה בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. ניתוח הרגישות אינו כולל כאמור את השפעתם של חוזים תלויי תשואה כמפורט לעיל. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמינים למכירה ולפיכך, בניתוח הרגישות להלן, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

מבחני הרגישות, מביאים לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות. יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

ליום 31 בדצמבר, 2024

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן (*)		השקעות במכשירים הוניים (2)		שיעור הריבית (1)		
-10%	+10%	+ 1%	+ 1%	-10%	+10%	-1%	+1%	
אלפי ש"ח								
237	(237)	6,937	(6,937)	(12,781)	12,781	(36,788)	32,723	רווח (הפסד)
(2,873)	2,873	6,937	(6,937)	(14,118)	14,118	(20,333)	17,856	רווח (הפסד) כולל (3)
ליום 31 בדצמבר, 2023								

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן (*)		השקעות במכשירים הוניים (2)		שיעור הריבית (1)		
- 10%	+ 10%	+1%	+1%	+10%	+10%	- 1%	+ 1%	
אלפי ש"ח								
2,024	(2,024)	(**8,060	(**8,060)	(15,333)	15,533	(38,327)	34,671	רווח (הפסד)
(2,353)	2,353	(**8,060	(**8,060)	(16,695)	16,695	(30,331)	27,093	רווח (הפסד) כולל (3)

(*) מבחן הרגישות תוקן בהתאם לתיקון סיווג יתרת התחייבויות צמודי מדד ליום 31 בדצמבר 2023.
(**) [ראה באור 32 \(ב\) 5.](#)

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

3. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה. ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי. במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי חוב שאינם סחירים, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבויות פיננסיות והתחייבויות ביטוחיות כולל בדיקת נאותות העתודות בביטוח חיים.

ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך הכספי ולא על שווי כלכלי. על כן, במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי חוב שאינם סחירים, המסווגים כהלוואות חייבים, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, התחייבויות פיננסיות ופיקדונות ויתרות מבטחי משנה.

הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים 9.8% מתוך סך הנכסים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה (2023 - 8.7%).

ההשפעה של עליה/ירידה של 1% בשיעור הריבית על הרווח והרווח הכולל בגין התחייבויות ביטוחיות הכוללה בניתוח הרגישות מוערכת בגידול בסך 32.7 מיליון ש"ח וקיטון בסך 36.8 מיליון ש"ח בהתאמה (2023- גידול בסך 34.6 מיליון ש"ח וקיטון בסך 38.3 מיליון ש"ח בהתאמה), כמוסבר להלן.

בביטוחי חיים ובריאות (למעט ההתחייבויות להשלמה לגמלה) שיעור ההיוון נגזר בדרך כלל מהריבית התעריפית ואינו משתנה בהכרח בהתאם לשינויים בריבית השוק ובביטוח כללי ההתחייבויות מהוונות.

בביטוח כללי, בעקבות המעבר לנוהג המיטבי, חישוב העתודה ליום 31 בדצמבר, 2024 בוצע בהתאם לעדכון אמידת שיעור פרמיית אי הנזילות [ראה באור 32 ד \(ד\) \(4\)](#) ולדרישות עמדת הממונה בריבית חסרת סיכון (RF) בתוספת 80% פרמיית אי נזילות בענפי חובה וחבויות ובתוספת 50% פרמיית אי נזילות בענפי רכוש. ירידה בריבית ב-1% תביא לגידול בהתחייבויות אלה ולהקטנת הרווח הכולל בסך של כ- 32 מיליון ש"ח אחרי מס.

ההתחייבויות הביטוחיות אשר משתנות באופן ישיר או עקיף בהתאם לשינויים בריבית השוק, ואשר נכללו בניתוח הרגישות לעיל, הן בעיקר ההפרשה הנובעת מבדיקת נאותות ההתחייבויות הביטוחיות (LAT) (ככל וקיימת) [ראה באור 32\(ד\)\(1\)\(6\)\(ב\)\(1\)](#) להלן לגבי ביטוח חיים וההתחייבויות להשלמה לגמלה [ראה באור 2\(ה\)\(1\)\(1\)](#).

- (1) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או, שלחלופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה.
- (2) ניתוחי הרגישות ביחס להכנסה הכוללת מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.
- (3) שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ כולל בגין מכשירים פיננסיים שאינם פריטים כספיים.

4. סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן של הנכס או ההתחייבות הפיננסי או בתזרים המזומנים הנובע מהם. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

4. סיכון ריבית ישיר (המשך)

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר, 2024

סך הכל	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה
אלפי ש"ח		
11,296,053	10,703,010	593,043
1,022,750	22,293	1,000,457
724,530	514,122	210,408
1,687,558	1,544,352	143,206
1,536,150	13,260	1,522,890
16,267,041	12,797,037	3,470,004
15,958,454	13,223,279	2,735,175
32,225,495	26,020,316	6,205,179
697,868	134,987	562,881
30,445,369	25,712,893	4,732,476
31,143,237	25,847,880	5,295,357
684,397	77,180	607,217
397,861	-	397,861
32,225,495	25,925,060	6,300,435
397,861	95,256	302,605

נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים:

אג"ח חץ

אחר

נכסים אחרים:

מזומנים ושווי מזומנים

נכסי ביטוח משנה

סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסים ללא סיכון ריבית ישיר

סך הכל נכסים

התחייבויות שלהן סיכון ריבית ישיר

התחייבויות פיננסיות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

סה"כ התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר

התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר

הון

סה"כ הון והתחייבויות

סך נכסים בניכוי התחייבויות

(*) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגבייה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

(**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

4. סיכון ריבית ישיר (המשך)

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר, 2023

סך הכל	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה

נכסים עם סיכון ריבית ישיר

9,380,260	8,869,190	511,070
996,351	21,646	974,705
761,795	468,582	293,213
1,835,997	1,721,203	114,794
1,687,705	14,909	1,672,796
14,662,108	11,095,530	3,566,578
12,568,587	9,899,345	2,669,242
27,230,695	20,994,875	6,235,820

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים:

אג"ח חץ

אחר

נכסים אחרים:

מזומנים ושווי מזומנים

נכסי ביטוח משנה

סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסים ללא סיכון ריבית ישיר

סך הכל נכסים

התחייבויות שלהן סיכון ריבית ישיר

492,998	18,373	474,625
25,621,049	20,883,685	4,737,364
26,114,047	20,902,058	5,211,989
819,981	67,703	752,278
296,667	-	296,667
27,230,695	20,969,761	6,260,934
296,667	25,114	271,553

התחייבויות פיננסיות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

סה"כ התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר

התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר

הון

סה"כ הון והתחייבויות

סך נכסים בניכוי התחייבויות

(*) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגבייה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

(**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

הערות: בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה - עיקרו/חלק מ- של תיק ביטוח החיים הינו בגין פוליסות מבטיחות תשואה המגובות בעיקרן/ברובן באגרות חוב מיועדות (ח"ץ) המונפקות על ידי מדינת ישראל לכל אורך תקופת הפוליסה. לפיכך קיים לחברה כיסוי פיננסי חופף על עיקר ההתחייבויות מבחינת ריבית והצמדה למשך חיי הפוליסות. ליום 31 בדצמבר 2024 כיסוי אגרות החוב המיועדות כ-86% (31 בדצמבר 2023 כ-86%) מכלל ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים לא משתתף ברווחים.

בגין יתר השקעות החברה במסגרת עסקי ביטוח חיים קיימת חשיפה לשערי ריבית שישררו בעת מיחזור ההשקעות אשר משך החיים שלהן עשוי להיות נמוך מאורך החיים הממוצע של ההתחייבויות הביטוחיות.

בגין מוצרים אלה וכן בגין תביעות מתמשכות בתשלום, בביטוח סיעודי ובביטוח אי-כושר עבודה, מבוסס חישוב ההתחייבות הביטוחית על שיעור הריבית התעריפית שבפוליסה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר, 2024					
בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	בהצמדה אליו (*)	פריטים לא פיננסים ואחרים	התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה	סה"כ
אלפי ש"ח					
-	-	-	219,669	-	219,669
-	-	-	467,583	-	467,583
-	-	-	119,055	-	119,055
-	-	-	-	388,233	388,233
-	-	-	1,145,887	-	1,145,887
168,093	1,354,797	-	-	13,260	1,536,150
-	63,315	-	-	-	63,315
-	-	-	41,903	-	41,903
224,240	-	-	-	65,198	289,438
-	195,006	1,795	-	33,915	230,716
-	-	-	-	23,975,358	23,975,358
155,414	409,292	28,337	-	-	593,043
196,861	1,014,004	-	-	-	1,210,865
-	-	17,800	81,983	-	99,783
-	-	90,613	50,995	-	141,608
352,275	1,423,296	136,750	132,978	23,975,358	26,020,657
-	-	-	-	1,544,352	1,544,352
134,799	-	8,407	-	-	143,206
15,331	-	-	-	-	15,331
894,738	3,036,414	146,952	2,127,075	26,020,316	32,225,495

(*) עיקר הביטוחים שמבצעת החברה נקובים בשקלים וחשיפתה לשינויים בשערי החליפין איננה מהותית. במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר.

ב. סיכוני שוק (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2024					
בש"ח	בש"ח	במטבע חוץ או	פריטים לא	התחייבויות בגין חוזים תלויי	סה"כ
לא צמוד	צמוד למדד	אליו (*)	ואחרים	תשואה	
אלפי ש"ח					
-	-	-	397,861	-	397,861
סך הכל הון התחייבויות :					
603,589	4,031,134	97,753	-	-	4,732,476
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה					
-	-	-	-	25,712,893	25,712,893
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה					
-	-	-	64,311	-	64,311
התחייבויות מסים נדחים					
26,778	-	-	-	-	26,778
התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו					
440,136	59,339	5,350	11,303	77,180	593,308
זכאים ויתרות זכות					
562,686	-	195	-	134,987	697,868
התחייבויות פיננסיות					
1,633,189	4,090,473	103,298	75,614	25,925,060	31,827,634
סך הכל התחייבויות					
1,633,189	4,090,473	103,298	473,475	25,925,060	32,225,495
סך הכל הון והתחייבויות					
(738,451)	(1,054,059)	43,654	1,653,600	95,256	-
סך הכל חשיפה מאזנית					
7,739	-	-	-	2,968,446	2,976,185
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא					
(730,712)	(1,054,059)	43,654	1,653,600	3,063,702	2,976,185
סך הכל חשיפה מאזנית					

129

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2023						
התחייבויות בגין חוזים	פריטים לא	במטבע חוץ או	בש"ח צמוד	בש"ח לא צמוד		
תלויי	פיננסים	בהצמדה	בש"ח צמוד	בש"ח לא צמוד		
סה"כ	תשואה	ואחרים	אליו (*)	למדד		
אלפי ש"ח						
202,251	-	202,251	-	-	נכסים בלתי מוחשיים	
442,194	-	442,194	-	-	הוצאות רכישה נדחות	
141,954	-	141,954	-	-	רכוש קבוע	
357,160	357,160	-	-	-	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה	
1,091,981	-	1,091,981	-	-	נדל"ן להשקעה אחר	
1,687,705	14,909	-	-	1,466,535	206,261	נכסי ביטוח משנה
71,619	-	-	-	71,619	-	נכסי מיסים שוטפים
61,314	-	61,314	-	-	-	מסים נדחים
264,933	51,985	-	-	-	212,948	חייבים ויתרות חובה
166,463	23,626	-	2,342	140,495	-	פרמיות לגבייה
18,825,992	18,825,992	-	-	-	-	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
השקעות פיננסיות אחרות:						
511,070	-	-	36,931	324,115	150,024	נכסי חוב סחירים
1,267,918	-	-	-	989,693	278,225	נכסי חוב שאינם סחירים
116,290	-	82,179	34,111	-	-	מניות
170,705	-	147,031	23,674	-	-	אחרות
20,891,975	18,825,992	229,210	94,716	1,313,808	428,249	
1,721,203	1,721,203	-	-	-	-	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
114,794	-	-	27,159	-	87,635	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
15,149	-	-	-	-	15,149	השקעה בחברה לפי שיטת השווי המאזני
27,230,695	20,994,875	2,168,904	124,217	2,992,457	950,242	סך כל הנכסים

(*) עיקר הביטוחים שמבצעת החברה נקובים בשקלים וחשיפתה לשינויים בשערי החליפין איננה מהותית. במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר.

ב. סיכוני שוק (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2023					
בש"ח	בש"ח	בהצמדה	במטבע	פריטים	התחייבויות
לא צמוד	צמוד למדד	אליו (*)	ואחרים	תשואה	סה"כ
אלפי ש"ח					
-	-	-	296,667	-	296,667
סך הכל הון					
התחייבויות :					
564,825	4,084,267	88,272	-	-	4,737,364
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה					
-	-	-	-	20,883,685	20,883,685
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה					
-	-	-	-	57,146	57,146
התחייבויות מסים נדחים					
24,655	-	-	-	-	24,655
התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו					
536,898	132,945	(213)	847	67,703	738,180
זכאים ויתרות זכות (**)					
474,228	-	397	-	18,373	492,998
התחייבויות פיננסיות					
1,600,606	4,217,212	88,456	57,993	20,969,761	26,934,028
סך הכל התחייבויות					
1,600,606	4,217,212	88,456	354,660	20,969,761	27,230,695
סך הכל הון והתחייבויות					
(650,364)	(1,224,755)	35,761	1,814,244	25,114	-
סך הכל חשיפה מאזנית					
7,739	-	-	-	1,209,704	1,217,443
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא					
(642,625)	(1,224,755)	35,761	1,814,244	1,234,818	1,217,443
סך הכל חשיפה מאזנית					

(**) סווג מחדש בכדי לשקף מהימנה את הסיווג הנאות של יתרות זכאים ויתרות זכות אשר צמודות למדד.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. סיכוני שוק (המשך)

6. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

ליום 31 בדצמבר, 2024					ענף משק
נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחור"ל	סך הכל	% מסה"כ	
אלפי ש"ח					
1,652	-	-	1,652	1.7	מסחר
311	46,804	-	47,115	47.2	השקעות והחזקות
-	-	737	-	0.7	נדל"ן
-	17,240	-	17,240	17.3	שירותים עסקיים אחרים
-	15,841	-	15,841	15.9	שירותים פיננסיים
761	-	-	761	0.8	תקשורת ושירותי מחשב
15,976	-	-	15,976	16.0	רשתות שיווק
461	-	-	461	0.5	אחר
19,161	79,885	737	99,783	100	סך הכל
ליום 31 בדצמבר, 2023					ענף משק
נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחור"ל	סך הכל	% מסה"כ	
אלפי ש"ח					
1,636	-	-	1,636	1.4	מסחר
567	44,376	-	44,943	38.6	השקעות והחזקות
-	-	15,351	15,351	13.2	נדל"ן
-	22,010	-	22,010	18.9	שירותים עסקיים אחרים
-	17,782	-	17,782	15.3	שירותים פיננסיים
440	-	-	440	0.4	תקשורת ושירותי מחשב
13,590	-	-	13,590	11.7	רשתות שיווק
538	-	-	538	0.5	אחר
16,771	84,168	15,351	116,290	100	סך הכל

ג. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה.

1. החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו תידרש החברה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד. אולם, חלק ניכר מהתחייבויותיה הביטוחיות במגזר ביטוח חיים אינן חשופות לסיכון הנזילות בגלל אופיים של חוזי הביטוח כמתואר להלן.

יצוין, עם זאת, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.

2. חוזים תלויי תשואה, בביטוח חיים - על פי תנאי החוזים זכאים בעליהם לקבל את שווי ההשקעות האמורות בלבד. לפיכך, אם ערך ההשקעות ירד מכל סיבה שהיא, תהיה במקביל ירידה זהה בגובה התחייבויות החברה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני נזילות (המשך)

3. כ-85% מהתחייבויות בגין חוזים שאינם תלויי תשואה בענף ביטוח חיים שהונפקו עד שנת 1990 מגובים באגרות חוב מיועדות (ח"ץ). החברה זכאית לממש אג"ח אלו בעת שנדרש פדיון הפוליסות האמורות. ביום 14 במרץ 2024, עודכנה החברה בכתב מהרשות כי במקרה שהחברה תמכור את תיק פוליסת ביטוחי החיים שלה, חישוב הזכאות לאגרות חוב מסוג ח"ץ בתיק הנרכש צפוי להתבצע בנפרד מחישוב הזכאות לתיק הקיים של הרוכש.

סיכון הנזילות של החברה נובע, אפוא, בעיקר מיתרת הנכסים שאינם אגרות חוב ואינם כנגד חוזים תלויי תשואה. נכסים אלו מהווים 16% בלבד (כ-5.2 מיליארד ש"ח) מכלל נכסי החברה, נכון ליום 31 בדצמבר, 2024.

4. מתוך יתרת הנכסים האמורה (נכסים שאינם אגרות חוב מיועדות ואינם כנגד חוזים תלויי תשואה), סך של כ-0.6 מיליארד ש"ח הינם נכסים סחירים ונזילים, הניתנים למימוש מיידי.

5. על פי כללי ההשקעה, על החברה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בכללי ההשקעה, כנגד ההון העצמי וכנגד התחייבויות שאינן נובעות מעסקי ביטוח, בסכום שלא יפחת מ-30% מההון העצמי המזערי הנדרש ממנה, בהתאמות המפורטות בכללי ההשקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

החברה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של החברה. היות שמדובר בסכומים בלתי מהוונים הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות בדוח על המצב הכספי.

מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בביטוח חיים ובריאות נכללו בטבלאות כדלקמן:

כספי חסכון - מועדי פירעון חוזיים, דהיינו גיל הפרישה, ללא הנחות ביטולים, בהנחה שכל החיסכון יימשך כהוני ולא כקצבה.

גמלא בתשלום, אכ"ע בתשלום וסיעודי בתשלום - על בסיס אומדן אקטוארי.

מועדי הפירעון של התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה נכללו על בסיס מועדי הפירעון החוזיים. בחוזים בהם הצד שכנגד רשאי לבחור את עיתוי התשלום של סכום, ההתחייבות נכללת על בסיס של המועד המוקדם ביותר שבו החברה יכולה להידרש לשלם את ההתחייבות.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (*)

עד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים	מעל 15 שנים ועד 30 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
אלפי ש"ח						
496,241	208,033	188,750	294,982	113,023	35,691	1,336,720
462,495	230,705	200,826	255,169	131,544	34,396	1,315,135

ליום 31 בדצמבר 2024

ליום 31 בדצמבר 2023

(*) לא כולל בגין חוזים תלויי תשואה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

עד 3 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
אלפי ש"ח				
1,614,027	537,109	536,751	-	2,687,887
1,623,735	550,765	519,038	-	2,693,538

ליום 31 בדצמבר 2024

ליום 31 בדצמבר 2023

התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה

עד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	סה"כ
אלפי ש"ח			
81,231	396,283	251,109	728,623
3,181	1,455	215	4,851
20,504,065	123,556	135,509	20,763,130
128,629	248,388	199,708	576,725
3,136	3,030	1,169	7,335
15,751,805	103,887	145,982	16,001,674

ליום 31 בדצמבר 2024:

התחייבויות פיננסיות, למעט בגין חכירה (*)

התחייבות בגין חכירה

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר 2023:

התחייבויות פיננסיות, למעט בגין חכירה (*)

התחייבות בגין חכירה

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה

(*) בבואה להעריך ולבחון את סיכון הנזילות, החברה בוחנת כתבי התחייבות נדחים כמקשה אחת ללא הבחנה במסגרת ניהול וסקירת סיכון הנזילות.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים

הסיכונים הביטוחיים הם בסיס העסק של החברה. סיכונים אלה כוללים בין היתר:

- **סיכוני חיתום:** הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום ומהפער בין הסיכון בעת התמחור וקביעת הפרמיה, לבין ההתרחשות בפועל כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ו/או בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.

- **סיכוני רזרבה:** הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות אשר עלולה לגרום לכך שהרזרבות האקטואריות אינן מספקות לכיסוי כל ההתחייבויות והתביעות. המודלים האקטואריים על פיהם, בין היתר, מעריכה החברה את התחייבויות הביטוחיות, מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:

(1) סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות;

(2) סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

- **סיכון קטסטרופה:** חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה) כגון אסון טבע, מלחמה, טרור, נזקי טבע או רעידת אדמה, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בארץ הינו רעידת אדמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מירבי (MPL) של כ- 2.2% הינו כ- 535 מיליון ש"ח ברוטו (לעומת 655 מיליון ש"ח אשתקד) מהם 4 מיליון ש"ח בשייר עצמי בגין נזק טבע שאינו רעידת אדמה ו- 15 מיליון ש"ח בשייר עצמי בגין רעידת אדמה.

לעניין נתונים בדבר מוצרי הביטוח השונים אשר בגינם נוצר למבטח חשיפה לסיכון ביטוחי ראה פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכוני ביטוח **בבאור 16(א)** לעיל - נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי. **בבאור 17(א) לעיל** - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים וחוזי השקעה לפי חשיפה ביטוחית.

ד. (1) **סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות**

כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים והשיטות וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר. באופן כללי בהתאם להוראות הממונה ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות ובאופן עקבי לשנה קודמת. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, תקופת הביטוח, מועד תחילת הביטוח, סוג הביטוח. פרמיה תקופתית וסכום הביטוח.

השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

(1) תוכניות ביטוח מסוג "עדיף ומסלולי השקעה":

בתוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה" קיים מרכיב חסכון מזהה. העתודה הבסיסית והעיקרית היא בגובה החיסכון שנצבר בתוספת תשואה בהתאם לתנאי הפוליסה כדלקמן:

- קרן צמודה לתשואת תיק השקעות (חוזים תלויי תשואה).
- קרן צמודה למדד בתוספת ריבית קבועה מובטחת או מזוכה בתשואה מובטחת כנגד נכסים מותאמים (חוזים מבטיחי תשואה).
- בגין מרכיבים ביטוחיים המצורפים לפוליסות אלו (אי כושר עבודה, מקרה מוות, סיעודי וכו') מחושבת התחייבות ביטוחית בנפרד כאמור להלן.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

(2) תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורת"):

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה משלבות מרכיב של סכום חסכון במקרה שהמבוטח נשאר בחיים בתום תקופת התוכנית עם מרכיב ביטוחי של סיכון מוות במשך תקופת התוכנית. בגין מוצרים אלה מחושבת התחייבות ביטוחית לכל כיסוי כהיוון של תזרים המזומנים בגין התביעות הצפויות, כולל תשלום בתום התקופה, בניכוי הפרמיות העתידיות הצפויות. חישוב זה מבוסס על ההנחות לפיהן תומחרו המוצרים ו/או על הנחות שהופקו מניסיון התביעות, כולל שיעורי הריבית (להלן - ריבית תעריפית), לוח התמורה או התחלואה. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Net Premium Reserve", אשר אינה כוללת בזרם התקבולים הצפוי את המרכיב שהועמס בתעריף הפרמיות לכיסוי העמלות וההוצאות, ומנגד אינה מנכה את ההוצאות והעמלות הצפויות. בגין מוצרים מסורתיים תלויי תשואה, מחושבת העתודה בהתאם לתשואה שהושגה בפועל בניכוי דמי ניהול.

(3) התחייבויות המשלימה לגמלאות בתשלום מחושבות בהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים אשר פורסמו על-ידי רשות שוק ההון בנייר עמדה שפורסם ביולי 2019.

(4) התחייבויות בגין גמלאות המשולמות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלא או הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות.

העתודה המשלימה לגמלה נצברת באופן הדרגתי בגין הכספים שנצברו בפוליסות עד לתום תקופת הדיווח, בהתחשב ברווחים הצפויים מהפוליסות, לאורך התקופה שנותרה עד למועד הגיע המבוטח לגיל פרישה.

העתודה המשלימה לגמלאות נצברת באופן הדרגתי על ידי שימוש בפקטור היוון K. פקטור זה מוגבל עד לשיעור ההכנסות העתידיות הצפויות מדמי ניהול או ממרווח פיננסי הנובעים מהשקעות המוחזקות כנגד עתודת הביטוח בשל הפוליסה או מתשלומי פרמיות בניכוי ההוצאות המתחייבות לפוליסה. באופן דומה תחושב הפרשה הדרגתית גם עבור פרמיות שתתקבלנה בעתיד במסגרת הפוליסות וזאת ממועד קבלת הפרמיות.

החברה קבעה שני ערכי K: האחד בשיעור של 0.62% בגין פוליסות שמרכיב החיסכון בהן תלוי תשואה ("פוליסות תלויות תשואה") (ללא שינוי מול אשתקד) והשני בשיעור של 0.4% בגין פוליסות שמרכיב החיסכון שלהן כולל תשואה מובטחת ("פוליסות שאינן תלויות תשואה") שיעור אג"ח ח"צ בפוליסות מבטיחות תשואה עומד על 86% ולא השתנה לאורך השנים. לפירוט ראה באור 15 לעיל התחייבות בגין חוזי ביטוח חיים בדבר סכום ההפרשה והעלות הכוללת.

(5) התחייבויות בגין קצבאות המשולמות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלא או הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, מחושבות בהתאם להסתברות למשיכת הגמלא ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים אשר פורסמו על ידי רשות שוק ההון בחודש יוני 2022. בעת עדכון לוחות התמורה נעשית הגדלה הדרגתית של ההתחייבויות לגמלא בהתחשב ברווחים הצפויים מהפוליסות עד הגיע המבוטחים למועד הפרישה בהתאם לחוזרי הממונה. ככל שמקדמי הקצבה המובטחים בפוליסות גבוהים יותר, ההגדלה הנדרשת גבוהה יותר.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

(6) תוכניות ביטוח חיים אחרות כוללות מוצרי סיכון טהור (אובדן כושר עבודה, מקרה מוות, מחלות קשות, נכויות וכו') הנמכרות כפוליסות עצמאיות או שהן מצורפות לפוליסות עם תוכנית יסודית מסוג "עדיף", "מסלולי השקעה" או "מסורת". בגין תוכניות אלו מחושבת התחייבות אקטוארית בנפרד כאמור להלן.

(7) תוכניות ביטוח חיים ובריאות אחרות כוללות מוצרי סיכון טהור (אובדן כושר עבודה, מקרה מוות, מחלות קשות, נכויות, סיעודי, הוצאות רפואיות) מחושבות לפי שיטת Net Premium Reserve.

בגין תביעות מתמשכות בתשלום, בביטוח סיעודי ובביטוח אובדן כושר עבודה, מחושבת התחייבות ביטוחית בהתאם למשך תקופת התשלום הצפויה, כשהיא מהוונת לפי שיעור הריבית התעריפית שבמוצר וצפי לתקופה העתידית של התביעה בהתאם לגיל התובע וותק התביעה.

(8) ההתחייבות בגין תביעות תלויות בביטוח חיים כוללות בעיקר הפרשות לתביעות תלויות עבור מקרי מוות ואובדן כושר עבודה ונכויות.

ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

1. שיעור ההיוון

בגין תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורת") ומוצרי סיכון טהור עם פרמיה קבועה הריבית המשמשת להיוון הינה כדלקמן:

- בתוכניות ביטוח המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות ריבית תעריפית בשיעורים של בין 3% ל-5% צמודה; בכל הקשור לגמלאות בתשלום וגמלאות עתידיות, שיעור הריבית להיוון הינו 3.54%.
- בגין מוצרים תלויי תשואה, שהונפקו בשנים 1991 ואילך ריבית תעריפית בשיעור 2.5%, צמודה. בהתאם לתנאי הפוליסה שינויים בריבית יזקפו למבוטחים. בכל הקשור לגמלאות בתשלום וגמלאות עתידיות, שיעור ההיוון מורכב משקלול התשואה המובטחת של אגרות החוב המיועדות ושל הכנסות מהשקעות של התיק החופשי.
- בגין מוצרי בריאות וסיעוד שאינן תלויי תשואה, ריבית תעריפית ריאלית בשיעור 2.5%.

שיעור היוון עשוי להשתנות כתוצאה משינויים מהותיים בשיעור ריבית השוק לטווח ארוך.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

2. שיעורי תמותה ותחלואה

(א) שיעורי התמותה ששימשו לחישוב ההתחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה (כלומר לא כולל תמותה של מבוטחים מקבלי קצבאות זקנה ומקבלי פיצוי חודשי אי כושר עבודה או סיעוד) זהים, בדרך כלל, לשיעורים אשר שימשו לקביעת התעריף המאושר על ידי הממונה.

(ב) ההתחייבות לקצבאות המשולמות לכל החיים מחושבת בהתאם ללוחות תמותה אשר פורסמו על ידי אקטואר האוצר בחוזר העתודות לקצבה. עליה בהנחה של שיעור התמותה, עקב עליה בשיעור התמותה בפועל לרמה העולה על ההנחה הקיימת, תביא לגידול בהתחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה ולקיטון ההתחייבות לקצבאות המשולמות לכל החיים.

(ג) שיעורי התחלואה מתייחסים לשכיחות של מקרי תביעה בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכיוצ"ב. שיעורים אלה נקבעו על בסיס ניסיון החברה או מחקרים של מבטחי משנה. בענפי סיעוד ואובדן כושר עבודה נקבעת תקופת תשלום לקצבאות בהתאם לניסיון החברה או מחקרים של מבטחי משנה.

ככל שההנחה לגבי שיעור התחלואה תעלה כך תגדל ההתחייבות הביטוחית בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה.

3. שיעורי לקיחת גמלא ובחירת מסלולי גמלא בעת פרישה

חוזי ביטוח חיים, הכוללים מרכיב חסכון, מתנהלים כך: בגין כספים שהופקדו עד שנת 2008 בשני מסלולים: מסלול הוני או מסלול קצבתי. בחלק מהחוזים המבוטח רשאי לבחור את המסלול במועד הפרישה. היות וסכום ההתחייבות הביטוחית שונה בכל אחד משני מסלולים אלו, מוטל על החברה לקבוע את שיעור הפוליסות בהן יבחרו המבוטחים במסלול הגמלא. שיעור זה נקבע על פי הנחיות הממונה, תוך התאמה לניסיון החברה. החל משנת 2008 כל פרמיות החיסכון שהופקדו במסגרת ביטוח חיים מיועדות לקצבה.

בדוחות הכספיים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2024, לא חל שינוי בשיעור לקיחת הגמלא אל מול אשתקד.

4. שיעורי ביטולים

שיעור הביטולים משפיע על ההתחייבויות הביטוחיות בגין חלק מביטוחי הבריאות וכן, על קצבאות המשולמות לכל החיים בתקופה שלפני התחלת התשלומים. ביטולי חוזי ביטוח יכולים לנבוע מביטול פוליסות היזום על ידי החברה עקב הפסקת תשלומי הפרמיות או פדיונות פוליסות לבקשת בעליהן. ההנחות לגבי שיעורי הביטולים מבוססות על ניסיון החברה והן מבוססות על סוג המוצר, משך החיים של המוצר ומגמות מכירה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

הנחות עיקריות המשמשות ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

5. ניתוחי רגישות בביטוח חיים ובריאות

ליום 31 בדצמבר, 2024

שיעור הביטולים, פדיונות, סילוקים והקטנות		שיעור תחלואה		שיעור תמותה		שיעור לקיחת גמלא	
- 10%	+ 10%	- 10%	+ 10%	- 10%	+ 10%	- 5%	+ 5%
אלפי ש"ח							
-	-	(913.4)	-	-	-	(7,097)	(30,284)
רווח (הפסד)							

ליום 31 בדצמבר, 2023

שיעור הביטולים, פדיונות, סילוקים והקטנות		שיעור תחלואה		שיעור תמותה		שיעור לקיחת גמלא	
- 10%	+ 10%	- 10%	+ 10%	- 10%	+ 10%	- 5%	+ 5%
אלפי ש"ח							
-	(911)	-	-	22,745	(26,262)	(7,002)	7,002
רווח (הפסד)							

שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח

1. ביטוח חיים

א. השפעת השינויים בריבית

ההתחייבויות הביטוחיות מושפעות, בין היתר, משינויים בעקום הריבית:

- השפעת הריבית על העתודות לגמלה:
בתקופת הדוח עלייה בעקום הריבית חסרת הסיכון בניכוי השפעה ממתנת של ירידה בפרמיית אי הנזילות, הביאו לעלייה בשיעור ריבית ההיוון המשמשת בחישוב העתודות לגמלה.
- החברה עורכת מדי תקופה בדיקת נאותות העתודות בדיקה זו מחושבת בדרך של היוון תזרימי המזומנים על בסיס ריבית חסרת סיכון, בתוספת פרמיית אי נזילות כפי שנקבעה על ידי הממונה (ראה באור 32 ד 1 (6) (ג) להלן). עליית עקום הריבית חסרת הסיכון לא השפיעה על בדיקת נאותות העתודה בענף הסיעוד, וזאת מאחר ויתרת העתודה של החברה היתה נאותה כבר מתחילת השנה.
- שינוי בהוראות המתייחסות לתוכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון הכוללות "מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים":

בחודש יולי 2024 פרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון חוזר "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ובקרנות הפנסיה" (להלן – "החוזר"). החוזר מפרט הנחות ברירת מחדל מעודכנות שעל בסיסן ייחשבו חברות הביטוח את ההתחייבויות בגין פוליסות ביטוח חיים, המאפשרות קבלת קצבה על-פי שיעורי המרה מובטחים על בסיס הנחות דמוגרפיות עדכניות. החוזר מתייחס, בין היתר, לשינוי בתוחלת החיים, ובכלל זה לשיפורים עתידיים, ולהשלכות הנובעות מכך על גובה העתודות ואופן בנייתן.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

הנחות עיקריות המשמשות ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

6. שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי

ביטוח

1. ביטוח חיים (המשך)

בנוסף, החוזר כולל לוח תמותה חדש לגמלאים של חברות ביטוח אשר מתבסס, בין היתר, על ניסיון התמותה של גמלאים של חברות הביטוח. כמו כן, במסגרת החוזר בוטלה התוספת של 3% בשווי הגמלה המשולם בחישובי ההתחייבויות של חברות הביטוח עבור גמלאים שאינם חייבים לקחת קצבה. החברה עדכנה את הערכותיה בדבר ההתחייבויות לגמלה על בסיס לוח התמותה החדש והשיפורים העתידיים בתוחלת החיים הכלולים בחוזר. כפועל יוצא מהשינוי האמור, הגדילה החברה את ההפרשה לעתודה משלימה לגמלאות והקטינה את הרווח הכולל בסך של כ- 2.1 מיליון ש"ח לפני מס ושל כ- 1.4 מיליון ש"ח לאחר מס.

בנוסף, יתרה בסך של כ- 67.4 מיליון ש"ח לפני מס ושל כ- 44 מיליון ש"ח אחרי מס ליום 31 בדצמבר 2024 תפרס ברווח או הפסד, עד גיל הפרישה הצפוי על ידי שימוש בפקטור היוון K. הסכומים האמורים, מתייחסים לכספים שנצברו בפוליסות עד ליום 31 בדצמבר 2024 ואינם כוללים השלמה עתידית בגין סכומים שייצברו בעתיד. כמו כן, לאור שינוי ההנחות הדמוגרפיות בהתאם להוראות החוזר, החברה הכירה בעלייה ביתרת עתודות גמלאות בתשלום, והקטינה את הרווח הכולל, בגין הפוליסות שהיו בתשלום גמלא למועד שינוי החוזר, בסך של כ- 5.4 מיליון ש"ח לפני מס ושל 3.6 מיליון ש"ח אחרי מס. יתרת הגמלא בתשלום כוללת הן אומדן לגבי סכומים שמקורם לפני שנת 2000 והן אומדן לגבי סכומים שמקורם אחרי שנת 2000; באשר לסכומים שמקורם אחרי שנת 2000, הותאם מקדם שמרנות שנגקט בגינם, כך שיהיה בהלימה עם הוראות החוזר, וזאת ע"י ביטול התאמה בשיעור של 3% ביחס להנחת התמותה שהוחלה לאוכלוסיית המבוטחים האמורה. כמו כן, החברה התאימה את האומדן בו נקטה ביחס ליתרת ההפרשה בגין סכומים שמקורם אחרי שנת 2000, ואשר מיוחסים למבוטחים לאחר גיל הפרישה, כך שיהיה בהלימה עם הוראות החוזר, וזאת ע"י ביטול ההגדלה שהוחלה, בשיעור של 3%, ביחס לאוכלוסיית המבוטחים האמורה. ההשפעה האמורה הגדילה בכ- 20 מיליון ש"ח את הרווח לפני מס ושל 13.1 מיליון ש"ח לאחר מס.

ג. עדכונים בדבר פרמיית אי נזילות

ביום 17 בפברואר 2022, פורסם חוזר "תיקון הוראות לעניין מדידת התחייבות- פרמיית אי נזילות", אשר עדכן את נוסחת חישוב פרמיית אי הנזילות. מטרת התיקון היא עדכון שיטת האמידה של פרמיית אי- נזילות המתווספת לריבית חסרת סיכון שמשמשת בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT) לפי תקן דיווח כספי בינלאומי 4 (IFRS). העדכון לשיטת האמידה של פרמיית אי נזילות הוא מעבר מחישוב בשיטת "QIS5" תוך שימוש בנוסחה המבוססת על הממוצע של המרווח החציוני של אגרות החוב הנכללות במדד תל- בונד 20 ביחס לעקום ריבית חסרת סיכון לחישוב על ידי נוסחה מעודכנת המבוססת, בשינויים מסוימים, על מתודולוגיית החישוב של רכיב ה- Volatility Adjustment הנהוגה כיום במסגרת משטר כושר פירעון כלכלי (II Solvency) ועל המרווח הממוצע של אגרות החוב הכלולות במדד תל- בונד 60 ביחס לעקום ריבית חסרת סיכון. בהתאם לנוסחה העדכנית, פרמיית אי נזילות כפי שחושבה על ידי הרשות, נכון ליום 31 בדצמבר 2022, עומדת על שיעור של כ- 0.54%. וזאת לעומת פרמיית אי נזילות העומדת, טרם התיקון, על שיעור של כ- 0.26%. יישום לראשונה של התיקון בוצע החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022 בדרך של שינוי באומדן חשבונאי בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 8 (IAS).

עדכון שיעור פרמיית אי נזילות, כאמור, הקטין את עתודות ה- LAT בביטוח חיים וביטוח בריאות ראה השפעה [בביאור 32 ד ד\(1\)\(6\)ב\) להלן, במגזר ביטוח כללי ראה השפעת העדכון בביאור 32 ד\(2\) להלן.](#)

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

הנחות עיקריות המשמשות ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

6. שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ד. עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT):

(1) ביום 9 בפברואר 2023 פורסם עדכון לחוזר המאוחד הכולל הבהרה לעניין הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT) (להלן- העדכון). העדכון דן בשאלה האם ניתן להביא בחשבון UGL (השווי העודף דהיינו ההפרש החיובי בין השווי ההוגן של נכסים לבין ערכם בספרים) במסגרת חישוב עתודה המתייחסת לביטוח כללי שלא על סמך הנוהג המיטבי.

בהתאם לעדכון החברה רשאית להביא בחשבון UGL גם כאשר היא מחשבת את העתודה שלא על סמך הנוהג המיטבי,

ככל שחישוב העתודה מתבצע תוך היוון בעקום ריבית חסר סיכון המותאם לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות לכל היותר, וזאת בכפוף לכך שיתרת העתודה לאחר הפחתת ה- UGL אינה יורדת מתחת לאומדן המיטבי (Best Estimate) של ההתחייבויות.

2) ביום 20 ביוני, 2020 פורסם עדכון לחוזר המאוחד הכולל הבהרות לעניין הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT). ההבהרה דנה, בין היתר, בשאלה האם ניתן לבצע שינויים באופן ההקצאה של נכסים להתחייבויות ביטוח לצרכי ה-UGL (השווי העודף דהיינו הפרש החיובי בין השווי ההוגן של נכסים לבין ערכם בספרים). בהתאם להבהרה יש אבחנה בין נכסים שקיימת לגביהם מגבלה חיצונית או פנימית לגבי חלוקתם לכיסוי עתודות מסוימות לבין נכסים לגביהם אין הגבלות כאמור.

בהתאם להבהרה ניתן להביא לניצול מרבי של השווי העודף, בין היתר, באמצעות הקצאה של נכסים בעלי שווי עודף תחילה לאותן קבוצות המאופיינות ב-LAT, וזאת עד להגעה לסך הסכום שבו נמדדות ההתחייבויות, לפני קיזוז בגין UGL.

לעניין עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה, בעקבות יישום החוזר בביטוח חיים, לא קיים בחברה שימוש בעודף בשווי ההוגן מאחר ולא קיימת יתרת הפרשה לבדיקת נאותות העתודה (LAT).

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2022	2023	2024
מיליוני ש"ח		
(6.5)	(3.7)	0.4
-	-	-
(6.5)	(3.7)	0.4
23.7	-	7.5
-	-	-
-	-	-
17.2	(3.7)	7.9
11.3	(2.4)	5.2

א. השפעת השינויים בריבית

1. השפעת הקיטון (הגידול) בשיעור ריבית היוון בחישוב העתודה המשלימה לגמלאות
2. גידול בעתודות בעקבות בחינת נאותות העתודות (LAT)

סך הגידול (הקישון) בהפרשות
כתוצאה משינוי בשיעור הריבית
ב. עדכון שיעורי תוחלת החיים
ג. עדכון בפרמיית אי נזילות
ד. שינוי בשיעור מימוש גמלא

סך הכל לפני מס

סך הכל לאחר מס

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד. (1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

הנחות עיקריות המשמשות ההתייבויות הביטוחיות (המשך)

6. שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ה. ההתייבויות בגין גמלאות המשולמות לכל החיים, בגין פוליסות שבתוקף (משולמות ומסולקות), שטרם הגיעו לשלב מימוש הקצבה או שמבוטחיהן הגיעו לגיל פרישה אך טרם החלו לקבל קצבה בפועל ("הפוליסות"), כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות. העתודה המשלימה לגמלאות מחושבת בהתאם להסתברות למשיכת גמלא ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים וכן על פי שיעורי ביטולים צפויים ושיעורי ההיוון הרלוונטיים בתיק הגמלא עד למועד הפרישה. אומדנים אלו מחושבים בהתאם לניסיון החברה בשילוב עם נתונים שפורסמו על ידי הממונה. ההפרשה ההדרגתית נעשית על ידי שימוש בפקטור היוון K המייצג את שיעור ההכנסות העתידיות הצפויות מדמי ניהול או ממרווח פיננסי, הנובעים מההשקעות המוחזקות כנגד עתודת הביטוח בשל הפוליסה או מתשלומי פרמיה עבור הפוליסה (להלן - פקטור K). פקטור K מובא בחשבון בחישוב ההשלמה לעתודה לתשלום קצבה. לאור כך שבמהלך השנתיים האחרונות התגבשה בישראל סביבת ריבית גבוהה משמעותית מזאת שאפינה בעבר את המשק הישראלי, עדכנה החברה במהלך הרבעון הראשון לשנת 2024 את פקטור היוון ה-K בגין פוליסות שמרכיב החיסכון בהן תלוי תשואה, וזאת בהתאם לפקטור היוון ה-K שהחברה קבעה בעבר בהתאם להוראות חוזר חישוב עתודות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים (2-1-2013). השפעת השינוי האמור בתקופת הדיווח הסתכמה לכ-1.2 מיליון ש"ח לאחר מס. בחוזר העתודות לקצבה עודכנו לוחות התמותה על בסיס האומדנים המעודכנים של תוחלת החיים והשיפורים העתידיים בה וכן עודכנה הדרישה לאופן קביעת ערכי פקטור K במסגרת חוזר זה נדרשת החברה לקבוע, על פי שיקול דעתו המקצועי של האקטואר שני ערכי K: האחד בגין התייבויות בשל מרכיב חסכון תלוי תשואה, והשני בגין התייבויות בשל מרכיב חסכון מבטיח תשואה. קביעת ערכי ה-K תעשה באופן זהיר, ועל בסיס בחינה של פוליסות שנמכרו לפני ה-1 ביוני 2001. הניתוח מבוצע על בסיס הנחות פיננסיות שמרניות, באופן שמעיד על כך שדמי הניהול או המרווח הפיננסי הנובעים מההשקעות המוחזקות כנגד העתודה לתשלום קצבה בשל הפוליסה ותשלומי הפרמיות עבור הפוליסה, עשויים להפיק הכנסות עתידיות העולות על פקטור K, שייסיקו לכיסוי כל ההוצאות הקשורות לפוליסה ולהשקעות האמורות עד לגיל הפרישה הצפוי. ערך ה-K שיבחר יהיה זה שיביא לפריסה נאותה של העתודה לתשלום קצבה כאמור. סכום ההפרשה, שנצבר בספרים במשך השנים עד ליום 31 בדצמבר, 2024, הכולל את העדכון של לוחות תמותה לעיל, הסתכם בסך של כ-153.7 מיליון ש"ח (לעומת כ-148.8 מיליון ש"ח אשתקד). יתרת ההפרשות בגובה הסכום המוערך ליום 31 בדצמבר, 2024 בסך של כ-67.4 מיליון ש"ח (לעומת כ-58.3 מיליון ש"ח אשתקד), תיזקף לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה על פי נוסחה גיאומטרית המתחשבת, בין היתר, בפקטורי ריבית ההיוון - K, כמפורט לעיל. העלות הכוללת (הנובעת, בין היתר, מהתארכות תוחלת החיים) של העתודה המשלימה לגמלאות, הצפויה להיות משולמת לאורך השנים בעתיד, בגין הכספים שנצברו בפוליסות לתום תקופת הדיווח, עומדת על סך של כ-221.1 מיליון ש"ח (לעומת כ-207.1 מיליון ש"ח אשתקד).

ד. (2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים והשיטות וההנחות המשמשות לחישוב התייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.

1. תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם החברה פועלת

החברה כותבת חוזי ביטוח בתחומי הביטוח הכללי בעיקר בענפי רכב חובה, חבויות, רכב רכוש, בתי עסק וביטוח דירות. פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה את בעל הפוליסה והנוהג מפני כל חבות שהם עשויים לחבו לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג ברכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. תביעות ברכב

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

חובה מתאפיינות ב-"זנב ארוך" LONG TAIL דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי. סוגי הביטוח העיקריים הינם: ביטוח אחריות כלפי צד ג', ביטוח אחריות מעבידים, ביטוחי חבויות אחרים כגון אחריות מקצועית, חבות מוצר ואחריות דירקטורים ונושאי משרה.

עיתוי הגשת תביעות וסילוקן מושפע ממספר גורמים כגון סוג הכיסוי, תנאי הפוליסה, חקיקה ותקדימים משפטיים. בדרך כלל תביעות בתחום החבויות מתאפיינות ב-"זנב ארוך" LONG TAIL דהיינו לעיתים חולף זמן ארוך ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

פוליסה לביטוח נזקי רכב ולנזקי רכב רכוש צד ג' מעניקים למבוטח כיסוי לנזק רכוש. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב שניזוק. התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי הממונה והינו תעריף אקטוארי ובחלקו דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג הרכב, שנת ייצור וכיו"ב) והן אלה הקשורים למאפייני המבוטח (גיל הנהג, ניסיון תביעות וכו'). תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מערכת נהלים שנועדו לבדוק את ניסיון התביעות של המבוטח ואשר כוללים הצגת אישור העדר תביעות ממבטח קודם במשך שלוש שנים אחרונות, הצגת אישור מיגון עדכני וכו', ומשולבים באופן ממוכן בתהליך ההפקה של הפוליסות.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

ביטוחי רכוש מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו ואובדן רווחים עקב הנזק לרכושו.

הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזקי אובדן רווחים עקב הנזק הפיזי שנגרם לרכוש. ביטוחי רכוש מהווים נדבך חשוב בביטוחי דירות, ביטוחי בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'. במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- פרמיה בחסר
- תביעות תלויות, תביעות ייצוגיות ואחרות
- ובניכוי - הוצאות רכישה נדחות.

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה והוצאות הרכישה הנדחות מחושבות בדרך שאינה תלויה בהנחות כלשהן ולכן אינן חשופות לסיכון הרזרבה. לעניין האופן בו מחושבות הפרשות אלה [ראה באור 2](#) מדיניות חשבונאית.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

(ב) בהתאם להוראות הממונה התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח ולכל שנת אירוע/חיתום, נקבעת על סמך שיקול דעת לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף ולעיתים נעשה שילוב בין השיטות השונות. ההערכות מתבססות בעיקרן על ניסיון העבר של התפתחות תשלומי התביעות ו/או התפתחות סכום התשלומים וההערכות הפרטניות. ההערכות כוללות הנחות בדבר עלות התביעה הממוצעת, עלויות הטיפול בתביעות, שכירות התביעות. הנחות נוספות יכולות להתייחס לשינויים בשערי הריבית, שערי חליפין ובעיות ביצוע התשלומים. תשלומי התביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות, בניכוי שיבובים והשתתפויות עצמיות.

(ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ו/או בהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה. כאשר המידע הקיים בניסיון התביעות בפועל אינו מספק, משתמש האקטואר לעיתים, בחישוב המשקלל בין אומדן ידוע (בחברה ו/או בענף) כגון LR ו- Risk premium לבין התפתחות התביעות בפועל. משקל גדול יותר ניתן להערכה המבוססת על ניסיון ככל שהזמן עובר ומצטבר מידע נוסף על התביעות.

(ד) כן נכללות הערכות איכותיות ושיקול דעת באשר למידה שמגמות העבר לא ימשכו בעתיד. לדוגמה: עקב אירוע חד פעמי, שינויים פנימיים, כגון שינוי בתמהיל התיק, במדיניות החיתום ונוהלי הטיפול בתביעות וכן בגין השפעת גורמים חיצוניים כגון פסיקה משפטית, חקיקה, השפעה או מגמה גלובלית וכו'. כאשר שינויים כאמור לעיל, לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר, האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

(ה) בתביעות גדולות בעלות אופי לא סטטיסטי, העתודה נקבעת (בברוטו ובשייר) על סמך חוות דעת מומחי החברה, ובהתאם להמלצות יועציה המשפטיים.

(ו) חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל והפרמיה שהועברה למבטחי משנה.

(ז) הערכת התביעות התלויות עבור חלק החברה בפול התבססה על חישוב שבוצע על ידי אקטואר הפול.

3. א. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

לצורך חישוב התביעות התלויות נעשה שימוש במודלים אקטואריים המפורטים להלן, בחירת השיטה המתאימה לכל ענף ביטוחי ולכל שנת חיתום או שנת אירוע, נקבעה על סמך שיקול דעת, לפי מידת ההתאמה של השיטה למקרה ולעיתים נעשה שימוש במספר שיטות שונות. במקרים מסוימים האקטואר מעדכן את המודלים בגין מגמות, פסיקה, שינויי חקיקה או גורמים אחרים שעשויים להשפיע על התביעות בעתיד באופן שונה מאשר ההתפתחות בעבר:

1. Chain Ladder (CL)

Chain Ladder ("שיטת הסולם") היא שיטה המתבססת על התפתחות התביעות ההיסטוריות, על מנת להעריך את התפתחות התביעות הקיימות והעתידיות. השיטה מתאימה לחיזוי התפתחות התשלומים העתידיים והתפתחות כמות התביעות הצפויות בעיקר לאחר תקופה ארוכה דיו מאירוע או חיתום הפוליסה. (ישנן מספר שיטות CL - שיטת CL לתשלומים מצטברים, שיטת CL להתפתחות תביעות המבוססת על תשלומים ותלויות (הערכות פרטניות), שיטת CL לתשלומים מצטברים בנטרול מקדמי התפתחות חריגים).

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. א. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

2. BF (Bornhuetter-Ferguson):

שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע בחברה או בענף, ואומדן נוסף המבוסס על התביעות עצמן. האומדן המוקדם משתמש לעיתים בפרמיות ושיעור הנזקים להערכת סך כל התביעות. האומדן השני משתמש בניסיון התביעות בפועל, על סמך שיטות אחרות (כגון: Chain ladder) הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים, כאשר ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות ככל שהזמן עובר, ומצטבר מידע נוסף על התביעות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר במקרים בהם אין מספיק מידע מהתביעות או כאשר מדובר בעסק חדש או כזה ללא מידע היסטורי מספיק.

3. Expected Loss (ממוצעים)

לעיתים, כאשר ניסיון התביעות בתקופות האחרונות אינו מספיק, ישנו שימוש בשיטת ממוצעים היסטוריים. בשיטה זו נקבעת עלות התביעות על סמך עלות התביעה לפוליסה בשנים מוקדמות וכמות הפוליסות לתקופה הרלוונטית או על בסיס ממוצע Loss Ratio בשנים קודמות.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. א. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)
ענפי רכב חובה וחבויות

בענפי חובה וחבויות (חבות צד שלישי וחבות מעבידים) מחושבות ההתחייבויות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות והתפתחות התביעות (תשלומים + תלויות), לפי שיטת Chain Ladder במודלים חצי שנתיים. לגבי השנים הצעירות שבהן רמת אי הוודאות גבוהה ושיטות הסולם הציגו ערכים שאינם הגיוניים, השתמשה החברה בשיטת BF כאמור בסעיף 3(2) ובשיטת הממוצעים של העלות לפוליסה כאמור בסעיף 3(3). מעבר לכך הועמס מרווח בהתאם לדרישות עמדת הממונה.

ענף רכב רכוש

בענף רכב רכוש ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות והתפתחות התביעות (תשלומים + תלויות) במספר וריאציות של שיטת ה-CL, תוך התייחסות, במידה שקיימים מספיק נתונים, לסוגי הכיסויים כגון מקיף/צד ג' וסוגי הנזקים כגון תאונה/גניבה. לרבעוני הנזק הצעירים נעשה שימוש בשיטת הממוצעים לקביעת אומדני עלות לפוליסה, בהתבסס על רבעונים מבוססים דיים. מודל השיבוב מוערך בנפרד. מעבר לכך הועמס מרווח בהתאם לדרישות עמדת הממונה.

ענפי רכוש ואחרים

בענפי רכוש ואחרים לרבות מקיף דירות, ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות והתפתחות התביעות (תשלומים + תלויות) במספר וריאציות של שיטת ה-CL. בכל שנה נלקחת העתודה האקטוארית או הערכת מחלקת התביעות של החברה, הגבוהה מביניהן. בהתאם להנחיות הממונה, התביעות התלויות בענפי החבויות (מקצועית ומוצר), הוערכו במודלים נפרדים. בדומה לענפים הלא מקובצים נעשה שימוש בשיטת ה-CL, לרבות שיטת ה-BF לשנים הצעירות. מעבר לכך הועמס מרווח בהתאם לדרישות עמדת הממונה.

חלקם של מבטחי המשנה

הערכת חלקם של מבטחי המשנה מחושבת בהתאם לסוג החוזה בענף. בענפים בהם קיים חוזה יחסי, מחושבת עתודת המשנה כאחוז מתוך העתודה בברוטו על פי חלקם היחסי הממוצע של מבטחי המשנה בפרמיה, בנפרד לכל שנה. בענפים בהם קיים חוזה ביטוח משנה בלתי יחסי, בענף רכב חובה ובענפי החבויות (XoL) - חוזי הפסד יתר להגנה על השייר, מחושבת עתודת המשנה על סמך נתוני ההערכות הפרטניות של המחלקה בברוטו וחלוקה בהתאם לתנאי החוזה (גובה האקסס, שכבות ההגנה, הסדרי השתתפות עצמית). בשנים הצעירות, מחושבת פרמיית הסיכון לתביעות ה-XoL בברוטו על בסיס מודל של שכיחות וחומרה.

ב. בחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי

החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי שנכללו בעמדת הממונה החל ממאזן סוף שנת 2014 (יישום מוקדם). בהתאם לעקרונות אלה:

1. עתודה שחושבה על ידי אקטואר, תחשב כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" אם קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. ב. בחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי (המשך)

1. (המשך)

שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות. במסגרת זו יש להתייחס לסיכון הרנדומלי ולסיכון הסיסטמי.

2. שיעור היוון תזרים המזומנים - ריבית ההיוון המתאימה לבחינת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי תבוסס על עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמה לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.

3. קיבוץ- לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים, יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום/ נזק.

4. ההנחות העיקריות שנלקחו לצורך ההערכה האקטוארית:

- א. נכללה תוספת בגין מרווח לסיכון בהתאם לנייר לעמדת הממונה.
- ב. אומדן ההערכה לתביעות התלויות בענפי חובה וחבויות כולל תיקון בהתאם להוראות חוזר ביטוח 1-1-2013 "חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי".
- ג. הנחת היסוד בכל המודלים האקטואריים הנה שהתפתחות התביעות בעבר משקפת התנהגות דומה בעתיד.

5. רגישות הפרשות לשינויים בהנחות:

- ההערכה האקטוארית כפופה לאי וודאות משמעותית. האומדנים האקטואריים לחיזוי התביעות התלויות, מתייחסים לתוחלת התביעות. בגלל האופי המשתנה של תשלומי התביעות, ישנה אפשרות של סטיות סביב התוחלת. בנוסף לכך, האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. במידה ויחול שינוי באופן סילוק התביעות או לחילופין בהיקף התביעות המדווחות, עלול להיווצר פער בין ההערכה האקטוארית לבין התוצאה בפועל. גם שינוי בגובה התשואה, עלול לגרום לפערים בין ההערכות לתוצאה בפועל.
- היות והמודל האקטוארי מבוסס על ניסיון העבר, הרי ששינוי בלתי צפוי בהתנהגות התביעות או בהנחות המודל יגרמו לשינוי בעתודה.
- יצוין שסיכונים אלו נלקחו בחשבון תחת דרישות עמדת הממונה באומדנים לסיכונים הסיסטמיים.

6. במהלך החודשים יוני 2023 -ינואר 2024 נערכה ביקורת מטעם הרשות, בנושא נאותות יתרות העתודות (ברוטו, משנה ושייר), ליום 31 בדצמבר 2022, בענפי רכב רכוש, רכב חובה וחבות צד ג', של החברה. ביום 5 במרץ 2024 קיבלה החברה מהרשות דוח סופי מסכם לעניין הביקורת האמורה. המבקר ציין בדו"ח כי על פי שיקול דעתו המקצועי, ליום 31 בדצמבר 2022, העתודה שחושבה על ידי החברה בענפי רכב חובה ורכב רכוש נמצאה בטווח הראוי, ואילו בענף חבות צד ג' העתודה בשייר נמוכה מהאומדן התחתון. ליום 31 בדצמבר 2023 יתרת העתודה האמורה, כפי שחושבה על ידי החברה, הינה בהלימה מלאה עם דרישות הביקורת.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד (2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

4. שינויים בהנחות העיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי

א. עקום ריבית חסרת סיכון ושינוי בפרמיית אי נזילות:
בהמשך לאמור בסעיף ד. 2 לעיל, השינוי בעקום הריבית חסרת הסיכון בשנת הדו"ח הביאה להקטנת ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 13 מיליון ש"ח בשייר לפני מס וזאת לעומת הקטנת ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 35 מיליון ש"ח לפני מס אשתקד.

ריבית הוון קצבאות ביטוח לאומי

ביום 8 באוגוסט 2019, אימץ בית המשפט העליון את המלצות ועדת קמיניץ לעניין שיעור ריבית ההיוון לפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין וקבע בפסק דין כי שיעור ההיוון ימשיך לעמוד על 3%. ביום 10 באוקטובר 2020, דחה בית המשפט העליון בקשה לדיון נוסף בנושא שיעור ריבית ההיוון לפיצויים בשל נזקי גוף בנזיקין שתחול על המל"ל בתביעות שיבוב, ובכך הותיר למעשה את שיעור ריבית ההיוון על כנה (3%).

הסדר עם ביטוח לאומי לעניין פיצויים מכח חוק הביטוח הלאומי

בין החברה לבין המוסד לביטוח לאומי נחתם הסכם (בדומה להסכם שנחתם עם חברות ביטוח נוספות בשוק) בחודש יולי 2021, (להלן, בהתאמה: "המל"ל" ו"ההסדר") הקובע לעניין זכות תביעה מחברות ביטוח המוקנית למל"ל, מכח חוק הביטוח הלאומי, להשבת גמלאות ששילם אם המקרים משמשים עילה גם לחייב את חברות הביטוח בפיצויים מכוח חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן – חוק הפלת"ד). ההסדר קובע כי באשר לאירועים שהתרחשו מיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר, 2022 הצדדים ימשיכו להפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבנות הקיים ביניהם היום, ואשר חייבו או יחייבו את המל"ל לשלם גמלה לפי החוק, המשמשים גם עילה לחייב את החברה לשלם פיצויים לפי חוק הפלת"ד. במסגרת ההסדר כאמור, שילמה החברה מקדמה על חשבון סכומי העבר.

ביום 6 ביוני 2023 פורסם חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, במסגרתו בוטלה חובת תשלום סכום גלובלי. כמו כן נקבע כי שיעור קבוע מדמי הביטוח שעל חברות הביטוח להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים החל משנת 2023 ואילך, וזאת במקום שיבוב פרטני של התביעות. השיעורים שיועברו למל"ל יהיו כדלקמן: בשנים 2023 ו-2024 – 10% מדמי הביטוח שייגבו על ידי החברה בכל שנה, ומשנת 2025 ואילך שיעור של 10.95% מדמי הביטוח. לאור האמור, החברה עדכנה את תעריפיה בהתאם, והחלה לגבות את השיעור הנדרש מדמי הביטוח שיועברו למל"ל. שיעור דמי הביטוח האמורים יעודכן ככל שיידרש לפי החוק.

להערכת החברה, ההסדר מול המל"ל לא השפיע מהותית על התוצאות הכספיות של החברה.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ד(2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

ב. לעניין עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה, בעקבות יישום החוזר בביטוח כללי, לא קיים עודף בשווי העודף ליום 31 בדצמבר, 2024, בתיק הנכסים בביטוח כללי אשר הוקצה לענפי חובה וחבויות. החברה מקצה את ה"שווי העודף", ככל וקיים, לענפי חובה וחבויות על פי הנוהג המיטבי.

ה. סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון לחדלות פירעון של הלווה וסיכון לירידה באיכות האשראי שלו.

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר, 2024

שאינם סחירים	סחירים	סה"כ
סחירים (*)	ש"ח	ש"ח
593,043	1,210,865	1,803,908
593,043	1,210,865	1,803,908

בארץ

סה"כ נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר, 2023

שאינם סחירים	סחירים	סה"כ
סחירים (*)	ש"ח	ש"ח
511,070	1,267,918	1,778,988
511,070	1,267,918	1,778,988

בארץ

סה"כ נכסי חוב

(*) נכסי חוב סחירים מסווגים לקטגוריית זמינים למכירה ומוצגים בשווי הוגן.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים

א.1 נכסי חוב

דרוג מקומי				
ליום 31 בדצמבר 2024				
אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד +A	-AA ומעלה
359,614	-	-	-	359,614
233,429	-	-	81,192	152,237
593,043	-	-	81,192	511,851
1,000,457	-	-	-	1,000,457
23,336	-	-	10,651	12,685
592	-	-	-	592
182,534	110,371	-	-	72,163
3,946	3,946	-	-	-
1,210,865	114,317	-	10,651	1,085,897
1,803,908	114,317	-	91,843	1,597,748

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים
בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים לפי

בטחונות

הלוואות על פוליסות

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סה"כ נכסי חוב שאינם סחירים
בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

1.א. נכסי חוב

דרוג מקומי				
ליום 31 בדצמבר 2023				
אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד +A	-AA ומעלה
310,933	-	-	-	310,933
200,137	-	-	94,997	105,140
511,070	-	-	94,997	416,073
974,705	-	-	-	974,705
25,665	-	-	12,268	13,397
781	-	-	-	781
247,796	98,479	-	-	149,317
18,971	3,969	-	15,002	-
1,267,918	102,448	-	27,270	1,138,200
1,778,988	102,448	-	122,267	1,554,273

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים
בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים לפי

בטחונות

הלוואות על פוליסות

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סה"כ נכסי חוב שאינם סחירים
בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד +A.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א. 1. נכסי חוב (המשך)

דרוג בינלאומי				
ליום 31 בדצמבר 2024				
נמוך				
סך הכל	לא מדורג	מ-BBB	BBB	A ומעלה
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות

דרוג בינלאומי				
ליום 31 בדצמבר 2023				
נמוך				
סך הכל	לא מדורג	מ-BBB	BBB	A ומעלה
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות

א. 2. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

מידע נוסף

דרוג מקומי				
ליום 31 בדצמבר 2024				
אלפי ש"ח				
נמוך				
סך הכל	לא מדורג	מ-BBB	עד A	A ומעלה
111,973	111,973	-	-	-
141,608	141,608	-	-	-
143,206	-	-	-	143,206
396,787	253,581	-	-	143,206

חייבים ויתרות חובה למעט יתרות מבטחי משנה

השקעות פיננסיות אחרות

מזומנים ושווי מזומנים

דרוג מקומי				
ליום 31 בדצמבר 2023				
אלפי ש"ח				
נמוך				
סך הכל	לא מדורג	מ-BBB	עד A	A ומעלה
88,605	88,605	-	-	-
170,705	170,705	-	-	-
114,794	-	-	-	114,794
374,104	259,310	-	-	114,794

חייבים ויתרות חובה למעט יתרות מבטחי משנה

השקעות פיננסיות אחרות

מזומנים ושווי מזומנים

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)ה. סיכוני אשראי (המשך)3. מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

א. מידע בדבר סיכוני אשראי בבאור זה אינו כולל את הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה המוצגים בבאור נפרד.

ב. לעניין יתרות פרמיה לגבייה בסך 230,716 אלפי ש"ח ראה באור 10 לעיל.

4. מידע הנדרש בקשר לפטור הזמני מיישום IFRS 9גילוי על סיכוני אשראי

הטבלה להלן מציגה את הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים העומדים במבחן הקרן והרבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן), לפי רמות דירוג סיכון אשראי. הערך בספרים נמדד בהתאם ל-39 IAS אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ליום 31 בדצמבר 2024

אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	עד BBB A	A ומעלה
593,043	-	-	81,192	511,851
1,138,702	114,317	-	10,651	1,013,734

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב לא סחירים

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי ההוגן לערך בספרים של נכסים בקבוצה א לעיל שאינם בעלי סיכון אשראי נמוך. הערך בספרים נמדד בהתאם ל-39 IAS אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ערך בספרים	שווי הוגן
אלפי ש"ח	

593,043 593,043

נכסי חוב סחירים

106,571 114,317

נכסי חוב לא סחירים

ליום 31 בדצמבר 2023

אלפי ש"ח				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	עד BBB A	A ומעלה
511,070	-	-	94,997	416,073
1,119,031	102,448	-	27,720	988,863

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב לא סחירים

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי ההוגן לערך בספרים של נכסים בקבוצה א לעיל שאינם בעלי סיכון אשראי נמוך. הערך בספרים נמדד בהתאם ל-39 IAS אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ערך בספרים	שווי הוגן
אלפי ש"ח	

511,070 511,070

נכסי חוב סחירים

96,551 102,448

נכסי חוב לא סחירים

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2024

סיכון אשראי מאזני		
	סכום	
%	אלפי ש"ח	
		<u>ענף משק</u>
0.10	1,894	מסחר
8.50	153,363	בינוי ונדל"ן
4.05	73,025	אנשים פרטיים
4.49	80,943	בנקים
3.16	56,955	אנרגיה
0.69	12,436	השקעות ואחזקות
1.46	26,387	שירותים עסקיים אחרים
0.26	4,625	שירותים פיננסיים
1.90	34,209	אחר
24.60	443,837	
75.40	1,360,071	אג"ח מדינה
100.00	1,803,908	סך הכל

ליום 31 בדצמבר, 2023

סיכון אשראי מאזני		
	סכום	
%	אלפי ש"ח	
		<u>ענף משק</u>
0.13	2,339	מסחר
8.04	143,090	בינוי ונדל"ן
8.48	150,907	אנשים פרטיים
2.65	47,230	בנקים
3.27	58,213	אנרגיה
1.20	21,309	שירותים עסקיים אחרים
1.12	19,867	שירותים פיננסיים
0.84	14,888	השקעות והחזקות
2.00	35,510	אחר
27.73	493,353	
72.27	1,285,635	אג"ח מדינה
100.00	1,778,988	סך הכל

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה

1. החברה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. עם זאת, ביטוח המשנה אינו משחרר את המבטחים הישירים מחובתם כלפי מבטחיהם על פי פוליסות הביטוח.

החברה עשויה להיות חשופה לסיכונים הנובעים מאי יכולת מבטח משנה אחד ו/או כמה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח המשנה ואת חובותיהם הנובעים מתביעות ששולמו למוטחים. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר מצבו של כל מבטח משנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיו הכספיות.

בהתאם להנחיית הממונה קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות על דירוגם הבינלאומי. חשיפות אלו מנוהלות בחברה על ידי הערכה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

כמו כן, חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינ"ל גבוהים.

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

2. חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה

ליום 31 בדצמבר, 2024

נכסי ביטוח משנה												
ביטוח כללי												
פרמיה												
שטרם												
תביעות תלויות						הורווחה						
סך פרמיות												
חובות בפיגור		סה"כ חשיפה	פיקדונות מבטחי משנה	בביטוחי חובה וחבויות	בביטוח רכוש וחבויות	בביטוח חיים	יתרות בחובה (זכות) נטו (ב)	למבטחי משנה לשנת 2024	חברה מדרגת	דרוג מבטחי המשנה		
בין חצי שנה	בין חצי שנה											
לשנה	לשנה	(א)	משנה	משנה	רכוש	חיים						
אלפי ש"ח												
-	-	222,163	83,156	231,924	20,273	12,838	25,535	14,749	73,435	S & P	AA	אחרים
-	-	477,244	12,923	416,492	19,527	49,631	6,134	(1,617)	124,686	S & P	AA-	Swiss Reinsurance Co
-	-	307,746	214,746	346,150	135,024	78,849	26	(37,557)	222,473	S & P	A	אחרים
-	-	28,075	10,777	9,959	14,211	15,031	-	(349)	51,630	S & P	A	Everest Reinsurance Co
-	-	116,729	50,303	134,392	8,409	11,745	-	12,486	23,601	S & P	A-	General Ins Corp of India
-	-	(2,542)	-	-	-	-	-	(2,542)	-	S & P	BBB+	אחרים
-	-	1,149,415	371,905	1,138,917	197,444	168,094	31,695	(14,830)	495,825			סה"כ

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

2. חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2023

נכסי ביטוח משנה											
ביטוח כללי											
פרמיה											
שטרם											
הורוחה											
תביעות תלויות											
סך פרמיות											
למבטחי											
משנה											
לשנת											
2023											
חברה											
מדרגת											
דרוג מבטחי											
המשנה											
אלפי ש"ח											

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

2. חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה (המשך)

הערות

(א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: סך כל חלקם של מבטחי משנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות, בניכוי הפיקדונות שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם ובתוספת (בניכוי) היתרות בחובה (בזכות) נטו.

(ב) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P, במקרים מסוימים בהם לא ניתן דירוג למבטח המשנה על ידי S&P, נקבע הדירוג על ידי חברת דירוג AM-BEST והומר הדירוג לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה.

(ג) סך-כל החשיפה של מבטחי המשנה בחוזים היחסיים של החברה לסיכוני רעידת אדמה בשנת 2024 הינה 95.7 מיליארד ש"ח (לעומת 98.03 מיליארד ש"ח אשתקד). סך החשיפה בשייר של החברה הינה 22.6 מיליארד ש"ח (לעומת 24.1 מיליארד ש"ח אשתקד). בהנחת הסתברות של נזק בשייר החברה בשיעור של 2.2% (MPL) סכום הנזק הצפוי עומד על כ- 534.4 מיליון ש"ח (לעומת 655 מיליון ש"ח אשתקד). החברה קונה הגנה בגובה של 534.4 מיליון ש"ח (לעומת 655 מיליון ש"ח אשתקד), 15 מיליון ש"ח יישארו עדיין כהשתתפות עצמית לרעידת אדמה וכ-4 מיליון ש"ח יישארו כהשתתפות עצמית לנזקי טבע למעט רעידת אדמה חלקו של מבטח המשנה המשמעותי יותר בחשיפה זו הינו 35%.

(ד) לא קיימים מבטחי משנה נוספים פרט לאלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 35% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה לרעידת אדמה או שהפרמיה בגינם עולה על 35% מסך הפרמיות לביטוח משנה בענפי הרכוש לשנת 2024.

(ה) לגבי הסכמים מהותיים עם מבטחי משנה - ראה באור 20 ב'.

7. סיכונים גיאוגרפיים (*)

ליום 31 בדצמבר, 2024

סך"כ	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות (**)	נדל"ן להשקעה	תעודות סל וקרנות נאמנות	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	ישראל
אלפי ש"ח									
3,269,446	4,178	3,265,268	226,644	1,134,388	1,153	99,177	443,837	1,360,069	ישראל
185,857	-	185,857	175,357	-	10,500	-	-	-	ארה"ב
20,398	-	20,398	20,398	-	-	-	-	-	בריטניה
199,352	-	199,352	187,852	11,500	-	-	-	-	גרמניה
10,502	-	10,502	10,502	-	-	-	-	-	סין
611,254	-	611,254	611,254	-	-	-	-	-	שוויץ
22,801	-	22,801	22,801	-	-	-	-	-	ברמודה
92,941	-	92,941	92,941	-	-	-	-	-	אירלנד
84,005	-	84,005	83,399	-	-	606	-	-	צרפת
393,494	-	393,494	393,494	-	-	-	-	-	אחר
4,890,050	4,178	4,885,872	1,824,642	1,145,888	11,653	99,783	443,837	1,360,069	סה"כ

(*) הגילוי בבאור לא כולל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה.
(**) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

ליום 31 בדצמבר, 2023

ס"כ	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות (**)	נדל"ן להשקעה	תעודות סל וקרנות נאמנות	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח									
3,166,481	10,347	3,156,134	195,845	1,079,481	882	100,939	493,352	1,285,635	ישראל
194,994	-	194,994	166,387	-	28,607	-	-	-	ארה"ב
13,097	-	13,097	13,097	-	-	-	-	-	בריטניה
237,325	-	237,325	224,825	12,500	-	-	-	-	גרמניה
12,020	-	12,020	12,020	-	-	-	-	-	סין
666,555	-	666,555	666,555	-	-	-	-	-	שוויץ
29,919	-	29,919	29,919	-	-	-	-	-	ברמודה
146,926	-	146,926	146,926	-	-	-	-	-	אירלנד
111,205	-	111,205	95,854	-	-	15,351	-	-	צרפת
407,434	-	407,434	407,434	-	-	-	-	-	אחר
<u>4,985,956</u>	<u>10,347</u>	<u>4,975,609</u>	<u>1,958,862</u>	<u>1,091,981</u>	<u>29,489</u>	<u>116,290</u>	<u>493,352</u>	<u>1,285,635</u>	סה"כ

(*) הגילוי בבאור לא כולל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה.

(**) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

1. השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה1. פירוט הרכב ההשקעות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר, 2024

בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ
אלפי ש"ח				
1,146,226	-	398,126	-	1,544,352
5,379,475	4,672,300	651,236	10,515,469	21,218,480
82,354	499,814	-	2,562,943	3,145,111
6,608,055	5,172,114	1,049,362	13,078,412	25,907,943
מזומנים ושווי מזומנים				
נכסים סחירים				
נכסים בלתי סחירים				
סך כל הנכסים				

ליום 31 בדצמבר, 2023

בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ
אלפי ש"ח				
1,043,999	-	677,204	-	1,721,203
4,333,186	3,856,804	679,200	7,436,385	16,305,575
110,105	407,174	30,722	2,329,538	2,877,539
5,487,290	4,263,978	1,387,126	9,765,923	20,904,317
מזומנים ושווי מזומנים				
נכסים סחירים				
נכסים בלתי סחירים				
סך כל הנכסים				

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץליום 31 בדצמבר, 2024

דרוג מקומי (*)

נמוך מ-BBB	BBB עד A	AA ומעלה	או לא מדורג	סה"כ (**)
אלפי ש"ח				
-	-	-	-	7,499,486
163,864	611,976	1,886,496	2,662,336	
48,650	50,676	456,289	555,615	
212,514	662,652	9,842,271	10,717,437	
נכסי חוב בארץ				
אגרות חוב ממשלתיות				
נכסי חוב אחרים - סחירים				
נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים				
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ				

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדרוג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

1. השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2023

דרוג מקומי (*)			
נמוך			
מ-BBB			
סה"כ	או לא	BBB	AA
(**)	מדורג	עד A	ומעלה
אלפי ש"ח			

נכסי חוב בארץ

5,975,402	-	-	5,975,402	אגרות חוב ממשלתיות
2,341,632	140,930	512,848	1,687,854	נכסי חוב אחרים - סחירים
512,106	50,164	62,680	399,262	נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
<u>8,829,140</u>	<u>191,094</u>	<u>575,528</u>	<u>8,062,518</u>	סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+. (** הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

3. סיכון אשראי עבור נכסים בחו"ל

דרוג בינלאומי (*)				
ליום 31 בדצמבר 2024				
אלפי ש"ח				
סך הכל	לא	נמוך	BBB	A
(**)	מדורג	מ-BBB		ומעלה
<u>589,701</u>	<u>-</u>	<u>98,383</u>	<u>104,364</u>	<u>386,954</u>

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי המפקח S&P, Mood's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+. (** הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

באור 32: - ניהול סיכונים (המשך)

1. השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. סיכון אשראי עבור נכסים בחו"ל (המשך)

דרוג בינלאומי (*)

ליום 31 בדצמבר 2023

אלפי ש"ח

סך הכל (**)	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB	A ומעלה
588,052	-	106,420	97,458	384,174

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי המפקח S&P, Moody's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

- ביום 9 בפברואר 2024, חברת דירוג האשראי הבינלאומי Moody's הודיעה על הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל לרמה 2A (מרמה של 1A). להורדת הדירוג התווספה "תחזית שלילית", שעלולה להוביל להורדת דירוג נוספת כתלות גם במצב הכלכלי והגיאופוליטי בישראל. בחודש ספטמבר, 2024 הורידה חברת "Moody's" את הדירוג בשתי רמות מ-A2 ל-BAA- עם אופק דירוג שלילי, הורדת דירוג האשראי באה על רקע השקפת חברת הדירוג כי הסיכון הגיאופוליטי התגבר באופן משמעותי, לרמה גבוהה מאוד, עם השלכות שליליות מהותיות על כושר החזר האשראי של מדינת ישראל.
- ביום 2 באפריל 2024 הודיעה חברת הדירוג Fitch Ratings כי היא מורידה את תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל מ-"יציבה" ל-"שלילית", ללא שינוי של דירוג האשראי של המדינה. כמו כן, בתאריך 12 באוגוסט, 2024 הודיעה Fitch Ratings על הורדת דירוג מדינת ישראל מ-A+ לדירוג A באופק שלילי.
- בתאריך 18 באפריל 2024 הודיעה S&P על הורדת הדירוג של מדינת ישראל מרמת AA- ל-A+ - עם אופק שלילי.
- בחודש אוקטובר 2024 בוצעה הורדת דירוג נוספת על ידי S&P לרמה של A עם תחזית דירוג שלילית על רקע הסלמת הלחימה בגבול הצפון וצפי להתאוששות כלכלית מאוחרת בישראל.
- ביום 24 בנובמבר 2024 פרסמה חברת הדירוג מדורג בע"מ דוח דירוג לפיו הותירה על כנם את דירוג A3 לאיתנות הפיננסית של החברה וכן את דירוג Baa2 לכתבי ההתחייבות הנדחים שהחברה הנפיקה. אופק הדירוג של האיתנות הפיננסית של החברה ושל כתבי ההתחייבות הנדחים שלה שונה משלילי ליציב.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מירבי.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2024

בעל

עניין

וצדדים

קשורים

אחרים

אלפי ש"ח

6,650

חייבים אחרים

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. ההרכב: (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2023

בעל
עניין
וצדדים
קשורים
אחרים
אלפי ש"ח
5,680

חייבים אחרים

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים:

בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2022	2023	2024
אלפי ש"ח		
1,279	882	1,023
2,010	1,354	968
(16,897)	(17,122)	(20,028)
(14,612)	(14,681)	(15,639)
(3,471)	(3,468)	(5,057)

פרמיות ברוטו (ראה סעיף יח' להלן)

הכנסות מהשקעות (ראה סעיף יח' (2) להלן)

תביעות משולמות (ראה סעיפים ה', י' ו-יא' להלן)
הוצאות הנהלה וכלליות (ראה סעיפים ד', ו', ט', ז', ו- יח' (3) להלן)

עמלות משולמות (ראה סעיף יג' להלן)

ג. תגמולים והטבות לאנשי מפתח ניהוליים:

אנשי המפתח הניהוליים של החברה כוללים את חברי הדירקטוריון וחברי ההנהלה הבכירה.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2022		2023		2024	
מס'		מס'		מס'	
סכום	אנשים	סכום	אנשים	סכום	אנשים
אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח	
6,032	8	6,101	8	6,236	8
273	2	255	2	258	2
5,759	8	5,846	8	5,978	8

הטבות לזמן קצר (*)

הטבות בגין פיטורין

(*) כולל שכר ל- 6 דירקטורים חיצוניים בשנת 2024 בעלות של 1,419 אלפי ש"ח, בשנת 2023 בעלות של 1,440 אלפי ש"ח ובשנת 2022 בעלות של 1,449 אלפי ש"ח.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. תנאי העסקאות עם צדדים קשורים

חלק מפעילותה הכספית והביטוחית של החברה נערכת מול צדדים קשורים ובעלי עניין במהלך העסקים הרגיל ובמחירי שוק. יתרות שטרם נפרעו לתום השנה אינן מובטחות, אינן נושאות ריבית ויישובן יעשה במזומן. לא התקבלו או ניתנו כל ערבויות בגין סכומים לקבל או לשלם. לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2024 החברה לא רשמה כל הפרשה לחובות מסופקים בגין סכומים לקבל מצדדים קשורים.

1. אלי אלעזרא, יו"ר החברה

ביום 12 באוקטובר, 2021 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה עדכון לתנאי העסקתו של מר אלי אלעזרא בתפקידו כיו"ר דירקטוריון פעיל של החברה. להלן יובאו עיקרי תנאי ההעסקה:

א. שכרו החודשי (ברוטו צמוד למדד) של מר אלעזרא הינו בסך של 155 אלפי ש"ח. כאשר העלות השנתית הכוללת של השכר לא תעלה על סכום של 2.5 מיליון ש"ח ותורכב מרכיב קבוע בלבד (לא כולל מס שכר) והכל בהתאם לקבוע בחוק תגמול נושאי משרה ולקבוע בתיקון בחוזר מדיניות תגמול. עלות זו אינה כוללת פיצויי פיטורים ותשלומים פנסיוניים.

ב. הפרשה לביטוח מנהלים כמתחייב על-פי דין והפרשות לקרן השתלמות. ההפקדות בגין תגמולים וקרן השתלמות תעשנה על מלוא השכר.

ג. החברה מעמידה לרשות מר אלעזרא רכב מקבוצת רישוי 7, כאשר כל ההוצאות האחזקה, השימוש בו והמס בגין שווי השימוש ברכב יגולם.

ד. מר אלעזרא זכאי להחזר הוצאות שיוציא במסגרת ועבור עבודתו בחברה. לא נקבעה כל מגבלה על סכום ההחזר.

ה. החברה תישא בהוצאות אחזקה ושימוש בטלפון בביתו של מר אלעזרא וטלפון נייד בו יעשה מר אלעזרא שימוש. המס בגין הטבות אלו מגולם אולם הגילום אינו מזכה את מר אלעזרא בהטבות סוציאליות.

ו. מר אלעזרא זכאי ל-26 ימי חופשה בשנה ול-30 ימי מחלה בשנה, הניתנים כל אחד לצבירה עד למקסימום של 90 ימי חופשה או לפדיון, לפי שיקול דעתו של מר אלעזרא. כן יהיה זכאי מר אלעזרא ל-10 ימי הבראה בשנה על פי התעריף המקובל בחברה.

ז. ביום 12 באוקטובר, 2021 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה עדכון לתנאי העסקתו של מר אלעזרא בתפקידו כיו"ר דירקטוריון פעיל של החברה. כל אחד מהצדדים רשאי להביא את ההסכם לידי סיום בהודעה מראש של 180 ימים.

2. מר שמעון מירון, מנכ"ל החברה

ביום 1 באוגוסט, 2016, מונה מר שמעון מירון למנכ"ל החברה. בהתאם לתנאי העסקתו, כפי שאושרו על ידי האסיפה הכללית בחודש יולי 2016, זכאי מר מירון לשכר חודשי בסך של 78 אלפי ש"ח (ברוטו) תוך הצמדה רבעונית למדד המחירים לצרכן של חודש יוני 2016.

החל מחודש דצמבר 2018 זכאי מר מירון למשכורת חודשית בסך של 100 אלפי ש"ח (ברוטו) בתוספת הצמדה רבעונית למדד המחירים לצרכן של חודש נובמבר 2018. כמו כן, זכאי מר מירון לרכיב משתנה עד לתקרת התגמול השנתית על פי חוק תגמול נושאי משרה. בנוסף זכאי מר מירון לזכויות נלוות ולתנאים כדלקמן:

א. החברה תפריש ותפקיד מדי חודש לפוליסת ביטוח מנהלים וכן תפריש לקרן ההשתלמות (לעניין קרן ההשתלמות ההפרשה נעשית על מלוא המשכורת ולא עד התקרה המוכרת לצרכי מס).

ב. החברה תבטח את מר מירון, על חשבונה, בסכומים ששיעורם יהיה עד 2.5% מהשכר החודשי, בביטוח מפני אובדן כושר עבודה.

ג. החברה תשלם למר מירון דמי אחזקת טלפון נייד ללא הגבלה.

ד. מר שמעון מירון זכאי ל-23 ימי חופשה בשנה וכן ל-13 ימי הבראה.

ה. נשיאה בעלויות רכב של 13 אלפי ש"ח בתוספת עלות המס בגין הוצאה זו, כאשר החברה נושאת בכל הוצאות האחזקה והשימוש ברכב.

ו. מר מירון יהיה זכאי למענק שנתי בהתאם לרכיב המענק המשתנה הכלול במדיניות התגמול של החברה.

ז. הסכם העסקתו של מר מירון אינו קצוב בזמן וכל אחד מהצדדים רשאי לסיימו בהודעה מראש של 180 יום.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. תנאי העסקאות עם צדדים קשורים (המשך)

3. מר אור אלעזרא, בנו של מר אלי אלעזרא, מועסק על ידי החברה בתפקיד עוזר אישי ליו"ר הדירקטוריון החל מחודש יולי 2016. ביום 29 במרס 2020, אישר דירקטוריון החברה, לאחר שנתקבל אישור ועדת הביקורת, עדכון תנאי העסקתו של מר אור אלעזרא, כך שהיקף משרתו הופחת להיקף משרה של 65%. לאחר השינוי עומד שכרו של מר אור אלעזרא על סך של כ-59,792 ש"ח לחודש (עלות מעביד). מר אור אלעזרא זכאי לרכב בשווי שימוש של עד 4,100 ש"ח או לנשיאה של החברה בעלויות רכב מקבוצת רישוי בדרגה האמורה, כאשר החברה תישא בכל הוצאות האחזקה והשימוש ברכב (למעט קנסות והוצאות אחרות עקב עבירות תנועה ו/או עבירות על חוקי עזר עירוניים). המס בגין שווי השימוש ברכב מגולם על ידי החברה. כמו כן, זכאי אור להפרשות לביטוח מנהלים או קרן פנסיה כמקובל לעובדים בחברה מדרגתו וכן הפרשה בשיעור של 7.5% לקרן השתלמות. ביום 30 במאי 2024, אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת התגמול מיום 27 במאי 2024 את עדכון תנאי העסקתו של מר אור אלעזרא, כך שהיקף משרתו יפחת משיעור של 65% לשיעור של 50%, ובהתאם יפחת שכרו באופן יחסי.

4. ביום 27 בנובמבר, 2018 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישורה של ועדת הביקורת, את העסקת מר אלעד אלעזרא, בנו של מר אלי אלעזרא, בתפקיד מנתח וניהול נתונים ביג דאטה בתחום הדיגיטל החל מחודש ינואר 2019. במסגרת תנאי העסקתו, הועסק מר אלעד אלעזרא בהיקף משרה של 60% והיה זכאי לשכר חודשי על סך של 12,976 ש"ח (עלות מעביד). החל מחודש אוגוסט 2020, לאחר אישור דירקטוריון החברה וועדת הביקורת, מר אלעד אלעזרא ירכז את תחום הביג דאטה במחלקת השקעות בהיקף משרה נוסף של 40%, וזאת לצד היותו מנהל ביג דאטה במחלקת מערכות מידע, כך שיעבוד בחברה בהיקף משרה מלא. בהתאם, מר אלעד אלעזרא זכאי לשכר חודשי של 37,588 ש"ח (עלות מעביד). כמו כן, מר אלעד אלעזרא זכאי להפרשות פוליסת ביטוח מנהלים כמקובל לעובדים בחברה בדרגתו וכן להפרשה בשיעור של 7.5% לקרן השתלמות. בנוסף, מר אלעד אלעזרא יהיה זכאי ל-15 ימי חופשה ול-8 ימי הבראה בשנה. בנוסף, מר אלעד אלעזרא זכאי לתשלום חודשי בגין אחזקת רכב בסך של 2,740 ש"ח (ברוטו). ביום 30 בספטמבר אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת התגמול מיום 23 בספטמבר 2024, את עדכון תנאי העסקתו של מר אלעד אלעזרא, בנו של יו"ר דירקטוריון החברה ובעל השליטה בה, כך שישמש כמנהל AI בחברה תחת אגף מערכות מידע חלף תפקידיו הקודמים, ובהתאם יעודכן שכרו החודשי ל-38,000 ש"ח. לא חל כל שינוי ביתר תנאי העסקה של אלעד, למעט עדכון תיאור המשרה (גריעת תפקידים קודמים) ועדכון הכפיפות ההיררכית בחברה כאמור לעיל.

5. ביום 25 באוגוסט, 2019, אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, עדכון שכר לגב' עדן שיראל, אחותו של מר אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון ובעל השליטה בחברה, אשר מועסקת על ידי החברה כרכזת שירות סוכנים משנת 2011 בהיקף משרה בשיעור של 38%. ביום 14 באוקטובר 2024, אישרה האסיפה הכללית לאחר אישור הדירקטוריון את עדכון שכרה של הגב' שיראל כך שיעמוד על 5,000 ש"ח ברוטו (7,098 עלות מעביד).

6. מר מאיר אלעזרא, אחיו של מר אלי אלעזרא, מועסק על ידי החברה כבקר תחום רכוש משנת 2007, במשרה מלאה. במסגרת תנאי העסקתו זכאי מר מאיר אלעזרא לביטוח מנהלים, קרן השתלמות, אחזקת טלפון נייד ורכב. נכון למועד הדיווח, עומד שכרו החודשי של מר מאיר אלעזרא על סך של 32,928 ש"ח (במונחי עלות מעביד).

7. ביום 27 במרס, 2022 אושרה העסקתה של הגב' אסנת אלעזרא, גיסתו של מר אלי אלעזרא, כסמנכ"לית משאבי אנוש במשרה מלאה, וזאת החל מחודש אפריל 2022. במסגרת תנאי העסקתה זכאית הגב' אסנת אלעזרא לביטוח מנהלים, קרן השתלמות, אחזקת טלפון נייד ורכב. נכון למועד זה, עומד שכרה החודשי על סך של 36,000 ש"ח (ברוטו).

ה. החברה מוכרת ללקוחותיה הרוכשים פוליסת ביטוח מסוג מקיף ו/או צד שלישי, שירותי רכב וגרירה מאת ממסי שירותי דרך וגרירה בע"מ שהינה חברה בת של אלבר ציי-רכב. היקף השירותים הנרכשים מממסי שירותי דרך וגרירה בע"מ עמדו בשנת 2024 על סך של כ-16.2 מיליון ש"ח. לאחר תאריך הדיווח, בחודש פברואר 2024, אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את חידוש ההתקשרות עם ממסי שירותי דרך וגרירה בע"מ לשנה נוספת. התקשרות החברה עם ממסי שירותי דרך וגרירה בע"מ החלה לראשונה בסוף שנת 2011 וכפופה לאישור מאושרת מחדש בכל שנה על ידי הדירקטוריון.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

1. הסכמים הקשורים במרכז מסחרי אפרידר באשקלון

בתאריך 29 במרס, 2009 רכשה החברה מאפרידר החברה לשיכון ופיתוח ישראל בע"מ (להלן אפרידר), חברה בבעלות בעל השליטה בחברה ובעלת מניות בחברה, מרכז מסחרי בעיר אשקלון בדרך של הזרמת הון עצמי לחברה. ההזרמה האמורה בוצעה בדרך של העברה לחברה של מלוא זכויותיה של אפרידר בחברה הבת פנינת אפרידר, כהגדרתה בביאור 2 לעיל (לפרטים נוספים אודות הנכס האמור, ראה באור 7). בתאריך 29 במרס, 2009 נחתם הסכם בין פנינת אפרידר לאפרידר לפיו אפרידר תנהל את המרכז המסחרי החל מה- 1 לאפריל, 2009 עבור פנינת אפרידר. תקופת ההתקשרות הינה ל-12 חודשים, כשכל שנה יתחדש ההסכם מאליה למשך שנה. בחודש פברואר 2023, אישר הדירקטוריון את חידוש הסכם הניהול האמור לתקופה של 12 חודשים עם שתי אופציות בנות 12 חודשים כל אחת. דמי הניהול עומדים על סך של 9 ש"ח למ"ר בתוספת מדד ומע"מ לכל תקופת ההתקשרות. ההוצאה חודשית עומדת על סך של כ-44 אלף ש"ח לפני מע"מ. בשנת 2024 חברה מימשה את האופציה לתקופה של 12 חודשים נוספים.

2. החברה חוכרת מאלבר ציי-רכב (ר.צ.) בע"מ ("אלבר ציי-רכב"), חברה בבעלות מלאה של אלבר, וחברה בבעלות מלאה של בעל השליטה בחברה, כלי רכב מסוגים שונים. נכון למועד הדיווח, העמידה אלבר ציי רכב לחברה 76 כלי רכב מקבוצות רישוי שונות בתמורה כוללת חודשית בסך של כ-330 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ. תקופת החכירה נקבעה ל-36 חודשים ומכסת הקילומטרים השנתית לכל כלי רכב נקבעה ל-30 אלפי ק"מ. היקף ההתקשרות עומד על סך של כ-4.6 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ (2024), כ-4.1 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ (2023), וכ-3.9 מיליון בתוספת מע"מ (2022).

ח. ביום 27 ביוני, 2022 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת דנה בעסקה וסיווגה אותה כעסקה שאינה חריגה הנעשית בתנאי שוק, הסכם עם אלבר למכירת זכויות החכירה של החברה לאלבר בחלק ממגרש 17, הידוע גם כחלקה 15 (בשלמות) בעיר אשקלון ("מגרש 17"), המיועד לבנייה מסחרית בשטח של 8,800 מ"ר) המהווה כ-45.32% ממגרש 17 (במסגרת ההסכם נמכרו לאלבר גם מלוא זכויות הבנייה במגרש 17, שלא מומשו על ידי החברה במגרש 17, בהיקף של 8,224 מ"ר שטחים עיקריים ו-13,817 מ"ר שטחי שירות, קרי זכויות בנייה בהיקף כולל של 22,041 מ"ר) ("הסכם המכר" ו-"הממכר", בהתאמה). בגין המכר, אלבר שילמה לחברה תמורה בסכום של 107.4 מיליוני ש"ח, בתוספת מע"מ כדין. כמו כן, נחתם הסכם שיתוף מקרקעין בין החברה לאלבר ביחס למגרש 17. בנוסף, במסגרת העסקה החברה העניקה אופציה לאלבר, לתקופה של עד 24 חודשים שתחילתה במועד חתימת הסכם האופציה (30 ביוני 2022), לרכישת הזכות החוזית של החברה לקבלת חזקה וזכות לחכירת משנה ביחס לכלל החניות המקורות אשר ייבנו על ידי בעלי זכות החכירה של מגרש 16, כהגדרתו להלן, בשתי קומות תחתונות בחניון שייבנה במגרש 16, הידוע גם כחלקה 23 בעיר אשקלון ("מגרש 16"), וזאת במחיר מימוש של 17.2 מיליוני ש"ח, בתוספת מע"מ כדין ("הסכם האופציה"). הסכם האופציה קובע, בין היתר, כי ככל שמלוא החניות אשר יבנו בשתי הקומות התחתונות בחניון שיוקם במגרש 16 יהיה נמוך מ-242 חניות, אזי מחיר המימוש עבור האופציה יופחת בהתאם ליחס שבין מספר זה לבין 242; וכי ככל שמלוא החניות אשר יבנו במגרש 16 כאמור יהיו מעל 242 חניות, אזי מחיר מימוש האופציה עבור מלוא החניות יוותר על 17.2 מיליוני ש"ח. האופציה ניתנת להעברה. ביום 30 ביוני 2024 פקעה האופציה האמורה. לפקיעה האמורה לא הייתה השפעה מהותית על דוחותיה הכספיים של החברה.

ט. ביטוח דירקטורים ונושאי משרה

ביום 10 ביוני, 2024 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות, לאחר אישורם של ועדת התגמול ודירקטוריון החברה, רכישות פוליסות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של החברה (לרבות דירקטורים ונושאי משרה שהם בעל השליטה בחברה ו/או קרוביו ולרבות מנכ"ל החברה) לתקופה של 12 חודשים, לרבות רכישת פוליסת מטריה (שכבה נוספת). חלוקת הפרמיות של פוליסת המטריה אושרה על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון לפי תקנה 1(4) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000, בהינתן, כי הפרמיה תחולק בין החברה וחברות הקבוצה בהתאם לקביעת יועצי הביטוח של החברות שתשתתפנה ברכישת הפוליסה. הסכום ששולם עבור שיפוי וביטוח נושאי המשרה בחברה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2022	2023	2024
אלפי ש"ח		
430	506	519

עבור ביטוח דירקטורים ונושאי משרה

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

י. ביום 25 במאי, 2015 לאחר אישורה של ועדת הביקורת בחברה שסיווגה את ההתקשרות כהתקשרות שאיננה חריגה, התקשרה החברה עם מוטו פרטס בע"מ (להלן - מוטו פרטס), חברה בת אשר 75% ממניותיה מוחזקות ע"י של ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ (חברה בשליטת מר אלי אלעזרא, בשרשו, בעל השליטה בחברה) לאספקת חלקי חילוף למוסכי ההסדר עימם קשורה החברה. התקשרות עם מוטו פרטס, הינה במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם צד שלישי שאינו קשור לחברה, אשר מעניק לחברה שירותים זהים לאלו המוענקים על ידי מוטו פרטס. היקף ההתקשרות בשנת 2024 עם מוטו פרטס עמד על סך של כ-1.7 מיליון ש"ח, בשנת 2023 - כ-1.5 מיליון ש"ח ובשנת 2022 - 2.7 מיליון ש"ח. תקופת ההסכם אינה מוגבלת בזמן וניתנת לסיום על ידי אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 30 ימים.

יא. בחודש מאי 2015 נוספה לרשימת מוסכי ההסדר עימם קשורה החברה, רשת "מוסכי אקספרס" שבבעלות ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ. חברה בשליטת בעל השליטה בחברה באמצעות אלבר ציי-רכב בע"מ, (להלן - מוסכי אקספרס). ההתקשרות עם רשת מוסכי אקספרס הינה במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם כ-80 מוסכי הסדר בפריסה ארצית ובתנאים דומים. היקף ההתקשרות בשנת 2024 עם מוסכי אקספרס עמד על סך של כ-1.7 מיליון ש"ח, בשנת 2023 - כ-2.3 מיליון ש"ח ובשנת 2022 - 2.5 מיליון ש"ח. תקופת ההסכם אינה מוגבלת בזמן וניתנת לסיום על ידי אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 30 ימים. בימים 21 בינואר, ו-25 בינואר 2025, אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון, בהתאמה את הארכת ההתקשרות.

יב. ביום 18 בנובמבר 2024, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה ("הוועדה") סיווגה את העסקה כזניחה, אישרה הוועדה מתן כיסוי לאפריד החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ ("אפריד"), לרבות חברות הבנות שלה, בפוליסת עבודות קבלניות בפרויקט יהוד-נווה מונסון. ביום 21 בנובמבר 2024 התקבלה החלטה בכתב של הוועדה, המאשרת מתווה לאישור עסקאות ביטוח עם אפריד וחברות הבנות שלה, לפיו העסקאות תאושרנה באופן מיידי ואחת לרבעון תובאנה לדיווח בוועדה.

יג. בחודש אוקטובר 2017 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את התקשרות החברה עם אלבר סוכנות לביטוח כללי (2016) בע"מ ("סוכנות הביטוח") חברה בבעלות מלאה של אלבר ציי-רכב לשיווק פוליסות רכב. למועד זה זכאית סוכנות הביטוח לעמלה בשיעור של 12% בגין מכירת פוליסות ביטוח רכב.

ביום 21 במרס, 2021 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את הרחבת פעילות החברה עם סוכנות ביטוח כן שתשווק את פוליסות רכב רכוש גם בענפים אחרים ופוליסות דירה.

בימים 19 בספטמבר 2022 ו-22 בספטמבר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את הרחבת פעילות החברה עם סוכנות הביטוח, כך שתשווק גם פוליסות בתי עסק, רכב רכוש מעל 3.5 טון ורכב אחר.

היקף ההתקשרות בשנת 2024 עמד על סך של כ-5,057 אלפי ש"ח, בשנת 2023 - כ-3,468 אלפי ש"ח ובשנת 2022 - כ-3,471 אלפי ש"ח.

יד. לעניין הסדר המס בגין חלוקת דיבידנדים [ראה באור 30 ה](#) לעיל.

טו. לעניין מכירת זכויות החכירה של החברה בחלק ממגרש 17.

טז. בחודש מרס 2024 גייסה החברה מתאגיד בנקאי כתב התחייבות נדחה בסך של 60 מיליון ש"ח. כתב ההתחייבות הבנקאי הינו לתקופה בת 8 שנים והחברה רשאית לפדות אותו בפדיון מוקדם לראשונה בחלוף 5 שנים ממועד הנפקתו. במהלך 5 השנים הראשונות לחייו, כתב ההתחייבות נושא ריבית בשיעור ריבית פריים בתוספת 2%, ובמהלך יתרת חייו ריבית בשיעור פריים בתוספת 3.75%. בגין כתב ההתחייבות האמור העמידה אלעזרא החזקות, עבור התאגיד הבנקאי, ערבות בשיעור של 40% מסך גובה כתב ההתחייבות. נוסף לכתב ההתחייבות, העמיד התאגיד הבנקאי לחברה מסגרת אשראי בסך של 40 מיליון ש"ח, לתקופה של 12 חודשים. לפרטים נוספים ראה ביאור 18 לדוחות הכספיים.

יז. ביום 21 במרץ 2024, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים סיווגה את העסקאות כזניחות, אישרה הוועדה מספר עסקאות בין הכשרה לבין בסט פיננסים סוכנות לביטוח (2022) בע"מ, חברה בבעלות מלאה של החברה [ראה באור 7 ב](#) לעיל, כדלקמן: הסכם עמלות במסגרתו תשלם החברה לסוכנות עמלה בגין שיווק פוליסות החברה ללקוחות הסוכנות; הסכם שכירות בין החברה לבין הסוכנות במסגרתו החברה תשכיר לסוכנות שטחים בבניין הכשרה, שנמצא ברחוב המלאכה 6 בחולון; הסכם השאלה בין החברה לבין הסוכנות, במסגרתו תושאל עובדת החברה, גב' חני סלע, לתפקיד מנכ"לית הסוכנות.

יח. במהלך השנה ביצעה החברה עסקאות זניחות עם בעל השליטה בה או שלבעל השליטה בה היה עניין באישורן, בעלות סוגים ומאפיינים כמפורט בנוהל עסקאות זניחות.

באור 33: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

יח (המשך)

עסקאות אלה כללו את ההתקשרויות הבאות:

- (1) התקשרות עם ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ לרכישת פוליסות מסוג ביטוח רכב חובה ומסוג ביטוח רכב מקיף בעבור צי המשאיות שבבעלות ממסי שרותי דרך וגרירה בע"מ. החל משנת 2023 הוחלט שלא לחדש התקשרות זו.
- (2) השכרת שטחים מסחריים ומשרדיים לאלבר בבניין גב ים שבבעלות החברה בעלות שנתית בסך של 968 אלפי ש"ח בשנת 2024, 1,354 אלפי ש"ח בשנת 2023 ו-1,276 אלפי ש"ח בשנת 2022.
- (3) אישור תקציב תרומות לקרן אלעזרא לשנים 2024, 2023 ו-2022 בסך של 275 אלף ש"ח כל אחת.
- (4) התקשרות עם אפרידר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים וחבויות בעלות של כ-151 אלפי ש"ח לשנת 2024, בסך של כ-198 אלפי ש"ח לשנת 2023 ובסך של כ-543 אלפי ש"ח לשנת 2022.
- (5) התקשרות עם אלבר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים בעלות שנתית בסך של כ-698 אלפי ש"ח בשנת 2024, בסך של כ-669 אלפי ש"ח בשנת 2023 ובסך של כ-576 אלפי ש"ח בשנת 2022.
- (6) בחודש יולי 2018 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כזניחה, השכרת אולם התצוגה ומגרש בנכס החברה באשדוד לחברת אלבר. דמי השכירות באולם תצוגה יעמדו על 100 ש"ח למ"ר וכן ישולמו דמי ניהול בס 10 ש"ח מ"ר לחברה. דמי השכירות בגין המגרש יעמדו על 2,000 ש"ח לחודש. תקופת ההתקשרות הינה לשש שנים ללא אפשרות יציאה מתוכן תהיה אלבר זכאית לגרייס של שנה בתשלום דמי השכירות בלבד.
- (7) בחודש ינואר 2019 אישר הדירקטוריון, קידום תב"ע משותפת בנכס אשדוד עם חברת אלבר. על החברה לשלם לאדריכל המלווה בגין חלקה היחסי של החברה עד 300 אלפי ש"ח מתוך 400 אלפי ש"ח כאשר אלבר נושאת ביתרה.
- (8) בחודש אוגוסט 2022, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקה כזניחה, אישרה הוועדה כאמור עסקת שכירות בין החברה לבין אפרידר לשכירת שטח של 136.5 מ"ר ברוטו המצוי בקומה 5 בבניין הכשרה בחולון ("השטח המושכר"). בגין השטח המושכר תשלם אפרידר סך של 85 ש"ח למ"ר (בגמר מלא), דהיינו תשלום דמי שכירות חודשיים בסך של 11,603 ש"ח בתוספת מע"מ, וכן דמי ניהול בסך של 17 ש"ח למ"ר. ב-2024 התקשרות הגיעה לסיומה.

ט. שינוי במצבת נושאי משרה בחברה:

- ביום 12 בינואר 2025 אישרה האסיפה הכללית של החברה את חידוש מינויו של מר יעקב דיין לתקופת כהונה שלישית בת שלוש שנים כדירקטור חיצוני וכדירקטור בלתי תלוי בחברה.
- ביום 30 בדצמבר 2024 דירקטוריון החברה אישר למנות את גב' אסתי אסרף כמנהלת חטיבת תפעול ומכירות מערך go, חלף מר זיו שיפמן, אשר סיים את כהונתו בחברה ביום 30 בנובמבר 2024.
- ביום 24 ביוני 2024 דירקטוריון החברה אישר למנות את מר איתן ויצמן כסמנכ"ל השיווק בחברה, חלף גב' עדי שגיא אשר סימה את כהונתה בחברה ביום 7 ביולי 2024.
- ביום 20 במאי 2024 אישרה האסיפה הכללית של החברה את חידוש מינויה של גב' אליס עדן לתקופת כהונה שלישית בת שלוש שנים כדירקטורית חיצונית וכדירקטורית בלתי תלויה בחברה.
- ביום 30 באפריל 2024 דירקטוריון החברה אישר את מינויה של גב' אלינור מועלם, אקטוארית ממונה בביטוח כללי בחברה, לתפקיד האקטוארית הראשית של החברה.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף ההליכים הייצוגיים המוגשים נגד החברה, זאת כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל וכחלק מגידול בבקשות מסוג זה כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברה, זאת בין היתר בשל חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 ("חוק תובענות ייצוגיות"). מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה להפסדים במקרה של קבלת אישור לתובענה ייצוגית כנגד החברה. ההליכים הייצוגיים, מצויים בשלבים שונים של הבירור המשפטי, החל משלב בירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית ועד לשלב שבו התובענה אושרה כייצוגית והיא מתבררת ככזו. חלק מההליכים הייצוגיים מצויים בהליכי ערעור.

בהליכים משפטיים או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not" - דהיינו הסתברות העולה על 50%), כי טענות התביעה תתקבלנה וההליך יתקבל (או במקרה של בקשה לאישור תובענה כייצוגית, יאשר בית המשפט את אישורה כייצוגית), נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה.

בבקשות לאישור תובענות אשר אושרו כייצוגיות על ידי בית המשפט, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה, אם, לאור הערכת ההנהלה המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה במסגרת התביעה לגופה תתקבלנה במסגרת ניהול התובענה כתובענה ייצוגית. במקרה בו אושרה תביעה כייצוגית על ידי בית המשפט והוגש ערעור על ידי התובע בו הוא עותר להרחיב את פסק הדין שניתן, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה בערעור, אם לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה בערעור תתקבלנה.

במקרים בהם במסגרת ניהול ההליכים קיימת נכונות להגיע לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם מדובר במקרה אשר לפי הפירוט האמור לעיל לא הייתה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלמלא הפשרה או הנכונות לפשרה. במקרים בהם לפי הפירוט האמור לעיל נדרשת הפרשה בדוחות הכספיים ויש נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בדוחות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה או סכום הנכונות לפשרה, לפי הגבוה מבניהם. במקרים בהם אושר הסדר פשרה, נכללה בדוחות הפרשה בגובה הערכת החברה לגובה הסדר הפשרה.

בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה) אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, לא חל האמור לעיל, וכן בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית) הנמצאים בשלבים ראשוניים ולא ניתן להעריך את סיכויי התביעה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי החברה או הפרשה בגובה נכונות החברה לפשרה, לפי העניין.

להלן פרוט הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות:

1. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות (להלן: "המשיבות"), ביום 13 ביוני, 2012. סכום התביעה הקבוצתית הינו על סך של כ-37 מיליון ש"ח. עניינה של התובענה בטענה כי המשיבות גובות סכומי כסף העולים לעיתים כדי שיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת על ידי המבוטחים והקרויים "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" ("גורם פוליסה"). לטענת התובעת הייצוגית, אמנם במסגרת חוזרי הממונה הותר לחברות

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

1. המשך

הביטוח לגבות "גורם פוליסה" בפוליסות לביטוח חיים, בכפוף למספר מגבלות, אלא שזהו תנאי הכרחי אך לא מספיק ולצורך גביית "גורם פוליסה" נדרשת גם הסכמה חוזית. הקבוצה אותה מבקשת לייצג התובעת הינה כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח של המשיבה ושנגבה ממנו סכום כלשהו כ"גורם פוליסה" ו/או כעמלה זהה בשם אחר. התובעת עותרת לסעד של תשלום סכום הפיצוי/ השבה השווה לסכום גורם הפוליסה שנגבה מחברי הקבוצה בפועל, בצירוף התשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה. כמו כן, עותרת התובעת למתן צו עשה המורה לחברה לשנות את דרך פעולתה בכל הקשור בגביית גורם פוליסה ולתשלום גמול לתובעת ושכר טרחה לבאי כוחה.

ביום 21 בנובמבר, 2016 ניתנה החלטת בית משפט בבקשה לאישור התובענה כייצוגיות במסגרתה נקבע כי יש מקום לאשר באופן חלקי את ניהול התובענה כייצוגית. בית המשפט הגדיר את חברי הקבוצה: "מבוטחים של כל אחת מחברות הביטוח בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 2003-1992 (פוליסות המכוננות בשמות שונים כגון "עדיף", "מיטב", "יותר", "עדי", "מעולה" וכיו"ב), אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית "גורם הפוליסה". עילת התביעה אותה אישר בית המשפט הינה הפרת פוליסת הביטוח בשל גבייה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם פוליסה" באופן שפגע בחיסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם להגשת התובענה – היינו: ביחס לחברה החל מיום 13 ביוני, 2005. בית המשפט אישר לתבוע את הסעדים הבאים: תיקון ההפרה על דרך של עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך.

ביום 5 במרס, 2017 הגישו התובעים בקשה לאיחוד הדיון בתיק יחד עם תיקים שהוגשו כנגד ארבע חברות ביטוח נוספות (הראל, כלל, מגדל ומנורה) באותו נושא. בקשה זו התקבלה ונקבע כי כל התיקים, לרבות התיק כנגד החברה, יאוחדו וידונו בפני השופטת מיכל נדב יחד עם התיק המתנהל נגד הפניקס.

ביום 16 במאי, 2017 הגישו הנתבעות (כולל החברה), כל אחת בנפרד, בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על ההחלטה לאשר באופן חלקי את התובענה כייצוגית, וכן כי ההליכים בבית המשפט המחוזי יותלו עד להשלמת ההליכים בבקשת רשות הערעור בעליון. בית המשפט העליון נעתר לבקשה והורה על התליית ההליכים בבית המשפט המחוזי עד למתן החלטה אחרת.

ביום 3 בספטמבר, 2018 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו לבית המשפט העליון, אשר חוזרת בעיקרה על עמדתו כפי שהוגשה לבית המשפט המחוזי.

ביום 6 בפברואר, 2019 התקיים דיון בבקשת רשות הערעור בבית המשפט העליון, במסגרתו הציע בית המשפט כי בקשות הערעור תמחקנה וכי כל הטיעונים, לרבות הזכות להגיש ערעור בתום הדיון במחוזי, ישמרו לצדדים. החברה קיבלה את המלצת בית המשפט והודיעה על משיכת בקשת רשות הערעור. בנסיבות אלו, נמשך הדיון בתובענה לגופה בבית המשפט המחוזי. הצדדים פנו בהסכמה להליך גישור.

ביום 6 ביולי, 2020 התקיים דיון קדם משפט בתיק, במסגרתו הורה בית המשפט ליועמ"ש להתייחס להצעת הפשרה הנרקמת בין הצדדים. בנוסף, בית המשפט הורה לנתבעות להגיש את הצעת הסדר הגישור, תוך מתן הסבר מדוע יש בראיות החדשות לשנות מהותית את פני התביעה, וזאת עד ליום 8 בדצמבר, 2020. במקביל, ביקש המגשר מהמדינה ליטול חלק בהליך הגישור, אך זו סירבה והציעה במקום להעביר את הסדר הפשרה לבחינת הגורמים הרלוונטיים במדינה, וזאת בטרם יוגש לאישור ביהמ"ש.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

1. המשך

ביום 20 ביוני 2023 הוגשה בקשה לאישור הסדר פשרה לבימ"ש אשר עיקריה הינם: השבה לחברי הקבוצה של כ-42% מסך גביית גורם הפוליסה, שלפי הנטען הייתה אמורה להיות מועברת לחיסכון ולא הועברה, החל משבע שנים לפני הגשת בקשת האישור ועד מועד הפחתת גביית גורם הפוליסה. ביחס לתקופה שעד סוף 2012 לסכומי ההשבה יתווספו תשואות, וביחס לתקופה שהחל מתחילת 2013 ואילך שערך סכומי ההשבה ייעשה בהתאם להחלטת בימ"ש. הפחתת הגבייה העתידית בגין גורם פוליסה בשיעור של 50% מסך גורם הפוליסה (גביה של 50% בלבד) החל ממועד שלא יהיה מאוחר מ-150 יום לאחר המועד הקובע (כהגדרתו בהסדרי הפשרה) ואילך. הפחתת הגביה תתבצע בדרך של הקטנת גורם הפוליסה שנגבה בשיעור של 50% מסך גורם הפוליסה שהיה נגבה לולא היתה מבוצעת ההפחתה. ימונה מפקח לצורך בדיקת יישום הסדרי הפשרה.

ביום 10 ביולי 2023 נתן ביהמ"ש החלטה המורה על פרסום בשני עיתונים יומיים, והפרסום נעשה. כמו כן, הורה ביהמ"ש על עדכון היועצת המשפטית לממשלה והמפקח על הביטוח, והדבר נעשה.

ביום 5 במאי 2024 הוגשה לביהמ"ש והומצאה לצדדים עמדת היועמ"שית לממשלה. היועמ"שית מפרטת בתגובתה מספר השגות בנוגע להסדר (בעיקר לעניין השבת תשואות משנת 2013, לגבי אופן חישוב שכ"ט עוה"ד של התובעים הייצוגיים, לגבי אופן ביצוע ההשבה ולגבי השימוש ייעשה בכספים לא מחולקים) אך היא מבהירה כי אין היא מתנגדת לגובה הפיצוי בהסדר, והיא משאירה לשיקול דעת בית המשפט את המשך הגביה המופחתת של רכיב גורם הפוליסה. החברות טרם הגיבו לעמדת היועמ"שית, וטרם ניתנה החלטה של ביהמ"ש בעניין.

ביום 23 ביוני 2024 התקיים דיון בעניין עמדת היועצת המשפטית ונתנו על ידי בימ"ש המלצות כדי להשלים את הסדר הפשרה. ביום 31 ביולי 2024 הוגשה, על ידי הנתבעות, לבימ"ש השלמה מוסכמת להסדרי הפשרה וכן התייחסות של התובעים לעניין שכה"ט המגיע להם לפי שיטתם. כמו כן הוגשה לבימ"ש נוסח הודעה על הסדר הפשרה לאישור בימ"ש.

ביום 15 באוגוסט 2024 ניתן על-ידי ביהמ"ש פסק דין המאשר את הסדר הפשרה שהוגש ע"י הצדדים, ובכך אישר את הסכמת הצדדים בנוגע לשיעור ההשבה של תשלומי גורם פוליסה בעבר (42%), וכן הורה בהתאם לסמכות שהעניקו לו הצדדים כי לסכומי ההשבה הללו יצורפו 90% מהתשואות בתקופה שתחילתה בתחילת 2013 וסיומה במועד הפחתת הגבייה העתידית של גורם פוליסה. עוד אישר ביהמ"ש את הסכמת הצדדים כי שיעור הפחתת הגבייה העתידית תעמוד על מחצית (50%), וכן אישר את שכ"ט באי כוחו של התובעת הייצוגית כפי שהוסכם בין הצדדים, וכן קבע כי הגמול לתובע הייצוגי יופרש משכר הטרחה האמור. בכך בא ההליך לסיומו והצדדים פועלים ליישום הסדר הפשרה, בהתאם להנחיות הבודק שמונה ע"י ביהמ"ש לסייע ביישום הסדר הפשרה.

2.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 22 בינואר, 2017. סכום התובענה הוערך בסך של 12,250,000 ש"ח. עניינה של הבקשה לאישור בטענת המבקשים לגביית יתר מן המבוטחים, בכל הנוגע לאפשרות עדכון הגיל ו/או וותק הנהיגה בעת חציית מדרגת גיל ו/או וותק נהיגה המזכה אותם בהפחתה בפרמיית הביטוח. לשיטת המבקשים, הגדרת הקבוצה כוללת את מבוטחי החברה בביטוח רכב חובה, מקיף וצד ג', בתקופה שתחילתה שבע שנים קודם להגשת התובענה ועד למתן פסק דין, אשר הגיעו במהלך תקופת הביטוח למדרגת הגיל ו/או וותק הנהיגה המזכה בהפחתת דמי הביטוח ואשר לא קיבלו מאת החברה את ההפחתה. ביום 22 ביוני, 2017 התקיים דיון קדם משפט יחד עם תביעות נוספות שהוגשו כנגד חברות ביטוח אחרות באותו נושא. בית המשפט קבע כי נכון לשלב זה של ההליך, כלל התביעות העוסקות בפרקטיקת מעבר גיל ידונו במאוחד. ביום 28 במאי, 2019 התקיים דיון קדם משפט בתיק, במסגרתו נקבע כי על המשיבות להגיש תשובה בכתב לשאלת בית המשפט (תשובה הוגשה ביום 10 ביולי, 2019).

באור 34: התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

2. המשך

ביום 3 במרס, 2022 הגישו המבקשים הודעת עדכון לבית המשפט, לפיה ביום 16 בפברואר, 2022 ניתן פסק דין בת"צ ליטבינוב נ' כלל ("עניין ליטבינוב"), העוסק באותן שאלות משפטיות, במסגרתו נדחתה התובענה הייצוגית שם וכי בכוונת המבקש שם להגיש ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין. על כן, במסגרת ההודעה ביקשו המבקשים לעכב את ההליכים בייצוגית דנא עד למתן פסק דינו של בית המשפט העליון בערעור בעניין ליטבינוב. ביום 10 במרס, 2022 הגישו המשיבות תגובה, במסגרתה הוצע כי דיון ההוכחות הקבוע ליום 20 במרס, 2022 יומר בקדם משפט, במסגרתו תידון בקשת הודעת המבקשים והסוגיות העולות ממנה. ביום 16 במרס, 2022 התקבלה החלטה המאשרת את ההצעה כאמור. ביום 20 במרס, 2022 התקיים דיון קדם משפט, במסגרתו בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה הוא מורה על עיכוב ההליכים בתיק עד למתן פסק הדין בערעור בעליון בעניין ליטבינוב. הערעור בעניין ליטבינוב הוגש בפועל ביום 25 באפריל, 2022.

הדיון בעניין ליטבינוב התקיים ביום 20 ביולי 2023. ביום 31 באוקטובר 2023 הוגשה הודעה מטעם המבקשים 1-12, במסגרתה, עדכנו כי התקיים הדיון בעניין ליטבינוב, ועתה הצדדים ממתנים למתן פסק הדין.

ביום 10 במרס 2024 הערעור בעניין ליטבינוב בבית המשפט העליון נדחה. ביום 24 במרס 2024 הוגשה הודעה מטעם המבקשים 1-12, לפיה יש לקיים הליך הוכחות בתיק דנא. ביום 25 במרס 2024 בית המשפט נעתר לבקשת הצדדים והוציא מלפניו החלטה לפיה על המשיבים להגיש תשובה עד ליום 10 באפריל 2024 וקבע דיון הוכחות ליום 18 באפריל 2024. מועד הדיון נדחה לבקשת הצדדים ובאישור בית המשפט ליום 16 ביוני 2024.

ביום 10 באפריל 2024 המשיבות הגישו תגובה להודעת המבקשים ובקשה להורות למבקשים להבהיר הודעתם. ביום 6 במאי 2024 המבקשים הגישו תשובה לתגובת המשיבות. בו ביום, בית המשפט קבע כי עד ליום 3 ביוני 2024 המשיבה תגיש תגובה לתשובת המבקשים. בנוסף, בית המשפט הנחה את הצדדים לדון ביניהם, טרם הדיון, כדי להגיע להסכמה עניינית לגבי ההסתלקות האפשרית. ביום 16 ביוני 2024 התקיים דיון קדם משפט בפני כבוד השופט אבי פורג, בו ביום בית המשפט הנכבד הורה למבקשים להגיש בקשת הסתלקות מבקשת האישור עד ליום 1 ביולי 2024. ביום 1 ביולי 2024 המבקשים הגישו בקשת הסתלקות מבקשת האישור. ביום 16 ביולי 2024 התקבל פסק דין המאשר את הסתלקות המבקשים ונפסק תשלום הוצאות בסך 10,000 ש"ח לכל משיבה.

3. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ו-2 חברות ביטוח נוספות ביום 27 באפריל, 2017. סכום התביעה כנגד המשיבות הוערך על ידי המבקשים על סך של 44,395,750 ש"ח (סכום התובענה נגד החברה בלבד עומד על סך של 15,870,750 ש"ח). עניינה של התובענה, בטענה לגביית יתר שלא כדין, של ריבית (דמי אשראי) בקשר עם פריסת הפרמיה השנתית לתשלומים ובניגוד להוראות תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (קביעת אחידות מטבע בחוזי ביטוח ודמי ביטוח באשראי), התשמ"ד-1984 (להלן: "תקנות דמי ביטוח באשראי"), אשר קובעות אחוז ריבית מקסימלי. הקבוצה הוגדרה ככל בעלי הפוליסות ו/או המוטבים ו/או המבוטחים שבוטחו על ידי המשיבות בפוליסות ביטוח בענפי הביטוח הכללי (ביטוח רכב (רכוש), ביטוח דירה ותכולתן, ביטוח תאונות אישיות) וכל פוליסה אשר תקנות דמי ביטוח באשראי חלות עליה, ואשר שילמו למשיבות ריבית, דמי אשראי, דמי גביה או דמי הסדר תשלומים ביתר או כל תשלום דומה לאלה, תוך חריגה מהוראות הדין ו/או תוך חריגה משיעורי הריבית אשר הוצגו בפוליסות.

ביום 6 באפריל, 2021 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסכם הפשרה במסגרתה תינתן הנחה בדמי אשראי של 100%. ביום 8 באפריל, 2021 הורה בית המשפט על פרסום הסדר הפשרה בעיתונות ונקבע כי על הצדדים להגיש את עמדתם ביחס לענף 61. ביום 20 ביוני, 2021, הורה בית המשפט ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו. ביום 8 בנובמבר, 2021 הגיש יועץ המשפטי לממשלה את עמדתו, ובה הבהיר כי לא מצא לנכון להתערב ביחס לאישור הסדר הפשרה לחיוב או לשלילה. ביום 10 בנובמבר, 2021 ניתנה

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

3. המשך

הבהרה על ידי בית המשפט כי ראה את עמדת היועמ"ש וכי הוא ניתן בהמשך את החלטתו ביחס לבקשה לאישור הסדר פשרה. ביום 6 בינואר, 2022 ניתן פסק דין המאשר את הסכם הפשרה. במסגרת פסק הדין כאמור התקבלה גם עמדת החברה לעניין ענף 61 (רכב מסחרי מעל 3.5 טון אוטובוסים ומשאיות), לפיה הענף אינו נכלל ב"ביטוחים אישיים". ביום 10 במרס 2022, הגיש המבקש לבית המשפט הודעה מטעם המומחה בה אישר כי בדק את מערכות הכשרה וכי וחישוב דמי האשראי והגבייה של דמי האשראי מתבצעת מראש באופן תקין בהתאם לדין.

4. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה וכנגד 11 חברות ביטוח נוספות לביהמ"ש המחוזי בחיפה ביום 19 באפריל, 2020. עניינה של התובענה בטענה להתעשרות שלא כדין של חברות הביטוח, אשר לא הפחיתו את גובה הפרמיה הנגבית ממבוטחיהן בביטוחי רכב. לגישת המבקשים, עקב התפרצות וירוס הקורונה בעולם ובמדינת ישראל וכן בעקבות החלטות ממשלה לצמצום הפעילות במשק, תושבים רבים חדלו מלעשות שימוש ברכבים שברשותם ולחלופין צמצמו באופן משמעותי את השימוש בהם, כך שחלה הפחתה משמעותית ברמת הסיכון לו חשופות המשיבות מאז חודש מרס 2020. כנגזרת להשלכה נטענת זו, לגישת המבקשים, היה על חברות הביטוח להפחית בצורה משמעותית את גובה דמי הביטוח (הפרמיה) שהן גובות ממבוטחיהן בביטוחי רכב. סכום התביעה המוערך על ידי המבקשים לנזקם הכולל של חברי הקבוצה כנגד החברה מוערך בסך של 58 מיליון ש"ח, כאשר לטענתם הנזק מחושב בגין התקופה שסיומה בחודש אפריל 2020 אך הנזק ממשיך להצטבר כל עוד לא תופסק הגבייה (סכום הנזק המצטבר נגד כל חברות הביטוח יחד מוערך בסך של 1,204 מיליון ש"ח).

הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקשים הינה כל מי שהיה מבוטח אצל אחת או יותר מהמשיבות בביטוח חובה ו/או ביטוח מקיף ו/או ביטוח צד ג', במהלך התקופה שתחילתה ביום 8 במרס, 2020 וסיומה במועד הסרה מלאה ומוחלטת של הגבלות התנועה שהוטלו על תושבי ישראל עקב וירוס הקורונה. הגדרת הקבוצה מתייחסת גם לרכבים שבבעלות חברות החכרת רכב (ליסינג) וחברות השכרת רכב.

ביום 26 באפריל, 2020 הגישו המבקשים הודעה לבית המשפט, לפיה נודע להם כי הוגשו לשני בתי משפט אחרים שתי תביעות בקשר לאותן שאלות של עובדה ומשפט ולפיכך הם מנהלים מגעים עם המבקשים בהליכים האחרים לצורך הגעה להסכמה על העברת התביעות לבית משפט אחד. ביום 4 ביוני, 2020 ניתנה החלטה לפיה הבקשה לאישור דנן תעבור לדיון יחד עם ת"צ 17072-04-20 בבית המשפט המחוזי בתל אביב (כב' השופטת ברקאי).

ביום 22 בפברואר, 2021 ניתנה החלטת ביהמ"ש לפי סעיף 7(ב) לחוק תובענות ייצוגיות ללא דיון, במסגרתה הורה בית המשפט כי התובעים בתובענה זו ובת"צ 17072-04-20, אשר החברה אינה נתבעת בו ("עניין נחום") (להלן ביחד: "שתי התביעות הנוספות") ינהלו את התובענה יחדיו כנגד כל הנתבעות, בעניין פוליסות ביטוחי רכב. עוד נקבע כי ת"צ 17072-04-20 מסולקת בעניין ביטוחי הרכב (למעט כנגד הנתבעת ליברה חברה לביטוח בע"מ, אשר לא נתבעה בשתי התביעות הנוספות), כאשר התובע הייצוגי בת"צ 17072-04-20 ימשיך לנהל את תביעתו בנושא ביטוח תכולת דירה כנגד כל הנתבעות שבכתב תביעתו. ביום 30 באוגוסט, 2021 הוגשה בקשה לעיכוב ההליכים בתיק עד שפסק הדין בת"צ 25472-04-20 ("עניין פריימטקס") - אשר נדונו בו שאלות משפטיות דומות - יהפוך לחלוט או שיוגש עליו ערעור לעליון. ביום 19 באוקטובר, 2021 נעתר בית המשפט לבקשה לעיכוב ההליכים. ביום 20 בספטמבר, 2021 הוגשה בקשה להארכת מועד מטעם המשיבות, כך שתגובה לבקשה לאישור תוגש תוך 45 ימים ממועד מתן הכרעת בית המשפט בסוגיית עיכוב ההליכים, וזאת למקרה שההליכים לא יעוכבו. ביום 26 בספטמבר, 2021 ניתנה החלטת ביהמ"ש לפיה ניתנה ארכה להגשת תגובת המשיבות לבקשה לאישור וזאת עד למתן החלטה אחרת.

ביום 5 בנובמבר, 2021 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט, לפיה עד ליום 28 בפברואר, 2022 יגישו הצדדים הודעת עדכון, בנוגע לתוצאות ההליך בעניין פריימטקס. ביום 16 בדצמבר 2021

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
4. המשך

הוגשה הודעת עדכון כאמור, לפיה המבקשים בעניין פריימטקס החליטו שלא להגיש ערעור על פסק הדין.

ביום 1 בדצמבר 2022 הגישו המבקשים את תגובתם לתשובות המשיבות לבקשה לאישור התובענה הייצוגית.

ביום 3 בינואר 2023 התקיים דיון קדם המשפט בתיק. במסגרתו, נקבע כי על הצדדים לנסות ולגבש הסכמה למצות הליך של גישור בהליך ולעדכן את בית המשפט על סטטוס ההידברות ביניהם עד ליום 12 בפברואר 2023. עוד נקבע במסגרת דיון קדם המשפט שהתקיים ביום 3 בינואר 2023, כי הדיון בעניין ת"צ 17072-04-20 יופרד מתיק זה וינוהל בנפרד.

ביום 12 בפברואר 2023 הוגשה הודעת עדכון מטעם המשיבות לפיה הן סבורות כי אין מקום לקיים הליך גישור בתיק זה. בהתאם, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה ביום 22 בפברואר 2023 במסגרתה נקבע כי על המשיבות לעדכן את בית המשפט בעניין מספר ימי החקירות הדרושים להן.

ביום 13 בפברואר 2023 הוגשה בקשה למתן החלטה בבקשת האישור, מטעם המבקשים, במסגרתה, הודיעו המבקשים כי אין צורך בשמיעת העדים ואף בהגשת סיכומים בתיק זה וכי בית המשפט יוכל להכריע בו על סמך כתבי הטענות. לפיכך, ביום 14 בפברואר 2023 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על המשיבות להגיש תגובתן לבקשה זו עד ליום 1 במרס 2023.

ביום 23 בפברואר 2023 הוגשה בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מהבקשה לאישור בעניין ת"צ 17072-04-20. ביום 27 בפברואר 2023 ניתן פסק דין המאשר את בקשת ההסתלקות בעניין ת"צ 17072-04-20, ללא פסיקת גמול ושכ"ט ומבלי להורות על מציאת תובע חלופי.

ביום 27 בפברואר 2023 הוגשה בקשת הבהרה מטעם המבקשים ביחס להחלטת בית המשפט מיום 22 בפברואר 2023, במסגרתה, ביקשו הצדדים להשיב על מספר ימי החקירות הדרושים להם, רק לאחר שבית המשפט ייתן החלטתו בבקשה להכרעה שהוגשה ביום 12 בפברואר 2023. בהתאם, ביום 27 בפברואר 2023 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה הצדדים נדרשים לעדכן עד ליום 20 במרס 2023 אם ניתן לקדם את התיק לשלב הסיכומים.

ביום 20 במרס 2023 הגישו הצדדים בקשת ארכה להגשת עמדתם, כך שזו תוגש עד ליום 30 במרס 2023. בית המשפט נעתר לבקשתם. הצדדים הגישו בקשות ארכה להגשת הודעת עדכון מטעמם, כך שזו תוגש עד ליום 23 באפריל 2023. בית המשפט נעתר לבקשתם. ביום 23 באפריל 2023 הגישו הצדדים בקשה משותפת למתן תוקף של החלטה להסדר דיוני. במסגרתה, הודיעו כי הם מוותרים על חקירת המצהירים והמומחים בתיק; בית המשפט נתבקש לקבוע השלמת טיעון בעל פה, לסיכומי הצדדים שיוגשו עובר לדיון. ביום 28 באפריל 2023 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על הצדדים להודיע לכמה ימי דיון ידרשו לצורך השלמת טיעוניהם, עד ליום 8 במאי 2023. ביום 8 במאי 2023 הוגשה הודעה מטעם המבקשים וביום 9 במאי 2023 הוגשה הודעה מטעם המשיבות. בהודעתן, עדכנו כי ידרשו ל-2 ימי השלמת טיעונים בעל פה. לפיכך, בית המשפט קבע את התיק לדיון השלמת טיעונים בעל פה לימים 9 בינואר 2024 ו-10 בינואר 2024.

ביום 29 ביוני 2023 הוגשו סיכומים מטעם המבקשים וכן בקשה לצירוף ראיה. בו ביום, בית המשפט הורה כי המשיבות יגישו תגובה מטעמן לבקשה לצירוף ראיה.

ביום 24 ביולי 2023 הוגשה תגובת המשיבות לבקשה לצירוף ראיה. ביום 31 ביולי 2023 הוגשה בקשה מטעם המבקשים להגשת תשובה לתגובת המשיבות לבקשה לצירוף ראיה. בו ביום, בית המשפט נעתר לבקשתם והורה כי התגובה תוגש עד ליום 20 לאוגוסט 2023. ביום 16 באוגוסט 2023 הוגשה תגובת המבקשים לתשובת המשיבות לבקשה לצירוף ראיה.

ביום 15 באוקטובר 2023 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה במסגרתה, התיר לצרף לתיק כראיה את הדו"ח האקטוארי של חברת מנברא שנערך עבור רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון. דיוני השלמת הטיעונים בתיק נקבעו לימים 2 ביוני 2024 ו-19 ביוני 2024.

באור 34: התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

4. המשך

ביום 13 במרס 2024 הוגשו סיכומי המשיבות. ביום 23 במאי 2024 הוגשו סיכומי תשובה מטעם המבקשים. ביום 2 ביוני 2024 התקיים דיון השלמת סיכומים בעל-פה, בפני כבוד השופטת רחל ברקאי. ביום 21 ביוני 2024 הוגשה בקשה מטעם המבקשים לצירוף ראייה. ביום 9 ביולי 2024 התקיים דיון נוסף להשלמת סיכומים בעל-פה. בית המשפט הורה למשיבות להגיש המסמכים שהועלו בדיון הקודם. ביום 24 ביולי 2024 בית המשפט הורה לצדדים להגיש תגובה לבקשות לצירוף ראיות עד ליום 15 באוגוסט 2024. ביום 14 באוגוסט 2024 הוגשה בקשת ארכה מטעם הצדדים, להגשת תגובה לבקשות לצירוף ראיות עד ליום 8 בספטמבר 2024. בו ביום בית המשפט הנכבד אישר את הבקשה. ביום 8 בספטמבר 2024 הגישו המשיבות תגובה משותפת לבקשות לצירוף ראיות. ביום 22 בספטמבר 2024 הוגשה התנגדות מטעם המשיבות לבקשת המבקשים להוספת ראייה חדשה. ביום 23 בספטמבר 2024 הגישה החברה התייחסות מטעמה לטענות חדשות שהועלו על-ידי המבקשים בדיון הסיכומים האחרון.

5. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז כנגד החברה ביום 14 ביוני, 2020.

עניינה של התובענה בטענה כי בשל ניסוח רשלני ו/או הטעיה מכוונת לכאורה מצד המשיבה – פוליסת ביטוח תאונות אישיות מסוג "משפחה בטוחה פלוס" מגדירה אמנם "שבר בכף הרגל" כאירוע ביטוחי מזכה, אך מנגד מחריגה את הכיסוי הביטוחי ביחס לשבר מעין זה, קרי נמנעת מתשלום כלשהו בקרות מקרה הביטוח ("עניין ברברה"). להערכת המבקשת, סכום הנזק האישי הנטען הינו בסך של כ-2,450 ש"ח. לטענת המבקשת, אין ביכולתה להעריך את הנזק לכלל חברי הקבוצה. הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקשת הינה כלל מבוטחי החברה בפוליסת ביטוח תאונות אישיות החל מ-7 השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה ועד בכלל. ביום 11 בספטמבר, 2022 התקיים דיון קדם משפט בתיק, במסגרתו הציע בית המשפט לצדדים לנסות להגיע ביניהם להסכמות מחוץ לכותלי בית המשפט ולעדכן את בית המשפט בתוצאות המגעים בתוך 90 ימים.

ביום 12 בינואר 2023 עדכנו הצדדים את בית המשפט כי הם פנו להליך גישור בפני כב' השופט בדימוס רחמים כהן. ביום 15 בינואר 2023, קבע בית המשפט כי הצדדים יגישו עדכון על תוצאות הליך הגישור בתוך 90 ימים.

ישיבת גישור ראשונה בפני השופט בדימוס רחמים כהן התקיימה ביום 26 בפברואר 2023.

ישיבת גישור שנייה בפני השופט בדימוס רחמים כהן התקיימה ביום 27 באפריל 2023.

ביום 20 ביולי 2023 הגישו הצדדים הודעה לבית המשפט כי הם הגיעו להסכמה לסיים את ההליך על דרך פשרה ובכוונתם להגיש בקשה לאישור הסדר פשרה עד לסיומה של הפגרה.

ביום 20 ביולי 2023 קבע בית המשפט כי על הצדדים להגיש את הבקשה עד ליום 1 בספטמבר 2023. ביום 3 בספטמבר 2023 קבע בית המשפט כי על הצדדים להגיש את הבקשה עד ליום 1 באוקטובר 2023.

ביום 18 בינואר 2024 הגישו הצדדים בקשה לאישור הסדר פשרה. על פי ההסדר, הסכימה החברה כי לאחר המועד הקבוע כהגדרתו בהסדר הפשרה יינתן כיסוי בגובה 3% אחוזים בעקבות שבר כף רגל שאירע למבוטח כתוצאה מתאונה מסכום הביטוח הקבוע בדף פרטי הביטוח. עוד הוסכם, כי מבוטחים שנפגעו בכף רגלם כתוצאה מתאונה לפני ובמהלך תקופת בירור הבקשה לאישור להגיש תביעה, תינתן תקופה של חצי שנה שתחל להימנות שלושים ימים לאחר המועד הקבוע כהגדרתו בהסכם הפשרה. במהלך תקופה זו יוכלו מבוטחים אלו לפנות אל החברה ולהגיש תביעה לפיצוי בגין נזק שנגרם לכף רגלם החל ממועד 1 ביוני 2017. ביום 22 בינואר 2024 הורה בית המשפט על פרסום הסדר הפשרה. ביום 30 ביוני 2024 הוגשה עמדת היועמ"ש ביחס להסדר הפשרה. ביום 8 ביולי 2024 הגישה החברה את תגובתה לעמדת היועמ"ש. ביום 9 ביולי 2024 הציע בית המשפט לצדדים לנסות ולהגיע להסכמות ביחס להסתייגויות היועמ"ש להסדר הפשרה שעסקו בדרך ביצוע התשלום למבוטחים בגין התביעות ודרך איתור חברי הקבוצה. ביום 30 ביולי 2024 הגישה המבקשת הודעה על כך שהצדדים לא מצליחים להגיע להסכמה ושהיא מותירה את החלטה בהסתייגויות לשיקול דעת בית המשפט.

באור 34: התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

5. המשך

ביום 30 ביולי 2024 קבע בית המשפט שעל החברה להגיש את עמדתה האם היא משאירה גם לבית המשפט את שיקול הדעת להכריע בהסתייגויות עד ליום 8 בספטמבר 2024. ביום 29 בספטמבר 2024 ניתן תוקף של פסק דין להסדר הפשרה.

6. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו ביום 15 בדצמבר, 2020.

עניינה של התובענה בטענה כי החברה מתעלמת לכאורה, כמדיניות, מחובתה על פי דין, תוך שהיא משלמת תגמולי ביטוח ללא ריבית באופן המנוגד להוראות הדין. במסגרת הבקשה העריך המבקש את נזקו האישי על סך של 24.69 ש"ח, כאשר סכום התובענה של כלל חברי הקבוצה כלפי המשיבה הוערך בסך של מעל 20 מיליון ש"ח. הקבוצה שהוגדרה על ידי המבקש הינה כל מי שקיבל במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או למצער במהלך 3 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או יקבל עד למתן פסק הדין בתובענה, תגמולי ביטוח מן המשיבה, מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית כדין.

ביום 18 בנובמבר, 2021 הגיש המבקש בקשה להעברת הדיון אל המותב אשר בפניו נדונו ואושרו הבקשות לאישור תובענה ייצוגית, הקודמות בזמן, בת"צ 4398-09-15, ת"צ 6889-10-15, ת"צ 16073-09-15 ות"צ 19583-09-15 ("עניין בן יתח"), אשר עוסקות באותן שאלות משפטיות לאלה המתעוררות בתיק דנן. ביום 15 בדצמבר, 2021 דחה ביהמ"ש את הבקשה להעברת דיון. דיון ההוכחות בתיק נקבע ליום 23 באוקטובר, 2022. ביום 24 באוגוסט, 2022 הגישה החברה בקשה לסילוק על הסף; וביום 28.9.2022 הוגשה תשובת המבקש לבקשה לסילוק על הסף. ביום 23 באוקטובר, 2022 התקיים דיון בתיק, במסגרתו נעתרו הצדדים להמלצת בית המשפט, לפיה הצדדים יקיימו ביניהם מגעים ישירים על מנת להביא לסימו של ההליך; וכי במידה ולא יעלה בידם לעשות כן בתוך 30 ימים, יפנו הצדדים להליך גישור. הצדדים מתנהלים בניסיון להגיע להבנות.

ביום 9 במרס 2023 הוגשה הודעה מטעם הצדדים, במסגרתה עדכנו כי הם נמצאים בהליכי הידברות, ובמגעים במטרה להגיע להסכמות שייתרו את הצורך בהכרעה בהליך דנא. לפיכך, בית המשפט נתבקש לקבוע את התיק לתזכורת נוספת ליום 8 במאי 2023. בית המשפט נעתר לבקשת הצדדים. ביום 12 במאי 2023 הוגשה הודעה מטעם הצדדים. במסגרתה, דווח כי הצדדים קרובים להשגת הסדר דיוני, כחלק מהמגעים המתנהלים ביניהם. בו ביום, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על הצדדים להגיש הודעת עדכון נוספת עד ליום 28 ביוני 2023. נכון ליום 6 ביולי 2023 טרם הוגשה הודעת עדכון מטעם הצדדים. לפיכך, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על הצדדים להגיש הודעת עדכון בעניין סטטוס ההידברות ביניהם עד ליום 16 ביולי 2023.

ביום 13 ביולי 2023 הוגשה הודעת עדכון מטעם הצדדים, במסגרתה עדכנו כי במסגרת המגעים המתנהלים ביניהם, הינם קרובים להשגת הסדר דיוני באשר למתכונת ההכרעה במחלוקת בתיק דנן ונותר להלם להשלים את ניסוח ההבנות. לפיכך, בית המשפט נתבקש ליתן לצדדים 45 ימים על מנת לאפשר מיצוי של מגעים אלו. בית המשפט נעתר לבקשת הצדדים, ועליהם להגיש הודעת עדכון נוספת עד ליום 25 באוקטובר 2023. נכון ליום 30 באוקטובר 2023 טרם הוגשה הודעת עדכון מטעם הצדדים. או אז בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על הצדדים להגיש הודעת עדכון עד ליום 15 בנובמבר 2023.

ביום 15 בנובמבר 2023 הוגשה הודעת עדכון מטעם הצדדים. במסגרתה, עדכנו בין היתר, כי הגיעו להסדר דיוני באשר למתכונת ההכרעה במחלוקת מושא תיק זה. בית המשפט נתבקש לקבוע דיון על מנת לסייע לצדדים להשלים את ההסדר הדיוני המתגבש. בו ביום, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לפיה על הצדדים להגיש את השאלה המשפטית שנותרה ביניהם במחלוקת עד ליום 3 בדצמבר 2023. בהתאם לבקשת הצדדים מיום 15 בנובמבר 2023, נקבע דיון קדם משפט בתיק ליום 17 בדצמבר 2023. ביום 14 בדצמבר 2023 הוגשה בקשה דחופה

באור 34: התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

6. המשך

לשינוי מועד דיון קדם המשפט מטעם המשיבה. בו ביום, בית המשפט הוציא מלפניו החלטה לדחות את דיון קדם המשפט הקבוע בתיק. דיון קדם המשפט נקבע ליום 26 בפברואר 2024. ביום 26 בפברואר 2024 בית המשפט הוציא מלפניו החלטה, לפיה יש לעכב את ההליכים בתיק. לפיכך על הצדדים להודיע לבית המשפט עד ליום 6 בספטמבר 2024 האם יש מקום לקבוע דיון בשאלה שבמחלוקת. התיק יובא לעיונו של כב' השופט עודד מאור ביום 8 בספטמבר 2024. בימים 5 בספטמבר 2024 ו-10 בדצמבר 2024 הוגשו הודעות ובקשות מטעם הצדדים להורות על המשך עיכוב הליכים בתיק. בית המשפט הורה על הצדדים להגיש הודעות עדכון נוספת עד ליום 16 במרס 2025.

7.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו ביום 16 במרס, 2021. עניינה של התובענה בטענה כי החברה נוהגת שלא כדין בכך שהיא מחדשת באופן אוטומטי חוזי ביטוח דירה של מבוטחיה, מבלי שקיבלה את אישורם המפורש לכך מראש. עוד נטען, כי את החידוש האוטומטי מבצעת החברה גם כאשר היא משנה את תנאי החוזה והפוליסה ואת סכומי הפרמיה, ובכך מקימה על מבוטחיה חובת תשלום לפי חוזה שהם לא הסכימו לתנאיו. המדובר בפוליסת משכנתא משולבת מבנה. סכום התביעה האישית של המבקשת כנגד החברה עומד על סך של 5,752 ש"ח. הנזק הכולל לחברי הקבוצה לא כומת במסגרת הבקשה לאישור. ביום 21 ביוני, 2022 הגישה המבקשת בקשה לתיקון בקשת האישור, במסגרתה ביקשה לתקן את הגדרת הקבוצה ולכלול קבוצה נוספת של "כל מי שרכש מהמשיבה חוזה לביטוח דירה שנערך לטווח ארוך (עד לסיום המשכנתא או כל מועד אחר העולה על שנה)" ("הקבוצה הנוספת"); וכן הוספת סעדים בעניינה של הקבוצה הנוספת, לרבות מתן צו עשה למניעת עריכת שינויים בתנאי הפוליסה ו/או העלאת דמי הביטוח ו/או סכום ההשתתפות העצמית, במשך כל תקופת הביטוח, אלא אם ניתנה על ידי המבוטח הסכמה מראש לשינוי; והשבת כספים ששילמו מבוטחים כפרמיה בגין התקופה כבר לא היו להם זכויות בדירה. ביום 19 ביולי, 2022 השיבה החברה לבקשה לתיקון בקשת האישור. ביום 22 ביוני, 2022 הגישה המבקשת רשימת בקשות לדיון במסגרת הדיון המקדמי, הכוללת בקשה למתן מענה לשאלון וצו גילוי מסמכים. ביום 29 בספטמבר, 2022 התקיים דיון קדם משפט בתיק, במסגרתו דחה בית המשפט את הבקשה לתיקון בקשת האישור וכן את הבקשה למענה לשאלון וצו גילוי מסמכים, למעט מתן מענה לשאלה אחת בלבד. ביום 23 באפריל, 2023 התקיים דיון הוכחות בתיק ונקבע כי על הצדדים להגיש סיכומים. ביום 4 בספטמבר 2023 הוגשו סיכומים מטעם המבקשת. ביום 15 בפברואר 2024 הגישה הכשרה סיכומים מטעמה. ביום 14 במרס 2024 הוגשו סיכומי תשובה מטעם המבקשת. הצדדים הסכימו לקיים הליך גישור. ביום 16 ביוני 2024 התקיימה פגישת גישור ראשונה ונקבעה פגישת גישור שנייה ליום 1 בספטמבר 2024. ביום 20 ביוני 2024 ניתנה החלטת בית המשפט בבקשה לאישור. בית המשפט אישר את הבקשה לאישור התביעה כייצוגית בחלקה בשל העלאת המחיר שבוצעה בשנת 2018 בעקבות שינוי דרך הטיפול בנזקי המים. בית המשפט בהחלטתו קבע כי לכאורה הידוע אודות השינוי במחיר לא היה תקין.

ביום 5 בנובמבר 2024 הגישו הצדדים הודעה כי הם מצויים בהליך גישור. ביום 13 בנובמבר 2024, הורה בית המשפט לצדדים להגיש עדכון אודות מועדי ישיבות הגישור עד ליום 1 בדצמבר 2024. ביום 30 בינואר 2025 הגישו הצדדים הודעה נוספת לבית המשפט ועדכנו כי הם מצויים עדין בהליך גישור וביקשו להגיש עדכון נוסף בתוך 30 ימים. ביום 12 במרס 2025 הגישו הצדדים הודעה נוספת וביקשו להגיש עדכון נוסף בתוך שלושים ימים.

8.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה לביהמ"ש המחוזי תל אביב כנגד החברה וכנגד 6 נתבעות נוספות ביום 19 ביולי, 2021. עניינה של התובענה בטענה, כי בעת חישוב הגמלא החודשית המשולמת למבוטחים בפוליסות ביטוח חיים "משתתפות ברווחי תיק השקעות", מנכות הנתבעות מהתשואה החודשית הנצברת למבוטחים, ריבית ללא עיגון מתאים בתנאי הפוליסה ומבלי ששיעורה מצוין בהם.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
8. המשך

הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל מבוטחי הנתבעות אשר רכשו מהנתבעות פוליסת ביטוח חיים הכוללת צבירת חסכון, שהונפקה בין השנים 1991 – 2004 ואשר נוכחה ו/או תנוכה להם ריבית ששיעורה לא צוין בפוליסה על סמך ההוראה בפוליסה לפיה סכום הגמלא החודשית ישתנה "מדי חודש בחודש על פי תוצאותיהן של ההשקעות בניכוי הריבית על פיה חושב סכום הגמלא החודשית וההוראות המתאימות לעניין זה בתכנית הביטוח" ו/או כל הוראה דומה אחרת. סכום התביעה האישית של המבקש כנגד החברה עומד על סך של 1,000 ש"ח. הנזק הכולל לחברי הקבוצה לא כומת במסגרת הבקשה לאישור. ביום 10 במרס, 2022 הוגשה בקשה מטעם תובעים ייצוגיים בתיקים מקבילים העוסקים באותה עילה, להעביר את הדיון בהליך לפני בית המשפט הדן בבקשות קודמות תלויות ועומדות (כב' השופטת ברקאי). ביום 10 באפריל, 2022 ניתנה תגובה הכשרה ובה היא הותירה את ההחלטה לבקשה לשיקול דעתו של בית המשפט. ביום 3 במאי, 2022 ניתנה החלטה כי הדיון בהליך יועבר לפני בית המשפט הדן בבקשות קודמות תלויות ועומדות.

ביום 31 באוקטובר, 2022 הגישו החברה ויתר הנתבעות בתיק, בקשה להגשת חוות דעת מומחה חליפית, עקב פטירתו של המומחה מטעם הנתבעות. ביום 2 בנובמבר, 2022 התקיים דיון קדם משפט בתיק, שעסק בעיקרו בשאלת המניעות של השופטת לדון בתיק זה. מרבית הצדדים להליך הבהירו כי אינם מתנגדים לניהול ההליך בפני השופטת, כאשר צד אחד בלבד ביקש להודיע את עמדתו בתוך 7 ימים. ביום 26 בדצמבר, 2022, הגישו החברה ויתר הנתבעות חוות דעת מומחה חליפית בשל פטירתו של המומחה מטעם הנתבעות. ביום 20 במרס 2023 הגישו המבקשים בקשה לאפשר להם להגיש תגובה באורך של עשרים עמודים לתשובות המשיבות וזאת למרות שעל פי הדין ניתן להגיש תשובה של חמישה עמודים בלבד. ביום 23 במרס 2023, קבע בית המשפט כי המבקשים רשאים להגיש תשובה של עשרה עמודים בלבד. ביום 27 במרס 2023 הוגשה תשובה מטעם המבקשים. ביום 19 באפריל 2023 התקיים דיון מקדמי בתיק.

ביום 4 ביוני 2023 הגישו הצדדים את עמדתם בדבר הפניית התיק לעמדת המפקח על הביטוח. ביום 6 ביוני 2023 הגישו המשיבות בקשה למחיקת התשובה שהוגשה מטעם המבקשים. ביום 3 באוגוסט 2023 הגישו המבקשים תשובה לבקשת המחיקה. ביום 13 באוגוסט 2023 אפשר בית המשפט למשיבות להגיש תשובה לתגובת המבקשים עד ליום 1 באוקטובר 2023. ביום 27 בספטמבר 2023 אישר בית המשפט למשיבות להגיש תשובה לתגובת המבקשים עד ליום 6 בנובמבר 2023. ביום 22 בינואר 2024 הגישו המשיבות תשובה לתגובת המבקשים. ביום 6 במרס 2024 החליט בית המשפט לדחות את הבקשה למחיקת התשובה שהוגשה מטעם המבקשים. ביום 7 במרס 2024 החליט בית המשפט לקדם פנייה למאסדר בשאלות שעומדות במחלוקת בהליך. בית המשפט קבע כי על הצדדים להגיש נוסח מוסכם לפנייה עד ליום 14 באפריל 2024.

התיק נקבע לדיון מקדמי נוסף ליום 17 ביוני 2024. ביום 9 במאי 2024 הוגשה הודעה מטעם המבקשים ביחס לפנייה למאסדר כדי לקבל את עמדתו ביחס להליך. בעקבות הודעת הצדדים כי בכוונתם לשקול אפשרות של הידברות ביניהם, בוטל הדיון שנקבע ליום 17 ביוני 2024 ועל הצדדים להגיש הודעת עדכון לבית המשפט עד ליום 6 בספטמבר 2024. ביום 29 באוקטובר 2024, הגישו הצדדים הודעה כי בכוונתם לקיים הליך גישור וכי הם פועלים לאתר מגשר מוסכם. ביום 1 בנובמבר 2024, קבע בית המשפט הנכבד כי על הצדדים לעדכן אודות זהות המגשר עד ליום 1 בדצמבר 2024. ביום 15 בדצמבר 2024 עדכנו הצדדים את בית המשפט אודות זהות המגשר וביקשו להגיש עדכון נוסף בתוך 90 ימים.

9. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה לביהמ"ש המחוזי תל אביב ביום 16 באוגוסט, 2022. עניינה של התובענה בטענה כי בעת תשלומי שיפוי של צד ג' על ידי החברה, החברה משלמת כביכול סכומים הנמוכים מהסכומים הנדרשים על פי דין, כאשר התשלומים להם זכאים צדדי ג' מהחברה אמורים להיות מוצמדים למדד המחירים לצרכן, ובפועל הם משולמים בערכם הנומינאלי ללא הצמדה. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל צד שלישי שקיבל ו/או יקבל שיפוי מן המשיבה, לרבות בגין נזק לרכבו (אך גם בשל

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
9. המשך

נזקים נוספים בביטוחים נוספים), מבלי שיצורפו לסכום השיפוי הפרשי הצמדה כדין, במהלך 7 השנים האחרונות ועד למועד אישור הבקשה כתובענה ייצוגית. להערכת המבקש, הנזק האישי כנגד החברה עומד על סך של 356.6 ש"ח. לטענת המבקש, לא ניתן להעריך בצורה מדויקת את הנזק לכלל חברי הקבוצה אך הוא עולה על 2.5 מיליון ש"ח.

ביום 28 בפברואר 2023 הגישה החברה תגובה לבקשת האישור. בתשובה נטען, בתמצית, כי בעניינו של המבקש לא חל סעיף 28(א) לחוק חוזה ביטוח, מכוחו הוגשה הבקשה לאישור, אלא חל סעיף 28(ב) לחוק חוזה ביטוח, אשר קובע כי במקרה בו חושבו תגמולי הביטוח במועד שלאחר קרות מקרה הביטוח, הפרשי ההצמדה יתווספו מאותו תאריך בלבד. עוד נטען כי, בפסיקת בתי המשפט הוכר סעיף זה כסעיף הקובע את הסדר ההצמדה הנוהג במקרים בו התשלומים מבוצעים בהמחאות מעותדות (קל וחומר במקרים בהם לא בוצע תשלום כלשהו). במקרה בו הצד השלישי מסר המחאה מעותדת לביטחון בלבד ולמעשה טרם נשא בכל תשלום, אילו המבטח יצרף הפרשי הצמדה לתשלום לצד השלישי מיום קרות מקרה הביטוח, יתעשר הצד השלישי הלכה למעשה על חשבון המבטח. נטען כי במרבית המקרים, החברה משלמת את תגמולי הביטוח בטרם הוציא הצד השלישי מכיסו כספים עבור תיקון.

התנהלות החברה, התואמת את ההסדר הקבוע בסעיף 28(ב) לחוק חוזה הביטוח, תואמת גם את ההסכמות אליהן הגיעו החברה וחברות ביטוח נוספות במסגרת בקשה לאישור אחרת. בהסדר פשרה שהתקבל בגדרי בש"א 13944/08 יחזקאל מנחם נ' הכשרת הישוב חברה לביטוח בע"מ, במסגרתו הגיעו 10 חברות ביטוח – ביניהן החברה – עם המבקשים שם, להסדר פשרה שעניינו, בין השאר, בתשלומי הפרשי הצמדה למבוטחים ולצדדים שלישיים ("הסדר מסיקה"). במסגרת הסדר מסיקה נקבע כי בכל הקשור לתשלומי הפרשי הצמדה: (1) על הפרשי ההצמדה להיות משוערכים למועד בו חושבו; (2) במקרה שהתשלום עבור תיקון הנזק נעשה באמצעות המחאות מעותדות או בהסדר תשלומים שטרם נפרע, תחושב ההצמדה רק ממועד פירעון בפועל; (3) לא תשולם הצמדה מקום בו כלי הרכב טופל במוסך הסדר; (4) פרטים אודות הפרשי הצמדה יצוינו רק אם שולמו למבוטח או לצד השלישי. המבקש בעניין זה דרש מהחברה (באמצעות חברת הביטוח שלו) שתשלם לו את סכום הנזק הנומינאלי בלבד, זאת ניתן להניח מאחר שהוא כלל לא תיקן את הנזק, ולחלופין תיקן ושילם מחיר מופחת או תיקן ושילם באמצעות המחאות מעותדות.

עוד נטען כי המבקש בעניין זה ממילא קיבל מהחברה תשלום בסך 240 ש"ח עבור רכיבי ריבית והצמדה, עובר להגשת הבקשה לאישור, כך שכלל לא נגרם לו נזק (שכן דמי ההצמדה שהוא היה יכול להיות זכאי להם עומדים לכל היותר על 161 ש"ח).

כמו כן, נטען כי לא מתקיימים התנאים הנדרשים בחוק לצורך לאישור התובענה כייצוגית. ביום 30 באפריל 2023 המבקש הגיש תגובה לתשובה לבקשה לאישור ("התגובה לתשובה"). בתגובה לתשובה נטען, בתמצית, כי בתשובה לבקשה לאישור החברה הודתה שהיא לא מצמידה את ירידת הערך למדד, בהתאם לדרישות הדין; וכן במקרים בהם הצד השלישי בחר שלא לתקן את הנזק. עוד נטען כי החברה לא הציגה בתשובתה אף לא מקרה אחד בו שילמה הצמדה כדין.

עוד נטען כי, בניגוד לטענות החברה בתשובה, החברה שינתה את התנהלותה רק בעקבות פניית המבקש אליה.

ביום 17 במאי 2023 החברה הגישה בקשה למחיקת תשובת המבקש ("הבקשה למחיקת התשובה"). ביום 21 במאי 2023 המבקש השיב לבקשה למחיקת התשובה.

ביום 30 במאי 2023 התקיים דיון קדם משפט, במסגרתו בית המשפט הציע לצדדים לפנות להליך גישור לצורך בירור הסכסוך. ביום 20 ביוני 2023 הצדדים הודיעו כי הם מסכימים לפנות להליך גישור, וביום 30 ביוני 2023 הצדדים הודיעו לבית המשפט את זהות המגשר. הליך הגישור נמצא בעיצומו.

באור 34: התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
9. המשך

ביום 10 במרס 2025, הצדדים עדכנו את בית המשפט כי דרושה להם שהות נוספת למיצוי הליך הגישור, וכי יעדכנו אותו בדבר התקדמות הליך הגישור עד ליום 11 במאי 2025, ובית המשפט התיר להם לעשות כן.

10. ביום 10 באוקטובר 2023 התקבלה במשרדי החברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית, אשר הוגשה נגד החברה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, על-ידי שלושה מבוטחים של החברה בפוליסות ביטוח עסק, ביטוח דירה וביטוח רכב.

לטענת המבקשים, החברה פועלת שלא כדין עת היא מנכה סכום של 20 ש"ח ממבוטחיה בתחום הכללי/אלמנטרי אשר זכאים לקבל החזר של חלק יחסי מהפרמיה ששילמו עבור הפוליסה בהתאם ליתרת תקופת הביטוח, וזאת בעקבות ביטול פוליסה.

הקבוצה הוגדרה בבקשת האישור, כדלקמן: "מבוטחים של החברה ב-7 השנים הקודמות להגשת התביעה, אשר ביטלו פוליסות בתחום הכללי/אלמנטרי והיו זכאים לקבל החזר של חלק יחסי מהפרמיה ששילמו עבור הפוליסה בהתאם ליתרת תקופת הביטוח, ואשר מסכום ההחזר ניכתה החברה 20 ש"ח (וזאת בין אם צוינה גביית ה- 20 ש"ח במפורש ובין אם לאו)". עילות התביעה הנטענות בבקשת האישור הן: הפרת תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן) תשמ"ו-1986; הפרת הוראות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי) תשמ"ו-1986; הפרת חובה חקוקה; הפרת חוזה והפרת החובה לקיים חוזים בתום לב; עשיית עושר ולא במשפט; הטעיה נזיקית והטעיה חוזית.

סכום התביעה האישית של המבקשים הועמד על 60 ש"ח במצטבר (20 ש"ח לכל מבקש), בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.

סכום הנזק הנטען ביחס לכל חברי הקבוצה נאמד על-ידי המבקשים בסכום של 6,859,160 ש"ח, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.

מועד הגשת התשובה לבקשת האישור הוא 10 במרס 2024.

הצדדים מנהלים מגעים בניסיון להגיע להסדר מוסכם לסיום התובענה, ובמסגרת זו הוסכם על השהיית המועד להגשת תשובה, כך שהיא תוגש, ככל שיהיה צורך בכך, תוך 30 יום לאחר מיצוי המגעים.

דיון מקדמי בבקשת האישור, אשר היה קבוע ליום 26 בנובמבר 2024, בוטל בהסכמת הצדדים לאור קיום המגעים.

ביום 11 בפברואר 2025 הגישו הצדדים בקשה לאישור הסדר פשרה, לפיו החברה תשיב למבוטחיה (או לקרן לתובענות ייצוגיות ככל שמדובר במבוטח לשעבר שפרטיו לא אותרו) את מלוא דמי הביטול אשר גבתה בשבע השנים עובר להגשת בקשת האישור, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן ממועד הביטול ועד מועד ההשבה בפועל. כמו כן, החברה הצהירה כי הפסיקה את גביית דמי הביטול בתחילת חודש יולי 2022. בנוסף, הצדדים ביקשו כי ר"ח חנן גביש ימונה כמומחה לבדיקת אוכלוסיית חברי הקבוצה, חישוב סכומי ההשבה וביצוע ההשבה בפועל.

בהחלטתו מיום 2 במרס 2025, בית המשפט הורה על פרסום הסדר הפשרה וכן על המצאתו ליועצת המשפטית לממשלה ולממונה, לקבלת עמדתם.

המועד להגשת התנגדויות להסדר הפשרה הוא עד יום 21 באפריל 2025.

11. ביום 2 נובמבר 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד החברה וכנגד חברות ביטוח נוספות.

עניינה של הבקשה בטענה לפיה גובה הפרמיה הנגבית על ידי המשיבות אמור לגלם את הסיכון ו/או הסיכוי לקרות אירוע פתע. לפי הנטען, באירועים קיצוניים כדוגמת מלחמת 'חרבות ברזל' צפויה ירידה חדה בסיכון, אשר לא גולמה ו/או קיבלה איזושהי התייחסות בקביעת גובה הפרמיה על ידי מי מהמשיבות, במועד רכישת הפוליסות שרכשו המבקשים.

באור 34: התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
11. המשך

להערכת המבקשים, סכום הנזק האישי הנטען כנגד המשיבות הינו בסך של 167 ש"ח; והנזק הממוני והבלתי ממוני הוערך בסך של מעל 2.5 מיליון ש"ח ולפי הערכה ראשונית -10,020,000 מיליון ש"ח. בהתאם למועד המצאת בקשת האישור, על החברה להגיש תשובתה לבקשת האישור עד ליום 28 בפברואר 2024.
נוכח בקשת הארכה שהוגשה ביום 19 במרס 2024, על המשיבות להגיש תשובה מטעמן לבקשת האישור עד ליום 10 באפריל 2024; ובהתאמה, על המבקש להגיש תגובה לתשובה לבקשת האישור עד ליום 10 במאי 2024.
נוכח בקשת ארכה נוספת שהוגשה ביום 9 באפריל 2024, על המשיבות להגיש תשובה מטעמן לבקשת האישור עד ליום 18 באפריל 2024; ובהתאמה, על המבקש להגיש תגובה לתשובה לבקשת האישור עד ליום 16 במאי 2024.
ביום 18 באפריל 2024 הוגשה תשובת המשיבה לבקשה לאישור תובענה ייצוגית.
ביום 21 במאי 2024 התקיים דיון קדם משפט. בית המשפט קצב למבקשים 30 יום להגשת הודעה אם הם עומדים על קיומו של ההליך. ביום 23 במאי 2024 הודיעו המבקשים לבית המשפט כי הם עומדים על המשך ניהול ההליך.
בימים 23 ביוני 2024, 15 ביולי 2024, 22 ביולי 2024, 30 ביולי 2024, 8 בספטמבר 2024 ו-20 בינואר 2025 הוגשו בקשות ארכה מטעם המבקשים להגשת תגובותיהם לתשובת המשיבות לבקשה לאישור התובענה. ביום 20 בינואר 2025 הורה בית המשפט על הגשת תגובת המבקשים עד ליום 23 בינואר 2025.
טרם הוגשה תגובה מטעם המבקשים.

12. ביום 19 במרס 2024 הוגשה לבית משפט המחוזי בתל-אביב בקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד החברה וכנגד חברות ביטוח נוספות.
עניינה של הבקשה בטענה לפיה המשיבות אינן משפות את הניזוק (מבוטח או צד ג') במלוא שכר טרחת השמאי ששילם לצורך שומת הנזק שנגרם לרכבו עקב מקרה הביטוח בו היה מעורב הרכב המבוטח.
להערכת המבקש 1, סכום הנזק האישי הנטען כנגד החברה הינו בסך של 234 ₪. והנזק הממוני והבלתי ממוני לכלל חברי הקבוצה הוערך בסך של מעל 2.5 מיליון ש"ח.
על המשיבות להגיש תשובה לבקשת האישור עד ליום 14 ביולי 2024.
ביום 17 באפריל 2024 בית המשפט אישר את ההסתלקות של אחת המשיבות.
ביום 16 בספטמבר 2024 הוגשה בקשת ארכה מטעם המשיבה להגשת התשובה לבקשה לאישור. בו ביום, הורה בית המשפט על ארכה להגשת תשובת המשיבה עד ליום 29 בספטמבר 2024. בימים 29 בספטמבר 2024 ו-14 בנובמבר 2024 הוגשו בקשות מטעם הצדדים לאישור הסדר דיוני. למחרת, אישר בית המשפט ההסדר ודחה את מועד דיון קדם משפט ליום 7 באפריל 2025. על המשיבות להגיש תשובה לבקשת האישור עד ליום 30 בדצמבר 2024. על המשיבים להגיש תגובה לתשובת המשיבות עד ליום 30 בינואר 2025. בימים 14 בנובמבר 2024, 30 בדצמבר 2024 ו-13 בפברואר 2025 הוגשו בקשות ארכה מטעם המשיבה להגשת התשובה לבקשת האישור. בית המשפט הורה על ארכה להגשת תשובת המשיבה עד ליום 23 במרס 2025 ועל ארכה להגשת תגובת המבקשת לתשובת המשיבה עד ליום 23 באפריל 2025 מועד דיון קדם משפט נדחה ליום 5 במאי 2025. ביום 12 במרס 2025 אישר בית המשפט בקשה מוסכמת להסתלקות מתוגמלת מבקשת האישור נגד שתי משיבות.

13. ביום 15 באפריל 2024 הוגשה לבית משפט המחוזי מרכז - בלוד בקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד החברה וכנגד סוכנויות וחברות ביטוח נוספות.
עניינה של הבקשה בטענות של המבקש, כי המשיבות או מי מטעמן מוכרות פוליסות ביטוח מקיף לרכב בהן כלולים כתבי שירות בגין שירותים נלווים (תיקון שמשות ופנסים, גרירה וחילוץ ועוד), כחלק בלתי נפרד מהפוליסות, מבלי שפורטו המחירים של כתבי השירות ומבלי שניתנת ללקוחות האפשרות לבחור בין שני ספקי שירות לפחות.

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

13. המשך

להערכת המבקשים, סכום הנזק האישי הנטען כנגד החברה (וכנגד אחת המשיבות שהינה סוכנות ביטוח) הינו בסך של 550 ש"ח; והנזק הממוני והבלתי ממוני של חברי הקבוצה עומד על סך של למעלה מ-2.5 מיליון ש"ח.

דיון קדם משפט קבוע בתיק ליום 27 בינואר 2025.

בימים 15 בספטמבר 2024, 24 בנובמבר 2024 ו-19 בדצמבר 2024 הוגשו בקשות מטעם הצדדים לאישור הסדר דיוני. בית המשפט אישר את ההסדר. על המשיבות להגיש תשובה לבקשת האישור עד ליום 19 בפברואר 2025. על המבקשים להגיש תגובה לתשובת המשיבות עד ליום 23 במרץ 2025. ביום 19 בפברואר 2025 הגישה החברה תשובה מטעמה. ביום 18 בפברואר 2025 הגישו המשיבות (סוכנויות הביטוח בבקשה לאישור) בקשה למתן רשות למשלוח הודעות לצדדים שלישיים, במסגרתה הן עותרות למתן רשות למשלוח הודעות צד שלישי נגד חברות הביטוח השונות, עבורן הן הנפיקו את הפוליסות. בקשה זו לא הומצאה לחברה. התיק נקבע לדיון קדם משפט ליום 16 ביוני 2025.

14. ביום 28 בנובמבר 2024 הוגשה כנגד החברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. עניינה של התביעה והבקשה בטענה כי החברה מחייבת כביכול את המבוטחים בדמי ניהול ביתר בניגוד להוראות הפוליסה. סכום התביעה האישית של המבקש כנגד החברה הוערך בסך של 413 ש"ח. הנזק הכולל הוערך בסכום של גבוה מ-2,500,000 ש"ח. התיק קבוע לדיון מקדמי ליום 21 בספטמבר 2025.

15. ביום 24 בדצמבר 2024 התקבלה במשרדי החברה בקשה לאישור תובענה כייצוגית, אשר הוגשה נגד החברה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, על-ידי מבוטח של החברה בפוליסת ביטוח רכב. בבקשת האישור טוען המבקש, כי החברה פועלת שלא כדין כאשר היא מחייבת את מבוטחיה בסכום של 20 ש"ח (או כל סכום אחר), כדמי טיפול, בגין ביצוע שינויים ו/או פעולות בפוליסות ביטוח אלמנטרי במהלך תקופת הביטוח. הקבוצה שבשמה מבוקש לנהל את התובענה הייצוגית הינה: כל מבוטח בביטוח אלמנטרי אצל המשיבה שנגנבו ממנו כספים עבור דמי טיפול/דמי תוספת בעת ביצוע שינויים בפוליסה קיימת, במהלך 10 השנים שקדמו להגשת בקשת האישור. סכום התביעה האישית של המבקש הועמד על 20 ש"ח, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית. והנזק המצרפי לחברי הקבוצה מוערך במעל ל-2.5 מיליון ש"ח. מועד הגשת התשובה לבקשת האישור הוא 24 במרץ 2025. התיק קבוע לדיון מקדמי ליום 9 בדצמבר 2025.

ב. להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד החברה, כפי שצוינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות הליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהם הסכם פשרה (ראה לעניין זה סעיף 1 לעיל).

בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע
להלן טבלה מסכמת:		אלפי ש"ח

צוין סכום המתייחס לחברה	4	94,879
לא צוין סכום התביעה (*)	7	-
(*) לרבות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן לא צוין סכום תביעה מדויק (ראה פירוט אודות בקשה לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 7, 8, 9, 12, 13, 14 ו-15 לעיל).		

ג. תהליכים אחרים וחשיפות נוספות

לא ניתן לצפות מראש האם ובאיזו מידה חשופה החברה לטענות בקשר ו/או בעקבות הוראות אלו אשר אפשר שיעלו בין היתר, באמצעות המנגנון הדינוי הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. לעיתים יכולה להיות השלכה מסוג זה גם לחוזרים שהממונה מפרסם ואשר ברגיל תחולתם עתידית.

כנגד החברה מוגשות, מעת לעת, תלונות, לרבות תלונות לממונה על שוק ההון, הביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן - "הממונה") ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. לעיתים, הכרעות (או טיוטות הכרעה) של הממונה בתלונות אלו, ניתנות באופן רוחבי ביחס לקבוצת מבוטחים.

כמו כן, עורך הממונה, מעת לעת, לרבות בעקבות תלונות מבוטחים, ביקורות מטעמו בחברה ו/או מעביר לחברה בקשות לקבלת נתונים, בנושאים שונים של ניהול החברה, ניהול זכויות מבוטחים ועמיתים בהם וכן ביקורות ליישום הוראות הרגולציה ו/או הטמעת לקחי ביקורות קודמות, בהן בין היתר, מתקבלות דרישות להכנסת שינויים במוצרים השונים, מתן הנחיות לביצוע החזרים ו/או הנחיות ו/או הוראות בקשר לתיקון ליקויים או ביצוע פעולות, לרבות החזר כספים לעמיתים ולמבוטחים. בהתאם לממצאי ביקורות או נתונים המועברים, לעיתים מטיל הממונה עיצומים כספיים על החברה בהתאם לחוק סמכויות האכיפה.

ביום 21 בדצמבר, 2021, העביר הממונה אל החברה הודעת דרישת מידע בעניין גביית כיסויים ביטוחיים בהתאם למגבלות לפי תקנה 45 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964. הטענה שביסוד דרישת ההשבה הינה כי החברה, כביכול, ניכתה מהפקדות מעסיקים, סכומים בשיעור העולה על השיעור המותר לפי הדין לטובת רכישת כיסוי ביטוח חיים וכן רכשה בעבור המבוטחים כיסויים ביטוחיים, שאינם ביטוח חיים ואינם מותרים, כביכול, לרכישה מתוך הפקדות המעביד, וזאת ביחס למבוטחים אשר פוליסות הביטוח שלהם הופקו מיום 1 באוגוסט 1999 ועד ליום 31 בדצמבר, 2013. הדרישה כוללת גם הוראות לביצוע השבה, ככל וימצא כי החברה פעלה שלא בהתאם לכללים הקבועים בהודעה זו (להלן: "דרישת מידע והשבה" או "הדרישה").

במסגרת דרישת המידע וההשבה נקבע, שעל החברה להעביר לממונה מתווה מפורט של סדר הפעולות אותן תנקוט לצורך ביצוע ההשבה של הסכומים שנגבו שלא כדין ובכלל זה אבני דרך לביצוע ההשבה, ככל ונגבו שלא כדין. כמו כן ניתנה לחברה האפשרות להעביר הערות והשגות לדרישה, בהתאם למפורט בה.

נכון למועד פרסום הדוח החברה מצויה בדין ודברים מול רשות שוק ההון בעניין יישום האמור בדרישה ובשלב זה אין וודאות באשר למלוא הסכום שתידרש להשיב עקב הדרישה. החברה ביצעה הפרשה בדוחות הכספיים בגין הדרישה כאמור.

ד. בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ותובענות אשר אושרו כנגד החברה, קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה למבוטחיה. מורכבות זו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות, עקב פערי מידע בין החברה לבין צדדים שלישיים לחוזי הביטוח, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים, לרבות מבטחי משנה. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר ביחס למוצרי החיסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת החברה, בהיותם מאופיינים באורח חיים ממושך ובמורכבות גבוהה, במיוחד לאור ההסדרים התחיקתיים השונים הן בתחום ניהול המוצרים והן בתחום המיסוי, לרבות בנושאי תשלומי הפקדות על-ידי מעסיקים ומבוטחים, פיצולם ושייכותם לרכיבי הפוליסות השונים, ניהול ההשקעות, מעמדו התעסוקתי של המבוטח, תשלומי ההפקדות שלו ועוד. מוצרים אלו מנוהלים על פני שנים בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט.

שינויים אלה מיושמים על ידי מערכות מיכוניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. מורכבות שינויים אלה והחלת השינויים לגבי מספר רב של שנים, יוצרת חשיפה תפעולית מוגברת. לקבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה

ד. המשך

בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, תחום הביטוח בו עוסקת החברה הינו עתיר פרטים ונסיבות, אשר קיים בו סיכון אינהרנטי שלא ניתן לכימות להתרחשות של טעות או שורה של טעויות מיכוניות או טעויות אנוש, הן בתהליכי עבודה מובנים והן במסגרת טיפול פרטני בלקוח, אשר עלולות להיות להן תוצאות רחבות היקף, הן ביחס להיקף התחולה למספר רב של לקוחות או מקרים והן ביחס להיקף הכספי הרלוונטי בהתייחס ללקוח בודד. החברה מטפלת, באופן שוטף, בטיוב זכויות מבוטחים, בכל הקשור לניהול המוצרים בגופים המוסדיים, בהתאם לפערים המתגלים מעת לעת.

החברה חשופה לתביעות וטענות במישור דיני החוזים וקיום התחייבויות ביטוחיות במסגרת הפוליסה, ייעוץ לקוי, הפרת חובת נאמנות, ניגוד עניינים, חובת זהירות, רשלנות במסגרת אחריות מקצועית של החברה וכיוצ"ב, טענות הקשורות בשירותים הניתנים על ידי החברה וכן מעת לעת מתקיימים נסיבות ואירועים המעלים חשש לטענות מהסוג האמור. החברה רוכשת פוליסות לכיסוי אחריות מקצועית, לרבות כנדרש על פי ההסדר התחיקתי ובעת הצורך היא מדווחת לפוליסות אלו לצורך כיסוי חבות שמקורה באחריות מקצועית וניתנת להגנה ברכישת ביטוח. סכומי החשיפה האפשרית עולים על סכומי הכיסוי ואין וודאות בדבר קבלת כיסוי בפועל בעת קרות מקרה ביטוח.

ה. בחודש יוני 2024 נמסרה הודעה לחברה, וכן לנושא משרה בחברה ולעובד של החברה ("המשיבים") כי יו"ר רשות ניירות ערך ("הרשות") החליט על פתיחה בהליך אכיפה מנהלי כנגד המשיבים, וזאת מתוקף סמכותו לפי סעיף 52 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך") ועל בסיס הבירור המינהלי שנערך למשיבים על-ידי הרשות במהלך שנת 2022.

כתב הטענות המנהלי שהוגש כנגד המשיבים מייחס להם ביצוע של הפרות מנהליות כמפורט להלן: א. הפרה לפי ס"ק (4) לחלק ג' לתוספת השביעית של חוק ניירות ערך, ביחד עם סעיף 37(א) לחוק ניירות ערך - אי הגשת הודעה לתאגיד בדבר ניירות הערך של התאגיד המוחזקים בידו או בדבר פרטים אחרים הנוגעים אליו. הפרה זו מיוחסת לשלושת המשיבים. ב. שתי הפרות לפי ס' 52 לחוק ניירות ערך - הטעיית הרשות. הפרות אלו מיוחסות לחברה ולנושא משרה בה.

ביום 1 באוגוסט 2024 הגישו המשיבים למותב ועדת האכיפה המנהלית כתב תשובה במסגרת ההליך המנהלי. במסגרת התדיינות בין הרשות למשיבים, הגיעו הצדדים להסכמה בדבר חתימה על הסדר אכיפה מנהלי בהתאם להוראות פרק ט' לחוק ניירות ערך, בין יו"ר הרשות מצד אחד, לבין החברה ונושא המשרה מצד שני, כאשר הוסכם כי עובד החברה לא יהיה צד להסדר האכיפה, וההליך נגדו הופסק.

ביום 27 באוקטובר 2024 הגישה הרשות למותב ועדת האכיפה המנהלית העתק של הסדר האכיפה שנחתם בין הצדדים ובקשה לאישורו על-ידי מותב הוועדה.

ביום 20 בנובמבר 2024 התקבלה החלטת מותב ועדת האכיפה המנהלית ובמסגרתה אושר הסדר האכיפה האמור בין יו"ר הרשות מחד לבין החברה ונושא המשרה מאידך, ולפיו על החברה הוטל עיצום כספי בסך 400,000 ש"ח ועיצום כספי על תנאי בסכום זהה, בתנאי שלא תבצע הפרה לפי סעיפים (2) או (4) לחלק ג' לתוספת השביעית לחוק ניירות ערך או סעיף 52 לחוק ניירות ערך במשך שנה מיום כניסתה לתוקף של החלטת המותב, וכן על נושא המשרה הוטל עיצום כספי בסך 100,000 ש"ח ועיצום כספי על תנאי בסכום זהה בתנאי שלא יבצע הפרה לפי הסעיפים הנזכרים לעיל במשך שנה מיום כניסתה לתוקף של החלטת המותב.

ו. סכום ההפרשה הכולל של התובענות הייצוגיות, ההליכים המשפטיים ואחרים שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל, הינה בסך של כ-27.6 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר, 2023 כ-23.8 מיליון ש"ח).

באור 35: אירועים מהותיים לאחר תאריך הדיווח

1. ביום 30 בינואר 2025 דיווחה החברה על התקשרות בעסקה בין הכשרה החזקות, חברה בת בבעלות מלאה של החברה, עם ה"ה מר אריה הלמרייך ומר איל הוכהויזר, בהסכם לרכישת מניות בבעלות המוכרים המהוות בדילול מלא 49% מהונה המונפק והנפרע, של אפיקי הון סוכנות לביטוח בע"מ, אשר פועלת בענפי הביטוח הכללי, החיים והימי. השלמת העסקה כפופה להתקיימות תנאים מתלים שונים המנויים בהסכם, ובכלל זה, קבלת היתר שליטה עדכני בסוכנות מאת הממונה ואישור רשות התחרות, ככל ויידרש.

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9

בחודש מאי 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח. בנוסף, בחודש יוני 2020 ודצמבר 2021 פורסמו על ידי ה- IASB תיקונים לתקן (להלן – IFRS 17).

IFRS 17 קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא במסגרת IFRS 4 והוראות רשות שוק ההון ביטוח וחסכון. התקן החדש צפוי להביא לשינויים מהותיים בדיווח הכספי של החברה.

מועד היישום לראשונה שנקבע ב-IFRS 17 הינו ה-1 בינואר, 2023, אולם, בהתאם לדרישות הממונה שפורסמו במסגרת "מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) – חוזי ביטוח" (להלן: "מפת הדרכים"), נדחה מועד היישום לראשונה של IFRS 17 בישראל לתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2025 כאשר מועד המעבר הינו ה-1 בינואר, 2024.

בחודש יולי 2014 פורסם על ידי ה- IASB תקן דיווח כספי בינלאומי 9 בדבר מכשירים פיננסיים (להלן – IFRS 9) המחליף את IAS 39 וקובע כללים חדשים לסיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים בדגש על נכסים פיננסיים. מועד היישום לראשונה שנקבע ב-IFRS 9 הוא ה-1 בינואר 2018. בספטמבר 2016 פורסם תיקון ל-IFRS 4 אשר התיר לישות שמנפיקה חוזי ביטוח, ועומדת בקריטריונים מסוימים שנקבעו, לדחות את האימוץ של IFRS 9 עד ל-1 בינואר 2023 (מועד היישום לראשונה של IFRS 17) על מנת למנוע את חוסר ההקבלה החשבונאית שעשויה להתרחש עקב יישום של IFRS 9 טרם יישום IFRS 17. החברה עמדה בקריטריונים כאמור ודחתה את היישום של IFRS 9 בהתאם לכך. עם דחיית מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ל-1 בינואר 2025 דחה הממונה גם את מועד היישום לראשונה של IFRS 9 ל-1 בינואר 2025 בהתאם.

היערכות החברה ליישום IFRS 17 ו-IFRS 9

כחלק מתהליך אימוץ התקנים, החברה מצויה בתהליך יישום והטמעה של מערכות מידע ממוחשבות אשר הכרחיות ליישום ההוראות. כמו כן, החברה בוחנת וממפה את הבקורות הנדרשות ואת אופן זרימת המידע אל הדוחות הכספיים.

בהתאם לדרישות הממונה, החברה הגישה ביום 24 בספטמבר 2024 את תוצאות סקר ההשפעה הכמותית (studies Impact Quantitative, להלן – "QIS") השני (QIS 1) הוגש באוגוסט 2023), הכולל נתונים מאזניים בהתאם ל-IFRS 17 ו-IFRS 9 ליום 1 בינואר 2024.

בהתאם לדרישות הממונה, החברה הגישה ביום 14 בינואר 2025 את תוצאות "QIS", הכולל נתונים מאזניים בהתאם ל-IFRS 17 ו-IFRS 9 לימים 1 בינואר, 2024, 31 במרץ 2024 ו-30 ביוני 2024 וכן נתונים תוצאתיים לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ב-30 ביוני, 2024 ו-31 במרץ 2024.

לצורך היערכותן של חברות הביטוח בישראל לאימוץ IFRS 17, פרסם הממונה חוזר ביטוח בדבר "סוגיות מקצועיות הנוגעות ליישום תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 (IFRS) בישראל" (להלן: "חוזר סוגיות מקצועיות"). המדיניות החשבונאית המתוארת בהמשך מתבססת בין היתר על חוזר זה.

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (המשך)

IFRS 17 - השינויים העיקריים במדיניות החשבונאית

להלן עיקרי הדרישות והמדיניות החשבונאית שנבחרה על ידי החברה:

תחולת התקן

IFRS 17 חל על חוזים המקיימים את ההגדרה של חוזה ביטוח, אשר כוללים: חוזי ביטוח, כולל חוזי ביטוח משנה, שהחברה מנפיקה; חוזי ביטוח משנה שהחברה מחזיקה; וכן חוזי השקעה עם מאפייני השתתפות לפי שיקול דעת שהחברה מנפיקה, בתנאי שהיא גם מנפיקה חוזי ביטוח.

חוזה ביטוח עשוי לכלול רכיב אחד או יותר שיהיו בתחולת תקן אחר אם הם היו חוזים נפרדים. לדוגמא, חוזי ביטוח עשויים לכלול: רכיב השקעה רכיב בגין שירותים מלבד שירותי חוזה ביטוח (להלן: "רכיב שירות") נגזרים משובצים

IFRS 17 קובע כי רכיב השקעה ורכיב שירות יופרדו מחוזה הביטוח רק אם הם מובחנים. נגזר משובץ יופרד רק אם הוא עומד בקריטריונים שנקבעו ב- IFRS 9. ככל ורכיבים אלו הופרדו מחוזה הביטוח הם יטופלו בתחולת התקן הרלוונטי.

ליישום IFRS 17 לא קיימת השפעה מהותית על סיווג חוזים כחוזי ביטוח בהשוואה ל- IFRS 4. בנוסף, החברה לא צופה להפריד מחוזי הביטוח רכיבים שיטופלו בתחולת תקן אחר.

מודל המדידה

התקן כולל שלושה מודלים למדידת ההתחייבות בגין חוזי ביטוח:

המודל הכללי – מודל ה- GMM

בהתאם למודל זה, המהווה את מודל ברירת המחדל של התקן, יש למדוד את ההתחייבות בגין קבוצות חוזי ביטוח במועד ההכרה לראשונה כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח מהוונים בריבית נוכחית בתוספת תיאום סיכון מפורש בגין הסיכונים הלא פיננסיים (RA). הרווח החוזי הגלום בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר כהתחייבות (מרווח שירות חוזי - CSM) אשר תוכר ברווח והפסד על פני תקופת הכיסוי. ככל וקיים הפסד חוזי, ייווצר רכיב הפסד והוא יוכר באופן מיידי. רכיבי ההתחייבות כאמור מסווגים לשני סוגי התחייבויות: התחייבויות בגין יתרת הכיסוי (LRC) והתחייבויות בגין תביעות שהתהוו (LIC).

בתקופות עוקבות, מרווח השירות החוזי יותאם בגין שינויים בהנחות לא פיננסיות הקשורים לשירות העתידי. ככל ומרווח השירות החוזי אופס כתוצאה משינויים אלו, כל שינוי מעבר לכך ייזקף באופן מיידי לרווח והפסד. מנגד, שינויים הנובעים מערך הזמן של הכסף ומסיכונים פיננסיים מוכרים באופן מיידי במסגרת הוצאות מימון בגין חוזי ביטוח.

בחוזי ביטוח משנה מוחזקים, מרווח השירות החוזי יכול להיות נכס או התחייבות והוא מייצג את העלות החזויה נטו או הרווח החוזי נטו, בהתאמה. ככל וחזויה ביטוח המשנה קיים בעת הכרה ברכיב הפסד בגין קבוצת חוזי ביטוח המכוסה על ידו, החברה תכיר ברווח מיידי בגין חוזה ביטוח המשנה (רכיב השבת הפסד) כנגד התאמת מרווח השירות החוזי.

העלות נטו של חוזה ביטוח משנה מוחזק אשר מכסה את ההתפתחות השלילית של אירועי ביטוח שהתרחשו טרם ההתקשרות תוכר כהוצאה באופן מיידי. לעומת זאת, רווח נטו של חוזה משנה כאמור יוכר ברווח או הפסד על פני תקופת הכיסוי.

מוצרי החברה העיקריים אשר ימדדו תחת מודל ה- GMM הינם מוצרי חיים – ריסק, אובדן כושר עבודה, מוצרי חיסכון מבטיח תשואה וכן מוצרי בריאות – סיעודי, הוצאות רפואיות, מחלות קשות ותאונות אישיות. כמו כן, כל ביטוח משנה במגזר חיים ימדדו תחת מודל GMM.

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (המשך)

גישת העמלה המשתנה – מודל ה-VFA

מודל זה מהווה גישה מותאמת למודל ה-GMM וחל על חוזים בעלי מאפייני השתתפות ישירה. חוזים בעלי מאפייני השתתפות ישירה הם חוזי ביטוח הכוללים הבטחה של החברה לספק למבוטח תשואה על השקעות המבוססת על פריטי בסיס. כלומר, החוזה כולל שירות משמעותי המתייחס להשקעות.

IFRS 17 מגדיר חוזה ביטוח עם מאפייני השתתפות ישירה כחוזה ביטוח אשר, בעת ההתקשרות בו: התנאים החוזיים קובעים שבעל הפוליסה משתתף בחלק של קבוצה (pool) של פריטי בסיס מזוהה בביטוח; החברה צופה לשלם לבעל הפוליסה סכום השווה לחלק משמעותי של תשואות השווי ההוגן על פריטי הבסיס; וכן החברה צופה שחלק יחסי משמעותי משינוי כלשהו בסכומים שישולמו לבעל הפוליסה ישתנה בהתאם לשינוי בשווי ההוגן של פריטי הבסיס.

בהתאם למודל ה-VFA, תזרימי המזומנים לקיום החוזה מורכבים מההתחייבות לשלם למבוטח סכום השווה לשווי ההוגן של פריטי הבסיס בניכוי העמלה המשתנה בגין השירות. שינוי בהתחייבות לשלם למבוטח סכום השווה לשווי ההוגן של פריטי הבסיס, נזקף ישירות להוצאות מימון בגין חוזי ביטוח. מרווח השירות החוזי מותאם בגין שינויים בהנחות לא פיננסיות בדומה למודל ה-GMM, וכן בגין שינויים פיננסיים המשפיעים על העמלה המשתנה.

מודל ה-VFA צפוי להפחית במידה ניכרת את התנודתיות בתוצאות החברה בגין חוזי ביטוח הכוללים חיסכון משתתף ברווחים אשר נובעת מהביצועים בפועל של שוק ההון בתקופת הדיווח.

חוזי ביטוח משנה המוחזקים בידי החברה אינם כשירים להימדד לפי מודל ה-VFA בהתאם להוראות התקן.

החברה צופה כי חוזי הביטוח הכוללים חסכון תלוי תשואה יעמדו בהגדרה זו וביישום IFRS 17 ימדדו בהתאם למודל VFA.

חלופת צמצום הסיכון בחוזי VFA

כחלק מניהול עסקיה וכחלק ממחויבויותיה הרגולטוריות, החברה נדרשת לנהל תיקי השקעות של נכסים המוחזקים עבור פוליסות תלויות תשואה. החברה עשויה להחזיק בפועל כחלק מתיקים כאמור בנכסים שהיקפם עולה על הערך הצבור הנקוב של וזאת במטרה לגדר את הפוליסות תלויות התשואה המטופלות בגישת ה-VFA וזאת במטרה לגדר את ההשפעות של חשיפות פיננסיות נוספות העולות מאותן פוליסות, לרבות ביחס להשפעה של מקדמי קצבה מובטחים, והכל בהתאם למטרה והאסטרטגיה לצמצום סיכון פיננסי של החברה.

החברה מתכוונת להפעיל את חלופת צמצום הסיכון המתאפשרת בתקן ביחס לשינויים בתזרימי המזומנים לקיום חוזה הנובעים משינויים בהשפעה של ערך הזמן של הכסף ושל סיכונים פיננסיים בהתחייבויות הביטוח הרלוונטיות, שמגודרים באמצעות אותם נכסים. לכן, השינויים האמורים יוכרו ברווח או הפסד בסעיף הוצאות (הכנסות) מימון, נטו הנובעות מחוזי ביטוח' במקביל להכנסות או להוצאות שיווצרו בגין הנכסים האמורים. יצוין, כי החברה בוחנת ועשויה לבחון מדי תקופה את היקף הנכסים העודפים שיש להחזיק בפועל במסגרת התיק המשתתף על מנת לגדר את ההתחייבויות תלויות התשואה, אם בכלל.

גישת הקצאת הפרמיה - מודל ה-PAA

מודל זה הינו פשוט של המודל הכללי אשר ניתן ליישום עבור קבוצות חוזי ביטוח מסוימות שעבורן הוא מספק מדידה שמהווה קירוב סביר למדידה בהתאם למודל הכללי.

בהתאם למודל זה, ההתחייבות בגין יתרת הכיסוי נקבעת כסך הפרמיות שהתקבלו בניכוי תזרימי מזומנים לרכישת ביטוח ובניכוי סכומי הפרמיה ותזרימי המזומנים לרכישת ביטוח אשר הוכרו ברווח או הפסד בגין תקופת הכיסוי שחלפה. פרמיות שהתקבלו ותזרימי מזומנים לרכישת ביטוח מוכרים ברווח או הפסד לאורך תקופת הכיסוי על בסיס חלוף הזמן. ככל וקיים רכיב מימון משמעותי לחוזי ביטוח בקבוצה החברה מתאימה את הערך בספרים של ההתחייבות בגין יתרת הכיסוי על מנת לשקף את ערך הזמן של הכסף ואת השפעת הסיכון הפיננסי בהתאם לעקום הריבית למועד ההכרה הראשונה שמחושב בהתאם למתואר בבאור זה.

עבור קבוצות חוזי ביטוח תחת מודל ה-PAA, התקן מאפשר להכיר בתזרימי מזומנים לרכישת ביטוח כלשהם כהוצאות כאשר מתהוות לה עלויות אלה, בתנאי שתקופת הכיסוי של כל חוזה בקבוצה אינה עולה על שנה אחת. החברה בחרה שלא ליישם חלופה זו.

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (המשך)

IFRS 17 - השינויים העיקריים במדיניות החשבונאית (המשך)

גישת הקצאת הפרמיה - מודל ה-PAA (המשך)

ככל וקיימות עובדות ונסיבות המצביעות על כך שקבוצה של חוזי ביטוח היא מכבידה, החברה מודדת את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים בתוספת תיאום סיכון בגין סיכונים לא פיננסיים בדומה לעקרונות של המודל הכללי. במידה וסכום זה עולה על הערך בספרים של ההתחייבות בגין יתרת הכיסוי, החברה תגדיל את ההתחייבות בגין יתרת הכיסוי כנגד הכרה בהפסד מיידי בדוח רווח והפסד. ככל וחווה ביטוח משנה קיים בעת הכרה ברכיב הפסד בגין קבוצת חוזי ביטוח המכוסה על ידו, החברה תכיר ברווח מיידי בגין חווה ביטוח המשנה (רכיב השבת הפסד) כנגד התאמת הערך בספרים של הנכס ליתרת הכיסוי.

ההתחייבות בגין תביעות שהתהוו מחושבת בהתאם לאותם עקרונות של מודל ה-GMM. התקן מאפשר שלא להוון את תזרימי המזומנים בגין תביעות שהתהוו אם תזרימי המזומנים צפויים להיות משולמים או להתקבל בתוך שנה או פחות מהמועד שבו התביעות התהוו. החברה אינה מיישמת את ההקלה כאמור.

החברה רשאית ליישם את גישת הקצאת הפרמיה אם, ורק אם, בעת יצירת הקבוצה: תקופת הכיסוי של כל חווה בקבוצה הינה שנה אחת או פחות; או החברה צופה באופן סביר כי פשוט כאמור יפיק מדידה של ההתחייבות בגין יתרת תקופת הכיסוי לקבוצה שלא תהיה שונה באופן מהותי מזו שהייתה מתקבלת ביישום המודל הכללי. החברה רשאית ליישם את גישת הקצאת הפרמיה עבור קבוצות חוזי ביטוח משנה מוחזקים, בהתאמות המשקפות את המאפיינים של חוזי ביטוח משנה מוחזקים השונים מחוזי ביטוח מונפקים.

החברה בחרה למדוד תחת מודל ה-PAA את קבוצות חוזי הביטוח הבאות:

ביטוח אלמנטרי

במרבית תיקי הביטוח האלמנטרי, תקופת הכיסוי של כל החוזים הינה עד שנה. קבוצות חוזי ביטוח אלו כשירות באופן אוטומטי ליישום מודל ה-PAA. בגין יתרת קבוצות החוזים, החברה מבצעת השוואה בין ההתחייבות בגין יתרת תקופת הכיסוי אשר תופק ביישום מודל ה-PAA לבין ההתחייבות שתופק ביישום המודל הכללי (מבחן כשירות ליישום מודל ה-PAA). החברה צופה כי כל חוזי הביטוח האלמנטרי שלה יעמדו בקריטריונים ליישום גישה זו. מדידת חוזי הביטוח תחת מודל ה-PAA הינה דומה למדידה של חוזי ביטוח אלמנטרי בהתאם למדיניות הקיימת של החברה תחת IFRS 4.

רמת הקיבוצ

IFRS 17 דורש קיבוצ של חוזי ביטוח לקבוצות לצורך הכרה ומדידה. החברה תקבע את הקבוצות בעת ההכרה לראשונה ולא תשנה את הרכב הקבוצות לאחר מכן. ראשית על החברה לזהות תיקים של חוזי ביטוח. תיק מורכב מחוזים הכפופים לסיכונים דומים והמנוהלים יחד. לאחר זיהוי תיק, החברה תפצל אותו לכל הפחות לקבוצות הבאות על בסיס הרווחיות הצפויה בעת ההכרה לראשונה: קבוצה של חוזים שהם מכבידים בעת ההכרה לראשונה; קבוצה של חוזים שבעת ההכרה לראשונה לא קיימת אפשרות משמעותית שיהפכו למכבידים לאחר מכן; (צפויה להיות זניחה) וכן קבוצה של יתרת החוזים בתיק. בהתאם לתקן, עבור חוזי ביטוח אשר לגביהם החברה מיישמת את מודל ה-PAA, החברה תניח שאין חוזים בתיק שהם מכבידים במועד ההכרה לראשונה, אלא אם ישנן עובדות ונסיבות מצביעות אחרת. IFRS 17 קובע כי חוזים שהונפקו בפער של יותר משנה אחת לא יכללו באותה קבוצה כך שכל שנת חיתום משויכת לקבוצה נפרדת של חוזי ביטוח.

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (המשך)

IFRS 17 - השינויים העיקריים במדיניות החשבונאית (המשך)

החברה מוכרת פוליסות ביטוח אשר כוללות מספר סוגי כיסויים אשר היו מסווגים לקבוצות חוזי ביטוח שונות אילו היו חוזי ביטוח נפרדים. יחידת המדידה הנמוכה ביותר לצורך IFRS 17 היא חוזה הביטוח על כל כיסויי הביטוח שנכללים בו ולפיכך בדרך כלל החברה תשייך את חוזה הביטוח בכללותו לקבוצת חוזי ביטוח אחת. רק במקרים בהם הצורה המשפטית של הפוליסה אינה משקפת את המהות הכלכלית של הזכויות והמחויבויות הכלולים בחוזה, החברה מפרידה את הכיסויים ומכירה בהם כחוזי ביטוח נפרדים. גישה זו שונה מהותית מהמדיניות של החברה תחת IFRS 4 לפיה החברה בדרך כלל מכירה ומודדת כל כיסוי בנפרד.

כמו כן, במקרים מסוימים החברה מתקשרת עם אותו בעל פוליסה (או עם צד קשור לו) במערכת או סדרה של פוליסות ביטוח. בדרך כלל כל פוליסה במערכת או סדרה תוכר כחוזה ביטוח נפרד. במקרים מסוימים מערכת או סדרת הפוליסות משקפים במהות הכלכלית חוזה ביטוח אחד. במקרים אלו החברה תכיר ותמדוד את הפוליסות כאמור כחוזה ביטוח אחד.

IFRS 17 מאפשר לכלול חוזים באותה קבוצה אם הם ישתייכו לקבוצות שונות רק מאחר שחוק או תקנה מגבילים באופן ספציפי את יכולתה המעשית של החברה לקבוע מחיר שונה או רמה שונה של הטבות עבור בעל פוליסה עם מאפיינים שונים. חלקה היחסי של החברה בפוליסות ביטוח רכב חובה המונפקות באמצעות תאגיד ה- "פול" עונה על דרישה זאת ולפיכך בחרה החברה לכלול את חלקה היחסי בפוליסות אלה באותה קבוצה המתייחסת לביטוחי החובה הרגילים שהחברה מוכרת.

בביטוח חיים ובריאות רמת הקיבוץ הנדרשת בהתאם ל-IFRS 17 תהיה נמוכה משמעותית מרמת הקיבוץ כפי שבאה לידי ביטוי בחישובי בדיקת נאותות העתודה (LAT) תחת IFRS 4. בהתאם לכך, תחת IFRS 17 תתאפשר רמת סבסוד נמוכה יותר בין חוזים מרוויחים למכבידים.

בביטוח אלמנטרי, בענפי ביטוח מסוימים (כגון רכב רכוש) רמת הקיבוץ עשויה להיות נמוכה יותר מזו שמיושמת כיום תחת IFRS 4 וכתוצאה מכך הפרמיה בחסר עשויה לגדול. בענפי ביטוח אחרים (כגון בתי עסק ודירות) הכוללים כיסויי רכוש וחבויות, וכיום מוכרים ונמדדים בנפרד, יטופלו כחוזה ביטוח אחד תחת IFRS 17. שינוי זה צפוי להקטין את ההפסד בגין חוזים מכבידים בענפים אלו.

גבולות החוזה

עבור חוזי ביטוח, תזרימי מזומנים הינם בתוך גבולות החוזה אם הם נובעים מזכויות וממחויבויות ממשיות שקיימות במהלך תקופת הדיווח בה החברה יכולה לחייב את בעל הפוליסה לשלם פרמיות או שיש לה התחייבות ממשית לספק לו שירותים. התחייבות ממשית מסתיימת בנקודה בה לחברה קיימת יכולת מעשית להעריך מחדש את הסיכונים של בעל הפוליסה (מבוטח בודד) או של התיק של חוזי הביטוח. בנקודה זו, לחברה קיימת יכולת מעשית לקבוע מחיר חדש או לשנות את תנאי ההטבות המשקפים באופן מלא את אותם סיכונים, ובלבד שבתמחור ברמת התיק, הפרמיה הכוללת לא כללה עלות סיכון עתידית. יכולת מעשית של החברה לקבוע מחיר במועד עתידי, אשר משקף באופן מלא את הסיכונים בחוזה מאותו מועד, קיימת כאשר אין מגבלות המונעות מהחברה לתמחר את החוזה מחדש באופן זהה לאופן שבו החברה הייתה מתמחרת חוזה חדש עם אותם מאפיינים.

בקביעת גבולות החוזה של חוזי ביטוח, החברה בוחנת כל חוזה בנפרד ושוקלת את מכלול המחויבויות והזכויות הממשיות, בין אם הן נובעות מחוזה, מחוק או מתקנה, ובהתעלם מתנאים חסרי מהות מסחרית.

עבור חוזי ביטוח משנה מוחזקים, תזרימי מזומנים הינם בתוך גבולות החוזה אם הם נובעים מזכויות וממחויבויות ממשיות שקיימות במהלך תקופת הדיווח בה החברה מחויבת לשלם סכומים למבטח המשנה או שיש לה זכות ממשית לקבל ממנו שירותים. זכות ממשית לקבל שירותים ממבטח המשנה מסתיימת כאשר למבטח המשנה יש יכולת מעשית להעריך מחדש את הסיכונים המועברים אליו, ויכול לקבוע מחיר חדש או לשנות את תנאי ההטבות כך שישקפו באופן מלא את אותם סיכונים, או לחילופין כאשר למבטח המשנה זכות ממשית להפסיק את הכיסוי.

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (המשך)

IFRS 17 - השינויים העיקריים במדיניות החשבונאית (המשך)

להלן גבולות החוזה של פוליסות מהותיות שזוהו:

פוליסות ביטוח בריאות פרט שהונפקו משנת 2016 ואילך

במסגרת רפורמה שנכנסה לתוקף בתאריך 1 בפברואר 2016, נקבע כי תקופת הביטוח בפוליסות ביטוח בריאות פרט תהיה למשך שנתיים, כאשר אחת לשנתיים תחודש הפוליסה במועד חידוש קבוע, ללא צורך בבחינה מחודשת של מצב רפואי וללא צורך בתקופת אכשרה נוספת. שינויים בתעריפי ו/או בתנאי הפוליסה יתבצעו בכפוף לאישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בלבד (להלן: "הממונה"). מתוקף חוזר ביטוח 2022-1-13 בדבר "עדכון תעריפים בפוליסות בריאות מתעדכנות" שפורסם ביום 20 בספטמבר 2022, חברות הביטוח רשאיות, בכפוף לעמידה בתנאים מסוימים, לעדכן את הפרמיה בפוליסות בריאות מתעדכנות מבלי שתחול עליהן חובה לקבל את אישור הממונה. עד לפרסום החוזר, לא ניתנו אישורים מהממונה לשינוי תעריפים בגין כיסויים קיימים. כמו כן, החוזר מגביל את גובה עדכון הפרמיה עד הגעה לרמת שיעור הנזק הקובע (LR), הנע בין 75% ל-85% כתלות באופן החישוב ובגודל החברה. לפיכך, לא ניתן לומר כי קיימת יכולת מעשית להעריך מחדש את הסיכונים של התיק ובהתאמה לקבוע מחיר חדש המשקף באופן מלא את אותם סיכונים. בהתאם לכך, התקופות שלאחר מועד החידוש הקבוע יכללו בגבולות החוזה.

פוליסות ביטוח חיים הכוללות רכיב חיסכון שאינן כוללות מקדם קצבה המובטח במועד הנפקת הפוליסה פוליסות ביטוח חיים הכוללות רכיב חיסכון עד לגיל הפרישה וכיסוי אכ"ע ו/או ריסק הינן חוזי ביטוח המקנים לרוב גם כיסוי נוסף של ברוט ביטוח לגמלה (להלן: "אופציה לקצבה"). אופציית הקצבה אינה נכללת בגבולות החוזה, שכן לחברה יש את היכולת המעשית להעריך מחדש את הסיכונים של החוזה ולקבוע מקדם קצבה אשר משקף את אותם סיכונים. לאחר מימושה, אופציית הקצבה תוכר כחוזה ביטוח חדש בהתאם לכללי ההכרה בתקן.

חוזי ביטוח משנה מוחזקים

בהתאם למדיניות החשבונאית המיושמת תחת IFRS 4 המדידה של חוזי ביטוח המשנה הינה רק בגין חוזי הבסיס שהועברו למבטח המשנה לתאריך המאזן. בהתאם ל-IFRS 17, מלבד תזרימי מזומנים אלו, גבולות חוזה ביטוח המשנה עשויים לכלול גם תזרימי מזומנים בגין חוזי בסיס שהחברה צופה למכור (ולמסור למבטח המשנה) בתקופת החוזה ככל ואין לחברה ולמבטח המשנה את הזכות לבטל או לתמחר מחדש את המחויבות למסירת אותם חוזים עתידיים צפויים.

תיאום סיכון עבור סיכון לא פיננסי (RA)

ה-RA משקף את הפיצוי שהחברה דורשת עבור נשיאת אי הוודאות לגבי הסכום והעיתוי של תזרימי המזומנים הנובעת מסיכונים לא פיננסיים הכוללים סיכון ביטוח וסיכונים לא פיננסיים אחרים כגון סיכון ביטולים וסיכון הוצאות. ה-RA משקף גם את הרמה של ההטבה בגין פיזור (שונות) שהחברה כוללת בעת קביעת הפיצוי שהיא דורשת עבור נשיאת אותו סיכון; וכן הן תוצאות עדיפות והן תוצאות נחותות באופן שמשקף את הרמה של שנאת הסיכון של החברה.

החברה מתאמת את אומדן הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים בגין סכום זה שמקבל ביטוי נפרד בסכום ההתחייבויות הכולל של החברה. IFRS 17 אינו מפרט את טכניקות האמידה המשמשות על מנת לקבוע את תיאום הסיכון עבור סיכון לא פיננסי.

בביטוח חיים ובריאות מרווח הסיכון ייקבע לפי טכניקת VAR (risk at value) המבטאת את ההפסד הצפוי בשל התממשות תרחישים שליליים הרלוונטיים למאפייני הסיכון של הכיסויים השונים. בדומה לעקרונות הסולבנסי, התרחישים משקפים אירועים שעלולים להתרחש בשנה הקרובה אופק זמן של שנה אחת, ועלולים להשפיע על התזרים הן בתוך השנה והן מעבר לה. רווח בר הסמך שנקבע לצורך חישוב ה-VAR ברמת מגזרי ביטוח חיים ובריאות הינו 75% למעט תיק ביטוחי סיעודי לגביו נקבע רווח בר סמך בשיעור של 90% בהתאם להנחיות הממונה ועל מנת לשקף את מאפייני הסיכון שגלומים בו. עבור ביטוח כללי, החברה מיישמת את עקרונות ה"נוהג המיטבי" שהינה גישה המבוססת על טכניקת VAR עם אופק זמן ארוך. רווח בר הסמך שנקבע לצורך חישוב ה-VAR ברמת מגזרי ביטוח כללי הינו 75% בקביעת מרווח הסיכון שאינו פיננסי ברמת התיקים, החברה מתחשבת בהטבה בגין פיזור בין התיקים והמגזרים השונים בחברה. עבור חוזי ביטוח משנה מוחזקים, החברה מחשבת את מרווח הסיכון שאינו פיננסי כמפורט לעיל, בברוטו ללא השפעת ביטוח משנה ובשייר לאחר השפעת ביטוח משנה, וקובעת את מרווח הסיכון שאינו פיננסי המועבר למבטח המשנה כסכום ההפרש בין הברוטו לשייר כאמור.

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (המשך)

IFRS 17 - השינויים העיקריים במדיניות החשבונאית (המשך)

עקומי הריבית

IFRS 17 קובע כי יש להתאים את האומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים על מנת לשקף את ערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הפיננסיים המתייחסים לתזרימי מזומנים אלה, במידה שבה הסיכונים הפיננסיים אינם נכללים באומדנים של תזרימי המזומנים.

התקן קובע כי שיעורי ההיוון המיושמים לאומדנים של תזרימי המזומנים העתידיים: ישקפו את ערך הזמן של הכסף, את המאפיינים של תזרימי המזומנים ואת מאפייני הנזילות של חוזי הביטוח;

יהיו עקביים עם מחירי שוק שוטפים ניתנים לצפייה (אם קיימים) עבור מכשירים פיננסיים עם תזרימי מזומנים שמאפייניהם עקביים עם אלה של חוזי ביטוח, במונחים של, לדוגמה, עיתוי, מטבע ונזילות; וכן לא יכללו את ההשפעה של גורמים המשפיעים על מחירי שוק ניתנים לצפייה כאלה, אך שאינם משפיעים על תזרימי המזומנים העתידיים של חוזי הביטוח.

החברה קובעת את עקומי הריבית עבור כל קבוצות חוזי הביטוח בגישת ה-Bottom-Up. בגישה זו שיעור ההיוון מתקבל על ידי הוספת פרמיית אי-נזילות (המבטאת את שיעור אי-הנזילות של ההתחייבות) לעקום הריבית חסרת הסיכון. עקום הריבית חסרת הסיכון מבוסס על התשואות לפדיון של אג"ח ממשלת ישראל סחירות. נקודת ה-Last Liquid Point הינה בשנה ה-25. מעבר לנקודה זו, החברה תקבע את עקומי הריבית חסרת הסיכון על פי אקסטרפולציה בהתאם לשיטת Smith-Wilson עד לשיעור הריבית העתידית האחרונה – Ultimate Forward Rate שתקבע על 60 שנים.

פרמיית אי הנזילות המלאה נקבעת בהתבסס על המרווח הממוצע של אגרות החוב הכלולות במדד תל-בונד 60. פרמיה זו מתווספת בשיעור חלקי או מלא לעקום ריבית חסרת הסיכון בהתאם למאפייני אי הנזילות של תזרימי המזומנים הרלוונטיים.

טכניקת האמידה של עקום הריבית חסרת הסיכון כמתואר לעיל תואמת את הגישה המיושמת לצורך בדיקת נאותות העתודה (LAT) תחת IFRS 4.

יחידות הכיסוי ואופן שחרור מרווח השירות החוזי (CSM)

ה-CSM מייצג את ההתחייבות בגין הרווח שטרם מומש המתייחס לשירותים עתידיים. בהתאם לתקן, ה-CSM יוכר ברווח והפסד על פני תקופת הכיסוי בתבנית שמשקפת את שירות הביטוח שסופק על ידי החברה בקשר עם החוזים שנכללים בקבוצת חוזי הביטוח. תבנית זו נקבעת על בסיס יחידות הכיסוי שסופקו בתקופה ביחס ליחידות הכיסוי שצפוי שסופקו בעתיד בקשר עם קבוצת חוזי הביטוח. מספר יחידות הכיסוי בקבוצה הוא הכמות של שירותי חוזה ביטוח המסופקים על ידי החוזים בקבוצה, הנקבע על ידי הבאה בחשבון, לכל חוזה, של הכמות של ההטבות המסופקות בהתאם לחוזה ואת התקופה החזויה של הכיסוי שלו.

החברה בחרה מספר פרמטרים לצורך חישוב יחידות הכיסוי וכן משקולות שונות במטרה להתאים את יחידות הכיסוי השונות על בסיס גובה ההטבות החזוי למבוטח מכל סוג כיסוי או שירות יחידות הכיסוי עבור חוזי ביטוח משנה מוחזקים עקביות עם יחידות הכיסוי עבור חוזי הבסיס, עם התאמות בגין ההבדלים בשירותים המסופקים.

IFRS 17 אינו קובע האם יש להתחשב בערך הזמן של הכסף בעת הקצאת מרווח השירות החוזי ליחידות הכיסוי, כך שההקצאה תשקף את העיתוי החזוי של יחידות הכיסוי שסופקו. לצורך הקצאת מרווח השירות החוזי ליחידות הכיסוי, החברה בחרה להוון את יחידות הכיסוי.

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (המשך)

IFRS 17 - השינויים העיקריים במדיניות החשבונאית (המשך)

תזרימי מזומנים לרכישת ביטוח

תזרימי מזומנים לרכישת ביטוח הם תזרימי מזומנים הנובעים מעלויות מכירה, חיתום ופעילות התחלתית של קבוצה של חוזי ביטוח הניתנים לייחוס במישרין לתיק של חוזי ביטוח אילו שייכת הקבוצה. כאשר תזרימי המזומנים לרכישת ביטוח ניתנים לייחוס במישרין לקבוצת חוזי ביטוח הם יוקצו לאותה קבוצה וכן לקבוצות אשר יכללו חוזי ביטוח אשר צפויים להיווצר מחידושים של חוזי הביטוח באותה הקבוצה ככל שרלוונטי. תזרימי מזומנים לרכישת ביטוח הניתנים לייחוס במישרין לתיק של חוזי ביטוח יוקצו לקבוצות של חוזים בתיק לרבות קבוצות חוזי ביטוח שטרם הוכרו. ככל והחברה הקצתה סכום של תזרימי מזומנים לרכישת ביטוח לחוזי ביטוח שטרם הוכרו, סכום זה יוכר כנכס נפרד. תזרימי מזומנים לרכישת ביטוח יוקצו לחידושים עתידיים. נכס זה יגרע כאשר החידושים אליהם מתייחס הנכס יוכרו. בנוסף, החברה תבדוק את ברות ההשבה של הנכס ככל וקיים סימן לירידת ערך.

תזרימי מזומנים לרכישת ביטוח המתייחסים לחוזי ביטוח שכבר הוכרו יכללו במדידת חוזי הביטוח במסגרת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים ויקטינו את ערך ה- CSM (במודל ה- VFA/GMM) או את הערך בספרים של ההתחייבות בגין יתרת הכיסוי במודל ה- PAA. זהו שינוי משמעותי ביחס למדיניות הקיימת תחת IFRS 4 לפיה כל תזרימי המזומנים לרכישת חוזי ביטוח הוכרו ונמדדו כנכס נפרד בדוח על המצב הכספי. יש לציין כי בהתאם לכך, במודל ה- VFA/GMM תזרימי המזומנים לרכישת חוזי ביטוח יוכרו ברווח או הפסד של החברה בהתאם לעיתוי השחרור של ה- CSM, זאת חלף שיטת ההפחתה הקיימת כיום המבוססת על הפחתה בקו ישר בתוספת התחשבות בביטולים בפועל.

החברה עדיין בוחנת את הצורך להכיר בנכס תזרימי מזומנים לרכישת ביטוח.

הצגה

תחת IFRS 17 החברה תפצל את הסכומים שהוכרו בדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר ל: תוצאות שירותי ביטוח, כולל הכנסות ביטוח והוצאות שירותי ביטוח; וכן הכנסות מימון או הוצאות מימון מביטוח.

ההפרדה כמתואר לעיל תגדיל את השקיפות לגבי מקורות הרווח של החברה.

תוצאות שירותי ביטוח

סך ההכנסות משירותי ביטוח עבור קבוצה של חוזי ביטוח היא התמורה עבור החוזים מותאמת בגין השפעות מימון.

הכנסות משירותי ביטוח במודל ה- GMM וה- VFA יחושבו על בסיס הקיטון בהתחייבות בגין יתרת הכיסוי בגין השירותים שסופקו בתקופה בתוספת הקצאה של סכום הפרמיות המתייחס להשבת תזרימי המזומנים לרכישת ביטוח לתקופת הדיווח. החברה תבצע הקצאה זו בהתאם ליחידות הכיסוי המשמשות לשחרור ה- CSM. במודל ה- PAA, הכנסות משירותי ביטוח מוכרות על פני תקופת הכיסוי על בסיס חלוף הזמן.

רכיבי השקעה שלא הופרדו מחוזי הביטוח לא יוכרו במסגרת הוצאות והכנסות משירותי ביטוח. רכיבים אלה מייצגים סכומים שהמבוטח יקבל חזרה בכל מקרה גם אם לא התרחש אירוע מבוטח ומהווים מעין פיקדון שהופקד על יד המבוטח. לפיכך, סכום זה לא מהווה חלק מהתמורה שקיבלה החברה בגין השירות וההחזר שלו אינו מהווה חלק מההוצאות של החברה.

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (המשך)

IFRS 17 - השינויים העיקריים במדיניות החשבונאית (המשך)

רכיבי ההשקעה העיקריים שזוהו הינם במוצרים הכוללים רכיב חיסכון. בעקבות האמור לעיל, החברה צופה שמחזורי ההכנסות והוצאות שלה משירותי ביטוח יקטנו באופן משמעותי במעבר ל- IFRS 17, ללא השפעה על הרווח הכולל.

הוצאות שניתן לייחס במישרין למכירה ולקיום של חוזי הביטוח יכללו במדידת חוזה הביטוח ויכרו כהוצאה במסגרת תוצאות שירותי הביטוח. הוצאות שלא ניתן לייחס במישרין לחוזי הביטוח יוכרו כהוצאה במועד התהוותן מחוץ לתוצאות שירותי הביטוח.

הכנסות מימון או הוצאות מימון מביטוח

תחת IFRS 17, שינויים בערך בספרים של הקבוצה של חוזי ביטוח הנובעים מההשפעה של ערך הזמן של הכסף ושינויים בערך הזמן של הכסף, וכן מההשפעה של סיכון פיננסי ושינויים בסיכון הפיננסי, מוכרים כהכנסות מימון או הוצאות מימון מביטוח.

IFRS 17 קובע כי על החברה לבצע בחירת מדיניות חשבונאית בין: הכללת הכנסות והוצאות מימון מביטוח לתקופה ברווח או הפסד; או פיצול הכנסות והוצאות המימון מביטוח לתקופה בין רווח או הפסד ובין רווח כולל אחר. בחירה זו נעשית ברמת תיק חוזי ביטוח.

המדיניות החשבונאית שנבחרה על ידי החברה עבור כל תיקי הביטוח הינה הכללת הכנסות והוצאות מימון מביטוח לתקופה ברווח או הפסד. מדיניות זו, יחד עם המדיניות לייעד את הנכסים הפיננסיים שבתחולת IFRS 9, מונעת חוסר הקבלה במדידת הנכסים וההתחייבויות.

IFRS 17 אינו מחייב פיצול של ה- RA בין תוצאות שירותי ביטוח לבין הכנסות מימון או הוצאות מימון מביטוח.

החברה בחרה שלא ליישם הקלה זו ולפצל את השינוי ב- RA בין תוצאות שירותי ביטוח לבין הכנסות מימון או הוצאות מימון מביטוח.

הוראות מעבר

יש ליישם את IFRS 17 למפרע (להלן: "יישום למפרע מלא") אלא אם הדבר אינו מעשי. ביישום גישת היישום למפרע המלא, החברה תזהה, תכיר ותמדוד כל קבוצה של חוזי ביטוח, וכן נכסים כלשהם בגין תזרימי מזומנים לרכישת ביטוח, כאילו IFRS 17 היה מיושם מאז ומעולם. בנוסף, החברה תגרע יתרות קיימות כלשהן שלא היו קיימות אילו IFRS 17 היה מיושם מאז ומעולם. הפרש נטו הנובע מכך יוכר בהון.

מועד המעבר הינו ה- 1 בינואר 2024, כך שבמועד היישום לראשונה החברה תציג מחדש את מספרי ההשוואה לשנת 2024.

אם יישום למפרע מלא לקבוצה של חוזי ביטוח ו/או לנכס בגין תזרימי מזומנים לרכישת ביטוח אינו מעשי, החברה תיישם את אחת מהגישות הבאות:

גישת היישום למפרע המותאם – לצורך השגת התוצאה הקרובה ביותר האפשרית ליישום למפרע מלא תוך שימוש במידע סביר וניתן לביסוס, שניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים; או גישת השווי ההוגן – בגישה זו החברה תקבע את מרווח השירות החוזי או את רכיב ההפסד של ההתחייבות בגין יתרת הכיסוי במועד המעבר כהפרש בין השווי ההוגן של קבוצה של חוזי ביטוח באותו מועד לבין תזרימי המזומנים לקיום חוזה הנמדדים באותו מועד.

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (המשך)

IFRS 17 - השינויים העיקריים במדיניות החשבונאית (המשך)

החברה תיישם את גישת היישום למפרע המלא עבור תיקי הביטוח האלמנטרי.

לעמדת החברה אין זה מעשי ליישם למפרע את IFRS 17 לקבוצות חוזי ביטוח חיים ובריאות מהסיבות הבאות:

לא ניתן לקבוע את ההשפעות של יישום למפרע מלא כיוון שהמידע הנדרש (למשל ציפיות לגבי רווחיות של חוזה ביטוח והסיכון שיהפוך למכביד, מידע על תזרימי מזומנים היסטוריים, מידע על שינויים בהנחות והערכות וכיוצ"ב) לא נאסף או שאינו זמין בעקבות החלפת מערכת, דרישות שמירת נתונים או סיבות אחרות.

גישת היישום למפרע המלא דורשת הנחות לגבי כוונותיה של הנהלת החברה בתקופות קודמות או הערכות חשבונאיות מהותיות שלא יכולות להתבצע ללא שימוש בחוכמה שבדיעבד (למשל הנחות לגבי RA עבור תקופות קודמות בהן הנחות אלו לא נדרשו על ידי החברה).

גישת השווי ההוגן – FVA

כל קבוצות חוזי הביטוח במגזר חיים ובריאות יימדדו על פי גישת ה-FVA. בהתאם להנחיות הממונה, הערכת השווי ההוגן של ההתחייבויות ושל נכסי ביטוח משנה, תבוצע לפי שיטת APPRAISAL VALUE (להלן-AV).

החישובים במסגרת שיטה זו יתבססו ככל הניתן על חישובי IFRS 17 ומשטר כושר פירעון כלכלי מבוסס SOLVENCY 2.

בהתאם לגישת ה-AV השווי ההוגן מחושב כתמורה שמשותף שוק יסכים לשלם (או לקבל) עבור תיק הביטוח כך שתחזית תזרימי המזומנים המשתחררים מההון שמשותף השוק נדרש לרתק, בכל תקופה, עד להתכלות התיק, יניבו את שיעור התשואה הנדרש על ההון של משותף השוק. להלן עיקרי ההנחות בבסיס הערכת השווי:

1. הון נדרש: דרישות ההון מבוססות על הוראות SOLVENCY 2. לצורך הערכת ההטבות בגין פיזור החברה מניחה כי למשתתף שוק יש תמהיל עסקים קיימים דומה לזה של החברה. בעת חישוב ההטבות בגין פיזור עד להתכלות התיק, החברה מתחשבת במכירות עתידיות חדשות בהתאם לתמהיל המכירות הנוכחי שלה. בנוסף, הערכת השווי מניחה ש-40% מדרישות ההון ממומנות באמצעות מכשירי הון רובד 2.
 2. יעד יחס כושר פירעון כלכלי מינימלי: ההנחה הגלומה בבסיס המודל היא שמשותף שוק ירתק הון בהתאם ליעד יחס כושר הפירעון הכלכלי המינימלי שנקבע לצורך חלוקת דיבידנדים. בהתאם להנחיות הממונה יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי ההתחלתי הנדרש על ידי משותף השוק יבוסס על ממוצע יעדי ההון הנוכחיים לצורך חלוקת דיבידנדים של חמש חברות הביטוח הגדולות בישראל בתוספת מרווח של 10%, ויעד יחס כושר הפירעון הכלכלי הסופי הנדרש על ידי משותף השוק יבוסס על ממוצע יעדי ההון העתידיים לצורך חלוקת דיבידנדים של חמש חברות הביטוח הגדולות בישראל. בהתאם לכך, הערכת השווי מניחה יעד הון התחלתי בשיעור של 121% בשנה העוקבת למועד המעבר, אשר יעלה ל-135% בסוף שנת 2032 ולאחר מכן ישאר קבוע.
 3. שיעור תשואה נדרש על ההון (TRE): הערכת השווי מניחה שיעור תשואה של 13.6% המבוססת על מודל ה-CAPM עם התאמות על מנת לבטא את רמת הסיכון הגלומה בתמהיל תיקי הביטוח של החברה.
 4. הנחת תשואה על הנכסים המגבים את תיק הביטוח: מודל הערכת השווי מניח שהנכסים המגבים יניבו תשואה בשיעור ריבית חסרת סיכון בתוספת פרמיית אי נזילות.
 5. תחזית הוצאות: תזרימי המזומנים בגין ההוצאות שמוקצות לתיק הביטוח לצורך חישוב השווי ההוגן מבוססות על ההוצאות שנכללות בתחזית תזרימי SOLVENCY 2.
- השווי ההוגן של תיק ביטוח משנה מחושב כהפרש בין השווי ההוגן של התיקים בברוטו אליהם מתייחס תיק המשנה לשווי ההוגן של אותם תיקים נטו מביטוח המשנה. ביישום גישת השווי ההוגן, החברה רשאית לכלול בקבוצה חוזים שהונפקו בפער של יותר משנה אחת. החברה בחרה ליישם הקלה זו ולא לחלק קבוצות לכאלה הכוללות רק חוזים שהונפקו בפער זמן של שנה אחת או פחות. החברה עדיין בוחנת את השפעות המעבר ל-IFRS 17 על הונה העצמי נכון למועד המעבר.

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (המשך)

IFRS 9 – השינויים העיקריים במדיניות החשבונאית

סיווג ומדידה

נכסים פיננסיים
ביישום IFRS 9, החברה תסווג נכסים פיננסיים בהתאם למדידה העוקבת שלהם בעלות מופחתת, בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר או בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, על בסיס המודל העסקי של הישות לניהול הנכסים הפיננסיים, וכן מאפייני תזרים המזומנים החזוי של הנכס הפיננסי.

נכס פיננסי יימדד בעלות מופחתת אם מתקיימים שני התנאים הבאים:
הנכס הפיננסי מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו להחזיק נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים; וכן
התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה (להלן: "מבחן הקרן והריבית").

נכס פיננסי יימדד בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר אם מתקיימים שני התנאים הבאים:
הנכס הפיננסי מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא הן לגבות תזרימי מזומנים חוזיים והן למכור נכסים פיננסיים; וכן
מתקיים תנאי הקרן והריבית.

נכס פיננסי יימדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אלא אם הוא נמדד בעלות מופחתת או בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.
על אף האמור לעיל, במועד ההכרה לראשונה, החברה יכולה ליעד נכס פיננסי כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם יעוד שכזה מבטל או מקטין משמעותית חוסר עקביות במדידה או בהכרה, שהיו נוצרים אילולא כן ממדידת נכסים או התחייבויות או מהכרה ברווחים ובהפסדים בגינם לפי בסיסים שונים.

יישום IFRS 9 ישפיע על הסיווג והמדידה של הנכסים הפיננסיים של החברה באופן הבא:

תיק המשתתף
פריטי הבסיס של חוזי ביטוח הכוללים חיסכון משתתף ברווחים וחוזי ביטוח אחרים הכוללים השתתפות ברווחים, ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, בדומה לנעשה כיום במסגרת IAS 39.

תיק הנוסטרו
השקעות במכשירים הוניים ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד חלף מדידה בשווי הוגן דרך קרן הון תחת IAS 39.
גגזרים ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בדומה ל-IAS 39.

השקעות במכשירי חוב שאינם עומדים במבחן הקרן והריבית יסווגו לשווי הוגן דרך רווח או הפסד.
יתר נכסי החוב בתיק הנוסטרו, לרבות אג"ח חץ, צפויים להיות מיועדים לשווי הוגן דרך רווח או הפסד על מנת למנוע חוסר הקבלה חשבונאית אל מול התחייבויות בגין חוזי ביטוח או שהם מנוהלים בשווי הוגן ולכן ימדדו בשווי הוגן דרך רווח והפסד (זאת לרבות הנכסים שעומדים כנגד ההון והתחייבויות אחרות שאינן התחייבויות ביטוח). זאת, למעט נכסי חוב מסוימים אשר במהותם אינם מהווים נכסי השקעה, כדוגמת נכסי חייבים.

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (המשך)

IFRS 9 - השינויים העיקריים במדיניות החשבונאית (המשך)

התחייבויות פיננסיות

הסיווג והמדידה של התחייבויות פיננסיות נותר ללא שינוי, פרט לאמור להלן: עבור התחייבויות פיננסיות שיועדו לשווי הוגן דרך רווח או הפסד, הסכום של שינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות הפיננסית הניתן לייחוס לשינויים בסיכון האשראי של ההתחייבות יוצג ברווח כולל אחר ולא ברווח או הפסד. החברה לא צופה שינוי מהותי בסיווג ובמדידה של ההתחייבויות הפיננסיות.

מודל ירידת ערך נכסים פיננסיים

החברה תבחן בכל מועד דיווח את ההפרשה להפסד בגין מכשירי חוב פיננסיים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

החברה תבחין בין שני מצבים של הכרה בהפרשה להפסד:

(א) מכשירי חוב אשר לא חלה הידרדרות משמעותית באיכות האשראי שלהם מאז מועד ההכרה לראשונה, או מקרים בהם סיכון האשראי נמוך – ההפרשה להפסד שתוכר בגין מכשירי חוב זה תיקח בחשבון הפסדי אשראי חזויים בתקופה של 12 חודשים לאחר מועד הדיווח, או;

(ב) מכשירי חוב אשר חלה הידרדרות משמעותית באיכות האשראי שלהם מאז מועד ההכרה לראשונה בהם ואשר סיכון האשראי בגינם אינו נמוך, ההפרשה להפסד שתוכר תביא בחשבון הפסדי אשראי החזויים - לאורך יתרת תקופת חיי המכשיר. החברה תיישם את ההקלה שנקבעה בתקן לפיה היא תניח שסיכון האשראי של מכשירי חוב לא עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה אם נקבע במועד הדיווח כי המכשיר הינו בעל סיכון אשראי נמוך, למשל כאשר המכשיר הינו בעל דירוג חיצוני של "דרגת השקעה".

ירידת הערך בגין מכשירי חוב הנמדדים לפי עלות מופחתת תיזקף לרווח או הפסד כנגד הפרשה ואילו ירידת הערך בגין מכשירי חוב הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר תיזקף כנגד קרן הון ולא תקטין את הערך בספרים של הנכס הפיננסי בדוח על המצב הכספי.

תיקונים ל- IFRS 9, מכשירים פיננסיים ול- IFRS 7, מכשירים פיננסיים: גילויים

ביום 30 במאי 2024, פרסם המוסד הבינלאומי לתקינה בחשבונאות (IASB) תיקונים לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים (להלן: "IFRS 9") ולתקן דיווח כספי בינלאומי 7 מכשירים פיננסיים: גילויים (להלן: "IFRS 7") המתקנים היבטים מסוימים של סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים. התיקונים מתייחסים לנושאים הבאים:

גריעה של התחייבות פיננסית אשר מסולקת באמצעות מערכת תשלומים אלקטרונית - ישות ראשית לגרוע התחייבות פיננסית (או חלק ממנה) המסולקת במזומן באמצעות מערכת תשלומים אלקטרונית לפני מועד הסילוק בהתקיים תנאים מוגדרים. האפשרות הנ"ל מהווה מדיניות חשבונאית וישות אשר תבחר ליישם מדיניות זאת נדרשת ליישמה על כלל ההתחייבויות אשר מסולקות באותה מערכת תשלומים אלקטרונית.

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (המשך)

תיקונים ל- IFRS 9 מכשירים פיננסיים ול- IFRS 7 מכשירים פיננסיים: גילויים (המשך)

הערכת מאפייני תזרים מזומנים חוזיים לצורך סיווג של נכסים פיננסיים - התיקונים מבהירים כיצד להעריך את מאפייני תזרימי המזומנים החוזיים של נכסים פיננסיים הכוללים מאפיינים הקשורים לסביבה, חברה וממשל (ESG) ומאפיינים מותנים דומים אחרים. בנוסף, התיקונים מרחיבים את הגדרת המונח Non-Recourse וכן, מבהירים את המאפיינים של מכשירים צמודים לפי חוזה (CLIs). גילויים - דרישות גילוי חדשות התווספו ל- IFRS 7 עבור נכסים והתחייבויות פיננסיים עם תנאים חוזיים המתייחסים לאירועים מותנים (כולל אלו הקשורים ל-ESG), ומכשירים הוניים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר (FVTOCI).

התיקונים לתקנים ייושמו למפרע החל מתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2026 או לאחריו. אימוץ מוקדם יותר אפשרי בכפוף למתן גילוי. בנוסף, ישות ראשית ליישם מוקדם רק את התיקונים הקשורים לסיווג נכסים פיננסיים והגילויים הקשורים בהם תוך מתן גילוי. ישות לא תציג מידע השוואתי אך, היא רשאית לעשות זאת אם, ורק אם, ניתן לעשות זאת ללא שימוש בראיה לאחור ("hindsight").

לתיקונים לעיל לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים של החברה.

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (המשך)
גילוי כמותי - נתוני פרו- פורמה

להלן ההשפעה הצפויה של יישום IFRS 17 ו- IFRS 9 על סעיפי הדוח על המצב הכספי ליום 1 בינואר 2024:

מאזן פרו- פורמה למועד המעבר 1.1.2024	השפעת היישום לראשונה של IFRS 17 ו- IFRS 9	יום ליום בדצמבר 2023 כפי שדווח בעבר	31
אלפי ש"ח			
1,721,203	-	1,721,203	
114,794	-	114,794	
18,825,992	-	18,825,992	
2,043,760	1,349,437	694,323	
264,339	(1,107,321)	1,371,660	
111,201	(153,732)	264,933	
71,619	-	71,619	
62,100	62,100	-	
1,366,956	(320,749)	1,687,705	
15,149	-	15,149	
357,160	-	357,160	
1,091,981	-	1,091,981	
130,047	-	130,047	
11,907	-	11,907	
202,251	-	202,251	
160,322	-	160,322	
-	(166,463)	166,463	
-	(281,872)	281,872	
17,382	(43,932)	61,314	
26,568,163	(662,532)	27,230,695	
20,994,875	-	20,994,875	
474,228	-	474,228	
18,770	-	18,770	
196,679	(541,501)	738,180	
-	-	-	
16,001,674	-	16,001,674	
9,396,711	(222,664)	9,619,375	
19,142	19,142	-	
24,655	-	24,655	
57,146	-	57,146	
26,189,005	(745,023)	26,934,028	
200,201	-	200,201	
47,885	-	47,885	
39,899	-	39,899	
91,173	82,491	8,682	
379,158	82,491	296,667	
26,568,163	(662,532)	27,230,695	

נכסים
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה הנמדדות בשווי הוגן
השקעות פיננסיות אחרות הנמדדות בשווי הוגן (1)
השקעות פיננסיות אחרות הנמדדות בעלות מופחתת (1)
חייבים ויתרות חובה
נכסי מסים שוטפים
נכסי חוזי ביטוח
נכסי חוזי ביטוח משנה (6)
השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
נדל"ן להשקעה - אחר
רכוש קבוע הנמדד בשווי הוגן
רכוש קבוע אחר
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
עלויות להשגת חוזי שירות ניהול השקעות (3)
פרמיה לגביה (2)
הוצאות רכישה נדחות (2)
נכסי מסים נדחים
סה"כ נכסים
סה"כ נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

התחייבויות
הלוואות ואשראי
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
זכאים ויתרות זכות (4)
התחייבויות בגין מסים שוטפים
התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח (5)
התחייבויות בגין חוזי ביטוח משנה
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
התחייבויות בגין מסים נדחים
סה"כ התחייבויות
הון
הון מניות
פרמיה על מניות
קרנות הון
עודפים
סך הכל הון המיוחס לבעלי המניות של החברה
סך הכל התחייבויות והון

באור 36: - חברות ביטוח: יישום תקן דיווח כספי בינלאומי 17 ותקן דיווח כספי בינלאומי 9 (המשך)

גילוי כמותי - נתוני פרו-פורמה (המשך)

הסברים לטבלה:

1. עיקר השינוי נובע משערוך אגרות חוב מיועדות לשווי הוגן חלף מדידה בעלות מתואמת. לפרטים ראה סעיף ב' לעיל. כמו כן, השקעות פיננסיות אחרות שנמדדות בעלות מופחתת כוללת יתרת הפסדי אשראי בסך של כ-3,208 אלפי ש"ח.
2. בהתאם ל IFRS 17 יתרת הפרמיה לגביה נכללת באומדן תזרימי המזומנים העתידיים בגין חוזי ביטוח ולכן נכללה בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח. הוצאות רכישה נדחות המיוחסות למוצרים ארוכי טווח במגזר ביטוח חיים ובריאות נגרעו במועד המעבר כנגד קיטון בהון. החל משנת 2024 הוצאות רכישה נדחות המיוחסות לפוליסות חוזי ביטוח יכללו במדידת חוזי הביטוח ויקטינו את ערך ה-CSM.
3. עלויות להשגת חוזי שירות ניהול השקעות הינם הוצאות רכישה נדחות בגין חוזי השקעה.
4. בהתאם ל-IFRS 17 פקדונות בגין מבטחי משנה נכללים באומדן תזרימי המזומנים ולכן נכללו בסעיף נכסי ביטוח משנה.
5. בגין מרווח שירות חוזי (CSM) בסך של 387,080 אלפי ש"ח עבור מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך ומגזר ביטוח בריאות ובגין התאמת הסיכון (RA) בסך של 102,336 אלפי ש"ח עבור מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח ומגזר ביטוח בריאות, ובגין התאמת הסיכון (RA) בסך של 168,596 אלפי ש"ח עבור מגזר ביטוח כללי.
6. בגין מרווח שירות חוזי (CSM) בסך של 91,726 אלפי ש"ח עבור מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך ומגזר ביטוח בריאות ובגין התאמת הסיכון (RA) בסך של 32,062 אלפי ש"ח עבור מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח ומגזר ביטוח בריאות, ובגין התאמת הסיכון (RA) בסך של 70,486 אלפי ש"ח עבור מגזר ביטוח כללי.

מידע נוסף עבור השקעות פיננסיות אחרות

א. נכסי חוב סחירים

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2024	
הערך	עלות
בספרים	מופחתת
אלפי ש"ח	

359,614	371,425
140,666	140,666
92,763	92,763
593,043	604,854

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

זמינים למכירה

מוחזקים לפדיון (*)

סך הכל נכסי חוב סחירים

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2023	
הערך	עלות
בספרים	מופחתת
אלפי ש"ח	

310,933	312,155
96,395	87,996
103,742	103,742
511,070	503,893

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

זמינים למכירה

מוחזקים לפדיון (*)

סך הכל נכסי חוב סחירים

מידע נוסף עבור השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ב. מניות

ליום 31 בדצמבר, 2024		
הערך		
עלות	בספרים	
אלפי ש"ח		
21,287	19,161	מניות סחירות
81,833	80,622	מניות שאינן סחירות
103,120	99,783	סך הכל מניות
	13,228	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח או הפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2023		
הערך		
עלות	בספרים	
אלפי ש"ח		
27,534	16,772	מניות סחירות
81,833	99,518	מניות שאינן סחירות
109,367	116,290	סך הכל מניות
	9,538	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח או הפסד (במצטבר)

ג. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר, 2024		
הערך		
עלות	בספרים	
אלפי ש"ח		
23,273	23,688	סחירות
		זמינות למכירה
		שאינן סחירות
155,744	109,410	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
-	8,510	מכשירים נגזרים
155,744	117,920	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
179,017	141,608	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
	-	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח או הפסד (במצטבר)

מידע נוסף עבור השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ג. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2023	
הערך	
עלות	בספרים
אלפי ש"ח	
30,770	32,097

סחירות

זמינות למכירה

שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

מכשירים נגזרים

סה"כ השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח או הפסד (במצטבר)

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, קרנות גידור, נגזרים פיננסיים, אופציות, מוצרים מובנים.

פרק 4

דוח פרטים נוספים

תוכן עניינים

<u>עמוד</u>	<u>הנושא</u>
3	1. פרטים כלליים אודות החברה
4	2. רשימת השקעות בחברות בת ובחברות כלולות (תקנה 11)
5	3. הכנסות של חברות-בת וחברות כלולות והכנסות מהן (תקנה 13)
6	4. תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה (תקנה 21)
8	5. השליטה בתאגיד (תקנה 21א)
8	6. עסקאות עם בעל שליטה (תקנה 22)
20	7. החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה (תקנה 24)
20	8. הון רשום והון מונפק (תקנה 24א)
20	9. מרשם בעלי המניות (תקנה 24ב)
21	10. הדירקטורים של החברה (תקנה 26)
25	11. נושאי משרה בכירה של החברה (תקנה 26א)
31	12. מורשה חתימה של החברה (תקנה 26ב)
31	13. רואה החשבון של החברה (תקנה 27)
31	14. שינוי בתזכיר או בתקנון (תקנה 28)
31	15. המלצות הדירקטוריון והחלטות שאינן טעונות אישור אסיפה כללית (תקנה 29א))
31	16. החלטות אסיפה כללית מיוחדת (תקנה 29ג))
32	17. החלטות החברה (תקנה 29א)

ההפניה לתקנות בחלק זה הינה לתקנות בתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970.

פרטים כלליים אודות החברה

שם החברה: הכשרה חברה לביטוח בע"מ

מס' חברה ברשם החברות: 52-004217-7

מען רשום: רחוב המלאכה 6, חולון 5811801
(תקנה 25א)

טלפון: 03-7960000
(תקנה 25א)

פקסימיליה: 03-7967412
(תקנה 25א)

כתובת דוא"ל: Sagik@hcsra.co.il
(תקנה 25א)

תאריך המאזן: 31 בדצמבר 2024
(תקנה 9)

תאריך הדוח: 19 במרס 2025
(תקנות 1 ו-7)

תקנה 11 - רשימת השקעות בחברות בת ובחברות כלולות ***

שם החברה	סוג המניה	כמות מניות	סה"כ ערך נקוב (בש"ח)	ערכן בדוח הכספי הנפרד לתאריך הדוח על המצב הכספי (אלפי ש"ח)	שיעור ההחזקה (באחוזים)					יתרת אגרות החוב וההלוואות בדוח על המצב הכספי (באלפי ש"ח) ועיקר תנאיהן
					במניה	בהון המונפק	בהון	בכוח הצבעה	בסמכות למנות דירקטורים	
פנינת אפריר *	רגילה	1,000,000	1,000,000	371,514	100%	100%	100%	100%	100%	0
טרה אימפריום אייץ בע"מ **	רגילה	980	980	58,085	49%	49%	49%	49%	-	סכום של כ-10 מלש"ח הועמד כהלוואה.
הכשרה החזקות סוכנויות ביטוח בע"מ	רגילה	1,000,000	1,000,000	(454)	100%	100%	100%	100%	100%	0
בסט פיננסים סוכנות לביטוח (2022) בע"מ (סוכנות בסט")	רגילה	1,000,000	1,000,000	(454)	100%	100%	100%	100%	100%	0

* חברה המחזיקה ב-100% מנכס מקרקעין באשקלון וב-50% בנכס מקרקעין באשדוד.

** 75% מההשקעה בוצעה מכספי חוזים תלויי תשואה ו-25% מההשקעה בוצעה מכספי הנוסטרו של החברה.

*** ביום 29 בינואר 2025 התקשרה הכשרה החזקות סוכנויות ביטוח בע"מ עם ה"ה מר אריה הלמריך ומר איל הוכהויזר בהסכם לרכישת מניות המהוות, בדילול מלא, 49% מהונה המונפק והנפרע של אפיקי הון סוכנות לביטוח בע"מ. נכון למועד הדוח, העסקה טרם הושלמה במלואה. לפרטים נוספים, ראה דיווח מידי מיום 30 בינואר 2025 (אסמכתא מס':

(2025-01-007798)

תקנה 13 - הכנסות של חברות-בת וחברות כלולות והכנסות מהן

שם החברה	רווח לפני הפרשה למס (אלפי ש"ח)	רווח לאחר הפרשה למס (אלפי ש"ח)	חלק החברה ברווח הכולל (מותאם לתאריך הדוח על המצב הכספי) (אלפי ש"ח)	דיבידנד ודמי ניהול	הכנסות (הוצאות) ריבית (תוך ציון מועדי התשלום)
			רווח/הפסד	שנתקבלו עד תאריך הדוח על המצב הכספי בגין שנת 2024 או תקופה שלאחר מכן (מותאם לתאריך הדוח על המצב הכספי)	עבור שנת 2024 עבור תקופה שלאחר מכן
פנינת אפרידר	48,100	38,160	38,160	-	-
הכשרה החזקות סוכנויות ביטוח בע"מ	(1,454)	(1,454)	(1,454)	-	-
בסט פיננסים סוכנות לביטוח (2022) בע"מ	(1,454)	(1,454)	(1,454)	-	-
טרה אימפריום אייץ בע"מ	1,176	906	304	-	-

תקנה 21 - תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה (באלפי ש"ח)¹

1. להלן פרטים בדבר התגמולים שניתנו בשנת 2024, כפי שהוכרו בדוחות הכספיים לשנת 2024, לכל אחד מחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בתאגיד בשליטתה, ואשר ניתנו להם בקשר עם כהונתם בחברה או בתאגיד בשליטתה, וכן לבעלי עניין בחברה. לפירוט בדבר תנאי העסקה של נושאי המשרה – ראה להלן:

שם	תפקיד	היקף המשרה	שיעור החזקה בהון התאגיד	שכר/גמול דירקטורים	מענק ²	תגמולים בעבור שירותים				תגמולים אחרים			סה"כ
						תשלום מבוסס מניות	דמי ניהול	דמי ייעוץ	עמלה	אחר	ריבית	דמי שכירות	
תגמולים לחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה בחברה													
אלי אלעזרא	יו"ר דירקטוריון (פעיל)	3	4	3,201 ⁵	-	-	-	-	-	-	-	-	3,201
שמעון מירון ⁶	מנכ"ל	100%	-	2,068	750	-	-	-	-	-	-	-	2,818
אברהם שלמה ⁷	משנה למנכ"ל, ביטוח תביעות ואלמנטרי	100%	-	1,307	280	-	-	-	-	-	-	-	1,587
רועי קדוש ⁸	סמנכ"ל, מנהל השקעות ראשי	100%	-	1,099	300	-	-	-	-	-	-	-	1,399
יבגני וולפין ⁹	סמנכ"ל, ראש אגף מערכות מידע	100%	-	903	107	-	-	-	-	-	-	-	1,010
תגמולים לבעלי עניין בחברה													
דירקטורים	-	-	-	1,938	-	-	-	-	-	-	-	-	1,938

¹ סכומי התגמול משקפים את העלות לחברה בגין שכר, אחזקת רכב, טלפון, הפרשות סוציאליות, הוצאות נלוות לשכר וכיו"ב.

² בנוסף, אושרו על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון ביום 16 במרס 2025, וביום 19 במרס 2025, בהתאמה, מענקים נוספים לנושאי המשרה הנ"ל בגין שנת 2024, כדלקמן: מר שמעון מירון מענק בסכום של 1,157 אלפי ש"ח; מר אברהם שלמה מענק בסכום של 439 אלפי ש"ח; מר רועי קדוש מענק בסכום של 398 אלפי ש"ח ומר יבגני וולפין מענק בסכום של 221 אלפי ש"ח.

³ בהסכם ההעסקה לא נקבע היקף משרה, עם זאת, בהתאם להסכם כאמור, התחייב מר אלעזרא להקדיש את כל הזמן שיידרש למילוי תפקידו במסגרת הגדרת האסטרטגיה העסקית של החברה ויישומה, לרבות פיתוח והכוונת פעילות החברה בשווקים הפיננסיים ובשוקי ההון.

⁴ מר אלי אלעזרא מחזיק בחברה בעקיפין באמצעות החזקותיו באלעזרא החזקות, חברה פרטית בבעלותם של מר אלי אלעזרא ורעייתו, המחזיקה בשיעור של כ-42.87%; וכן באמצעות אלעזרא החזקות ביטוח, חברה פרטית בבעלותה המלאה של אלעזרא החזקות, המחזיקה בשיעור של כ-53.6% ממניות החברה. לפרטים נוספים אודות החזקות החברה, ראה סעיפים 1.1.1 בחלק א' לדוח התקופתי.

⁵ לפרטים אודות תנאי העסקתו של מר אלעזרא, ראה סעיף 2.1 להלן.

⁶ מר שמעון מירון מונה למנכ"ל החברה ביום 1 באוגוסט 2016. עד למועד זה כיהן כמשנה למנכ"ל וראש אגף ביטוח חיים ופיננסים. למר מירון קיימת הלוואה מפוליסת פרט אישית שבבעלותו, בה הכספים נזילים. ריבית ההלוואה הינה פריים. גובה ההלוואה נכון לחודש מרס 2025 מסתכם לסך של 42,383 ₪. החל מחודש מאי 2024 מר מירון משלם קרן+ ריבית מדי חודש עד למועד סיום ההלוואה, אשר הינו ביום 10 במרס 2030. לפרטים אודות תנאי העסקתו של מר מירון, ראה סעיף 2.2 להלן.

⁷ לפרטים אודות תנאי העסקתו של מר אברהם שלמה, ראה סעיף 2.3 להלן.

⁸ ביום 27 בנובמבר 2024 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת התגמול, מתן הלוואה למר רועי קדוש בסכום של 100 אלף ₪ ("קרן הלוואה"). במסגרת הסכם ההלוואה שנחתם בין הצדדים, נקבע, בין היתר, כי קרן הלוואה תישא ריבית שנתית בשיעור של 3.5%, וכי קרן ההלוואה והריבית תהינה צמודות למדד המחירים לצרכן; וכן כי סכום ההלוואה יוחזר ב-24 תשלומים חודשיים. לפרטים נוספים אודות תנאי העסקתו של מר רועי קדוש, ראה סעיף 2.3 להלן.

⁹ לפרטים אודות תנאי העסקתו של מר יבגני וולפין, ראה סעיף 2.3 להלן.

2. פירוט תנאי העסקה

2.1. מר אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון:

ביום 12 באוקטובר 2021 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה עדכון לתנאי העסקתו של מר אלעזרא בתפקידו כיו"ר דירקטוריון פעיל של החברה. להלן יובאו עיקרי תנאי העסקה: (1) משכורת חודשית בסך של כ-155 אלף ש"ח (ברוטו, צמוד למדד), כאשר העלות השנתית הכוללת של השכר לא תעלה על סכום של 2.5 מיליון ש"ח { צמוד למנגנון ההצמדה בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 ("חוק שכר בכירים") } ותורכב מרכיב קבוע בלבד (לא כולל מס שכר). עלות זו אינה כוללת פיצויי פיטורים ותשלומים פנסיוניים; (2) הפרשה לביטוח מנהלים כמתחייב על-פי דין והפרשות לקרן השתלמות. ההפקדות בגין תגמולים וקרן השתלמות תעשנה על מלוא השכר; (3) רכב מקבוצת רישוי 7 ונשיאה בהוצאות האחזקה והשימוש בו, למעט קנסות והוצאות אחרות עקב עבירות תנועה ו/או עבירות על חוקי עזר עירוניים. המס בגין שווי השימוש ברכב יגולם, אולם גילום כאמור לא יזכה את מר אלעזרא בהטבות הסוציאליות; (4) החזר הוצאות שיוציא מר אלעזרא במסגרת העבודה בחברה ועבודה. לא נקבעה כל מגבלה על סכום החזר; (5) הוצאות אחזקה ושימוש בטלפון בביתו של מר אלעזרא וטלפון נייד בו יעשה מר אלעזרא שימוש. המס בגין הטבות אלו מגולם, אולם הגילום לא יזכה את מר אלעזרא בהטבות סוציאליות; (6) 26 ימי חופשה בשנה ו-30 ימי מחלה בשנה, הניתנים כל אחד לצבירה עד למקסימום של 90 ימי חופשה או לפדיון, לפי שיקול דעתו של מר אלעזרא. בנוסף, זכאות ל-10 ימי הבראה בשנה על-פי התעריף המקובל בחברה. הסכם העסקתו של מר אלעזרא הינו לתקופה בת 5 שנים (עד ליום 11 באוקטובר, 2026) והוא ניתן לסיום בכל עת על-ידי מר אלעזרא או החברה בהודעה מראש של 180 יום. לפרטים נוספים, ראה דוח מידי מיום 12 באוקטובר 2021 (אסמכתא מס': 2021-01-155010).

2.2. מר שמעון מירון, מנכ"ל החברה:

החל מחודש דצמבר 2018 זכאי מר מירון למשכורת חודשית בסך של 100 אלפי ש"ח (ברוטו) בתוספת הצמדה רבעונית למדד המחירים לצרכן של חודש נובמבר 2018. כמו כן, זכאי מר מירון לרכיב משתנה עד לתקרת התגמול השנתית על-פי חוק שכר בכירים. בנוסף זכאי מר מירון לזכויות נלוות ולתנאים כדלקמן: (1) החברה תפריש ותפקיד מדי חודש לפוליסת ביטוח מנהלים וכן תפריש לקרן ההשתלמות (לעניין קרן ההשתלמות ההפרשה נעשית על מלוא המשכורת ולא עד התקרה המוכרת לצרכי מס). (2) החברה תבטח את מר מירון, על חשבונה, בסכומים ששיעורם יהיה עד 2.5% מהשכר החודשי, בביטוח מפני אובדן כושר עבודה. (3) החברה תשלם למר מירון דמי אחזקת טלפון נייד ללא הגבלה. (4) ימי חופשה, ימי מחלה וימי הבראה. (5) נשיאה בעלויות רכב של 13 אלפי ש"ח בתוספת עלות המס בגין הוצאה זו, כאשר החברה נושאת בכל הוצאות האחזקה והשימוש ברכב. (5) מר מירון יהיה זכאי למענק שנתי בהתאם לרכיב המענק המשתנה הכלול במדיניות התגמול של החברה; (6) הסכם העסקתו של מר מירון אינו קצוב בזמן וכל אחד מהצדדים רשאי לסיימו בהודעה מראש של 180 יום. לפרטים נוספים, ראה דוח מידי מיום 12 בדצמבר 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-121059).

2.3. תגמול לה"ה, אברהם שלמה, רועי קדוש ויבגני וולפין ("נושאי המשרה"):

בנוסף לשכר חודשי כמפורט בטבלה לעיל, זכאים נושאי המשרה לזכויות נלוות ולתנאים כדלקמן: (1) הפרשות והפקדות חודשיות לפוליסת ביטוח מנהלים ולקרן ההשתלמות. (2) הפרשה לביטוח מפני אובדן כושר עבודה. (3) תשלום עבור אחזקת טלפון נייד, ארוחות ועיתון. (4) אחזקת רכב או רכב, כאשר תשלום המס בגין השימוש ברכב, ככל שיהיה, חל על נושאי המשרה. (5) רכיש משתנה בהתאם לתכנית התגמול של החברה; (6) הסכם ההעסקה אינו קצוב בזמן כאשר כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההסכם בהודעה מראש של 90 יום.

2.4. ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה:

ביום 10 ביוני 2024 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות, לאחר אישורם של ועדת התגמול ודירקטוריון החברה, את רכישת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של החברה, לרבות דירקטורים ונושאי משרה שהם בעל השליטה בחברה ו/או קרוביו ולרבות מנכ"ל החברה לתקופה בת 12 חודשים כמפורט להלן: (1) שכבת בסיס בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח, בפרמיה שנתית בסך של 26,125 דולר ארה"ב; (2) שכבה ראשונה בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב מעל 5 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח, בפרמיה שנתית בסך של 26,125 דולר ארה"ב; (3) שכבה שנייה בגבול אחריות של 10 מיליון דולר ארה"ב

מעל 10 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח, בפרמיה שנתית בסך של 40,500 דולר ארה"ב; (4) שכבה שלישית בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב מעל 20 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח, בפרמיה שנתית בסך של 13,500 דולר ארה"ב; (5) שכבה רביעית בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב מעל 25 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח, בפרמיה שנתית בסך של 22,500 דולר ארה"ב. העלות הכוללת של הפוליסות, קרי 128,750 דולר ארה"ב תושט על החברה בלבד. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי מיום 10 ביוני 2024 (אסמכתא מס': 2024-01-059086).

2.5.

כתבי שיפוי והתחייבות לפטור: בהתאם לכתב השיפוי, ובכפוף להוראות הדין, החברה התחייבה לשפות את הדירקטורים ונושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה כמפורט בכתב השיפוי, שתוטל עליהם עקב אחת או יותר מאלה: (1) פעולות ו/או נגזרת שלהן בתוקף היותם ו/או היותם בעבר נושאי משרה ו/או מועסקים בחברה ו/או נושאי משרה ו/או מועסקים מטעם החברה בחברות בנות ו/או קשורות של החברה. (2) פעולות ו/או נגזרת שלהן בתוקף היותם נושאי משרה, עובדים או שלוחים של החברה בחברה אחרת כלשהי בה מחזיקה החברה בניירות ערך במישרין ו/או בעקיפין. ההתחייבות לשיפוי מוגבלת לסוגיה האירועים המפורטים בכתב השיפוי. ההתחייבות לשיפוי כוללת הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך דין, שיוציא נושאי המשרה עקב חקירה או הליך שהתנהל נגד נושאי המשרה בידי רשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך, ואשר הסתיים ללא הגשת כתב אישום נגדו ומבלי שהוטלה עליו חבות כספית כחלופה להליך פלילי, או שהסתיים ללא הגשת כתב אישום נגדו אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאיננה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או בקשר לעיצום כספי. סכום השיפוי הכולל שתשלם החברה לכל נושאי המשרה בחברה (ובכלל זה לנושאי המשרה בחברות קשורות) במצטבר על פי כל כתבי השיפוי שהוצאו או שיוצאו על ידי החברה לא יעלה על סכום השווה ל-25% מההון העצמי של החברה לפי דוחותיה הכספיים המאוחדים האחרונים של החברה כפי שיהיו במועד השיפוי. והכל בנוסף לסכומים שיתקבלו, אם יתקבלו, מחברת ביטוח במסגרת ביטוח בו התקשרה החברה. בהתאם לכתב הפטור ובכפוף להוראות סעיפים 259 ו-263 לחוק החברות וכל הוראת דין שתבוא במקומם, החברה מתחייבת לפטור את הדירקטורים ונושאי המשרה בחברה מראש מכל אחריות כלפיה בשל כל נזק שייגרם לה ו/או שנגרם לה, בין במישרין ובין בעקיפין, בשל הפרת חובת הזהירות כלפיה (למעט בשל הפרת חובת זהירות בחלוקה, כהגדרת המונח בחוק החברות) בפעולותיהם בתום לב ובתוקף היותם נושאי משרה ו/או מועסקים בחברה למעט הפרת חובת זהירות שנעשתה מתוך כוונה או מתוך פזיזות.

תקנה 21א - השליטה בתאגיד

למועד הדוח, בעל השליטה בחברה הינו מר אלי אלעזרא. לפרטים אודות אופן אחזקותיו של מר אלעזרא בחברה, ראה סעיפים 1.1.1 ו-1.1.2 לפרק תיאור עסקי התאגיד, הנכלל במסגרת הדוח התקופתי של החברה לשנת 2024. לפרטים נוספים אודות מר אלי אלעזרא, ראה תקנה 26 להלן.

תקנה 22 - עסקאות עם בעל שליטה

להלן פרטים, למיטב ידיעת החברה, בדבר כל עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, אשר החברה התקשרה בה בשנת 2024 או במועד מאוחר לסוף שנת 2024 ועד למועד הגשת הדוח או שהיא עדיין תקפה במועד הדוח:

מס"ד	מועד אישור אחרון	פרטי האורגן המאשר	זהות צדדי העסקה, תוכנה ומאפייניה האיותיים והכמותיים	העניין האישי של בעל השליטה
עסקאות המנויות בסעיף 270(4) (או 270(4))				
1.	מר אלי אלעזרא מכהן כיו"ר דירקטוריון (פעיל) בחברה. לפרטים ביחס לתנאי העסקתו בתפקיד זה ואופן אישורם, ראה סעיף 2.1 בתקנה 21 לעיל.		למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור היותו צד לה.	
2.	11 בינואר 2015	אסיפה כללית	מר אלי אלעזרא מחזיק בכתב שיפוי ופטור בתנאים מקובלים בחברה. לתנאי כתב השיפוי והפטור, ראה סעיף כתב התחייבות ושיפוי לפטור בתקנה 21 לעיל.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור היותו זכאי לכתב פטור ושיפוי.
	28 בדצמבר 2014	דירקטוריון		
	18 בדצמבר 2014	ועדת תגמול		
3.	29 בינואר 2025	דירקטוריון	החברה התקשרה עם מוטו פרטס בע"מ, חברה בת (100%) של ממסי שירותי דרך וגרירה בע"מ ("מוטו פרטס" ו-"ממסי", בהתאמה) לאספקת חלקי חילוף למוסכי ההסדר עימם קשורה החברה. היקף ההתקשרות בשנת 2024 עם מוטו פרטס עמד על סך של כ-1.7 מיליון ש"ח. לאחר שביום 22 בינואר 2025 ועדת הביקורת סיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, ביום 29 בינואר 2025 אישר דירקטוריון החברה את הארכת ההתקשרות עם מוטו פרטס.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באלבר שירותי מימונית בע"מ (להלן: "אלבר"). כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.
	22 בינואר 2025	ועדת ביקורת		
4.	29 בינואר 2025	דירקטוריון	בחודש מאי 2015 נוספה לרשימת מוסכי ההסדר עימם קשורה החברה, רשת "מוסכי אקספרס" שבבעלות ממסי ("מוסכי אקספרס"). ההתקשרות עם רשת מוסכי אקספרס הינה במקביל להתקשרות קיימת של החברה עם כ-207 מוסכי הסדר בפריסה ארצית ובתנאים דומים. היקף ההתקשרות בשנת 2024 עם מוסכי אקספרס עמד על סך של כ-1.4 מיליון ש"ח. תקופת ההסכם אינה מוגבלת בזמן וניתנת לסיום על ידי אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 30 ימים. לאחר שביום 22 בינואר 2025 ועדת הביקורת סיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, ביום 29 בינואר 2025 אישר דירקטוריון החברה את הארכת ההתקשרות עם מוסכי אקספרס.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.
	22 בינואר 2025	ועדת ביקורת		
5.	27 בפברואר 2023	דירקטוריון	ב-29 לחודש מרס 2020 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת אישרה כי ההתקשרות איננה חריגה, חידוש להסכם ניהול בין פנינת אפרידר לאפרידר ¹⁰ החל מיום 1 באפריל 2020 לתקופה של 12 חודשים נוספים עם שתי אופציות הארכה בנות 12 חודשים כל אחת. דמי הניהול השנתיים עומדים על סך 502 אלף ש"ח, בצירוף מדד ומע"מ. בימים 22 בפברואר 2023 ו-27 בפברואר 2023, אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון, בהתאמה, את הארכת הסכם הניהול לתקופה נוספת בת שלוש שנים.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באפרידר.
	22 בפברואר 2023	ועדת ביקורת		

6.	10 ביוני 2024	אסיפה כללית	מר אלי אלעזרא מבוטח בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה. לפרטי הפוליסה, ראה סעיף 2.3 בתקנה 21 לעיל.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור היותו מוטב בפוליסה, על פי תנאיה.
	30 במאי 2024	דירקטוריון		
	27 במאי 2024	ועדת תגמול		
7.	28 בנובמבר 2022	דירקטוריון	החברה חוכרת מאלבר ציי-רכב (ר.צ.) בע"מ ("אלבר ציי-רכב"), חברה בבעלות מלאה של אלבר, וחברה בבעלות מלאה (בעקיפין) של בעל השליטה בחברה, כלי רכב מסוגים שונים ("הסכם הליסינג"). נכון למועד זה, העמידה אלבר ציי רכב לחברה כלי רכב מקבוצות רישוי שונות בתמורה כוללת שנתית של כ- 4,601 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ. תקופת החכירה נקבעה ל-36 חודשים ומכסת הקילומטרים השנתית לכל כלי רכב נקבעה ל-30 אלפי ק"מ. בימים 19 בספטמבר 2022 ו-22 בספטמבר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את חידוש התקשרות החברה עם אלבר ציי בהסכם ליסינג. בימים 21 בנובמבר 2022 ו-28 בנובמבר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את עדכון הסכם הליסינג עם אלבר ציי רכב כך שיכלול התייחסות לחכירת רכבים חשמליים.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו, באלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.
	22 בספטמבר 2022			
	21 בנובמבר 2022	ועדת ביקורת		
	19 בספטמבר 2022			
8.	22 בספטמבר 2022	דירקטוריון	בחודש אוקטובר 2017 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את התקשרות החברה עם אלבר סוכנות לביטוח כללי (2016) בע"מ ("סוכנות הביטוח"), חברה בבעלות מלאה של אלבר ציי-רכב, לשיווק פוליסות רכב. למועד זה זכאית סוכנות הביטוח לעמלה בשיעור של 12% בגין מכירות פוליסות ביטוח רכב. ביום 21 במרס 2021 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, את הרחבת פעילות החברה עם סוכנות הביטוח כך שתשווק את פוליסות רכב רכוש גם בענפים אחרים ופוליסות דירה. בימים 19 בספטמבר 2022 ו-22 בספטמבר 2022, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את הרחבת פעילות החברה עם סוכנות הביטוח, כך שתשווק גם פוליסות בתי עסק, רכב רכוש מעל 3.5 טון ורכב אחר.	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו, באלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.
	19 בספטמבר 2022	ועדת ביקורת		

¹⁰ ההסכם במקור אושר בחודש מרס 2009 וקשור בנכס מקרקעין בעיר אשקלון שבבעלות פנינת אפרידר, הידוע כמרכז מסחרי אפרידר. פנינת אפרידר נרכשה על ידי החברה כנגד הקצאת מניות לאפרידר, לצורך עמידה בדרישות הלימות ההון החלות על החברה כמבטח.

9.	29 בינואר 2025	דירקטוריון	החברה מוכרת ללקוחותיה הרוכשים פוליסת ביטוח מסוג מקיף ו/או צד שלישי, שירותי רכב וגרירה מאת ממסי שהינה חברה בת של אלבר. התקשרות החברה עם ממסי החלה לראשונה בסוף שנת 2011 ומאושרת מחדש בכל שנה על ידי הדירקטוריון. היקף השירותים הנרכשים מ- ממסי עמד בשנת 2024 על כ-16.2 מיליון ש"ח. בימים 21 בפברואר 2024 ו-28 בפברואר 2024, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בהתאמה, את חידוש ההסכם בשנה נוספת. ביום 31 ביולי 2023, לאחר שוועדת הביקורת, אשר התכנסה ביום 19 ביוני 2023, סיווגה את העסקה כעסקה שאינה חריגה, אישר דירקטוריון החברה את ההתקשרות עם ממסי בדבר מתן שירותי תיקון פגושים למבוטחי החברה. בימים 2 באוגוסט 2023, 26 בספטמבר 2023 ו-30 ביוני 2024, לאחר שהוועדה לצדדים קשורים של החברה סיווגה את העסקאות כזניחות וככאלה שאינן חריגות, אישרה הוועדה כאמור את ההתקשרות עם ממסי בדבר מתן השירותים הבאים עבור מבוטחי החברה, אשר רכשו את ההרחבות הבאות בפוליסה: תיקון פנסים ומראות; מתן שירותי תיקון שבר שמשות "סאן רופ" וגג פנורמי; ומתן שירות רכב חלופי לאנשים עם מוגבלויות. לאחר שביום 22 בינואר 2025 ועדת הביקורת סיווגה את כלל העסקאות המנויות בסעיף 9 לעיל ככאלה שאינן חריגות, ביום 29 בינואר 2025 אישר הדירקטוריון את הארכת ההתקשרות בעסקאות אלה בשנה נוספת.
	28 בפברואר 2024		
	22 בינואר 2025	ועדת ביקורת	
10.	27 ביוני 2022	דירקטוריון	הסכם למכירת זכויות החכירה של הכשרה בחלק ממגרש 17, הידוע גם כחלקה 15 (בשלמות) בגוש 2528 בעיר אשקלון לאלבר שירותי מימוניות בע"מ, בתמורה לסכום של 107.4 מיליון ש"ח, בתוספת מע"מ כדין, וכן אופציה לרכישת הזכות החוזית של החברה לקבלת חזקה וכן זכות לחכירת משנה ביחס לכלל החניות המקורות, אשר ייבנו על-ידי בעלי זכות החכירה של מגרש 16. ביום 30 ביוני 2024, אלבר הודיעה לחברה כי בכוונתה שלא לממש את האופציה כאמור.
	26 ביוני 2022	ועדת ביקורת	
11.	25 בינואר 2023	דירקטוריון	אישור התקשרות בהסכם ליסינג עם אלבר בקשר עם חכירת רכב מקבוצת רישוי 7 עבור יו"ר דירקטוריון החברה ובעל השליטה בה, לתקופה בת שלוש שנים בעלות חודשית של 28,990 ש"ח, בתוספת מע"מ.
למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.			למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באלבר. כמו כן מכהן מר אלעזרא כנושא משרה באלבר.

		ועדת ביקורת	22 בינואר 2023	
למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות מכוח החזקותיו באלעזרא החזקות.	בחודש מרס 2024 גייסה החברה מתאגיד בנקאי כתב התחייבות נדחה בסך של 60 מיליון ₪. כתב ההתחייבות הבנקאי הינו לתקופה בת 8 שנים והחברה רשאית לפדות אותו בפדיון מוקדם לראשונה בחלוף 5 שנים ממועד הנפקתו. במהלך 5 השנים הראשונות לחייו, כתב ההתחייבות נושא ריבית בשיעור ריבית פריים בתוספת 2%, ובמהלך יתרת חייו ריבית בשיעור פריים בתוספת 3.75%. בגין כתב ההתחייבות האמור העמידה אלעזרא החזקות, עבור התאגיד הבנקאי, ערבות בשיעור של 40% מסך גובה כתב ההתחייבות. נוסף לכתב ההתחייבות, העמיד התאגיד הבנקאי לחברה מסגרת אשראי בסך של 40 מיליון ש"ח, לתקופה של 12 חודשים. בחודש מאי 2024 מימשה החברה את מסגרת האשראי כאמור וגייסה מהתאגיד הבנקאי כתב התחייבות נדחה בסך של 40 מיליון ₪. לפרטים נוספים, ראה באור 35(ה) לדוחות הכספיים.	דירקטוריון ועדת ב יקורת	31 במרס 2024	12.

העסקת קרובים של בעל השליטה**11			
13.	29 במאי 2008	דירקטוריון	בחודש מאי 2008 התקשרה החברה עם עו"ד שמחה חבקוק-חזות, רעייתו של שמעון חזות בן דודו של מר אלי אלעזרא, בעל השליטה בחברה, בהתקשרות לקבלת שרותי גביית חובות לביטוח אלמנטארי וכן ייצוג בתביעות נזיקין, רכוש וחביות. על פי ההתקשרות ביחס לגביית חובות לביטוח אלמנטארי, שכר הטרחה משולם רק עבור גבייה בפועל ובהתאם לשיעורים הקבועים בהוצל"פ ובבתי המשפט. תנאי ההתקשרות עם משרד חבקוק-חזות אינם שונים מתנאי ההתקשרות עם משרדי עורכי דין אחרים המספקים לחברה שירותים דומים ¹² . בשנת 2024 שילמה החברה לעורכת הדין חבקוק-חזות סך של 472 אלף ש"ח.
14.	26 בדצמבר 2010	דירקטוריון	החברה מקבלת שירותים משפטיים, במהלך העסקים הרגיל, מעו"ד שוש אלעזרא, גיסתו של מר אלי אלעזרא. מתן השירותים המשפטיים קשור לריידר שנותנת החברה לפוליסת ביטוח רכב במסגרתה ניתן טיפול וסיוע משפטי למבוטח בבית משפט לתביעות קטנות, וכן למתן שירותים משפטיים למחלקת התביעות של החברה, כגון, טיפול בתביעות כנגד החברה ו/או מבוטחיה במסגרת פוליסה לביטוח "חובה" לגבי נזקי גוף עקב תאונות דרכים, טיפול בתביעות רכוש של החברה וטיפול בתביעות כנגד החברה ו/או מבוטחיה במסגרת פוליסות לביטוח חביות. השירותים המשפטיים מוענקים על ידי הגב' שוש אלעזרא כקבלן עצמאי בעלות שאינה מהותית לחברה ואינה שונה באופן מהותי משכר עורכי דין אחרים המועסקים בחברה שאינם בעלי קרבה משפחתית כאמור. יצוין, כי החברה קשורה בהסכמים דומים עם משרדי עו"ד חיצוניים נוספים, כאשר התמורה בגין השירותים משולמת בסיום ההליך המשפטי והינה על בסיס אחוזי חיסכון מסכום התביעה ¹³ . בשנת 2024 שילמה החברה לעו"ד שוש אלעזרא סך של כ-223 אלף ש"ח.
	28 ינואר 2008		
	26 בפברואר 2007		
15.	10 ביוני 2024	אסיפה כללית	מר אור אלעזרא, בנו של מר אלי אלעזרא, מועסק על ידי החברה בתפקיד עוזר אישי ליו"ר הדירקטוריון החל מחודש יולי 2016. מר אור אלעזרא זכאי לרכב בשווי שימוש של עד 4,100 ש"ח או
	19 במרס 2025 30 במאי 2024	דירקטוריון	
	16 במרס 2025	ועדת תגמול	
			למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה למר אור אלעזרא.

¹¹ בחברה מועסקים קרובי משפחה של בעל השליטה אשר אינם נכללים תחת הגדרת המונח "קרוב", כמשמעו בחוק החברות.

¹² בישיבות ועדת הביקורת שהתקיימו ביום 24 ביולי 2013 וביום 24 ביוני 2019, בחנה ועדת הביקורת את תנאי ההתקשרות לעיל, בהשוואה ליתר נותני השירותים המשפטיים לאגף אלמנטרי ותביעות בתחום שירותיה של הגב' חבקוק-חזות, וקבעה כי תנאי ההתקשרות סבירים ובהתאם למקובל.

¹³ בישיבת ועדת הביקורת שהתקיימה ביום 21 במאי 2019, בחנה ועדת הביקורת את תנאי ההתקשרות לעיל, בהשוואה ליתר נותני השירותים המשפטיים לאגף אלמנטרי ותביעות בתחום שירותיה של הגב' שוש אלעזרא, וקבעה כי תנאי ההתקשרות סבירים ובהתאם למקובל.

		27 במאי 2024		לנשיאה של החברה בעלויות רכב מקבוצת רישוי בדרגה האמורה, כאשר החברה תישא בכל הוצאות האחזקה והשימוש ברכב, למעט קנסות והוצאות אחרות עקב עבירות תנועה ו/או עבירות על חוקי עזר עירוניים. המס בגין שווי השימוש ברכב יגולם על ידי החברה. כמו כן, זכאי אור להפרשות לביטוח מנהלים או קרן פנסיה כמקובל לעובדים בחברה מדרגתו וכן הפרשה בשיעור של 7.5% לקרן השתלמות. ביום 29 במרס 2020, אישר דירקטוריון החברה, לאחר שנתקבל אישור ועדת הביקורת, עדכון לתנאי העסקתו של מר אור אלעזרא, כך שהיקף משרתו הופחת להיקף משרה של 65%. לאחר השינוי עומד שכרו של מר אור אלעזרא על סך של כ-59,792 ש"ח לחודש (עלות מעביד). ביום 30 במאי 2024, אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת התגמול מיום 27 במאי 2024, את עדכון תנאי העסקתו של מר אור אלעזרא, כך שהיקף משרתו פחת משיעור של 65% לשיעור של 50%, ובהתאם פחת שכרו באופן יחסי. ביום 19 במרס 2025 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת התגמול, מתן מענק שנתי בן 4 משכורות למר אור אלעזרא בגין שנת 2024. המענק אושר על פי מדיניות התגמול של החברה וכפוף לאישור האסיפה הכללית.
16.	26 ביולי 2017	דירקטוריון	מר מאיר אלעזרא, אחיו של מר אלי אלעזרא, מועסק על ידי החברה כבקר תחום רכוש משנת 2007 במשרה מלאה. במסגרת תנאי העסקתו זכאי מר מאיר אלעזרא לביטוח מנהלים, קרן השתלמות, אחזקת טלפון נייד ורכב. נכון למועד זה, עומד שכרו החודשי של מר מאיר אלעזרא על סך של 32,928 ש"ח (עלות מעביד).	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה למר מאיר אלעזרא.
	25 ביולי 2017	ועדת ביקורת		
17.	14 באוקטובר 2024	אסיפה כללית	הגב' עדן שיראל, אחותו של מר אלי אלעזרא, מועסקת על ידי החברה כרכזת שירות סוכנים בחברה משנת 2011 בהיקף משרה בשיעור של 38%. ביום 14 באוקטובר 2024 אישרה האסיפה הכללית, לאחר אישור הדירקטוריון, את עדכון שכרה של הגב' שיראל כך שיעמוד על 5,000 ₪ ברוטו (7,098 עלות מעביד)	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה לגב' עדן שיראל.
	30 בספטמבר 2024	דירקטוריון		
	23 בספטמבר 2024	ועדת תגמול		
18.	14 באוקטובר 2024	אסיפה כללית	ביום 27 בנובמבר 2018 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישורה של ועדת הביקורת, את העסקת מר אלעד אלעזרא, בנו של מר אלי אלעזרא, בתפקיד מנתח ומנהל נתוני ביג דאטה בתחום הדיגיטל החל מחודש ינואר 2019. במסגרת תנאי העסקתו, הועסק מר אלעד אלעזרא	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה למר אלעד אלעזרא.
	19 במרס 2025	דירקטוריון		
	16 במרס 2025	ועדת תגמול		

	23 בספטמבר 2024		בהיקף משרה של 60% והיה זכאי לשכר חודשי על סך של 12,976 ש"ח (עלות מעביד). החל מחודש אוגוסט 2020, לאחר אישור דירקטוריון החברה וועדת הביקורת, הוחלט כי מר אלעד אלעזרא ירכז את תחום הביג דאטה במחלקת השקעות בהיקף משרה נוסף של 40%, וזאת לצד היותו מנהל ביג דאטה במחלקת מערכות מידע, כך שיעבוד בחברה בהיקף משרה מלא. בהתאם, אלעד זכאי לשכר חודשי של 21,626 ש"ח (ברוטו) (שכר שנתי בסך של 259,512 ש"ח), 37,588 ש"ח עלות מעביד כוללת (סך שנתי של 451,053 ש"ח). כמו כן, אלעד זכאי להפרשות פוליסת ביטוח מנהלים כמקובל לעובדים בחברה בדרגתו וכן להפרשה בשיעור של 7.5% לקרן השתלמות. בנוסף, אלעד יהיה זכאי ל-15 ימי חופשה ול-8 ימי הבראה בשנה. בנוסף, אלעד זכאי לתשלום חודשי בגין אחזקת רכב בסך של 2,740 ש"ח (ברוטו מר אלעד אלעזרא, משמש גם כעוזר אישי של יו"ר הדירקטוריון ללא תוספת שכר. ביום 30 בספטמבר 2024 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת התגמול מיום 23 בספטמבר 2024, את עדכון תנאי העסקתו של מר אלעד אלעזרא, כך שחלף תפקידיו הקודמים כאמור לעיל, הוא משמש כמנהל AI בחברה תחת אגף מערכות מידע, ובהתאם עודכן שכרו החודשי ל- 38,000 ₪. לא חל כל שינוי ביתר תנאי ההעסקה של אלעד, למעט עדכון תיאור משרתו (גריעת תפקידים קודמים) ועדכון הכפיפות ההיררכית בחברה, כאמור לעיל. ביום 19 במרס 2025 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת התגמול, מתן מענק מיוחד בן 4 משכורות למר אלעד אלעזרא. המענק אושר על פי מדיניות התגמול של החברה וכפוף לאישור האסיפה הכללית.	
19.	30 באפריל 2024 19 במרס 2025 16 במרס 2025 31 במרס 2024 27 במרס 2022 27 במרס 2022 27 במרס 2022 21 במרס 2022	אסיפה כללית דירקטוריון ועדת תגמול דירקטוריון ועדת תגמול אסיפה כללית דירקטוריון ועדת תגמול ועדת ביקורת	ביום 27.3.2022 אושרה העסקתה של הגב' אסנת אלעזרא, כסמנכ"לית משאבי אנוש במשרה מלאה החל מחודש אפריל 2022. במסגרת תנאי העסקתה, זכאית גב' אסנת אלעזרא לביטוח מנהלים, קרן השתלמות, אחזקת טלפון נייד ורכב. נכון למועד זה, עומד שכרה החודשי על סך של 36,000 ₪ (ברוטו) (ללא הצמדה) ביום 30 באפריל 2024 אישרה האסיפה הכללית של החברה, לאחר אישור ועדת התגמול והדירקטוריון, מתן מענק בשיקול דעת של שתי משכורות לגב' אסנת אלעזרא. המענק אושר על פי מדיניות התגמול של החברה. בנוסף, ביום 19 במרס 2025 אישר דירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדת התגמול, מתן מענק שנתי בן ארבע משכורות לגב' אסנת אלעזרא	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרות לאור קרבת המשפחה לגב' אסנת אלעזרא שהינה אשתו של אחיו של מר אלעזרא.

			בגין שנת 2024. המענק אושר על פי מדיניות התגמול של החברה וכפוף לאישור האסיפה הכללית של החברה.
20.	התקשרויות זניחות לפרטים אודות נוהל עסקאות זניחות של החברה, ראה סעיף 7.6 בדוח הדירקטוריון שבדוח התקופתי לשנת 2016, שהחברה פרסמה ביום 30 במרס 2017.	החברה מבצעת עסקאות זניחות עם בעל השליטה בה או שלבעל השליטה בה היה עניין באישורן, בעלות סוגים ומאפיינים כמפורט בנוהל עסקאות זניחות של החברה, עסקאות אלה כוללות את ההתקשרויות הבאות: (א) ביום 31 בינואר 2024 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, את תקציב התרומות של החברה שיעמוד על סך של 1.2 מיליון ש"ח, מתוכו יוקצה סכום של 275 אלפי ש"ח לקרן אלעזרא והיתרה תוקצה לתקציב התרומות של החברה. ביום 30 בדצמבר 2024 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, את תקציב התרומות של החברה לשנת 2025 שיעמוד על סך של 1.35 מיליון ש"ח, מתוכו יוקצה סכום של 300 אלפי ש"ח לקרן אלעזרא והיתרה תוקצה לתקציב התרומות של החברה. (ב) התקשרות עם אלבר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים בעלות שנתיית בסך של כ-648 אלפי ש"ח. ביום 23 במאי 2022 אישרה הוועדה לצדדים קשורים ("הוועדה"), לאחר שסיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה את הארכת ההתקשרות בשנה נוספת. ביום 15 במאי 2023, לאחר שהוועדה סיווגה את העסקה כזניחה, אישרה הוועדה את חידוש מערך הפוליסות של חברת אלבר לתקופה נוספת בת 12 חודשים. ביום 30 ביוני 2024, לאחר שהוועדה סיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, אישרה הוועדה את חידוש מערך פוליסות ביטוח העסקים של אלבר לשנה נוספת. (ג) התקשרות עם אפרידר לרכישת פוליסות ביטוח עסקים וחבויות בעלות שנתיית בסך של כ-151 אלפי ש"ח. ביום 16 במרס 2022 הווארכה תקופת הביטוח של פוליסות אחריות המוצר, ביטוח רכוש ואחריות מקצועית לתקופה של ארבעה חודשים נוספים לאחר אישורה של הוועדה. בהמשך לכך, ביום 1 ביולי, 2022 אישרה הוועדה את ההתקשרות לשנה נוספת. בימים 18 ביוני 2023 ו-2 באוגוסט 2023, לאחר שהוועדה סיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, אישרה הוועדה את חידוש מערך פוליסות ביטוח המבנה למרכזים המסחריים של אפרידר וחברות הבנות שלה, לרבות חידוש פוליסת חבות מוצר ואחריות מקצועית לעבודות קבלניות. ביום 29 ביולי 2024, לאחר שהוועדה סיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, אישרה הוועדה את חידוש	למר אלי אלעזרא עניין אישי בהתקשרויות אחזקותיו בחברות שונות בקבוצת אלעזרא ונושא משרה בהן.

פוליסת חבות מוצר ואחריות מקצועית (פוליסה משולבת) לעבודות קבלניות עבור אפרידר, לרבות חברות הבנות שלה. ביום 2 בפברואר 2025 אישרה הוועדה, לאחר שסיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, פריסה של עד 10 תשלומים של הפרמיה בגין פוליסות לעבודות קבלניות של פרויקטים מסוימים, ללא תשלום ריבית והצמדה. (ד) בחודשים ספטמבר 2016 ומרס 2017 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כלא חריגה, השכרת שטח משרדים למוקד השירות של אלבר בבניין גב ים שבבעלות החברה בעלות שנתית בסך של 631 אלפי ש"ח ולתקופה של 8 שנים. ביום 27 במרס 2018 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את עדכון העסקה ככזה שאינו חריג, את עדכון תקופת השכירות כך שתעמוד על 100 חודשים. בנוסף, עודכן סכום דמי השכירות ותנאים נלווים נוספים. ביום 3 במרס 2021 אישרה הוועדה השכרת שטח לאלבר ציי רכב עבור משרדי סוכנות הביטוח שבבעלותה, בתמורה של 70 ש"ח למ"ר וכן תמורת תשלום דמי ניהול בסך של 15 ש"ח למ"ר, קרי תשלום דמי שכירות ודמי ניהול חודשיים בסך של 4,900 ש"ח, בצירוף מע"מ, ולתקופת שכירות בת שנה אחת עם אופציה להארכת תקופת השכירות לשתי תקופות נוספות בנות שנה כל אחת. ביום 23 במאי 2022, לאחר שהוועדה סיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, אישרה הוועדה התקשרות בהסכם שכירות מעודכן עם אלבר ציי-רכב לצורך שכירת שטח של כ-220 מ"ר המצוי בקומה מס' 3 בבניין הכשרה בחולון, חלף הנכס המתואר לעיל. (ה) בחודש יולי 2018 אישר הדירקטוריון, לאחר שוועדת הביקורת סיווגה את העסקה כזניחה וככזו שאינה חריגה, השכרת נכס לאלבר המשמש כמגרש תצוגה של רכבי באשדוד. דמי השכירות בנכס עומדים על סך 100 ש"ח למ"ר וכן משולמים דמי ניהול בסך 10 ש"ח למ"ר. דמי השכירות בגין המגרש עומדים על 2,000 ש"ח לחודש. תקופת ההתקשרות הינה לשש (6) שנים ללא אפשרות יציאה, מתוכן אלבר הייתה זכאית לגרייס של שנה בתשלום דמי השכירות בלבד. ביום 2 בפברואר 2025, לאחר שהוועדה סיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, אישרה הוועדה את הארכת השכירות של אלבר בנכס לתקופה נוספת בת 10 חודשים. (ו) החברה נוהגת לערוך פוליסות ביטוח לנושאי משרה המכהנים או מועסקים בחברה וקרוביהם, לרבות בעלי שליטה וקרוביהם, במהלך

העסקים הרגיל ובפרמיה זניחה (בהתאם לנוהל הטבות לעובדי חברה ונוהל עסקאות זניחות).

(ז) ביום 20 ביולי 2022, הוועדה אישרה את חידוש מערך הפוליסות למרכז ספורט ונופש "קאנטרי ברנע", לאחר שסיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה. בימים 2 באוגוסט 2023 ו-29 ביולי 2024, אישרה הוועדה את חידוש פוליסת המבנה של מרכז הספורט "קאנטרי ברנע".

(ח) ביום 9 באוגוסט 2022, הוועדה לצדדים קשורים אישרה עסקת שכירות בין החברה לבין אפרידר לשכירת שטח של 136.5 מ"ר ברוטו המצוי בקומה 5 בבניין הכשרה בחולון ("השטח המושכר"). בגין השטח המושכר תשלם אפרידר סך של 85 ₪ למ"ר (בגמר מלא), דהיינו תשלום דמי שכירות חודשיים בסך של 11,603 ש"ח בתוספת מע"מ, וכן דמי ניהול בסך של 17 ש"ח למ"ר. בוועדה לצדדים קשורים שהתקיימה ביום 30 ביוני 2024, הוועדה אישרה את קיצור תקופת השכירות בנכס זה, זאת לאחר שסיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה.

(ט) בימים 31 באוגוסט 2022 ו-10 בנובמבר 2022, לאחר שהוועדה סיווגה את העסקאות ככאלה שאינן חריגות, אישרה הוועדה מתן הלוואה למר שאול כצלסון, חבר בוועדת ההשקעות של החברה, המהווה "נושא משרה" על-פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981, וכן אישרה הוועדה מתן הלוואה לבנו, מר אור כצלסון.

(י) ביום 15 במרס 2023, לאחר שהוועדה סיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, הוחלט לאשר את חידוש פוליסות המבנה לנכסים טופ סנטר אשדוד, מרכז מסחרי האורגים 6 אשדוד ומרכז המרינה מול. העסקה חודשה לאחר אישור הוועדה מיום 30 ביוני 2024.

(יא) ביום 26 בספטמבר 2023, לאחר שהוועדה סיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, אישרה הוועדה את חידוש התקשרות עם מוסד "מ.ש.ב. גן עדן (לוד)", מוסד בבעלות אחיו של מר אלי אלעזרא, כאחד ממוסכי ההסדר של החברה.

(יב) ביום 3 בינואר 2024, לאחר שהוועדה סיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, אישרה הוועדה חכירת רכב ליסינג עבור מר מאיר אלעזרא, עובד החברה ואחיו של מר אלי אלעזרא.

(יג) ביום 21 במרס 2024, לאחר שהוועדה סיווגה את העסקאות ככאלה שאינן חריגות, אישרה הוועדה מספר עסקאות בין הכשרה לבין סוכנות בסט כדלקמן: הסכם

עמלות, במסגרתו תשלם החברה לסוכנות בסט עמלה בגין שיווק פוליסות החברה ללקוחות הסוכנות; הסכם שכירות בין החברה לבין סוכנות בסט, במסגרתו החברה תשכיר לסוכנות שטחים בבניין הכשרה, שנמצא ברחוב המלאכה 6 בחולון; והסכם השאלה בין החברה לבין סוכנות בסט, במסגרתו תושאל עובדת החברה, גבי חני סלע, לתפקיד מנכ"לית הסוכנות. ביום 16 במאי 2024 אישרה הוועדה, לאחר שסיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, את ההתקשרות עם סוכנות בסט בהסכם למתן שירותים שונים לסוכנות בסט. ביום 30 ביוני 2024, אישרה הוועדה מתן רישיון לסוכנות בסט להשתמש בסימני המסחר של החברה.

(י"ד) ביום 16 במאי 2024, לאחר שהוועדה סיווגה את העסקאות ככאלה שאינן חריגות, אישרה הוועדה מתן הנחה עבור חידוש פוליסת קבלנים לאופק שלי בנייה ופיתוח בע"מ. העסקה אושררה בוועדה שהתקיימה ביום 30 ביוני 2024.

(ט"ו) ביום 29 ביולי 2024 אישרה הוועדה, לאחר שסיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, את חידוש פוליסת חבות מוצר ואחריות מקצועית (פוליסה משולבת) לעבודות קבלניות עבור קבוצת אלון בע"מ (לרבות חברות הבנות שלה), חברה בבעלות (בעקיפין) של מר אלי אלעזרא. בנוסף, הוועדה אישרה את חידוש פוליסת המבנים של קבוצת אלון בע"מ. **(ט"ז)** ביום 3 בנובמבר 2024 אישרה הוועדה, לאחר שסיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, מתן ההלוואה למר שמעון כהן, דב"ת ודח"צ בחברה, על חשבון כספיו המצויים בפוליסת בסט אינווסט. **(י"ז)** ביום 18 בנובמבר 2024 אישרה הוועדה, לאחר שסיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, את ביטוח אפרידר (לרבות חברות בנות שלה) בפוליסת עבודות קבלניות בפרויקט יהוד-נווה מונסון. ביום 21 בנובמבר 2024 התקבלה החלטה בכתב של הוועדה המאשרת מתווה לאישור עסקאות ביטוח עם אפרידר וחברות הבנות שלה המוגבל עד 8 עסקאות, לפיו עסקאות העומדות באופן מלא בתנאי המתווה תאושרנה ואחת לרבעון תובאנה לדיווח בוועדה. ביום 29 בדצמבר 2024 עודכן מתווה אישור עסקאות הביטוח עם אפרידר וחברות הבנות שלה. נכון למועד זה, בוצעו ארבע עסקאות בהתאם למתווה אשר אושר. **(י"ח)** ביום 8 בדצמבר 2024 הוועדה אישרה, לאחר שסיווגה את העסקה ככזו שאינה חריגה, את ההתקשרות עם

	אלבר צי רכב בהסכם שכירות בקומה 5 בבניין הכשרה. (י"ט) ביום 2 בפברואר 2025 אישרה הוועדה, לאחר שסיווגה את העסקאות הבאות ככאלה שאינן חריגות: שיווק פוליסות ביטוח רכב ודירה לעובדי החברה וקרוביהם על-ידי סוכנות בסט.	

** כמו כן, מועסקים בחברה קרובי משפחה של אלי אלעזרא, שאינם עונים על הגדרת "קרוב" בחוק החברות.

תקנה 24 - החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה

להחזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה, ראה דוח מיידי מיום 21 במאי 2023 (אסמכתא מספר : 2023-01-054024).

תקנה 24א - הון רשום ומונפק –

הון מניות מונפק בניכוי מניות רדומות	הון מניות מונפק	הון מניות רשום	
181,923,458	181,923,458	400,000,000	מקנות זכויות הצבעה
-	-	-	שאינן מקנות זכויות הצבעה
-	-	-	אינן מקנות זכויות כלשהן

תקנה 24ב - מרשם בעלי המניות

למרשם בעלי המניות של החברה, ראה דוח מיידי מיום 1 בינואר 2025 (אסמכתא מספר : 2025-01-000353) "מצבת הון ומרשמי ניירות הערך של התאגיד והשינויים בה".

תקנה 26 - הדירקטורים של החברה

מס"ד	אלי אלעזרא – יו"ר הדירקטוריון	דניאל חזוט	פרופ' זיו רייך	יצחק עמר	שמעון כהן	אליס עדן	יעקב דיין
מספר זיהוי	068137421	022439301	025078544	067551788	59593798	059054635	067767095
תאריך לידה	2.1.1961	12.6.1966	04.12.1972	24.7.1951	18.05.1965	14.2.1965	26.7.1948
מען להמצאת כתבי בי-דין	המלאכה 6, חולון	כצנלסון 13, אשקלון	עלומים 44, תל אביב	נצח ישראל 58, הוד השרון	משעול לאה, 11 מיתר	הדקל 5 אשקלון	אלוני ניסים 3, תל אביב
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות בוועדות דירקטוריון	--	יו"ר ועדת השקעות נוסטרו.	יו"ר ועדת Solvency וניהול סיכונים	ועדת ביקורת, ועדת השקעות נוסטרו; ועדת תגמול; ועדת לבחינת הדוחות הכספיים; ועדת איתור; ועדת Solvency ונייהול סיכונים.	יו"ר ועדת תגמול; ועדת ביקורת, ועדת לבחינת דוחות כספיים; ועדת השקעה משתתפות; ועדת Solvency ונייהול סיכונים.	יו"ר הוועדה לבחינת דוחות כספיים; ועדת ביקורת; ועדת תגמול; ועדת איתור.	יו"ר ועדת ביקורת; יו"ר ועדת איתור; ועדת תגמול; ועדה לבחינת דוחות כספיים.
דח"צ או דירקטור כהגדרתו בחוק החברות: אם כן, האם בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או בעל כשירות מקצועית, ואם דח"צ – האם דח"צ מומחה, בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בתקנה 2(3) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007 ("תקנות הדירקטוריון"), בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כאמור בתקנה 2(2)(א) לתקנות הדירקטוריון	--	דירקטור - בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל מומחיות ביטוחית.	דירקטור - בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, מומחיות בהשקעות ומומחיות ביטוחית.	דח"צ ודב"ת - בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, מומחיות בהשקעות ומומחיות בניהול סיכונים.	דח"צ ודב"ת - מומחיות חשבונאית ופיננסית, מומחיות בהשקעות ומומחיות ביטוחית.	דח"צ ודב"ת - מומחיות חשבונאית ופיננסית.	דח"צ ודב"ת - בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, מומחיות בהשקעות ומומחיות ביטוחית.

עובד/ת של החברה, חברה בת, חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה	יו"ר דירקטוריון החברה; יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בע"מ; נשיא ודירקטור אלבר שירותי מימונית בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא יוזמה והשקעות בע"מ; יו"ר דירקטוריון אפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ.	לא	לא	לא	לא	לא	לא
התאריך שבו החל/ה לכהן כדירקטור/ית בחברה	26.10.2006	26.10.2006	13.2.2022	18.2.2017	28.05.2017	6.6.2018	1.3.2019
השכלה (תחום, מוסד, תואר אקדמי או תעודה מקצועית)	תואר ראשון בכלכלה וראיית חשבון – אוניברסיטת בן גוריון; תואר שני במשפטים – אוניברסיטת בר אילן.	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות – אוניברסיטת בן גוריון; תואר שני במשפטים – אוניברסיטת בר אילן; בעל רישיון רואה חשבון.	פרופ' חבר מקצועי, מרצה בכיר, רוי"ח, MA במדעי המדינה ביקורת פנים, BA התמחות בחשבון ומימון	בוגר מדעי החברה במקצוע מורחב של כלכלה ומנהל עסקים – אוניברסיטת בר אילן.	רו"ח, בוגר כלכלה עם התמחות בחשבונאות מאוניברסיטת בן גוריון בנגב.	רו"ח, בוגרת חשבונאות וכלכלה מאוניברסיטת תל אביב. עו"ד, תואר ראשון במשפטים.	בוגר כלכלה – האוניברסיטה העברית.
עיסוק בחמש השנים האחרונות	יו"ר דירקטוריון החברה; יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בע"מ; יו"ר דירקטוריון הכשרה החזקות ביטוח בע"מ; נשיא ודירקטור אלבר שירותי מימונית בע"מ; יו"ר דירקטוריון אפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא יוזמה והשקעות בע"מ; דירקטור	בעל משרד עצמאי לראיית חשבון; דירקטור באלבר שירותי מימונית בע"מ.	דיקן בית הספר לביטוח, המכללה האקדמית נתניה	עד לסוף חודש פברואר 2015 שימש כראש ניהול סיכוני אשראי נדליין בבנק לאומי לישראל בע"מ.	מנכ"ל דיוריד לנדמרק יזמות בע"מ; יו"ר עדי אייץ' אר בע"מ לצד מנכ"ל צייס יזמות וניהול בע"מ	משנת 2008 רואה חשבון ועורכת דין עצמאית- משרד עדן בן דוד ושות' באשקלון.	עד שנת 2008 כיהן כסמנכ"ל כספים, כלכלה ומסחר ברשות שדות התעופה.

						באשיל נכסים והשקעות; דירקטור באשיל מבנים להשכרה בע"מ.	
אין.	יו"ר ועדת השקעות וחברת ועד מנהל במכללה האקדמית אשקלון. דח"צ בחברת נמלי ישראל, יו"ר ועדת מאזן, יו"ר ועדת כספים והשקעות, ועדת ביקורת ותגמול	דיויד לנדמרק יזמות בע"מ; צייס יזמות וניהול בע"מ; מגן מושלם תפעול בע"מ; עדי אייץ' אר בע"מ; גלובל את צייס בע"מ.	אין.	המועצה להסדר הימורים; מנהלת קרנות הפנסיה הותיקות; מינהל קרן ההשתלמות לפקידים; המרכז הישראלי לקידום מדעי המתמטיקה.	אלבר שירותי מימונית בע"מ; חזוט ניהול בע"מ; חזוט דניאל יוזמה בע"מ; גל הבונים יזמות בע"מ.	יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא החזקות בטוח בע"מ; יו"ר דירקטוריון אלעזרא יוזמה והשקעות בע"מ; יו"ר דירקטוריון אפרידר החברה לשכון ולפתוח ישראל בע"מ; נשיא ודירקטור אלבר שירותי מימונית בע"מ.	תאגידי נוספים בהם הוא/היא מכהן/נת כדירקטור/ית
לא	לא	לא	לא	לא	בן דוד של אלי אלעזרא, בעל השליטה בחברה ויו"ר הדירקטוריון (אינו עונה על הגדרת קרוב).	בן דוד של ה"ה דניאל חזוט המשמש כדירקטור בחברה (אינו עונה להגדרת קרוב).	בן/בת משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
כן	כן	כן	כן	כן	כן	כן	דירקטור/ית שהחברה רואה אותו/תה כבעל/ת מומחיות

							חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999

תקנה 26א - נושאי משרה בכירה של התאגיד

שם נושא המשרה הבכירה	מספר תעודת זהות	תאריך לידה	תאריך תחילת כהונה	התפקיד שממלא בחברה, בת, בשורה או בבעל ענין בחברה	בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בחברה	השכלה		ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות
						מוסד לימודים	תואר אקדמי / תעודה מקצועית / מקצוע	
שמעון מירון	024276834	22.08.1969	01.08.2016	מנכ"ל	לא	מכללת תל אביב לביטוח	תואר ראשון B.A בביטוח	מנכ"ל החברה
						מכללת תל אביב לביטוח	תואר C.L.U בביטוח	
						משרד האוצר	בעל רישיון בענף פנסיוני	
אבי שלמה	032068397	26.11.1974	15.08.2021	משנה למנכ"ל, ראש המערך לביטוח כללי ואגף תביעות	לא	אוניברסיטת Sussex	בוגר במשפטים	סמנכ"ל, מנהל מערך הסוכנים אגף ביטוח כללי בהפניקס חברה לביטוח.
						המכללה למנהל	מוסמך מנהל עסקים	
יבגני וולפין	304031164	20.01.1964	01.03.2022	סמנכ"ל, ראש אגף מערכות מידע	לא	אוניברסיטת סנט פטרסבורג	MBA הנדסת מחשבים	סמנכ"ל מערכות מידע וטכנולוגיה באיי.די.איי חברה לביטוח
בארי כספי	052326865	17.10.1981	01.12.2023	סמנכ"ל כספים	לא	אוניברסיטת תל אביב	בוגר כלכלה חשבונאות וניהול מוסמך בראיית חשבון	סגן בכיר לממונה ברשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

שם נושא המשרה הבכירה	מספר תעודת זהות	תאריך לידה	תאריך תחילת כהונה	התפקיד שממלא בחברה, בחברת בת, בחברה קשורה או בבעל ענין בחברה	בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בחברה	השכלה		ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות
						מוסד לימודים	תואר אקדמי/ תעודה מקצועית / מקצוע	
						אוניברסיטת בר אילן	מנהל עסקים	
שגיא קהלני	031383052	16.02.1978	12.10.2021	סמנכ"ל, יועץ משפטי ראשי ומזכיר החברה	לא	אוניברסיטת בר אילן	בוגר משפטים LLB רישיון עריכת דין	שותף במשרד עורכי הדין גולדפרב גרוס זליגמן
דרור קלודה	032882359	23.7.1978	13.5.2018	סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי	לא	אוניברסיטת חיפה	תואר ראשון בסטטיסטיקה תואר שני בביו סטטיסטיקה	מנהל סיכונים ראשי בחברה
רחל זוזוט וקנין	057146573	22.05.1961	03.10.2011	המבקרת הפנימית הראשית	לא	אוניברסיטת בר אילן	תואר ראשון במדעי החברה והרוח B.A	המבקרת הפנימית הראשית
						האוניברסיטה העברית	תואר שני במנהל ותכנון החינוך M.A	
						מכללת שערי משפט	תואר ראשון במשפטים L.L.B רישיון עריכת דין	
						אוניברסיטת בר אילן	תואר שני במדעי המדינה במגמה לממשל ומדיניות	

שם נושא המשרה הבכירה	מספר תעודת זהות	תאריך לידה	תאריך תחילת כהונה	התפקיד שממלא בחברה, בחברת בת, בחברה קשורה או בבעל ענין בחברה	בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בחברה	השכלה		ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות
						מוסד לימודים	תואר אקדמי/ תעודה מקצועית / מקצוע	
							ציבורית בתוכנית לימודי ביקורת פנימית וציבורית M.A	
רועי קדוש	036204105	12.11.1978	01.12.2016	סמנכ"ל השקעות ראשי, אחראי תחום אשראי ונדל"ן	לא	האוניברסיטה העברית	בוגר כלכלה ומזרח אסיה	סמנכ"ל השקעות ראשי בחברה
אלינור מועלם ¹⁴	038544052	7.6.1976	21.10.2020	אקטוארית ראשית ואקטוארית ממונה בביטוח כללי	לא	טכניון	תואר ראשון במתמטיקה עם מדעי המחשב	אקטוארית בביטוח כללי בביטוח ישיר; אקטוארית ממונה בביטוח ישיר.
						אוניברסיטת חיפה	תואר שני מגיסטר למדעים במתמטיקה.	
							לימודי תעודה באקטואריה תואר F.I.L.A.A	

¹⁴ ביום 30 באפריל מונתה גבי אלינור מועלם לתפקיד האקטוארית הראשית של החברה.

שם נושא המשרה הבכירה	מספר תעודת זהות	תאריך לידה	תאריך תחילת כהונה	התפקיד שממלא בחברה, בחברת בת, בחברה קשורה או בבעל ענין בחברה	בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בחברה	השכלה		ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות
						מוסד לימודים	תואר אקדמי/ תעודה מקצועית / מקצוע	
אסנת אלעזרא	33850421	07.06.1977	27.3.2022	סמנכ"ל משאבי אנוש	כן	אוניברסיטת בר אילן; אוניברסיטת בן גוריון.	תואר בוגר B.A. בחינוך; תואר מוסמך M.A במדעי התנהגות.	מנהלת השירות בחברת הליסינג "אלבר צי רכב".
איל אליה	029749322	28.11.1972	1.5.2023	סמנכ"ל פיננסים וסיכונים	לא	המרכז האקדמי רופין	תואר ראשון במנהל עסקים מסלול BA מנהלים; רישיון סוכן ביטוח (שיווק פנסיוני);	סמנכ"ל, מנהל ענף מכירות פיננסים ב-"כלל ביטוח".
שלמה בן עמרם	324491976	24.05.1971	1.7.2008	אקטואר, ביטוח חיים ובריאות	לא	PARIS VI	תואר ראשון במתמטיקה ופיזיקה; תואר שני בסטטיסטיקה.	אקטואר ממונה ביטוח חיים ובריאות.

שם נושא המשרה הבכירה	מספר תעודת זהות	תאריך לידה	תאריך תחילת כהונה	התפקיד שממלא בחברה, בחברת בת, בחברה קשורה או בבעל ענין בחברה	בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בחברה	השכלה		ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות
						מוסד לימודים	תואר אקדמי/ תעודה מקצועית / מקצוע	
איתן ויצמן ¹⁵	027878974	19.10.1970	1.7.2024	סמנכ"ל שיווק ודובר החברה	לא	אוניברסיטת חיפה, Edinburgh Business School	BA בכלכלה, MBA במנהל עסקים	סמנכ"ל שיווק, קבוצת הפניקס *יועץ עצמאי בעולמות השיווק הפיתוח העסקי והדיגיטל
שלומי גלעד	032819492	24.07.1978	17.7.2022	משנה למנכ"ל, מנהל מטה עסקי	לא	אוניברסיטת חיפה ;	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות B.A ; תואר במערכות בראות MBA ; תואר שני בסטטיסטיקה ואקטואריה M.A ; רואה חשבון מוסמך .CPA	סמנכ"ל כספים בחברת Gafen .International סמנכ"ל תחום כלכלה בחברת כלל ביטוח בע"מ.

¹⁵ ביום 24 ביוני 2024 דירקטוריון החברה אישר את מינויו של מר איתן ויצמן כסמנכ"ל השיווק ודובר החברה חלף גברת עדי שגיא, אשר סיימה את תפקידה ביום 7 ביולי 2024.

<u>שם נושא המשרה הבכירה</u>	<u>מספר תעודת זהות</u>	<u>תאריך לידה</u>	<u>תאריך תחילת כהונה</u>	<u>התפקיד שממלא בחברה, בחברת בת, בחברה קשורה או בבעל ענין בחברה</u>	<u>בעל עניין או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין בחברה</u>	<u>השכלה</u>		<u>ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות</u>
						<u>מוסד לימודים</u>	<u>תואר אקדמי/ תעודה מקצועית / מקצוע</u>	
אסתי אסרף ¹⁶	053054169	23.2.1982	2.2.2025	מנהלת חטיבת תפעול ומכירות GO מערך	לא	מכללת רופין	BA במנהל עסקים התמחות בשיווק	מנהלת מכירות הפניקס סמארט
חנה סלע ¹⁷	059073734	29.10.1964	1.12.2018	מנכ"לית בסט פיננסים סוכנות לביטוח (2022) בע"מ.	לא	התאחדות חברות הביטוח	קורס מפקחים	סמנכ"ל, ראש אגף ביטוח חיים ופיננסים.

¹⁶ ביום 30 בדצמבר 2024 אישר דירקטוריון החברה את מינויה של גב' אסתי אסרף חלף מר זיו שיפמן, אשר סיים את תפקידו בחברה ביום 30 בנובמבר 2024.

¹⁷ הגברת חני סלע מונתה למנכ"לית בסט פיננסים סוכנות לביטוח (2022) בע"מ בתחילת שנת 2024 חלף תפקידה כסמנכ"לית ביטוח חיים. בהתאם, מר איל אליה, ראש חטיבת הפיננסים, מונה לסמנכ"ל פיננסים וסיכונים.

תקנה 26(ב) - מורשה חתימה של החברה

לחברה אין מורשי חתימה עצמאיים.

תקנה 27 - רואה החשבון של החברה

קוסט פורר גבאי את קסירר רואי חשבון, רח' עמינדב 3, תל אביב.

תקנה 28 - שינוי בתזכיר או בתקנון

לא היו שינויים בשנת הדוח.

תקנה 29(ג) - החלטות אסיפה כללית מיוחדת

תאריך	ההחלטות שהתקבלו	אסמכתא
30 באפריל 2024	1. אישור מתן מענק בשיקול דעת ומענק מיוחד בגין רבעון ראשון 2024 ואירועים משמעותיים שחלו ברבעון כאמור, למנכ"ל החברה מר שמעון מירון, והכל בסכום של 750,000 ש"ח. 2. אישור מתן מענק בשיקול דעת לסמנכ"לית משאבי אנוש, גב' אסנת אלעזרא, גיסתו של מר אלי אלעזרא, יו"ר הדירקטוריון ובעל השליטה בחברה, בסכום של 76,316 ש"ח. 3. אישור מתן מענק בשיקול דעת לשנת 2024 למר אור אלעזרא, בנו של מר אלי אלעזרא, יו"ר דירקטוריון החברה ובעל השליטה בה, המשמש כעוזרו האישי של יו"ר הדירקטוריון. בהתאם, מר אור אלעזרא יהיה זכאי למענק בסכום של 65,900 ש"ח. 4. אישור מענקים בסכומים זניחים לעובדים אלעד אלעזרא, מאיר אלעזרא ועדן שיראל, קרוביו של מר אלי אלעזרא, יו"ר דירקטוריון החברה ובעל השליטה בה, וזאת במסגרת מתן מענקי עידוד לשנת 2024 לעובדי החברה.	דיווח מיידי מיום 30 באפריל 2024 (אסמכתא מס': 2024-01-041548)
20 במאי 2024	5. חידוש מינויים של ה"ה אלי אלעזרא, דניאל חזוט ופרופ' זיו רייך, לכהן כדירקטורים (שאינם דח"צים) בדירקטוריון החברה. מינוי מחדש של משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר, כרואה החשבון המבקר של החברה לשנת 2024. 6. מינוי גב' אליס עדן לתקופת כהונה נוספת בת שלוש שנים כדירקטורית חיצונית וכדירקטורית בלתי תלויה בחברה, לרבות אישור תנאי כהונתה והעסקתה.	דיווח מיידי מיום 20 במאי 2024 (אסמכתא מס': 2024-01-049252)

תאריך	ההחלטות שהתקבלו	אסמכתא
10 ביוני 2024	1. אשרור עדכון מדיניות התגמול של החברה לשנת 2024. 2. רכישת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של החברה, לרבות דירקטורים ונושאי משרה שהם בעל השליטה בחברה ו/או קרוביו לתקופה בת 12 חודשים כמפורט להלן: (א) שכבת בסיס בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח, בפרמיה שנתית בסך של 26,125 דולר ארה"ב. (ב) שכבה ראשונה בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב מעל 5 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח, בפרמיה שנתית בסך של 26,125 דולר ארה"ב; (ג) שכבה שנייה בגבול אחריות של 10 מיליון דולר ארה"ב מעל 10 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח, בפרמיה שנתית בסך של 40,500 דולר ארה"ב; (ד) שכבה שלישית בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב מעל 20 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח, בפרמיה שנתית בסך של 13,500 דולר ארה"ב; (ה) שכבה רביעית בגבול אחריות של 5 מיליון דולר ארה"ב מעל 25 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופת הביטוח, בפרמיה שנתית בסך של 22,500 דולר ארה"ב. 3. אישור הפחתת 15% מהיקף משרתו של עוזר יו"ר הדירקטוריון, מר אור אלעזרא ("מר אלעזרא"), בנו של מר אלי אלעזרא, יו"ר דירקטוריון החברה ובעל השליטה בה, כך שתעמוד על היקף משרה של 50%. לאחר עדכון היקף משרתו, יופחת שכרו החודשי של מר אלעזרא ויעמוד על סך של 25,589 ש"ח (ברוטו) (52,124 ש"ח עלות מעביד כוללת).	דיווח מידי מיום 10 ביוני 2024 (אסמכתא מס': 2024-01-059086).
14 באוקטובר 2024	1. אישור עדכון תנאי העסקתו של מר אלעד אלעזרא, בנו של מר אלי אלעזרא, יו"ר דירקטוריון החברה ובעל השליטה בה, כך שישמש כמנהל AI בחברה, וזאת חלף תפקידו הקודם בחברה כמנהל ביג דאטה, ובהתאם יעודכן שכרו החודשי ויעמוד על סך של 38,000 ש"ח (ברוטו) (67,716 ש"ח עלות מעביד כוללת). 2. אישור עדכון תנאי העסקתה של גב' עדן שיראל, אחותו של מר אלי אלעזרא, יו"ר דירקטוריון החברה ובעל השליטה בה, כך שרכיב שכרה יעודכן ויעמוד על סכום של 5,000 ש"ח (ברוטו) (8,294 ש"ח עלות מעביד כוללת).	דוח מידי מיום 14 באוקטובר 2024 (אסמכתא מס': 2024-01-610689).
12 בינואר 2025	אישור מינויו של מר יעקב דיין לתקופת כהונה שלישית בת שלוש שנים כדירקטור חיצוני וכדירקטור בלתי תלוי בחברה, לרבות אישור תנאי כהונתו והעסקתו.	דוח מידי מיום 12 בינואר 2025 (אסמכתא מס': 2025-01-003458).

תקנה 29 - החלטות חברה

1. ביטוח לנושאי משרה:
לפרטים נוספים, ראה סעיף 2.4 בתקנה 21 לעיל.
2. התחייבות לשיפוי ולפטור לנושא משרה:
לפירוט תנאי כתב השיפוי, ראה סעיף 2.5 בתקנה 21 לעיל.

שמעון מירון,
מנכ"ל

אלי אלעזרא,
יו"ר הדירקטוריון

פרק 5

נספחים

1. הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כללי
2. הצהרת האקטואר בענף ביטוח חיים
3. הצהרת האקטואר - ביטוח בריאות

נספח 1

הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כללי

19 מרץ 2025

לכבוד,

מנכ"ל ודירקטוריון הכשרה חברה לביטוח בע"מ

הצהרת אקטואר בענפי ביטוח כללי

של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

נכון ל – 31/12/2024

פרק 1: הצהרת האקטואר בביטוח כללי בדבר עתודות הביטוח של הכשרה חברה

לביטוח, לסוף שנת 2024

פרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי הכשרה חברה לביטוח להעריך את ההפרשות בענפי ביטוח כללי, המפורטות בפרק ב' בהמשך. ההצהרה ניתנת עבור הדוחות הכספיים של החברה ליום 31/12/24, כפי שמפורט להלן. הנני שכירה של החברה, בתפקיד אקטוארית ממונה בביטוח כללי על פי מינוי ממשרד המפקח מיום 11/4/2018 ובתפקיד אקטוארית ראשית מיום 1/5/2024. למיטב ידיעתי, אין לי קשרים עסקיים אחרים עם המבטח ולא עם בעל עניין במבטח או עם בן משפחה במבטח, לרבות עם חברה בת של המבטח או חברה הקשורה למבטח או גורם אחר המספק שירותים למבטח.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים לצורך הערכת ההפרשות נענו בצורה מספקת. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות בענפים המפורטים להלן בסעיף 2 נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות. כללתי את הערכותיהם בחישובי.

ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:

1. ההפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול") נעשתה תוך התבססות על חישוב שנעשה ע"י הפול. אין לחברה עסקים נכנסים, כהגדרתם בסימן ג' פרק 1 חלק 2 של שער 5 לעניין "מדידת התחייבויות".
2. לא חושבה ההפרשה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל. אין לחברה ביטוחים משותפים כאלה.
3. לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת עבור כל הענפים הכלולים בהערכתי.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית –

ההפרשות מפורטות להלן:

ליום 31 בדצמבר 2024

באלפי ₪

<u>שייר</u>	<u>ברוטו</u>	<u>תביעות תלויות</u> <u>ענפים שאינם מקובצים</u>
461,422	1,260,373	רכב חובה
395,624	650,346	צד שלישי
212,690	269,892	אחריות מעבידים
185,643	265,765	רכב רכוש
13,981	35,705	מקיף דירות
<u>1,269,360</u>	<u>2,482,081</u>	<u>סה"כ ענפים שאינם מקובצים *</u>
<u>1,383,490</u>	<u>2,713,641</u>	<u>סה"כ ענפים שאינם מקובצים ומקובצים</u>

<u>66,037</u>	<u>66,283</u>	<u>הוצאות עקיפות</u>
<u>הפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין הפרמיה שטרם הורווחה</u>		
802	5,152	רכב חובה
8,015	6,627	צד שלישי
2,419	2,922	אחריות מעבידים
אין צורך בהפרשה	אין צורך בהפרשה	רכב רכוש
אין צורך בהפרשה	2,500	מקיף דירות
<u>1,460,762</u>	<u>2,797,126</u>	<u>סה"כ התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי המחושבות לפי הערכה אקטוארית</u>

* פירוט על ענפי הביטוח המקובצים ניתן לראות בפרק ד' 4, להצהרה.

- לגבי ההפרשה המחושבת בגין שתי שנות החיתום האחרונות, כנדרש בחוזר ביטוח 1-1-2013 בענפי רכב חובה וחבויות אשר מוערכות על בסיס שנת חיתום לא נכללו בתביעות התלויות החלק המיוחס לימי הביטוח שלאחר תקופת הדוח.
- ההפרשות המפורטות לעיל כוללות את ההפרשות המחושבות בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול").

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בענפים שאינם מקובצים: רכב חובה, רכב רכוש, מקיף דירות, אחריות מעבידים ואחריות צד שלישי:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;
 - ג. עמדת המפקח בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;
 - ד. כללים אקטוארים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועית ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות לתביעות תלויות המפורטות בפרק ב' סעיף 2, בגין הענפים שאינם מקובצים רכב חובה, רכב רכוש, מקיף דירות, אחריות מעבידים וצד שלישי מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
5. סך ההפרשות המפורט בפרק ב' סעיף 2, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים שאינם מקובצים בכללותם, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
6. ההפרשה להוצאות עקיפות המפורטת בפרק ב' סעיף 2, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
7. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2, מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

1. הערות והבהרות לחוות הדעת האקטוארית

חוות דעת זו מתייחסת להפרשות המפורטות בפרק ב' לעיל בענפי ביטוח כללי עבור הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2024 ונסמכת על הנחה שההפרשות מוחזקות בנכסים הולמים שזמני פירעונם ו/או רמת הנזילות שלהם מותאמים לזרם התשלומים הצפוי של התביעות בעתיד. אין להשתמש באומדני הפרשות אלו בהקשר אחר.

1.1. אי וודאות סטטיסטית

מעצם טבעם, אומדנים אקטואריים הינם לא וודאיים מאחר והם תלויים באירועים עתידיים מותנים. גם כאשר טכניקות והנחות אקטואריות מתאימות מצביעות על כך שסכום העתודה הנקוב הינו סביר, הרי שהסכום הממשי שיידרש למלא את ההתחייבויות עשוי להיות שונה באופן משמעותי מסכום העתודה הנקוב.

1.2. חשיפה להתפתחויות ולשינויים עתידיים

יתכנו שינויים בסיכונים, בגורמים סביבתיים, בפסיקות ותקדימים בבתי משפט אשר לא ניתן לחזותם מראש. עלות התביעות בפועל יכולה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהתחזיות, לכן, אומדני ההערכה יכולים לעלות או לרדת במשך הזמן. ככל שנצבר ניסיון רב יותר בשימוש במתודולוגיות ובשיטות אמידה חדשות, כך איכות האומדנים צפויה להשתפר.

1.3. תקנים מקצועיים לביצוע הערכה אקטוארית

ההערכות האקטואריות של החברה נסמכות על העקרונות וכללי המקצוע בהתאם לתקני אגודת האקטוארים בישראל (הערכת תביעות תלויות, שיעור ריבית היוון, נוהג מיטבי).

1.4. חישוב עתודה לפי הנוהג המיטבי

החברה העריכה את עתודות הביטוח על-פי עקרונות הנוהג המיטבי, הכוללות מרווח ביטחון על העתודה BE אשר לוקח בחשבון סיכונים רנדומליים וסיסטמיים והיוון לפי עקום ריבית חסר סיכון RF בתוספת 80% פרמיית אי נזילות בענפי חובה וחבויות ו- 50% בענפי הרכוש.

1.5. תביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי

במהלך שנת 2021 נחתם הסכם בין החברה לבין המוסד לביטוח לאומי (מל"ל) (בדומה להסכם שנחתם עם חברות ביטוח נוספות בשוק), הקובע כי הצדדים ימשיכו להפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבנות שהיה קיים ביניהם, וזאת באשר לאירועים שהתרחשו מיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2022. עוד בהתאם לאותו הסכם, על החברה להעביר למל"ל את האחוזים הבאים מדמי הביטוח שייגבו בכל שנה בגין תאונות דרכים (וזאת במקום שיבוב פרטני של התביעות):

בשנים 2023 ו- 2024 – 10% מדמי הביטוח שייגבו על ידי החברה בכל שנה, ומשנת 2025 ואילך שיעור של 10.95% מדמי הביטוח.

הסכמים אלה עם חברות הביטוח אומצו בחוק ההסדרים שאושר על ידי הממשלה, ובמסגרת זו הוחלט על קביעת שיעור קבוע מדמי הביטוח שעל חברות הביטוח להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים.

2. שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות

2.1. חישוב מרכיב הסיכון הרנדומלי בענפים רכב רכוש ומקיף דירות - החברה החלה ליישם מודל על בסיס שיטת Bootstrap לצורך אמידת הסיכון הרנדומלי בדומה לאופן החישוב בענפי חובה וחבויות. האמור ללא שינוי מהותי על גובה ההפרשות.

3. שינויים מהותיים בהפרשות

ללא שינויים מהותיים.

4. ענפים שלא נכללו בהערכה אקטוארית – ענפים מקובצים

לא בוצעה הערכה נפרדת לענפים הבאים: אובדן רכוש, בנקים למשכנתאות, מקיף בתי עסק, ביטוח הנדסי וסיכונים אחרים. זאת מאחר וברמת הענף הבודד הניסיון אינו מתאים לביסוס הערכה אקטוארית בגלל השונות הרבה בין מאפייני הכיסוי השונים בכל פוליסה ומיעוט נתונים. לענפים אלו בוצעה הערכה במקובץ במטרה לייצר אומדנים "Fairly likely" ולעמוד בקריטריון ה'זהירות' בהתאם לדרישות עמדת ממונה.

בענפים אחריות מקצועית ואחריות המוצר מבוצעים מודלים נפרדים, אולם ענפים אלו עדיין משויכים לקטגוריית הענפים המקובצים. בשל קצב התפתחות התביעות האיטי בענפים אלה, קרי, "זנב ארוך" החברה תמשיך לבחון את תוצאות המודלים ובאם ימצא כי יש מספיק קרדביליות תשקול לשייך ענפים אלו לענפים שאינם מקובצים.

חתימה

אלינור מועלם
שם האקטואר

אקטוארית ראשית
תפקיד

19/03/2025
תאריך

נספח 2

הצהרת האקטואר בענף ביטוח חיים

19 במרץ, 2025

הצהרת אקטואר ביטוח חיים לדצמבר 2024

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי הכשרה חברה לביטוח בע"מ להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) ליום 31/12/2024, כפי שמפורט להלן.

אני שכיר של המבטח ומשמש אקטואר ראשי בביטוח חיים מאז 1/7/2008. אינני בעל עניין במבטח או בעל משפחה של בעל עניין במבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית
 - א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
 - ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
 - ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
 - ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסכמים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
 - ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
 1. אין לחברה עסקים נכנסים.
 2. ההפרשה שחושבה בגין ביטוחים משותפים התקבלה הפרשה שחושבה ע"י אקטואר חברת הביטוח מגדל.

2.**נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית****א. פרוט סכומי ההפרשות ברמת הברוטו והנטו**

בנספחים א' ו'ב' להלן מפורטים סכומי ההפרשות באלפי ₪, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר כדלהלן:

- (1) הפרשה לתביעות תלויות (תביעות שאירעו אך טרם שולמו במלואן, בין אם אושרו ובין אם לאו למעט תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אכ"ע והכנסה למשפחה), כולל הפרשה לתביעות שעליהן המבטח קיבל דיווח (IBNR – Incurred but not reported)
- (2) הפרשה (עתודה) הנובעת מתנאי חוזה הביטוח בביטוח חיים בנפרד, לרבות:
 - א. עתודה לתוכנית עם צבירה.
 - ב. הפרשה הנדרשת כאשר חלק מהפרמיה הנגבית בשנים המוקדמות של החוזה מיועדת למתן כיסוי עתידי במועד מאוחר יותר, כגון: הפרשה בגין פרמיה קבועה, ברות ביטוח והמשכיות;
- (3) חלק העתודה בגין תביעות בתשלום, לרבות תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אכ"ע והכנסה למשפחה.
- (4) השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה – לאחר בדיקה, אין צורך בהפרשה זו השנה.
- (5) הפרשות נוספות לפי הוראות המפקח, השלמת העתודה לפוליסות גמלא
- (6) הפרשה בגין טיוב נתונים

מאחר שהרכב הנתונים, שמופיע בטפסים 12 א' ו-12 ב', מבוסס על הפרדת מרכיבי הפוליסות (כיסויים הנמכרים בפוליסה), הרכב זה אינו בהכרח מתאים להרכב המופיע בדוחות הכספיים של החברה ובביאורים, הואיל והרכב זה מבוסס על נתונים ברמת הכיסוי.

ב.**השפעת שינויים / עדכונים על ההפרשות**

השפעת השינויים המפורטים להלן על ההפרשות, במלש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר :

- (1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה - לא נדרשה התאמה.
- (2) K : קיטון בעתודה של 1.9 מיליון ₪ בעקבות שינוי K_a
- (3) לוחות תמותה: עלייה בעתודה של 7.5 מלש"ח בעקבות טבלאות תמותה חדשים
- (4) במהלך שנת הדוח, חל שינוי בריביות ההיוון שהביא לעלייה בעתודה של 0.4 מלש"ח

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענף ביטוח חיים:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי:

א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א –1981.

ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון.

- ג. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח חיים, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

- א. לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת.
- ב. מגבלות סטטיסטיות
- ישנה אי-וודאות סטטיסטית מובנת בתהליך החישוב האקטוארי. לכן, אם אין שינוי בהתפלגות התביעות, העלות הסופית של התביעות עשויה להיות שונה מהערכה האקטוארית, וזאת, על אף שנלקחו בחשבון ההתנדבותיות והשונות של החישוב עצמו.
- ג. חשיפה להתפתחויות ולשינויים עתידיים
- בעתיד יתכנו ההתפתחויות ושינויים בכל הקשור לשוק הביטוח בישראל, עקב שינוי רגולציה, החלטות בית דין, התפתחויות טכנולוגיות ושינויים סביבתיים, שלו ניתנו לחיזוי ועשויים להשפיע על הערכה האקטוארית של הפרשות.

שלמה בן עמרם

19 במרץ, 2025

חתימה

שם אקטואר ממונה

תאריך

מצ"ב: טופס 12א': תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל ברוטו
 טופס 12ב': תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בשייר

הצהרת אקטואר ביטוח חיים 2024 – הכשרה חברה לביטוח בע"מ

טופס 1א' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - ברוטו											
שם החברה: הכשרת חב' לבטוח בע"מ											
(באלפי ₪)											
ליזום: 31/12/2024											
סה"כ	חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)	חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדף, מסלול)		סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		אכ"ע	סיעודי		כיסויים אחרים (1)		
		מבטיח תשואה א1	משתתף אב	מבטיח תשואה א2	משתתף א2		פרט א3	קבוצתי א3		פרט א5	קבוצתי א5
26,008	0	0	0	0	11,323	0	10,159	1,643	0	2,882	
27,020,622	113,709	82,258	1,049,833	25,548,334	762	0	115,418	110,308	0	0	
700,891	99,175	0	601,423	0	4	0	288	0	0	0	
1,724,071	0	81,283	0	1,640,264	121	0	2,404	0	0	0	
23,486,403	0	0	0	23,485,045	0	0	1,358	0	0	0	
25,911,365	99,175	81,283	601,423	25,125,310	125	0	4,049	0	0	0	
106,544	0	0	0	0	637	0	120	105,787	0	0	
849,041	13,918	975	377,082	341,295	0	0	111,249	4,521	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0							

הצהרת אקטואר ביטוח חיים 2024 – הכשרה חברה לביטוח בע"מ

[illegible]

נספח 3

הצהרת האקטואר - ביטוח בריאות

הצהרת אקטואר ביטוח בריאות לדצמבר 2024

פרק א' – זהות האקטואר

"נתבקשתי על ידי הכשרה חברה לביטוח בע"מ להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) ליום 31.12.2024 כפי שמפורט להלן".
אני שכיר של המבטח ומשמש אקטואר ראשי בביטוח חיים מאז 1/7/2008.
אינני בעל עניין במבטח או בעל משפחה של בעל עניין במבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1.

היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסכמים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. אין לחברה עסקים נכנסים ו/או ביטוחים משותפים ככל הנוגע לדו"ח זה.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. פרוט סכומי ההפרשות ברמת הברוטו והנטו

עסקים המדווחים בביטוח חיים

אין לחברה פוליסות בריאות קבוצתיות

סכומי ההפרשות באלפי ₪

תאור	הוצאות רפואיות	מחלות קשות	תאונות אישיות	סה"כ
ברוטו				
תביעות תלויות	516	6,490	2,507	9,514
הוצאות עקיפות	12	107	50	169
תנאי חוזה ביטוח	1,242	2,151	7,478	10,871
סה"כ ברוטו	1,770	8,749	10,035	20,554

תאור	הוצאות רפואיות	מחלות קשות	תאונות אישיות	סה"כ
שייר				
תביעות תלויות	286	2,598	1,419	4,302
הוצאות עקיפות	12	107	50	169
תנאי חוזה ביטוח	1,242	2,151	7,478	10,871
סה"כ ברוטו	1,539	4,856	8,946	15,342

עסקים המדווחים בביטוח כללי

אין לחברה עסקים המדווחים בביטוח כללי

ב. השפעת שינויים / עדכונים על ההפרשות

השפעת השינויים המפורטים, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר;

(1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום

ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות

בסיס ההפרשה - לא נדרשה התאמה.

(2) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של

ההפרשות, אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להיגבות,

ומתיקונים אחרים: לא נדרשה התאמה.

פרק ג' – חוות הדעת

- אני מצהיר ומאשר כי בתת ענפי ביטוח בריאות הבאים : הוצאות רפואיות, ומחלות קשות ותאונות אישיות
1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981.
 - ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון.
 - ג. כללים אקטוארים מקובלים.
 2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
 3. ההנחות והשיטות להערכת הפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
 4. הפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח בריאות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

מגבלות סטטיסטיות

ישנה אי-וודאות סטטיסטית מובנת בתהליך החישוב האקטוארי. לכן, אם אין שינוי בהתפלגות התביעות, העלות הסופית של התביעות עשויה להיות שונה מהערכה האקטוארית, וזאת, על אף שנלקחו בחשבון התנודתיות והשונות של החישוב עצמו.

חתימה

שלמה בן עמרם

שם אקטואר ממונה

19 במרץ, 2025

תאריך

הכשרה חברה לביטוח - דוח תקופתי לשנת 2024

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

המלאכה 6, ת.ד. 1877 חולון 5811801 | 03-7960000 | www.hcsra.co.il